

SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO ZÁKONA

SZ I.

prepísané na disketu podľa vydania
Slovenského ústavu svätého Cyrila a Metoda
v Ríme 1995

V tomto stĺpci sú uvedené značky, ktorými sa cez Ctrl+F dostaneš na začiatok jednotlivého spisu Starého zákona.

GENEZIS - KNIHA PÔVODU -	Gn1
EXODUS - VÝCHOD -	Ex1
LEVITIKUS - KNIHA LEVITOV -	Lv1
NUMERI - ČÍSLA -	Nm1
DEUTERONÓMIUM - DRUHOZÁKON -	Dt1
KNIHA JOZUE -	Joz1
KNIHA SUDCOV -	Sdc1
KNIHA RÚT -	Rút1

□ P.R.

PENTATEUCH, DEJEPISNÉ KNIHY

GENEZIS - KNIHA PÔVODU

Prahistoria 1,1 - 11,26
Stvorenie sveta 1,1 - 2,4a

Gn1

I. Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. ² Zem však bola pustá a prázdna, tma bola nad priepasťou a Duch Boží sa vznášal nad vodami.

Dielo prvého dňa. - ³ Tu povedal Boh: „Bud' svetlo!“ a bolo svetlo. ⁴ Boh videl, že svetlo je dobré; i oddelil svetlo od tmy. ⁵ A Boh nazval svetlo „dňom“ a tmu nazval „nocou“. A nastal večer a nastalo ráno, deň prvý.

Dielo druhého dňa. - ⁶ Potom Boh povedal: „Bud' obloha uprostred vôd a staň sa delidlom medzi vodami a vodami!“ ⁷ I urobil Boh oblohu a oddelil vody, ktoré boli pod oblohou, od vôd, ktoré boli nad oblohou. A stalo sa tak. ⁸ A Boh nazval oblohu „neбом“. A nastal večer a nastalo ráno, deň druhý.

Dielo tretieho dňa. - ⁹ Potom Boh povedal: „Vody, ktoré ste pod nebom, zhromažďte sa na jedno miesto a ukáž sa súš!“ A stalo sa tak. ¹⁰ A Boh nazval súš „zemou“ a zhromaždište vôd nazval „morom“. A Boh videl, že je to dobré. ¹¹ Tu Boh povedal: „Zem, vyžeň trávu, rastliny s plodom semena a ovocné stromy, prinášajúce plody, v ktorých je ich semeno podľa svojho druhu na zemi.“ A stalo sa tak. ¹² Zem vyhnala trávu a rastliny s plodom semena podľa

svojho druhu i stromy, prinášajúce ovocie, v ktorom je ich semeno podľa svojho. A Boh videl, že je to dobré. ¹³ A nastal večer a nastalo ráno, deň tretí.

Dielo štvrtého dňa. - ¹⁴ Tu Boh povedal: „Bud'te svetlá na nebeskej oblohe na oddelovanie dňa od noci! A bud'te na znamenie pre obdobia, dni a roky! ¹⁵ I bud'te svetlami na nebeskej oblohe, aby ste osvetľovali zem!“ A stalo sa tak. ¹⁶ A Boh urobil dvojce veľkých svetiel: väčšie, aby vládlo nad dňom, a menšie, aby vládlo nad nocou, a aj hviezdy. ¹⁷ Umiestnil ich na nebeskej oblohe, aby osvetľovali zem ¹⁸ a aby vládli nad dňom a nad nocou a oddelovali svetlo od tmy. A Boh videl, že je to dobré. ¹⁹ A nastal večer a nastalo ráno, deň štvrtý.

Dielo piateho dňa. - ²⁰ Tu Boh povedal: „Vody, hemžite sa množstvom živých tvorov, a okrídlené tvory, lietajte ponad zem na nebeskej oblohe!“ A Boh stvoril veľké morské zvieratá a všetky živočíchy, ktoré sa hýbu a hemžia vo vode podľa svojho druhu, ako i všetky okrídlené lietajúce tvory podľa svojho druhu. A Boh videl, že je to dobré. ²² Boh ich požehnal a povedal: „Plod'te a množte sa a naplňte morské vody, aj vtáctvo nech sa rozmnožuje na zemi!“ ²³ A nastal večer a nastalo ráno, deň piaty.

Dielo šiesteho dňa. - ²⁴ Potom Boh povedal: „Zem, vydaj živé bytosti podľa svojho druhu: dobytok, plazy a divú zver podľa svojho druhu!“ A stalo sa tak. Boh urobil divú zver podľa svojho druhu, dobytok podľa svojho druhu i všetky plazy podľa svojho druhu. A Boh videl, že je to dobré.

²⁶ Nato Boh povedal: „Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby! Nech vládne nad rybami mora i nad vtáctvom neba i nad dobytkom a divou zverou a nad všetkými plazmi, čo sa plazia po zemi!“

²⁷ A stvoril Boh človeka na svoj obraz,
na Boží obraz ho stvoril,
muža a ženu ich stvoril.

²⁸ Boh ich požehnal a povedal im: „Plod'te a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!“

²⁹ Potom Boh povedal: „Hľa, dávam vám všetky rastliny s plodom semena na povrchu celej zeme a všetky stromy, majúce plody, v ktorých je ich semeno: nech sú vám za pokrm! ³⁰ Všetkým zverom zeme a všetkému vtáctvu neba i všetkému, čo sa hýbe na zemi, v čom je dych života, (dávam) všetku zelenú trávu. A stalo sa tak. ³¹ A Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré. A nastal večer a nastalo ráno, deň šiesty.

Gn2

II. ¹ Takto boli ukončené nebo a zem a všetky ich voje. ² V siedmy deň Boh skončil svoje diela, ktoré urobil. A v siedmy deň odpočíval od všetkých diel, ktoré urobil. ³ I požehnal siedmy deň a zasvätil ho, lebo v ňom odpočíval od všetkých diel, ktoré Boh stvoril a urobil. ⁴ Taký je pôvod neba a zeme, keď boli stvorené.

Človek v pozemskom raji a jeho pád 2,4b - 3,24

Opis stvorenia prvého človeka. - V tom čase, keď Pán, Boh, urobil zem a nebo, ⁵ nebolo ešte na zemi nijaké poľné krovie a nepučala ešte ani poľná tráva, lebo Pán, Boh, nedal pršať na zem a nebolo ani človeka, ktorý by obrábal zem ⁶ a privádzal na zem vodu (kanálov) a zavlažoval celý povrch zeme. ⁷ Vtedy Pán, Boh, utvoril z hliny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou.

Miesto prvého človeka: raj. - ⁸ Potom Pán, Boh, vysadil na východe, v Edene, raj a tam umiestnil človeka, ktorého utvoril. ⁹ A Pán, Boh, dal vyrásť zo zeme stromom všetkých druhov, na pohľad krásnym a na jedenie chutným, i stromu života v strede raja a stromu poznania dobra a zla. ¹⁰ Z Edenu vytekala rieka, ktorá mala zavlažovať raj, a rozdeľovala sa odtiaľ a tvorila štyri toky. ¹¹ Meno prvého je Pišon. To je ten, čo obteká celú krajinu Havilah, kde sa vyskytuje zlato, ¹² a zlato tej zeme je rýdze. Tam sa nachodí aj bdélium a kameň ónyx. ¹³ Meno druhej rieky je Gihon. Tá obteká celú zem Kuš. ¹⁴ Meno tretej je Hidekel (Tigris). Tá tečie naproti Asýrii. A štvrtá rieka je Perát (Eufrat).

¹⁵ I vzal Pán, Boh, človeka a umiestnil ho v raji Edenu aby ho obrábal a strážil. A Pán, Boh, prikázal človekovi: „Zo všetkých stromov raja môžeš jesť.“ ¹⁶ Zo stromu poznania dobra a zla však nejdz! Lebo v deň, keď by si z neho jedol, istotne zomrieš.

Stvorenie ženy. - ¹⁸ Potom Pán, Boh, povedal: „Nie je dobre byť človeku samému. Urobím mu pomoc, ktorá mu bude podobná.“ ¹⁹ Keď Pán, Boh utvoril z hliny všetku poľnú zver a všetko nebeské vtáctvo, priviedol ho k Adamovi, aby videl, ako by ho nazval, lebo ako ho nazve, také bude jeho meno. ²⁰ A nazval Adam menom všetok dobytok, všetko nebeské vtáctvo a všetku poľnú zver. Ale pomoc, ktorá by mu bola podobná, nenašiel. ²¹ Tu Pán, Boh, dopustil na Adama tvrdý spánok a keď zaspal, vybral mu jedno rebro a jeho miesto zaplnil mäsom. ²² A z rebra, ktoré vybral Adamovi, utvoril Pán, Boh, ženu a priviedol ju k Adamovi.

²³ Vtedy Adam povedal:

„Toto je teraz kosť z mojich kostí
a mäso z môjho mäsa;
preto sa bude volať mužena,
lebo je vzatá z muža.“

²⁴ Preto muž opustí svojho otca
i svoju matku
a prilipne k svojej manželke
a budú jedným telom.

²⁵ A obaja, Adam i jeho žena, boli nahí a nehanbili sa jeden pred druhým.

Gn3

III. Pokúšanie a hriech. - ¹ No had bol ľstivejší ako všetky poľné zvieratá, ktoré urobil Pán, Boh, a vravel žene: „Naozaj povedal Boh: „Nesmiete jesť z nijakého rajského stromu!““ ² Žena odpovedala hadovi: „Z ovocia rajských stromov môžeme jesť, ³ ale o ovocí stromu, ktorý je v strede raja nám Boh povedal: „Nejedzte z neho, ani sa ho nedotýkajte, aby ste nezomreli!““ ⁴ - Tu povedal had žene: „Nie, nezomriete, ⁵ ale Boh vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvorí sa vám oči a vy budete ako Boh, budete poznať dobro a zlo.“ - ⁶ A žena videla, že strom je na jedenie chutný, na pohľad krásny a na poznanie vábivý, nuž vzala z jeho ovocia a jedla, dala aj svojmu mužovi, čo bol s ňou, a on tiež jedol.

Následky hriechu a trest. - ⁷ I otvorili sa obom oči a spoznali, že sú nahí. Zošili figové listy a urobili si zásterky. ⁸ A potom, keď počuli hlas Pána, Boha, ktorý sa za denného vánku prechádzal po záhrade, skryl sa Adam i jeho žena pred Pánom, Bohom, medzi stromami záhrady.

⁹ I zavolať Pán, Boh, Adama a povedal mu: „Kde si?“ ¹⁰ On odpovedal: „Počul som tvoj hlas v záhrade, nuž báľ som sa, lebo som nahý a preto som sa skryl.“ ¹¹ Vravel mu: „Kto ťa upozornil, že si nahý?! Jedol si azda zo stromu, z ktorého som ti jesť zakázal?!“ ¹² Adam odpovedal: „Žena, ktorú si mi dal na pomoc, tá mi dala zo stromu a ja som jedol.“ ¹³ Potom

povedal Pán, Boh, žene: „Prečo si to urobila?!“ A ona odpovedala: „Had ma naviedol, i jedla som.“

Potrestanie a prísľub Mesiáša: prvá blahožvest' - protoevanjelium. - ¹⁴ Tu povedal Pán, Boh, hadovi:

„Preto, že si to urobil, prekliaty budeš
medzi všetkým dobytkom
a medzi všetkou poľnou zverou!
Na bruchu sa budeš plaziť
a prach zeme hltáť po celý svoj život!
¹⁵ Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou,
medzi твоjím potomstvom a jej potomstvom,
ono ti rozšliape hlavu
a ty mu zraníš päť.“

¹⁶ Žene povedal:

„Veľmi rozmnožím tvoje trápenia a ťarchavosť;
v bolesti budeš rodiť deti,
a hoci budeš po mužovi túžiť,
on bude vládnuť nad tebou.“

¹⁷ „A Adamovi povedal: „Preto, že si počúval hlas svojej ženy a jedol si zo stromu, o ktorom som ti prikázal: „Nesmieš z neho jesť!“,

nech je prekliata zem pre teba;
s námahou sa z nej budeš živiť
po všetky dni svojho života.

¹⁸ Tŕnie a bodľačie ti bude rodiť
a ty budeš jesť poľné byliny.

¹⁹ V pote svojej tváre budeš jesť svoj chlieb,
kým sa nevrátiš do zeme,
z ktorej si bol vzatý,
lebo prach si a na prach sa obrátiš!“

²⁰ Adam nazval svoju ženu menom Eva (Život), lebo sa stala matkou všetkých žijúcich.

Výkon trestu. - ²¹ Pán, Boh, urobil Adamovi a jeho žene kožený odev a obliekol ich. ²² Potom im Pán, Boh, povedal: „Hľa, človek sa stal ako jeden z nás! Poznal dobro i zlo. Len aby teraz nenačiahol svoju ruku po strome života a nejedol a nežil naveky!“ ²³ A Pán, Boh, ho vykázal z raja Edenu, aby obrábal zem, z ktorej bol vzatý. ²⁴ Ba vyhnal človeka a na východ od raja Edenu postavil cherubov a vytasený ohňový meč, aby strážili cestu k stromu života.

IV. Synovia prarodičov: Kain a Ábel. - ¹ Adam potom poznal svoju ženu Evu a ona počala a porodila Kaina a povedala: „Získala som človeka od Pána.“ ² A opäť porodila - jeho brata, Ábela. Ábel bol pastier oviec, Kain roľník.

³ Po nejakom čase Kain priniesol obeť Pánovi z poľných plodín. ⁴ Aj Ábel obetoval podobne z prvotín svojich oviec, z tých najtučnejších. A Pán zhliadol na Ábela a na jeho obeť. ⁵ Na Kaina však a na jeho obeť nezahliadol. Kain sa veľmi rozhneval a zamračila sa mu tvár.

⁶ Tu povedal Pán Kainovi: „Prečo sa hneváš a prečo sa ti zamračila tvár? ⁷ Či nie je to takto: Ak robíš dobre, môžeš sa vystrieť, ale ak dobre nerobíš, číha hriech pri dverách a sleduje ťa jeho žiadostivosť, a predsa ty ju máš ovládať?“ ⁸ Tu Kain povedal svojmu bratovi Ábelovi: „Vyjdime si von!“ A keď boli na poli, napadol Kain svojho brata Ábela a zabil ho. ⁹ A Pán povedal Kainovi: „Kde je tvoj brat Ábel?“ On však odvetil: „Neviem. Či som ja strážca svojho brata?“ ¹⁰ Pán povedal: „Čo si to urobil?! Hlas krvi tvojho brata hlasno volá zo zeme ku mne. ¹¹ Buď teraz prekliaty zo zeme, ktorá otvorila ústa, aby pila krv tvojho brata z tvojich rúk! ¹² Keď budeš obrábať pôdu, neprinesie ti nijakú úrodu. Budeš nestály a túlavý na zemi.“ ¹³ Kain povedal Pánovi: „Môj zločin je väčší, než aby mi bol odpustený. ¹⁴ Hľa, ty ma dnes odháňaš od zeme a budem sa skrývať pred tvou tvárou; nestály a túlavý budem na zemi. A ktokoľvek ma nájde, zabije ma.“ ¹⁵ Pán mu však povedal: „Nie tak! Lebo každý, kto zabije Kaina, sedemnásobnú pomstu si odnesie!“ Potom Pán urobil Kainovi znak, aby ho nik, kto ho nájde, nezabil. ¹⁶ A Kain sa vzdialil od Pána a zdržoval sa v kraji Nod na východ od Edenu.

Kainovi potomci. - ¹⁷ A Kain poznal svoju ženu a ona počala a porodila Henocha. Potom vystaval mesto a nazval ho menom svojho syna Henocha. ¹⁸ Henochovi sa narodil zasa Irad; Iradovi Maviel, Mavielovi Matusael a Matusaelovi Lamech. ¹⁹ Lamech si vzal dve ženy. Jedna mala meno Ada a druhá mala meno Sela. ²⁰ Ada porodila Jabelu; on je praotcom tých, čo bývajú v stanoch a chovajú dobytok. ²¹ Meno jeho brata bolo Jubal. On je praotcom všetkých, čo hrajú na citare a na flaute. ²² Aj Sela porodila Tubalkaina, kováča, ktorý robil všelijaké veci z medi a zo železa. Tubalkainova sestra bola Noema.

²³ Raz povedal Lamech svojim ženám, Ade a Sele:

„Počujte môj hlas, Lamechove ženy,
nakloňte sluch k mojej reči!
Zabijem muža, ktorý ma poraní,
a mládenca, ktorý ma udrie.

²⁴ Sedem ráz pomsteneý bude Kain,
Lamech však sedemdesiat sedem ráz.“

Rodokmeň Setovcov. - ²⁵ Adam opäť poznal svoju ženu a ona porodila syna a dala mu meno Set, hovoriac: „Veď Boh mi nahradil iného potomka namiesto Ábela, ktorého zabil Kain.“ ²⁶ Aj Setovi sa narodil syn a dal mu meno Enos. Vtedy sa začalo vzývať meno Pánovo.

Gn5

V⁵. ¹ Toto je zoznam Adamovho potomstva: Keď Boh stvoril Adama, urobil ho na Božiu podobu, ² muža a ženu ich stvoril, požehnal ich a dal im meno človek, keď boli stvorení. ³ Keď mal Adam stotridsať rokov, narodil sa mu syn, jemu podobný, podľa jeho obrazu, a nazval ho menom Set. ⁴ Po Setovom narodení žil Adam ešte osemsto rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ⁵ A všetkých dní Adamovho života bolo deväťstotridsať rokov a potom zomrel.

⁶ Keď mal Set stopäť rokov, narodil sa mu Enos. ⁷ A Set po Enosovom narodení žil ešte osemstosedem rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ⁸ Všetkých Setových dní bolo deväťstodvanásť rokov a potom zomrel.

⁹ Keď mal Enos deväťdesiat rokov, narodil sa mu Kainan. ¹⁰ Po Kainanovom narodení žil Enos ešte osemstopäť rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ¹¹ Všetkých Enosových dní bolo deväťstopäť rokov a potom zomrel.

¹² Keď mal Lainan sedemdesiat rokov, narodil sa mu Malaleel. Po Malaleelovom narodení žil Kainan ešte osemstoštyridsať rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ¹⁴ Všetkých Kainanových dní bolo deväťstodesať rokov a potom zomrel.

¹⁵ Keď mal Malaleel šesťdesiatpäť rokov narodil sa mu Jared. ¹⁶ Po Jaredovom narodení žil Malaleel ešte osemstotridsať rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ¹⁷ Všetkých Malaleelových dní bolo osemstodeväťdesiatpäť rokov a potom zomrel.

¹⁸ Keď mal Tared stošesťdesiatdva rokov, narodil sa mu Henoch. ¹⁹ Po narodení Henocha žil Jared ešte osemsto rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ²⁰ Všetkých Jaredových dní bolo deväťstošesťdesiatdva rokov a potom zomrel.

²¹ Keď mal Henoch šesťdesiatpäť rokov, narodil sa mu Matuzalem. ²² A Henoch chodil s Bohom. Po Matuzalemovom narodení žil ešte tristo rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ²³ Všetkých Henochových dní bolo tristošesťdesiatpäť rokov. ²⁴ Henoch chodil s Bohom a nebolo ho, lebo Boh ho vzal.

²⁵ Keď mal Matuzalem stoosemdesiatšesť rokov, narodil sa mu Lamech. ²⁶ Po Lamechovom narodení žil Matuzalem ešte sedemstoosemdesiatdva rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ²⁷ Všetkých Matuzalemových dní bolo deväťstošesťdesiatdeväť rokov a potom zomrel. ²⁹ Keď mal Lamech stoosemdesiatdva rokov, narodil sa mu syn ²⁹ a dal mu meno Noe, hovoriac: „Tento nás poteší pri našej robote a námahách na zemi, ktorú Pán prekliat.“ ³⁰ Po Noemovom narodení žil Lamech ešte päťstodeväťdesiatpäť rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ³¹ Všetkých Lamechových dní bolo sedemstosedemdesiatšesť rokov a potom zomrel.

³² Keď mal Noe päťsto rokov, narodili sa mu Sem, Cham a Jafet.

Potopa sveta 6,1 - 9 ,17

Gn6

VI. Príčina potopy: Ľudská skazenosť. - ¹ Keď sa ľudia začali na zemi množiť a keď sa im narodili dcéry, ² Boží synovia videli, že ľudské dcéry sú pekné, a brali si z nich za ženy, koľko len chceli. ³ A Pán povedal: „Môj duch neostane dlho v ľuďoch (pre ich poblúdenie), lebo sú len telo. Ich dni bude iba stodvadsať rokov.“ ⁴ V tom čase boli na zemi obri - ba aj neskôr -, a keď Boží synovia obcovali s ľudskými dcérami, ony im rodili obrov. To sú hrdinovia dávnych čias, slávni mužovia.

⁵ Keď Pán videl, že ľudská nerest na zemi je veľká a že všetko zmýšľanie ich srdca je ustavične naklonené na zlé, ⁶ Pán oľutoval, že stvoril človeka na zemi. Bol skormútený v srdci a povedal: ⁷ „Vyničím zo zemského povrchu ľudí, ktorých som stvoril: človeka i zvieratá, plazy i nebeské vtáctvo, lebo ľutujem, že som ich urobil.“ ⁸ Iba Noe našiel milosť u Pána.

Boh ohlasuje potopu sveta. - ⁹ Toto je Noemova história: Noe bol najspravodlivejší a najbezúhonnejší muž medzi svojimi súčasníkmi. Noe viedol bohumilý život. ¹⁰ Noemovi sa narodili traja synovia: Sem Cham a Jafet. ¹¹ Zem však bola skazená pred Bohom, zem bola plná nerestí. ¹² I videl Boh, že zem je veľmi skazená, lebo všetko ľudstvo blúdilo na svojej ceste. ¹³ Tu povedal Boh Noemovi: „Predo mnou nastal koniec všetkému, čo má telo, lebo zem je preplnená ich nepravosťou a ja ich zničím aj so zemou. ¹⁴ Urob si koráb z cyprusového dreva, v korábe urob priehrady a zvnútra i zvonka ho vymaž smolou! ¹⁵ A postav ho takto: tristo laktov bude jeho dĺžka, päťdesiat laktov jeho šírka a tridsať laktov jeho výška. ¹⁶ Na korábe sprav aj otvor na jeden lakeť, urob ho hore dookola! Aj dvere daj na bok korába a urob spodné, stredné a vrchné poschodie.

¹⁷ Lebo ja privediem na zem vody potopy, aby som zničil každé telo, v ktorom je dych života pod nebom. Všetko, čo je na zemi, zahynie. ¹⁸ S tebou však uzavriem zmluvu: do korába vojdeš ty i tvoji synovia, tvoja žena aj ženy tvojich synov s tebou. A z každého druhu živočíchov vezmeš do korába po jednom páre, aby sa s tebou zachovali nažive, teda samca i samicu. ²⁰ Zo

všetkých vtákov podľa svojho druhu, z dobytku podľa svojho druhu a z plazov podľa svojho druhu vojdú po dvoch do korába s tebou, aby mohli žiť. ²¹ Ty však naber z každého jedla, čo sa jedáva, a vezmi so sebou! To bude tebe aj im za pokrm.“ ²² A Noe urobil všetko tak, ako mu prikázal urobiť Boh.

Gn7

VII. *Priebeh potopy.* - ¹ Potom Pán povedal Noemovi: „Vojdi ty a celá tvoja rodina do korába, lebo som videl, že iba ty si spravodlivý pred mnou v tomto pokolení. ² Zo všetkých čistých zvierat vezmi po sedem samcov a samíc, zo zvierat, čo sú nečisté, po dvoch, samca a samicu. ³ Aj z nebeského vtáctva vezmi po sedem samcov a samíc, aby sa zachovalo nažive semä na celej zemi. ⁴ Lebo už len sedem dní - a potom dám pršať na zem štyridsať dní a štyridsať nocí a vyhubím z povrchu zeme všetky bytosti, ktoré som urobil. ⁵ A Noe urobil všetko tak ako mu rozkázal Pán.

⁶ Noe mal šesťsto rokov, keď bola potopa vôd na zemi. I vošiel Noe a s ním aj jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov pred zátopou vody do korába. Aj z čistých i z nečistých zvierat, z vtáctva a zo všetkého, čo sa hýbe na zemi, ⁹ vošlo po dvoch, samec a samica, do korába s Noemom, ako mu prikázal Pán.

¹⁰ Po siedmich dňoch sa privalili na zem vody potopy. ¹¹ V šesťstom roku Noemovho života, v druhom mesiaci, na sedemnásty deň mesiaca vyvalili sa všetky pramene veľkej hĺbočiny a otvorili sa nebeské priepusty. ¹² A pršalo na zem štyridsať dní a štyridsať nocí. ¹³ A práve v ten deň vošiel do korába Noe, jeho synovia: Sem, Cham a Jafet, jeho žena a ženy je ho synov s nimi. Oni a všetky zvieratá podľa svojho druhu i všetky plazy, čo sa plazia po zemi, podľa svojho druhu a všetko vtáctvo podľa svojho druhu - všetky operence a okrídlence - vošli k Noemovi do korába po páre z každého tela, v ktorom bol dych života. ¹⁶ A čo vošlo, bol samec a samica z každého živočícha, ako mu prikázal Boh. A Pán zavrel Noema zvonku.

¹⁷ I nastala štyridsaťdenná potopa na zemi: Vody pribúdali a vyzdvihli koráb zo zeme do výšky. ¹⁸ Vody veľmi stúpali a zaplavili všetko na zemskom povrchu, koráb však plával na vodách. ¹⁹ A vody vzrastali ďalej na zemi, takže zaliali všetky, aj vysoké vrchy, ktoré sú pod šírým nebom. ²⁰ Voda prevyšovala o pätnásť laktov vrchy, ktoré pokrývala. ²¹ I zahynulo každé telo, ktoré sa pohybovalo na zemi: vtáctvo, dobytok, zver, plazy, čo sa plazia po zemi, aj všetci ľudia. ²² Všetko čo malo v nozdrách dych života, všetko, čo žilo na suchu, zomrelo. ²³ Zahubil všetky bytosti, čo boli na zemi: ľudí aj dobytok, plazy i nebeské vtáctvo, a boli vyhubené zo zeme. Ostal iba Noe a to, čo bolo s ním v korábe. ²⁴ A vody ovládali zem ešte stopäťdesiat dní.

Gn8

VIII. *Potopa prestáva, Noe vychádza z korába.* - ¹ Tu si Boh spomenul na Noema a na všetku zver a všetok dobytok, ktorý bol s ním v korábe, a Boh dal zaviať vetru nad zemou a vody upadávali. ² Zatvorili sa aj žriedla hĺbočín a nebeské priepusty a prestal pršať dážď z neba. ³ Vody prúdili a odtekali a vracali sa zo zeme a po stopäťdesiatich dňoch vôd ubudlo. ⁴ A v siedmom mesiaci, na sedemnásty deň mesiaca koráb zastal na vrchu Ararat. ⁵ Vody odchádzali a upadávali až do desiateho mesiaca. V prvý deň desiateho mesiaca sa zjavili temená vrchov. ⁶ A keď uplynulo štyridsať dní Noe otvoril okno korába, ktoré bol urobil, ⁷ a vypustil krkavca. On odlietal a vracal sa, kým nevyschli vody na zemi. ⁸ Po ňom vypustil holubicu, aby zvedel, či sa už vody stiahli zo zeme. ⁹ Ale keď holubica nenašla miesto, kde by spočinula jej noha, vrátila sa späť k nemu do korába, lebo vody boli ešte na povrchu celej zeme. On vystrel ruku, chytil ju a vzal ju k sebe do korába. Potom čakal ďalších sedem dní a opäť vypustil z korába

holubicu. A holubica priletela k nemu iba v podvečer a v zobáku mala čerstvú olivovú ratolesť.¹² Tu Noe poznal, že vody zo zeme zmizli. Čakal však ešte ďalších sedem dní a zasa vypustil holubicu, ale tá sa už k nemu nevrátila.¹³ V šesťstoprvom roku teda, v prvom mesiaci, v prvý deň mesiaca vyschli vody na zemi.¹⁴ Tu Noe odstránil strechu korába, aby videl, a zemský povrch bol suchý.¹⁵ V druhom mesiaci, na dvadsiaty siedmy deň mesiaca bola zem suchá.

Vtedy povedal Boh Noemovi:¹⁶ Vyjdi z korába ty aj tvoja žena, tvoji synovia a ženy tvojich synov s tebou!¹⁷ A vyved' všetky druhy živočíchov, ktoré sú s tebou: vtáctvo, dobytok a všetky plazy, čo sa plazia po zemi, aby sa hemžili na zemi a aby sa množili a naplňali zem.“¹⁸ Vyšiel teda Noe a jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov s ním;¹⁹ všetka zver, všetky plazy a všetko vtáctvo, všetko, čo sa pohybuje na zemi, vyšlo podľa svojich druhov z korába. Tu Noe postavil Pánovi oltár, vzal zo všetkého čistého dobytka a zo všetkých čistých vtákov a priniesol zápalnú obetu na oltári. I zavoňal Pán príjemnú vôňu a povedal si: „Už nikdy viac neprekr'ajem zem pre človeka, lebo zmýšľanie ľudskeho srdca je od mladosti zlé. Preto už nikdy nevyhubím všetko živé, ako som to urobil.“²² Kým potrvá zem, nikdy neprestane sejba a žatva, chladno a teplo, leto a zima, deň a noc.“

Gn9

IX. Božia zmluva s ľudstvom po potope sveta. - ¹ Potom Boh požehnal Noema a jeho synov a povedal im:

„Plod'te a množte sa a naplňte zem!

² Nech majú pred vami strach
a hrôzu všetky zvieratá zeme,
všetko vtáctvo neba
a všetko, čo sa hýbe na zemi;
dostávajú do rúk všetky ryby mora.

³ Všetko, čo sa hýbe a žije, nech je vám za pokrm,
všetko vám dávam tak, ako zelené byliny.

⁴ Iba mäso s dušou, ktorá je v krvi, nesmiete jesť.

⁵ Ale krv vašich duší budem vyhľadávať;
budem ju vyhľadávať od každého zvieraťa
a od každého človeka, aj keď je to brat,
budem vyhľadávať dušu človeka.

⁶ Kto preleje ľudskú krv,
človek nech preleje jeho krv,
lebo na Boží obraz
som stvoril človeka.

⁷ Vy sa však plod'te a množte sa,
rozšírte sa na zemi a naplňte ju!“

⁸ Potom Boh povedal Noemovi i jeho synom, čo boli s ním: ⁹ „Ja uzavriem zmluvu s vami a s vašim potomstvom, čo bude po vás, ¹⁰ aj s každou živou bytosťou, čo je s vami: s vtáctvom, s dobytkom a so všetkou zverou, ktorá s vami vyšla z korába, so všetkými zvieratami, čo sú na zemi. ¹¹ Áno, uzavriem s vami zmluvu, že už nikdy nezahynie všetko živé vo vodách potopy a že už nikdy nebude potopa, ktorá by spustošila zem.“

¹² A Boh hovoril ďalej: „Toto bude znakom zmluvy, ktorú uzavieram na večné pokolenia medzi mnou a vami a všetkými živými bytosťami, čo sú s vami: ¹³ Svoj oblúk umiestňujem v oblakoch, aby bol znakom zmluvy medzi mnou a zemou. ¹⁴ Keď zastriem zem oblakmi a keď sa v oblakoch zjaví moja dúha, ¹⁵ vtedy si spomeniem na svoju zmluvu, ktorá je

medzi mnou a medzi vami i každou živou bytosťou. Už nikdy nebude vôd potopy, ktorá by zahubila všetky živé tvory. V oblakoch bude oblúk, uvidím ho a spomeniem si na večnú zmluvu, uzavretú medzi Bohom a každou živou dušou všetkých živých tvorov, čo sú na zemi.“

¹⁷ A Boh povedal Noemovi: „Toto je znak zmluvy, ktorú som uzavrel medzi sebou a medzi všetkými živými tvormi na zemi.“

Kliatba a požehnanie Noemovo. - ¹⁸ Noemovi synovia, ktorí vyšli z korába, boh Sem, Cham a Jafet. Cham je otcom Kanaána. ¹⁹ Títo traja boli teda Noemovi synovia a z nich sa rozšírilo ľudstvo po celej zemi.

²⁰ Noe začal obrábať zem a vysadil vinicu. ²¹ A keď sa napil vína, opil sa a obnažený ležal vo svojom stane. ²² I uvidel Cham Kanaánov otec, nahotu svojho otca a vonku to hovoril svojim dvom bratom. ²³ Ale Sem a Jafet vzali plášť, obaja si ho položili na ramená, išli chrbtom a zakryli otcovu nahotu. Tvár mali odvrátenú, takže nevideli otcovu nahotu. ²⁴ Keď sa Noe prebral z vína a keď sa dozvedel, čo mu urobil najmladší syn, ²⁵ povedal:

„Bud’ prekliaty, Kanaán,
staň sa poníženým sluhom svojich bratov!

²⁶ Potom pokračoval:

„Nech je zvelebený Pán, Boh Semov
a Kanaán nech je jeho sluhom!

²⁷ Nech Boh rozvetví Jafeta
a nech býva pod Semovými stanmi
a Kanaán nech je jeho sluhom!“

Noe žil po potope ešte tristo päťdesiat rokov. ²⁸ Všetkých Noemových dní bolo deväťsto päťdesiat rokov a potom zomrel.

Rodokmeň národov

Gn10

X. Jafetovci. - ¹ Toto je potomstvo Noemových synov, Sema, Chama a Jafeta, lebo po potope sa im narodili synovia. ² Jafetovi synovia sú Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mosoch a Tiras. ³ Gomerovi synovia sú Askenéz Rifat a Togorma. ⁴ Javanovi synovia sú Elisa, Taršiš, Kitim a Dodanim. ⁵ Z nich sa rozvetvili ostrovné národy podľa svojich krajín, jazykov, kmeňov a obyvateľstva.

Chamovci. - ⁶ Chamovi synovia sú Chus, Mesraim Fut a Kanaán. ⁷ Chusovi synovia sú Šaba, Hevila, Sabata, Regma a Sabatacha. Regmovi synovia sú Šaba a Dadan. ⁸ Chusovi narodil sa tiež Nimród. On začal byť mocnárom na zemi. ⁹ Bol udatným poľovníkom pred Pánom, takže sa hovorievalo: „Udatný poľovník pred Pánom ako Nimród!“ ¹⁰ Jeho kráľovstvom bol na počiatku Bábel, Arach, Achad a Chalane v krajine Senaár. ¹¹ Z tejto krajiny tiahol do Asýrie a vystaval Ninive, mesto Rechobot, Chale ¹² a Rezen medzi Ninive a Chale. To je najväčšie mesto.

¹³ Od Mesraima pochádzajú Ludovia, Anamčania, Leabčania, Naftuchovia, ¹⁴ Fetrusi, Kasluchovia - z nich vzišli Filištínci - a Kaftorčania. ¹⁵ Od Kanaána pochádza jeho prvorođený Sidon a Hetejci, ¹⁶ ďalej Jebuzejci, Amorejčania, Gergezejčania, ¹⁷ Hevejci, Arachejčania, Sinijci, Aradovia, Samarovia a Amaťania. Potom, keď sa čelade Kanaánčanov rozišli, ¹⁹ územie Kanaánčanov siahalo od Sidonu smerom ku Gerare až po Gazu a smerom k Sodome a

Gomore, Adame a Seboim až po Lesu. ²⁰ Toto sú Chamovi synovia podľa svojich čeladi, jazykov, krajín a obyvateľstva.

Semiti. - ²¹ Aj Semovi, praotcovi všetkých Heberových synov a staršiemu Jafetovmu bratovi, sa narodili synovia. ²² Semovi synovia sú Elam, Asýr, Arfaxad, Lud a Aram. ²³ Aramovi synovia sú Us, Hul, Geter a Mes.

²⁴ Arfaxadovi sa narodil Sale, Salemu zasa Heber. ²⁵ Heberovi sa narodili dvaja synovia, jeden sa volal Faleg, lebo za jeho čias sa rozdelila zem, a jeho brat sa volal Jektan. ²⁶ Od Jektana pochádza Elmodad, Salef, Asarmot, Jare, ²⁷ Aduram, Uzal, Dekla, ²⁸ Ebal, Abimael, Saba, Ofir, Hevila a Jobab. Títo všetci sú Jektanovi synovia. ³⁰ Ich sídlo siahalo od Mesy až k Sefaru, k východným vrchom. ³¹ Toto sú Semovi synovia podľa svojich čeladi, jazykov, krajín a obyvateľstva. ³² To sú čelade Noemových synov podľa svojich rodov a národov. Z nich sa potom po potope rozvetvili národy na zemi.

Gn11

XI. Zmätenie reči a rozídenie ľudstva. - ¹ Vtedy bol na celej zemi jeden jazyk a rovnaké slová. ² Keď sa pohli z východu, našli v krajine Senaár rovinu a osadili sa na nej.

³ Tu si povedali jeden druhému: „Podme, narobme tehál a vypálme ich v ohni!“ Tehly im slúžili namiesto kameňa a asfalt namiesto malty. ⁴ Potom povedali: „Podme, postavme si mesto a vežu, ktorej vrchol bude siahat' do neba, spravme si tak pomník, aby sme sa neroztratilí po celej zemi!“ ⁵ Tu zostúpil Pán, aby videl mesto a vežu, ktoré stavali ľudia ⁶ a povedal: „Hľa, sú jedným národom, všetci majú jeden jazyk; toto je začiatok ich činov a veru neodstúpia od ničoho z toho, čo si zaumienili urobiť.“ ⁷ Podme, zostúpme a pomätme tam ich jazyk, aby nik nerozumel reči druhého!“ ⁸ A takto ich Pán odtiaľ rozohnal po celej zemi a mesto prestali stavať. ⁹ Preto ho nazvali Bábelom, lebo tam Pán zmiatol reč celej zeme a Pán ich odtiaľ rozohnal po celej zemi.

Sedem rodokmeňov. - ¹⁰ Toto je Semovo potomstvo: Dva roky po potope, keď mal Sem sto rokov, narodil sa mu Arfaxad. ¹¹ Po Arfaxadovom narodení žil Sem päťsto rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ¹² Keď mal Arfaxad tridsaťpäť rokov, narodil sa mu Sale. ¹³ Po Saleho narodení žil Arfaxad ešte štyristotri rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ¹⁴ Keď mal Sale tridsať rokov, narodil sa mu Heber. ¹⁵ Po Heberovom narodení žil Sale ešte štyristotri rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ¹⁶ Keď mal Heber tridsaťštyri rokov, narodil sa mu Faleg. ¹⁷ Po Falegovom narodení žil Heber ešte štyristotridsať rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ¹⁸ Keď mal Faleg tridsať rokov, narodil sa mu Reu. ¹⁹ Po Reuovom narodení žil Faleg ešte dvestodeväť rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ²⁰ Keď mal Reu tridsaťdva rokov, narodil sa mu Sarug. ²¹ Po Sarugovom narodení žil Reu ešte dvestosedem rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ²² Keď mal Sarug tridsať rokov, narodil sa mu Nachor. ²³ Po Nachorovom narodení žil Sarug ešte dvesto rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ²⁴ Keď mal Nachor dvadsaťdeväť rokov, narodil sa mu Táre. ²⁵ Po Táreho narodení žil Nachor ešte stodevätnásť rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. ²⁶ Keď mal Táre sedemdesiat rokov, narodil sa mu Abram, Nachor a Aran.

Dejiny Patriarchov 11,27 - 50,26 Dejiny Abrahámove 11,27 - 25,10

Abrahámove príbuzenstvo. - ²⁷ Toto je Táreho potomstvo: Táremu sa narodil Abram, Nachor a Aran a Aranovi sa narodil Lot. ²⁸ Aran však zomrel ešte za života svojho otca Táreho vo svojej rodnej krajine, v Chaldejskom Ure. Abram a Nachor sa oženili. Abramova žena sa

volala Sarai a Nachorova žena mala meno Melcha. Bola Aranovou dcérou, ktorý bol otcom Melchy a otcom Jeschy. ³⁰ Sarai však bola neplodná; nemala detí. ³¹ A Táre vzal svojho syna Abrama, svojho vnuka, Aranovho syna Lota, aj svoju nevestu, ženu svojho syna Abrama, Sarai, vyviedol ich z Chaldejského Uru a išli do krajiny Kanaán. Prišli až do Haranu a tam sa osadili. ³² Táreho dňi bolo dvestopäť rokov, keď Táre zomrel v Harane.

Gn12

XII. Boh posielá Abrama do Kanaánu. - ¹ Tu Pán povedal Abramovi:

„Odíď zo svojej krajiny,
od svojho príbuzenstva
a zo svojho otcovského domu
do krajiny, ktorú ti ukážem.
² Urobím z teba veľký národ,
požehnám ťa a preslávim tvoje meno
a ty budeš požehnaním.
³ Požehnám tých, čo ťa budú žehnať,
a preklájam tých, čo ťa budú preklínať!
V tebe budú požehnané
všetky pokolenia zeme!“

Abramova cesta do Kanaánu. - ⁴ A Abram odišiel, ako mu rozkázal Pán. Išiel s ním aj Lot. Abram mal sedemdesiatpäť rokov, keď odišiel z Haranu. ⁵ Abram vzal so sebou svoju ženu Sarai a svojho synovca Lota i celý majetok, čo nadobudli, aj služobníctvo, ktoré v Harane získali. A takto odišli, aby šli do krajiny Kanaán, a tak došli do krajiny Kanaán. ⁶ Abram prešiel krajinou až po miesto Sichem, až k terebintu Moreho. Vtedy boli v krajine Kanaánčania. ⁷ Tu sa Abramovi zjavil Pán a povedal mu: „Túto krajinu dám tvojmu potomstvu.“ On tam potom postavil Pánovi, ktorý sa mu zjavil, oltár. ⁸ Odtiaľ odišiel k vrchu východne od Betelu a tam rozložil svoj stan. Na západ mal Betel, na východ Haj. Aj tam postavil Pánovi oltár a vzýval meno Pánovo. ⁹ Potom sa Abram vybral ďalej a tiahol k Negebu.

Abram tiahne do Egypta. - ¹⁰ Keď nastal v krajine hlad, Abram odišiel do Egypta, aby tam začas pobudol, lebo v krajine sa hlad rozmáhal. ¹¹ Keď sa blížil k Egyptu, povedal svojej žene Sarai: „Naisto viem, že si pekná žena ¹² a keď ťa uvidia Egyptania, povedia si: „To je jeho žena.“ Mňa zabijú a teba nechajú žiť. ¹³ Hovor teda, že si moja sestra, aby sa mi popri tebe dobre viedlo a aby som tvojou zásluhou ostal nažive.“ ¹⁴ A keď Abram prišiel do Egypta, Egyptania videli, že je to veľmi pekná žena. ¹⁵ A keď ju videli faraónovi dvorania, chválili ju pred faraónom a ženu odvedli do faraónovho domu. ¹⁶ S Abramom však kvôli nej dobre zaobchádzal; mal ovce, dobytok, osly, otrokov a otrokyne, oslice a ťavy. ¹⁷ Pán však bil faraónu ťažkými ranami, aj jeho dom, pre Abramovu ženu Sarai. ¹⁸ Tu si faraón zavolaal Abrama a povedal mu: „Čo si mi to urobil?! Prečo si mi nepovedal, že je ona tvoja žena? ¹⁹ Prečo si hovoril: „Ona je moja sestra,“ a tak som si ju vzal za ženu? Teraz teda, tu máš svoju ženu, vezmi si ju a choď!“ ²⁰ Potom faraón vydal o ňom rozkaz mužstvu, aby ho vyprevadili aj s jeho ženou i so všetkým, čo mal.

Gn13

XIII. Abramov návrat z Egypta. - ¹ Abram teda tiahol aj so svojou ženou a so všetkým, čo mal, a Lot s ním, naspäť do Negebu. ² Abram mal množstvo stád, striebra a zlata. ³ A došiel na svoje stanovisko z juhu až k Betelu, na miesto, kde predtým rozložil svoj stan medzi Betelom a Hajom, ⁴ na miesto oltára, ktorý tam predtým postavil, kde Abram vzýval meno Pánovo. ⁵ Lenže aj Lot, ktorý bol s Abramom, mal ovce dobytka a stany ⁶ a krajina im nestačila na spoločné bývanie, lebo ich majetok bol veľký; a tak nemohli zostať spolu. ⁷ Medzi pastiermi Abramových stád a medzi pastiermi Lotových stád povstala zvada. A v krajine vtedy bývali Kanaánčania a Ferezejci. ⁸ Preto povedal Abram Lotovi: „Nech nie sú rozbroje medzi mnou a tebou, medzi mojimi pastiermi a tvojimi pastiermi; sme predsa bratia! ⁹ Či nie je pred tebou celá krajina?! Preto sa, prosím, odlúč odo mňa! Ak ty pôjdeš naľavo, ja pôjdem napravo, ak ty napravo, ja pôjdem naľavo!“ ¹⁰ Tu zdvihol Lot oči a videl, že celé okolie Jordánu až po Segor - to bolo predtým, ako Pán zničil Sodomu a Gomoru - je zavlažované ako Pánov raj, ako egyptská krajina. ¹¹ Preto si Lot vybral celú krajinu okolo Jordánu a odtiahol na východ. Takto sa bratia oddelili jeden od druhého. ¹² Abram býval v krajine Kanaán, Lot sa zdržoval v mestách okolo Jordánu a utáboril sa aj v Sodome. ¹³ Ale Sodomčania boli zlí a veľmi hrešili proti Pánovi.

Zasľúbenie Pánovo. - ¹⁴ Keď sa Lot od neho odlúčil, Pán povedal Abramovi: „Zdvihni oči a z miesta, na ktorom si, hľadaj na sever a na juh, na východ i na západ, ¹⁵ lebo celú zem, ktorú vidíš, dám tebe a tvojmu potomstvu naveky. ¹⁶ Rozmnožím tvoje potomstvo ako prach na zemi. Ak teda niekto dokáže spočítať prach na zemi, bude môcť spočítať aj tvoje potomstvo. ¹⁷ Vstaň a prejdí krajinu po dĺžke i po šírke, lebo ju dám tebe!“ ¹⁸ Abram vzal svoj stan a šiel a osadil sa pri terebintoch Mamreho, čo sú v Hebrone, a postavil tam Pánovi oltár.

Gn14

XIV. Abramovo víťazstvo. - ¹ V tom čase senaársky kráľ Amrafel, elasarský kráľ Arioch, elamský kráľ Chodorlahomer a kráľ národov Tadal ² boli vo vojne so sodomským kráľom Barom, s gomorským kráľom Bersom, s adamským kráľom Senaábom, so seboimským kráľom Semeberom a s balamským, čiže segorským kráľom. ³ Títo všetci sa spojili v údolí Sidim, čo je teraz Soľné more. ⁴ Dvanásť rokov boli poddaní Chodorlahomerovi, ale v trinástom roku sa vzbúrili. ⁵ V štrnástom roku však prišiel Chodorlahomer a králi, čo boli s ním, a porazili Refaimcov pri Astorot-Karnaime, Zuzimov pri Hame, Emitov na rovine Kirjataim ⁶ a Chorejcov na vrchoch od Seiru až k výbežku Fáranu, ktorý je na púšti. ⁷ Potom sa obrátili a prišli do En Misfaty, čiže do Kádeša, a zničili celý kraj Amalekitov a Amorejčanov, ktorí sídlili v Asason-Tamare. ⁸ Tu vytiahol sodomský kráľ, gomorský kráľ, adamský kráľ, seboimský kráľ a balamský, čiže segorský kráľ, a v údolí Sidim sa postavili proti nim do boja, ⁹ totižto proti elamskému kráľovi Chodorlahomerovi, kráľovi národov Tadalovi, senaárskemu kráľovi Amrafelovi a elasarskému kráľovi Ariochovi. Štyria králi proti piatim. ¹⁰ V údolí Sidim bolo plno asfaltových jám; a keď sodomský a gomorský kráľ utekali, padli do nich, ostatní utiekli do hôr. ¹¹ Tamtí vzali zo Sodomy a Gomory všetok majetok i všetky potraviny a odtiahli. ¹² So sebou vzali aj Abramovho synovca Lota i jeho majetok - býval totiž v Sodome - a odtiahli. ¹³ I prišiel jeden z tých, čo utiekli, a oznámil to Hebrejovi Abramovi. On býval pri terebintoch Amorejčana Mamreho, brata Eschola a Anera. Oni boli spojení zmluvou s Abramom. ¹⁴ Keď sa Abram dozvedel, že jeho synovec je zajatý, zvolal svojich tristoosemnástich osvedčených mužov, ktorí sa narodili v jeho dome, a hnal sa za nimi až po Dan. ¹⁵ V noci rozdelil tých, čo boli s ním, prepadol ich so svojimi sluhami a hubil ich a prenasledoval až po Hobu, ktorá je severne od Damasku. ¹⁶ Takto priviedol späť všetok majetok i svojho brata Lota; aj jeho majetok priviedol späť, aj ženy a ľud.

Abram a Melchizedech. - ¹⁷ Keď sa vracal po víťazstve nad Chodorlahomerom a kráľmi, ktorí boli s ním, vyšiel mu v ústrety sodomský kráľ do údolia Save, čiže do Kráľovského

údolia. ¹⁸ A salemský kráľ Melchizedech priniesol chlieb a víno; bol totiž kňazom najvyššieho Boha. ¹⁹ Požehnal ho a povedal:

„Bud’ požehnaný, Abram, od najvyššieho Boha,
Stvoriteľa neba a zeme!

²⁰ Nech je zvelebený najvyšší Boh,
ktorý ti dal do rúk tvojich nepriateľov!“

A on mu dal desatinu zo všetkého. ²¹ Sodomský kráľ zasa vravel Abramovi: „Daj mi ľudí a majetok si vezmi!“ ²² Abram odvetil sodomskému kráľovi: „K Pánovi, najvyššiemu Bohu, Stvoriteľovi neba a zeme, dvíham svoju ruku, ²³ že nevezmem ani nitku či remienok z obuvi, vôbec nič z toho, čo je tvoje, aby si nepovedal: „Ja som urobil Abrama bohatým!“ ²⁴ Nechcem nič, len to, čo zjedlo služobníctvo a podiely pre mužov Anera, Eschola a Mamreho, ktorí išli so mnou. Oni nech dostanú svoje podiely!“

Gn15

XV. Pánova zmluva s Abramom. - Po týchto udalostiach sa Pán prihovril vo videní Abramovi takto: „Neboj sa Abram, ja som tvoj štít. Tvoja odmena bude veľmi veľká!“ Abram odpovedal: „Pane, Bože, čože mi dáš? Ved’ ja odídem bezdetný a dedičom môjho domu bude damašský Eliezer.“ ³ A Abram pokračoval: „Ved’ si mi nedal potomstvo a môj domorodý sluha bude mojím dedičom!“ ⁴ Ale Pán mu povedal: „On nebude tvojím dedičom. Tvojím dedičom bude ten, čo vyjde z tvojho lona.“ ⁵ Vyviedol ho von a povedal mu: „Pozri na nebo a spočítaj hviezdy, ak môžeš!“ A uistil ho: „Také bude tvoje potomstvo!“ ⁶ Abram uveril Bohu a to sa mu počítalo za spravodlivosť.

⁷ Potom mu povedal: „Ja som Pán. Ja som ťa vyviedol z Chaldejského Uru, aby som ti dal do vlastníctva túto krajinu.“ ⁸ On odpovedal: „Pane, Bože, podľa čoho poznám, že ju, budem vlastniť?“ ⁹ Pán mu, odpovedal: „Vezmi pre mňa trojročnú kravu, trojročnú kozu, trojročného barana, hrdličku a holubicu!“ ¹⁰ On to všetko vzal, rozsekol ich na polovice a polovice položil jednu oproti druhej, vtáky však nerozsekal. ¹¹ Keď zlietali vtáky na mŕtve telá, Abram ich odoháňal. ¹² A keď zapadalo slnko, padol na Abrama tvrdý spánok. Prepadla ho hrôza a veľká tma. ¹³ A (Pán) povedal Abramovi: „Dobre si uvedom, že tvoje potomstvo bude prišielcom v cudzej krajine, zotročia ho a štyristo rokov budú s ním zle zaobchádzať. ¹⁴ Ale národ, ktorému budú otročiť, budem ja súdiť. Potom vyjdú s veľkým majetkom. Ty však v pokoji odídeš k svojim otcom a pochovajú ťa vo vysokom veku. ¹⁶ Ale vo štvrtom pokolení sa sem vrátia, lebo ešte nie sú dovŕšené neprávosti Amorejčanov.“ ¹⁷ Keď zapadlo slnko a zotmilo sa, zjavila sa dymiaci pec a horiaca fakľa, ktorá prešla pomedzi tie čiastky. ¹⁸ V ten deň Pán uzavrel s Abramom zmluvu a povedal: „Tvojmu potomstvu dám túto krajinu od Egyptskej rieky až po veľkú rieku Eufrat; ¹⁹ Kenejcov, Kenezejcov, Kadmoncov, ²⁰ Hetejcov, Ferezejcov a Refaimcov, ²¹ Amonitov, Kanaánčanov, Gergezejčanov a Jebujejcov.“

Gn16

XVI. Narodenie Izmaelovo. - ¹ Abramova žena Sarai neporodila mu dieťa. Mala však ona aj egyptskú slúžku menom Agar. ² Sarai povedala Abramovi: „Pozri, Pán ma uzavrel, že nemôžem porodiť. Vojdi teda k mojej slúžke! Možno, že aspoň z nej dostanem synov.“ Abram počúvol jej radu. ³ I vzala Abramova žena Sarai svoju služobnicu, Egyptanku Agar - Abram vtedy býval už desať rokov v kanaánskej krajine -, a dala ju za ženu svojmu mužovi Abramovi. ⁴ On k nej

vošiel a ona počala. Keď však spozorovala, že počala, s opovrhnutím sa dívala na svoju paniu.⁵ Vtedy povedala Sarai Abramovi: „Na mojej krivde máš aj ty účasť. Ja sama som dala svoju slúžku do tvojho lona a teraz, keď vidí, že počala, pozerá na mňa s opovrhnutím. Nech Pán súdi medzi mnou a tebou.“⁶ Abram odvetil Sarai: „Veď je tvoja slúžka v tvojej moci! Nalož s ňou ako uznáš za dobré!“ Sarai však s ňou nakladala tvrdo, takže ona od nej utiekla.⁷ Pánov anjel ju však našiel pri prameni vody na púšti, na ceste do Suru, sa povedal jej: „Odkiaľ ideš, Agar, Saraina slúžka a kam sa uberáš?“ A ona odpovedala: „Utekám pred svojou paňou Sarai.“⁸ Tu jej Pánov anjel povedal: „Vráť sa k svojej panej a podrob sa jej moci!“⁹ Pánov anjel jej hovoril ďalej: „Tak veľmi rozmnožím tvoje potomstvo, že sa pre množstvo nedá ani spočítať.“¹⁰ A ešte jej Pánov anjel hovoril:

„Hľa, počala si a porodiš syna
a nazveš ho menom Izmael,
lebo Pán vypočul tvoje vzdychy;
¹² bude to človek ako divý osol,
jeho ruka bude proti všetkým
a ruky všetkých proti nemu
a bude bývať nablízku všetkých svojich bratov.“

¹³ Potom nazvala Pána, ktorý k nej hovoril: „Ty si Boh, ktorý si ma videl, lebo“ - povedala - „či som azda nevidela toho, ktorý sa na mňa díval?“¹⁴ Preto studňu nazvala studňou Lachaj roi (studňa Živého, ktorý ma vidí). To je tá medzi Kádešom a Baradom.

¹⁵ Potom Agar porodila Abramovi syna a Abram nazval syna, ktorého mu porodila Agar, Izmael. ¹⁶ Abram mal osemdesiatšesť rokov, keď mu Agar porodila Izmaela.

Gn17

XVII. Zmena Abramovho mena, podmienky uzavretej zmluvy. - ¹ Keď mal Abram deväťdesiatdeväť rokov, zjavil sa mu Pán a povedal mu: „Ja som všemohúci Boh, chodievaj pred mnou a buď dokonalý.“² Uzavrel som svoju zmluvu medzi mnou a tebou a rozmnožím ťa prenáramne.“³ Tu padol Abram na tvár⁴ a Boh s ním hovoril: „To som ja, čo mám zmluvu s tebou, že budeš otcom mnohých národov.“⁵ A tvoje meno nebude už viac Abram, ale Abrahám, lebo ťa urobím otcom mnohých národov.“⁶ Dám sa ti rozrásť prenáramne, rozmnožím ťa v národy, i králi z teba vzídu.“⁷ A uzavieram zmluvu medzi mnou a tebou a medzi tvojím potomstvom po tebe vo všetkých pokoleniach ako zmluvu večnú, že budem Bohom tvojím a tvojho potomstva po tebe.“⁸ A tebe i tvojmu potomstvu po tebe dám krajinu, v ktorej si ako prišelec, celú zem Kanaán do večného vlastníctva; a budem vaším Bohom.“

⁹ Potom Pán hovoril Abrahámovi: „Ale aj ty zachovaj moju zmluvu, ty aj Tvoje potomstvo po tebe vo všetkých pokoleniach!“¹⁰ Toto je moja zmluva medzi mnou a vami a medzi tvojím potomstvom po tebe, ktorú zachováte: Nech je obrezaný každý z vás, kto je mužského pohlavia!“¹¹ Obrežete mäso svojej predkožky a bude to znakom zmluvy medzi mnou a vami.“¹² Na ôsmy deň nech je obrezaný každý z vás mužského pohlavia z pokolenia na pokolenie, aj (otrok), čo sa ti narodil v dome, i taký, ktorý bol od cudzinca kúpený za peniaze a ktorý nie je tvojím potomstvom.“

¹³ Obrezaný musí byť aj ten, čo sa narodil v tvojom dome, i taký, ktorý bol kúpený za peniaze. Moja zmluva na vašom tele bude zmluvou večnou.“¹⁴ Muž, ktorému nebude obrezané mäso predkožky, nech je vylúčený zo svojho ľudu. Porušil moju zmluvu.“

Prísľub Izákovho narodenia. - ¹⁵ A Boh povedal Abrahámovi aj toto: „Svoju manželku Sarai už nebudeš volať Sarai, ale Sára bude jej meno.“¹⁶ Veď ťa požehnám a dám ti z nej syna.

Aj ju požehnám: Z nej budú pochádzať národy a králi národov.“¹⁷ Tu padol Abrahám na tvár a smial sa; myslel si totižto: „Vari sa môže storočnému niečo narodiť a deväťdesiatročná Sára môže ešte porodiť?!“¹⁸ A Abrahám povedal Bohu: „Keby aspoň Izmael žil z tvojej priazne!“¹⁹ Ale Pán opakoval: „Tvoja žena Sára ti porodí syna a dáš mu meno Izák a svoju zmluvu s ním urobím zmluvou večnou preň i pre jeho potomstvo po ňom.“²⁰ Aj čo sa týka Izmaela, som ťa vypočul: Požehnám ho a rozmnožím a rozšírim ho prenáramne. Dvanásť kniežat sa z neho narodí a urobím z neho veľký národ.“²¹ Ale svoju zmluvu potvrdím s Izákom, ktorého ti porodí Sára do roka v tomto čase.“²² A keď Boh prestal s ním hovoriť, vystúpil od Abraháma hore.

Vykonanie obriezky. -²³ Potom vzal Abrahám svojho syna Izmaela, aj všetkých, čo sa narodili v jeho dome, i všetkých, čo boli kúpení za peniaze, všetkých mužov Abrahámovho domu a v ten istý deň obrezal mäso z predkožky, ako mu prikázal Boh.²⁴ Abrahám mal deväťdesiatdeväť rokov, keď mu bolo obrezané mäso predkožky.²⁵ Jeho syn Izmael mal trinásť rokov, keď mu bolo obrezané mäso predkožky.²⁶ V ten istý deň bol obrezaný Abrahám i jeho syn Izmael a s ním boli obrezaní všetci muži jeho domu, tak tí, čo sa narodili v jeho dome, ako aj tí, čo boli od cudzinca kúpení za peniaze.

Gn18

XVIII. Abrahámovo pohostinstvo. -¹ A znova sa mu zjavil Pán pri terebintoch Mamreho, keď za najväčšej horúčavy dňa sedel pri vchode do stanu.² Keď zdvihol oči, videl neďaleko seba stáť troch mužov. Len čo ich zbadal, utekal im od vchodu svojho stanu v ústrety, poklonil sa až k zemi a povedal: „Pane, ak nachádzam milosť v твоjich očiach, neobíd' svojho služobníka;“⁴ donesie sa trochu vody, umyte si nohy a odpočinite si pod stromom!“⁵ Prinesiem kúsok chleba a posilníte sa. Potom pôjdete ďalej. Veď prečože by ste mali prejsť popri svojom služobníkovi?!“ Oni odpovedali: „Urob, ako vravíš!“⁶ Abrahám sa poponáhlal do Sáriinho (oddelenia) stanu a povedal: „Zober rýchlo tri miery jemnej múky, zamies a napeč podplamenníkov!“⁷ Potom Abrahám bežal k stádu vybral pekné mladé teľa, dal ho sluhovi a on sa poponáhlal pripraviť ho.⁸ Potom priniesol maslo, sladké mlieko i teľa, ktoré dal pripraviť, a predložil im to. Sám však ostal stáť opodiaľ pod stromom, kým oni jedli.⁹ Tu sa ho opýtali: „Kde je tvoja žena Sára? On odpovedal: „Tu v stane.“¹⁰ Vtedy mu on povedal: „O rok v tomto čase sa vrátim a tvoja žena Sára bude mať už syna. Sára načúvala pri vchode do stanu, ktorý bol za jej chrbtom.“¹¹ Abrahám a Sára boli starí, pokročilí vekom; Sára sa už nestávalo čo sa stáva ženám.¹² Preto sa Sára sama v sebe zasmiala; mysliac si: „Teraz, keď som stará, budem mať rozkoš? A môj pán je tiež už starec!“¹³ Tu Pán povedal Abrahámovi: „Prečo sa Sára smeje a myslí si pri tom: „Mohla by som naozaj ešte porodiť, takáto starena?““¹⁴ Je azda Pánovi nejaká vec nemožná. O rok v tomto čase sa vrátim k tebe a Sára bude mať syna!“¹⁵ Sára zapierala: „Ja som sa nesmiala!“ Bála sa totiž. On však povedal: „Nie. Smiala si sa.“

Ohlásenie trestu nad Sodomou. -¹⁶ Mužovia sa potom odtiaľ pobrali a zamierili k Sodome. Abrahám išiel s nimi, aby ich odprevadil.¹⁷ A Pán prehovoril: „Mám pred Abrahámom tajiť, čo chcem urobiť?!“¹⁸ Veď z Abraháma sa má stať veľký a mocný národ a v ňom majú byť požehnané všetky národy zeme.¹⁹ Nuž oznámim mu to, lebo on prikáže svojim synom a svojmu domu po sebe zachovávať Pánovu cestu, konať podľa spravodlivosti a práva, aby tak Pán splnil Abrahámovi všetko, čo mu prisľúbil.“²⁰ Preto Pán povedal: „Žaloba na Sodomu a Gomoru je veľká a ich hriech je veľmi ťažký.“²¹ Zostúpim, aby som sa presvedčil, či naozaj tak robia, aká je obžaloba, čo došla ku mne, a či nie. Chcem to vedieť.“

Abraháмова prosba. -²² Mužovia sa potom odtiaľ obrátili a išli do Sodomy, kým Abrahám ostal ešte stáť pred Pánom.²³ Tu Abrahám pristúpil bližšie a povedal: „Zahubíš azda spravodlivého spolu s bezbožným?“²⁴ Možno, že je v meste päťdesiat spravodlivých. Vari ich zahubíš, alebo radšej odpustiš mestu kvôli päťdesiatim spravodlivým, čo sú v ňom?“²⁵ Nech je

d'aleko od teba, že by si takto robil, usmrcoval spravodlivého s bezbožným! Takto by sa rovnako vodilo spravodlivému i bezbožnému. To nech je d'aleko od teba! Ty, ktorý súdiš celú zem, nebudeš takto súdiť!“²⁶ Pán mu povedal: „Ak v meste Sodome nájdem päťdesiat spravodlivých, kvôli nim odpustím celému mestu.“²⁷ Abrahám však začal znova a povedal: „Hľa opovážil som sa rozprávať s Pánom hoci som len prach a popol.“²⁸ Možno, že do päťdesiat budú chýbať piati spravodliví. Zničil by si kvôli piatim celé mesto?“ On odpovedal: „Nezničím, ak ich tam nájdem štyridsaťpäť.“²⁹ A on mu ďalej hovoril: „A čo, keď sa ich tam nájde len štyridsať?“ On odpovedal: „Neurobím to kvôli štyridsiatim.“³⁰ Potom povedal: „Ach, nehnevaj sa, Pane, keď ešte hovorím. A ak sa ich tam nájde len tridsať?“ Odpovedal: „Neurobím to, ak ich tam nájdem tridsať.“³¹ A zasa povedal: „Hľa, začal som hovoriť svojmu Pánovi: Čo bude, ak sa ich tam nájde len dvadsať?“ A on odvetil: „Nezahubím (ich) kvôli dvadsiatim.“³² A ešte povedal: „Ach, nehnevaj sa, Pane, že ešte raz vravím. Ak sa ich tam nájde len desať?“ On odpovedal: „Nezahubím kvôli desiatim.“ Keď Pán dokončil rozhovor s Abrahámom, odišiel a Abrahám sa vrátil na svoje miesto.

Gn19

IX. Lotovo pohostinstvo a nerest' Sodomčanov. - ¹ Keď dvaja anjeli došli do Sodomy, Lot sedel v bráne Sodomy. Keď ich Lot uvidel, vstal a šiel im oproti. Poklonil sa tvárou k zemi ² a povedal: „Prosím vás, páni moji, zabočte do domu svojho služobníka a prenocujte tam. Umyjete si nohy a včasráno vstanete a budete pokračovať vo svojej ceste.“ Oni však odpovedali: „Nie! Prenocujeme vonku.“³ Ale on na nich nástojil, aby zostali u neho. I vošli do domu. Pripravil im pohostenie, dal napieť nekvaseného chleba a najedli sa. ⁴ Ale skôr, ako si ľahli, mužovia mesta, mužovia Sodomy od chlapca až po starca, celé mesto do posledného chlapa obkolesili dom, ⁵ vyvolali Lota a povedali mu: „Kde sú mužovia, čo prišli dnes večer k tebe? Prived' ich k nám, aby sme s nimi obcovali!“⁶ Tu Lot vyšiel k nim pred dvere, zavrel dvere za sebou ⁷ a povedal im: „Bratia moji, nože nerobte hriech! ⁸ Mám dve dcéry, ktoré ešte nepoznali muža. Vyvediem vám ich, robte s nimi, čo sa vám páči. Týmto mužom však nerobte nič také, veď oni sa uchýlili do tieňa mojej strechy!“⁹ Oni však volali: „Prac sa preč!“ A dodali: „Prišiel sem ako cudzinec a chcel by súdiť. Teraz ti vyvedieme horšie ako tým.“ Veľmi dorážali na Lota a pokúšali sa vylomiť dvere. ¹⁰ Vtedy tí mužovia načiahli ruky, vtiahli Lota dnu a zamkli dvere. ¹¹ Mužov však, veľkých aj malých, čo boli pri vchode do domu, ranili slepotou, takže sa márne namáhali nájsť vchod.

Lot odchádza zo Sodomy. - ¹² Potom mužovia povedali Lotovi: „Ak tu máš nejakého zaťa, syna alebo dcéru a ak niekto z mesta patrí k tebe, vyved' ich preč z tohoto mesta, ¹³ lebo zničíme toto mesto, pretože je naň veľká žaloba pred Pánom. Pán nás poslal zničiť ho.“¹⁴ Vtedy Lot vyšiel von a povedal svojim zaťom, ktorí si mali vziať jeho dcéry: „Vstaňte, poďte preč z tohoto miesta, lebo Pán mesto zničí!“ Jeho zaťovia si však mysleli, že robí žarty.

¹⁵ Keď svitol deň, anjeli nútili Lota, aby sa ponáhlal. Hovorili: „Vstaň, vezmi svoju ženu a obe dcéry, ktoré tu máš, aby si nezhynul pre neprávosť mesta!“¹⁶ A keď váhal, chytili ho obaja mužovia za ruku, aj jeho ženu a obe dcéry, lebo Pán ich chcel zachrániť, vyvedli ich von a nechali ich za mestom. ¹⁷ Keď ich vyvádzali von, jeden z nich povedal: „Zachráň si život! Neobzeraj sa za seba a nezastavuj sa nikde v okolí Jordánu Ponáhlaj sa na vrchy, aby si nezhynul! Lot im povedal: „Ach, nie, Pane!“¹⁹ Zaiste tvoj služobník našiel milosť pred tebou, veď si mi preukázal veľké milosrdenstvo, keď si zachoval môj život, ale na vrchoch sa nebudem môcť zachrániť! Aby ma azda nestihlo nešťastie, aby som nezomrel.“²⁰ Pozri, tu neďaleko je mesto, tam môžem utiecť.“²¹ Ono je len malé a ja sa v ňom zachránim! Malé je a ja ostanem nažive!“ I povedal mu: „Dobre teda vyslyším ťa aj v tejto veci a mesto, o ktorom hovoríš,

nezničím. ²² Rýchle ta teda utekaj, lebo kým ta nedôjdeš, nemôžem nič robiť.“ Preto sa mesto volá Segor.

Zničenie Sodomy a Gomory. - ²³ Slnko vyšlo nad zem, keď Lot došiel do Segoru. A Pán dal padať na Sodomu a Gomoru síru a oheň z neba od Pána ²⁵ a zničil tie mestá i celé okolie Jordánu so všetkými obyvateľmi mesta a so všetkým poľným rastlinstvom. ²⁶ Keď sa jeho žena za ním obzrela, premenila sa v soľný stĺp.

²⁷ Abrahám sa vybral zavčas rána na miesto, na ktorom predtým stál pred Pánom. ²⁸ Keď sa pozrel na Sodomu a Gomoru a na celú okolitú krajinu, videl vystupovať zo zeme dym ako dym z pece.

²⁹ Boh teda pamätal na Abraháma keď Boh zničil mestá a okolie a Lota vyviedol zo záhuby, keď zničil mestá, v ktorých Lot býval.

Hriech Lotových dcér. - ³⁰ Potom Lot vyšiel hore a osadil sa na vrchu spolu s oboma svojimi dcérami. Báľ sa totiž bývať v Segore a býval s oboma svojimi dcérami v jaskyni. ³¹ Tu povedala staršia mladšej: „Náš otec je už starý a na zemi niet muža, ktorý by s nami obcoval, ako je to zvykom na celom svete. ³² Pod', opojíme nášho otca vínom a ľahneme si k nemu, aby sme zachovali od nášho otca potomstvo.“ ³³ Dali mu teda v tú noc napiť sa vína. Potom vošla staršia a spala so svojím otcom. On však nevedel, ani keď si ľahla, ani keď vstala. ³⁴ Na druhý deň povedala zasa staršia mladšej: „Pozri, ja som minulej noci spala s otcom. Dáme mu aj v tento večer napiť sa vína. Potom pôjdeš ty dnu a ľahneš si k nemu, aby sme si zachovali od nášho otca potomstvo!“ ³⁵ Dali teda aj v túto noc svojmu otcovi piť víno. Potom mladšia vstala a ľahla si k nemu. On však nevedel, ani keď si ľahla, ani keď vstala. ³⁶ Takto počali obe Lotove dcéry zo svojho otca. ³⁷ Staršia porodila syna a dala mu meno Moab. On je praotcom dnešných Moabčanov. ³⁸ Ale aj mladšia porodila syna a dala mu meno Amon. On je praotcom dnešných Amončanov.

Abrahám a Abimelech

Gn20

XX. Sára u Abimelecha. - ¹ Abrahám odtiaľ odišiel na juh a zastavil sa medzi Kádešom a Surom. Keď sa zdržoval v Gerare, ² hovoril Abrahám o svojej manželke Säre: „Ona je moja sestra.“ A Abimelech, kráľ Gerary, ju dal uniesť. ³ V noci však vo sne prišiel ku kráľovi Abimelechovi Boh a povedal mu: „Doista zomrieš pre ženu, ktorú si dal uniesť, lebo má muža.“ ⁴ Abimelech sa jej však ešte nedotkol, preto povedal: „Pane, aj spravodlivého zahubiš? ⁵ Či mi nepovedal on sám: „Ona je moja sestra“? A nevravela aj ona: „On je môj brat“? V prostote svojho srdca a s čistými rukami som to urobil!“ ⁶ A Boh mu povedal vo sne: „Aj ja viem, že si to urobil v prostote svojho srdca, a preto som ťa uchránil, aby si proti mne nezhrešil. ⁷ Teraz však pošli ženu späť mužovi! Lebo on je prorok a bude za teba orodovať, aby si zostal nažive. Ak ju však nepošleš, vedz, že istotne zomrieš so všetkým, čo je tvoje!“

Urovnávanie sporu. - ⁸ Abimelech včas ráno vstal, zavolať všetkých svojich služobníkov a vyrozprával im celý príbeh. Keď to mužovia počuli, veľmi sa naľakali. ⁹ Potom Abimelech zavolať Abraháma a povedal mu: „Čo si nám to vykonal? Čím som sa voči tebe previnil že si na mňa a na moje kráľovstvo priviedol taký veľký hriech?! Urobil si mi to, čo sa nikdy nemalo stať!“ ¹⁰ A Abimelech povedal Abrahámovi: „Čo si tým zamýšľal, že si takto konal?“ ¹¹ Abrahám odpovedal: „Myslel som si, že na tomto mieste isto niet nijakej Božej bázne a že ma zabijú pre moju ženu! ¹² A napokon, ona je i mojou sestrou, dcérou môjho otca, nie však dcérou mojej matky; a stala sa mojou ženou. ¹³ Keď ma totiž Boh vyviedol z otcovského domu do neznáma, povedal som jej: Túto láskavosť mi preukážeš: Na každom mieste, kam príde, povieš: „On je môj brat!“ ¹⁴ Tu Abimelech vzal ovce a dobytok, otrokov a slúžky a dal ich Abrahámovi a vrátil mu aj Sárú, jeho manželku. ¹⁵ Potom Abimelech povedal: Hľa, moja zem

je pred tebou, bývaj, kde sa ti zapáči!“¹⁶ Sára zasa povedal: „Tu hľa, tvojmu bratovi dávam tisíc strieborných, to má byť ako odškodné v očiach všetkých, čo sú s tebou, a si ospravedlnená vo všetkom.“¹⁷ Keď Abrahám prosil za Abimelecha u Boha, Boh uzdravil Abimelecha, jeho ženu i jeho služobnice a ony znovu mohli rodiť,¹⁸ lebo Pán zavrel každé materské lono v Abimelechovom dome pre Abrahámovu manželku Sáru.

Gn21

XXI. Izákovo narodenie. - ¹ A Pán navštívil Sáru, ako prisľúbil, a Pán vyplnil Sára, čo predpovedal. ² Sára teda počala a porodila Abrahámovi syna vo svojej starobe, a to v čase, ktorý jej predpovedal Boh. ³ Abrahám nazval svojho syna, ktorý sa mu narodil, čo mu porodila Sára, Izákom. ⁴ Abrahám obrezal svojho syna Izáka, keď mal osem dní, ako to prikázal Pán. ⁵ Abrahám mal sto rokov, keď sa mu narodil jeho syn Izák. ⁶ Vtedy povedala Sára: „Radostný smiech mi spôsobil Boh. Každý, kto o tom počuje, bude sa mi smiať.“⁷ A znova povedala: „Kto by bol povedal Abrahámovi, že Sára bude ešte koiť deti? A predsa som porodila v jeho vysokom veku.“⁸ A chlapec rástol a bol odstavový. V deň, keď Izáka odstavili, urobil Abrahám veľkú hostinu.

Abrahám odvrhuje Agar. - ⁹ Sára videla, že syn Egyptanky Agar, ktorého porodila Abrahámovi, posmieva sa jej vlastnému synovi Izákovi. ¹⁰ Tu povedala Abrahámovi: „Vyžeň túto slúžku i jej syna, lebo syn tejto slúžky nesmie dediť s mojím synom Izákom!“¹¹ Ale táto reč sa veľmi dotkla Abraháma, veď šlo o jeho syna. ¹² Boh mu však povedal: „Netráp sa nad chlapcom a nad svojou slúžkou! Počúvni Sáru vo všetkom, čo ti hovorí, lebo podľa Izáka sa bude volať tvoje potomstvo!“¹³ Ale aj zo syna slúžky urobím veľký národ, lebo on je tiež tvojím potomkom.“¹⁴ Abrahám teda vstal včasráno, vzal chlieb a mech s vodou a dal to Agar, vyložil jej to na chrbát, a poslal ju aj s chlapcom preč. Ona šla a zablúdila na púšti Bersabe. ¹⁵ Keď sa voda z mecha minula, uložila chlapca pod jeden z kríkov, ¹⁶ poodišla a sadla si obďaleč, tak vo vzdialenosti dostrelu kuše, lebo si vravela: „Nemôžem sa pozerať na smrť dieťaťa.“ Tak sedela obďaleč a nahlas plakala.

¹⁷ Boh však vypočul chlapcov hlas a Boží anjel takto zavolať z neba na Agar: „Čo ti je, Agar? Neboj sa! Veď Boh počul chlapcov hlas odtiaľ, kde je.“¹⁸ Vstaň, vezmi chlapca a drž ho pevne za ruku, lebo z neho urobím veľký národ!“¹⁹ Tu jej Boh otvoril oči a ona zbadala studňu s vodou. I šla, naplnila mech vodou a napojila chlapca. ²⁰ A Boh bol s chlapcom. Keď vyrástol, býval na púšti a stal sa z neho veľký kušostrelec. ²¹ Býval na púšti Fáran a jeho matka mu vzala ženu z egyptskej krajiny.

Abraháмова zmluva s Abimelechom. - ²² V tom čase Abimelech a veliteľ jeho vojska Pichol povedali Abrahámovi: „Boh je s tebou vo všetkom, čo robíš.“²³ Preto mi teraz a na tomto mieste pred Bohom prisahaj, že sa nezachováš neverne ani proti mne, ani proti môjmu potomstvu! Ako som preukázal priateľstvo ja, tak (ho) preukazuj aj ty mne a celej krajine, v ktorej si bol hosťom.“²⁴ Abrahám povedal: „Áno, budem prisahat!“²⁵ Potom Abrahám dohovárať Abimelechovi pre studňu, ktorej sa zmocnili Abimelechovi sluhovia. ²⁶ Abimelech však odvetil: „Ja neviem, kto to urobil. Ty si o tom nič nevravel a ani dodnes som o tom nič nepočul.“²⁷ Potom vzal Abrahám ovce a junce a dal ich Abimelechovi a obaja uzavreli zmluvu. ²⁸ Sedem jahníc však oddelil osobitne. ²⁹ I opýtal sa ho Abimelech: „Čo má znamenať tých sedem, osobitne oddelených jahníc?“³⁰ On odpovedal: „Týchto sedem jahníc musíš vziať odo mňa, aby mi to bolo svedectvom, že som ja vykopal túto studňu.“³¹ Preto sa tá studňa volá Bersabe, lebo tam obaja prisahali. ³² Takto uzavreli zmluvu pri Bersabe. Potom sa Abimelech a veliteľ vojska Pichol pobrali a vrátili sa do fílištínskej krajiny. ³³ Abrahám však zasadil pri Bersabe tamarišku a vzýval tam meno Pána, večného Boha. ³⁴ A Abrahám býval dlhší čas ako cudzinec vo fílištínskej krajine.

XXII. Obetovanie Izáka. - ¹ Po týchto udalostiach Boh skúšal Abraháma a povedal mu: „Abrahám!“ On odpovedal: „Tu som.“ ² A on hovoril: „Vezmi svojho syna, svojho jediného syna Izáka, ktorého miluješ, a choď do krajiny „Morja“! Tam ho obetuj ako zápalnú obeť na jednom z vrchov, ktorý ti ukážem.“ ³ Abrahám vstal včasráno, osedlal osla, zobral so sebou dvoch svojich sluhov a svojho syna Izáka a narúbal dreva na zápalnú obeť. Potom sa vybral na miesto, ktoré mu označil Boh. ⁴ Na tretí deň, keď Abrahám zdvihol oči, zďaleka uvidel to miesto. ⁵ Tu Abrahám povedal svojim sluhom: „Vy ostaňte tu s oslom, ja a chlapec pôjdeme až tamto. Pomodlíme sa a vrátíme sa k vám.“ ⁶ Potom vzal Abrahám drevo na zápalnú obeť a naložil ho na svojho syna Izáka; sám vzal oheň a nôž a takto šli obaja spolu. ⁷ Tu povedal Izák svojmu otcovi Abrahámovi: „Otče!“ On mu odvetil: „Hľa, tu som, syn môj!“ A on mu povedal: „Drevo a oheň na zápalnú obeť je tu, kde však je baránok na zápalnú obeť?“ ⁸ Abrahám mu odvetil: „Boh si už obstará baránka na zápalnú obeť, syn môj.“ A išli obaja spolu ďalej. ⁹ Keď došli na miesto, ktoré mu označil Boh, Abrahám tam postavil oltár, naukladal drevo, poviazal svojho syna Izáka a položil ho na oltár na drevo. ¹⁰ Potom Abrahám siahol rukou a vzal nôž, aby zabil svojho syna. ¹¹ Vtedy naň zavolať Pánov anjel z neba: „Abrahám, Abrahám!“ On odpovedal: „Tu som.“ ¹² On mu povedal: „Nevystieraj ruku na chlapca a neubližuj mu! Teraz som totiž poznal, že sa bojíš Boha a neušetril si svojho jediného syna kvôli mne.“ ¹³ Tu zdvihol Abrahám oči a uzrel barana, ktorý bol rohami zachytený v kroví. Abrahám podišiel, barana vzal a obetoval ho ako zápalnú obeť namiesto svojho syna. ¹⁴ A Abrahám nazval toto miesto „Pán vidí“ a tak sa ešte aj dnes hovorí: „Na vŕšku Pán uvidí“.

¹⁵ Pánov anjel však aj druhý raz volal na Abraháma z neba: ¹⁶ „Na seba samého prisahám - to je Pánov výrok -: Pretože si toto urobil a svojho syna, svojho jediného si neušetril predo mnou, ¹⁷ zahrniem ťa požehnaním a prenáramne rozmnožím tvoje potomstvo. Bude ho ako hviezd na nebi a ako piesku na morskom brehu. Tvoje potomstvo sa zmocní brán svojich nepriateľov ¹⁸ a v tvojom potomstve budú požehnané všetky národy zeme preto, že si poslušol môj hlas.“

¹⁹ Potom sa Abrahám vrátil k svojim sluhom a spolu šli do Bersaby. Abrahám ostal bývať v Bersabe.

Nachorovo potomstvo. - ²⁰ Po týchto udalostiach Abrahámovi oznámili, že aj Melcha porodila jeho bratovi Nachorovi synov: ²¹ prvorodeného Husa, jeho brata Buza a Kamuela, otca Aramejčanov, ²² Kaseda, Azaua, Feldaša, Jedlafa a ²³ Batuela, ktorému sa narodila Rebeka. Týchto osem porodila Abrahámovmu bratovi Nachorovi Melcha. ²⁴ Aj jeho vedľajšia žena, menom Roma, porodila: Tabého, Gahama, Tahasa a Maácha.

XXIII. Sárina smrť a jej pohreb. - ¹ Dní Sárinho života bolo stodvadsaťsedem rokov. Tolko žila Sára. ² Sára zomrela v Arbe, čiže v Hebrone, v krajine Kanaán. I šiel Abrahám, aby ju ozelel a oplakal. ³ Potom Abrahám vstal od svojej mŕtvej a hovoril Hetejcom: ⁴ „Ja som len prišelec a hosť u vás. Prepust'ťe mi u vás miesto na dedičné pohrebisko, aby som mohol pochovať svoju mŕtву.“ ⁵ Hetejci mu však odpovedali: „Počúvaj, pane! Ty si ako Božie knieža medzi nami: V najlepšom našom hrobe môžeš pochovať svoju mŕtву.“ ⁶ Nik z nás ti nebude brániť, aby si pochoval svoju mŕtву v jeho hrobe.“ ⁷ Tu Abrahám vstal, hlboko sa poklonil pred obyvateľmi krajiny, pred Hetejcami, ⁸ a povedal im: „Keď súhlasíte, aby som si pochoval svoju mŕtву, nuž vypočujte ma a prihovorte sa za mňa u Seorovho syna Efrona, ⁹ aby mi prepustil

jaskyňu v Makpele, ktorá je jeho a je na konci jeho pozemku. Nech mi ju dá vo vašej prítomnosti na dedičné pohrebisko za plnú cenu.“¹⁰ Efron však sedel medzi Hetejcami. Hetejec Efron odpovedal Abrahámovi v prítomnosti Hetejcov, totižto všetkých tých, čo prišli k bráne svojho mesta takto:¹¹ „Nie tak pane! Počuj ma: Tento pozemok ti darujem. A dávam ti aj jaskyňu, ktorá je na ňom. V prítomnosti synov môjho ľudu ti ju dávam. Pochovaj si tam svoju mŕtvu!“¹² Abrahám sa opäť poklonil pred obyvateľmi krajiny¹³ a takto hovoril Efronovi v prítomnosti obyvateľov krajiny: „Nie tak, pane, počúvaj ma! Za pozemok ti zaplatím, vezmi to odo mňa a potom tam pochovám svoju mŕtvu!“¹⁴ Efron na to odvetil Abrahámovi:¹⁵ „Len ma počuj, pane! Pozemok za štyristo šeklov striebra, čo je to medzi mnou a tebou? Len si pochovaj svoju mŕtvu!“¹⁶ Abrahám súhlasil s Efronom a Abrahám odvážil Efronovi toľko striebra, koľko on pred Hetejcami spomenul: štyristo šeklov striebra podľa bežnej váhy.¹⁷ Takto Efronov pozemok, ktorý bol v Makpele východne od Mamre - pozemok i jaskyňa so všetkými stromami, ktoré boli na pozemku vôkol všetkých jeho medzí -, prešiel právoplatne¹⁸ na Abraháma ako majetok v prítomnosti Hetejcov, všetkých tých, čo prišli k bráne svojho mesta.¹⁹ Potom Abrahám pochoval svoju ženu Sáru v jaskyni na pozemku v Makpele, východne od Mamre, čiže v Hebrone, v krajine Kanaán.²⁰ Takto sa pozemok a jaskyňa, ktorá bola na ňom, dostala od Hetejcov Abrahámovi za dedičné pohrebisko.

Gn24

XXIV. Abraháмова starosť o Izákovu ženu. -¹ Abrahám bol však už starý a pokročilý vekom a Pán ho vo všetkom požehnával.² Tu povedal Abrahám svojmu sluhovi, najstaršiemu vo svojom dome, správcovi všetkého svojho majetku: „Polož svoju ruku pod moje bedrá,³ aby som ťa sprisahal pred Pánom, Bohom neba a zeme, že pre môjho syna nevyberieš ženu z kanaánskych dcér, medzi ktorými bývam.“⁴ Ale pôjdeš do mojej vlasti a k mojim príbuzným vybrať ženu pre môjho syna Izáka.“⁵ Sluha mu však povedal: „Možno, že nebude chcieť žena ísť so mnou do tejto krajiny. Mám potom zaviesť tvojho syna naspäť do krajiny, z ktorej si sa ty vysťahoval?“⁶ Abrahám mu povedal: „Neopováž sa ta zaviesť môjho syna späť!“⁷ Veď Pán, Boh neba a zeme, ktorý ma vyviedol z domu môjho otca a z mojej rodnej vlasti a ktorý so mnou hovoril a prisahal mi: „Tvojmu potomstvu dám túto krajinu,“ pošle pred tebou svojho anjela, aby si odtiaľ priviedol môjmu synovi ženu.⁸ Ak žena nebude chcieť ísť s tebou, si zbavený tejto prísahy. Len nezaved' môjho syna naspäť!“⁹ Potom sluha položil svoju ruku pod bedrá svojho pána Abraháma a prisahal mu o tej veci.

¹⁰ Nato sluha zobral z tiav svojho pána desať tiav a rozličné drahocennosti svojho pána a išiel. Vybral sa a šiel do Mezopotámie (Aram Naharaim), do Nachorovho mesta.¹¹ Večer, v čase, keď sa vychádzalo napájať, nechal svoje ťavy oddychovať vonku pred mestom pri studni s vodou¹² a hovoril: „Pane, Bože Abraháma, môjho pána! Daj mi dnes šťastie a preukáž láskavosť môjmu pánovi Abrahámovi!“¹³ Hľa, stojím pri vodnom prameni a dcéry ľudí (tohoto) mesta prichádzajú naberať vodu!¹⁴ Nech deva, ktorej poviem: „Nachýľ svoj džbán, aby som sa napil!“ a ona povie: „Napi sa a napojím aj tvoje ťavy,“ bude tá, ktorú si určil svojmu služobníkovi Izákovi a podľa toho poznám, že si preukázal láskavosť môjmu pánovi.“¹⁵ Ešte ani nedokončil reč a už prichádzala s džbánom na pleciach Rebeka, ktorá sa narodila Batuelovi, synovi Melchy, Nachorovej ženy, ktorý bol Abrahámovým bratom.¹⁶ Deva bola veľmi pekná zjavom, panna, ktorá ešte nepoznala muža. Zostúpila k prameňu, naplnila svoj džbán a vyšla hore. Sluha jej bežal v ústrety a povedal: „Dajže sa mi napiť trochu vody zo svojho džbána!“¹⁸ Ona odvetila: „Napi sa, pane!“ Rýchlo si spustila džbán na ruku a dala sa mu napiť.¹⁹ A keď ho napojila, dodala: „Aj tvojim ťavam naberiem vody, nech sa dobre napijú!“²⁰ Rýchlo vyliala džbán do válova a opäť utekala k studni po vodu a takto naberala pre všetky ťavy,²¹ kým muž ju mlčky pozoroval, aby zvedel, či Pán dá jeho ceste šťastný výsledok alebo nie.²² Keď sa ťavy

riadne napili, vzal muž zlatý krúžok, ťažký pol šekla, dve náramnice na jej ruky, ťažké desať šeklov zlata²³ a povedal: „Čiaže si ty dcéra? Povedz mi! Bude v dome tvojho otca miesto, aby sme tam mohli zostať?“²⁴ Ona mu odpovedala: „Som dcéra Batuela, syna Melchy, ktorá ho porodila Nachorovi.“²⁵ Ďalej mu povedala: „Slamy a krmu máme hojnosť i miesta na ubytovanie.“²⁶ Tu padol muž na kolená, poklonil sa Pánovi²⁷ a povedal: „Nech je zvelebený Pán, Boh môjho pána Abraháma, ktorý neodňal môjmu pánovi svoju láskavosť a vernosť. Veď aj mňa Pán viedol na tejto ceste k domu príbuzného môjho pána!“²⁸ Potom deva odbehla a rozpovedala doma svojej matke všetko, čo sa jej prihodilo.²⁹ Rebeka však mala brata, ktorý sa volal Laban. A Laban bežal von k mužovi pri studni.³⁰ Keď videl nosový krúžok a sestrine náramnice na jej rukách a keď počul slová svojej sestry: „Takto ku mne hovoril ten muž,“ šiel k mužovi, ktorý ešte stál pri ťavách pri studni,³¹ a povedal mu: „Pod', Pánov požehnaný! Prečo stojíš vonku? Veď pripravil som príbytok aj miesto pre ťavy!“³² Vtedy sa muž pobral do domu a on odsedlal ťavy, prichystal ťavám slamu a krm i vodu, aby si on a mužovia, ktorí ho sprevádzali, umyli nohy.³³ Keď mu predložili ješ', povedal: „Nebudem ješ', kým neprednesiem svoju vec!“ A on mu odpovedal: „Hovor!“³⁴ Potom rozprával: „Ja som Abrahámov sluha.“³⁵ Pán bohato požehnal môjho pána, takže sa stal majetným. Dal mu ovce a dobytok, striebro a zlato, sluhov a slúžky, ťavy a osly.³⁶ A Sára, žena môjho pána, porodila môjmu pánovi v starobe, ktorému on prenechal celé svoje imanie.³⁷ Mňa však môj pán zaviazal prisahou: „Nevyberieš pre môjho syna ženu z kanaánskych dcér, v ktorých krajine bývam. Ale pôjdeš do domu môjho otca a k môjmu rodu, aby si môjmu synovi priviedol ženu.“ Keď som však svojmu pánovi povedal: „Možno žena nepôjde so mnou,“⁴⁰ vtedy mi povedal: „Pán, pred ktorého tvárou som kráčal, pošle s tebou svojho anjela, aby dal tvojej ceste priaznivý výsledok, aby si môjmu synovi priviedol ženu z mojej čeláde a z môjho rodu.“⁴¹ Budeš však oslobodený od mojej kliatby, ak prídeš k mojim príbuzným a oni ti (ju) nedajú, vtedy budeš oslobodený od mojej kliatby.“⁴² Keď som dnes prišiel k studni, hovoril som: Pane, Boh môjho pána Abraháma, kiežby si dožičil mojej ceste, ktorú konám, šťastný výsledok.⁴³ Hľa, stojím pri vodnom prameni! Nech teda panna, ktorá príde po vodu a ktorej poviem: „Dajže sa mi napiť trochu vody zo svojho džbána“⁴⁴ a ona mi povie: „Len sa napi a načriem aj tvojim ťavám,“ je tá žena, ktorú Pán určil pre syna môjho pána.⁴⁵ Ešte som ani nedokončil reč, keď vyšla Rebeka so svojím džbánom na pleciach, zišla k prameňu a načrela. Vtedy som jej povedal: „Dajže sa mi napiť!“⁴⁶ Ona rýchlo zložila svoj džbán a povedala: „Pi a napojím aj tvoje ťavy!“ I napil som sa a ona napojila aj ťavy.⁴⁷ Potom som sa jej opýtal: „Čia si ty dcéra?“ A ona mi odpovedala: „Som dcéra Batuela, Nachorovho syna, ktorému ho porodila Melcha.“ Potom som jej založil do nosa krúžok a na ruky náramnice⁴⁸ i padol som na kolená, poklonil som sa Pánovi a prosil som Pána, Boha môjho pána Abraháma, ktorý ma viedol po pravej ceste, aby som priviedol dcéru príbuzného môjho pána pre jeho syna.⁴⁹ A teraz, ak chcete môjmu pánovi preukázať láskavosť a vernosť, dajte mi to vedieť, ak nie, (tiež) mi to dajte vedieť, aby som sa mohol dať napravo alebo naľavo.“

Rebekine zásnuby a odchod z domu. - ⁵⁰ Laban a Batuel odpovedali takto: „Od Pána vyšla táto vec. My ti nemôžeme povedať ani áno, ani nie.“⁵¹ Pozri, Rebeka je pred tebou, vezmi ju a choď! Nech sa stane ženou syna tvojho pána, ako hovoril Pán!“⁵² Keď Abrahámov sluha počul ich slová, poklonil sa Pánovi až po zem.⁵³ Potom sluha vybral strieborné a zlaté predmety a šaty a daroval ich Rebeke. I jej bratovi a matke daroval drahocennosti.⁵⁴ Potom jedli a pili on i mužovia, ktorí ho sprevádzali, a ostali tam na noc. Keď ráno vstali, povedal on: „Prepusťte ma k môjmu pánovi!“⁵⁷ Jej brat a matka však odpovedali: „Nech dievča ostane ešte nejaký čas, tak na desať dní u nás, potom môže ísť.“⁵⁶ On im však odvetil: „Nezdržujte ma, keď Pán dožičil mojej ceste šťastný výsledok! Prepusťte ma, aby so mohol ísť k môjmu pánovi!“⁵⁷ Oni mu odpovedali: „Zavoláme dievča a opýtame sa ho.“⁵⁸ Zavolali teda Rebeku a opýtali sa jej: Chceš ísť s týmto mužom?“ Ona odpovedala: „Chcem!“⁵⁹ Potom teda prepustili svoju sestru Rebeku i s jej dojkou, aj Abrahámovho sluhu s jeho mužmi.

⁶⁰ I požehnávali Rebeku a hovorili jej:

„Sestra naša, rozmnož sa v tisíce a desaťtisíce (potomkov)
a tvoje potomstvo nech zaujme brány svojich nepriateľov!“

⁶¹ Potom sa Rebeka pohla aj so svojimi slúžkami, vysadli na ťavy a nasledovali muža. A sluha Rebeku vzal a odišiel.

Izákov stretnutie s Rebekou. - ⁶² Vtedy sa Izák práve vrátil z cesty od studne Lachaj roi, býval totiž v Negebe. ⁶³ Keď sa zvečerievalo, vyšiel Izák na pole, aby si porozmýšľal. Tu zdvihol oči a videl prichádzať ťavy. ⁶⁴ Aj Rebeka zdvihla oči a zbadala Izáka. Rýchlo zosadla z ťavy ⁶⁵ a povedala sluho: „Kto je ten muž, čo ide oproti nám po poli?“ A keď sluha povedal: „To je môj pán,“ vzala závoj a zahalila sa. ⁶⁶ Potom sluha porozprával Izákovi všetko, čo vykonal, ⁶⁷ a Izák ju voviedol do stanu svojej matky Sáry. Vzal si teda Rebeku a ona sa stala jeho ženou. A tak ju miloval, že našiel útechu nad stratou svojej matky.

Gn25

XXV. Abraháмова smrť. - ¹ Abrahám si však opäť vzal ženu, volala sa Ketura a porodila mu Zamrama, Jeksana, Madana, Madiána, Jesboka a Sueho. ³ Jeksanovi sa narodil Saba a Dadan. Dadanovi synovia boli Asýrania, Latusovia a Loómčania. ⁴ Madiánovi synovia boli Efa, Ofer, Henoch, Abida a Eldaa. Títo všetci sú Keturini synovia. ⁵ Ale Abrahám dal všetok svoj majetok Izákovi. ⁶ Synom vedľajšej ženy, ktorú Abrahám mal, dal Abrahám len dary a ešte za svojho života ich poslal preč od Izáka smerom na východ, do východnej krajiny.

⁷ Dni Abrahámovho života bolo stosedemdesiatpäť rokov. ⁸ I pominul sa Abrahám a zomrel v peknom veku, starý a uspokojený životom, a pripojil sa k svojmu ľudu. ⁹ Jeho synovia Izák a Izmael ho pochovali v jaskyni v Makpele na pozemku Seorovho syna, Hetejca Efrona, východne od Mamre, ¹⁰ na pozemku, ktorý Abrahám kúpil od Hetejcov. Tam boli pochovaní Abrahám i jeho žena Sára.

Dejiny Izáka a jeho synov 25,11 - 36,43

¹¹ Po Abrahámovej smrti Boh požehnával jeho syna Izáka a Izák býval pri studni Lachaj roi.

Izmaelovo potomstvo. - ¹² Toto je potomstvo Abrahámovho syna Izmaela, ktorého Abrahámovi porodila Sárina slúžka, Egyptanka Agar. ¹³ A toto sú mená Izmaelových synov podľa mien a podľa rodov: Izmaelov prvorodený bol Nabajot, potom Kedar, Adbél, Mabsan, ¹⁴ Masma, Duma, Masa, ¹⁵ Hadar, Tema, Jetur, Nafis a Kedma. ¹⁶ Toto sú Izmaelovi synovia a to sú ich mená podľa ich osád a táborov. Dvanásť kniežat podľa ich kmeňov. ¹⁷ A toto sú dni Izmaelovho života: stotridsaťsedem rokov. Potom sa pominul a zomrel a pripojili sa k svojmu ľudu. ¹⁸ Bývali však od Hevily až po Sur, ktoré leží východne od Egypta smerom k Asýrii. I osadili sa blízko všetkých svojich bratov.

Ezauovo a Jakubovo narodenie. - ¹⁹ A toto je rodokmeň Izáka: Abrahámovi sa narodil Izák. ²⁰ Izák mal štyridsať rokov, keď si vzal za ženu Rebeku, dcéru Aramejčana Batuela z Mezopotámie, sestru Aramejčana Labana. ²¹ Izák prosil za svoju ženu Pána, lebo bola neplodná, a Pán ho vypočul a jeho žena, Rebeka, počala. ²² Keď sa deti v jej živote kopali, povedala: „Ak je to tak, prečo som takáto?“ A išla sa opýtať Pána.

²³ Pán jej povedal:

„Dva národy sú v tvojom lone
a dva kmene sa oddelia z tvojho života,
národ nad národom bude prevládať
a starší bude slúžiť mladšiemu.“

²⁴ A keď sa jej naplnili dni pôrodu, boli dvojčatá v jej živote. ²⁵ Prvý sa narodil červený, celý chlpatý ako kozuch, a nazvali ho Ezauom. ²⁶ Za ním sa zjavil jeho brat a jeho ruka držala Ezauovu päť. Preto mu dali meno Jakub. Keď sa mu oni narodili, mal Izák šesťdesiat rokov.

²⁷ Keď chlapci dorástli, Ezau bol udatným lovcom, mužom stepi, Jakub však bol tichý človek a býval v stanoch. ²⁸ Izák mal radšej Ezaua, lebo rád jedával divinu. Rebeka mala zasa radšej Jakuba. ²⁹ Raz Jakub varil jedlo a Ezau prišiel zo stepi celkom vyčerpaný. ³⁰ Tu povedal Ezau Jakubovi: „Nože mi daj rýchlo z toho červeného, z toho červeného tu, lebo som celkom vyčerpaný!“ Preto ho nazvali Edom (Červený). ³¹ Ale Jakub povedal: „Predaj mi najprv svoje prvorodenstvo!“ ³² Ezau odvetil: „Hľa, idem zomrieť, načože mi je prvorodenstvo?“ ³³ Jakub mu však vravel: „Najprv mi prisahaj!“ A on mu odprisahal, a tak predal svoje prvorodenenské právo Jakubovi. ³⁴ Potom dal Jakub Ezauovi chleba a šošovicového pokrmu a on jedol a pil. Napokon vstal a odišiel. Tak málo si Ezau cenil svoje prvorodenstvo.

Gn26

XXVI. Izák a Abimelech. - ¹ Keď nastal v zemi hlad, iný, ako bol ten prvý za Abrahámových čias, odišiel Izák k filištínskemu kráľovi Abimelechovi do Gerary. ² Vtedy sa mu zjavil Pán a povedal: „Nezostupuj do Egypta, ostaň v krajine, ktorú ti určím. ³ Zdržuj sa ako prišelec v tejto krajine a ja budem s tebou a požehnám ťa, lebo tebe a tvojmu potomstvu chcem dať všetky tieto krajiny, aby som splnil prísahu, ktorou som sa zaviazal tvojmu otcovi, Abrahámovi: ⁴ „Rozmnožím tvoje potomstvo ako hviezdy neba a ja dám tvojmu potomstvu všetky tieto krajiny a v tvojom potomstve budú požehnané všetky národy zeme.“ ⁵ To preto, že Abrahám počúval na hlas a zachovával moje príkazy, nariadenia, ustanovenia a zákony.“ ⁶ Izák teda ostal v Gerare. ⁷ Keď sa mužovia mesta vyzvedali na jeho manželku, hovorieval: „To je moja sestra,“ bál sa povedať: „moja žena,“ aby ho mužovia mesta nezavraždili pre Rebeku, lebo bola krásna zjavom. ⁸ A keď tam býval už dlhší čas, raz filištínsky kráľ Abimelech pozeral z obloka a videl, ako sa Izák so svojou ženou Rebekou láskali. ⁹ Abimelech zavolať Izáka a povedal mu: „Je zrejmé, že ona je tvoja žena! Prečo si teda hovoril: „To je moja sestra?“ Izák mu odpovedal: „Lebo som si myslel, že pre ňu zahyniem.“ ¹⁰ Abimelech mu povedal: „Prečo si nám to urobil?! Ako ľahko mohol niektorý muž z ľudu obcovať s tvojou ženou a bol by na nás uvalil previnenie!“ ¹¹ Potom Abimelech prikázal všetkým: „Kto sa dotkne tohoto muža a jeho ženy, istotne zomrie!“

¹² A Izák sial v tej krajine a v tom roku žal stonásobne, lebo Pán ho požehnával. ¹³ Tak sa tento muž zmohol a vzrástol sa na veľkého, takže sa stal veľmi bohatým. ¹⁴ Mal oviec, dobytko a mnoho služobníctva, a preto mu Filištínci závideli. ¹⁵ Všetky studne, ktoré vykopali sluhovia jeho otca za čias jeho otca Abraháma, zasypali a zahádzali hlinou, ¹⁶ a preto Abimelech povedal Izákovi: „Odíď od nás, lebo si sa stal oveľa mocnejším, ako sme my!“ ¹⁷ A Izák odišiel, svoje stany rozložil v údolí Gerary a ostal tam bývať. ¹⁸ Izák opäť vykopal vodné studne, ktoré vykopali v čase jeho otca Abraháma a Filištínci ich po Abrahámovej smrti zasypali, a dal im tie isté mená, ktoré im dal jeho otec. ¹⁹ Keď Izákovi sluhovia kopali v údolí, našli studňu so živou vodou. ²⁰ Ale gerarskí pastieri sa hádali s Izákovými pastiermi: „To je naša voda!“ Preto dali studni meno Esek, lebo sa tam s ním vadili. ²¹ Potom vykopal inú studňu, ale aj o ňu sa hádali, a preto jej dali meno Sitna. ²² Šiel odtiaľ ďalej a opäť vykopal studňu. O tú sa nehádali

a dal jej meno Rechobot, hovoriac: „Teraz nám Pán dožičil voľnosti, aby sme sa rozmnožovali v krajine.“

Izák v Bersabe. - ²³ Odtiaľ šiel do Bersabe. ²⁴ V tú noc sa mu zjavil Pán a povedal mu: „Ja som Boh tvojho otca Abraháma. Neboj sa, lebo ja som s tebou. Požehnám ťa a rozmnožím tvoje potomstvo kvôli môjmu služobníkovi Abrahámovi.“ ²⁵ I postavil tam oltár a vzýval meno Pánovo. Tam rozložil svoj stan a Izákovi sluhovia tam vykopali studňu. ²⁶ Tu za ním prišiel Abimelech z Gerary aj jeho priateľ Ochozat a veliteľ jeho vojska Fikol. ²⁷ Izák mu však riekol: „Prečo ste prišli za mnou? Ved' vy ste so mnou v nepriateľstve a od vás ste ma vyhnali!“ ²⁸ Oni odpovedali: „Na vlastné oči sme videli, že Pán je s tebou. I povedali sme si: Nech je prísaha medzi nami dvoma, medzi nami a tebou. Uzavrieme s tebou zmluvu. ²⁹ Iste nám nič zlé neurobiš, ako ani my sme ti neublížili, ba preukazovali sme ti dobro a prepustili sme ťa v pokoji. A teraz si ty Pánov požehnaný. ³⁰ On im pripravil hostinu a oni jedli a pili. ³¹ Keď ráno vstali, prisahali si navzájom. Potom ich Izák prepustil a oni odišli od neho v pokoji. ³² Ešte v ten istý deň prišli k Izákovi sluhovia a oznámili mu o studni, čo vykopali: „Našli sme vodu!“ ³³ Preto ju nazvali Šebuah. A preto je meno toho mesta až do dnešného dňa Bersabe.

³⁴ Keď mal Ezau štyridsať rokov, vzal si za ženu dcéru Hetejca Bériho Juditu a dcéru Hetejca Elona Bašemata; obe však zarmútili Izákovu i Rebekinu dušu.

Gn27

XXVII. Jakub získava právo prvorodenstva. - ¹ Keď Izák zostarel a keď jeho oči stratili silu vidieť, zavolať si svojho staršieho syna Ezaua a povedal mu: „Syn môj!“ On mu odvetil: „Hľa, tu som!“ ² Povedal mu: „Pozri, ja som už starý, neviem, kedy zomriem. ³ Preto si teraz vezmi zbraň, tulec a kušu a choď do stepi uloviť nejakú zver! ⁴ Potom mi priprav chutné jedlo, aké mám rád. A keď pojem, požehnám ťa prv, ako zomriem.“ ⁵ Rebeka však načúvala, keď sa Izák rozprával so svojím synom Ezauom. A Ezau vyšiel do stepi uloviť nejakú zver, aby ju doniesol. ⁶ Tu povedala Rebeka svojmu synovi Jakubovi: „Len teraz som počula, ako tvoj otec hovoril tvojmu bratovi Ezauovi: ⁷ „Nože mi prines nejakú zverinu a priprav mi chutné jedlo, aby som jedol a aby som ťa požehnal pred Pánom prv, ako zomriem.“ ⁸ A teraz počúvaj, syn môj, na môj hlas, čo ti prikazujem: ⁹ Choď k stádu a prines mi dvojce pekných kozliat. Ja ich pripravím pre tvojho otca ako chutné jedlo, aké má on rád. ¹⁰ Potom to zanesieš svojmu otcovi, aby jedol a aby ťa požehnal prv, ako zomrie.“ ¹¹ Ale Jakub povedal svojej matke Rebeke: „Ved' môj brat Ezau je zarastený človek a ja som hladký. ¹² A ak ma môj otec ohmatá, potom budem v jeho očiach ako taký, kto si z neho robí posmech a privediem na seba kliatbu a nie požehnanie.“ ¹³ Ale matka mu povedala: „Tvoja kliatba, syn môj, bude na mne. Len počuj môj hlas! Choď a prines mi ich!“ ¹⁴ I odišiel a vzal a doniesol ich svojej matke. Jeho matka pripravila chutné jedlo, aké mal rád jeho otec. ¹⁵ Potom priniesla Rebeka najlepšie šaty svojho staršieho syna, čo mala v dome pri sebe, a obliekla ich svojmu mladšiemu synovi Jakubovi. ¹⁶ Kožkami kozliat mu však obložila ruky a holý krk. ¹⁷ Potom dala svojmu synovi do rúk jedlo a chlieb, ktoré pripravila.

¹⁸ Keď prišiel k otcovi, povedal: „Otče môj!“ On odvetil: „Tu som. Kto si, syn môj?“ ¹⁹ Jakub odpovedal svojmu otcovi: „Ja som Ezau, tvoj prvorodený. Urobil som, ako si mi rozkázal. Len si rovno sadni a jedz z mojej diviny, aby si ma požehnal!“ ²⁰ Lenže Izák odvetil svojmu synovi: „Ako si mohol syn môj, tak rýchlo niečo nájsť?“ On odpovedal: „Pán, tvoj Boh, dal sa mi s ňou stretnúť!“

²¹ Tu povedal Izák Jakubovi: „Nože pristúp bližšie, syn môj, aby som ťa ohmatal, či si ty naozaj môj syn Ezau alebo nie.“ ²² I pristúpil Jakub bližšie k svojmu otcovi, Izákovi, a keď ho ohmatal, povedal mu: „Hlas je hlasom Jakubovým, ale ruky sú ruky Ezauove.“ ²³ I nepoznal ho, lebo jeho ruky boli chlpaté ako ruky jeho brata Ezaua. I žehnal ho. ²⁴ A znova mu povedal:

„Naozaj si ty môj syn Ezau?“ On odpovedal: „Ja som to!“²⁵ Tu on povedal: „Prines mi to! Budem jest' z diviny od svojho syna, aby som ťa požehnal.“ I priniesol mu to a on jedol. Doniesol mu aj vína a on pil.²⁶ Potom mu povedal jeho otec Izák: „Nože pristúp ku mne, syn môj, a pobožkaj ma!“²⁷ Keď sa priblížil a keď ho pobožkal, zacítil vôňu jeho šiat a požehnal ho, hovoriac:

„Hľaďže, vôňa syna môjho
je ako vôňa nivy,
ktorú požehnal Pán.

²⁸ Nech ti dá Boh z nebeskej rosy
a zo žírnosti zeme,
tiež hojnosť zrna a muštu!

²⁹ Nech ti slúžia ľudia
a nech sa sklonia pred tebou národy.
Bud' pánom nad svojimi bratmi,
a nech sa ti koria synovia tvojej matky!
Kto bude teba preklínať, nech je prekliaty,
a kto bude teba žehnať, nech je požehnaný!“

³⁰ Len čo Izák prestal žehnať Jakuba a sotva Jakub vyšiel od svojho otca Izáka, už prichádzal jeho brat Ezau z poľovačky (domov).³¹ Aj on pripravil chutné jedlo, priniesol ho otcovi a vrel: „Otče môj vstaň a jedz z diviny od svojho syna, aby si ma požehnal!“

³² Jeho otec Izák mu povedal: „A ty si kto?“ On odpovedal: „Ja som tvoj syn, tvoj prvorodený Ezau. Izák sa náramne zľakol a povedal: „Kto to bol teda, čo mi ulovil zverinu a čo mi ju bol doniesol? A ja som jedol zo všetkého prv, ako si ty prišiel! Aj som ho požehnal a bude požehnaný!“³⁴ Keď Ezau počul otcove slová, hrozne zreval a veľmi sa spriečil a svojmu otcovi povedal: „Otče môj, požehnaj aj mňa!“³⁵ On odvetil: „Podvodne prišiel tvoj brat a odňal ti požehnanie!“³⁶ Tu on povedal: „Preto mu dali meno Jakub, že ma teraz už druhý raz oklamal? Už mi odňal prvorodenské právo a teraz, hľa, odňal mi a požehnanie!“³⁷ Izák odpovedal Ezauovi: „Pozri, ja som ho ustanovil za pána nad tebou a všetkých jeho bratov som mu dal za sluhov! Znom a muštom som ho zaopatril. Čo ešte môžem urobiť pre teba syn môj?“³⁸ Vtedy mu Ezau odvetil: „Otče môj, či máš len jedno požehnanie? Požehnaj aj mňa, otče môj!“ Tu Ezau začal hlasne plakať.³⁹ A Izák mu povedal:

„Daleko od žirnej pôdy
bude tvoje bydlisko
a ďaleko od nebeskej rosy zhora.

⁴⁰ Zo svojho meča budeš žiť,
slúžiť však budeš svojmu bratovi
a keď sa budeš snažiť oslobodiť,
zhodíš jeho jarmo zo svojej šije.“

Ezauov hnev na Jakuba. - ⁴¹ Ezau sa hneval na Jakuba pre požehnanie, ktoré mu dal jeho otec, preto si hovoril: „Čoskoro príde čas, že sa bude smútiť nad mojím otcom. Potom svojho brata zabijem!“⁴² Lenže slová staršieho syna oznámili Rebeke: Preto dala zavolať svojho mladšieho syna Jakuba a takto mu vravela: „Hľa, tvoj brat Ezau ti chystá pomstu, chce ťa zabiť.“⁴³ Preto počuj, syn môj, na môj hlas: Zober sa a utekaj k môjmu bratovi Labanovi do Haranu.⁴⁴ Ostaň u neho nejaký čas, kým sa neutíši hnev tvojho brata⁴⁵ a kým neprestane jeho zlosť a kým nezabudne, čo si mu urobil! Potom pošlem po teba a dám si ťa priviesť odtiaľ sem. Prečo by som vás mala oboch stratiť v jeden deň?!“

⁴⁶ Potom povedala Rebeka Izákovi: „Omŕza ma život pre Hetejky. Ak si aj Jakub vezme za ženu Hetejku, ako sú tieto z dcér (tunajšej) krajiny, načo mi žiť?!“

Gn28

XXVIII. ¹ Vtedy Izák zavolať Jakuba, požehnal ho a prikázal mu: ² „Nesmieš si vziať ženu z kanaánskych dcér! Vyber sa a choď do sýrskej Mezopotámie, do domu otca svojej matky Batuela a odtiaľ si vezmi ženu z domu Labana, ktorý je bratom tvojej matky. ³ A všemohúci Boh nech ťa požehnáva, nech ťa urobí plodným a nech ťa rozmnoží tak, aby si sa stal množstvom národov! ⁴ Nech ti dá Abrahámovu požehnanie, tebe i tvojmu potomstvu s tebou, aby si dostal do vlastníctva krajinu svojho putovania, ktorú dal Boh Abrahámovi.“

⁵ Potom Izák Jakuba prepustil a on sa vybral do sýrskej Mezopotámie k Labanovi, synovi Aramejčana Batuela, bratovi Rebeky, Jakubovej a Ezauovej matky.

Jakubova cesta do Mezopotámie. - ⁶ Ezau teda videl, že Izák požehnal Jakuba a že ho poslal do sýrskej Mezopotámie - aby si odtiaľ doviedol ženu, keď ho požehnal a prikázal mu: „Nesmieš si vziať ženu z kanaánskych dcér!“ - ⁷ a že Jakub poslúchol svojho otca a svoju matku a odišiel do sýrskej Mezopotámie. ⁸ Keď Ezau videl, že kanaánske dcéry sa nepáčili jeho otcovi Izákovi, ⁹ šiel Ezau k Izmaelovi a vzal si ku svojim ženám ako manželku Mahelet, dcéru Abrahámovho syna Izmaela, Nabajotovu sestru.

Jakub 28,10 - 37,1

¹⁰ Jakub sa teda vybral z Bersabe a putoval do Haranu. ¹¹ Keď došiel na (isté) miesto, zostal tam na noc, lebo slnko už zapadlo. Zobral jeden z kameňov toho miesta, položil si ho pod hlavu a spal na tom mieste. ¹² I snívalo sa mu, že vidí rebrík opretý o zem a jeho vrchný koniec siahal až do neba a Boží anjeli vystupovali a zostupovali po ňom. ¹³ A hľa, nad ním stál Pán a hovoril: „Ja som Pán, Boh tvojho otca Abraháma a Izáka. Zem, na ktorej odpočívaš, dám tebe a tvojmu potomstvu. ¹⁴ A potomstva tvojho bude ako prachu zeme a ty sa rozšíriš na západ i na východ, na sever i na juh; v tebe a v tvojich potomkoch budú požehnané všetky pokolenia zeme. ¹⁵ Hľa, ja som s tebou a budem ťa strážiť všade, kde pôjdeš, a privediem ťa späť do tejto krajiny, lebo ja ťa neopustím, kým nesplním čo som ti prisľúbil.“ ¹⁶ Vtedy sa Jakub prebudil zo spánku a povedal: „Ozaj, Pán je na tomto mieste a ja som o tom nevedel!“ ¹⁷ I nadišiel ho strach a povedal: „Aké hrozné je toto miesto! Tu je naozaj dom Boží a tu je brána do neba!“ ¹⁸ Keď Jakub ráno vstal, kameň, ktorý mal položený pod hlavou, postavil za pomník a jeho vrch polial olejom. ¹⁹ A nazval toto miesto menom Betel. Predtým sa však toto miesto volalo Luza. ²⁰ A Jakub urobil sľub: „Ak je Boh so mnou, ak ma ochráni na tejto ceste, ktorou teraz idem, ak mi dá chlieb na živobytie a šaty na oblečenie ²¹ a ak sa šťastne vrátim do domu svojho otca, tak Jahve bude mojím Bohom ²² a tento kameň, ktorý som postavil ako pomník, bude Božím domom. A zo všetkého, čo mi dáš, odovzdám ti desiatky.“

Gn29

XXIX. Jakub u Labana. - ¹ Potom sa Jakub v dal na cestu a šiel do krajiny synov Východu. I zadíval sa (raz) a hľa, na poli studňa a pri nej ležali tri krdle oviec, lebo z tejto studne napájavali stáda. Lenže kameň na otvore studne bol veľký ³ a len keď ta zohnali všetky stáda, odváľovali kameň z otvoru studne a tak napájali ovce. Potom dávali kameň opäť na svoje miesto na otvor studne. ⁴ Jakub sa ich opýtal: „Bratia moji, odkiaľ ste?“ Oni odvetili: „My sme z Haranu.“ ⁵

Nato im povedal: „Poznáte Nachorovho syna Labana?“ Oni odpovedali: „Poznáme.“⁶ A keď sa ich pýtal: „Vodí sa mu dobre, oni odvetili: „Dobre. Hľa, práve prichádza jeho dcéra Ráchel s ovcami.“⁷ On im povedal: „Veď je ešte deň dosť dlhý a ešte nie je čas zohnať dobytok dovedna. Napojte ovce a nechajte sa im ešte popásť!“ A Oni však povedali: „To nemôžeme, kým nebudú zohnané dovedna všetky stáda. Až potom sa odvalí kameň z otvoru studne a napájame stáda.“⁹ Kým on s nimi rozprával, došla Ráchel s ovcami svojho otca. Ona ich totiž pásala.¹⁰ Keď Jakub videl Ráchel, dcéru brata svojej matky Labana, a ovce brata svojej matky Labana, pristúpil a odvalil kameň z otvoru studne a napojil ovce matkinho brata Labana.¹¹ Potom Jakub pobožkal Ráchel a začal hlasno plakať.¹² A Jakub rozprával Ráchel, že je príbuzným jej otca a že je Rebekiným synom. Tu ona utekala a oznámila to svojmu otcovi.¹³ Keď Laban počul zvesť o Jakubovi, synovi svojej sestry, ponáhľal sa mu naproti, pobožkal ho a voviedol ho do svojho domu. A on vyrozprával Labanovi všetko, čo sa prihodilo.¹⁴ Tu mu povedal Laban: „Ty si naozaj moja kosť a moje mäso!“ A ostal uňho na mesiac.

¹⁵ Potom Laban hovoril Jakubovi: „Ty si môj príbuzný. Vari mi budeš zadarmo slúžiť? Povedz mi, aká má byť tvoja odmena?“¹⁶ Laban mal dve dcéry: staršia sa volala Lia a mladšia Ráchel.¹⁷ Lia mala oči bez lesku, Ráchel však bola krásna i postavou i tvárou.¹⁸ Jakub sa zamiloval do Ráchel a povedal: „Za tvoju mladšiu dcéru ti budem slúžiť sedem rokov.“¹⁹ Laban odvetil: „Radšej ju dám tebe ako cudziemu mužovi. Ostaň pri mne!“²⁰ Tak Jakub slúžil za Ráchel sedem rokov a videlo sa mu to len niekoľko dní. Tak ju mal rád.²¹ Potom povedal Jakub Labanovi: „Daj mi teraz moju ženu, lebo môj čas je už tu. Nech k nej vojdem.“²² Vtedy Laban pozval všetkých ľudí z miesta a pripravil hostinu.²³ Večer však zobral svoju dcéru Liu a voviedol ju k Jakubovi a on s ňou obcoval.²⁴ Laban dal svoju slúžku Zelfu svojej dcére Lii za slúžku.²⁵ Ale ráno videl, že to bola Lia, a povedal Labanovi: „Prečo si mi to urobil?! Neslúžil som ti za Ráchel?! Prečo si ma podviedol?“²⁶ Laban mu odpovedal: „V našom kraji sa nerobí tak, aby sa mladšia vydala pred staršou.“²⁷ Dokonči tento (svadobný) týždeň a potom ti dám aj tú za službu, ktorú mi budeš robiť ešte ďalších sedem rokov.“²⁸ A Jakub to urobil, dokončil (svadobný) týždeň a on mu dal svoju dcéru Ráchel za ženu.²⁹ Laban dal svoju slúžku Balu svojej dcére Ráchel za slúžku.³⁰ A on obcoval aj s Ráchel, lebo Ráchel mal radšej ako Liu, a slúžil uňho ešte ďalších sedem rokov.³¹ Keď však Pán videl, že Lia je odstrčená, otvoril jej život, kým Ráchel bola neplodná.³² Lia počala a porodila syna a nazvala ho Rubenom, vraviac: „Pán zhladal na moje poníženie, teraz ma môj muž bude už ľúbiť.“³³ A opäť počala a porodila syna a povedala: „Pán počul, že som odstrčená, a tak mi dal aj tohto.“ A nazvala ho Simeonom.³⁴ Opäť počala a porodila syna a hovorila: „Teraz už môj muž prilipne ku mne, keď som mu porodila troch synov.“ Preto ho nazvala Lévi.³⁵ A počala ešte raz a porodila syna a povedala: „Teraz velebím Pána!“ Preto ho nazvala Júda. Potom prestala rodiť.

Gn30

XXX. ¹ Keď Ráchel videla, že ona nerodí Jakubovi, žiarlila na svoju sestru a hovorila Jakubovi: „Daj mi deti! Ak nie, tak zomriem!“² Jakub sa namrzal na Ráchel a povedal jej: „Vari som ja na mieste Boha, ktorý ti odoprel plod života?“³ Ona mu však povedala: „Hľa, tu je moja slúžka Bala. Obcuj s ňou, nech porodí na mojich kolenách a nech mám aspoň od nej synov!“⁴ A dala mu svoju slúžku Balu za ženu a Jakub s ňou obcoval.⁵ Bala potom počala a porodila Jakubovi syna.⁶ Tu Ráchel povedala: „Boh mi prisúdil spravodlivo. Aj môj hlas vypočul, keď mi dal syna.“ Preto ho nazvala menom Dan.⁷ A Ráchelina slúžka Bala počala ešte raz a porodila Jakubovi druhého syna.⁸ Vtedy povedala Ráchel: „Boží zápas som vybojovala so svojou sestrou a zvíťazila som!“ Preto ho nazvala Neftali.

⁹ Keď však Lia videla, že prestala rodiť, aj ona vzala svoju slúžku Zelfu a dala u Jakubovi za ženu. A Liina slúžka Zelfa porodila Jakubovi syna.¹¹ Vtedy Lia povedala:

„Šťastlivo!“ A nazvala ho Gadam. ¹² Keď Zelfa, Liina slúžka, porodila Jakubovi druhého syna, ¹³ povedala Lia: „To je pre mňa blaženosť! Blahoslaviť ma budú dcéry.“ I nazvala ho Aserom. ¹⁴ Keď raz Ruben vyšiel v čase pšeničnej žatvy von, našiel na poli láskavec a priniesol ho svojej matke Lii. Vtedy Ráchel povedala Lii: „Daj aj mne z láskavcových plodov tvojho syna!“ ¹⁵ Ona jej odvetila: „Nie ti je dosť, že si mi odobrala muža, chcela by si mi vziať aj láskavec môjho syna?“ Ráchel odpovedala: „Nech teda tejto noci spí s tebou, to bude za láskavec tvojho syna.“ ¹⁶ Keď sa večer Jakub vracal z poľa, išla mu Lia v ústrety a povedala: „Ku mne musíš prísť, lebo som za teba zaplatila plnú cenu láskavcami svojho syna!“ I spal tej noci pri nej. ¹⁷ A Pán vypočul Liu, počala a porodila Jakubovi ešte piateho syna. ¹⁸ Vtedy Lia povedala: „Pán mi dal zaslúženú odmenu, lebo som dala svoju slúžku svojmu mužovi.“ I nazvala ho menom Isachar. ¹⁹ Lia však počala ešte raz a porodila Jakubovi šiesteho syna. ²⁰ A Lia povedala: „Boh ma obdaril pekným darom. Môj muž bude bývať teraz už u mňa, ved' som mu porodila šesť synov.“ A nazvala ho Zabulonom. ²¹ Potom porodila dcéru, ktorú nazvala Dinou.

²² Boh si však spomenul aj na Ráchel. Boh ju vypočul a otvoril jej lono. ²³ Počala a porodila syna a vtedy povedala: „Pán odňal moju potupu!“ ²⁴ I nazvala ho Jozefom, hovoriac: „Pane, pridaj mi aj druhého syna!“

²⁵ Keď Ráchel porodila Jozefa, Jakub povedal Labanovi: „Prepušť ma a ja pôjdem na svoje miesto a do svojej krajiny. ²⁶ Daj mi moje ženy a deti, za ktoré som ti slúžil, aby som mohol odísť. Ved' ty sám vieš, akú službu som ti preukázal!“ ²⁷ Laban mu odpovedal: „Kiežby som našiel milosť v твоjich očiach! Zistil som, že kvôli tebe má Pán požehnávať.“ ²⁸ Povedal mu tiež: „Urči si odmenu, ktorá ti patrí odo mňa, a ja ti ju dám.“ ²⁹ A on mu odvetil: „Ty sám vieš, ako som ti slúžil a čo sa stalo z tvojho stáda v mojich rukách. ³⁰ Lebo málo bolo toho, čo si mal pred tým, ako som prišiel k tebe. Ale zveľaďilo sa to. Pán ťa žehnal pri každom mojom kroku. Lenže, kedy sa postarám ja o svoju rodinu?“ ³¹ A on sa opýtal: „Čo ti mám dať?“ Jakub odvetil: „Nemáš mi čo dávať. Ak pristaneš na túto vec, budem ďalej pásť a strážiť tvoje ovce: ³² Dnes obídeme všetky tvoje stáda a oddelím v nich všetky bodkaté a strakaté zvieratá. A všetko, čo je čierne medzi ovcami a strakaté a bodkaté medzi kozami, to bude moja odmena. ³³ A odzajtra bude moja spravodlivosť odpovedať za mňa tak, že keď prídeš pozrieť moju odmenu, všetko, čo medzi kozami nebude strakaté a bodkaté a čierne medzi ovcami, nech je ako keby som to ukradol.“ ³⁴ Laban odvetil: „Dobre! Nech je tak, ako si hovoril!“

³⁵ I odlúčil (Laban) v ten deň všetky pruhované a strakaté capy a všetky bodkaté a strakaté kozy, všetko, čo malo niečo biele, a všetko, čo bolo medzi baranmi čierne, a zveril to do rúk svojim synom. ³⁶ Potom ustálil vzdialenosť trojdňovej cesty medzi sebou a Jakubom, ktorý pásol ostatné Labanovo stádo.

³⁷ Jakub si nabral čerstvých storaxových, mandľovníkových a platanových prútov a povylupoval na nich biele pásy tak, že odkryl to, čo bolo na prútoch biele. ³⁸ Potom nakládol povylupovaných prútov do žľabov na vodu, kde prichádzali stáda piť, lebo sa behávali, keď prichádzali piť. ³⁹ Ovce sa nabehali pred prútmi a doniesli pruhované, bodkaté a strakaté jahňatá. ⁴⁰ Jahňatá Jakub oddeľoval a svoju pozornosť venoval, aby stádo Labanovho stáda bolo pruhované a čierne. Tak získaval čriedy pre seba a nemiešal ich s Labanovým stádom. ⁴¹ A Jakub kládol prúty do žľabov ovciam pred oči, keď sa behali silnejšie ovce, aby sa nabehali pri prútoch. ⁴² Keď však boli ovce slabšie, nekládol ich. A tak slabšie pripadli Labanovi, silnejšie Jakubovi. ⁴³ Takto sa stal nesmierne bohatým človekom, mal množstvo stád, slúžok a sluhov, tiav a oslov.

XXXI. Jakubov útek z Haranu. - ¹ I začul reč Labanových synov, ako vraveli: „Pobral Jakub všetko, čo mal náš otec, a z toho, čo patrilo nášmu otcovi, získal všetko toto bohatstvo.“ ² Aj

na Labanovej tvári vybadal, že nebol k nemu taký prívetivý ako predtým. ³ Vtedy Pán povedal Jakubovi: „Vráť sa späť do krajiny svojich otcov a k svojim príbuzným! Ja budem s tebou.“

⁴ Preto si Jakub dal zavolať Ráchel a Liu na pole ⁵ a povedal im: „Ja vidím na tvári vášho otca, že nie je ku mne taký prívetivý ako predtým, hoci Boh môjho otca bol so mnou. ⁶ Vy samy viete, že som z celej sily slúžil vášmu otcovi. ⁷ Váš otec ma však oklamal a desať ráz zmenil moju odmenu. No Boh nedal, aby mi uškodil: ⁸ Keď povedal: „Bodkasté budú tvojou odmenou,“ všetky ovce donášali strakaté, keď zasa povedal: „Pruhované budú tvojou odmenou,“ všetky ovce donášali pruhované. ⁹ Boh vzal stáda vášmu otcovi a dal ich mne. ¹⁰ V čase, keď sa behávali stáda, zdvihol som oči a vo sne som videl, že capy, ktoré skákali na samice, boli pruhované, bodkasté a strakaté. ¹¹ A Boží anjel mi vo sne hovoril: „Jakub!“ Ja som odpovedal: „Tu som!“ ¹² Vtedy mi povedal: „Pozdvihi oči a pozeraj. Všetky capy, čo skáču na samice, sú pruhované, bodkasté a strakaté. Ja som videl všetko, čo ti Laban vykonal. ¹³ Ja som Boh z Betelu, kde si ty pomazal pomník a kde si mi urobil sľub. Teraz sa len zober, odíď z tejto krajiny a vráť sa do svojej rodnej krajiny!“ ¹⁴ Ráchel a Lia mu vraveli: „Máme my ešte podiel alebo dedičstvo v dome nášho otca?!“ ¹⁵ Neboli sme preň ako cudzinky? Ved' nás predal a čo utŕžil, načisto premárnil. ¹⁶ Ozaj všetko bohatstvo, ktoré Boh odňal nášmu otcovi, patrí nám a našim deťom. Preto teda urob všetko, čo ti káže Boh!“

¹⁷ Jakub sa teda pobral, posadil svoje deti a svoje ženy na ťavy, ¹⁸ vzal so sebou všetok svoj statok a všetok svoj majetok, ktorý získal v Mezopotámii, totižto statok, ktorý mu patrilo, čo si nadobudol, a šiel k svojmu otcovi Izákovi do krajiny Kanaán. ¹⁹ Laban odišiel strihať ovce a Ráchel zatiaľ ukradla svojmu otcovi domácich bôžikov. ²⁰ Jakub klamal Aramejčana Labana, lebo utajoval pred ním, že chce ujsť. ²¹ A tak sa dal na útek so všetkým, čo mu patrilo, rýchlo prebrodil rieku a dal sa smerom ku Galaádskym vrchom.

Laban prenasleduje Jakuba. - ²² Na tretí deň oznámili Labanovi, že Jakub utiekol. ²³ Vtedy Laban zobral so sebou svojich príbuzných, hnal sa za ním sedem dní cesty a dostihol ho na Galaádskych vrchoch. ²⁴ Ale Boh prišiel k Aramejčanovi Labanovi za noci vo sne a povedal mu: „Chráň sa namiesto dobré - zle hovoriť s Jakubom!“ ²⁵ Laban dohonal Jakuba, keď Jakub rozložil svoj stan na vrchu. Aj Laban sa so svojimi príbuznými utáboril na vrchu Galaád.

Jakubove výčitky Labanovi. - ²⁶ Tu Laban povedal Jakubovi: „Čo si to urobil? Oklamal si ma a odviezol si mi dcéry, akoby vo vojne zajaté! ²⁷ Prečo si potajomky utiekol a okradol si ma? Neoznámil si mi to, aby som ťa mohol vyprevadiť s jasotom a spevmi, s bubnami a citarami! ²⁸ Nedovolil si mi pobozkať mojich vnukov a dcéry! Ozaj, nerozumne si konal! ²⁹ V mojich rukách bolo urobiť vám zlo, ale Boh tvojho otca mi minulej noci povedal: „Chráň sa namiesto dobre - zle hovoriť s Jakubom!“ ³⁰ No keď si sa už raz vybral na cestu - lebo si veľmi túžil po dome svojho otca -, prečo si ukradol mojich bôžikov?“ ³¹ Jakub vravel Labanovi: „Áno, bál som sa, lebo som si myslel, že by si mi bol násilím vzal svoje dcéry. U koho však nájdeš svojich bohov, ten neostane nažive! V prítomnosti našich príbuzných poprezeraj, čo mám so sebou, a ber si to!“ Jakub totiž nevedel, že ich Ráchel ukradla. ³² Nato Laban vošiel do Jakubovho stanu a do Liinho stanu i do stanu oboch slúžok, ale nič nenašiel. Keď vyšiel z Liinho stanu, vošiel do Ráchelinho stanu. ³³ Ráchel však bôžikov vzala, skryla ich do ťavieho sedla a sadla si naň. Laban prezrel celý stan, ale nič nenašiel. ³⁴ Povedala totiž svojmu otcovi: „Nech sa nehnevá môj pán, že nemôžem vstať pred tebou. Prihodilo sa mi, čo sa stáva ženám.“ Nuž hľadal, ale domácich bôžikov nenašiel.

³⁵ Vtedy sa Jakub nahneval a vyčitoval Labanovi. A podráždený Jakub hovoril Labanovi: „Čím som sa previnil a v čom som sa prehrešil, že ma tak nástojčivo prenasleduješ ³⁶ a prekutávaš moje? Čo si našiel zo všetkých vecí svojho domu?! Polož to tu pred oči mojich a tvojich príbuzných! Nech oni rozhodnú, kto z nás dvoch je v práve! ³⁷ Je tomu práve dvadsať rokov, čo som bol u teba! Tvoje ovce a kozy nikdy nezvrhli a ja som nejedol nikdy barany z tvojho stáda. ³⁸ Roztrhané som ti nikdy nedoniesol, ja som to vždy nahrádzal. Odo mňa si to vždy požadoval, či skapalo vo dne alebo v noci. ³⁹ Za dňa som hynul od horúčavy, za noci od

zimy a spánok mi odchádzal od očí. ⁴¹ Teraz je tomu dvadsať rokov, čo som v tvojom dome. Štrnásť rokov som ti slúžil za obe tvoje dcéry a šesť rokov za tvoje stáda, ale desať ráz si mi pozmenil odmenu! ⁴² Keby nebol býval so mnou Boh môjho otca, Boh Abraháma a ten, ktorého sa boji Izák, tak teraz by si ma bol prepustil naprázdno! To však, čo som pretrpel a čo robievali moje ruky, videl Boh, a preto ťa včerajšej noci varoval.“

Jakubova dohoda s Labanom. - ⁴³ Laban odpovedal Jakubovi: „Moje sú dcéry, moje sú deti a moje sú stáda i všetko, čo vidíš, je moje! Ale čo môžem pre svoje dcéry a pre ich deti, ktoré porodili, teraz urobiť? ⁴⁴ Nuž pod' teraz, uzavrieme zmluvu, ty a ja! Nech je to svedectvom medzi mnou a tebou!“ ⁴⁵ Vtedy Jakub vzal kameň a postavil ho ako pamätník. ⁴⁶ Potom povedal Jakub svojim príbuzným: „Nazbierajte kameňov!“ I nabrali kameňov a urobili hromadu a na nej potom jedli. ⁴⁷ Laban ju nazval Jegar sahaduta a Jakub ju nazval Galaád. ⁴⁸ Nato Laban povedal: „Táto hromada je dnes svedkom medzi mnou a tebou.“ - Preto ju nazval Galaád ⁴⁹ a Masfa (stráž), lebo vravel: „Nech Pán stráži nad nami, keď sa rozlúčime!“ - ⁵⁰ Nesmieš zle zaobchodiť s mojimi dcérami, ani si (nesmieš) vziať iné ženy k mojim dcéram! Aj keď nie je pri nás nik, hľa, Boh je svedkom medzi mnou a tebou!“ ⁵¹ Laban ešte hovoril Jakubovi: „Hľa, táto hromada a tento pamätník, ktorý som postavil, je medzi mnou a tebou!“ ⁵² Táto hromada je svedkom a svedkom je i tento pamätník, že ja neprekročím za túto hromadu k tebe, ani ty neprekročíš za túto hromadu a za tento pamätník ku mne, aby sme si škodili! ⁵³ Boh Abraháma a Boh Nachora nech súdia medzi mnou a tebou!“ A Jakub prisahal na strach svojho otca Izáka a potom Jakub obetoval na vrchu krvavú obeť a zavolať svojich príbuzných na hostinu. Po hostine prenocovali na vrchu.

Gn32

XXXII. Jakubova obava pred Ezauom a ich zmierenie. - ¹ Keď Laban ráno vstal, pobožkal svojich vnukov a svoje dcéry a požehnal ich. Potom sa pobral a vrátil sa do svojho bydliska. ² Aj Jakub šiel svojou cestou. Tu ho stretli Boží anjeli. ³ Keď ich Jakub videl, povedal: „To je tábor Božích vojev!“ Preto nazval to miesto Mahanaim.

⁴ Potom Jakub poslal pred sebou poslov k svojmu bratovi Ezauovi do krajiny Seir, do končín Edomu, ⁵ a dal im príkaz, hovoriac: „Takto budete vravieť môjmu pánovi Ezauovi: „Tvoj sluha Jakub ti odkazuje: U Labana som býval ako cudzinec a bol som tam až do dnešného dňa. ⁶ Mám dobytok, osly, stáda, sluhov a slúžky. Posielam však (poslov), aby som to oznámil môjmu pánovi a našiel v твоjich očiach milosť!“ ⁷ No poslovia sa vrátili k Jakubovi a povedali mu: „Došli sme k tvoju bratovi Ezauovi a on ti ide so štyristo mužmi oproti!“ ⁸ I bál sa Jakub veľmi a trápil sa. Potom rozdelil ľudí, čo s ním boli, aj stáda, dobytok a ťavy na dva tábory, ⁹ lebo si myslel: Ak Ezau napadne a premôže jeden tábor, druhý tábor bude môcť uniknúť. ¹⁰ A Jakub sa modlil: „Bože môjho otca Abraháma, Bože môjho otca Izáka, Pane, ktorý si mi hovoril: „Vráť sa späť do svojej krajiny a k svojim príbuzným a postarám sa o tvoje šťastie.“ ¹¹ Nie som hoden všetkých tých milostí a všetkej vernosti, ktorú si svojmu služobníkovi preukázal, lebo (len) so svojou palicou som tu prekročil Jordán a teraz som s dvoma tábormi. ¹² Vyslobod' ma z rúk môjho brata, z Ezauových rúk, lebo sa veľmi bojím, aby neprišiel a nezahubil mňa aj matky s deťmi. ¹³ Veď ty si prisľúbil: „Postarám sa, aby sa ti dobre vodilo a rozmnožím tvoje potomstvo ako piesok pri mori, ktorý pre množstvo nemožno spočítať.“

Jakubove dary pre Ezaua. - ¹⁴ I prenocoval tam a potom oddelil zo svojho imania ako dar pre svojho brata Ezaua ¹⁵ dvesto kôz a dvadsať capov, dvesto oviec a dvadsať baranov, ¹⁶ tridsať dojčiacich tiav aj s ich mláďatami, štyridsať kráv a desať býkov, dvesto oslíc a desať oslích žriebät. ¹⁷ A oddal ich po čriedach svojim sluhom a svojim sluhom povedal: „Choďte predo mnou a zachovajte odstup medzi čriedou a čriedou!“ ¹⁸ Prvému prikázal takto: „Keď ťa stretne môj brat Ezau a ak sa obráti na teba s otázkou: „Čí si a kde ideš? A čie je toto, čo ženieš?“

- ¹⁹ odpovieš: „Som tvojho služobníka Jakuba. A toto je dar, ktorý posielala môjmu pánovi Ezauovi. On sám je za nami!“ ²⁰ Takto prikázal druhému i tretiemu a všetkým, ktorí hnali čriedy: „Ako som teraz hovoril, tak povieť Ezauovi, keď ho stretnete, ²¹ a ešte dodáte: „Hľa, tvoj služobník Jakub je za nami!“ Myslel totiž takto: Udobrím ho darmi, ktoré ma predchádzajú; len potom predstúpim pred neho. Možno bude zhovievavý. ²² A išiel dar pred ním, kým on ostal tej noci v tábore.

²³ Ale ešte tej noci vstal, zobral so sebou obe ženy, obe slúžky i jedenástich synov a prešiel cez brod Jabok. ²⁴ Vzal ich a previedol ich cez rieku a preniesol tiež všetko svoje imanie. ²⁵ Len Jakub sám zostal. Tu zápasil s ním akýsi muž až do východu zory. ²⁶ Keď onen videl, že ho neprevládze, dotkol sa jeho bederného kľbu, takže Jakubovi sa bederný kľb vyklíboval, kým on s ním zápasil. ²⁷ Potom onen povedal: „Pusť ma, lebo vychodí zora!“ On však odpovedal: „Nepustím ťa, kým ma nepožehnáš.“ ²⁸ Onen mu povedal: „Ako sa voláš?“ On mu odpovedal: „Jakub.“ ²⁹ Vtedy onen povedal: „Nebudeš sa už volať Jakub, ale Izrael, lebo si zápasil s Bohom a s mužmi a zvíťazil si.“ ³⁰ Jakub povedal: „Prezraď mi svoje meno!“ Onen odpovedal: „Prečo sa pýtaš na moje meno?“ A požehnal ho tam. ³¹ Nato Jakub nazval to miesto Fanuel (Božia tvár), lebo (tak povedal) „videl som Boha z tváre do tváre a pritom som ostal nažive!“ ³² Len čo bol za Fanuelom, vyšlo slnko a on kríval pre svoje bedro. ³³ Preto až dodnes Izraeliti nejedia šľachy bederného kľbu, ktoré spájajú bederný kľb, lebo on sa dotkol šľachy na Jakubovom bedernom kľbe.

Gn33

XXXIII. Zmierenie Jakuba s Ezauom. - ¹ Keď Jakub zdvihol oči, videl, že prichádza Ezau so štyristo mužmi. I rozdelil deti medzi Liu, Ráchel a obe slúžky. ² Napred postavil slúžky s ich deťmi, Liu a je deti na druhé miesto a Ráchel s Jozefom na koniec. ³ Sám išiel napred a sedem ráz sa poklonil, kým nedošiel celkom blízko k svojmu bratovi. ⁴ Ezau sa mu však ponáhlal v ústrety, objal ho, padol mu okolo krku a pobožkal ho. A obaja plakali. ⁵ Potom zdvihol oči a zbadal ženy s deťmi. I povedal: „Ktože sú tieto pri tebe.“ On odpovedal: „To sú deti, čo Boh v svojej добрôte dožičil tvojmu sluhovi.“ ⁶ Tu predstúpili slúžky a ich deti a poklonili sa. ⁷ Potom podišla aj Lia a jej deti a tiež sa poklonili a napokon predstúpil Jozef a Ráchel a ukľonili sa. ⁸ Nato sa ho opýtal: „Načo sú ti tie celé voje, ktoré som postretal?“ On odvetil: „Chcel som nájsť milosť v očiach svojho pána!“ ⁹ Ezau však povedal: „Ja mám toho veľa, brat môj. Nech ostane tebe, čo je tvoje!“ ¹⁰ Ale Jakub vravel: „Nie tak! Ak som našiel milosť v твоjich očiach, prijmi tento dar z mojich rúk! Lebo takto som videl tvoju tvár, ako keby som videl tvár Božiu a ty si mi bol milostivý.“ ¹¹ Vezmi môj pozdravný dar, ktorý ti prinášam, veď Boh ma hojne požehnal a mám toho tiež dost! I naliehal naň, takže to prijal ¹² a povedal: „Poďme ďalej a ja pôjdem popri tebe.“ ¹³ Lež on mu odvetil: „Pán môj vie, že deti sú ešte útle a že sú medzi ovcami a dobytkom také, čo pridávajú a potrebujú moju opateru. Keby som ich veľmi hnal čo i deň, celé stádo mi zahynie.“ ¹⁴ Nech len ide môj pán pred svojím sluhom a ja už pôjdem pomaly, ako to sily čriedy, čo je predo mnou, a sily detí stačia, kým nedôjdem k svojmu pánovi do Seiru!“ ¹⁵ Ezau mu povedal: „Nech teda idú s tebou niektorí z mojich ľudí!“ On však odvetil: „Ale načo? Len keby som našiel milosť v očiach svojho pána!“ ¹⁶ A tak sa Ezau vrátil ešte v ten deň svojou cestou do Seiru. ¹⁷ Jakub sa však uberal ďalej do Sokotu a postavil si (tam) dom a pre svoj dobytok urobil stajne. Preto nazval to miesto Sokot.

Jakubova zastávka v Sicheme. - ¹⁸ Potom, čo Jakub po návrate z Mezopotámie bez nehody došiel k mestu Sichem v krajine Kanaán, osadil sa východne od mesta. Kus poľa, na ktorom rozložil svoje stany, kúpil od synov Sichemovho otca Hemora za sto kesitov. ¹⁹ A postavil tam aj oltár a nazval ho Mocný je Boh Izraela.

XXXIV. ¹ I vyšla raz Liina dcéra Dina, ktorú ona porodila Jakubovi, aby si obzrela dcéry toho kraja. ² Keď ju uvidel Sichem, syn kniežaťa toho kraja Hemora Hevejského, chytil ju, obcoval s ňou a znásilnil ju, ³ ale aj jeho srdce liplo na Jakubovej dcére Dine, zamiloval sa do dievčaťa a milo sa k nemu správal. ⁴ I vravel Sichem svojmu otcovi Hemorovi: „Uchádzaj sa za mňa o toto dievča, nech je mojou ženou.“ ⁵ Aj Jakub sa dopočul, že jeho dcéra Dina bola zneuctená, keďže však jeho synovia boli na poli pri dobytku, mlčal o tom až do ich návratu.

⁶ Sichemov otec Hemor zašiel k Jakubovi, aby sa s ním porozprával. ⁷ Jakubovi synovia práve prišli z poľa a keď počuli, čo sa stalo, zarmútili sa a zahoreli veľkým hnedom, lebo tým, že on obcoval s Jakubovou dcérou, spáchal nehanobnosť v Izraeli. A to sa nemalo stať. ⁸ Hemor im vravel: „Srdce môjho syna visí na vašej dcére. Dajte mu ju za ženu! ⁹ Spojme sa navzájom manželstvami: vy nám dajte vaše dcéry a zoberte si naše dcéry ¹⁰ a zostaňte bývať u nás! Krajina je pre vás otvorená, ostaňte tu, voľne sa v nej pohybujte a natrvalo sa v nej osadzte!“ ¹¹ Aj Sichem hovoril jej otcovi a jej bratom: „Len keby som našiel milosť vo vašich očiach! Čokoľvek budete žiadať, vďačne dám. ¹² Pýtajte odo mňa vysoké výkupné a dary a ja dám čokoľvek budete odo mňa žiadať. Len mi to dievča dajte za ženu!“

¹³ Jakubovi synovia však ľstivo odpovedali Sichemovi a jeho otcovi Hemorovi, lebo zneuctil ich sestru Dinu. ¹⁴ Povedali im: „My nemôžeme urobiť takú vec, žeby sme dali našu sestru neobrezanému mužovi. Veď by to bola pre nás hanba. ¹⁵ Len vtedy sa s vami ujednáme, keď sa stanete takými, ako sme my a obreže sa u vás každý muž. ¹⁶ Potom vám dáme naše dcéry a budeme si brať vaše dcéry a zostaneme u vás bývať a bude z nás jeden ľud. ¹⁷ Ale ak nepristanete na to, aby ste sa obrezali, vezmeme si našu dcéru a odídeme!“ ¹⁸ Ich návrh sa zapáčil Hemorovi a Hemorovmu synovi Sichemovi ¹⁹ a mládenec neotálal uskutočniť tú vec, lebo mal rád Jakubovu dcéru. On bol najváženejší z celého domu svojho otca.

²⁰ Tu Hemor a jeho syn Sichem išli k bráne svojho mesta a hovorili mužom svojho mesta: ²¹ „Tí mužovia sú pokojamilovní. Nech ostanú v krajine bývať a nech sa v nej voľne pohybujú. Hľa, krajina je pre nich na všetky strany dosť priestranná. Ich dcéry si budeme brať za ženy a naše dcéry dáme zasa im (za ženy). ²² Tí mužovia sa však s nami ujednávajú na tom, že ostanú u nás bývať a že z nás bude jeden ľud, iba ak sa dá každý muž u nás obrezať, ako sú oni obrezaní. ²³ Či ich čriedy, majetok a všetok ich dobytok nebude náš? Len im urobme po vôli, aby ostali u nás!“ ²⁴ I súhlasili s Hemorom a s jeho synom Sichemom všetci, ktorí prišli k bráne svojho mesta; a dali sa obrezať všetci mužovia, vonkoncom všetci, ktorí vyšli k bráne svojho mesta. ²⁵ Na tretí deň však, keď mali horúčku, vzali dvaja Jakubovi synovia, Dinini bratia Simeon a Lévi, meče, prepadli nič netušiace mesto a pobili všetkých mužov. ²⁶ Ostrím meča zabili aj Hemora a jeho syna Sichea, potom vzali Dinu zo Sichemovho domu a odišli. ²⁷ Ostatní Jakubovi synovia sa vrhli na pobitých a vyrabovali mesto, pretože zneuctili ich sestru. ²⁸ Ich ovce, dobytok a osly, čo boli v meste a na poli, vzali so sebou. ²⁹ Všetok ich majetok, všetky ich deti a ich ženy odvedli ako zajatcov a vyrabovali všetko, čo bolo v domoch. ³⁰ Jakub však povedal Simeonovi a Lévimu: „Do nešťastia ste ma vohnali, lebo ste ma zoškľivili obyvateľom krajiny, Kanaánčanom a Ferezejcom. A ja mám len málo mužov. Ak sa oni spoločne postavia proti mne a budú ma biť, vyjdem navnivoč aj so svojím domom.“ ³¹ Oni však odpovedali: „Vari mohol s našou sestrou zaobchádzať ako s pobehticou?!“

XXXV. Jakub opäť v Beteli. - ¹ A Boh povedal Jakubovi: „Zober sa a choď do Betelu. Osad sa tam a tiež tam postav oltár Bohu, ktorý sa ti zjavil, keď si utekal pred svojím bratom

Ezauom.“² Vtedy Jakub povedal celej svojej rodine a všetkým, čo boli s ním: „Odstráňte cudzích bohov, ktorých máte pri sebe, očistite sa a preoblečte,³ lebo sa zdvihneme a pôjdeme do Betelu. Tam Bohu, ktorý ma vypočul v čase súženia a ktorý bol so mnou na cestách, po ktorých som chodil, postavím oltár.“⁴ I odovzdali Jakubovi všetkých cudzích bohov, ktorých mali, aj krúžky, čo nosili na ušiach a Jakub ich zakopal pod terebintom, ktorý bol pri Sicheme.⁵ Potom sa pohli. Ale na všetky okolité mestá zaľahol hrozný strach, takže neprenasledovali Jakubových synov.⁶ Takto došiel Jakub so všetkým ľudom, ktorý bol s ním, do Luzy v krajine Kanaán, čiže do Betelu.⁷ Postavil tam oltár a miesto nazval Boh z Betelu, lebo sa mu tam zjavil Boh, keď utekal pred svojím bratom.⁸ Vtedy zomrela Rebekina dojka Debora a pochovali ju pod dubom niže Betelu. Preto sa to volá Dub náreku.

⁹ A keď sa Jakub vrátil z Mezopotámie Boh sa mu zjavil zasa a požehnal ho. A Boh mu povedal: „Tvoje meno je Jakub. No nebudeš sa už volať Jakubom, lež Izrael bude tvoje meno!“ A nazval ho Izraelom.¹¹ Potom mu Boh povedal: „Ja som všemohúci Boh. Plod' a množ sa! Z teba povstane národ, ba skupina národov, aj králi vyjdú z tvojich bedier.¹² Zem, ktorú som dal Abrahámovi a Izákovi, dávam aj tebe a tú zem dám aj tvojmu potomstvu po tebe.“¹³ Potom sa Boh vzdialil z miesta, na ktorom s ním hovoril.¹⁴ Jakub však na tom mieste, kde s ním hovoril, postavil pamätník, kamenný pamätník, vylial naň mokrú obeť a pokropil ho olejom.¹⁵ A miesto, kde s ním Boh rozprával, nazval Betel.

¹⁶ Potom odišli od Betelu ďalej. A už nemali ďaleko do Efraty, keď Ráchel začala rodiť a mala veľmi ťažký pôrod.¹⁷ Počas ťažkého pôrodu jej povedala babica: „Neboj sa! Veď aj teraz máš syna!“¹⁸ A keď jej život vyhasínal, lebo umierala, nazvala ho Benoni (Dieťa mojej bolesti), jeho otec ho však nazval Benjamín (Syn šťastia).¹⁹ Ráchel teda zomrela a pochovali ju na ceste do Efraty, čiže Betlehema.²⁰ A Jakub postavil nad hrobom pomník. To je Ráchelin náhrobný pomník a trvá až dodnes.²¹ Potom šiel Izrael ďalej a postavil svoj stan za Vežou stáda.²² Keď sa Izrael zdržoval tu v tejto krajine, Ruben šiel a spal s Balou, vedľajšou ženou svojho otca. A Izrael sa to dozvedel.

Izraelových synov bolo dvanásť.²³ Synovia Lie: Ruben, Jakubov prvorođený, potom Simeon, Lévi, Júda, Isachar a Zabulon.²⁴ Synovia Ráchel: Jozef a Benjamín.²⁵ Synovia Baly, Ráchelinej slúžky, boli Dan a Neftali.²⁶ A synovia Zelfy, Liinej slúžky: Gad a Aser. To sú Jakubovi synovia, ktorí sa mu narodili v sýrskej Mezopotámii.

Izákova smrť. - ²⁷ Potom Jakub šiel k svojmu otcovi Izákovi do Mamre, do Kirjat-Arby, čiže Hebronu, kde sa Abrahám a Izák zdržovali ako prišelci.²⁸ A Izákových dní bolo stoosemdesiat rokov.²⁹ I pominul sa Izák a zomrel starý a uspokojený životom a pripojil sa k svojmu ľudu. Jeho synovia Ezau a Jakub ho pochovali.

XXXVI. Ezauovo potomstvo. - ¹ Toto je Ezauovo, čiže Edomovo potomstvo: Ezau si vzal ženy z kanaánskych dcér - Adu, dcéru Hetejca Elona, Anovu dcéru Ólibamu, vnučku Hevejca Sebeona,³ a Izmaelovu dcéru Bašemat, Nabajotovu sestru.

⁴ Ada porodila Elifaza, Bašemat porodila Rahuela⁵ a Ólibama porodila Jehusa, Ihelona a Koreho. To sú Ezauovi synovia, ktorí sa mu narodili v krajine Kanaán.⁶ Potom Ezau zobral svoje ženy, svojich synov a dcéry i všetkých otrokov, ktorí patrili k jeho domu, aj svoje čriedy a všetok svoj dobytok i celý majetok, čo si nadobudol v krajine Kanaán, a odišiel od svojho brata Jakuba do (inej) krajiny.⁷ Veď ich majetok bol priveľký, aby mohli bývať spolu, a krajina, v ktorej sa zdržovali, nestačila im na bývanie pre ich stáda.⁸ A tak sa Ezau osadil na pohorí Seir. Ezau je (to isté ako) Edom.

⁹ Toto sú potomci Ezaua, praotca Edomčanov, na pohorí Seir: ¹⁰ Toto sú mená Ezauových synov: Elifaz, syn Ezauovej ženy Ady, a Rahuel, syn Ezauovej ženy Bašemat.¹¹

Elifazovi synovia sú Teman, Omar, Sefo, Gatam a Kenéz. ¹² Tamna, vedľajšia žena Ezauovho syna Elifaza, porodila Elifazovi Amaleka. To sú potomci Ezauovej ženy Ady. ¹³ A Rahuelovi synovia sú títo: Nahat, Zara, Sama a Meza. To sú potomci Ezauovej ženy Bašemat. ¹⁴ Synovia Anovej dcéry, Sebeonovej vnučky, Ezauovej ženy Ólibamy, ktorých porodila Ezauovi: Jehus, Ihelon a Kore. ¹⁵ Toto sú náčelníci Ezauových potomkov: Synovia Elifaza, Ezauovho prvorodeného, sú náčelník Teman, náčelník Omar, náčelník Sefo, náčelník Kenéz, ¹⁶ náčelník Kore, náčelník Gatam a náčelník Amalek. To sú Elifazovi náčelníci v kraji Edom. To sú Adini potomci. ¹⁷ A toto sú synovia Ezauovho syna Rahuela: náčelník Nahat, náčelník Zara, náčelník Sama, náčelník Meza. To sú Rahuelovi náčelníci v kraji Edom. To sú potomci Ezauovej ženy Bašemat. ¹⁸ A toto sú synovia Ezauovej ženy Ólibamy: náčelník Jehus, náčelník Ihelon a náčelník Kore. To sú náčelníci Ezauovej ženy a Anovej dcéry Ólibamy. ¹⁹ To sú Ezauovi synovia a to sú ich náčelníci - to je Edom.

²⁰ Toto sú synovia Horejcu Seira, praobyvatelia krajiny: Lotan, Sobal, Ana, ²¹ Dison, Eser a Disan. To sú náčelníci Horejcov, Seirovi synovia v kraji Edom. ²² A Lotanovi synovia sú Hori a Heman a Lotanova sestra bola Tamna. ²³ Sobalovi synovia sú však Alvan, Manahat a Ebal, Sefo a Onam. ²⁴ A toto sú Sebeonovi synovia: Aja a Ana. To je ten Ana, čo našiel teplú vodu na púšti, keď pásol oslice svojho otca Sebeona. ²⁵ A toto sú Anove deti: Dison a Ólibama bola Anova dcéra. ²⁶ A toto sú Disonovi synovia: Hamdan, Eseban, Jetram a Charam. ²⁷ Eserovi synovia sú Balán, Zavan a Akan. ²⁸ A toto sú Disanovi synovia: Hus a Aram. ²⁹ Toto sú náčelníci Horejcov: náčelník Lotan, náčelník Sobal, náčelník Sebeon, náčelník Ana, ³⁰ náčelník Dison, náčelník Eser a náčelník Disan. To sú náčelníci Horejcov v kraji Seir podľa svojich kmeňov.

³¹ A toto sú kráľi, ktorí panovali v kraji Edom prv, ako Izraelitom kraľoval kráľ: ³² Nad Edomom kraľoval Beorov syn Bela a jeho mesto sa volalo Denaba. ³³ Keď Bela zomrel, namiesto neho kraľoval Zarov syn Jobab z Bosry. ³⁴ Po Jobabovej smrti sa stal namiesto neho kráľom Husam z krajiny Temanitov. ³⁵ Keď Husam zomrel, namiesto neho kraľoval Badadov syn Adad, ktorý v kraji Moab porazil Madiánčanov. Jeho mesto sa volalo Avit. ³⁶ Po Adadovej smrti sa stal kráľom na jeho mieste Semla z Masreký. ³⁷ Keď Semla zomrel, namiesto neho sa stal kráľom Šaul z Rechobotu na rieke. ³⁸ Po Šaulovej smrti bol na jeho mieste kráľom Achoborov syn Balanan. ³⁹ Keď Achoborov syn Balanan zomrel, namiesto neho bol kráľom Adar a jeho mesto sa volalo Fau. Jeho žena sa volala Métabel a bola dcérou Matredy, Mazaábovej dcéry.

⁴⁰ A toto sú mená Ezauových náčelníkov podľa svojich rodov a podľa mien svojich sídel: náčelník Tamny, náčelník Alvy, náčelník Jetet, ⁴¹ náčelník Ólibamy, náčelník Ely, náčelník Finonu, ⁴² náčelník Kenézu, náčelník Temanu, náčelník Mabsary, ⁴³ náčelník Magdielu a náčelník Hiram.

To sú náčelníci Edomu podľa bydlísk v krajine, ktorú zaujali. - To je Ezau, praotec Edomčanov.

Dejiny Jakubove a jeho synov 37 - 50

Gn37

XXXVII. ¹ Jakub sa osadil v krajine, kde sa zdržiaval jeho otec ako prišelec, v krajine Kanaán.

Žiarlivosť Jozefových bratov. - ² Toto sú dejiny Jakubovej rodiny:

Jozef mal sedemnášť rokov a pásaval so svojimi bratmi ovce. Bol ešte chlapec, keď bol so synmi otcových žien Baly a Zelfy. A potom Jozef doniesol o nich otcovi zlé zvesti. ³ Izrael miloval najviac zo všetkých synov Jozefa, lebo sa mu narodil v jeho starobe, a dával mu robiť pestrofarebnú tuniku. ⁴ Keď jeho bratia videli, že ho má otec radšej ako všetkých ostatných synov, začali ho nenávidieť a neboli schopní prívetиво sa s ním rozprávať. ⁵ A keď mal raz Jozef sen a rozpovedal ho svojim bratom, znenávideli ho ešte väčšmi. ⁶ Povedal im: „Počujte,

aký som mal sen! ⁷ Boli sme na poli zamestnaní viazaním snopov a tu sa môj snop postavil a ostal stáť. Tu sa vaše snopy postavili dokola a klaňali sa môjmu snopu!“ ⁸ Bratia mu povedali: „Vari chceš nad nami kraľovať alebo panovať?“ A znenávideli ho ešte viac pre jeho sen a pre jeho reči. ⁹ A mal ešte iný sen a prezradil ho svojmu otcovi a svojim bratom. Hovoril: „Opäť som mal sen! Slnko, mesiac a jedenásť hviezd sa mi klaňalo.“ ¹⁰ Toto rozprával svojmu otcovi a svojim bratom. A jeho otec mu robil výčitky a vravel mu: „Čo je to za sen, čo si mal? Hádám ja, tvoja matka a tvoji bratia prídeme a budeme sa ti klaňať až po zem?“ ¹¹ A jeho bratia žiarlili, ale otec si to zapamätal.

¹² Raz odišli jeho bratia pásť ovce svojho otca k Sichemu. ¹³ Vtedy povedal Izrael Jozefovi: „Tvoji bratia pasú pri Sicheme, chcem ťa poslať za nimi.“ On mu odpovedal: „Dobre, pôjdem.“ ¹⁴ Na to mu povedal: „Len choď a pozri, či sa dobre vodí tvojim bratom a ovciam. A dones mi zvest!“ Tak ho poslal z hebronského údolia a došiel do Sichemu. ¹⁵ Keď potom blúdil po poli, stretol istého muža, ktorý sa ho opýtal: „Kohože hľadáš?“ ¹⁶ On odvetil: „Hľadáam svojich bratov. Povedz mi, prosím, kde pasú?“ ¹⁷ Muž mu povedal: „Odišli odtiaľto ďalej, ale počul som ich hovoriť: „Poďme do Dotainu!“ A Jozef šiel za svojimi bratmi a našiel ich v Dotaine.

Bratia predávajú Jozefa. - ¹⁸ Keď ho zďaleka zazreli, prv, ako k nim došiel, sa dohodli, že ho zabijú. ¹⁹ Hovorili si medzi sebou: „Tamto ide snár! Poďte, zabijeme ho a hodíme ho do cisterny! A povieme, že ho zožrala divá zver. Potom sa uvidí, čo značia jeho sny!“ ²¹ Keď to počul Ruben, usiloval sa vyslobodiť ho z ich rúk a vravel: „Neberme mu život!“ ²² A Ruben im vravel ďalej: „Nepreliievajte nijakú krv! Hod'te ho do tej cisterny, čo je na pustine! Len nevzt'ahujte naň ruky!“ To preto, že ho chcel vyslobodiť z ich rúk a priviesť k svojmu otcovi. ²³ A len čo došiel Jozef k svojim bratom, zbliekli Jozefovi jeho tuniku, tú pestrofarbistú tuniku, čo mal na sebe, ²⁴ chytili ho a hodili do cisterny. Cisterna bola prázdna, voda v nej nebola. ²⁵ Potom si posadali a jedli a keď zdvihli oči videli, že prichádza karavána Izmaelitov od Galaádu. Ich ťavy boli obťažované balzomom, mastixovou živicom a ladanumom; boli s tým na ceste do Egypta. ²⁶ Tu povedal Júda svojim bratom: „Čo budeme mať z toho, keď nášho brata zahubíme a zatajíme jeho krv? ²⁷ Predajme ho radšej Izmaelitom a nevzt'ahujme naň svoje ruky! Veď je to náš brat a naše vlastné telo!“ A jeho bratia súhlasili. ²⁸ Keď teda išli madiánski kupci okolo, vytiahli Jozefa z cisterny a predali ho za dvadsať strieborných Izmaelitom. A oni odviedli Jozefa do Egypta.

²⁹ Keď sa Ruben vrátil k cisterne, Jozefa tam už nebolo. Roztrhol si šaty ³⁰ vrátil sa k svojim bratom a povedal: „Chlapca tu už niet! A kde sa ja podejem?“ ³¹ Oni vzali Jozefovu tuniku, zabili kozľa a namočili tuniku do krvi. ³² A po poslovi dali tuniku zaniest' svojmu otcovi s odkazom: „Toto sme našli. Pozri, či to je tunika tvojho syna alebo nie!“ ³³ Keď si to obzrel, povedal: „Tunika môjho syna! Divá zver ho zožrala! Roztrhaný, roztrhaný je Jozef!“ ³⁴ A Jakub si roztrhol šaty, obliekol si smútočný odev a dlhý čas smútil za svojim synom. ³⁵ Hoci sa namáhali všetci jeho synovia a dcéry potešiť ho, nedal sa potešiť a vravel: „V smútku zostúpim do podsvetia k svojmu synovi.“ Tak ho oplakával jeho otec.

³⁶ No Madiánčania ho predali do Egypta faraónovmu dvoranovi veliteľovi telesnej stráže Putifarovi.

XXXVIII. Júda a Tamar. - ¹ Bolo to asi v tom čase, keď sa Júda odtiahol od svojich bratov a svoj stan rozložil pri mužovi z Odolamy, ktorý sa volal Hiram. ² Tam Júda videl dcéru istého Kanaánčana, ktorý sa volal Sue. Vzal si ju za ženu a obcoval s ňou. ³ Ona počala a porodila syna a nazvala ho Her. ⁴ Potom znova počala a porodila syna a dala mu meno Onan. ⁵ Nato ešte raz počala a zasa porodila syna, ktorého nazvala Sela. Keď ho porodila, bola v Kezibe.

⁶ Júda potom vzal svojmu prvorodenému Herovi za manželku Tamaru. ⁷ Ale Her, Júdov prvorodený, sa znepáčil Pánovi a Pán mu dal zomrieť. ⁸ Vtedy Júda povedal Onanovi: „Obcuj so ženou svojho brata, vezmi si ju za ženu a zaisti potomstvo svojmu bratovi!“ ⁹ Keďže Onan vedel, že potomstvo nebude jeho, kedykoľvek obcoval so ženou svojho brata, zakaždým vylieval semeno na zem, len aby neposkytol potomstvo svojmu bratovi. ¹⁰ Pánovi sa však znepáčilo čo robil, a dal zomrieť aj jemu. ¹¹ Potom Júda povedal svojej neveste Tamare: „Bývaj ako vdova v dome svojho otca, kým nedorastie môj syn Sela!“ Myslel si totiž, že by aj on zomrel ako jeho brat. Tamar teda odišla a bývala v dome svojho otca.

¹² Po dlhšom čase Sueho dcéra, Júdova žena zomrela. Keď sa Júdovi skončil smútok, šiel so svojím priateľom Hirom z Odolamy do Tamny k strihačom svojich oviec. ¹³ Tamare oznámili: „Práve prichádza do Tamny tvoj svokor strihať ovce.“ ¹⁴ Ona odložila svoje vdovské šaty, prikryla sa závojom a zahalená si sadla pri vchode do Enaimu, ktorý je na ceste do Tamny, lebo videla, že ju nedali za ženu Selovi, hoci už dorástol. ¹⁵ Keď ju takto Júda zbadal, pokladal ju za pobehticu, lebo si zahalila tvár, ¹⁶ a z cesty zabočil k nej a povedal: „Počuj, chcel by som s tebou obcovať.“ Nevedel totiž, že je to jeho nevesta. Ona mu vravela: „Čo mi dáš, aby si mohol so mnou obcovať?“ ¹⁷ On odvetil: „Pošlem ti z čriedy kozľa.“ Ale ona povedala: „Daj mi záloh, kým ho nepošleš!“ ¹⁸ On povedal: „Aký záloh ti mám dať?“ Ona vravela: „Svoj pečatný prsteň, svoju šnúru a palicu, čo máš v rukách!“ On jej to dal a obcoval s ňou a ona od neho počala. ¹⁹ Potom vstala a odišla odtiaľ; odložila závoj a opäť si obliekla vdovské šaty. ²⁰ Keď potom Júda poslal po svojom priateľovi z Odolamy kozľa, aby od ženy dostal späť záloh, on ju nenašiel. ²¹ Keď sa pýtal miestnych ľudí: „Kde je tá neviestka, čo sedela v Enaime pri ceste?“ Oni vraveli: „Tu nebola nijaká neviestka!“ ²² I vrátil sa k Júdovi a povedal: „Ja som ju nenašiel a miestni ľudia tvrdia: „Tu nebola nijaká neviestka.““ ²³ Júda povedal: „Nech si to má, aby sme nevyšli na posmech! Ja som jej poslal kozľa, ale ty si ju nenašiel!“ ²⁴ Asi o tri mesiace oznámili Júdovi: „Tvoja nevesta Tamar sa dopustila smilstva a následkom svojho smilstva je aj ťarchavá!“ Júda povedal: „Vyveďte ju, nech ju upália!“ ²⁵ Keď ju vyviedli, poslala svojmu svokrovi odkaz: „Počala som od toho muža, ktorému patrí toto“ a dodala: „Pozri, či je to majetok - tento prsteň, táto šnúra a táto palica!“ ²⁶ Júda sa k veciam priznal a povedal: „Ona je spravodlivejšia ako ja. Veď prečo som ju nedal svojmu synovi Selovi!“ No viac nemal s ňou nič.

²⁷ Keď prišiel čas pôrodu, boli dvojčatá v jej živote. ²⁸ A keď rodila, vystrčil jeden ruku. Babica vzala červenú niť a uviazala mu ju na ruku a pritom povedala: „Tento vyšiel prvý.“ ²⁹ On však ruku stiahol späť a vyšiel jeho brat. Tu povedala ona: „Prečo si urobil pre seba trhlínu?“ A nazvala ho Fáresom. ³⁰ Nato sa zjavil jeho brat, ktorý mal na ruke červenú niť a nazvali ho Zarom.

Gn39

XXXIX. Jozef v Putifarovom dome. - ¹ Jozefa odvliekli do Egypta a tam ho kúpil Egyptan Putifar, faraónov dvoran, veliteľ telesnej stráže, od Izmaelitov, ktorí ho ta doviedli. ² S Jozefom však bol Pán, takže sa mu všetko darilo a ostal v dome svojho egyptského pána. ³ Keď jeho pán videl, že je s ním Pán a že Pán vo všetkom, čo robil, požehnával jeho ruky, ⁴ Jozef našiel milosť v jeho očiach. I posluhoval mu a neskôr ho urobil správcom svojho domu a do jeho rúk zveril všetko, čo mal. ⁵ A odkedy ho urobil správcom svojho domu a všetkého svojho majetku, Pán pre Jozefa požehnával Egyptanov dom. Pánovo požehnanie bolo na všetkom, čo mal v dome i na poli. ⁶ A tak zveril do Jozefových rúk všetok majetok a sám sa nestaral o nič inšie ako o chlieb, ktorý jedol. Jozef však mal peknú tvár a krásnu postavu.

⁷ Po týchto udalostiach žena jeho pána nechala na Jozefovi oči a povedala mu: „Lahni si so mnou!“ On však odoprel a povedal žene svojho pána: „Pozri, môj pán sa o nič vo svojom

dome nebojí predou mnou a zveril na mňa celý svoj majetok. ⁹ Už ani sám nemá väčšej moci v tomto dome ako ja a nevyhradil si nič predou mnou okrem teba, lebo ty si jeho žena. Ako by som sa mohol dopustiť takej veľkej krivdy a proti Bohu sa prehrešiť.“ ¹⁰ A hoci prehovárala Jozefa deň čo deň, nepočúvol ju aby si s ňou ľahol a bol s ňou. V istý deň sa však stalo, že vošiel do domu, aby vykonal svoje povinnosti a nik z domácich nebol dnu. ¹² Tu ho ona chytila za plášť a vravela mu: „Ľahni si so mnou!“ On jej však nechal plášť v ruke a utiekol; vybehol von.

Jozef vo väzení. - ¹³ Keď videla, že jej nechal plášť v ruke a utiekol von, ¹⁴ zavolala domácich a vravela im: „Pozrite len, priviedol nám hebrejského muža, aby nás priniesol na posmech! Prišiel ku mne, že si so mnou ľahne, ale ja som hlasne volala. ¹⁵ Keď počul, že kričím, nechal ležať pri mne svoj plášť, dal sa na útek a vybehol von.“ ¹⁶ A nechala plášť ležať pri sebe, kým nedošiel jej pán. ¹⁷ Potom mu rozprávala to isté a vravela: „Hebrejský otrok, ktorého si nám priviedol, prišiel ku mne dnu, aby si zo mňa urobil posmech. ¹⁸ Ale keď som začala kričať, nechal pri mne svoj plášť a utiekol von.“ ¹⁹ Keď jeho pán vypočul ženino rozprávanie, ktoré zakončila: „Ako ti vravím, tak sa ku mne zachoval tvoj sluha,“ veľmi sa rozhneval ²⁰ a dal Jozefa chytiť a uvrhnúť do žalára, kde boli uväznení kráľovskí väzni. A tak tam bol zatvorený. ²¹ Ale Pán bol s Jozefom, zľutoval sa nad ním a zveril ho do priazne správcu žalára, ²² takže správca žalára podriadil Jozefovi všetkých väzňov, čo boli v žalári. Čokoľvek sa tam robilo, robilo sa na jeho rozkaz. ²³ Správca žalára sa nestaral o nič, čo jemu podliehalo, lebo Pán bol s ním; vo všetkom, čo robil Pán mu dožičil úspech.

Gn40

XL. Jozef vykladá dvom väzňom ich sny. - ¹ Po týchto udalostiach sa čašník a pekár egyptského kráľa previnili voči svojmu pánovi, egyptskému kráľovi. ² I rozhneval sa faraón na oboch svojich dvoranov, na hlavného čašníka i na hlavného pekára, ³ a dal ich pod dozor do domu veliteľa tesnej stráže, do žalára, kde bol uväznený Jozef. ⁴ A veliteľ telesnej stráže poveril Jozefa, aby im posluhoval.

⁵ Tu istej noci obaja, čašník i pekár egyptského kráľa, ktorí boli uväznení v žalári, mali osobitne sen, ktorý mal pre každého zvláštny význam. ⁶ Keď k nim ráno prišiel Jozef, videl na nich, že sú smutní. ⁷ I opýtal sa faraónových dvoranov, ktorí boli spolu s ním v dome jeho pána pod dozorom: „Prečože sú vaše tváre dnes také zamračené?“ ⁸ Oni mu odpovedali: „Mali sme sen a niet tu nikoho, kto by nám ho vyložil.“ Jozef im povedal: „Nepatrí Bohu vykladanie snov?! Porozprávajte mi to!“

⁹ Hlavný čašník teda porozprával Jozefovi svoj sen a vravel mu: „Vo vojom sne som videl vinič pred sebou ¹⁰ a na viniči boli tri výhonky. Keď začal pučať, zjavili sa i jeho kvety a na strapcoch boli už aj zrelé hrozny. ¹¹ Ja som mal v rukách faraónov pohár, trhal som strapce a vytláčal som ich do faraónovho pohára a pohár som podával faraónovi do rúk.“ ¹² Jozef mu povedal: „Toto je jeho výklad: Tri výhonky značia tri dni. ¹³ O tri dni faraón povýši tvoju hlavu a uvedie ťa späť do tvojho úradu. Potom budeš faraónovi podávať čašu do rúk takisto, ako si to robil prv, keď si bol hlavným čašníkom. ¹⁴ Spomeň si aj na mňa, keď sa ti bude dobre vodiť, a preukáž mi dobrodenie, že sa prihovoriš za mňa u faraóna, aby ma vyslobodil z tohoto domu. ¹⁵ Ved' ja som bol tajne odvedený z hebrejskej krajiny a ani tu som sa neprevinil, žeby ma za to mali uvrhnúť do žalára.“

¹⁶ Keď hlavný pekár videl, že Jozef dobre vyložil sen, povedal Jozefovi: „Aj ja som mal vo svojom sne na hlave tri košíky s jemným pečivom. ¹⁷ Vo vrchnom košíku boli najrozličnejšie jedlá pre faraóna, aké pripravuje pekár, ale vtáky to povytáhovali z košíka, čo bol na mojej hlave.“ ¹⁸ Jozef odpovedal: „Toto je jeho výklad: Tri košíky značia tri dni. ¹⁹ O tri

dni faraón povýši tvoju hlavu - ale preč od teba, lebo ťa obesí na drevo a vtáky budú z teba trhať mäso.“

²⁰ Na tretí deň, v deň faraónových narodenín, pripravil pre všetkých svojich sluhov hostinu. A v prítomnosti svojich sluhov povýšil hlavu hlavného čašníka a hlavného pekára. ²¹ Hlavného čašníka uviedol späť do jeho čašnickeho úradu, aby mu podával pohár, ²² hlavného pekára však dal obesiť, ako mu to vyložil Jozef. ²³ Lenže hlavný čašník nepamätal na Jozefa, ale zabudol na neho.

Gn41

XLI. Jozefovo povýšenie. - ¹ O dva roky neskôr mal sen faraón. Videl sa nad Nílom ² a z Nílu vystupovalo sedem kráv, na pohľad pekných a v mäse tučných a pásli sa na mokradi. ³ A hľa, po nich vystúpilo z Nílu iných sedem kráv, na pohľad mrzkých a v mäse chudých, a priblížili sa ku kravám, čo boli na brehu Nílu. ⁴ A tie na pohľad mrzké kravy zožrali sedem pekných a tučných kráv. Vtedy sa faraón zobudil.

⁵ Keď opäť zaspal, mal iný sen. Zdalo sa mu, že na jednom stebľe vyrástlo sedem plných a krásnych klasov. ⁶ Ale hneď po nich vyrástlo sedem suchých a východným vetrom celkom spálených klasov ⁷ a suché klasy požrali sedem hrubých a plných klasov. Nato sa faraón prebudil a videl, že to bol iba sen.

⁸ Ráno však bola jeho myseľ znepokojená a rozkázal povolať všetkých vykladačov písom a všetkých mudrcov, čo boli v Egypte, a sám faraón im rozprával svoj sen. Nebolo však nikoho, kto by ho bol faraónovi vyložil. ⁹ Vtedy hlavný čašník povedal faraónovi. „Spomínam si dnes na svoje previnenie. ¹⁰ Kedysi sa faraón na mňa rozhneval a dal ma pod dozor domu veliteľa telesnej stráže; mňa a hlavného pekára. ¹¹ A mali sme v istú noc sen, ja i on; každý z nás mal osobitný sen, ktorý mal preň zvláštny význam. A bol tam s nami istý mladý hebrejský muž, otrok veliteľa telesnej stráže. Jemu sme ich porozprávali a on nám naše sny vyložil. Každému dal správny výklad jeho sna. ¹³ A stalo sa tak, ako nám vyložil. Mňa uviedol späť do môjho úradu, ale jeho dal obesiť.“

Jozef pred faraónom. - ¹⁴ Tu si dal faraón zavolať Jozefa. Rýchlo ho vyviedli zo žalára, dal sa ostrihať a preobliekol si šaty a išiel k faraónovi. ¹⁵ A faraón hovoril Jozefovi: „Mal som sen, ale niet nikoho, kto by ho vyložil. O tebe som však počul, že tebe stačí sen počuť a ty ho vyložíš.“ ¹⁶ Ale Jozef povedal faraónovi: „Nie ja, ale Boh priaznivo odpovie faraónovi!“ ¹⁷ Potom faraón rozprával Jozefovi: „Vo svojom sne som stál na brehu Nílu ¹⁸ a z Nílu vystupovalo sedem kráv v mäse tučných a na pohľad pekných a pásli sa na mokradi. ¹⁹ A hľa, po nich vystúpilo iných sedem kráv, na pohľad suchých a mrzkých a v mäse chudých! V celej egyptskej krajine som nevidel nič také mrzké. ²⁰ A tu chudé a mrzké kravy zožrali sedem prvých tučných kráv. ²¹ Vošli do ich útroby, ale nebolo vôbec vidno, že by bolo niečo vošlo do ich brucha, lebo ich vzhľad ostal taký mrzký, ako bol predtým. Tu som sa prebudil. ²² A zasa som zaspal a videl som vo sne ako na jednom stebľe vyrástlo sedem plných a krásnych klasov. Lenže div, po nich vyrástlo opäť sedem prázdnych, suchých a od východného vetra celkom spálených klasov ²⁴ a tie suché klasy požrali sedem pekných klasov. Ja som to potom rozprával vykladačom písom, ale nebolo nikoho, kto by to bol vysvetlil.“

²⁵ Tu Jozef povedal faraónovi: „Sny faraónovi naznačujú jedno a to isté. Boh oznámil faraónovi, čo hodlá urobiť. ²⁶ Sedem pekných kráv je sedem rokov, takisto sedem pekných klasov je sedem rokov. Čo sa snívало, je jedno a to isté. ²⁷ Ale sedem chudých a mrzkých kráv, ktoré po nich nastúpili, je tiež sedem rokov, takisto sedem prázdnych a od východného vetra spálených klasov je sedem rokov hladu. ²⁸ Na to som myslel, keď som faraónovi povedal: Boh dal faraónovi vidieť, čo hodlá urobiť. ²⁹ Teraz príde sedem rokov veľkého prebytku po celej egyptskej krajine. ³⁰ Po nich príde sedem rokov hladu a po prebytku neostane v celej egyptskej

krajine ani pamiatky, lebo hlad bude ničiť celú krajinu.³¹ V krajine sa nebude nič vedieť o hojnosti pre hlad, čo potom nastane, lebo bude strašný.³² A to, že sa faraónov sen opakoval dva razy, značí, že Boh s istotou rozhodol túto vec a že ju Boh uskutoční čoskoro.

Jozefova rada a povýšenie. - ³³ A teraz nech sa faraón poobzerá po umnom a múdrom mužovi a nech ho ustanoví nad egyptskou krajinou!³⁴ A tiež nech faraón určí nad celou egyptskou krajinou dozorcov a nech dá v siedmich rokoch prebytku povyberať piatu čiastku!³⁵ Oni nech v budúcich úrodných rokoch pozbierajú všetko obilie a nech zrna na faraónov rozkaz uskladnia v mestách a nech ho strážia.³⁶ To obilie bude však ako zásoba pre krajinu na tých sedem rokov hladu, čo nastanú v egyptskej krajine, a krajina nebude hynúť od hladu.“

³⁷ Reč sa páčila faraónovi i všetkým jeho služobníkom.³⁸ A faraón povedal svojim služobníkom: „Možno nájsť človeka, ako je tento, v ktorom je duch Boží?“³⁹ Potom faraón vrazil Jozefovi: „Pretože ti Boh toto všetko zjavil, niet rozumnejšieho a múdrejšieho, ako si ty.⁴⁰ Ty sám budeš nad mojím domom a celý môj ľud bude závisieť od tvojich rozkazov a ja sám budem len o trón vyššie od teba!“⁴¹ A faraón zopakoval Jozefovi: „Pozri, ustanovil som ťa nad celou egyptskou krajinou!“⁴² Potom faraón stiahol svoj pečatný prsteň zo svojej ruky a nastokol ho na Jozefovu ruku, dal ho obliecť do kmentového rúcha a na krk mu založil zlatú reťaz.⁴³ Potom ho dal voziť na svojom druhom najlepšom voze a pred ním volali: „Skloňte sa!“ Takto ho ustanovil nad celou egyptskou krajinou.⁴⁴ A faraón opäť hovoril Jozefovi: „Ja som faraón! Bez tvojho súhlasu nesmie nik v celej egyptskej krajine pohnúť ani rukou ani nohou.“⁴⁵ Faraón však zmenil aj Jozefovo meno na Sáfenat Panéach - Živiteľ zeme a dal mu za ženu Asenet, dcéru Putifara, kňaza z Heliopolu. Jozef potom vyšiel do egyptskej krajiny.⁴⁶ Keď Jozef stál pred egyptským kráľom, faraónom, mal tridsať rokov. A Jozef odišiel od faraóna a obchádzal celú egyptskú krajinu.

⁴⁷ Za sedem úrodných rokov donášala zem bohatú úrodu.⁴⁸ A on dal všetko obilie, ktorého bol v týchto siedmich rokoch nadbytok, poznášať a zviesť do miest. Obilie dal doviesť do toho mesta, okolo ktorého boli príslušné polia.⁴⁹ A Jozef nahromadil obilia ako morského piesku, nesmierne množstvo, takže ho ani nemeral, lebo sa to ani merať nedalo.

⁵⁰ Ešte kým nastal hlad, Jozefovi sa narodili dvaja synovia. Porodila mu ich Asenet, dcéra Putifara, kňaza z Heliopolu.⁵¹ A Jozef nazval prvorodeného Manasses, hovoriac: „Boh mi dal zabudnúť na všetko moje nešťastie i na celý môj otcovský dom!“⁵² Druhého nazval Efraim, vraviac: „Boh sa mi dal rozplodiť v krajine mojej strasti!“

⁵³ Keď však pominulo sedem úrodných rokov, čo boli v egyptskej krajine,⁵⁴ začalo sa sedem rokov hladu tak, ako ohlásil Jozef. A keď nastal vo všetkých krajinách hlad, v egyptskej krajine bolo chleba dost.⁵⁵ Ale keď začala aj egyptská krajina hladovať, ľud volal k faraónovi o chlieb. Faraón však povedal: „Choďte k Jozefovi a urobte všetko, čo vám povie!“⁵⁶ A keď hlad ťažil celú egyptskú krajinu, Jozef otvoril sýpky a predával Egyptanom obilie.⁵⁷ Ale aj v egyptskej krajine sa hlad stupňoval, lebo z celého sveta prichádzali do Egypta kupovať od Jozefa obilie. Na celom svete bol totiž strašný hlad.

XLII. Jakubovi synovia idú prvý raz do Egypta. - ¹ Keď sa Jakub dozvedel, že v Egypte majú obilie, povedal svojim synom: „Prečo hľadáte jeden na druhého?“² A pokračoval: „Pozrite, počul som, že v Egypte majú obilie. Choďte ta a nakúpte pre nás obilia, aby sme ostali na živu a nepomreli!“³ I vybralo sa desať Jakubových synov do Egypta nakúpiť obilia.⁴ Ale Jozefovho brata Benjamína Jakub neposlal s jeho bratmi, vrazil, že by sa mu mohlo prihodiť nešťastie.

⁵ Takto prišli aj Izraelovi synovia medzi tými, čo putovali nakúpiť obilie. V krajine Kanaán bol totižto hrozný hlad.⁶ A Jozef bol tým vladárom nad zemou, ktorý všetkým národom zeme predával obilie. Keď ta teda bratia došli, poklonili sa mu až po zem.⁷ Len čo Jozef videl

svojich bratov, poznal ich. Správal sa však voči nim ako cudzí a prísno sa s nimi rozprával. Povedal im: „Odkiaľ ste prišli?“ Oni odpovedali: „Z krajiny Kanaán nakúpiť živobytie.“⁸ A kým Jozef poznal svojich bratov, oni ho nepoznali.⁹ A Jozef si spomenul na sny, ktoré mal o nich. Tu im povedal: „Vy ste vyzvedači! Prišli ste sem, aby ste vyzvedeli, kde má táto krajina neopevnené miesta!“¹⁰ Oni mu však vraveli: „Nie, pane! Naozaj, tvoji sluhovia prišli len živobytie nakúpiť!“¹¹ My všetci sme synovia jedného muža. Počestní sme my ľudia. Tvoji sluhovia nie sú nijakí vyzvedači!“¹² Ale on im tvrdil: „Nie tak! Vy ste sem prišli, aby ste vyzvedeli, kde má táto krajina neopevnené miesto!“¹³ Oni opakovali: „Nás, tvojich sluhov, je dvanásť. Bratia sme, synovia jedného muža v kanaánskej krajine; a uver, najmladší je toho času pri našom otcovi a jedného už niet!“¹⁴ Tu im Jozef povedal: „Je to tak, ako hovorím: Vyzvedači ste!“¹⁵ V tomto vás vyskúšam. Pri faraónovom živote! Neodídete odtiaľto, kým sem nepríde váš najmladší brat.¹⁶ Pošlite jedného z vás, nech privedie vášho brata, vy však budete vo väzení! A vyskúšajú sa vaše výpovede, či sú vaše reči pravdivé, alebo nie. Pri faraónovom živote! Vy ste vyzvedači!“¹⁷ Potom ich dal spolu na tri dni do väzenia.

Jozef skúša svojich bratov. - ¹⁸ Na tretí deň im Jozef povedal: „Ak chcete žiť, musíte to urobiť! Ja som taký, ktorý sa bojí Boha.“¹⁹ Ak ste počestní ľudia, nech ostane jeden z vašich bratov v dome vášho väzenia a vy si naberte pre svoju hladujúcu rodinu obilie a choďte!²⁰ Ale svojho najmladšieho brata privedte ku mne, aby sa dokázalo, že sú vaše reči pravdivé, a aby ste neprišli o život.“ Oni urobili ako rozkázal,²¹ a medzi sebou si vraveli: „Veru previnili sme sa proti svojmu bratovi. Videli sme úzkosť jeho duše, keď nás úpenlivo prosil, ale my sme nepočúvali. Za to doľahlo na nás toto trápenie.“²² A Ruben im vyčítaval takto: „Nevravel som vám: Nepreviňte sa proti chlapcovi!? No vy ste nechceli ani počuť. Hľa, teraz sa vyžaduje od nás jeho krv!“²³ Oni však nevedeli, že Jozef im rozumie, lebo (obyčajne) bol pri nich tlmočník.²⁴ I odvrátil sa od nich a plakal. Potom sa obrátil k nim a zhováral sa s nimi. Nato dal spomedzi nich chytiť Simeona a pred ich očami ho dal zviazať.²⁵ Potom Jozef rozkázal, aby im vrecia naplnili obilím, aby každému jeho peniaze vložili do jeho vreca a aby im dali aj potravu na cestu. Keď im takto pripravili,²⁶ oni naložili obilie na svoje osly a odišli odtiaľ.²⁷ Tu jeden z nich otvoril vrece, aby v nocľahárni nakŕmil svojho osla, a zbadal svoje peniaze. Boli tam na vrchu vo vreci.²⁸ I povedal svojim bratom: „Našli sa moje peniaze! Tu v mojom vreci!“ Trpeli od údivu, s chvením hľadeli jeden na druhého a hovorili: „Prečo nám to Boh urobil?!“

²⁹ Keď potom došli k svojmu otcovi v krajine Kanaán, rozprávali mu všetko, čo sa im prihodilo, a vraveli: ³⁰ „Muž, ktorý je pánom krajiny, tvrdo s nami nakladal a pokladal nás za vyzvedačov v krajine.“³¹ Povedali sme mu: „My sme počestní ľudia, nie sme nijakí vyzvedači.³² Sme dvanásť bratia, synovia nášho otca; jedného už niet a najmladší je pri našom otcovi v kanaánskej krajine.“³³ Ale muž, pán tej krajiny, nám povedal: „Podľa toho poznám, že ste počestní ľudia: Nechajte jedného z bratov tu u mňa! Potom si naberte pre svoju hladujúcu rodinu a choďte!“³⁴ Musíte mi však priviesť svojho najmladšieho brata, aby som sa presvedčil, že nie ste vyzvedači, ale počestní ľudia. Vášho brata vám len potom vydám a vy sa budete voľne pohybovať v krajine.“

³⁵ A keď vysýpali vrecia, každý našiel vo svojom vreci svoje peniaze. Keď aj so svojím otcom videli peniaze, naľakali sa.³⁶ Tu im povedal ich otec Jakub: „Okrádate ma (o deti)! Niet Jozefa, Simeona niet a chcete odvieť aj Benjamína! Toto všetko sa na mňa valí!“³⁷ Vtedy Ruben povedal svojmu otcovi: „Oboch mojich synov môžeš zabiť ak ti ho neprivediem späť. Spoločni sa na mňa, ja ti ho dovediem!“³⁸ „On však povedal: „Môj syn nepôjde s vami. Jeho brat je mŕtvy a on ostal sám. Ak by ho zastihlo nešťastie na ceste, po ktorej pôjdete, zármutkom by ste priviedli moje šediny do podsvetia.“

XLIII. Druhá cesta Jakubových synov do Egypta. - ¹ Ale hlad ťažko doliehal na krajinu. Keď už strovili všetko obilie, čo priniesli z Egypta, otec im povedal: „Chod'te a kúpte nám zasa trochu potravy!“ ³ Júda mu však odvetil: „Ten človek nám dôrazne prikázal: „Neukazujte sa pred mnou, iba ak bude váš brat s vami!“ ⁴ Ak pošleš s nami aj nášho brata, tak sa vyberieme nakúpiť pre teba živobytia. ⁵ Ak ho však s nami nepošleš, nepôjdeme dolu, lebo ten muž nám prikázal: „Neukazujte sa pred mnou, iba ak bude váš brat s vami!“ ⁶ Vtedy Izrael povedal: „Prečo ste len priviedli na mňa nešťastie a prezradili ste, že máte ešte brata?“ ⁷ Oni odvetili: „Ten muž sa veľmi zaujímal o nás a o našu rodinu. Vypytoval sa: „Žije ešte váš otec? Máte ešte brata?“ My sme mu odpovedali na jeho otázky. Mohli sme m vedieť, že nám povie: „Privied'te svojho brata sem!“ ⁸ Tu povedal Júda svojmu otcovi Izraelovi: „Pošli chlapca so mnou! Tak sa vyberieme a pôjdeme, aby sme ostali nažive a aby sme nepomreli aj my, aj ty, aj naše deti. ⁹ Ja sa zaň zaručujem. Odo mňa ho požaduj! Ak by som ti ho neprivedol späť a nepostavím ti ho zasa pred oči, celý svoj život budem vinný pred tebou. ¹⁰ Lebo keby sme neboli toľko otáľali, boli by sme sa už dva razy vrátili.“

¹¹ Vtedy im povedal otec Izrael: „Keď je to už raz tak, nuž urobte toto: Vezmite do vriec niečo z najlepších plodín krajiny a zaneste to ako dar tomu mužovi; niečo balzamu, medu, mastixovej živice a ladanumu, pistácie a mandlí! ¹² Vezmite so sebou tiež dvojnásobnú čiastku peňazí, lebo tie peniaze, čo ste našli na vrchu vo vašich vreciach musíte zaniest' späť. Možno je to nejaký omyl. ¹³ Zoberte so sebou aj svojho brata! A už chod'te, vráťte sa k tomu mužovi! ¹⁴ Všemohúci Boh nech vám dá milosrdenstvo u toho muža a nech dá odísť aj vášmu bratovi, čo zostal, aj Benjamínovi! A ja, ako som bol bez detí, tak bez detí aj ostanem!“

¹⁵ Potom mužovia zobrali dary, vzali aj dvojnásobok peňazí a Benjamína, vydali sa na cestu do Egypta a dostavili sa pred Jozefa. ¹⁶ Keď Jozef videl s nimi Benjamína, povedal správcovi domu: „Zaved' týchto mužov do domu, daj zabiť nejaké dobytča a daj to pripraviť, lebo títo mužovia budú obedovať so mnou!“ ¹⁷ Ten človek urobil, ako rozkázal Jozef, a mužov zaviedol do Jozefovho domu. ¹⁸ Ale muži sa preľakli, keď ich voviedli do Jozefovho domu, a vraveli si: „To bude pre peniaze, čo sa minulý raz našli v našich vreciach, že nás vedú dnu, aby nás obžalovali a usvedčili a potom uvrhli nás i naše osly do otroctva.“ ¹⁹ I pristúpili k správcovi Jozefovho domu, prihovorili sa mu pri vchode do domu ²⁰ a vraveli mu: „Prosíme pane! My sme sem raz prišli nakúpiť potravy. ²¹ Keď sme prišli do nocľahárne, otvorili sme svoje vrecia a v každom vreci navrchu ležali i každého jedného peniaze, naše peniaze, ako sme ich vyplatili! Teraz ich prinášame späť. ²² Doniesli sme však aj iné peniaze, aby sme nakúpili potravín. My vôbec nevieme, kto nám naše peniaze vložil do našich vriec.“ ²³ On im odvetil: „Uspokojte sa a nebojte sa. Váš Boh a Boh vášho otca vám tajne dal tie poklady do vašich vriec. Ja som vaše peniaze dostal.“ Potom k nim vyviedol Simeona. ²⁴ A tento človek zaviedol mužov do Jozefovho domu, dal im vody, aby si umyli nohy, a dal tiež krmu ich oslom. ²⁵ Kým však neprišiel napoludnie Jozef, oni vykladali dary, lebo počuli, že tu budú jesť.

²⁶ Keď Jozef vošiel do domu, odovzdali mu dary, ktoré mali so sebou v dome, a poklonili sa pred ním až po zem. ²⁷ Jozef sa ich vypytoval, ako sa majú, a vravel: „Má sa dobre váš staručký otec, o ktorom ste mi rozprávali? Žije ešte?“ ²⁸ Oni odpovedali: „Tvoj sluha, náš otec, ešte žije.“ Pritom sa mu hlboko poklonili. ²⁹ Keď zdvihol oči, zbadal svojho brata Benjamína, syna svojej matky, a povedal: „To je ten váš najmladší brat, o ktorom ste mi rozprávali?“ A riekol: „Nech sa nad tebou zmiluje Boh, syn môj!“ ³⁰ Nato sa Jozef rýchlo vytratil, lebo ho veľmi dojala prítomnosť jeho brata a žiadalo sa mu vyplakať. I vošiel do odľahlej komnaty a tam plakal. ³¹ Potom si umyl tvár a opäť vyšiel von a s premáhaním povedal: „Prineste jedlo!“ ³² I doniesli jemu aj im osobitne a Egyptanom, čo s nimi jedli, tiež osobitne. Egyptania totiž nesmeli jesť spolu s Hebrejmi, lebo Egyptania to pokladali za ohavnosť. ³³ Oni však sedeli naproti nemu, a od najstaršieho do najmladšieho, celkom podľa veku. Takže sa nad tým títo mužovia veľmi divili. ³⁴ A on im dal nosiť z jedál, ktoré boli pred ním. Toho však, čo priniesli

Benjamínovi, bolo päť ráz toľko, ako toho, čo prinášali ostatným. A pili s ním, až mali dobrú náladu.

XLIV. Jozef posledný raz skúša svojich bratov. - ¹ Hneď nato dal svojmu správcovi takýto rozkaz: „Napln vrecia mužov potravinami, koľko len budú môcť uniesť, a každému do jeho vreca navrch polož jeho peniaze.“ ² Môj pohár však, môj strieborný pohár, vlož najmladšiemu do vreca spolu s peniazmi za jeho obilie.“ A on urobil podľa rozkazu, ktorý dal Jozef. ³ Ráno zavčasu potom mužov vypravili aj s ich oslami. ⁴ No len čo vyšli z mesta, ešte neboli ďaleko, povedal Jozef správcovi svojho domu: „Vstaň a pust sa za tými mužmi a keď ich dostihneš, povedz im: „Prečo ste sa odplatili zlým za dobré? Prečo ste mi ukradli strieborný pohár? ⁵ Vari to nie je ten, z ktorého pije môj pán a z ktorého veští? Veľmi zle ste konali, keď ste to urobili.“

⁶ Keď ich dostihol, dohovárať im podľa tohoto návodu. ⁷ Oni mu odpovedali: „Prečo hovorí môj pán takou rečou? Je ďaleko od tvojich sluhov, žeby niečo také urobili.“ ⁸ Pozri, z krajiny Kanaán sme ti priniesli späť peniaze, čo sme našli navrchu vo svojich vreciach. Akože by sme teda mohli kraďnúť z domu tvojho pána striebro alebo zlato? ⁹ U koho z tvojich sluhov sa nájde, ten nech zomrie a my ostatní budeme otrokmi môjho pána.“ ¹⁰ On im odpovedal: „Hoci by to malo byť podľa vašich slov, mojím otrokom však bude iba ten, u koho sa to nájde. Vy ostatní môžete voľne odísť.“ ¹² Tu každý rýchlo zložil na zem svoje vrece a každý svoje vrece otvoril. A on začal hľadať u najstaršieho a skončil pri najmladšom. Pohár sa našiel v Benjamínovom vreci. ¹³ Tu si oni roztrhli odev, každý opäť naložil náklad na svojho osla a vrátili sa do mesta.

¹⁴ Keď Júda a jeho bratia vošli opäť do Jozefovho domu - bol ešte stále tam -, padli pred ním na zem. ¹⁵ Jozef im však povedal: „Akého skutku ste sa to dopustili? Nezbadali ste, že muž ako ja sa vyzná aj v hádani?“ ¹⁶ Vtedy Júda povedal: „Čo my môžeme povedať môjmu pánovi? Čo hovoriť? Čím sa ospravedlniť? Boh navštevuje tvojich sluhov za previnenie! A teraz, pán môj, sme tvoji sluhovia, aj my, aj ten, u koho sa pohár našiel!“ ¹⁷ Ale on odpovedal: „Nech je ďaleko odo mňa niečo také urobiť! Iba ten, u koho sa našiel pohár, bude mojím otrokom. Vy ostatní môžete v pokoji odísť k svojmu otcovi!“ ¹⁸ Tu pristúpil k nemu Júda a vravel: „Pán môj, dovoľ, aby ti tvoj sluha povedal pár slov! Nehnevaj sa preto na svojho sluha! Veď ty si ako faraón! ¹⁹ Môj pán sa opýtal svojich sluhov: „Máte ešte otca alebo brata?“ ²⁰ My sme vtedy odpovedali môjmu pánovi: „Máme ešte staručkého otca a tiež dosť neskoro narodeného malého brata. Jeho vlastný brat je už mŕtvy, a tak on ostal ako jediný dieťa po svojej matke; a preto je miláčkom svojho otca.“ ²¹ Vtedy si rozkázal svojim sluhom: „Privedte ho sem ku mne, aby som ho videl na vlastné oči!“ ²² My sme môjmu pánovi odpovedali: „Chlapec nemôže opustiť svojho otca. Ak opustí svojho otca, ten isto zomrie!“ ²³ Na to si ty odpovedal svojim sluhom: „Ak váš najmladší brat nepríde s vami, neukazujte sa mi viac na oči!“ ²⁴ Keď sme potom došli k tvojmu sluhovi, môjmu otcovi, oznámili sme mu slová môjho pána. ²⁵ A keď potom náš otec vravel: „Nože choďte a kúpte nám trochu potravy!“, ²⁶ my sme mu odvrávali: „My nemôžeme ísť. Pôjdeme len vtedy, keď bude s nami aj náš najmladší brat. Veď sa nesmieme ukázať tomu mužovi na oči, ak náš najmladší brat nebude s nami!“ ²⁷ Vtedy nám povedal tvoj sluha, náš otec: „Vy viete, že moja žena mi porodila len dvoch. ²⁸ Jeden odo mňa odišiel tak, že som musel povedať: Istotne je roztrhaný, roztrhaný! - a dodnes som ho nevidel. ²⁹ Ak vezmete spreď mojej tváre aj tohoto a ak sa mu prihodí nešťastie, tak od bôľu privediete moje šediny do podsvetia!“ ³⁰ Keby som teraz prišiel k tvojmu sluhovi, môjmu otcovi, a chlapec, na ktorom on lipne celou dušou, by nebol s nami, on by zomrel, keby videl, že chlapec nie je s nami, a tvoji sluhovia by naozaj privedli šediny tvojho sluha, nášho otca, od bôľu do podsvetia! ³² A pretože sa tvoj sluha otcovi za chlapca zaručil slovami: „Ak ti ho neprivediem späť, celý svoj život budem

vinný pred tebou,“ ³³ tak teraz nech zostane namiesto chlapca tvoj sluha za otroka môjmu pánovi! Chlapec však nech odíde so svojimi bratmi! ³⁴ Ved’ akože by som mohol prísť k svojmu otcovi bez toho, že by bol chlapec so mnou? Nemohol by som pozerat’ na trápenie, čo zastihne môjho otca!“

Gn45

XLV. Jozef sa dáva poznať svojim bratom. - ¹ Tu sa už Jozef nemohol ovládať pred všetkými, čo ho obkľúčovali, a zvolal: „Nech všetci vyjdú odtiaľto von!“ A tak nebol nik pri ňom, keď sa Jozef dal poznať svojim bratom. ² Tu sa dal do hlasitého plaču až tak, že ho počuli Egyptania a zvedel o tom aj dom faraónov. ³ Potom Jozef povedal svojim bratom: „Ja som Jozef! Žije ešte môj otec?“ Jeho bratia sa tak naľakali, že nemohli odpovedať bratovi. ⁴ Jozef sa svojim bratom privrával: „No pod’te ku mne!“ Keď pristúpili bližšie, povedal: „Ja som Jozef, váš brat, ktorého ste predali do Egypta. ⁵ A teraz sa netrápte a nesužujte, že ste ma sem predali, lebo Boh ma sem poslal pred vami, aby ste ostali nažive. ⁶ Lebo už dva roky je v krajine hlad a bude ešte päť rokov, čo nebude ani oračky, ani žatvy. ⁷ Preto ma Boh poslal pred vami, aby váš rod zachoval na zemi a aby ho mimoriadnym zásahom zachoval pri živote. ⁸ A takto nie vy ste ma sem poslali, lež Boh. On ma urobil faraónovým poradcom, pánom nad celým jeho domom a vladárom nad celou egyptskou krajinou. ⁹ Poponáhľajte sa a choďte k môjmu otcovi a povedzte mu: „Toto odkazuje tvoj syn Jozef: Boh ma ustanovil vládcom nad celým Egyptom, príd’ ku mne a neodkladaj! ¹⁰ Budeš bývať v kraji Gesen a budeš mi nablízku ty i tvoje deti a tvoje detné deti spolu s tvojimi ovcami a dobytkom a s celým tvojím majetkom. ¹¹ Ja sa tu budem starať o teba - lebo ešte päť rokov potrvá hlad -, aby si neschudobnel ty i tvoj dom a všetko, čo je tvoje. ¹² Na vlastné oči vidíte, aj môj brat Benjamín vidí na svoje oči, že sú to moje ústa, čo s vami rozprávajú. ¹³ Zvestujte teda môjmu otcovi moju veľkú hodnotu, ktorú mám v Egypte, a všetko, čo ste videli! Nuž poponáhľajte sa a prived’te môjho otca sem!“ ¹⁴ Potom padol okolo krku svojmu bratovi Benjamínovi a plakal. Aj Benjamín plakal na jeho hrudi. ¹⁵ Potom pobožkal všetkých svojich bratov a plakal na ich hrudi. Napokon sa rozprávali s ním aj jeho bratia.

Faraón povoláva Jakuba do Egypta. - ¹⁶ Aj do faraónovho paláca sa dostala zvest’: „Prišli Jozefovi bratia A faraón sa tomu tešil a so svojimi služobníkmi. A faraón vravel Jozefovi: „Povedz svojim bratom: Urobte toto: Naložte svoje zvieratá a choďte rýchlo do krajiny Kanaán ¹⁸ a zoberte svojho otca a svoje rodiny a príd’te ku mne! Ja vám potom dám, čo dobré poskytuje egyptská zem. Budete jesť to najlepšie v krajine! ¹⁹ A prikážeš im aj toto: Aj toto urobte: Vezmite si z egyptskej krajiny vozy pre svoje deti a ženy a naložte svojho otca a príd’te sem! ²⁰ Nech vám nie je ľúto vášho domáceho zariadenia, lebo čo je najlepšie v celej krajine, to bude vaše!“ ²¹ A Izraelovi synovia urobili tak. Jozef im dal na faraónov rozkaz vozy a dal im aj potraviny na cestu. ²² A všetkým, každému osve, daroval sviatočný odev. Benjamínovi však daroval tristo strieborníakov a päťsto sviatočných šiat. ²³ Svojmu otcovi poslal desať oslov obťažných najlepšími egyptskými plodinami a desať oslíc obťažných zrnom, chlebom a jedlom pre svojho otca na cestu. ²⁴ Potom prepustil svojich bratov a oni šli. A ešte im pripomenul: „Cestou si nerobte výčitky!“

²⁵ Tak odišli z Egypta a prišli k svojmu otcovi do krajiny Kanaán. ²⁶ I oznámili mu: „Jozef ešte žije! Áno, on je vládcom nad celou egyptskou krajinou.“ No jeho srdce ostalo nevšímavé, lebo im neveril. ²⁷ Ale keď mu porozprávali všetko, čo im hovoril Jozef, a keď uvidel vozy, ktoré poslal Jozef, aby ho odviezli, tu sa vrátil život do ich otca Jakuba. ²⁸ A Izrael zvolal: „Stačí mi, že môj syn Jozef ešte žije! Pôjdem, aby som ho uvidel, kým nezmriem!“

Gn46

XLVI. Jakubov príchod do Egypta. - ¹ Izrael sa vydal na cestu so všetkým, čo mal, a keď došiel do Bersaby, priniesol obeť Bohu svojho otca Izáka. ² Tu povedal Boh Izraelovi v nočnom videní: „Jakub, Jakub!“ On odpovedal: „Tu som!“ ³ A on hovoril: „Ja som Boh, Boh tvojho otca. Neboj sa zostúpiť do Egypta, lebo tam z teba urobím veľký národ. ⁴ Ja sám pôjdem s tebou do Egypta a ja sám ťa aj vyvediem odtiaľ a Jozef ti vlastnou rukou zatlačí oči.“ ⁵ Potom sa Jakub pobral z Bersaby. A Izraelovi synovia vyložili svojho otca Jakuba aj svoje deti a ženy na vozy, ktoré poslal faraón, aby ho odviezli. ⁶ Vzali so sebou aj svoje stáda a všetko, čo nadobudli v krajine Kanaán, a tak prišli do Egypta - Jakub a všetko jeho potomstvo s ním: ⁷ so svojimi synmi a vnukmi, so svojimi dcérami a vnučkami: so všetkým svojím potomstvom prišiel do Egypta.

Jakubova rodina. - ⁸ A toto sú mená Izraelových synov, čo prišli do Egypta: Jakub a jeho synovia. Jakubov prvorođený Ruben. ⁹ Rubenovi synovia: Henoch, Falu, Hesron a Karmi. ¹⁰ Simeonovi synovia: Jamuel, Jamin, Ahod, Jachin, Sohar a syn Kanaánčanky Šaul. ¹¹ Léviho synovia: Gerson, Kaát a Merari. ¹² Júdovi synovia: Her, Onan, Sela, Fárez a Zara. Her a Onan však zomreli v krajine Kanaán. Fárezovi synovia boli: Hesron a Chamul. ¹³ Isacharovi synovia: Tola, Fula, Jób a Semron. ¹⁴ Zabulonovi synovia: Sared, Elon a Jahelel. ¹⁵ To sú synovia Lie, ktorá ich porodila Jakubovi v sýrskej Mezopotámii, aj jeho dcéru Dinu. Spolu je teda jeho synov a dcér tridsaťtri duší.

¹⁶ Gadovi synovia: Sefion, Hagi, Suni, Esebon, Heri, Arodi a Areli. ¹⁷ Aserovi synovia: Jamne, Jesua, Ješui, Beria a ich sestra Sára. Synovia Beriu: Heber a Melchiel. ¹⁸ To sú synovia Zelfy, ktorú dal Laban svojej dcére Lii. Ona porodila Jakubovi šesťnásť duší.

¹⁹ Synovia Jakubovej ženy Ráchel: Jozef a Benjamín. ²⁰ Jozefovi sa narodili v egyptskej krajine synovia, ktorých mu porodila Asenet, dcéra Putifara, kňaza z Heliopolu: Manasses a Efraim. ²¹ Benjamínovi synovia: Bela, Bechor, Asbel, Gera, Náman, Echi, Ros, Mofim, Ofim a Ared. ²² To sú synovia Ráchel, ktorých porodila Jakubovi, spolu štrnásť duší.

²³ Danovi synovia: Husim. ²⁴ Neftaliho synovia: Jasiel, Guni, Jeser a Salem. ²⁵ To sú synovia Baly, ktorú dal Laban svojej dcére Ráchel. Ona porodila Jakubovi týchto, spolu sedem duší. ²⁶ Všetkých duší, čo prišli s Jakubom do Egypta a pochádzajú z jeho bedier, okrem žien Jakubových synov, bolo spolu šesťdesiatšesť. ²⁷ Jozefovi synovia, ktorí sa mu narodili v Egypte, boli dvaja. Všetkých duší Jakubovho domu, ktoré prišli do Egypta, bolo sedemdesiat.

Jakubovo stretnutie s Jozefom. - ²⁸ On však poslal Júdu pred sebou k Jozefovi, aby oznámil jeho príchod do Gesenu. Keď prišli do Gesenu, Jozef dal zapriať do svojho voza a šiel do Gesenu naproti svojmu otcovi. Keď ho uvidel, padol mu okolo hrdla a dlho plakal v jeho objatí. ³⁰ Tu Izrael povedal Jozefovi: „Teraz už môžem zomrieť, keď som videl tvoju tvár a že ešte žiješ!“ ³¹ Jozef potom povedal svojim bratom a celej rodine svojho otca: „Pôjdem to oznámiť faraónovi a poviem mu: „Prišli ku mne moji bratia a rodina môjho otca, čo bývali v Kanaáne. ³² Tí mužovia sú pastieri oviec, sú chovatelia dobytky a priviedli si svoje ovce, dobytky a celý svoj majetok.“ ³³ Keď vás teda faraón zavolá a keď vám povie: „Čím sa zamestnávate?“ ³⁴ odpoviete mu: „Chovateli dobytky sú tvoji sluhovia od svojej mladosti až dodnes, my aj naši otcovia,“ aby ste mohli zostať v kraji Gesen. Lebo každý pastier oviec je u Egyptanov v opovrhnutí.

XLVII. Jakub a jeho synovia pred faraónom. - ¹ Jozef potom šiel a oznámil faraónovi: „Prišli môj otec a moji bratia so svojimi ovcami a dobytkom i so všetkým svojím majetkom z krajiny Kanaán a teraz sú v kraji Gesen.“ ² Zo svojich bratov vzal so sebou piatich a predstavil ich faraónovi. ³ Keď sa potom faraón pýtal jeho bratov: „Čím sa zamestnávate?“ - oni odpovedali

faraónovi: „Tvoji sluhovia sú pastiermi oviec, tak my ako i naši otcovia.“⁴ A ďalej vraveli faraónovi: „Prišli sme bývať do krajiny ako cudzinci, lebo niet paše pre ovce tvojich sluhov, pretože hlad veľmi dolieha na krajinu Kanaán.“⁵ Dovoľ teda, aby tvoji sluhovia zostali v kraji Gesen!“⁶ Nato faraón takto hovoril Jozefovi: „Tvoj otec a tvoji bratia prišli za tebou. Egyptská krajina je (voľná) pred tebou, v najlepšom kraji zeme osad' svojho otca a svojich bratov! Môžu zostať aj v kraji Gesen a ak vieš, že sú medzi nimi súci mužovia, ustanov ich za dohliadačov nad mojimi stádami!“

⁷ Potom Jozef voviedol dnu svojho otca a predstavil ho faraónovi. A Jakub žehnal faraónovi.⁸ Nato sa faraón opýtal Jakuba: „Koľkože máš rokov?“⁹ A Jakub odpovedal faraónovi: „Dní môjho putovania je stotridsať rokov. Nemnohé a nešťastné sú roky môjho života a nedosahujú roky života mojich otcov, čo oni preputovali.“¹⁰ A Jakub opäť požehnal faraóna a vyšiel od faraóna.

¹¹ Jozef osadil svojho otca a svojich bratov a dal im v egyptskej krajine pozemok v najlepšom kraji zeme, v kraji Rameses, ako rozkázal faraón.¹² A Jozef sa staral o potravu pre svojho otca a svojich bratov, ako i pre celú rodinu svojho otca podľa ich množstva.

Jozef vykupuje celý Egypt pre faraóna. - ¹³ Vtedy nebolo chleba na celej zemi, lebo hlad sa veľmi rozrástol; egyptská krajina aj krajina Kanaán boli hladom celkom vyčerpané.¹⁴ A tak Jozef za obilie, ktoré sa muselo kupovať, stiahol všetky peniaze, čo sa nachodili v egyptskej krajine a v krajine Kanaán, a uložil ich vo faraónovom dome.¹⁵ A keď už nebolo peňazí v egyptskej krajine a v krajine Kanaán, všetci Egypt'ania prichádzali k Jozefovi a vraveli: „Daj nám chleba! Prečo by sme mali umierať pred tvojimi očami len preto, že niet peňazí?“¹⁶ Jozef im odpovedal: „Dajte mi svoj dobytok a za dobytok vám dám chlieb, keď už niet peňazí!“

¹⁷ Privádzali teda k Jozefovi svoj dobytok a Jozef im vydával chlieb za kone, ovce, hovädzí dobytok a osly a v tom roku ich zaopatroval chlebom za všetok ich dobytok.¹⁸ Keď sa však rok minul, prišli aj v nasledujúcom roku k nemu a vraveli: „Nezatajujeme, pane, pred tebou, že peniaze sa minuli a že stáda dobytky, pane, sú už tvoje. Neostalo už nič, pane, pred tebou, len naše telá a naše polia!“¹⁹ Prečo by sme však mali pred tvojimi očami hynúť spolu i s našimi poľami?! Kúp si nás a naše polia za chlieb a tak budeme i s našimi poľami faraónovými nevoľníkmi. Daj nám však zrno na siatie, aby sme žili a nepomreli a naše polia, aby sa nestali púšťou!“²⁰ Takto Jozef odkúpil pre faraóna všetky egyptské pozemky, lebo všetci Egypt'ania popredali voje polia, pretože ich hlad veľmi ťažil.²¹ Takto sa krajina dostala do faraónovho vlastníctva. A obyvateľstvo od jedného konca egyptského územia až po druhý urobil faraónovými nevoľníkmi.²² Iba kňazské pozemky neodkúpil, lebo kňazi dostávali od faraóna stály prídel a žili zo svojho stáleho prídelu, ktorý im určil faraón. Preto nepredávali svoje pozemky,²³ Potom Jozef hovoril ľudu: „Hľa, dnes som vás kúpil spolu s vašimi poľami pre faraóna! Tu máte zrno na siatie, aby ste mohli obsiať polia!“²⁴ Lenže z úrody budete odovzdávať piatu časťku faraónovi, štyri častičky však budú vaše na osievanie poľa a na živobytie pre vás a pre vaše rodiny a na výživu pre vaše deti.“²⁵ Oni vraveli: „Ty nám zachraňuješ život! Kiežby sme získali tvoju priazeň, pane, radi budeme faraónovými poddanými.“²⁶ A Jozef to ustanovil ako záväzok v egyptskej krajine, ktorý trvá až dodnes, podľa ktorého piata časť z výnosu poľa patrí faraónovi, len pozemky kňazov nepodliehali tejto podmienke.

Jakubovo želanie ohľadom svojho pohrebu. - ²⁷ Izraeliti sa osadili v egyptskej krajine, v kraji Gesen. Zaujali ho, množili sa a veľmi sa rozrástli.²⁸ Jakub žil v egyptskej krajine ešte sedemnášť rokov a dní Jakubovho života bolo stoštyridsaťsedem rokov.²⁹ Keď sa priblížili dni Jakubovej smrti, dal si zavolať svojho syna Jozefa a povedal mu: „Ak som našiel lásku v tvojich očiach, tak polož svoju ruku pod moje bedrá a preukáž mi lásku a vernosť: Nepochovaj ma v Egypte,³⁰ lebo ja chcem odpočívať so svojimi otcami! Preto ma odnes z Egypta a pochovaj ma v ich hrobke!“ On odpovedal: „Urobím tak, ako si hovoril!“³¹ On povedal: „Prisahaj mi teda!“ Prisahal mu a Izrael sa poklonil k hlave svojho lôžka.

XLVIII. Jakub adoptuje Jozefových synov. - ¹ Po týchto udalostiach oznámili Jozefovi: „Tvoj otec je chorý!“ Tu on vzal so sebou oboch svojich synov, Manassesa a Efraima. ² A keď Jakubovi oznámili: „Hľa, tvoj syn Jozef prišiel k tebe!“, Izrael pozbieral všetky svoje sily a posadil sa na lôžku. ³ Potom Jakub hovoril Jozefovi: „Všemohúci Boh sa mi zjavil v Luze, v krajine Kanaán, požehnal ma ⁴ a povedal mi: „Hľa, ja ťa rozplodím a rozmnožím a urobím z teba množstvo národov a tebe a tvojmu potomstvu po tebe dám túto krajinu do vlastníctva naveky.“ ⁵ Preto tvoji dvaja synovia, ktorí sa ti narodili v Egypte, budú moji. Efraim a Manasses budú moji, ako sú Ruben a Simeon. ⁶ Ale deti, ktoré sa ti narodili po nich, budú tvoje a uvedú sa pod menom svojich bratov vo svojom dedičnom podiele. ⁷ Keď som prišiel z Mezopotámie, zomrela mi cestou v krajine Kanaán Ráchel, kúsok cesty ako sa vchádza do Efraty, a pochoval som ju tam na ceste do Efraty, čiže do Betlehema.“

Jakub žehná Efraima a Manassesa. - ⁸ Keď Izrael videl Jozefových synov, spýtal sa: „Kto sú títo?“ ⁹ A on mu odvetil: „To sú moji synovia, ktorých mi tu Boh dožičil!“ Povedal mu: „Privied' ich ku mne, nech ich požehnám!“ ¹⁰ Izraelove oči boli totiž starobou zakalené, takže dobre nevidel. Keď ich teda priviedol k nemu, on ich pobožkal a hladkal ich. ¹¹ Potom Izrael povedal Jozefovi: „Nikdy som neveril, že ťa ešte uzriem, a Boh dal mi vidieť nielen teba, ale ešte i tvoje potomstvo!“

¹² Nato ich Jozef odtiahol z jeho kolien a oni sa poklonili pred ním až po zem. ¹³ I vzal Jozef oboch synov, Efraima napravo od seba, teda naľavo od Izraela, a Manassesa naľavo od seba, teda napravo od Izraela, a priviedol ich k nemu. ¹⁴ Ale Izrael vystrel pravicu a položil ju na Efraimovu hlavu, hoci bol mladší, a svoju ľavicu položil na Manassesovu hlavu: ruky teda prekrižil - hoci Manasses bol prvorodený.

¹⁵ Potom požehnal Jozefa týmito slovami:

„Boh, pred tvárou ktorého
chodievali moji otcovia Abrahám a Izák,
Boh, ktorý mi bol pastierom
od mojej mladosti až do dnešného dňa,
¹⁶ anjel, ktorý ma vytrhol zo všetkého zlého,
nech týchto chlapcov požehná!
Nech v nich ďalej trvá moje meno
i meno mojich otcov Abraháma a Izáka
a nech rastú a množia sa na zemi!“

¹⁷ Keď Jozef zbadal, že jeho otec položil svoju pravicu na Efraimovu hlavu, nevidelo sa mu to a chytil ruku svojho otca, aby ju preložil z Efraimovej hlavy na hlavu Manassesovu, ¹⁸ pričom Jozef vravel svojmu otcovi: „Nie tak, otče môj, lebo tento je prvorodený! Polož svoju pravicu na jeho hlavu!“ ¹⁹ Jeho otec sa však vzoprel a povedal: „Viem to, syn môj, viem to ja! Aj z neho budú národy, aj on bude mocný, ale jeho mladší brat bude mocnejší ako on a jeho potomstvom budú množstvá národov.“

²⁰ I požehnal ich v ten deň a povedal:

„Tebou bude požehnávať Izrael a bude hovoriť:
„Boh nech ti urobí ako Efraimovi a Manassesovi.““

A tak uprednostnil Efraima pred Manassesom. ²¹ Potom povedal Izrael Jozefovi: „Ja už iste zomriem, ale Boh bude s vami a opäť vás zavedie do krajiny vašich otcov. ²² Tebe však

dávam o podiel viac ako tvojim bratom, o ten (podiel), ktorý som vyrval Amorejčanom mečom a kušou.“

Gn49

XLIX. Jakubove požehnania. - ¹ Potom Jakub zavola svojich synov a povedal:

„Zhromaždite sa, aby som vám oznámil,
čo na vás čaká v ďalekých dňoch!

² Zídite sa a počúvajte, Jakabovi synovia,
počujte Izraela, otca svojho!

³ Ruben! Ty si môj prvorodený,
ty si moja sila a prvotina mojej mužskosti.
Prvý si v hodnosti a prvý v moci!

⁴ Prekypoval si sť a voda: nuž nebudeš prvým,
lebo si vstúpil na lôžko svojho otca
a zneuctil si ho - na moje lôžko vystúpil!

⁵ Simeon a Lévi sú praví bratia,
ľstivosť a násilie sú ich zbrane,

⁶ do ich kruhu moja duša nevkočí
a k ich jednote sa moja sláva nepripojí!
Veď vo svojej zúrivosti mužov povraždili
a vo svojej ukrutnosti býky mrzačili.

⁷ Nech je prekliata ich zúrivosť, lebo bola náramná
aj ich hnev, lebo taký hrozný bol!
V Jakubovi ich rozdelím
a rozhádzem ich v Izraeli.

⁸ Júda, ty si ten,
ktorého budú chváliť tvoji bratia!
Tvoja ruka je na šiji tvojich nepriateľov,
pred tebou sa synovia tvojho otca skláňajú.

⁹ Levom mladým si, Júda:
od koristi si vstal, syn môj,
na odpočinok si si ľahol sť a lev,
ako levica: ktože ho zobudí?!

¹⁰ Neoddiali sa žezlo od Júdu,
ani berla od jeho nôh,
kým nepríde (Ten), ktorému prislúcha (žezlo)
a ku ktorému sa pritúlia národy.

¹¹ K viniču priväzuje svoje oslíča
a k vzácnej réve mláďa svojej oslice.
Vo víne si perie odev

a v hroznovej krvi svoj plášť.

¹² Jeho oči sú černejšie od vína
a jeho zuby belšie nad mlieko.

¹³ Zabulon býva na morskem pobreží,
je blízko prístavu pre lode
a bok jeho hranice je pri Sidone.

¹⁴ Isachar je osol kostnatý,
čo odpočíva za ohradami,
¹⁵ a keď videl, že odpočinok je taký sladký
a že kraj je taký nádherný,
sklonil svoju šiju pod bremeno
a stal sa sluhom poddaným.

¹⁶ Dan vymôže právo svojmu ľudu
ako jeden z kmeňov Izraela.

¹⁷ Dan bude hadom na ceste,
zmijou rohatou na chodníku,
čo hryzie koňa pri kopyte,
takže jeho jazdec padá dozadu.

¹⁸ Na tvoju spásu ja vyčkávam, Pane!

¹⁹ Gad - doliehajú naň bandy zbojnícke,
lež on im šliape na päty.

²⁰ Aser má jedla nadbytok,
ba dodáva i kráľovské lahôdky.

²¹ Neftali je sťa rýchla jelenica,
preukáže sa krásnymi rečami.

²² Ovocný stromček je Jozef
ovocný stromček pri prameni,
jeho ratoliestky prerastajú múr.

²³ I roztrpčovali ho, hádali sa s ním
a napádali ho kušostrelci.

²⁴ No jeho luk je pevný
a obratná je sila jeho rúk

²⁵ pre pomoc Mocného Jakubovho
odtiaľ, kde pastier a Skala Izraela je,
pre Boha tvojho otca, ktorý ti pomáha,
a pre Všemohúceho, ktorý ťa požehnáva
požehnaniami nebies zhora,
požehnaniami hlbín, čo ležia dolu,
požehnaniami pŕs a lona.

²⁶ Požehnania tvojho otca, ktoré prevyšujú
požehnania večných vrchov
a vzácnosť výšin odvekých,
nech zostúpia na hlavu Jozefovi,
na temä kniežat'a jeho bratov!

²⁷ Benjamín je dravý vlk,
čo ráno korist' zožiera

a večer korist' delí.“

²⁸ Toto sú všetky izraelské kmene a je ich dvanásť. A toto im hovoril ich otec, keď ich žehnal. Každému z nich dal primerané požehnanie.

Jakubovo ostatné želanie a smrť. - ²⁹ Potom im prikázal toto: „Ja sa pripojím k svojmu ľudu, pochovajte ma pri mojom otcovi v jaskyni na pozemku Hetejca Efrona, ³⁰ v jaskyni na poli v Makpele, východne od Mambre v krajine Kanaán na pozemku ktorý kúpil Abrahám od Hetejca Efrona na dedičné pohrebisko. Ved' tam pochovali Abraháma a jeho ženu Sáru, tam pochovali Izáka a jeho ženu Rebeku a tam som pochoval aj Liu. ³² Pozemok a jaskyňa bola kúpená od Hetejcov.“

³³ Keď Jakub skončil odkaz pre svojich synov, vyložil si nohy na lôžko a skonal. Tak sa pripojil k svojmu ľudu.

Gn50

L. Jakubov pohreb. - ¹ Tu sa Jozef vrhol na svojho otca, plakal nad ním a bozkával ho. ² Potom rozkázal svojim služobníkom, lekárom, zabalzamovať jeho otca. A lekári balzamovali Izraela. ³ Trvalo im to pri ňom štyridsať dní, lebo toľko času bolo treba na balzamovanie. Aj Egypťania ho oplakávali sedemdesiat dní. ⁴ A keď sa dni oplakávania minuli, Jozef povedal faraónovým dvoranom: „Ak som našiel milosť vo vašich očiach, prihovorte sa za mňa, prosím, u faraóna v tomto zmysle: ⁵ Môj otec ma zaviazal prísahou: „Hľa, ja už zomriem. Pochováš ma v mojom hrobe, ktorý som si vykopal v krajine Kanaán!“ - A teraz by som chcel ísť hore pochovať si otca; potom sa vrátim.“ ⁶ Faraón odkázal: „Chod' hore a pochovaj otca, ako si prisahal!“ ⁷ A tak Jozef odišiel pochovať svojho otca a s ním išli všetci faraónovi služobníci: úradníci jeho paláca, všetci hodnostári egyptskej krajiny ⁸ a všetci Jozefovi domáci i jeho bratia a domáci jeho otca. Iba svoje malé deti, svoje ovce a dobytok nechali v krají Gesen. ⁹ S nimi išli aj vozy a jazdci, takže to bol veľmi veľký zástup.

¹⁰ Keď došli ku Goren-Atad za Jordánom, konali tam veľký a slávnostný pohreb. Za svojho otca urobil sedemdnňovú smútočnú slávnosť ¹¹ Keď sa obyvatelia krajiny, Kanaánčania, dozvedeli o smútočnej slávnosti pri Gorene, vraveli: „To je veľkolepá egyptská smútočná slávnosť!“ Preto nazvali to (miesto) Abel Misraim - Egyptský smútok, čo leží za Jordánom. ¹² Jeho synovia s ním teda urobili, ako im prikázal. ¹³ Vydali sa totiž do krajiny Kanaán a pochovali ho v jaskyni makpelského pozemku, na pozemku východne od Mambre, ktorý kúpil Abrahám od Hetejca Efrona na dedičné pohrebisko. ¹⁴ Keď Jozef pochoval otca, vrátil sa do Egypta, aj jeho bratia a všetci, čo s ním išli.

Jozefova veľkodušnosť. - ¹⁵ Keď otec zomrel, Jozefovi bratia sa začali báť a vraveli si: „Nezachová sa teraz Jozef nepriateľsky voči nám a neodplatí nám všetko to zlé, čo sme mu vykonali?“ ¹⁶ Preto odkázali Jozefovi: „Tvoj otec pred svojou smrťou prikázal: ¹⁷ „Toto poviete Jozefovi: Odpusť, prosím, svojim bratom ich previnenie a hriech, že ti spôsobili zlo! Už nám len odpusť naše previnenie! Ved' my uctieваме Boha tvojho otca!“ Keď mu to hovorili; Jozef plakal. ¹⁸ Potom prišli sami bratia, padli pred ním a vraveli: „Pozri, sme tvojimi sluhami!“ ¹⁹ Jozef im však povedal: „Len sa nebojte! Ved' či som ja na Božom mieste?!“ ²⁰ Vy ste síce snovali proti mne zlo, ale Boh to obrátil na dobro, aby uskutočnil to, čo je dnes, aby zachránil život mnohým ľuďom. ²¹ Len sa už nebojte! Ja sa budem starať o vás aj o vaše deti!“ Tak ich tešil a milo sa im prihovárал.

Jozefova smrť - ²² Jozef teda býval v Egypte; on aj dom jeho otca. Jozef žil stodesať rokov. ²³ A Jozef videl Efraimových synov až do tretieho pokolenia. Aj synovia Manassesovho syna Machira sa narodili za Jozefovho života. ²⁴ Raz potom Jozef povedal svojim bratom: „Ja už zomriem, ale Boh sa vás istotne ujme a vyvedie vás z tejto krajiny do krajiny, ktorú

odprisahal Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi.“²⁵ Nato dal Jozef Izraelovým synom prisahať a povedal: „Keď sa vás Boh zaujme, preneste moje kosti odtiaľto!“²⁶ A Jozef umrel, keď mal stodesať rokov. Potom ho zabalzamovali a uložili ho do rakvy v Egypte.

EXODUS - VÝCHOD

Vyslobodenie Izraelitov z egyptského otroctva 1 - 18

Ex1

I. *Jakubovo potomstvo vzrástlo v Egypte v národ.* - ¹ Toto sú mená Izraelových synov, ktorí prišli do Egypta s Jakubom. Každý prišiel so svojou rodinou: ² Ruben, Simeon, Lévi a Júda, ³ Isachar, Zabulon a Benjamín, ⁴ Dan a Neftali, Gad a Aser. ⁵ Všetkých duší, vlastných Jakubových potomkov bolo sedemdesiat duší. Jozef bol už v Egypte.

⁶ Keď Jozef zomrel i jeho bratia a celé to pokolenie, ⁷ Izraeliti sa veľmi rozmnožili a rozrástli a boli takí mocní, že krajina bola nimi preplnená. ⁸ Keď potom v Egypte nastúpil nový kráľ ktorý Jozefa nepoznal, ⁹ povedal svojmu ľudu: „Hľa, izraelský ľud je mocnejší a početnejší ako my. ¹⁰ Podniknime niečo a šikovne zabráňme, aby sa ďalej nerozmnožoval a - keby nastala vojna - aby sa azda nepripojil k našim nepriateľom, nebojoval proti nám a potom z krajiny neodišiel.“ ¹¹ I ustanovili nad ním pracovných dozorcov, aby ho utláčali ťažkými robotami: staval totiž faraónovi zásobovacie mestá Pitom a Rameses. ¹² Ale čím viac ho utláčali, tým väčšmi sa rozmnožoval a rozrástol, takže sa Izraelitov priam desili. ¹³ Preto Egyptania neľudsky hnali Izraelitov do práce ¹⁴ a ich život robili neznesiteľným ťažkou robotou s hlinou a tehliami a rozličnými poľnými prácami - všetkými robotami, do ktorých ich násilne nútili.

Faraón vydáva rozkaz zabíjať hebrejské nemluvňatá. - ¹⁵ A egyptský kráľ rozkázal hebrejským babiciam, z ktorých jedna sa volala Sefora a druhá Fua: ¹⁶ „Keď pomáhate Hebrejke pri pôrode, dávajte pozor na pohlavie! Ak je to chlapec, zabite ho, ak dievča, nech ostane nažive!“ ¹⁷ Ale babice sa báli Boha a nerobili, ako im rozkázal egyptský kráľ; nechávali chlapcov nažive. Tu si dal egyptský kráľ babice zavolať a povedal im: „Čo to robíte, že nechávate chlapcov nažive?“ ¹⁹ Babice však odpovedali faraónovi: „Hebrejky nie sú ako egyptské ženy, to sú zvieraťá! Kým k nim dôjde babica, ony porodí.“ ²⁰ Boh babiciam preukazoval dobrodenia a ľud vzrástol a silnel. ²¹ A keďže sa babice báli Boha, on ich obdaril početným potomstvom.

²² Preto faraón rozkázal všetkému svojmu ľudu: „Každého chlapca, čo sa narodí Hebrejom, hod'te do Nílu, každé dievča nechajte žiť!“

Ex2

II. *Mojžišovo narodenie a mladosť.* - ¹ Šiel istý muž z kmeňa Léviho a vzal si za ženu Léviho dcéru. ² Žena počala a porodila syna. Keď videla, že je pekný, tri mesiace ho ukrývala. ³ Dlhšie ho však skrývať nemohla, preto vzala papyrusový košík, vymazala ho asfaltom a smolou, vložila doň chlapca a položila ho do trstia na brehu Nílu. ⁴ Ale jeho sestra si stala obďaleč, aby zvedela, čo s ním bude.

⁵ Tu prišla k Nílu faraónova dcéra vykúpať sa. Kým jej sprievodkyne chodili sem-tam po brehu Nílu, ona zbadala medzi trstinou košík. Poslala svoju slúžku, aby ho priniesla. ⁶ Keď ho otvorila, uvidela dieťa; bol to plačúci chlapec. Prišlo jej ho ľúto a povedala: „To je z

hebrejských detí!“⁷ Vtedy sa jeho sestra opýtala faraónovej dcéry: „Nemám ísť a zavolať ti hebrejskú dojku, ktorá by ti chlapca vychovala?“⁸ A faraónova dcéra jej odvetila: „Chod!“ Dievča išlo a zavolalo chlapcovu matku.⁹ Faraónova dcéra jej povedala: „Vezmi tohoto chlapca a odchovaj mi ho! Odmením ťa.“ Žena chlapca vzala a chovala ho.¹⁰ Keď chlapec dorástol, zaviedli ho k faraónovej dcére. Stal sa jej synom a ona mu dala meno Mojžiš, vraviac: „Veď som ho z vody vytiahla.“

¹¹ V tom čase, keď Mojžiš dorástol, vyšiel k svojim súkmeňovcom, aby videl ich ťažkú robotu. Tu videl, ako istý Egyptan bil jeho súkmeňovca, hebrejského brata.¹² I poobzeral sa a keď videl, že tam nebolo nikoho, Egyptana zabil a ukryl do piesku.¹³ Na druhý deň vyšiel opäť a videl, ako sa dvaja hebrejskí mužovia bijú medzi sebou. I zavolať na útočníka: „Prečo biješ svojho blížneho?“¹⁴ On mu však odvetil: „Ktože ťa ustanovil nad nami za rozhodcu a sudcu?! Vari chceš zabiť aj mňa, ako si odpratol toho Egyptana?“ Mojžiš sa preľakol a povedal si: „Tak, vec sa už rozniesla.“¹⁵ A keď sa o tej veci dozvedel faraón, pokúšal sa Mojžiša zabiť. Ale Mojžiš pred faraónom utiekol a usadil sa v kraji Madián, zdržoval sa pri studni.

¹⁶ Madiánsky kňaz mal sedem dcér. A ony prišli, čerpali vodu a nalievali ju do válovov, aby napojili ovce svojho otca.¹⁷ Keď prišli pastieri a odháňali ich, Mojžiš vstal, zaujal sa ich a ovce im napojil.¹⁸ Keď ony potom prišli k svojmu otcovi Raguelovi, on sa ich spýtal: „Prečo ste dnes prišli tak skoro?“¹⁹ Ony mu odpovedali: „Akýsi Egyptan sa nás zastal pred pastiermi, ba aj nám pomohol napojiť ovce!“²⁰ Tu on povedal svojim dcéram: „A kdeže je? Prečo ste (tam) nechali toho muža?! Zavolajte ho, nech si niečo zaje!“²¹ A Mojžiš sa rozhodol, že uňho ostane. Potom dal Mojžišovi svoju dcéru Seforu,²² ktorá mu porodila syna, a on ho nazval Gersamom, hovoriac: „Som prišelcom v cudzej krajine.“ (Potom mu porodila aj druhého a pomenoval ho Eliezerom, hovoriac: „Ozaj, Boh otca môjho je mojou pomocou, vyslobodil ma od faraónovho meča!“)

²³ Po dlhom čase egyptský kráľ zomrel, ale Izraeliti vzdychali pod robotou a kričali a ich volanie od roboty vystúpilo k Bohu.²⁴ Boh počul ich nárek a spomenul si na svoju zmluvu s Abrahámom Izákom a Jakubom.²⁵ A Boh zhladal na Izraelitov a ujal sa ich.

Ex3

III. Boh sa zjavuje Mojžišovi a určuje ho za vysloboditeľa svojho ľudu. - ¹ Mojžiš pásol ovce svojho test'a, madiánskeho kňaza Jetra. Keď raz hnal ovce na púšť, došiel k Božiemu vrchu Horeb.

² Tu sa mu zjavil Boží anjel v ohnivom plameni z trňového kríka. Keď naň hľadel, videl, že trňový krík horí plameňom, ale nezhára.³ Vtedy si Mojžiš povedal: „Pôjdem a obzriem si ten čudný jav. Prečo trňový krík nezhorí.“⁴ Keď Pán videl, že prichádza, aby si to obzrel, Boh naňho z trňového kríka zavolať: „Mojžiš, Mojžiš!“ On odpovedal: „Tu som.“⁵ I hovoril mu: „Nepribližuj sa sem! Zober si z nôh obuv, lebo miesto, na ktorom stojíš, je zem svätá!“⁶ A pokračoval: „Ja som Boh tvojho otca Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba.“ Vtedy si Mojžiš zakryl tvár, lebo sa bál pozrieť na Boha.

⁷ A Pán mu povedal: „Videl som utrpenie svojho ľudu v Egypte a počul som jeho volanie pre pracovných dozorcov. Viem o jeho utrpení.“⁸ Preto som zostúpil, aby som ho vyslobodil z moci Egyptanov a vyviedol ho z tej krajiny do krajiny krásnej a priestrannej, do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom, do bydlísk Kanaánčanov, Hetejcov, Amorejčanov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebujejcov.⁹ A teraz došlo volanie Izraelitov ku mne a ja som videl útlak, ktorým ich Egyptania sužujú.¹⁰ Preto pod', pošlem ťa k faraónovi! Vyvedieš môj ľud, Izraelitov, z Egypta!“¹¹ Tu Mojžiš povedal Bohu: „Kto som ja, aby som šiel k faraónovi a aby som vyviedol Izraelitov z Egypta?“¹² On mu povedal: „Ja budem s tebou a toto ti bude znamením, že som ťa ja poslal: keď vyvedieš ľud z Egypta, budete uctievať Boha na tomto vrchu.“

Boh zjavuje svoje meno. - ¹³ Mojžiš povedal Bohu: „Ja pôjdem k Izraelitom a poviem im: „Boh vašich otcov ma poslal k vám.“ Oni sa budú pýtať: „Aké je jeho meno?“ A čo im odpoviem?“ ¹⁴ Boh povedal Mojžišovi: „Ja som, ktorý som!“ - a dodal: „Toto povieš Izraelitom: „Ja-som“ ma poslal k vám!“ ¹⁵ A Boh Mojžišovi ešte povedal: „Pán, Boh vašich otcov, Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba, ma poslal k vám. Toto je moje meno naveky a takto ma budú spomínať z pokolenia na pokolenie. ¹⁶ Chod', zhromaždi starších Izraela a povedz im: „Zjavil sa mi Pán, Boh vašich otcov, Boh Abraháma, Izáka a Jakuba, a povedal mi: Bedlivo som vás pozoroval, aj to, čo sa s vami dialo v Egypte. ¹⁷ Preto som sa rozhodol, že vás vyvediem z egyptského utrpenia do krajiny Kanaánčanov, Hetejcov, Amorejčanov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebuzejcov, do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom.“ ¹⁸ A oni poslúchnu tvoj hlas a pôjdeš ty a starší Izraela k egyptskému kráľovi a poviete mu: „Pán, Boh Hebrejov, nám prišiel v ústrety a teraz musíme ísť na tri dni cesty do púšte, aby sme Pánovi, nášmu Bohu, priniesli obeť.“ ¹⁹ Ja viem, že egyptský kráľ vám nedovolí odísť, iba ak pod silnou rukou. ²⁰ Preto zdvihnem svoju ruku a budem biť Egyptčanov všetkými svojimi zázrakmi, ktoré na nich vykonám. Potom vás prepustí. ²¹ A vzbudím tomuto ľudu priazeň v očiach Egyptčanov, takže keď pôjdete preč, nedajú vám odísť naprázdno. ²² Ženy si vyžiadajú od svojich susediek a spolubývajúcich zlaté a strieborné predmety a naložíte ich na svojich synov a na svoje dcéry, a tak vyplienite Egypt.“

Ex4

IV. ¹ Mojžiš namietal: „A keď mi nebudú veriť a nebudú počúvať môj hlas, ale budú vravieť: „Nezjavil sa ti Pán!““ ² Pán mu povedal: „Čo to máš v ruke?“ On odvetil: „Palicu.“ ³ A on vravel: „Hod' ju na zem!“ Keď ju hodil na zem, premenila sa na hada, takže Mojžiš pred ním utekal. ⁴ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Načiahni ruku a chyt' ho za chvost!“ A keď načiahol ruku a chytil ho, premenil sa v jeho ruke na palicu. ⁵ „To preto, aby uverili, že sa ti zjavil Pán, Boh ich otcov, Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba.“ ⁶ A Pán mu hovoril ďalej: „Vlož si ruku do záňadria!“ I vložil si ruku do záňadria a keď ju vytiahol, ruka bola malomocná ako sneh. ⁷ Potom mu povedal: „Opäť si vlož ruku do záňadria!“ On opäť vložil ruku do svojho záňadria a keď ju zo záňadria vytiahol, div, bola ako ostatné jeho telo. ⁸ „A keby ti neverili a nepočúvali na hlas prvého zázraku, uveria na hlas druhého zázraku. ⁹ A ak by neverili ani týmto dvom zázrakom a nepočúvali by tvoj hlas, potom vezmi trochu vody z Nílu a vylej ju na suchú zem. A voda, ktorú vezmeš z Nílu, premení sa na suchej zemi na krv.“

¹⁰ Nato Mojžiš povedal Pánovi: „Nie tak, Pane! Ja nie som výrečný muž. Nebol som predtým a nie som ani teraz, odkedy sa rozprávaš so svojím sluhom, lebo mám nemotorné ústa a ťarbavý jazyk.“ ¹¹ Pán mu odvetil: „A kto dáva človeku ústa, alebo kto ho robí nemým alebo hluchým, vidiacim alebo slepým? Azda nie ja, Pán? ¹² A teraz len chod'! Ja budem s tvojimi ústami a poučím ťa, čo máš hovoriť!“ ¹³ On však odpovedal: „Prosím, Pane, pošli niekoho iného!“ ¹⁴ Tu sa Pán nahneval na Mojžiša a povedal: „Či nie je tvoj brat Áron, levita?! Viem, že on veľmi dobre rozpráva. On ti ide oproti a keď ťa uvidí, bude sa zo srdca radowať. ¹⁵ Ty mu porozprávaš a vložíš mu slová do úst a ja budem s tvojimi i s jeho ústami a poučím vás, čo máte robiť. ¹⁶ On bude namiesto teba hovoriť ľudu; a tak on bude tvojimi ústami, kým ty budeš preň ako Boh. ¹⁷ Túto palicu si však zober do ruky, ňou budeš robiť zázraky!“

Mojžiš odchádza z Madiánska. - ¹⁸ Tu Mojžiš šiel a vrátil sa k svojmu test'ovi Jetrovi a povedal mu: „Chcel by som ísť navštíviť svojich bratov v Egypte a pozrieť sa, či ešte žijú.“ Jetro odpovedal Mojžišovi: „Len chod' v pokoji!“ ¹⁹ A Pán povedal Mojžišovi ešte v Madiánsku: „Chod', vráť sa do Egypta, veď všetci, čo ti číhali na život, sú mŕtvi!“ ²⁰ Mojžiš vzal svoju ženu a svojich synov, vyložil ich na osla a vracal sa do Egypta. Do ruky si však vzal Božiu palicu.

²¹ A pán mu ešte povedal: „Keďže sa vraciaš do Egypta, dávaj pozor, aby si urobil pred faraónom všetky tie zázraky, nad ktorými som ti dal moc. Ja však zatvrdím jeho srdce a on neprepustí ľud.“ ²² Potom povieš faraónovi: Toto hovorí Pán: „Izrael je môj prvorodený syn.“ ²³ Povedal som ti: Prepust' môjho syna, aby mi slúžil! Ty si však odmietol prepustiť ho. Preto ja usmrťím tvojho prvorodeného syna.“

²⁴ Na ceste počas nočného oddychu sa však naň oboril Pán a chcel ho usmrtiť. ²⁵ Tu Sefora vzala ostrý kameň, obrezala predkožku svojho syna a dotkla sa jeho nôh a povedala: „Ženíchom krvi si mi!“ ²⁶ Potom ho nechal, lebo povedala: „Ženíchom krvi si pre obriezku.“

Mojžiš a Áron vystupujú pred ľud v Egypte. - ²⁷ Pán hovoril aj Áronovi: „Chod' na púšť naproti Mojžišovi!“ On šiel, stretol ho pri Božom vrchu a pobožkal ho. ²⁸ A Mojžiš oznámil Áronovi všetky Pánove slová, ktorými ho vyslal, a všetky zázraky, ktoré mu prikázal. ²⁹ Nato Mojžiš a Áron šli a zhromaždili starších Izraela. ³⁰ Áron im predniesol všetky slová, ktoré Pán hovoril Mojžišovi, a on robil zázraky pred očami ľudu ³¹ a ľud uveril. A keď počuli, že Pán (sústrastne) pozoroval Izraelitov a videl ich utrpenie, padli na kolená a klaňali sa.

Ex5

V⁵. Prvé vyjednávanie s faraónom. - ¹ Potom Mojžiš a Áron išli a vraveli faraónovi: „Toto ti odkazuje Pán, Boh Izraela: „Prepust' môj ľud, aby mi na púšti pripravil slávnosť!“ ² Faraón však odvetil: „Kto je Pán, aby so ho počúval a prepustil Izrael? Pána nepoznám a Izrael neprepustím!“ ³ Vtedy mu povedali: „Zjavil sa nám Boh Hebrejov. Máme ísť na tri dni cesty do púšte a tam priniesť Pánovi, nášmu Bohu, obeť, aby nás nenavštívil morom alebo mečom.“ ⁴ Ale egyptský kráľ im odvetil: „Mojžiš a Áron, prečo chcete odviesť ľud od jeho práce? Len choďte za svojou robotou!“ ⁵ A faraón ešte hovoril: „Ľudu v krajine je veľa a vy by ste im chceli dožičiť odpočinok od robôt?!“

Útlak Izraelitov sa zväčšuje. - ⁶ A v ten istý deň faraón prikázal dozorcovi a predákovi ľudu: ⁷ „Nabudúce nedodávajúť ľudu slamu na výrobu tehál ako doteraz. Sami nech si idú nazbierať slamy! ⁸ Ale vy žiadajte od nich také množstvo tehál, aké vyrábali doteraz. Nič im nezľavujte, lebo sú leniví! Ved' prečo kričia: „Chceme odísť, chceme obetovať nášmu Bohu!“? ⁹ Robotou treba týchto ľudí pritisnúť, aby sa starali o ňu a nestarali sa o hlúpe reči!“ ¹⁰ Dozorcovia (prác) a zapisovatelia šli a povedali ľudu: „Toto hovorí faraón: „Slamu vám už nedodám. ¹¹ Sami si choďte zbierať slamu, kde nájdete! Z vašej úlohy sa však nič nezľaví!“

¹² A ľud sa rozprchol po celej egyptskej krajine zbierať slamu na tehlu. ¹³ Dozorcovia však naliehali a vraveli: „Konajte si svoju prácu ako vtedy, keď bola slama!“ ¹⁴ A bili izraelských predákov, na ktorých dozorcovia zvalovali vinu a hovorili: „Prečo ste včera a dnes nevyhotovili také množstvo tehál ako doteraz?“

¹⁵ I pobrali sa predáci izraelského ľudu a sťažovali si u faraóna: „Prečo tak nakladáš so svojimi sluhami? ¹⁶ Slama sa nedodáva tvojim sluhom, ale „tehly - hovoria nám - len vyrábajte!“ Ešte aj bijú tvojich sluhov! Veru, krivíš svojmu ľudu!“ ¹⁷ On však odvetil: „Leniví ste, leniví! Preto žiadate: „Chceme odísť, aby sme obetovali Pánovi.“ ¹⁸ A už sa berte, pracujte! Slama sa vám nedodá, ale množstvo tehál odovzdáte!“ ¹⁹ Tu videli izraelskí predáci, že sú v zlom položení, lebo sa im prikazovalo: „Nič sa vám nezľaví z vašej dennej výroby tehál!“

²⁰ Keď vyšli od faraóna, stretli sa s Mojžišom a Áronom ktorí na nich čakali, a povedali im: ²¹ „Nech vás vidí Pán a nech súdi! Ved' ste nás urobili nenávidenými v očiach faraóna a jeho služobníkov. Meč ste mu vtisli do rúk, aby nás povraždil!“ ²² Nato sa Mojžiš obrátil na Pána a prosil: „Pane prečo dávaš tomuto ľudu toľko trpieť? ²³ Ved' odvtedy, čo som vkročil k faraónovi, aby som hovoril v tvojom mene, on gniavi tento ľud a ty svoj národ vôbec nevyslobodzujúš!“

VI. ¹ Pán odpovedal Mojžišovi: „Teraz uvidíš, čo urobím faraónovi. Ved' pod silnou rukou vás on prepustí a pod mocnou rukou vás aj vyženie zo svojej krajiny.“

Pán poznove sľubuje vyslobodenie. - ² Potom Boh hovoril Mojžišovi: „Ja som Pán. ³ Ja som sa zjavoval Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi ako Všemohúci Boh, ale pod svojím menom Pán som sa im nedal poznať. ⁴ Uzavrel som s nimi aj svoju zmluvu, že im dám kanaánsku krajinu, kde bývali ako cudzinci. Ja som počul aj nárek Izraelitov, ktorých ujarmili Egyptania, rozpamätal som sa na svoju zmluvu. ⁶ Preto povedz Izraelitom: „Ja som Pán a ja vás vyvediem spod jarma egyptskej roboty, vyslobodím vás z otroctva a vykúpim vás zdvihnutým ramenom a veľkými trestmi. ⁷ Vezmem si vás za svoj ľud a budem vašim Bohom a vy poznáte, že ja, Pán, som váš Boh, ktorý vás vyviedol spod jarma egyptských robôt.“ ⁸ Potom vás vovediem do krajiny, ktorú som slávnostne prisľúbil dať Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi. Ja, Pán, vám ju dám do vlastníctva!“ ⁹ Mojžiš to oznámil Izraelitom, ale oni nechceli Mojžiša ani počúvať pre malomyselnosť a pre ťarchu robôt.

¹⁰ Tu Pán hovoril Mojžišovi: ¹¹ „Chod', povedz egyptskému kráľovi, faraónovi, nech prepustí Izraelitov zo svojej krajiny!“ ¹² Mojžiš však odpovedal Pánovi: „Hľa, Izraeliti ma nepočúvajú, akože ma poslúchne faraón, keď mám okrem toho nemotorné ústa?“ ¹³ A pán znova hovoril s Mojžišom a Áronom a poslal ich k Izraelitom a k egyptskému kráľovi, faraónovi, aby vyviedli Izraelitov z egyptskej krajiny.

Mojžišov a Áronov rodokmeň. - ¹⁴ Títo sú poprední vo svojich rodoch: synovia Rubena, Izraelovho prvorodeného: Hénok, Falu, Hesron a Charmi. ¹⁵ To sú popredné rodiny Rubenove. Simeonovi synovia: Jamuel, Jamin, Ahod, Jachin, Soar a syn kanaánskej ženy Šaul. To sú popredné rodiny Simeonove. ¹⁶ Toto sú mená synov Léviho podľa ich pôvodu: Gerson, Kaát a Merari. A Lévi žil stotridsaťsedem rokov. ¹⁷ Gersonovi synovia: Lobni a Semei podľa svojich čeladi. ¹⁸ Kaátovi synovia: Amram, Isaár, Hebron a Oziel. Kaát žil stotridsaťtri rokov. ¹⁹ Synovia Merariho: Moholi a Musi. To sú popredné rodiny podľa ich pôvodu. ²⁰ Amram si vzal za ženu svoju tetu Jochabed a ona mu porodila Árona a Mojžiša. Amram žil stotridsaťsedem rokov. ²¹ Isaárovi synovia: Kore, Nefer a Zechri. ²² Ozielovi synovia: Misael, Elisafan a Setri. ²³ Áron si vzal za ženu Aminadabovu dcéru, Nahasonovu sestru Alžbetu, a ona mu porodila Nadaba, Abiuho, Eleazara a Itamara. ²⁴ Synovia Koreho: Aser, Elkana a Abiasaf. To sú popredné rodiny Koreovcov. ²⁵ Áronov syn Eleazar si vzal za ženu z Futielových dcér a ona mu porodila Finésa. To sú poprední z rodín Léviho podľa svojich čeladi.

²⁶ To je ten Áron a ten Mojžiš, ktorým Pán povedal: „Vyved'te Izraelitov z egyptskej krajiny podľa ich skupín!“ ²⁷ To oni sa rozprávali s egyptským kráľom, faraónom, keď chceli vyvieť Izraelitov z Egypta. To bol Mojžiš a Áron.

Mojžiš dostáva od Pána nezvyčajnú moc. - ²⁸ V tom čase, keď Pán v egyptskej krajine hovoril Mojžišovi, ²⁹ Pán povedal Mojžišovi: „Ja som Pán! Povedz faraónovi, egyptskému kráľovi, čo som ti hovoril!“ ³⁰ Ale Mojžiš odpovedal Pánovi: „Ved' ja mám nemotorné ústa, akože ma faraón vypočuje?“

VII. ¹ Pán však povedal Mojžišovi: „Pozri, dávam ťa faraónovi za božstvo a tvoj brat Áron bude tvojím prorokom. ² Ty mu rozpovieš všetko, čím som ťa poveril, a tvoj brat Áron bude hovoriť faraónovi, aby prepustil Izraelitov zo svojej krajiny. ³ Ja však zatvrdím faraónovo srdce, aby som urobil veľa svojich znamení a zázakov v egyptskej krajine. ⁴ A faraón vás nebude počúvať, ja však položím svoju ruku na Egyptanov a za veľkých súdov vyvediem svoje voje a

svoj izraelský ľud z Egypta. ⁵ Potom poznajú Egyptania, že ja som Pán, keď vystriem proti Egyptanom svoju ruku, aby som spomedzi nich vyviedol Izraelitov.“ ⁶ A Mojžiš a Áron urobili tak, ak im rozkázal Pán. Tak urobili. ⁷ Mojžiš mal osemdesiat rokov a Áron osemdesiat tri rokov, keď rokovali s faraónom.

Zázrak s hadom na potvrdenie Mojžišovho poslania. - ⁸ Pán ďalej hovoril Mojžišovi a Áronovi: ⁹ „Keď bude faraón od vás žiadať: „Nože, urobte zázrak!“, povieš Áronovi: „Vezmi svoju palicu a hod ju pred faraóna!“, a premení sa na hadiu potvoru.“ ¹⁰ Potom Mojžiš a Áron išli k faraónovi a robili tak, ako im prikázal Pán. Áron hodil svoju palicu pred faraóna pred jeho služobníkov a ona sa premenila na hadiu potvoru. ¹¹ Faraón dal však zavolať (svojich) mudrcov a čarodejníkov a oni, egyptskí zaklínači svojimi čarami urobili to isté: ¹² Každý z nich hodil svoju palicu a ony sa premenili na hadie potvory. Áronova palica však požrala ich palice. ¹³ No faraónovo srdce zostalo tvrdé a nepočúvol ich, ako im predpovedal Pán.

Egyptské rany 7,14 - 10,29

Prvá rana: Premenenie nílскеj vody na krv. - ¹⁴ Nato hovoril Pán Mojžišovi: „Faraónovo srdce je tvrdé. Nechce prepustiť ľud. ¹⁵ Zrána choď k faraónovi - on pôjde vtedy k vode - a na nílskom brehu mu podíď v ústrety! Palicu však, čo sa premenila na hada, vezmi si do ruky ¹⁶ a povie mu: „Pán, Boh Hebrejov, ma poslal k tebe s rozkazom. Prepustiť môj ľud, aby mi slúžil na púšti! Ale ty si neposlúchol doteraz. ¹⁷ Preto toto hovorí Pán: Podľa tohoto poznáš, že ja som Pán: Pozri, ja teraz udriem palicou, čo je v mojej ruke, nílsku vodu a premení sa na krv. ¹⁸ Aj ryby, čo sú v Níle, podochnú a Níl bude páchnuť, takže sa Egyptanom bude priecť piť vodu z Nílu.“

¹⁹ Potom Pán vravel Mojžišovi: „Povedz Áronovi: „Vezmi si svoju palicu a vystri ruku nad egyptské vody, nad ich potoky, kanále, jazerá a nad všetky ich vodné nádrže, aby sa premenili na krv. A bude krv v celom Egypte, ešte aj v drevených a kamenných nádobách!“ ²⁰ A Mojžiš a Áron urobili tak, ako im prikázal Pán. Zdvihol svoju palicu pred faraónom a jeho služobníkmi, udrel nílsku vodu a všetka nílска voda premenila sa na krv. ²¹ Ryby v Níle podochli a Níl zapáchal tak, že Egyptania nemohli piť z Nílu vodu. A krv bola v celej egyptskej krajine. ²² Ale egyptskí zaklínači svojimi čarami urobili to isté, a tak faraónovo srdce ostalo zatvrdnuté a nepočúvol ich, ako predpovedal Pán.

²³ Faraón sa obrátil a šiel domov a neprípúšťal si to vôbec k srdcu. ²⁴ Všetci Egyptania kopali okolo Nílu pitnú vodu, lebo nílска voda sa piť nedala. ²⁵ Takto prešlo sedem dní odvtedy, čo Pán udrel Níl.

Druhá rana: Žaby. - ²⁶ A Pán povedal Mojžišovi: „Vojdi k faraónovi a povedz mu: „Toto hovorí Pán: Prepustiť môj ľud, aby mi slúžil! ²⁷ Ak ho neprepustiš, ja navštívím žabami celý tvoj kraj!“ ²⁸ Potom sa Níl bude hemžiť žabami a vyjdú von a natisnú sa do tvojho paláca, do tvojej spálne, do tvojej postele, aj do príbytkov tvojich služobníkov a tvojho ľudu, do tvojich pekární i korýt na cestu. ²⁹ Áno, žaby budú skákať po tebe, aj po tvojich poddaných a po všetkých tvojich sluhoch!“

VIII. ¹ Pán prikázal Mojžišovi aj toto: „Povedz Áronovi: „Vystri ruku so svojou palicou nad riekou, kanále a rybníky a prived žaby na egyptskú krajinu!“ ² I vystrel Áron ruku nad egyptské vodstvo a tu povyliezali žaby a pokryli egyptskú krajinu. ³ Ale aj zaklínači svojimi čarami urobili to isté. Aj oni priviedli žaby na egyptskú krajinu.

⁴ Vtedy faraón dal zavolať Mojžiša a Árona a povedal: „Poproste Pána, aby odňal odo mňa a od môjho ľudu tie žaby. Potom prepustím ľud, aby šiel Pánovi priniesť obeť.“⁵ A Mojžiš povedal faraónovi: „Urči mi, nakedy mám vyprosiť tebe i tvojim služobníkom a tvojmu ľudu, aby žaby zmizli od teba a z tvojich domov a aby zostali iba v Níle?!”⁶ On odvetil: „Na zajtra!” Mojžiš povedal: „Bude podľa tvojho slova, aby si poznal, že nik nie je ako Pán, náš Boh.”⁷ Žaby sa teda vzdialia od teba a z tvojich domov, aj od tvojich služobníkov a od tvojho ľudu, iba v Níle ostanú.“⁸ Nato Mojžiš a Áron odišli od faraóna a Mojžiš prosil Pána za sľub, ktorý dal faraónovi.⁹ A Pán urobil podľa Mojžišovej prosby: Žaby podochli v domoch, v nádвориach i na poliach¹⁰ a pozhŕňali ich na veľké hromady, takže zem páchla.¹¹ Keď faraón videl, že nastala úľava, zatvrdil si srdce a nepočúvol ich, ako predpovedal Pán.

Tretia rana: Komáre. - ¹² Potom Pán povedal Mojžišovi: „Povedz Áronovi: „Vystri svoju palicu a udri prach zeme, aby sa po celej egyptskej krajine premenil na komáre!”¹³ Aj tak urobili. Áron vystrel ruku so svojou palicou a udrľ prach zeme. I nastali komáre na ľudoch a na dobytku. Všetok prach egyptskej krajiny sa premenil na komáre.¹⁴ Aj zaklínači robili podobne, aby vyvolali komáre, ale im sa to nepodarilo. Boli teda komáre na ľudoch i na dobytku.¹⁵ Tu povedali zaklínači faraónovi: „To je Boží prst!” Iba faraónovo srdce ostalo zatvrdnuté a on ich nepočúval, ako predpovedal Pán.

Štvrtá rana: Muchy. - ¹⁶ Potom hovoril Pán Mojžišovi: „Zajtra na úsvite predstúp pred faraóna, pôjde vtedy k vode, a povedz mu: „Toto hovorí Pán: Prepust' môj ľud, aby mi slúžil!”¹⁷ Lebo ak neprepustiš môj ľud, ja privediem na teba, na tvojich služobníkov, na tvoj ľud i na tvoje domy jedovaté muchy. Domy Egyptanov, ba ešte aj pôda, na ktorej stoja, budú preplnené muchami.¹⁸ S krajom Gessen však, kde býva môj ľud, urobím v tom istom čase výnimku, takže tam nebude nijakých múch, aby si zvedel, že na zemi som Pánom ja.¹⁹ Urobím rozdiel medzi mojím a tvojím ľudom. Zajtra sa stane toto znamenie!”²⁰ A Pán urobil tak. Dostavili sa v rojoch jedovaté muchy do faraónovho paláca, do príbytkov jeho služobníkov a po celej egyptskej krajine. A krajina ťažko trpela od múch.²¹ Nato dal faraón zavolať Mojžiša a Árona a povedal: „Chod'te a obetujte svojmu Bohu tu v krajine!”²² Mojžiš však odpovedal: „Tak sa to nedá urobiť, lebo my budeme prinášať nášmu Bohu obety, ktoré sú pre Egyptanov ohavnosťou. Ak by sme pred ich očami prinášali obety, ktoré sú pre nich ohavnosťou, vari by nás neukameňovali?”²³ Vyberieme sa na tri dni cesty na púšť, aby sme Pánovi, nášmu Bohu, priniesli obeť tak, ako nám prikázal.”²⁴ A faraón odpovedal: „Ja vás prepustím, aby ste Pánovi, svojmu Bohu priniesli obeť na púšti, len sa nevzd'alujte veľmi ďaleko! Pomodlite sa za mňa!”²⁵ Vtedy Mojžiš povedal: „Hľa, ja teraz od teba odídem a budem prosiť Pána a zajtra sa vzdialia muchy od faraóna, od jeho služobníkov a od jeho ľudu. Len nech nás faraón zasa neoklame, keď potom nebude chcieť prepustiť ľud, aby priniesol obeť Pánovi.”²⁶ Keď Mojžiš vyšiel od faraóna, orodoval u Pána.²⁷ A Pán urobil podľa Mojžišovej prosby a odňal muchy od faraóna, od jeho služobníkov a od jeho ľudu. Neostalo ani len jedinej.²⁸ Ale faraónovo srdce sa zatvrdilo aj tento raz a neprepustil ľud.

IX. Piata rana: Mor na dobytku. - ¹ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Chod' k faraónovi a povedz mu: „Toto hovorí Pán, Boh Hebrejov: Prepust' môj ľud, aby mi slúžil!”² Lebo ak odoprieš prepustiť ho a budeš ho zdržiavať,³ Pánova ruka bude na tvojom dobytku na poli, na koňoch, osloch, ťavách, býkoch a ovciach ako hrozná nákaza.⁴ Pán však urobí rozdiel medzi izraelským a egyptským dobytkom a z toho, čo patrí Izraelitom, nezahynie ani kus.⁵ Pán označil aj čas, keď povedal: „Zajtra to Pán urobí v krajine.”⁶ A Pán to nasledujúci deň urobil: pohynul všetok egyptský dobytok, kým z izraelského dobytku nezahynul ani jeden kus.⁷ Faraón si to

dal zistiť, a naozaj z izraelského dobytku nezahynul ani jeden kus. Srdce faraóna však ostalo tvrdé a neprepustil ľud.

Šiesta rana: Vredy. - ⁸ Nato Pán prikázal Mojžišovi a Áronovi: „Naberte si plné hrste sadzi z pece! Mojžiš nech to potom rozsype pred očami faraóna proti nebu. ⁹ Ony sa rozšíria ako jemný prach po celej egyptskej krajine a spôsobia na ľudoch a na dobytku vredy a zdurené pľuzgiere po celej egyptskej krajine.“ ¹⁰ I vzali sadze z pece a predstavili sa pred faraóna a Mojžiš ich rozsypal proti nebu. Tu vznikli na ľudoch a na dobytku zdurené pľuzgiere, ktoré sa potom rozšírili. ¹¹ Zaklínači sa však nemohli dostaviť pred Mojžiša pre vredy, lebo vredy boli na nich ako na všetkých Egyptanoch. ¹² Ale Pán zatvrdil faraónovo srdce a on ich nepočúval, ako Pán predpovedal Mojžišovi.

Siedma rana: Ľadovec. - ¹³ Potom Pán prikázal Mojžišovi: „Ráno vstaň, predstúp pred faraóna a povedz mu: „Toto hovorí Pán, Boh Hebrejov: Prepust' môj ľud, aby mi slúžil. Lebo tentoraz zošlem všetky svoje rany na teba i na твоjich služobníkov a na tvoj dobytok, aby si poznal, že na celej zemi nie je nik taký, ako som ja. ¹⁵ Už teraz som mohol vystrieť ruku a teba i tvoj ľud udrieť morom tak, že by si bol vyhubený zo zeme. ¹⁶ No náročky som ťa nechal nažive, aby som ti ukázal svoju moc a aby sa tak sláva môjho mena rozšírila o celej zemi. ¹⁷ Ak budeš aj naďalej zdržiavať môj ľud a neprepustiš ho, zajtra o tejto hodine zošlem veľký ľadovec, aký ešte v Egypte nebol odvtedy, čo trvá, až podnes. ¹⁹ A teraz sa rýchlo postaraj o svoj dobytok a o všetko, čo máš na poli! Lebo všetko, ľudia, dobytok, čo bude na poli a nebude utiahnuté pod strechu zahynie, keď sa na nich spustí ľadovec.“ ²⁰ Ktorí sa z faraónových služobníkov báli Pánovej hrozby, tí zaviedli svoju čel'ad' a svoj dobytok pod strechu. ²¹ Kto však nedbal na Pánovu hrozbu, nechal svoju čel'ad' a svoj dobytok na poli.

²² Vtedy Pán povedal Mojžišovi: „Vystri ruku oproti nebu, nech sa spustí ľadovec na celú egyptskú krajinu, na ľudí i na dobytok a na všetko poľné rastlinstvo v egyptskej krajine!“ ²³ Mojžiš vystrel svoju palicu oproti nebu a Pán zoslal hrmenie a ľadovec. Blesky dopadali na zem a Pán dával ľadovcu padať na egyptskú krajinu. ²⁴ Počas ľadovca sa hrozne blýskalo a ľadovec bol taký veľký, aký ešte nebol v celej egyptskej krajine, odkedy vznikol národ. ²⁵ A ľadovec zbil po celej egyptskej krajine všetko, čo bolo na poli, od ľudí až po dobytok; aj všetko poľné rastlinstvo zničil ľadovec a polámal všetky stromy, čo boli na poli. ²⁶ Iba v Gesene, kde bývali Izraeliti, nebolo nijakého ľadovca. ²⁷ Tu si dal faraón zavolať Mojžiša a Árona a povedal im: „Tentoraz som zhrešil! Pán je spravodlivý, ja však a môj ľud sme hriešni. ²⁸ Oroduj u Pána. Ved' primnoho je už toho hrozného hrmenia a ľadovca. Ja vás prepustím, nemusíte tu zostať!“ ²⁹ A Mojžiš mu odvetil: „Len čo vyjdem z mesta, rozťahnem ruky k Pánovi a hrmenie prestane a ľadovec nebude viac padať, aby si vedel, že zem je Pánova. ³⁰ Ale ty a tvoji služobníci, ja viem, že sa ešte nebojíte Pána, Boha.“ ³¹ Ľan a jačmeň boli zbité, lebo jačmeň bol už v klasoch a ľan bol v kvete ³² pšenica a tenkeľ zbité neboli, lebo sú neskoršie. ³³ A Mojžiš odišiel od faraóna za mesto a rozopál ruky k Pánovi. Tu prestalo hrmenie i ľadovec a nelial sa ani dážď na zem. ³⁴ Keď však faraón videl, že dážď, ľadovec a hrmenie prestalo, pokračoval vo svojom hriechu a zatvrdil si srdce on i jeho služobníci; ³⁵ faraónove srdce sa zatvrdilo a neprepustil Izraelitov, ako predpovedal Pán prostredníctvom Mojžiša.

Ex10

X. Ôsma rana: Kobylky. - ¹ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Choď k faraónovi, lebo ja som mu zatvrdil srdce, aj jeho služobníkom, aby som na ňom urobil tieto svoje znamenia ² a aby si rozprával svojim deťom a vnukom, čo som vykonal Egyptanom, aké znamenia som na nich robil, aby ste vedeli, že ja som Pán.“ ³ Mojžiš a Áron išli k faraónovi a hovorili mu: „Toto povedal Pán, Boh Hebrejov: „Dokedy sa budeš zdráhať pokoriť sa mi? Prepust' môj ľud, aby mi slúžil! ⁴ Lebo ak sa budeš zdráhať prepustiť môj ľud, zajtra privediem do tvojho kraja

kobylky. ⁵ Ony tak pokryjú povrch zeme, že nebude možno vidieť zem a zožerú zvyšok toho, čo sa zachránilo a zostalo po ľadovci, a poobžierajú všetky stromy, ktoré rastú na vašom poli. ⁶ Ba naplnia aj tvoje domy a domy všetkých tvojich služobníkov i všetkých Egypt'anov tak, ako to tvoji otcovia a tvoji dedovia nezažili odvtedy, čo boli na zemi, až po dnešný deň.“ Potom sa obrátil a odišiel od faraóna.

⁷ Tu vraveli služobníci faraónovi: „Dokedy nám tento bude na nešťastie? Prepust' ľud, nech slúži Pánovi. Či nevidíš, že Egypt sa rúti do záhuby?“ ⁸ I vrátili Mojžiša a Árona k faraónovi a on im povedal: „Chod'te, uctite si Pána, svojho Boha! Ktorí sú to však, čo majú odísť?“ ⁹ Mojžiš odvetil: „Odídeme so svojimi deťmi a starcami, odídeme so svojimi synmi a dcérami, so svojimi ovcami a dobytkom, lebo máme sviatok Pána.“ ¹⁰ Tu im on povedal: „Nech je s vami Boh, ako vás ja nechám odísť s vašimi deťmi! Pozrite, vy máte niečo za lubom! ¹¹ Nestane sa tak! Vy, muži, môžete ísť a slúžite Pánovi, veď to bola vaša žiadosť!“ A nato ich vyhnali od faraóna.

¹² Tu rozkázal Pán Mojžišovi: „Vystri ruku nad egyptskú krajinu ku kobyľkám, aby sa dostavili na egyptskú zem a aby zožrali všetky rastliny v krajine, všetko, čo ešte ponechal ľadovec.“ ¹³ A Mojžiš vystrel svoju palicu nad egyptskú krajinu. Tu Pán dal duť na krajinou východnému vetru celý deň a celú noc a keď nastalo ráno, východný vietor doniesol kobyľky.

¹⁴ Tak prišli kobyľky na celú egyptskú krajinu a zniesli sa vo všetkých končinách Egypta v ohromnom množstve. Nikdy predtým (tam) nebolo toľko kobyľiek, ako bolo týchto, a nikdy tam toľko ani po nich nebude. ¹⁵ Pokryli povrch celej krajiny, až sa v krajine zotmelo. Zožrali všetky poľné byliny a všetko ovocie na stromoch, čo zostalo po ľadovci, takže v celej egyptskej krajine nezostalo ani zeleného lístka na stromoch a na poľných rastlinách.

¹⁶ I poponáhlal sa faraón zavolať Mojžiša a Árona a povedal: „Zhrešil som proti Pánovi, vášmu Bohu, aj proti vám! ¹⁷ A teraz mi ešte tentoraz odpusťte môj hriech a proste Pána, svojho Boha, aby odvrátil odo mňa aspoň toto smrtiace nebezpečenstvo!“ ¹⁸ Mojžiš teda odišiel od faraóna a orodoval u Pána. ¹⁹ A Pán dal duť silnému vetru od Stredozemného mora, ktorý kobyľky odniesol a vrhol ich do Červeného mora. Na celom území Egypta neostalo ani jednej kobyľky. ²⁰ Ale Pán zatvrdil faraónovo srdce a on neprepustil Izraelitov.

Deviata rana: Tma. - ²¹ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Vystri ruku oproti nebu, aby na celú egyptskú krajinu doľahla tma; taká tma, že ju možno nahmatať!“ ²² I vystrel Mojžiš ruku k nebu a v celej egyptskej krajine nastala hustá trojdňová tma. ²³ Nik nevidel druhého a tri dni sa nemohol nik pohnúť zo svojho miesta. Izraeliti však mali všetci svetlo vo svojich príbytkoch. ²⁴ Tu dal faraón zavolať Mojžiša a Árona a povedal im: „Odíd'te, slúžte Pánovi! Len vaše ovce a váš dobytok nech tu zostanú. Aj vaše deti nech idú s vami!“ ²⁵ Mojžiš však odvetil: „Musíš nám dať aj na zápalné a na celostné obety, aby sme ich priniesli Pánovi, nášmu Bohu. ²⁶ My zoberieme svoj dobytok, nezostane tu ani kopyta, lebo my musíme z neho vybrať, aby sme tak slúžili Pánovi; a ani sami nevieme, čím máme slúžiť Pánovi, kým ta nedôjdeme.“ ²⁷ Tu Pán zatvrdil faraónovo srdce a on ich nechcel prepustiť. ²⁸ Ba faraón povedal Mojžišovi: „Prac sa odo mňa! A neopováž sa viac prísť mi na oči! Lebo keď sa mi ukážeš na oči budeš synom smrti!“ ²⁹ A Mojžiš odvetil: „Nech je tak, ako si povedal, už sa viac neukážem pred tebou!“

Východ z Egypta 11,1 - 13,16

Ex11

XI. Mojžiš oznamuje smrť prvorođených. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: „Ešte jednou ranou budem biť faraóna a Egypt. Potom vás už stadiaľto prepustí. Nielenže vás prepustí, lež bude vás hnať odtiaľto. ² Povedz všetkému ľudu, aby si muži a ženy vyžiadali od svojich známych strieborné a zlaté predmety!“ ³ A Pán prebudil v Egypt'anoch priazeň voči ľudu. Aj Mojžiš bol

veľmi váženým mužom v egyptskej krajine, tak v očiach faraónových úradníkov, ako aj v očiach ľudu. ⁴ Potom Mojžiš vravel: „Toto hovorí Pán: „O polnoci prejdem Egyptom. ⁵ Vtedy zomrie každý prvorodený v egyptskej krajine, od prvorodeného faraónovho, ktorý má sedieť na jeho tróne, až po prvorodeného otrokyne, čo je pri žarnove, aj všetko prvorodené z dobytká.“ ⁶ A bude nárek po celej egyptskej krajine, aký dosiaľ nebol, ani viac nebude. ⁷ Ale u Izraelitov ani pes nezaštekne ani na človeka ani na dobytká, aby ste poznali, že Pán obdivuhodne rozlišuje Egyptanov od Izraelitov. ⁸ Potom prídu všetci títo tvoji služobníci ku mne, padnú pred mnou a budú prosieť: „Odíd ty aj tvoj ľud, čo ti je poddaný!“ A potom pôjdem.“ A odišiel od faraóna veľmi rozhnevaný. ⁹ Pán však povedal Mojžišovi: „Faraón vás nepočúval len preto, aby pribudlo mojich divov v egyptskej krajine.“

¹⁰ Mojžiš a Áron robili pred faraónom všetky tieto zázraky, Pán však zatvrdzoval faraónovo srdce a on neprepustil Izraelitov zo svojej krajiny.

Ex12

XII. Veľkonočný baránok. - ¹ Pán povedal Mojžišovi a Áronovi v egyptskej krajine. „Tento mesiac bude pre vás počiatočným mesiacom. Bude vám prvým mesiacom v roku. ³ Celej izraelskej pospolitosti oznámte: „Desiateho tohoto mesiaca nech si každý zaobstará baránka pre svoju rodinu, pre každý dom! ⁴ Ak je však rodina málo na jedného baránka, potom nech si zaobstará spolu so svojím susedom, ktorého rodina býva najbližšie, podľa počtu osôb; podľa toho si máte zadovážiť baránka koľko kto z vás zje. ⁵ Baránok musí byť bezchybný, ročný samček. Vyberiete si ho spomedzi oviec alebo kôz. ⁶ A bude vo vašej opatere do štrnásteho dňa tohoto mesiaca, keď ho celá izraelská pospolitosť v podvečer zabije. ⁷ I vezme sa z jeho krvi a namažú sa ňou obe veraje a vrchný prah dverí na domoch, v ktorých ho budú jesť. ⁸ A v tú noc budú jesť mäso upečené na ohni; budete ho jesť s nekvaseným chlebom a s horkými zelinami. ⁹ Nič nesmiete z neho jesť surové ani uvarené vo vode ale iba upečené na ohni, hlavu, nôžky a vnútornosti. ¹⁰ Nič z neho nenecháte do rána. Čo by však z neho malo zostať do rána, spálite to na ohni. ¹¹ A budete ho jesť takto: Bedrá budete mať opásané, obuv na nohách a palicu v ruke. Budete jesť narýchlo. lebo je to Pánov prechod (Pesach). ¹² Lebo v tú noc prejdem celou egyptskou krajinou a usmrťím všetko prvorodené v egyptskej krajine od človeka až po dobytok a nad všetkými bohmi Egypta vykonám súd ja, Pán! ¹³ Krv na vašich domoch, v ktorých bývate, bude znamením na vašu ochranu. Keď uvidím krv, prejdem popri vás a nezastihne vás nijaký zhubný úder, keď budem biť Egypt. ¹⁴ Tento deň bude pre vás pamätným dňom a budete ho sláviť ako Pánov sviatok: z pokolenia na pokolenie ho budete sláviť ako večité ustanovenie!

Sviatok Nekvasených chlebov. - ¹⁵ Sedem dní budete jesť nekvasené chleby. Ihneď v prvý deň odstránite kvas zo svojich domov, lebo každý, kto by od prvého až do siedmeho dňa jedol niečo kysnuté, bude vyhladený z Izraela. ¹⁶ V prvý deň budete mať sväté zhromaždenie; aj v siedmy deň budete mať sväté zhromaždenie. V tieto dni nebudete konať nijakú prácu okrem toho, čo je potrebné na prípravu jedla pre každú osobu. ¹⁷ Takto zachovávaťe (zákon) nekvasených chlebov, lebo práve v tento deň som vyviedol vaše zástupy z egyptskej krajiny. Tak zachovávaťe tento deň z pokolenia na pokolenie ako večné ustanovenie!

¹⁸ V prvom (mesiaci), od večera štrnásteho dňa tohoto mesiaca budete jesť nekvasené chleby až do večera dvadsiateho prvého dňa tohoto mesiaca. ¹⁹ Sedem dní sa nesmie nájsť vo vašich domoch kvas, lebo každý, kto bude jesť niečo kysnuté, bude z izraelskej pospolitosti vyhladený, či je cudzinec alebo domorodec! ²⁰ Nesmiete jesť nič kysnuté! Vo všetkých vašich príbytkoch sa bude jesť len nekvasený chlieb.“

Ustanovenie sviatku Paschy. - ²¹ Tu Mojžiš zvolal všetkých starších Izraela a povedal im: „Vyberte sa a zaobstarajte si pre svojich príslušníkov baránka a obetujte paschu! ²² Do krvi, ktorá bude v miske, omočte zväzok yzopu a pomažte ňou obe veraje a vrchný prah! ²³ Nik z vás

nech však nevychádza z dverí svojho domu až do rána. Pán bude totiž prechádzať a biť Egyptanov. Keď však uvidí krv na hornom prahu a na oboch verajach, Pán prejde popri domových dverách a nedovolí hubiteľovi vojsť do vašich domov a zabíjať.²⁴ Zachovajte teda toto ustanovenie, lebo je to príkaz, ktorý platí pre teba a pre tvoje deti naveky!²⁵ Aj potom, keď vojdete do krajiny, ktorú vám dá Pán, ako to prisľúbil, takto zachovávajte tento zvyk!²⁶ A keď sa vás opýtajú vaše deti: „Čo to máte za zvyk?“,²⁷ vy odpoviete: „To je obetovanie paschy pre Pána, ktorý obišiel domy Izraelitov v Egypte, keď bil Egyptanov a keď naše domy ušetril.“

Tu ľud padol na kolena a klaňal sa.

²⁸ A Izraeliti išli a urobili tak, ako Mojžišovi a Áronovi prikázal Pán. Tak urobili.

Smrť egypťských prvorodených. - ²⁹ O polnoci Pán pobil všetkých prvorodených v egypťskej krajine, od prvorodeného faraónovho, čo mal sedieť na jeho tróne až po prvorodeného zajatca čo bol v žalári, aj všetky prvorodené zvieratá.³⁰ V tú noc vstal faraón i všetci jeho služobníci a všetci Egypťania a v Egypte nastal hrozný nárek, lebo nebolo domu, kde by nebolo mŕtveho.³¹ A ešte v noci dal zavolať Mojžiša a Árona a povedal: „Vstávajte! Odíďte spomedzi môjho ľudu, ty aj Izraeliti, a choďte slúžiť Pánovi, ako ste si to žiadali!³² Vezmite so sebou aj ovce a dobytok, ako ste si žiadali, a choďte! A vyproste aj pre mňa požehnanie!“³³ Egypťania tiež súrili, aby ľud čím skôr odišiel z krajiny, lebo vraveli: „Všetci pomrieme!“³⁴ Ľud si vzal cestu, prv ako vykyslo, dieže, zabalené do plášťov, na plecيا.³⁵ Izraeliti sa zachovali aj podľa Mojžišovho návodu a vyžiadali si od Egypťanov strieborné a zlaté predmety i šatstvo.³⁶ Pán však vzbudil voči ľudu priazeň Egypťanov, takže vyplnili ich žiadosť, a tak vydrancovali Egypťanov.

Izraeliti sa dávajú na pochod. - ³⁷ Nato sa Izraeliti pohli z Ramesesu do Sokotu, bolo ich asi šesťstotisíc pešo idúcich mužov, okrem detí.³⁸ S nimi šlo aj mnoho všelijakého ľudu, ovce a dobytok, nesmierne veľké stáda.³⁹ Z cesty, ktoré si vzali z Egypta, napiekli nekvasených osúchov; cesto nemohlo vykysnúť, lebo ich hnali z Egypta a nemohli sa dlho zdržiavať a pripraviť si jedlo na cestu.

⁴⁰ Izraeliti bývali v Egypte štyristotridsať rokov.⁴¹ Po dokončení štyristoštyridsiatich rokov, práve v ten deň, odišli všetky Pánove voje z egypťskej krajiny.⁴² Bola to noc bdenia, zasvätená Pánovi, keď ich vyviedol z Egypta. To je tá Pánova noc, ktorú majú bdením sláviť všetci Izraeliti z pokolenia na pokolenie.

Dodatky k predpisom o pasche. - ⁴³ Pán prikázal Mojžišovi a Áronovi: „Toto je predpis o pasche: Nijaký cudzinec z nej nesmie jesť.⁴⁴ Každého kúpeného otroka obrež, len potom z nej môže jesť.⁴⁵ Príťahovalec a nájomník z nej nesmú jesť.⁴⁶ Musí sa zjesť v jednom a tom istom dome a nič z mäsa nesmieš vyniesť von z domu, ani mu nesmiete polámať nijakú kosť.⁴⁷ Celá izraelská pospolitosť to bude tak robiť. Ak je pri tebe nejaký cudzinec a chcel by pre Pána zasvätiť paschu, tak sa musia dať všetci jeho príslušníci obrezať. Len potom sa môže priblížiť a sláviť ju a bude ako domorodec, ale neobrezaný z nej nesmie v nijakom prípade jesť.⁴⁹ Ten istý zákon platí pre domorodcov i pre cudzincov, ktorí sa medzi vami zdržujú!“⁵⁰ A všetci Izraeliti urobili tak, ako Pán prikázal Mojžišovi a Áronovi. Tak urobili.⁵¹ A v ten istý deň Pán vyviedol Izraelitov z egypťskej krajiny v zoradených zástupoch.

XIII. ¹ Pán povedal Mojžišovi: ² „Zasväť mi všetko prvorodené, čo u Izraelitov otvára materské lono, či už u ľudí alebo u dobytka! To bude moje.“

Zákon o nekvasenom chlebe. - ³ Mojžiš potom hovoril ľudu: „Pamätajte si tento deň, v ktorý ste odišli z Egypta, z domu otroctva, keď vás Pán odtiaľ vyviedol mocnou rukou. Preto sa nesmie jesť nič kysnuté.⁴ Dnes odchádzate, v mesiaci abíb.⁵ Keď ťa Pán vovedie do krajiny Kanaánčanov, Hetejcov, Amorejčanov, Hevejcov a Jebujejcov, ktorú ti chce dať, ako to pod

prísahou sľúbil tvojim otcom, do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom, vtedy budeš zachovávať tento zvyk v tomto mesiaci. ⁶ Sedem dní budeš jesť nekvasené chleby a na siedmy deň bude Pánov sviatok. ⁷ Sedem dní sa budú jesť nekvasené chleby a nesmie byť nič kysnuté vidieť v celom tvojom okolí; kysnuté cesto sa nesmie nájsť u teba. ⁸ V ten deň povieš svojmu synovi: „To sa robí pre to, čo pre mňa urobil Pán, keď som vyšiel z Egypta.“ ⁹ A nech je to znamením na tvojej ruke a znakom medzi tvojimi očami, aby bol v твоjich ústach Pánov zákon, lebo Pán ťa mocnou rukou vyviedol z Egypta. ¹⁰ A tento predpis budeš zachovávať rok čo rok v určený čas.

Zákon o prvorodených. - ¹¹ Keď ťa Pán voviedie do krajiny Kanaánčanov, ako odprisahal tvojim otcom, a keď ti ju dá, ¹² všetko, čo otvára materské lono, odstúpiš Pánovi. Čo bude prvorodené medzi tvojimi zvieratami a čo bude mužského pohlavia, všetko bude patriť Pánovi. ¹³ Prvorodeného osla zameníš ovcou, ak ho nezameníš, zabiješ ho. Každého prvorodeného zo svojich detí vykúpiš. ¹⁴ A keď sa ťa v budúcnosti tvoj syn opýta: „Čo to znamená?“, odpovieš mu: „Pán nás silnou rukou vyviedol z Egypta, z domu otroctva. ¹⁵ Keďže sa faraón zdráhal prepustiť nás, Pán pobil všetko prvorodené v egyptskej krajine, od prvorodeného u ľudí až po prvorodené z dobytká. Preto teraz obetujem Pánovi všetko, čo otvára materské lono, ak je mužského pohlavia, a vykupujem každého svojho prvorodeného syna.“ ¹⁶ A nech je to znamením na tvojej ruke a znakom medzi tvojimi očami, lebo silnou rukou nás Pán vyviedol z Egypta.“

Pochod Izraelitov k vrchu Sinaj 13,17 - 18,27

Cesta zo Sokotu do Etamu. - ¹⁷ Keď teda faraón prepustil ľud, Boh ho nevedol po ceste cez fílištínsku krajinu - hoci bola najkratšia -, lebo Boh povedal: „Aby ľud azda neoľutoval, keby videl pred sebou boj, a aby sa potom nevrátil do Egypta!“ ¹⁸ Preto Boh viedol ľud okľukou, cestou po púšti popri Červenom mori. Izraeliti vyšli z Egypta v bojovej zostave. ¹⁹ Mojžiš vzal so sebou aj Jozefove kosti. On dal totiž Izraelitom slávnostne prisahať: „Pán sa vás istotne ujme. Potom odneste odtiaľto moje kosti so sebou.“

²⁰ Keď odišli zo Sokotu, utáborili sa v Etame, na okraji púšte. ²¹ Pán šiel pred nimi cez deň v oblačnom stĺpe, aby im ukazoval cestu, v noci zasa v ohnivom stĺpe, aby im svietil, takže mohli dňom i nocou putovať. ²² A nikdy nezmizol oblačný stĺp cez deň, ani ohnivý stĺp v noci spopred ľudu.

Ex14

XIV. Od Etamu k Červenému moru. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Rozkáž Izraelitom zmeniť smer a utáboriť sa pri Pihachirote medzi Magdalom a morom! Naproti Belsefonu sa utáboríte, pri mori! ³ Faraón si bude totiž myslieť o Izraelitoch: Iste poblúdili v kraji, púšť ich má v objatí! ⁴ A ja opäť zatvrdím faraónovo srdce a bude sa hnať za vami. Potom faraónovi a všetkému jeho vojsku ukážem svoju moc a Egyptania spoznajú, že ja som Pán!“ A urobili tak.

⁵ Keď egyptskému kráľovi oznámili, že ľud utiekol, zmýšľanie faraóna i jeho služobníkov sa obrátilo proti ľudu a vraveli: „Čo sme to len urobili, že sme prepustili Izraelitov zo svojich služieb?“ ⁶ I dal zapriať do svojho voza a svoj (bojový) ľud vzal so sebou, ⁷ šesťsto vybraných vozov s inými egyptskými vozmami a na každom z nich udatných bojovníkov. ⁸ Pán zatvrdil srdce egyptského kráľa, faraóna, takže sa pustil za Izraelitmi, hoci Izraeliti odišli pod ochranou zdvihnutej ruky. ⁹ Egyptania sa hnali za nimi a všetky faraónove vozy a záprahy s vojskom ich zastihli, keď táborili pri mori pri Pihachirote naproti Belsefonu. ¹⁰ Keď sa faraón približoval, Izraeliti zdvihli oči a videli, že Egyptania tiahnu za nimi. Tu sa ich zmocnil veľký

strach a volali k Pánovi. A Mojžišovi vraveli: „Či nebolo v Egypte hrobov, keď si nás zobral so sebou umrieť na púšti?! Čo si nám to urobil, že si nás vyviedol z Egypta?“¹² Nehovorili sme ti o tom v Egypte, keď sme ti vraveli: „Nechaj nás na pokoji, budeme slúžiť Egyptanom!“ Ved’ lepšie by nám bolo slúžiť v Egypte, ako zomrieť na púšti!“¹³ Tu Mojžiš povedal ľudu: „Nebojte sa! Len vytrvajte a uvidíte Pánovu záchranu, ktorú dnes uskutoční pre vás. Lebo ako dnes vidíte Egyptanov, tak ich už neuvidíte naveky.“¹⁴ Pán bude za vás bojovať, vy sa budete len diviť.“

Záchrana Izraelitov. - ¹⁵ A pán povedal Mojžišovi: „Čo voláš ku mne? Rozkáž Izraelitom, aby sa pohli!“¹⁶ Zdvihni svoju palicu a vystri ruku nad more a rozdeľ ho, aby Izraeliti mohli prejsť stredom mora po suchu!¹⁷ Ja však zatvrdím srdce Egyptanov, aby sa hnali za vami. A tak ukážem svoju moc na faraónovi a na celom jeho vojsku, na jeho vozoch a na jeho záprahoch, aby Egyptania poznali, že ja som Pán, keď ukážem na faraónovi, na jeho vozoch a na jeho záprahoch svoju moc.“¹⁹ Nato Boží anjel zmenil svoje miesto. Predtým šiel pred izraelskými vojmi a teraz sa odobral za ne. Aj oblačný stĺp zmenil svoje miesto spopred nich a postavil sa za nich. Takto sa dostal medzi egyptské vojsko a medzi izraelské vojsko. A oblak bol na jednej strane temný, na druhej osvetľoval noc, a tak sa celú noc nedalo k tamtým priblížiť.

Skaza Egyptanov. - ²¹ Mojžiš však vystrel ruku nad more a Pán ho celú noc prudkým východným vetrom rozháňal a more vysušil. Takto sa voda rozdelila²² a Izraeliti prešli stredom mora po suchu, kým vody boli pre nich ako múr na ich pravici a ľavici.

²³ Egyptania ich však prenasledovali a všetky faraónove kone, vozy a záprahy pustili sa za nimi doprostred mora.²⁴ V čase rannej stráže Pán hľadel v ohňovom a oblačnom stĺpe na Egyptanov a egyptské vojsko uviedol do zmätku.²⁵ Spôsobil tiež, že im kolesá z vozov odpadávali a že len s ťažkosťou mohli napredovať. Tu Egyptania vraveli: „Utekajme pred Izraelitmi! Ved’ Pán bojuje za nich proti Egyptanom!“²⁶ A Pán povedal Mojžišovi: „Vystri ruku nad more, aby sa vody zliali na Egyptanov, na ich vozy a na ich záprahy!“²⁷ I vystrel Mojžiš ruku nad more a more sa za rána vrátilo na svoje pôvodné miesto, a pretože Egyptania utekali práve proti nemu, Pán tak zahnal Egyptanov doprostred mora.²⁸ Vody sa vrátili späť a zavalili vozy, záprahy a všetky faraónove vojská, ktoré sa za nimi pustili do mora. Nezostal z nich ani len jeden.²⁹ Izraeliti však po suchu prešli stredom mora, kým vody po ich pravici a ľavici stáli ako múr.

³⁰ Takto Pán v ten deň vyslobodil Izrael z rúk Egyptanov a Izrael videl mŕtvych Egyptanov ležať na morskom pobreží.³¹ Izrael teda videl veľký zázrak, ktorý Pán urobil na Egyptanoch. Ľud sa bál Pána a dôveroval Pánovi i jeho služobníkovi Mojžišovi.

Ex15

XV. Vít'azná pieseň. - ¹ Vtedy Mojžiš a Izraeliti zaspievali Pánovi túto pieseň:

„Spievať budem Pánovi,
lebo vznešený, slávne vznešený je:
koňa i povoz zmietol do mora.

² Moja sila a moja udatnosť je Pán
a stal sa mi spásou.
Toto je môj Boh, budem ho velebiť,
Boh môjho otca, budem ho chváliť.

³ Pán je bojovník,
Pán je meno jeho.

⁴ Faraónove vozy a jeho vojsko zmietol do mora

a jeho vyberaní vodcovia sa potopili v Červenom mori.

⁵ Vlny ich pokryli,
klesli sť a kameň do hlbín.

⁶ Tvoja pravica, Pane, čo vynikáš mocou,
tvoja pravica, Pane, nepriateľ a zasiahla.

⁷ Svojou nesmiernou vznešenosťou
zničil si svojich protivníkov,
vyslal si svoj hnev, čo ich strávil sť a plevu.

⁸ Dychom tvojho rozhorčenia nahromadili sa vody,
prúdy ako hrádza stáli,
nakopili sa vprostred mora vlny.

⁹ Nepriateľ si povedal: „Zaútočím, dochytím,
rozdelim korisť, uhasí sa moje zúrenie.
Vytasím svoj meč,
zmocní sa ich moja ruka.“

¹⁰ Zadul si svojím vetrom: pokrylo ich more,
potopili sa sť a olovo
vo vodách búrlivých.

¹¹ Kto je rovný tebe medzi bohmi Pane,
kto je rovný tebe, čo vynikáš svätosťou?
Si hrozný v pochvalných činoch a robíš zázraky.

¹² Vystrel si svoju pravicu
a zem ich prehltla.

¹³ Vo svojej priazni si viedol ľud, čo si vykúpil,
svojou silou si ho viedol
k svojmu svätému príbytku.

¹⁴ Dupočuli sa národy a zhrozili sa:
obyvateľov Filištínska pochytila hrôza.

¹⁵ Vtedy sa preľakli kniežatá Edomu,
vojvodcov moabských prenikol strach.
Stfpli kanaánski obyvatelia všetci,

¹⁶ doľahla na nich úzkosť a strach:
pre silu tvojho ramena
stuhli na kameň.

Tak prechádzal tvoj ľud, Pane,
tak prechádzal ľud, ktorý si si prisvojil.

¹⁷ Voviedol si ich a osadil si ich
na svojom vlastnom vrchu,
na mieste, ktoré si prichystal za bývanie sebe, Pane,
vo svätyni, ktorej základy kládli tvoje ruky.

¹⁸ Pán bude kralovať naveky a navždy!“

¹⁹ Keď teda faraónove kone s vozmi a záprahmi vošli do mora, Pán dal morským vodám
privaliť sa na nich, kým Izraeliti prešli stredom mora po suchu.

²⁰ Aj Áronova sestra, prorokyňa Mária, vzala do rúk bubienok a všetky ženy išli za ňou s bubienkami a s tancom. ²¹ Mária im pedspevovala:

„Spievajte Pánovi,
lebo je veľmi vznešený!
Koňa i pohoniča
hodil do mora.“

Od Červeného mora do Máry a Elimu. - ²² Potom sa Mojžiš s Izraelom pohol od Červeného mora a tiahli cez púšť Sur. Tri dni šli po púšti a nenašli vodu. ²³ Došli do Máry, ale vodu z Máry piť nemohli, lebo bola horká. Preto sa aj volá Mára (Horkosť). ²⁴ A ľud reptal proti Mojžišovi: „Čo budeme piť?“ ²⁵ On volal k Pánovi a Pán mu ukázal drevo a keď ho hodil do vody, vody zosladli. Tam im dal zákon a právo a tam ich podrobil skúške. ²⁶ A povedal: „Ak budeš počúvať hlas Pána, svojho Boha, a budeš robiť to, čo je v jeho očiach správne, a poslúchneš všetky jeho rozkazy a zachováš všetky jeho ustanovenia, potom ťa nezastihnem takými biedami, akými som postihol Egyptanov, lebo ja, Pán, som tvoj lekár.“ ²⁷ Nato prišli do Elimu, kde bolo dvanásť vodných prameňov a sedem paliem. Tam sa teda utáborili pri vode.

Ex16

XVI. Pokrm Izraelitov na púšti - prepelice a manna. - ¹ Keď sa pohli z Elimu, prišla celá izraelská pospolitosť na púšť Sin, ktorá je medzi Elimom a Sinajom, v pätnásty deň druhého mesiaca po svojom východe z Egypta. ² A celá izraelská pospolitosť reptala proti Mojžišovi a Áronovi na púšti. ³ Izraeliti im vraveli: „Bár by sme boli pomreli Pánovou rukou v Egypte, keď sme sedávali nad hrncami mäsa a mohli sa najesť chleba dosýta! Ved' vy ste nás vyviedli na túto púšť, aby ste zahubili celú túto spoločnosť hladom!“ ⁴ Vtedy Pán hovoril Mojžišovi: „Hľa, ja vám dám padať chlieb z neba! Ľud nech potom vychádza a nech si zbiera, koľko bude potrebovať na deň! Týmto ho chcem podrobiť skúške, či bude kráčať podľa môjho zákona alebo nie. ⁵ V šiesty deň však nech odložia z toho, čo donesú: bude toho dvakrát toľko, ako zbierajú každý deň.“ ⁶ Mojžiš a Áron povedali všetkým Izraelitom: „Večer teda spoznáte, že Pán nás vyviedol z egyptskej krajiny. ⁷ Ráno zasa uvidíte Pánovu slávu, lebo počul vaše reptanie proti Pánovi: ved' čože sme my, že ste proti nám reptali?!“ ⁸ A Mojžiš dodal: „V tom, že vám Pán dá večer jesť mäso a ráno chlieb na nasýtenie, (spoznáte), že Pán počul vaše reptanie, ktorým ste sa ozvali proti nemu. Lebo čože sme my? Nie proti nám ste reptali, ale proti Pánovi!“ ⁹ Aj Áronovi povedal Mojžiš: „Povedz celej pospolitosti Izraelitov: „Predstúpte pred Pána, lebo počul vaše reptanie!“ ¹⁰ Keď to Áron oznámil celej pospolitosti Izraelitov, oni sa dívali na púšť a tu sa zjavila Pánova sláva v oblaku!

¹¹ A pán povedal Mojžišovi: ¹² „Počul som reptanie Izraelitov. Povedz im: „V predvečer budete jesť mäso a ráno sa nasýtite chlebom, aby ste poznali, že ja som Pán, váš Boh!“ ¹³ A naozaj, večer prileteli prepelice a pokryli táborisko. Ráno zasa bola okolo tábora napadaná rosa ¹⁴ a keď sa napadaná rosa vyparila, na povrchu púšte bolo čosi jemné, zrnité jemné sť a srieň na zemi. ¹⁵ Keď to Izraeliti zočili, vzájomne si vraveli: „Čo je to!“ Nevedeli totiž, čo by to mohlo byť. Vtedy im Mojžiš povedal: „To je chlieb, ktorý vám dáva Pán jesť. ¹⁶ Toto je to, z čoho vám Pán prikazuje nazbierať podľa toho, koľko každý zje, gomer na každú hlavu; podľa počtu vašich duší si naberte, každý pre príslušníkov svojho stanu!“

¹⁷ Izraeliti robili tak a nazbierali jedni menej, iní viac. ¹⁸ Potom to odmerali na gomer a tu ten, kto viac doniesol, nemal prebytok a zasa ten, kto menej doniesol, nemal nedostatok. Každý si nazbieral toľko koľko mohol zjesť. ¹⁹ A Mojžiš im povedal: „Nech z toho nik nenecháva nič na ráno!“ Oni však nepočúvali Mojžiša a niektorí si z toho nechali (časť) až do

druhého rána. Ale skazilo sa to, ukázali sa červy a zapáchalo to. Mojžiš sa preto na nich rozhneval. ²¹ Tak zbierali ráno čo ráno, každý podľa toho, koľko zjedol. Keď však začalo hriať slnko, rozpúšťalo sa to.

²² V šiesty deň však nazbierali dvakrát toľko jedla, dva gomery na osobu. Tu prišli všetky kniežatá pospolitosti a hlásili to Mojžišovi. ²³ A on im povedal: „To je to, čo prikázal Pán: Zajtra je deň odpočinku, svätá sobota Pánova. Čo máte upiecť, upečte, a čo mienite uvariť, uvarte! Ostatné, čo ostane, odložte a uschovajte na zajtra.“ ²⁴ Odložili si teda na zajtra, ako prikázal Mojžiš, a nezosmrdelo sa to, ani červy v tom neboli. ²⁵ A Mojžiš povedal: „Dnes jedzte to, lebo dnes je Pánova sobota, dnes nenájdete vonku nič. ²⁶ Šesť dní to môžete zbierať, v siedmy deň však je sobota, v ten deň toho nebude.“ ²⁷ Keď potom v siedmy deň niektorí vyšli zbierať, nenašli nič. ²⁸ A Pán povedal Mojžišovi: „Ako dlho sa budete zdráhať zachovávať moje príkazy a zákony? ²⁸ Hľadte, veď Pán vám dal sobotu! Preto v šiesty deň vám dáva jedlo na dva dni. V sobotu nech každý zostane doma! ³⁰ Nech v siedmy deň nik nevychádza zo svojho miesta!“ ³¹ A ľud slávil v siedmy deň sobotu. Izraeliti nazvali to (jedlo) mannou. Bolo biele ako koriandrové semiačko a jeho chuť bola ako chuť medového koláča.

Odloženie manny na pamiatku a padanie manny počas putovania na púšti. - ³² Nato Mojžiš povedal: „Toto prikazuje Pán: Naplňte tým jeden gomer, nech sa to zachová pre budúce pokolenia, aby videli, aký chlieb som vám dával jesť na púšti, keď som vás vyviedol z egyptskej krajiny.“ ³³ A Mojžiš povedal Áronovi: „Vezmi nádobu a nasyp do nej plný gomer manny a ulož ju pred Pánom, aby sa zachovala pre vaše pokolenia!“ ³⁴ Ako Pán prikázal Mojžišovi, Áron to položil pred svedectvo, aby sa to zachovalo. A Izraeliti jedli mannu štyridsať rokov, kým neprišli do obývanej krajiny. Jedli mannu, dokiaľ neprišli k hraniciam krajiny Kanaán. ³⁶ Gomer je desatina efy.

Ex17

XVII. Z púšte Sin do Rafidim. - ¹ Potom na Pánov rozkaz tiahla celá izraelská pospolitosť po svojich stanoviskách z púšte Sin a utáborila sa v Rafidim, kde nebolo vody na pitie pre ľud. ² A ľud doliehal na Mojžiša a vravel: „Daj nám vodu na pitie!“ Ale Mojžiš im odvetil: „Prečo sa vadíte so mnou a prečo pokúšate Pána?“ ³ Ale ľud, ktorý tam dychtil po vode, reptal proti Mojžišovi a vravel: „Načo si nás len vyviedol z Egypta?! Vari na to, aby si mňa, moje deti a môj dobytok umoril smädom?“ ⁴ Tu Mojžiš volal k Pánovi: „Čo si počnem s týmto ľudom?! Len trochu a ukameňovali by ma!“ ⁵ Pán odpovedal Mojžišovi: „Predstúp pred ľud, zober si niektorých starších z Izraela, do ruky si vezmi svoju palicu, ktorou si udieral Níl, a choď!“ ⁶ Hľa, ja tam budem stáť pred tebou na skale, na Horebe! Udri potom na skalú, vytečie z nej voda a ľud bude môcť piť.“ A Mojžiš urobil tak pred staršími Izraela. ⁷ Potom nazval to miesto Massa a Meríba, lebo Izraeliti sa tam vadili a pokúšali Pána, keď vraveli: „Je teda Pán medzi nami alebo nie?“

Vít'azstvo nad Amalekitmi. - ⁸ Tu prišiel Amalek a pri Rafidim napadol Izrael. ⁹ Vtedy Mojžiš povedal Jozuemu: „Vyber nám mužov a choď bojovať s Amalekom! Ja budem stáť na končiarí vrchu s Božou palicou v ruke.“ ¹⁰ A Jozue urobil, ako mu uložil Mojžiš, a dal sa do boja s Amalekom. Mojžiš, Áron a Hur vystúpili na končiar vrchu. ¹¹ A kým mal Mojžiš zdvihnuté ruky, víťazil Izrael, len čo ruky spustil, víťazil Amalek. ¹² Ale Mojžišovi ruky oťaželi. Tu vzali kameň a podložili mu ho a on si naň sadol. Áron a Hur mu ruky podopierali jeden z jednej a druhý z druhej strany, a tak zostali jeho ruky v rovnakej polohe až do západu slnka. ¹³ A Jozue porazil Amaleka a jeho ľud ostrým meča.

¹⁴ Pán potom prikázal Mojžišovi: „Zapiš to na pamiatku do knihy a vštep Jozuemu do uší, že (aj) pamiatku na Amaleka úplne vytriem spod neba.“ ¹⁵ Nato Mojžiš postavil oltár a

nazval ho Pán je moja zástava. ¹⁶ Povedal: „Ruky hore k Pánovmu trónu! Pán je v boji proti Amalekovi z pokolenia na pokolenie.“

Ex18

XVIII. Jetrova návšteva. - ¹ Keď Mojžišov test', madiánsky kňaz Jetro, počul, čo všetko Boh urobil Mojžišovi a jeho ľudu, Izraelu, že totiž vyviedol Izraelitov z Egypta, ² vzal Mojžišov test' Jetro Mojžišovu ženu Seforu, ktorú on poslal späť, ³ a s ňou oboch synov. Jeden z nich mal meno Gerson, lebo povedal: „Som prišielcom v cudzej krajine,“ ⁴ druhý sa volal Eliezer, lebo povedal: „Boh môjho otca bol mojou pomocou a vyslobodil ma od faraónovho meča.“ ⁵ A Jetro prišiel s jeho synmi a s jeho ženou k Mojžišovi na púšť, kde on táboril pri Božom vrchu. ⁶ Keď odkázal Mojžišovi: „Ja, tvoj test' Jetro, idem k tebe s tvojou ženou a obaja jej synovia s ňou,“ ⁷ vybral sa Mojžiš a šiel svojmu test'ovi naproti, poklonil sa mu a pobožkal ho. Potom sa vypytovali jeden druhého, ako sa majú, a vošli do stanu. ⁸ Potom Mojžiš rozprával svojmu test'ovi, čo Pán urobil faraónovi a Egyptanom pre Izrael, o všetkých strastiach, ktoré ich cestou zastihli, a (ako) ich Pán zachránil. ⁹ A Jetro sa tešil zo všetkého dobrého, čo Pán urobil Izraelu, keď ho vyslobodil z ruky Egyptanov. ¹⁰ Jetro povedal: „Nech je zvelebený Pán, ktorý vás vyslobodil z rúk Egyptanov a faraóna. ¹¹ Teraz už viem, že Pán je väčší ako všetci bohovia. To sa stalo preto, že sa vynášali nad vás.“ ¹² Potom Mojžišov test' Jetro obetoval Bohu zápalnú a krvavú obeť a Áron so všetkými staršími Izraela prišli, aby boli s Mojžišovým test'om pred Bohom prítomní na obetnej hostine.

Ustanovenie sudcov. - ¹³ Na druhý deň sa Mojžiš posadil a súdil ľud, ktorý k nemu prichodil od rána až do večera. ¹⁴ Keď Mojžišov test' videl, čo všetko robí pre ľud, povedal: „Čo to ty všetko robíš pre ľud?! Prečo zasadáš (na súd) sám a všetok ľud ťa od rána do večera obklopuje?“ ¹⁵ Mojžiš odvetil svojmu test'ovi: „Preto, že ľud prichádza ku mne aby si vyžiadal Boží rozsudok. ¹⁶ Keď sa medzi nimi vyskytne spor, prichádzajú ku mne, aby som rozhodol medzi stránkami a oznamoval im Božie predpisy a zákony.“ ¹⁷ Mojžišov test' mu povedal: „To nie je dobre, ako to robíš! ¹⁸ Takto celkom vyslíš seba aj tento ľud, ktorý je pri tebe. Ved' táto vec je ťažká pre teba, sám (jediný) ju nebudeš môcť konať. ¹⁹ Počúvni teraz môj hlas, dám ti radu a Pán bude s tebou: Ty buď zástupcom ľudu pred Bohom a ty prednášaj jeho záležitosti Bohu! ²⁰ Poučuj ich o ustanoveniach a zákonoch a uč ich ceste, po ktorej majú kráčať, a činom, ktoré majú konať. ²¹ Vyhliadni si však spomedzi všetkého ľudu schopných, bohabojných mužov, mužov dôveryhodných a nezištných, a ustanov ich za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov. ²² Oni nech súdia ľud v každý čas a to tak, že vážnejšie prípady prednesú tebe a všetky menšie veci rozsúdia sami. Uľahči si a oni nech ponesú zodpovednosť s tebou. ²³ Ak to urobíš takto a ak ti to Boh dovolí, tak obstoíš; a všetok tento ľud bude sa vracieť domov spokojný.“

²⁴ Mojžiš počúvol slová svojho test'a a urobil všetko čo mu poradil. ²⁵ Mojžiš teda vyvolil z celého Izraela schopných mužov a ustanovil ich za predákov nad ľuďom, za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov. ²⁶ A oni súdili ľud v každom čase, len ťažšie prípady prednášal Mojžišovi, o všetkých menších rozhodovali však sami. ²⁷ Potom Mojžiš vypravdal svojho test'a a on odišiel do svojho kraja.

Uzavretie zmluvy a vyhlásenie zákonov na Sinaji 19 - 40

Ex19

XIX. Príprava ľudu na zmluvu. - ¹ V tretí mesiac po odchode Izraelitov z Egypta, v ten istý deň, prišli na Sinajskú púšť. ² Keď odťahli z Rafidim, prišli na Sinajskú púšť a utáborili sa na púšti; tam naproti vrchu táboril Izrael.

³ Potom Mojžiš vystúpil k Bohu. Tu Pán na neho zavolať z vrchu: „Toto povieš Jakubovmu domu a zvestuješ Izraelitom: ⁴ „Vy sami ste videli, čo som urobil Egyptanom a ako som vás niesol na orľích krídlach a priviedol sem k sebe. ⁵ Ak teraz budete poslúchať môj hlas a ak zachováte moju zmluvu, tak mi budete medzi všetkými národmi zvláštnym majetkom - veď mne patrí celá zem - ⁶ a budete mi kráľovským kňazstvom a svätým národom!“ Toto sú slová, ktoré máš predniesť Izraelitom.“ ⁷ Mojžiš šiel, zvolal starších ľudu a oznámil im všetky slová, ktoré mu prikázal Pán. ⁸ A ľud jednomyselne odpovedal: „Budeme robiť všetko, čo hovoril Pán.“ Potom Mojžiš tlmočil slová ľudu Pánovi.

⁹ A Pán opäť hovoril Mojžišovi: „Hľa, ja prídem k tebe v hustom mraku, aby ľud počul, keď sa s tebou rozprávam, a aby ti veril naveky.“ Mojžiš oznámil slová ľudu Pánovi. ¹⁰ A Pán povedal Mojžišovi: „Chod' k ľudu a postaraj sa o ich posvätenie dnes a zajtra! Aj šaty nech si vyperú. ¹¹ Nech sa pripravia na tretí deň, lebo na tretí deň zostúpi Pán pred očami všetkého ľudu na vrch Sinaj. ¹² Vyznač ľudu hranice dookola a prikáž: „Neopovážte sa vystúpiť na vrch alebo dotknúť sa jeho úpätia! Každý, kto sa dotkne vrchu, naisto zomrie!“ ¹³ Takého sa však nesmie dotknúť ruka, nech je ukameňovaný alebo šípom zastrelený. Ani človek, ani zviera nesmie ostať nažive! Keď zaznie roh, nech vystúpia na vrch.“ ¹⁴ Nato Mojžiš zostúpil z vrchu k ľudu a posvätil ho a oni si oprali odev. ¹⁵ A ľudu prikázal: „Bud'te pripravení na tretí deň! Nedotýkajte sa nijakej ženy!“

Boh sa zjavuje na Sinaji. - ¹⁶ Keď nastal tretí deň, začalo za rána hrmieť a blýskať sa. Hustý mrak zakrýval vrch a silno zaznieval zvuk rohu. I chvel sa strachom všetok ľud v tábore. ¹⁷ Mojžiš však vyviedol ľud z tábora v ústrety Bohu a oni sa postavili pod samým vrchom. ¹⁸ Vrch Sinaj bol celkom zahalený v dyme, lebo Pán zostúpil naň v ohni, a dym vystupoval z neho ako z pece. Celý vrch sa hrozne triasol. ¹⁹ Zvuk rohu bol čoraz silnejší. Mojžiš hovoril a Pán mu odpovedal v hrmení.

²⁰ Keď Pán zostúpil na končiar Sinaja, zavolať Mojžiša na končiar vrchu a Mojžiš vystúpil hore. ²¹ Tu mu Pán prikázal: „Zostúp dolu a dôrazne varuj ľud, aby sa neodvažoval ísť pozrieť Pána, ináč ich veľa zahynie! ²² Aj kňazi, ktorí sa približujú k Pánovi, musia sa posvätiť, aby ich Pán nezahubil.“ ²³ Mojžiš odpovedal Pánovi: „Ľud nevystúpi na Sinaj, lebo ty sám si nás dôrazne varoval, keď si prikázal: „Ohranič vrch a vyhlás ho za svätý!“ ²⁴ Pán mu však odvetil: „Len zostúp, potom zasa vystúpiš spolu s Áronom! Kňazi a ľud nech sa neopovažujú vystupovať k Pánovi, aby ich nezahubil!“ ²⁵ I zostúpil Mojžiš k ľudu a povedal im to.

Ex20

XX. Desatoro prikázaní. - ¹ Potom Boh hovoril všetky tieto slová: ² „Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva.

³ Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!

⁴ Neurobíš si modlu, ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! ⁵ Nebudeš sa im klaňať, ani ich uctievať, lebo ja, Pán, tvoj Boh, som žiarlivý Boh, ktorý tresce neprávosti otcov na deťoch do tretieho a štvrtého pokolenia u tých, čo ma nenávidia, ⁶ milosrdenstvo však preukazuje až do tisíceho pokolenia tým, čo ma milujú a zachovávajú moje príkazy.

⁷ Nevezmeš meno Pána, svojho Boha, nadarmo! Lebo Pán nenechá bez trestu toho, kto bude brať jeho meno nadarmo.

⁸ Spomni na sobotňajší deň, aby si ho zasvätil! ⁹ Šesť dní budeš pracovať a tvoriť všetky svoje diela, ¹⁰ siedmy deň je však sobota Pána, tvojho Boha. Vtedy nebudeš konať nijakú prácu

ani ty, ani tvoj syn alebo tvoja dcéra, ani tvoj sluha alebo tvoja služka, ani tvoj dobytok, ani cudzinec, ktorý býva v tvojich bránach! ¹¹ Lebo za šesť dní Pán utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, v siedmy deň však odpočíval. Preto ho Pán požehnal a zasvätil ho.

¹² Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!

¹³ Nezabiješ!

¹⁴ Nescudzoložíš!

¹⁵ Nepokradneš!

¹⁶ Nevyslovíš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu!

¹⁷ Nepožiadaš dom svojho blízneho, ani nepožiadaš manželku svojho blízneho, ani jeho sluhu, ani jeho služku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blízneho!

Dojem, ktorý vyvolalo Božie zjavenie sa u ľudu. - ¹⁸ Všetok ľud pozoroval hrmenie a blesky, zvuk rohov a dymiaci vrch, chvel sa od strachu a vzdal'oval sa ¹⁹ a Mojžišovi povedal: „Ty nám hovor a budeme ťa počúvať. Nech s nami nehovorí Boh, aby sme nepomreli!“ ²⁰ A Mojžiš odpovedal ľudu: „Nebojte sa, veď Boh prišiel preto, aby vás skúšal, aby ste sa ho báli a nehrešili.“ ²¹ Ľud však ostal stáť obďaleč a Mojžiš sa priblížil k mraku v ktorom bol Boh.

Kniha zmluvy 20,22 - 23,33

Ustanovenia o Božej úcte. - ²² Tu Pán povedal Mojžišovi: „Toto povieš Izraelitom: „Sami ste videli, že som z neba rozprával s vami. ²³ Neurobíte si strieborných bohov popri mne, ani zlatých bohov si neurobíte!“ ²⁴ Urobíš mi oltár zo zeme a na ňom mi budeš obetovať celostné a pokojné obety, svoje ovce a dobytok a na každé miesto, kde nechám spomínať svoje meno, prídem k tebe a požehnám ťa. ²⁵ Ak mi však vystavíš kamenný oltár, nesmieš ho stavať z kresaných kameňov, lebo keď sa ho dotkneš svojím dlátom, bude poškvrnený. ²⁶ Ani nebudeš na môj oltár vystupovať po stupňoch, aby sa pri ňom neodkryla tvoja nahota!

Ex21

XXI. Práva hebrejských otrokov. - ¹ Toto sú právne ustanovenia, ktoré im predložíš: ² Ak si kúpiš hebrejského otroka, nech ti slúži šesť rokov a v siedmom roku odíde bezplatne slobodný. ³ Ak prišiel sám, sám aj odíde. Ak bol už ženatý, odíde s ním aj jeho žena. ⁴ Ak mu však pán dal ženu a ona mu porodila synov a dcéry, žena aj s deťmi patria pánovi a len on sám odíde. ⁵ Ak však otrok vyhlási: „Milujem svojho pána, svoju manželku a svoje deti a neodídem na slobodu,“ ⁶ jeho pán ho privedie pred Boha, potom ho zavedie k dverám alebo verajam a jeho pán mu šidlom prepichne ucho. A bude jeho otrokom naveky.

⁷ Ak niekto predá svoju dcéru za nevoľnicu, ona neodíde, ako odchádzajú otrokyne. ⁸ Ak sa znepáči svojmu pánovi, ktorý si ju vybral, nech jej dovoľí vykúpiť sa. Nesmie ju však predať cudziemu národu, ak sa od nej odvrátil. ⁹ Ak ju určí svojmu synovi, bude s ňou zaobchádzať podľa práva dcér. ¹⁰ Ak by si vzal ešte ďalšiu, túto neukráti ani na jedle, ani na šatstve, ani na manželskom obcovaní. ¹¹ Ak jej neposkytne tieto tri veci, tak ona môže voľne odísť bez toho, žeby niečo platila.

Ochrana ľudského života. - ¹² Ten, kto niekoho udrie tak, že ho zabije, musí zomrieť. Ak to však neurobil úmyselne, ale azda Boh to dopustil, tak ti ustanovím miesto, kde sa bude môcť utiecť. ¹⁴ Kto zločinne a úkladne zabije svojho blízneho, aj od môjho oltára ho odtrhneš, aby zomrel. ¹⁵ Kto udrie svojho otca alebo svoju matku, musí zomrieť. ¹⁶ Kto ukradne človeka a predá ho, alebo ho bude mať vo svojej moci, musí zomrieť. ¹⁷ Kto zllorečí svojmu otcovi alebo svojej matke, musí zomrieť.

Poranenie na tele. - ¹⁸ Ak sa mužovia pohádajú a jeden udrie druhého kameňom alebo nejakým ťažším predmetom tak, že ten síce nezomrie, ale bude ležať na lôžku, ¹⁹ ak potom vstane a bude chodiť vonku o palici, tak ten, čo ho udril, bude bez trestu; nahradí však tamtomu, čo zameškal, a zaplatí, čo sa vynaložilo na jeho liečenie. ²⁰ Kto tak udrie svojho otroka alebo svoju slúžku palicou, že zomrie pod jeho rukou, treba ho prísne potrestať; ²¹ ak ostanú jeden alebo dva dni nažive, nepodlieha nijakému trestu, lebo oni sú jeho majetkom. ²² Ak sa mužovia medzi sebou bijú a potom udrú tehotnú ženu tak, že jej odíde plod, ale nenastane nešťastie, tak ten zaplatí toľko, koľko od neho bude žiadať manžel ženy - a dá to podľa rozhodnutia sudcov. ²³ Ale ak nastane nešťastie, tak dáš život za život, ²⁴ oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu, ²⁵ popáleninu za popáleninu, ranu za ranu, hrču za hrču. ²⁶ Ak niekto udrie svojho otroka alebo svoju slúžku po oku a zničí mu ho, za jeho oko daruje mu slobodu. ²⁷ Ak vybije svojmu otrokovi alebo svojej slúžke zub, prepustí ho za jeho zub na slobodu.

Smrť a poranenie skrze zvieratá. - ²⁸ Ak býk tak pokole muža alebo ženu, že zomrú, býk sa musí ukameňovať a jeho mäso sa nesmie jesť. Majiteľ býka však nepodlieha trestu. ²⁹ Ale ak býk už predtým klal a majiteľ nedozeral naň, hoci bol na to upozornený, ak zmárnil muža alebo ženu, bude ukameňovaný a aj jeho majiteľ musí zomrieť. ³⁰ Ak sa mu však uloží peňažitá pokuta, tak za svoj život zaplatí také výkupné, aké sa mu uloží. ³¹ Keď pokole chlapca alebo dievča, naloží sa s ním podľa tých istých ustanovení. ³² Ak býk pokole otroka alebo slúžku, tak sa jeho pánovi zaplatí tridsať strieborných šeklov a býk sa ukameňuje.

Ochrana majetku. - ³³ Keď niekto nechá otvorenú cisternu, alebo ak niekto vykope cisternu a nezakryje ju, a ak potom do nej padne býk alebo osol, ³⁴ tak majiteľ cisterny zaplatí v peniazoch náhradu jeho majiteľovi, odhynutý (kus) však bude jeho. ³⁵ Keď niečí býk pokole býka niekoho iného tak, že zahynie, tak živého býka musia predať a s jeho cenou sa rozdelia, s uhynutým sa tiež rozdelia. ³⁶ Keď sa však vedelo že býk kole a jeho majiteľ nedozeral naň, tak zaplatí úplnú náhradu, býka za býka a uhynutý (kus) bude celý jeho.

Ex22

XXII. ¹ Ak niekto ukradne býka alebo ovcu a zabije ich alebo predá, tak za každého býka nahradí päť býkov a za každú ovcu päť oviec. ² Ak pristihnú zlodēja, keď sa dobýva do domu, alebo keď ho podkopáva, a porania ho tak, že zomrie, ten, čo ho poraní, nebude vinný za jeho krv. ³ Ale ak to urobí po východe slnka, je vinný za jeho krv. - Zloděj musí dať náhradu. Ak však nemá nič, treba ho predať za ukradnutú vec. ⁴ Keď sa ukradnutá vec, býk, osol alebo ovca nájde u neho živá dá dvojnásobnú náhradu. ⁵ Ak niekto urobí škodu na poli alebo na vinici, alebo pustí svoj statok a ten sa pasie na cudzom poli, nahradí najlepším zo svojho poľa a najlepším zo svojej vinice. (Podľa odhadu škody.) ⁶ Ak sa vznieti oheň, zachváti tŕnie a potom spáli obilie v stohoch alebo ešte na poli, ten, kto oheň rozložil, nahradí škodu.

O uschovaných veciach. - ⁷ Ak si dá niekto inému do úschovy peniaze alebo iné cenné predmety a niekto ich v jeho dome ukradne, tak zloděj, ak sa nájde, nahradí to dvojnásobne. ⁸ Ak sa však zloděj nenájde, tak majiteľ domu sa dostaví pred sudcov (a odprisahá), že nesiahol po majetku svojho blížneho.

⁹ V prípade každej sprenevery, či už ide o býka, osla, ovcu, plášť alebo o čokoľvek, čo sa stratilo a majiteľ by o tom tvrdil: „To je ono!“, záležitosť oboch príde pred sudcov. A ten, koho sudcovia vyhlásia za vinníka, musí svojmu blížnemu dať dvojnásobnú náhradu.

¹⁰ Ak niekto dá inému do opatery osla, býka alebo ovcu, alebo hocikaké dobytča a ono odhynie alebo sa dokaličí alebo ho odvedú tak, že to nik nevidel, ¹¹ medzi oboma rozhodne prisaha pred Pánom, že nesiahol na majetok svojho blížneho. Majiteľ sa musí s tým uspokojiť a ten nemusí dať náhradu. ¹² Ak mu ho však ukradli, dá majiteľovi náhradu. ¹³ Ak mu ho roztrhali, nech ho donesie na dôkaz. Za roztrhané nemusí dávať náhradu.

¹⁴ Kto si od iného niečo vypožičia a dokaličí sa to alebo odkape, tak musí dať, ak majiteľ nebol pri tom, plnú náhradu. ¹⁵ Keď bol však majiteľ pri tom, nemusí dávať náhradu. Ak bolo najaté, dostane jeho nájomné.

Zvláštne ustanovenia. - ¹⁶ Kto zvedie pannu, ktorá nebola zasnúbená, a bude s ňou obcovať, zaplatí svadobný dar a vezme si ju za manželku! ¹⁷ Ale ak mu ju jej otec nijako nechce dať, zaplatí toľko, koľko sa dáva panne do vena!

¹⁸ Čarodejnicu nenecháš nažive!

¹⁹ Kto bude obcovať so zvieratom, musí zomrieť!

²⁰ Kto prináša obeť bohom, okrem jedinému Pánovi, prepadne kliatbe smrti!

²¹ Cudzinca nebudeš napádať a utláčať, veď sami ste boli cudzincami v egyptskej krajine!

²² Vdove a sirote nebudete krivdiť! ²³ Ak im budeš krivdiť a oni budú volať ku mne, ja isto vypočujem ich volanie, ²⁴ vzbĺkne môj hnev a pobijem vás mečom. Potom budú vaše ženy vdovami a vaše deti sirotami. ²⁵ Ak požičiáš niekomu z môjho ľudu, chudobnému, ktorý je pri tebe, peniaze, nebudeš sa k nemu správať ako vydierač! Nebudeš od neho žiadať úroky! ²⁶ Ak vezmeš do zálohy plášť svojho blížneho, vrátiš mu ho do západu slnka! ²⁷ Veď je to jeho jediný odev, jeho jediná prikrývka na jeho telo. V čom by spal? Ak bude ku mne volať, vypočujem ho, lebo som milosrdný.

²⁸ Sudcov nebudeš znevažovať a kniežat'u svojho ľudu nebudeš zlorečiť! ²⁹ Z hojnosti svojho humna a z muštu svojho lisu neotálaj odvádzať! ³⁰ Prvorodeného zo svojich synov dáš mne! Takisto urobíš so svojím dobytkom a ovcami! Sedem dní ostane u svojej matky, na ôsmy deň ho odovzdáš mne!

³¹ Budete mi svätými ľuďmi! Mäso z roztrhaného na poli nebudete jesť! Hodíte to psom!

Ex23

XXIII. Pravdivosť a spravodlivosť pred súdom. - ¹ Nebudeš šíriť nepravdivú povesť! Nepodáš svoju ruku tomu, kto je v neprávě, aby si krivo nesvedčil! ² Nespojíš sa na zlú vec s väčšinou a pri spore nebudeš vypovedať podľa väčšiny, aby si neprekrúcal pravdu! ³ Ani chudobnému nebudeš nadŕžať pri súde!

⁴ Ak natrafiš na býka alebo osla, čo sa zatúlal tvojmu nepriateľovi, prived' mu ho späť!

⁵ Ak zbadáš, že osol tvojho odporcu padol pod svojím bremenom, neobídeš ho, ale pomôžeš mu ho zdvihnúť!

⁶ Nebudeš prekrúcať právo chudobného v jeho spornej veci! ⁷ Nepravdivej výpovedi sa budeš vyhýbať! Nevinného a toho, kto je v práve, nepripraviš o život, lebo ja neospravodlivím toho, kto je nespravodlivý! Dar neprijmeš, lebo dar zaslepí aj múdrych a prekrúti záležitosť tých, čo sú v práve! ⁹ Nebudeš utláčať cudzinca; sami viete, ako mu to padne, veď aj vy ste boli cudzincami v egyptskej krajine!

Zákon o sobotňajšom roku. - ¹⁰ Šesť rokov budeš osievať svoju pôdu a zbierať svoju úrodu, ¹¹ v siedmom roku je necháš ležať úhorom a neobrobíš ju; nech sa z nej živia chudobní tvojho ľudu; a čo zostane, nech spasú poľné zvieratá! To isté urobíš so svojou vinicou a so svojím olivovým sadom! ¹² Šesť dní budeš pracovať, v siedmy deň zachováš sobotu, aby si odpočinul tvoj býk a osol a oddýchol syn tvojkej nevoľnice a cudzinec!

¹³ Všetko, čo som vám prikázal, budete zachovávať a mená cudzích bohov nebudete vzývať! To nech nik nepočuje z vašich úst!

Tri výročné sviatky. - ¹⁴ Tri razy do roka mi budeš sláviť sviatky. ¹⁵ Zachováš sviatok Nekvasených chlebov: sedem dní budeš jesť nekvasené chleby, ako som ti prikázal, v určenom čase v mesiaci abíb! Veď v ňom si vyšiel z Egypta. Ale neprídeš pred mňa s prázdnyimi rukami! ¹⁶ Okrem toho (zachováš) sviatok Žatvy, prvotín svojej práce, toho, čo si zasial na poli,

a sviatok Oberania na konci roka, keď zoberieš z poľa svoju úrodu! ¹⁷ Tri razy do roka sa ukáže každý muž pred Pánom, svojím Bohom!

¹⁸ Nebudeš vylievat' krv mojej obety na kysnutý chlieb, ani loj z mojich sviatočných obetí neodložíš do nasledujúceho rána!

Prísľub pomoci a požehnania. - ¹⁹ To najlepšie, prvotiny tvojej pôdy, prinesieš do domu Pána, svojho Boha!

Kozľa nebudeš variť v mlieku jeho matky!

²⁰ Hľa, ja pošlem pred tebou svojho anjela, aby ťa ochraňoval na ceste a doviedol ťa na miesto, ktoré som ti pripravil. ²¹ Maj sa pred ním na pozore a počúvaj jeho hlas a neodporuj mu, lebo vám neprepáči vaše previnenia, veď je v ňom moje meno! ²² Ale ak budeš počúvať jeho hlas a robiť všetko, čo hovorím, potom budem nepriateľom tvojich nepriateľov a sužovateľom tvojich sužovateľov. ²³ Lebo môj anjel pôjde pred tebou a privedie ťa k Amorejčanom, Hetejcom, Ferezejcom, Kanaánčanom, Hevejcom a Jebuzejcom, ktorých vyhubím. ²⁴ Nebudeš sa klaňať ich bohom, ani uctievať ich, ani robiť ich skutky, lež bezohľadne zrúcaš ich pamätníky! ²⁵ Budeš slúžiť Pánovi, svojmu Bohu, aby som požehnal tvoj chlieb, tvoju vodu a oddialil od teba choroby. ²⁶ V tvojej krajine nebude potom ženy, ktorá by potratila alebo bola neplodná - a ja doplním tvoje dni do plného počtu.

²⁷ Vyšlem pred tebou svoju hrôzu a do zmätku uvediem každý ľud, ku ktorému prídeš, a všetkých tvojich nepriateľov zaženiem na útek pred tebou. ²⁸ Pošlem pred tebou sršne, ktoré pred tebou vyženú Hevejcov, Kanaánčanov a Hetejcov. ²⁹ Nevyžením ich pred tebou za jeden rok, aby sa zem neobrátila v púšť a aby sa nerozmnožila divá zver na tvoju škodu. ³⁰ Pomaly ich budem vyháňať spred teba, kým sa nerozmnožíš a neovládneš krajinu. ³¹ Tvojmu územiu dám siahať od Červeného mora až po Filištínske more a od púšte až po rieku, lebo obyvateľov krajiny dám do tvojej moci, aby si ich vyhnal spred seba. ³² Neuzavrieš s nimi ani s ich bohmi zmluvu! ³³ Nezostanú bývať v tvojej krajine, aby ťa nezviedli na hriech proti mne. Keby si uctieval ich bohov, bola by to tvoja záhuba.“

Ex24

XXIV. Uzavretie zmluvy medzi Bohom a Izraelom. - ¹ Potom povedal Mojžišovi: „Vystúp k Pánovi ty, Áron, Nadab, Abiu a sedemdesiat zo starších Izraela a budete sa klaňať z diaľky! ² Len sám Mojžiš sa priblíži k Pánovi, oni sa nepriblížia, ani ľud nevystúpi s ním!“

³ Potom Mojžiš prišiel a rozpovedal ľudu všetky Pánove slová, totiž všetky ustanovenia, a všetok ľud jednohlasne odpovedal: „Všetko, čo hovoril Pán, splníme.“ ⁴ Potom Mojžiš všetky Pánove slová napísal. Keď ráno vstal, postavil pred vrchom oltár a dvanásť pamätníkov podľa dvanástich kmeňov Izraela. ⁵ Nato dal izraelským mládencom rozkaz, aby pripravili pre Pána zápalnú obetu a na pokojnú obetu zabili býčky. ⁶ Tu vzal Mojžiš polovicu krvi, a nalial ju do obetnej misky a druhú polovicu vylial na oltár. ⁷ A Mojžiš vzal knihu zmluvy a čítal ju nahlas ľudu, pričom oni vraveli: „Všetko, čo hovoril Pán, splníme a zachováme!“ ⁸ Tu Mojžiš vzal krv, pokropil ňou ľud a povedal: „Hľa, toto je krv zmluvy, ktorú Pán uzavrel s vami na základe všetkých týchto slov!“ ⁹ Potom Mojžiš, Áron, Nadab, Abiu a sedemdesiat starších z Izraela vystúpili hore ¹⁰ a tu videli Izraelovho Boha. Pod jeho nohami bolo čosi ako plocha zo zafirových dlaždíc a lesklo sa to ako samo nebo. ¹¹ A on nevystrel ruku proti vyvoleným Izraelitom. Mohli hľadiť na Boha. Potom jedli a pili (z obetovaného).

Mojžiš dostáva od Pána tabule zákona. - ¹² A pán povedal Mojžišovi: „Vystúp ku mne na vrch a zostaneš tam! Dám ti dve kamenné tabule: zákon a prikázania, ktoré som napísal, aby si ich učil!“ ¹³ Mojžiš a jeho služobník Jozue vstali a Mojžiš vystúpil na Boží vrch. ¹⁴ Starším však prikázal: „Čakajte na nás tu, kým sa k vám nevrátíme! Veď Áron a Hur sú tu s vami! Kto bude mať nejaký spor, nech sa obráti na nich!“ ¹⁵ Keď potom Mojžiš vystúpil na vrch, vrch

zahalil oblak. ¹⁶ Tu zostúpila na vrch Pánova sláva a oblak ho zahaľoval šesť dní. V siedmy deň zavolať z oblaku Mojžiša. ¹⁷ V očiach Izraelitov sa Pánova sláva na končiarí vrchu javila ako žeravý oheň. ¹⁸ Mojžiš vošiel do oblaku a Mojžiš zostal na vrchu štyridsať a štyridsať nocí.

Bohoslužobné ustanovenia 25 - 31

Ex25

XXV. Zbierka predpisov o svätyni. - ¹ Tu Pán hovoril Mojžišovi: ² „Povedz Izraelitom, aby vyberali pre mňa dary. Od každého, kto dá dobrovoľne vyberte dar pre mňa! ³ Takéto dary máte od nich prijať: Zlato, striebro a meď, ⁴ belasý a červený purpur, karmazín, jemné plátno a kozie súkno, ⁵ baranie kože, tachášové kože, akáciové drevo, ⁶ olej do lampy, voňavky do oleja na pomazanie a do voňavého kadidla, ⁷ ónyxové kamene a iné drahokamy na vyloženie efódu a náprsníka. ⁸ Postavia mi svätyniu a budem bývať uprostred nich. ⁹ Celkom podľa toho, čo ti teraz ukážem, podľa vzoru príbytku a podľa vzoru všetkého jeho náradia to vyhotovíte!

Archa. - ¹⁰ Z akáciového dreva mi urobia archu dva a pol lakt'a dlhú, poldruha lakt'a širokú a poldruha lakt'a vysokú. ¹¹ Obiješ ju rýdzim zlatom; zvnútra i zvonku ju obiješ a navrchu dookola urobíš zlatý veniec. ¹² Uleješ pre ňu štyri zlaté krúžky a pripevníš ich na jej štyri nohy, čiže dva krúžky na jednu stranu a dva krúžky na druhú stranu. ¹³ Potom vyhotovíš dve tyče z akáciového dreva a obiješ ich zlatom. ¹⁴ Tieto tyče zastrčíš do krúžkov, čo sú na bokoch archy, aby sa na nich archa nosila. ¹⁵ Tyče zostanú v krúžkoch archy, nesmú sa z nich vytiahnuť. ¹⁶ Do archy uložíš zákon, ktorý ti dám.

¹⁷ Urobíš aj vrchnák (zľutovnicu) z rýdzeho zlata, dva a pol lakt'a dlhý a poldruha lakt'a široký. ¹⁸ Aj dvoch cherubov, kovaných zo zlata, spraviš hore na oboch koncoch zľutovnice; ¹⁹ jedného cheruba pripojíte na jednom konci, druhého na druhom konci. Na zľutovnici hore na oboch koncoch urobíš cherubov. ²⁰ Cherubi nech majú rozpäté krídla a nech svojimi krídlami zakrývajú zľutovnicu, kým ich tváre budú obrátené oproti sebe. Cherubi nech upierajú svoj zrak na zľutovnicu. ²¹ Zľutovnicu polož na archu a do archy vlož zákon, ktorý ti dám. ²² Tam sa budem zjavovať a zo zľutovnice, spomedzi oboch cherubov, čo sú na arche zákona, budem hovoriť všetko, čo ti nariadim pre Izraelitov.

Stôl predkladných chlebov. - ²³ Urobíš aj stôl z akáciového dreva, dva lakte dlhý, lakť široký a poldruha lakt'a vysoký. ²⁴ Obiješ ho čistým zlatom a navrchu dookola urobíš zlatý veniec. ²⁵ Dookola na ňom urobíš na dlaň široký rám a na ráme dookola urobíš zlatý veniec. ²⁶ Zhotovíš preň štyri zlaté krúžky a pripevníš ich na štyroch rohoch, pri každej nohe jeden. ²⁷ Krúžky budú hneď pri ráme na zastrčenie tyčí, aby sa stôl mohol nosiť. ²⁸ Tyče vyhotovíš z akáciového dreva a obiješ ich zlatom. Na nich sa bude stôl nosiť.

²⁹ Spraviš k nemu aj misy, misky, kanvy a čaše, v ktorých sa budú prinášať mokré obety. Vyhotovíš ich z čistého zlata. ³⁰ Na stôl budeš stále klásť pred mňa predkladané chleby.

Sedemramenný svietnik. - ³¹ Ďalej vyhotovíš svietnik z čistého zlata; svietnik, ktorého podstavec a ramená budú kované. Z neho budú vychádzať kvetné kalíšky, hlavičky a kvety. Z jeho bokov bude vychádzať šesť ramien: tri ramená svietnika z jedného boku a tri ramená svietnika z druhého boku. ³³ Na každom ramene budú tri kvetné kalíšky mandľovníkovej podoby s hlavičkou a kvetom. Tak to bude na všetkých šiestich ramenách, čo vychádzajú zo svietnika. ³⁴ Na samom svietniku budú štyri kvetné kalíšky mandľovníkovej podoby s hlavičkou a kvetom, ³⁵ a to tak, že hlavička bude pod dvoma ramenami, ktoré z neho vychádzajú, potom hlavička pod ďalšími dvoma ramenami a opäť hlavička pod dvoma ramenami. Teda pod šiestimi ramenami, ktoré vychádzajú zo svietnika. ³⁶ Hlavičky a ramená budú z neho vychádzať a všetko bude kované z jedného kusa rýdzeho zlata. ³⁷ Vyhotovíš aj sedem lúčov a nasadiš ich na svietnik, aby osvetľovali priestor, čo je pred ním. ³⁸ Aj odštipovače a panvičky, čo k nemu

prislúchajú, nech sú z čistého zlata. ³⁹ Spotrebuješ na to hrivnu zlata, vrátane všetkého jeho príslušenstva. ⁴⁰ A hľaď, aby si to urobil podľa vzoru, ktorý si videl na vrchu.

Svätostánok

Ex26

XXVI. Prikrývky na svätostánok. - ¹ Potom urobíš svätostánok z desiatich záclon. Ony budú z niťového plátna, z belasého a červeného purpuru a z karmazínu, urobíš ich s cherubmi, ako robieva umelec! ² Dĺžka jednej záclony bude dvadsaťosem lakt'ov a šírka štyri lakte. Všetky záclony budú rovnakej miery. ³ Päť záclon bude spojených dovedna a druhých päť záclon bude tiež spojených dovedna. ⁴ Potom urobíš z belasého purpuru očka na samom kraji poslednej záclony jedného spojeného kusa a takisto urobíš na okraji poslednej záclony druhého spojeného kusa. ⁵ Prirobíš teda päťdesiat očiek na jednej záclone a päťdesiat očiek prirobíš na okraji poslednej záclony druhého spojeného kusa, a to tak, aby očka boli oproti sebe. ⁶ Urobíš tiež päťdesiat zlatých sponiek a záclony zopneš sponkami dovedna tak, aby svätostánok bol jedným celkom.

⁷ Potom z jedenástich kobercov z kože srsti vyhotovíš prikrývku na svätostánok. ⁸ Každý koberec bude mať dĺžku tridsať lakt'ov a šírku štyri lakte. Jedenásť kobercov bude mať rovnakú mieru. ⁹ Potom spojíš päť týchto kobercov osve a takisto šesť kobercov osve. Šiesty koberec však prehneš cez polovicu na priečelie svätostánku. ¹⁰ Na okraj posledného koberca spojeného kusa prirobíš päťdesiat očiek a takisto päťdesiat na okraj posledného koberca druhého spojeného kusa. ¹¹ Urobíš tiež päťdesiat medených sponiek, tieto sponky zastrčíš do očiek a prikrývku spojíš v jeden celok. ¹² Z koberca, čo zo stanovnej prikrývky visí ako prebytočný, nech polovica prebytočného pokrovca visí na zadnej strane stánku. ¹³ A z toho, čo je prebytočné na dĺžku stanovnej prikrývky, nech visí po lakti po oboch stranách svätostánku, aby ho zakrývalo. ¹⁴ Potom urobíš na stánok ešte prikrývku z červeno farbených baraních koží a na to ešte pokrývku z tachášových koží.

Stavba svätostánku. - ¹⁵ Na svätostánok narobíš aj stojatých dosiek z akáciového dreva. ¹⁶ Každá doska bude desať lakt'ov dlhá a poldruha lakt'a široká. ¹⁷ Opatríš ich dvoma čapíkmi, ktorými sa budú spájať dovedna; tak to urobíš na každej doske. ¹⁸ Dosky na svätostánok prichystaj takto: Dvadsať dosiek na južnú stranu, na stranu poludnia, ¹⁹ a pod dvadsať dosiek urobíš štyridsať strieborných podstavcov, po dva podstavce na jednu dosku pod oba jej čapíky. ²⁰ Takisto aj na druhú stranu svätostánku, na severnú stranu: dvadsať dosiek ²¹ a štyridsať podstavcov, po dva podstavce na každú dosku. ²² Na zadnú, západnú stranu, urobíš šesť dosiek! ²³ Okrem toho urobíš dve dosky na rohy stanu na zadnej strane. ²⁴ Tie budú dvojdielne odspodku až do vrchu k prvému krúžku - takto budú vyhotovené obe - a umiestiš ich do oboch rohov. ²⁵ Bude to teda osem dosiek s ich striebornými podstavcami, dovedna šesťdesiat strieborných podstavcov, po dva podstavce pod každú dosku. ²⁶ Aj žrde urobíš z akáciového dreva. Päť žrdí pre dosky na jednej strane svätostánku, ²⁷ päť žrdí na druhej strane svätostánku a päť žrdí na zadnej, západnej strane svätostánku. ²⁸ Stredná žrd', čo je v strede dosiek, bude siahať od jedného konca až na druhý. ²⁹ Dosky pokryješ zlatom a aj ich krúžky, do ktorých sa zasunú žrde, urobíš zo zlata. Aj žrde obiješ zlatom. ³⁰ A potom postavíš stánok podľa vzoru, ktorý si videl na vrchu.

Vnútro svätostánku. - ³¹ Urobíš aj oponu z belasého a červeného purpuru, z karmazínu a niťového plátna s cherubmi! Urobíš ju tak, ako robieva umelec. ³² Potom ju zavesíš na štyri stĺpy z akáciového dreva, ktoré sú potiahnuté zlatom, stoja na štyroch strieborných podstavcoch a ich háčky sú tiež zo zlata. ³³ Oponu zavesíš na háčky a za ňu postavíš archu zákona! Opona vám bude oddeľovať svätyňu od veľsvätyne! ³⁴ Potom vo veľsvätyni položíš na archu zákona zľutovnicu. ³⁵ Stôl umiestiš vonku pred oponou a na južnej strane svätostánku naproti stolu

svietnik, kým stôl bude stáť na strane severnej. ³⁶ Aj na vchod do svätostánku urob oponu, pestrú, z belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna! ³⁷ Pre túto oponu urob päť stĺpov z akáciového dreva, oblož ich zlatom, ich háčky budú tiež zo zlata, a odlej pre ne päť medených podstavcov!

Ex27

XXVII. Nádvorie: Oltár. - ¹ Potom urobíš z akáciového dreva oltár päť lakt'ov dlhý a päť lakt'ov široký; oltár bude štvoruholníkový a tri lakte vysoký. ² Na jeho štyroch uhloch urobíš rohy, ktoré budú z neho vyčnievať, a obtiahneš ho med'ou! ³ Vyhotovíš aj popolnice na odstraňovanie popola, lopatky, panvičky, vidlice a uhoľnice, čo k nemu patria. Všetko jeho náradie urobíš z medi. ⁴ Potom naň urobíš sieťovité medené mriežky a na mriežkach, na ich štyroch rohoch, upevníš štyri medené krúžky ⁵ a upevníš to dolu pod okružným schodíkom oltára tak, že mriežky budú siahať až do polovice oltára. ⁶ Pre oltár urobíš tyče z akáciového dreva a obiješ ich med'ou. ⁷ Tieto tyče sa budú zasúvať do krúžkov, a tak tyče budú po oboch stranách oltára, aby ho bolo možno nosiť. ⁸ Urobíš ho z dosiek, dutý! Urobíš ho tak, ako si videl na vrchu!

Nádvorie. - ⁹ Nádvorie svätostánku urobíš takto: Na jeho južnú stranu vyhotovíš plachty z niťového plátna - sto lakt'ov dĺžky na túto stranu. ¹⁰ K tomu dvadsať stĺpov s ich dvadsiatimi medenými podstavcami. Stĺpové háčky a krúžky budú zo striebra. ¹¹ Takisto pozdĺž severnej strany plachty v dĺžke sto lakt'ov, k tomu dvadsať stĺpov s ich dvadsiatimi medenými podstavcami. ¹² Šírka nádvorja na západnej strane bude mať päťdesiat lakt'ov plachiet a k tomu desať stĺpov s ich podstavcami. ¹³ Aj predná, východná šírka nádvorja bude mať päťdesiat lakt'ov: ¹⁴ pätnásť lakt'ov plachiet na jednej strane a k tomu tri stĺpy s troma podstavcami, ¹⁵ takisto na druhej strane pätnásť lakt'ov plachiet a k tomu tri stĺpy s troma podstavcami. ¹⁶ Vchod do nádvorja bude mať záclonu širokú dvadsať lakt'ov z belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna s vyšívaním a k tomu štyri stĺpy s ich štyrmi podstavcami. ¹⁷ Všetky nádvorné stĺpy dookola budú mať strieborné krúžky. Aj ich háčky budú strieborné, ich podstavce však budú medené. ¹⁸ Dĺžka nádvorja bude sto lakt'ov, jeho šírka päťdesiat lakt'ov a výška päť lakt'ov. Plachty budú z niťového plátna a podstavce z medi. ¹⁹ Všetko náčinie svätostánku, ktoré sa bude používať na jeho plnú obsluhu, aj všetky jeho kolíky a všetky kolíky nádvorja budú z medi.

Olej pre svietnik. - ²⁰ Prikáž Izraelitom, aby ti naznášali jemného oleja z roztlčených olív do svietnika, aby lampy neprestajne svietili. ²¹ V stane zjavenia pred oponou, čo bude pred archou zákona, nech sa oň starajú Áron a jeho synovia, aby pred Pánom svietil od večera do rána. Toto bude navždy platný predpis pre všetky izraelské pokolenia.

Kňazské rúcho

Ex28

XXVIII. Rúcho Árona a jeho synov. - ¹ Zavolaj k sebe spomedzi Izraelitov svojho brata Árona a jeho synov, aby mi slúžili ako kňazi: Áron a jeho synovia Nádab, Abiu, Eleazar a Itamar. ² A pre svojho brata Árona zhotovíš posvätné rúcho na česť a ozdobu! ³ Porozprávaš sa so všetkými, čo sa rozumejú umeniu, ktorých som naplnil umeleckým duchom, aby zhotovili pre Árona rúcho, žeby sa mohol posvätiť a slúžiť mi ako kňaz. ⁴ Takéto rúcha urobia: náprsník, efód (náramenník), plášť, tuniku z tkanej priadze, mitru a pás. Tieto posvätné šaty urobia tvojmu bratovi Áronovi a jeho synom, aby mi posluhovali ako kňazi. S Použijú na to zlato, belasý a červený purpur, karmazín a plátno.

Efód (náramenník). - ⁶ Efód zhotovia zo zlata, belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna, ako robieva umelec. ⁷ Bude mať dve náplečné časti a na oboch stranách bude s nimi navrchu spojený. ⁸ Aj šnúra, ktorou sa bude uväzovať, bude takou istou prácou a z jedného kusa s ním; bude zo zlata, modrého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna. ⁹ Potom vezmeš dva ónyxové kamene a vyryješ do nich mená Izraelových synov, ¹⁰ šesť na jeden kameň a ostatných šesť mien na druhý kameň v poradí, ako sa narodili. ¹¹ Brusičovi kameňov a kameňorytcovi dáš do oboch kameňov vyryť mená Izraelových synov. Zasadíš ich do zlatého pletiva ¹² a potom oba kamene pripevníš na plečné časti efódu ako kamene spomienky na Izraelových synov. Áron bude nosiť ich mená na oboch svojich pleciach pred Pánom, aby sa na nich pamätalo. ¹³ Potom vyhotovíš zlaté pletivo ¹⁴ a dve retiazky z rýdzeho zlata. Urobíš ich krútené na spôsob šnúrok a tieto retiazky vyhotovené ako šnúrky upevníš na tkanivo!

Náprsník. - ¹⁵ Potom urobíš náprsník Božieho rozhodovania, ako robieva umelec. Urobíš ho tak, ako je zhotovený efód: zo zlata, belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna. ¹⁶ Bude štvorcový, vo dvoje zložený a na piad' dlhý a široký. ¹⁷ V štyroch radoch ho vyložíš drahokamami! V prvom rade bude karneol, topás a smaragd, ¹⁸ v druhom rade: rubín, zafír a diamant, ¹⁹ v treťom rade: hyacint, achát a ametyst ²⁰ a vo štvrtom rade: chryzolit, ónyx a beryl. Zasadíš ich v radoch do zlatého pletiva. ²¹ Kameňov bude dvanásť podľa mien Izraelových synov, teda podľa ich mien kameňorytec vyryje mená jednotlivých dvanástich kmeňov. ²² Potom na náprsník pripevníš dve pletené retiazky, urobené z čistého zlata na spôsob šnúrky. ²³ Ďalej urobíš na náprsník dva zlaté krúžky a oba krúžky upevníš na vrchných koncoch náprsníka! ²⁴ Potom obe zlaté šnúrky pripevníš na oba krúžky na vrchnom konci náprsníka! ²⁵ Druhé dva konce oboch šnúrok pripevníš na obe tkanivá a potom ich upevníš na náplečných častiach efódu, ktoré sú obrátené k náprsníku. ²⁶ Potom urobíš ešte dva zlaté krúžky a pripevníš ich na spodných rohoch náprsníka na jeho vnútornej, k efódu obrátenej strane! ²⁷ Urobíš ešte dva zlaté krúžky a pripevníš ich na oboch stranách efódu dolu, nad pásom efódu. ²⁸ Potom zviažeš náprsník za jeho spodné krúžky tkanicou z belasého purpuru s krúžkami efódu tak, aby ležal nad pásom efódu. Takto sa náprsník nebude môcť oddeľovať od efódu. ²⁹ Áron teda bude nosiť mená Izraelových synov na náprsníku rozhodovania na svojom srdci ako stálu spomienku pred Pánom, kedykoľvek vojde do svätyne.

³⁰ Do náprsníka rozhodovania vložíš urim a tumim, aby boli na Áronovom srdci, kedykoľvek sa predstaví pred Pána. Takto bude Áron ustavične nosiť Božie rozhodnutia pre Izraelitov na svojom srdci pred Pánom.

Kňazský plášť. - ³¹ Ďalej urobíš plášť pod efód, celý z belasého purpuru. ³² V strede bude otvor pre hlavu a dookola otvoru bude tkaná obruba, takže otvor bude ako na pancierovej košeli, aby sa netrhal. ³³ Dolu, na jeho spodnom okraji, pripevníš dookola granátové jablká z belasého a červeného purpuru a karmazínu - pôjdu dookola celého okraja - a medzi ne zlaté zvončeky tak, ³⁴ že sa po okraji plášťa budú dookola striedať zlaté zvončeky s granátovými jablkami. ³⁵ Áron ho bude nosiť, keď bude konať službu, aby ho počuli zvonieť, keď bude vychádzať do svätyne pred Pána a keď bude vychádzať, aby nezomrel.

Náčelná tabuľka. - ³⁶ Potom vyhotovíš z rýdzeho zlata tabuľku a vyryješ na ňu rytcovou prácou Svätý Pánov. ³⁷ Pripevníš ju na šnúrku z belasého purpuru a priviaže sa na mitru; bude teda na prednej strane mitry, ³⁸ bude na Áronovom čele, aby tak Áron nosil previnenia, ktorých sa Izraeliti dopustia pri obetovaní všetkých svojich posvätných darov. Bude stále na jeho čele, aby oni dosiahli milosrdenstvo u Pána.

Tunika, mitra a pás. - ³⁹ Utkáš aj tuniku z jemnej ľanovej priadze, zhotovíš mitru z niťového plátna a urobíš pestrofarebný pás.

Rúcho jednoduchých kňazov. - ⁴⁰ Aj pre Áronových synov zhotovíš tuniky a urobíš pre nich pásy ako i vysoké čiapky na česť a ozdobu! ⁴¹ A oblečieš do toho svojho brata Árona a s ním aj jeho synov a pomazeš ich; uvedieš ich do úradu a posvätiš ich, aby mi slúžili ako kňazi.

⁴² Narobíš aj krátkych plátenných spodkov na zakrytie ich nahoty; budú siahať od bedier až po stehná. ⁴³ Áron a jeho synovia ich budú mať, kedykoľvek vojdú do stanu zjavenia alebo pristúpia k oltáru konať službu vo svätyni, aby neuvalili na seba vinu a neumreli. Toto bude trvalý predpis preň a pre jeho potomkov po ňom.

Svätenie kňazov

Ex29

XXIX. Posvätenie Árona a jeho synov. - ¹ A aby mi slúžili ako kňazi, urobíš s nimi toto: Vezmi jedného mladého býka, dva bezchybné barany, ² nekvasené chleby, nekvasené, na oleji zamiesnené pagáče ako i nekvasené a olejom potreté oblátky, ktoré pripravíš z jemnej pšeničnej múky, ³ vložíš to do koša a v koši ich prinesieš - k tomu býčka a tie dva barany.

⁴ Potom privedieš Árona a jeho synov ku vchodu do stanu zjavenia a umyješ ich vodou. ⁵ Nato vezmeš rúcho a oblečíš Árona do tuniky, plášťa, čo prislúcha k efódu, do efódu a náprsníka a opášeš ho efódovou stuhou ⁶ položíš mu na hlavu mitru a na mitru mu pripevníš posvätnú stuhu. ⁷ Potom vezmeš olej na svätenie a vyleješ mu ho na hlavu a pomažeš ho. ⁸ Potom privedieš jeho synov, oblečíš im tuniky ⁹ a opášeš ich pásom - ako Árona tak i jeho synov - a položíš im vysoké čiapky. A takto sa ich kňazstvo stane trvalým ustanovením. Takto uvedieš Árona a jeho synov do ich úradu.

Trojité obeta. - ¹⁰ Potom privedieš mladého býka pred stan zjavenia a Áron i jeho synovia položia ruky na hlavu býčka. ¹¹ Ty potom býčka zabiješ pred Pánom pri vchode do stanu zjavenia, ¹² vezmeš z býčkovej krvi a ňou palcom potrieš rohy oltára. Všetku ostatnú krv vyleješ okolo spodku oltára. ¹³ Nato vezmeš všetok loj, čo pokrýva vnútornosti, lojovú vrstvu spod pečene, obe obličky s lojom, čo je na nich, a prinesieš to spálením na oltári. ¹⁴ Mäso býčka však, jeho kožu a trus spáliš na ohni mimo tábora. To je obeta za hriech.

¹⁵ Potom vezmeš jedného barana a Áron a jeho synovia položia na baranovu hlavu ruky. ¹⁶ Nato barana zabiješ, naberieš z jeho krvi a porozlievaš ju okolo oltára. ¹⁷ Potom barana rozsekáš na kusy, umyješ jeho vnútornosti a nohy a položíš ich k ostatným kusom a k hlave. ¹⁸ A takto prinesieš celého barana ako zápal na oltári. To je celostná žertva pre Pána, príjemná vôňa, zápalná obeta pre Pána.

¹⁹ Potom vezmeš druhého barana a Áron a jeho synovia zasa položia ruky na baranovu hlavu. ²⁰ Barana zabiješ, vezmeš niečo z jeho krvi a potrieš okraje pravého ucha Árona a jeho synov a palce ich pravej ruky a nohy; ostatnú krv porozlievaš okolo oltára. ²¹ Potom vezmeš niečo z krvi, čo bude na oltári, a z oleja na svätenie a pokropíš Árona a jeho rúcho aj jeho synov a rúcho jeho synov a bude posvätený on aj jeho rúcho i jeho synovia a ich rúcha s ním. ²² Potom vyberieš z barana loj, a to chvost, loj, ktorým sú pokryté vnútornosti, lojovú vrstvu spod pečene, obe obličky s ich lojom a pravú lopatku - lebo to je baran posvätenia -, ²³ napokon vezmeš jeden bochník chleba, jeden pagáč zamiesnený na oleji a jednu oblátku z koša nekvasených chlebov, ktorý je pred Pánom, ²⁴ a toto všetko vložíš do rúk Árona a jeho synov, aby to obetovali ako podávaciu obetu Pánovi. ²⁵ Potom im to z rúk vezmeš a spáliš to ako celostnú žertvu na oltári na príjemnú vôňu pred Pánom. To je zápalná obeta pre Pána. ²⁶ Potom vezmeš prsia barana, ktorým bol posvätený Áron, a prinesieš to pred Pána ako podávaciu obetu - a to pripadne tebe za podiel.

Kňazský podiel z oltára. - ²⁷ Prsia podávacej obety a lopatku, čo bola oddelená z barana pri svätení Árona a jeho synov ako podávacia a pozdvihovaná obeta, vyhlásiš za posvätené! ²⁸ To pripadne Áronovi a jeho synom ako trvalá náležitosť zo strany Izraelitov, lebo to je obeta pozdvihovania a ako obeta pozdvihovania bude z pokojných obiet Izraelitov ako ich obeta pozdvihovania Pánovi.

Dedenie kňazského rúcha. - ²⁹ Áronovo posvätné rúcho prejde po ňom na jeho synov, aby v ňom boli pomazávaní a uvádzaní do svojho úradu. ³⁰ Sedem dní ho bude nosiť ten, ktorý z jeho synov nastúpi ako veľkňaz na jeho miesto a ktorý bude vchádzať do stanu zjavenia, aby konal službu vo svätyni.

Obetná hostina. - ³¹ Potom vezmeš barana z posvätenia (kňazov) a jeho mäso uvariš na posvätnom mieste! ³² Mäso barana a chlieb, čo je v koši, budú jesť Áron a jeho synovia pri vchode do stanu zjavenia. ³³ Smú jesť iba tí, za ktorých bola prinesená zmierna obeta, keď boli uvádzaní do úradu a keď boli svätení. Iný z toho jesť nesmie, lebo je to sväté. ³⁴ Ak by niečo z mäsa posvätenia alebo z chleba malo zostať do rána, spáliš, čo ostalo, na ohni. Nebude sa to jesť, lebo je to sväté. ³⁵ S Áronom a s jeho synmi urobí všetko, čo som ti prikázal. Sedem dní bude trvať (slávnosť) svätenia (kňazov)! ³⁶ Každý deň obetuješ jedného mladého býka ako zmiernu obetu za hriech! A oltár očistiš tým, že na ňom prinesieš zmiernu obetu a pomažeš ho, aby si ho posvätil. ³⁷ Sedem dní budeš konať zmierne obrady na oltári a posväcovať ho; tak bude oltár posvätený. Každý, kto sa dotkne oltára bude zasvätený.

Každodenná celostná žertva. - ³⁸ A toto budeš obetovať na oltári: deň čo deň dva jednoročné baránky, ³⁹ jedného baránka budeš obetovať ráno a druhého v podvečer; ⁴⁰ k tomu desatinu jemnej múky, zmiešanú so štvrtinou hina oleja z roztlčených olív, a na tekutú obetu štvrtinu hina vína na jedného baránka. ⁴¹ Druhého baránka obetuj okolo večera - pritom si budeš počínať ako pri raňajšej obete jedál a k nej prislúchajúcej tekutej obete - na príjemnú vôňu, ako zápalnú obetu Pánovi. ⁴² To bude vaša pravidelná celostná zápalná obeta pred Pánom z pokolenia na pokolenie, ktorá sa bude prinášať pred vchodom do stanu zjavenia, kde sa vám budem zjavovať, aby som tam s tebou hovoril.

Božia prítomnosť v stane. - ⁴³ Tam sa budem zjavovať Izraelovým synom a miesto sa posvätiť mojou slávou. ⁴⁴ Stan zjavenia a oltár posvätiť ja. Aj Árona a jeho synov ja posvätiť, aby mi slúžili ako kňazi. ⁴⁵ Budem bývať uprostred Izraelitov a budem ich Bohom. ⁴⁶ A spoznajú, že ja, Pán, som ich Boh, ktorý ich vyviedol z egyptskej krajiny, aby som býval uprostred nich - ja, Pán, ich Boh.

Ex30

XXX. Kadidlový oltár. - ¹ Zhotoviš aj oltár na pálenie kadidla! Urobiš ho z akáciového dreva, ² lakeť dlhý a lakeť široký, teda štvorcový, a dva lakte vysoký! Jeho rohy budú z neho vyčnievať. ³ Obložíš ho čistým zlatom, aj jeho dosku a jeho steny dookola, aj jeho rohy, a dookola ho obrúbiš zlatým vencom! ⁴ Pod veniec zhotoviš na obe strany po dva zlaté krúžky a pripevníš ich na oboch stranách, aby sa cez ne dali pretiahnuť tyče a aby bolo možno oltár nosiť. ⁵ Tyče urobíš z akáciového dreva a obiješ ich zlatom! ⁶ A postavíš ho pred oponu, ktorá visí pred archou zákona, pred zľutovnicu, čo je nad zákonom, kde sa ti budem ja zjavovať. ⁷ Áron bude na ňom spaľovať voňavé kadidlo. Bude ho páliť každé ráno, keď upraví lampy. ⁸ Aj v podvečer ho zapáli, keď rozsvieti lampy. To bude vaša pravidelná kadidlová obeta pred Pánom z pokolenia na pokolenie. ⁹ Na ňom nesmiete obetovať iné kadidlo, ani zápalnú obetu, ani obetu jedál, ani vylievať naň tekutú obetu. ¹⁰ Áron na ňom raz do roka vykoná zmierny obrad s krvou obetovanou za hriechy, čo je na zmierenie. Zmierenie vykoná na ňom raz do roka a bude to z pokolenia na pokolenie. On bude presväty Pánovi.“

Daň z hlavy pre svätýňu. - ¹¹ Potom Pán prikázal Mojžišovi: ¹² „Keď budeš zisťovať počet Izraelitov, ktorí podliehajú sčítaniu, nech pri sčítaní každý odovzdá Pánovi výkupné za svoj život, aby ich pri sčítaní nezastihlo nešťastie. ¹³ Každý, kto prejde sčítaním, dá pol šekla podľa váhy svätýne - šekel sa ráta za dvadsať gerov -, pol šekla je poplatok pre Pána. ¹⁴ Každý, kto podlieha sčítaniu, od dvadsiateho roku nahor, musí odovzdať poplatok pre Pána. Bohatý nedá viac a chudobný nedá menej ako pol šekla, keď budú dávať Pánovi poplatok za svoj život.

¹⁶ A ty povyberáš výkupné od Izraelitov a použiješ ho na vyhotovenie stanu zjavenia, aby ono pripamätávalo pred Pánom Izraelitov a aby ste (takto) vykúpili svoje životy.“

Medené umývadlo. - Potom Pán hovoril Mojžišovi: ¹⁸ „Urobíš medenú nádrž s medeným podstavcom na umývanie a postavíš ju medzi stanom zjavenia a oltárom a naleješ do nej vody. ¹⁹ Áron a jeho synovia si v nej budú umývať ruky a nohy; ²⁰ keď budú mať vojsť do stanu zjavenia, umyjú sa vodou, aby neumreli, a takisto, keď sa budú približovať k oltáru, aby konali službu a aby obetovali zápalnú obeť Pánovi. ²¹ Umyjú si teda ruky a nohy, aby nezomreli. To bude pre nich trvalým predpisom; preň a pre jeho potomkov z pokolenia na pokolenie.“

Olej na svätenie. - ²² Ďalej Pán prikázal Mojžišovi: ²³ „Vezmeš voňavé látky najlepšieho druhu: päťsto šeklov najjemnejšej myrhy a polovicu tohto teda dvestopäťdesiat šeklov voňavej škoric a dvestopäťdesiat šeklov voňavého puškvorca, päťsto šeklov kasie podľa váhy svätyne a jeden hin olivového oleja. Z toho pripravíš svätý olej na pomazanie, prenikavo voňajúcu masť, ako robieva olejkár. ²⁶ Týmto pomažeš stan zjavenia a archu zákona, stôl so všetkým jeho náradím, svietnik s jeho náčiním a kadidlový oltár; ²⁸ aj oltár na zápalné obety so všetkým jeho príslušenstvom a umývadlo s jeho podstavcom. ²⁹ Takto ich posvätiš a budú presväté. Každý, kto sa ich dotkne, bude zasvätený. ³⁰ Pomažeš aj Árona a jeho synov a posvätiš ich, aby mi slúžili ako kňazi. ³¹ A Izraelitom prikážeš: „Pre vás to bude svätý olej pomazania z pokolenia na pokolenie; ³² nesmie vyliť na telo človeka a takýmto miešaním sa nesmie pripravovať nijaký iný olej, lebo je svätý a bude vám za svätý! ³³ Kto by si podobným spôsobom pripravil takúto miešatinu, alebo niečo by z nej dal nepovolanému, musí byť vyhubený zo svojho ľudu!“

Zloženie kadidla. - ³⁴ Pán prikázal Mojžišovi aj toto: „Vezmeš voňavé látky: stakte, lastúrové kadidlo, galban a priesvitné kadidlo, všetko v rovnakých čiastkach, ³⁵ a pripravíš z toho kadidlo, silnú zmiešatinu, ako robieva voňavár, zmiešané so soľou, čisté, na posvätné používanie. ³⁶ Čiastku z toho roztlíčieš na jemný prach a niečo z toho položíš pred zákon do stanu zjavenia, kde sa ti budem zjavovať: to bude pre vás presväťou vecou! ³⁷ Kadidlo v takom zložení, aké pripravíš, nesmiete pre seba zarábať; bude ti sväté pre Pána. ³⁸ Kto by si však pripravil také, ako je toto, a chcel by sa kochať v jeho príjemnej vôni, nech je vyhubený zo svojho ľudu!“

Ex31

XXXI. Remeselníci, ktorí majú zhotoviť svätyňu. - ¹ Potom Pán hovoril Mojžišovi: ² „Hľaď, ja som po mene povolal Beseléla, syna Uriho, syna Hurovho z Júdovho kmeňa, ³ a naplnil som ho Božím duchom, zmyslom pre umenie, dôvtipom a zručnosťou pre každú prácu, ⁴ aby zhotovil plány a aby ich uskutočnil v zlate, v striebre a medi, ⁵ aby brúsil kamene na osadzovanie, vyrezával drevo a vôbec prevádzal všetky práce. ⁶ Pridal som aj Achisamechovho syna Óliaba z Danovho kmeňa a každému, kto sa rozumie remeslu, dal som múdrosti, aby vyhotovili všetko, čo som ti prikázal: ⁷ stánok zjavenia, archu zmluvy, zľutovnicu na ňu a ostatné stánkové zariadenie, ⁸ stôl a jeho náčinie, svietnik z rýdzeho zlata s jeho príslušenstvom, aj kadidlový oltár ⁹ a oltár zápalných obiet so všetkým jeho príslušenstvom, umývadlo s podstavcom, ¹⁰ sviatočné a posvätné rúcha pre kňaza Árona a rúcha pre jeho synov na kňazskú službu, ¹¹ ďalej olej na pomazanie a voňavé kadidlo pre svätyňu. Všetko urobia tak, ako som ti rozkázal.“

Príkaz o sobote. - ¹² Ďalej Pán prikázal Mojžišovi: ¹³ „Povedz Izraelitom: „Zachovávajúte moju sobotu! Veď ona je znamením medzi mnou a vami z pokolenia na pokolenie, aby sa poznalo, že ja som Pán, ktorý vás posväcuje! Zachovávajúte moju sobotu, nech vám je svätá! Kto ju znesvätí, musí zomrieť. Kto by v ten deň pracoval, bude vyhubený spomedzi svojho ľudu! ¹⁵ Šesť dní budete pracovať, v siedmy deň je však Pánova svätá sobota, deň odpočinku.“

Každý, kto bude v sobotu pracovať, musí zomrieť! ¹⁶ Nech Izraeliti zachovávajú sobotu a nech ju svätia z pokolenia na pokolenie ako večnú povinnosť zmluvy. ¹⁷ Nech je ona na večné znamenie medzi mnou a Izraelitmi, lebo za šesť dní Pán stvoril nebo a zem, v siedmy deň však odpočíval a oddychoval!“

Pán dáva Mojžišovi dve kamenné tabule. - ¹⁸ A keď s ním na vrchu Sion dokončil svoj rozhovor, dal Mojžišovi dve kamenné tabule, popísané Božím prstom.

Odpad ľudu a obnovenie tabúl' zákona 32 - 34

Ex32

XXXII. Zlaté teľa. - ¹ Keď ľud videl, že Mojžiš nezostupuje z vrchu, zhrnul sa okolo Árona a povedal mu: „Pod', urob nám boha, ktorý pôjde pred nami. Ved' nevieme, čo je s tým mužom, Mojžišom, čo nás vyviedol z egyptskej krajiny.“ ² Áron im povedal: „Posnímajte zlaté náušnice, čo nosia vaše ženy, synovia a dcéry, a prineste mi ich!“ ³ A všetok ľud si postŕhal zlaté náušnice, čo nosili na ušiach, a doniesli ich Áronovi. ⁴ On to vzal z ich rúk, roztopil to a urobil zlaté teľa. A oni vraveli: „Toto je tvoj boh, Izrael, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny!“ ⁵ Keď to Áron videl, postavil pred ním oltár. Potom dal Áron vyhlásiť: „Zajtra je Pánov sviatok!“ ⁶ Druhé ráno zavčas vstali a priniesli celostnú zápalnú a pokojnú obeť. Potom sa ľud posadil a jedol a pil. Nato sa zdvihli a veselili sa.

Mojžiš oroduje za ľud u Pána. - ⁷ A Pán hovoril Mojžišovi: „Chod', zostúp, lebo tvoj ľud, čo si vyviedol z egyptskej krajiny, robí zle!“ ⁸ Veľmi rýchlo odbočili z cesty, ktorú som im určil. Urobili si liate teľa, klaňali sa mu, priniesli mu obeť a vykrikovali: „Toto je tvoj boh, Izrael, čo ťa vyviedol z egyptskej krajiny.“ ⁹ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Videl som, čo je to za ľud. Pozri, je to ľud nepoddajnej šije!“ ¹⁰ Teraz ma nechaj, nech zahorí môj hnev proti nim a vyhubím ich! Teba však urobím veľkým národom.“ ¹¹ Ale Mojžiš sa pokúšal upokojiť Pána, svojho Boha, a hovoril: „Prečo by mal, Pane, vybušiť tvoj hnev proti ľudu, ktorý si ty mohutnou silou a mocnou rukou vyviedol z egyptskej krajiny?!“ ¹² Prečo by mali Egypťania vraviť: „V zlovôli ich vyviedol, aby ich zmárnil na horách a vyničil ich zo zemskeho povrchu?!“ Odlož svoj prudký hnev a maj zľutovanie nad nešťastím svojho ľudu!“ ¹³ Spomeň si na svojich služobníkov Abraháma, Izáka a Izraela, ktorým si na seba samého prisahal a prisľúbil: „Rozmnožím vaše potomstvo ako hviezdy na nebi a celú túto zem, o ktorej som hovoril, dám vášmu potomstvu, aby ju vlastnilo na večné veky!“ ¹⁴ A Pán oľutoval nešťastie, ktorým chcel navštíviť svoj ľud.

Čiastočné potrestanie ľudu. - ¹⁵ Potom sa Mojžiš vrátil, zostúpil z vrchu a v rukách mal dve tabule zákona, ktoré boli popísané na oboch stranách; boli popísané z prednej i zo zadnej strany. ¹⁶ Tabule boli Božím dielom a písmo bolo Božím písmom - vyrytým na tabuliach. ¹⁷ Keď Jozue počul krik ľudu, ktorý hlasno kričal, povedal Mojžišovi: „V tábore je vojnový pokrik!“ ¹⁸ On odvetil: „To nie je hlas víťazného spevu ani hlas spevu po porážke, ja počujem len spev!“ ¹⁹ Keď sa priblížil k táboru a zbadal teľa a tance, Mojžiša pochytil hnev, odhodil tabule z rúk a roztrieskal ich na úpäti vrchu. ²⁰ Nato chytil teľa, ktoré si urobili, spálil ho na ohni a rozmrvil ho na prach. Ten vysypal do vody a dal ju Izraelitom piť. ²¹ Potom Mojžiš povedal Áronovi: „Čo ti urobil tento ľud, že si uvalil naň také veľké previnenie?!“ ²² Áron odpovedal: „Pán môj, nehnevaj sa! Ved' ty vieš, že tento ľud je zlý!“ ²³ Vraveli mi: „Urob nám boha, ktorý pôjde pred nami, lebo nevieme, čo sa stalo s tým mužom, Mojžišom, ktorý nás vyviedol z egyptskej krajiny.“ ²⁴ Povedal som im: „Kto má zlato, nech sa ho zbaví!“ Oni mi ho dali, ja som ho pohádzal do ohňa a urobilo sa toto teľa.“

²⁵ Keď Mojžiš videl, že ľud bol taký bezuzdný - lebo Áron im popustil uzdu na škodoradosť ich nepriateľov -, ²⁶ Mojžiš sa postavil do vchodu do tábora a zvolal: „Kto je za Pána, ku mne sa!“ I zhromaždili sa okolo neho všetci leviti. ²⁷ A on im povedal: „Toto hovorí

Pán, Boh Izraela: „Každý nech si opáše meč na bedrá! Chod'te cez tábor od jedného vchodu k druhému vchodu a zabíjajte svojich bratov, priateľov i príbuzných!“²⁸ A leviti urobili tak, ako rozkázal Mojžiš. A v ten deň padlo z ľudu do tritisíc mužov.²⁹ Potom Mojžiš povedal: „Dnes ste zasvätili svoje ruky Pánovi - veď každý bol proti svojmu bratovi -, a preto dnes ste požehnaní!“

Opätovná Mojžišova prosba a Pútosť Izraelitov. - ³⁰ Na druhý deň povedal Mojžiš ľudu: „Previnili ste sa veľkým hriechom. Ja teraz vystúpim k Pánovi, hádam ho budem môcť uzmierniť za váš hriech.“³¹ Tak Mojžiš odišiel opäť k Pánovi a povedal: „Ach, tento ľud sa dopustil veľkej viny, veď si urobil boha zo zlata.“³² A teraz alebo im odpusť ich previnenie, alebo ak nie, vytri ma zo svojej knihy, ktorú si napísal!“³³ Pán však odpovedal Mojžišovi: „Kto sa proti mne prehrešil, toho vytrím zo svojej knihy.“³⁴ Teraz už len chod' a buď vodcom ľudu tam, kde som ti prikázal. Hľa anjel pôjde pred tebou! Ale keď príde čas ich navštívenia, navštívim ich hriech.“³⁵ A Pán bil ľud za to, že si dali urobiť teľa, čo vyhotovil Áron.

Ex33

XXXIII. Pán sa odvracia od ľudu. - ¹ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Chod', odíď odtiaľto ty aj ľud, čo si vyviedol z egyptskej krajiny, do krajiny, ktorú som odprisahal Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, keď som povedal: „Dám ju tvojmu potomstvu.“² Pošlem pred tebou anjela a vyženie Kanaánčanov, Hetejcov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebuzejcov³ a on ťa voviedie do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom. Ja nepôjdem uprostred teba, lebo si ľud nepoddajnej šíje. Inak by som ťa musel cestou zahubiť.“⁴ Keď ľud počul túto tvrdú reč, zosmutnel a nik nenosil svoje šperky.⁵ Lebo Pán povedal Mojžišovi: „Povedz Izraelitom: „Ste tvrdošíjný ľud! Keby som chvíľku šiel uprostred teba, musel by som ťa cestou zahubiť. Odlož teda svoje šperky a potom uvidím, ako s tebou naložím.“⁶ A Izraeliti nenosili od vrchu Horeb svoje šperky.

Stánok zjavenia. - ⁷ Mojžiš vzal stánok, postavil ho mimo tábora, neďaleko od tábora, a nazval ho stánkom zjavenia. Každý, kto sa chcel obrátiť na Pána, vyšiel k stánku zjavenia, čo stál mimo tábora.⁸ Keď vyšiel k stánku Mojžiš, všetok ľud vstal, každý sa postavil pri vchode do svojho stanu a hľadel za Mojžišom, kým neprišiel k stánku.⁹ A len čo Mojžiš vošiel do stánku, spustil sa nadeň oblačný stĺp a ostal stáť pri vchode do stánku. Potom sa rozprával s Mojžišom.¹⁰ A všetok ľud videl stáť oblačný stĺp pri vchode do stánku. Tu všetci povstali a každý sa vrhol (na zem) pri vchode do svojho stanu.¹¹ Pán sa však rozprával s Mojžišom z tváre do tváre, ako keď sa niekto rozpráva so svojím priateľom. Potom sa vrátil do tábora. Ale jeho služobník, mladík Jozue, Nunov syn, sa nevzdľáhoval zo stánku.

Pán sa dáva uprosiť - ¹² A Mojžiš povedal Pánovi: „Pozri, ty mi prikazuješ: „Vyveď tento ľud!“ A neoznámil si mi, koho pošleš so mnou, hoci si povedal: „Poznám ťa po mene, ba našiel si milosť v mojich očiach.“¹³ Ak som teraz našiel v твоjich očiach milosť, prezrad' mi, prosím, svoje zámery, aby som poznal, že som našiel milosť v твоjich očiach. Veď tento ľud je твоjím národom!“¹⁴ On odpovedal: „Ja mám ísť osobne (s tebou), aby si ty mal pokoj?!“¹⁵ Tu on odpovedal jemu: „Ak nepôjdeš s nami osobne, ani nás nevyvádzať odtiaľto!“¹⁶ A po čom poznám, že som našiel milosť v твоjich očiach, ja a tvoj ľud, ak nie po tom, že pôjdeš s nami a my, ja a tvoj ľud, budeme tým vyznačení pred všetkými národmi, čo sú na zemskom povrchu?“¹⁷ Tu Pán povedal Mojžišovi: „Aj toto, o čo si prosil, urobím, lebo ty si našiel milosť v mojich očiach a ja ťa poznám podľa mena!“¹⁸ On povedal: „Daj mi vidieť svoju slávu!“¹⁹ On mu odvetil: „Predvediem pred tebou všetku svoju nádheru a vyslovím pred tebou aj Pánovo meno. Milostivý budem, ku komu chcem byť milostivý, a zmilujem sa nad tým, nad kým sa chcem zmilovať!“²⁰ A ešte mu povedal: „Moju tvár nemôžeš vidieť, lebo niet človeka, ktorý by mňa videl, a ostal by nažive!“²¹ A Pán hovoril ďalej: „Hľa, neďaleko mňa je miesto, tam vystúp na skalú!“²² Keď tade pôjde moja sláva, postavím ťa do skalnej trhliny a položí na teba svoju

ruku, kým neprejdem. ²³ Potom svoju ruku odtiahnem a ty ma uvidíš odzadu. Ale moju tvár nesmie nik vidieť!“

Ex34

XXXIV. Mojžiš vidí Pána. - ¹ A Pán opäť hovoril Mojžišovi: „Vykreš si dve kamenné tabule, práve také, aké boli prvé, a ja na tabule napíšem slová, čo boli na prvých tabuliach, ktoré si rozbil. ² A buď pripravený vystúpiť včasráno na vrch Sinaj a postaviť sa na temene vrchu predomňa. ³ Nikto však nesmie vystúpiť s tebou, nech sa nik neukazuje na celom vrchu! Ani ovce a dobytok sa nesmú pásť nablízku.“ ⁴ Mojžiš teda vykresal dve kamenné dosky, také, aké boli prvé, a včas vstal a vystúpil na vrch Sinaj, ako mu prikázal Pán; do rúk vzal tie dve tabule.

⁵ Keď sa potom Pán zniesol v oblaku, Mojžiš sa postavil k nemu a vzýval Pánovo meno. ⁶ Potom Pán prešiel popred neho a volal: „Pán, Pán je milostivý a láskavý Boh, zhovievavý, veľmi milosrdný a verný. ⁷ On preukazuje milosrdenstvo tisícom, odpúšťa neprávosť, zločiny a hriech, ale nič nenecháva nepotrestané: on navštevuje vinu otcov na deťoch a detných deťoch až do tretieho a štvrtého pokolenia!“ ⁸ Tu sa Mojžiš rýchlo vrhol na zem, poklonil sa a povedal: „Ak som, Pane, našiel milosť v твоjich očiach, prosím, pod' s nami, Pane! Je to síce ľud nepoddajnej šije, ale odpusť nám naše previnenia a hriech a prijmi nás za svojich!“ ¹⁰ Vtedy on povedal: „Hľa, ja uzavriem zmluvu pred všetkým твоjím ľudom. Budem robiť zázraky, aké sa nestali na celej zemi a medzi všetkými národmi. A všetok ľud, uprostred ktorého žiješ, uvidí Pánovo dielo. Lebo je priam hrozné, čo urobím s tebou!“

Varovanie pred modloslužbou. - ¹¹ Dávaj dobrý pozor, čo ti dnes prikazujem. Ja vyženiem spred teba Amorejčanov, Kanaánčanov, Hetejcov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebuzejcov. ¹² Chráň sa uzavrieť zmluvu s obyvateľmi krajiny, do ktorej vojdeš, aby ti uprostred teba neboli na skazu. ¹³ Ale pováľaj ich oltáre, porozbíjaj ich modly a vyrúbaj ich posvätné stromy (ašery), ¹⁴ lebo sa nesmieš klaňať cudzím bohom. Veď Pánovo meno je Žiarlivý, on je žiarlivý Boh. ¹⁵ Nesmieš uzavrieť zmluvu s obyvateľmi krajiny, lebo keď sa budú vláčiť za svojimi bohmi a keď budú obetovať svojim bohom, zavolali by aj teba a jedol by si z ich obetí. ¹⁶ Ani neber ich dcéry svojim synom za ženy, lebo keď sa ich dcéry budú vláčiť za svojimi bohmi, zviadli by aj твоjich synov a aj ty by si sa vláčil za ich bohmi.

Opravdivá úcta k Bohu. - ¹⁷ Nerob si liatych bohov! ¹⁸ Zachovávaj sviatok nekvasených chlebov! Sedem dní jedz nekvasené chleby - ako som ti nariadil - v určenom čase v mesiaci abíb, lebo v mesiaci abíb si vyšiel z Egypta. ¹⁹ Všetko, čo otvára materské lono, patrí mne; samčie zo všetkého tvojho statku: prvorodené z dobytky a oviec. ²⁰ Prvorodené osla vykúpiš ovcou. Ak ho nevykúpiš, zlomíš mu väzy! Svojho prvorodeného syna však vykúpiš a nech sa nik neukáže predomnou s prázdnyimi rukami. ²¹ Šesť dní budeš robiť, v siedmy deň však zachováš sobotu. Aj v čase orby a žatvy zachováš sobotu! ²² Zasvätiš aj sviatok týždňov, prvotín pšeničnej žatvy, aj sviatok oberania na konci roka. ²³ Tri razy do roka sa každý tvoj muž ukáže pred tvárou všemohúceho Pána, Izraelovho Boha. ²⁴ Lebo ja vyženiem spred teba národy a rozšírim tvoje územie a nik nebude siahať na tvoju krajinu, keď budeš tri razy do roka vystupovať, aby si sa ukázal pred Pánom, твоjím Bohom. ²⁵ Nebudeš vylievať krv mojej obety na kysnutý chlieb, ani obetu paschy neodložíš do nasledujúceho rána! ²⁶ To najlepšie, prvotiny svojej pôdy, prinesieš do príbytku Pána, svojho Boha. Kozľa nebudeš variť v mlieku jeho matky!“

Obnovenie kamenných tabúl. - ²⁷ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Napíš si tieto slová, lebo na podklade týchto slov som uzavrel zmluvu s tebou a Izraelom!“ ²⁸ A ostal tam s Pánom štyridsať dní a štyridsať nocí. Nejedol chlieb a nepil vodu. Potom Pán napísal na tabule príkazy zmluvy, desatoro príkázaní.

Mojžišova žiariaca tvár. - ²⁹ Keď Mojžiš zostupoval z vrchu - dve tabule zákona mal Mojžiš v rukách, keď zostupoval z vrchu -, Mojžiš nevedel, že mu žiari tvár od rozhovoru, ktorý s ním mal. ³⁰ Keď Áron a Izraeliti videli, že Mojžišovi žiari tvár, báli sa k nemu priblížiť. ³¹ Mojžiš ich volal a prišli k nemu Áron a všetci poprední pospolitosti a Mojžiš sa s nimi porozprával. ³² Potom sa priblížili všetci Izraeliti a on im rozpovedal všetko, o čom s ním Pán na vrchu Sinaj hovoril. ³³ Keď Mojžiš skončil rozhovor s nimi, dal si na tvár závoj. ³⁴ A kedykoľvek Mojžiš predstúpil pred Pána, aby s ním hovoril, závoj odkladal, kým sa nevrátil späť. A keď vyšiel, oznamoval Izraelitom, čo mal prikázané. ³⁵ Izraeliti zakaždým videli Mojžišovu tvár a Mojžišovi tvár žiarila. A Mojžiš si dával závoj na tvár, kým nevošiel, aby sa s ním rozprával.

Vyhotovenie svätostánku, jeho zariadenia a kňazského rúcha 35 - 40

Ex35

Príkaz o sobote. - ¹ Potom Mojžiš zhromaždil celú izraelskú pospolitosť a povedal im: „Toto je to, čo Pán prikazuje robiť: ² Šesť dní budete pracovať, v siedmy deň však budete mať svätú sobotu, úplný odpočinok pre Pána. Každý, kto bude v ten deň konať nejakú prácu, musí zomrieť. ³ V sobotňajší deň nesmiete klásť oheň v nijakej domácnosti!“

Výzva k ľudu, aby obetoval na svätyňu. - ⁴ Ďalej hovoril Mojžiš celej izraelskej pospolitosti: „Toto je to, čo prikazuje Pán: ⁵ Dajte zo svojho imania dary pre Pána! Každý, koho na to nabáda srdce, nech priniesie dar pre Pána: zlato, striebro a meď, ⁶ belasý a červený purpur, karmazín, plátno a koziu srst', ⁷ na červeno farbené ovčie kože, tachášove kože a akáciové drevo, ⁸ olej do lúč, látku na olej svätenia a na voňavé kadidlo, ⁹ ónyxové kamene a iné drahokamy na ozdobu efódu a náprsníka!

Nábor rozličných remeselníkov. - ¹⁰ A nech prídu všetci, čo sa rozumejú umeniu medzi vami, a nech vyhotovia všetko, čo Pán nariadil: ¹¹ stánok, jeho prikrývku a pokrývku, jeho krúžky, dosky, závary, stĺpy a podstavce, ¹² archu a jej tyče, zľutovnicu a oddelujúcu oponu, ¹³ stôl, jeho tyče a jeho náradie s predkladnými chlebmí, ¹⁴ svietnik, svetlá a ich príslušenstvo, lampy a olej na svietenie, ¹⁵ kadidlový oltár a jeho tyče, olej na svätenie a príjemne voňajúce kadidlo, záclonu na vchod do svätyne, ¹⁶ oltár na zápalné obety a medené mriežky na ňom, jeho tyče a všetko jeho príslušenstvo, umývadlo a jeho podstavec, ¹⁷ plachty na nádvorie, jeho stĺpy a jeho podstavce a záclonu na nádvorie, ¹⁸ kolíky na príbytok a kolíky na nádvorie ako aj ich povrázky, ¹⁹ slávnostné rúcha pre službu vo svätyni, posvätné rúcho pre kňaza Árona a rúcha pre jeho synov na kňazskú službu.“

Prevedenie zbierky. - ²⁰ Tu celá izraelská pospolitosť odišla. ²¹ Potom však prišiel každý, koho nabádalo srdce, a každý, koho nútila na to myseľ, a priniesli dar pre Pána na zhotovenie, stánku zjavenia, na všetku jeho službu v ňom a na posvätné rúcha. ²² Prišli mužovia i ženy, každý, koho na to nabádalo srdce, a priniesli spony, ušné krúžky, prstene, náhrdelníky, najrozličnejšie zlaté ozdoby; a každý, kto chcel dať svoj zásvätý dar Pánovi, doniesol ho. ²³ Každý, kto mal belasý a červený purpur, karmazín, niťové plátno, koziu srst', na červeno farbené ovčie kože a tachášové kože, priniesol to. ²⁴ Každý, kto chcel dať dar zo striebra a zlata, priniesol dar pre Pána a každý, kto mal akáciové drevo, priniesol ho na zhotovenie všetkého toho, čo bolo treba vyhotoviť. ²⁵ Aj všetky zručné ženy priadli ručne a doniesli priadzu na belasý a červený purpur, na karmazín a na niťové plátno. ²⁶ A všetky ženy, ktoré sa cítili na to, priadli koziu srst'. ²⁷ Kniežatá zasa podonášali ónyxové kamene a iné drahokamy na ozdobu efódu a náprsníka, ²⁸ ako i voňavé látky a olej do lúč, na olej svätenia a na príjemne voňajúce kadidlo. ²⁹ Všetci mužovia a ženy, ktorých nutkalo srdce dať dar na všetky tieto práce, ktoré Pán nariadil prostredníctvom Mojžiša, oni, Izraeliti, to priniesli ako dobrovoľné dary pre Pána.

Zverenie prác remeselníkom. - ³⁰ Potom Mojžiš hovoril Izraelitom: „Hľaďte, Pán po mene povolal Beseléla, syna Uriho, syna Hurovho, z Júdovho kmeňa, ³¹ a naplnil ho Božím duchom, zmyslom pre umenie, dôvtipom, vedomosťou a zručnosťou na každú prácu, ³² aby vypracoval plány a uskutočnil ich v zlate, striebre a medi, ³³ aby zručne rezal kamene na osadzovanie, spracúval drevo a konal všetky umelecké práce. ³⁴ Dal mu však aj vlohý poučovať iných, jemu a Achisamechovmu synovi Óliabovi z Danovho kmeňa. ³⁵ Naplnil ich zmyslom pre umenie, aby vykonali každú prácu: remeselnícku, tkáčsku a umeleckú z belasého a červeného purpuru, z karmazínu i z niťového plátna, akú robí jednoduchý tkáč. Oni sú určení riadiť celú prácu a zhotovovať plány.

Ex36

XXXVI. ¹ Nech teda pracujú Beselél, Óliab a všetci mužovia, ktorí sa rozumejú umeniu, ktorým Pán dal zmysel pre umenie a dôvtip, takže vedia previesť všetky potrebné práce pre svätyňu podľa všetkého toho, čo prikázal Pán.“ ² Potom Mojžiš zavola Beseléla, Oliaba a všetkých mužov, ktorí sa rozumeli umeniu, ktorým Pán dal zmysel pre umenie, všetkých, ktorých na to nabádalo ich srdce, aby išli vykonať prácu. ³ A hoci dostali od Mojžiša všetky dary, ktoré podonášali Izraeliti na vykonanie potrebných prác na svätostánku, oni mu prinášali každé ráno ďalšie dary.

Zastavenie zbierky. - ⁴ Tu prišli všetci umelci, ktorí sa venovali práci okolo svätyne, priamo od svojej práce, ktorú konali, ⁵ a povedali Mojžišovi: „Ľud donáša oveľa viac, ako je potrebné na vykonanie práce, ktorú treba previesť podľa Pánovho rozkazu!“ ⁶ A Mojžiš dal rozhlásiť po táborisku: „Nech nik, ani muž, ani žena, nedonáša dar pre svätostánok!“ Takto zabránili ľudu prinášať ešte viac. ⁷ Toho, čo doniesli, bolo dosť na prevedenie celej práce, ba mali ešte nadbytok.

Zhotovenie prikrývok na svätostánok. - ⁸ A všetci, čo sa medzi pracujúcimi rozumeli umeniu, zhotovili svätostánok z desiatich kobercov. Urobili ich z niťového plátna, belasého a červeného purpuru a karmazínu s cherubmi, ako robieva umelec. ⁹ Každý koberec bol dvadsaťosem laktov dlhý a štyri lakte široký. Všetky koberce mali rovnakú mieru. ¹⁰ Päť kobercov spojil dovedna a druhých päť kobercov tiež spojil spolu. ¹¹ Potom na okraji posledného koberca jedného dovedna spojeného kusa narobil očiek z belasého purpuru a takisto urobil aj na okraji posledného koberca druhého dovedna spojeného kusa. ¹² Päťdesiat očiek urobil na jednom konci a päťdesiat očiek urobil aj na okraji druhého koberca, ktorý prislúchal k druhému dovedna spojenému kusu, a to tak, že očká na nich boli jedno oproti druhému. ¹³ Zhotovil aj päťdesiat zlatých sponiek a koberce spojil ich sponkami dovedna tak, že svätostánok bol jedným celkom.

¹⁴ Potom narobil kobercov z kože srsti na pokrov svätostánku. Spojil na to jedenásť kobercov. Každý koberec bol tridsať laktov dlhý a štyri lakte široký. Jedenásť kobercov malo rovnakú mieru. ¹⁶ Potom päť týchto kobercov spojil dovedna a šesť kobercov tiež dovedna. ¹⁷ Nato na okraji posledného koberca jedného spojeného kusa urobil päťdesiat očiek a takisto päťdesiat očiek na okraji posledného koberca druhého spojeného kusa. ¹⁸ Zhotovil aj päťdesiat medených sponiek, aby mohol spojiť prikrývky tak, žeby boli jedným celkom. ¹⁹ Potom urobil na svätostánok pokrývku z červeno farbených ovčích koží a na to ešte inú pokrývku z tachášových koží.

Dosky na svätostánok a ich príslušenstvo. - ²⁰ Potom nachystal na svätostánok stojatých dosiek z akácieového dreva. ²¹ Každá doska bola desať laktov dlhá a poldruha laktá široká. ²² Každá doska mala dva čapíky, ktoré boli navzájom spojené. Tak to urobil na každej doske svätostánku. ²³ Na svätostánok nachystal na južnú stranu dvadsať dosiek ²⁴ a urobil štyridsať strieborných podstavcov pod dvadsať dosák, dva podstavce pod každú dosku pod oba jej

čapíky; ²⁵ aj na druhú stranu stánku, na severnú stranu prichystal dvadsať dosiek ²⁶ a pod ne štyridsať strieborných podstavcov, po dva podstavce pod každú dosku. ²⁷ Na zadnú stranu svätostánku, na stranu západnú, urobil šesť dosiek ²⁸ a k tomu urobil dve rohové dosky na rohy zadnej časti svätostánku. ²⁹ Ony boli dvojdielne odspodku až do vrchu po svoj prvý krúžok. Tak ich vyhotovil obe na obidva rohy. ³⁰ Tak tam bolo osem dosiek a ich šesťnásť strieborných podstavcov, po dvoch a dvoch podstavcoch pod každú dosku. ³¹ Narobil tiež z akáciového dreva žrdí: päť pre dosky na jednej strane svätostánku, ³² päť žrdí pre dosky na druhej strane svätostánku a päť žrdí pre dosky na zadnej strane, na západnej strane svätostánku. ³³ Prostrednú žrd' urobil takú, že prechodila stredom dosiek z jedného konca až na druhý. ³⁴ Dosky obil zlatom a ich krúžky, cez ktoré prechádzali žrde, urobil zo zlata a žrde obtiahol tiež zlatom.

Dve opony. - ³⁵ Potom zhotovil oponu z belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna, urobil ju s cherubmi, ako robieva umelec. ³⁶ Zhotovil pre ňu stĺpy z akáciového dreva a obtiahol ich zlatom, ich háčiky boli zo zlata. Pod ne ulial štyri strieborné podstavce. ³⁷ Na vchod do svätostánku spravil pestrotkanú záclonu z belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna ³⁸ a jej päť stĺpov, ich háčiky, ich hlavice a krúžky boli zo zlata. Ich päť podstavcov bolo však z medi.

Ex37

XXXVII. Zhotovenie archy zmluvy. - ¹ Potom Beselél urobil z akáciového dreva archu dva a pol lakt'a dlhú, a poldruha lakt'a širokú a poldruha lakt'a vysokú. ² Obtiahol ju rýdzim zlatom znútra i zvonku a na vrchu dookola urobil zlatý veniec. ³ Ulial pre ňu štyri zlaté krúžky na jej štyri nohy, čiže dva krúžky na jej jednu stranu a dva krúžky na jej druhú stranu. ⁴ Potom z akáciového dreva spravil tyče a obil ich zlatom. ⁵ Tieto tyče prestrčil cez krúžky na bokoch archy, aby sa archa dala nosiť. ⁶ Nato urobil vrchnák (zl'utovnicu) z rýdzeho zlata, dva a pol lakt'a dlhý a poldruha lakt'a široký. ⁷ A na oboch koncoch zl'utovnice urobil dvoch zlatých kovaných cherubov: ⁸ jedného cheruba na jednom konci a druhého cheruba na druhom konci. Cherubov prirobil na zl'utovnici na jej oboch koncoch. ⁹ Cherubi mali vystreté krídla nahor tak, že svojimi krídlami zakrývali zl'utovnicu, zatiaľ čo ich tváre boli obrátené oproti sebe. Tváre cherubov sa upierali na zl'utovnicu.

Stôl predkladných chlebov. - ¹⁰ Potom z akáciového dreva zhotovil stôl, dva lakte dlhý, jeden lakeť široký a poldruha lakt'a vysoký, ¹¹ obil ho rýdzim zlatom a okolo neho urobil zlatý veniec. ¹² Spravil okolo neho aj rám, na dľaň široký, a na rám upevnil dookola zlatý veniec. ¹³ Ulial preň štyri zlaté krúžky a krúžky pripevnil na štyroch rohoch pri jeho štyroch nohách. ¹⁴ Pod samým rámom boli krúžky na tyče, aby sa stôl dal nosiť. ¹⁵ Zhotovil tyče z akáciového dreva a obil ich zlatom, aby stôl bolo možno nosiť. ¹⁶ Vyhotovil tiež nádoby na stôl, príslušné misy, misky, kanvy a čaše na prinášanie mokrých obetí.

Zlatý sedemramenný svietnik. - ¹⁷ Ďalej urobil svietnik z rýdzeho zlata; urobil kovaný svietnik, tak jeho podstavec ako i jeho byť; jeho kvetné kalíšky, jeho hlavičky a jeho kvety vychádzali z neho. ¹⁸ A z jeho bokov vychádzalo šesť ramien: tri ramená svietnika z jedného boku a tri ramená svietnika z druhého boku. ¹⁹ Na každom ramene boli tri kvetné kalíšky mandľovníkovej podoby s hlavičkou a kvetom, a to rovnako na šiestich ramenách, čo vychádzali zo svietnika. ²⁰ Na samom svietniku boli štyri kvetné kalíšky mandľovníkovej podoby s hlavičkou a kvetom tak, ²¹ že pod každým z troch párov ramien bolo po jednej hlavičke. Teda pod šiestimi ramenami, ktoré z neho vychádzali. ²² Jeho hlavičky a ramená vychádzali z neho a všetko bolo vykované z jedného kusa rýdzeho zlata. ²³ Spravil k nemu aj sedem lúčov a príslušné odštipovače a panvičky z čistého zlata. ²⁴ Naň a na všetko jeho príslušenstvo spotreboval jednu hrivnu čistého zlata.

Kadidlový oltár. - ²⁵ Potom zhotovil z akáciového dreva lakeť dlhý a lakeť široký, teda štvorcový, a dva lakte vysoký kadidlový oltár. Jeho rohy vyčnievali z neho. ²⁶ Obtiahol ho rýdzim zlatom, aj jeho dosku a jeho steny dookola, aj jeho rohy, a obrúbil ho zlatým vencom. ²⁷ Potom pripevnil na jeho stranách, na oboch jeho bokoch pod vencom, po dva zlaté krúžky na zastrčenie tyčí, aby ho bolo možno na nich nosiť. ²⁸ Tyče urobil z akáciového dreva a obil ich zlatom.

Olej na svätenie a kadidlo. - ²⁹ Potom pripravil svätý olej na svätenie a čisté, príjemne voňajúce kadidlo, ako robieva voňavkár.

Ex38

XXXVIII. Oltár zápalných obiet. - ¹ Potom urobil z akáciového dreva oltár zápalných obiet, päť lakt'ov dlhý a päť lakt'ov široký, teda štvorcový, a tri lakte vysoký. ² Na jeho štyroch uhloch urobil rohy, ktoré z neho vyčnievali, a obtiahol ho meďou. ³ Urobil aj všetko náčinie pre oltár: popolnice, lopatky, panvičky, vidlice a uhoľnice. Všetko jeho náčinie vyhotovil z medi. ⁴ Na oltár urobil aj sieťovité medené mriežky dolu pod okružným schodíkom až do polovice jeho výšky. ⁵ Potom odlial štyri krúžky na štyri uhly medenej mriežky na zasunutie tyčí. ⁶ Aj tyče spravil z akáciového dreva a obtiahol ich meďou. ⁷ Tieto tyče zasunul do krúžkov po oboch stranách oltára, aby ho bolo možno na nich prenášať. Urobil ho dutý z dosiek.

⁸ Potom urobil umývadlo z medi, aj jeho podstavec bol z medi, zo zrkadiel posluhujúcich žien, ktoré posluhovali pri vchode do stánku zjavenia.

Nádvorie svätostánku. - ⁹ Potom zhotovil nádvorie. Nádvorné plachty na jeho južnú stranu boli z niťového plátna, sto lakt'ov dlhé, ¹⁰ k tomu bolo dvadsať stĺpov s ich dvadsiatimi medenými podstavcami; stĺpové háčiky a ich krúžky boli zo striebra. Na severnú stranu bolo tiež sto lakt'ov, k tomu dvadsať stĺpov s ich dvadsiatimi medenými podstavcami; stĺpové háčiky a ich krúžky boli zo striebra. ¹² Na západnú stranu bolo plachiet päťdesiat lakt'ov, k tomu desať stĺpov s desiatimi podstavcami a stĺpové háčiky a ich krúžky boli zo striebra. ¹³ Aj na prednú, východnú stranu bolo (šírky) päťdesiat lakt'ov: ¹⁴ pätnásť lakt'ov plachiet na jednej strane, k tomu tri stĺpy s ich podstavcami, ¹⁵ a tak isto na druhej strane - totiž z oboch strán vchodu do nádvorja - po pätnásť lakt'ov plachiet a k tomu po tri stĺpy s ich podstavcami. ¹⁶ Všetky plachty okolo nádvorja boli z niťového plátna. ¹⁷ Podstavce pod stĺpy však boli z medi a ich háčiky a krúžky boli zo striebra, aj ich hlavice boli obité striebrom. Všetky nádvorné stĺpy mali strieborné krúžky. ¹⁸ Záclona na vchode do nádvorja bola pestrotkaná z belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna a bola dvadsať lakt'ov dlhá a päť lakt'ov široká podľa plachiet nádvorja. ¹⁹ Jej štyri stĺpy s jej štyrmi podstavcami boli z medi, ich háčiky a krúžky boli strieborné a hlavice boli obité striebrom. ²⁰ Všetky kolíky svätostánku a nádvorja dookola boli z medi.

Náklad na výstavbu svätostánku a nádvorja. - ²¹ Toto je zoznam nákladov na svätostánok, na stánok zákona, ktorý bol vyhotovený na Mojžišov rozkaz, a zhotovili ho leviti pod vedením Itamara, syna kňaza Árona. ²² Beselél, syn Uriho, syna Hurovho z Júdovho kmeňa, vyhotovil všetko, čo Pán rozkázal Mojžišovi, ²³ spolu s Achisamechovým synom Óliabom z Danovho kmeňa ako majstri, umelci a tkáči belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna. Všetkého zlata, ktoré sa použilo na rozličné práce pri stavbe svätostánku ako zásvätný dar, bolo dvadsaťdeväť hrivien a sedemstotridsať šeklov podľa posvätnej váhy. ²⁵ A striebra zo sčítania pospolitosti bolo sto hrivien a tisícsedemstosedemdesiatpäť šeklov podľa posvätnej váhy; ²⁶ po pol šekli podľa posvätnej váhy od každého, kto podliehal sčítaniu od dvadsiateho roku nahor, teda od šesťstotritisícpäťstopäťdesiatich mužov. ²⁷ Sto strieborných hrivien sa použilo na odlatie podstavcov na svätostánok a podstavcov na záclony, sto podstavcov bolo zo sto hrivien, teda jedna hrivna na každý podstavec. ²⁸ A z

tisíc sedemstosedemdesiatich piatich šeklov vyhotovil háčiky na stĺpy, obtiahol ich hlavice a opatril ich krúžkami. ²⁹ Všetkých posvätných darov z medi bolo sedemdesiat hrivien a dvetisícštyristo šeklov. ³⁰ Z tohto vyhotovil podstavec pri vchode do stánku zjavenia, medený oltár, medené mriežky a oltárne náčinie, i podstavce (stĺpcov) pri vchode do nádvorja, všetky kolíky na svätostánok a všetky kolíky okolo nádvorja.

Ex39

XXXIX. Kňazské rúcho. - ¹ Z belasého a červeného purpuru, karmazínu (a niťového plátna) vyhotovili slávnostné rúcho pre službu vo svätyni a tiež posvätné rúcho pre Árona, ako nariadil Mojžišovi Pán.

Efód. - ² Efód zhotovili zo zlata, belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna. ³ Zo zlata vyklepali tenké plechy a postrihali ich na nite, aby ich mohli postkávať s belasým a červeným purpúrom, karmazínom a niťovou priadzou tak, ako robieva umelec. ⁴ Zhotovili aj dva náplečníky, ktoré boli na oboch horných koncoch spojené. ⁵ Aj stuha, ktorou sa priväzoval a ktorá bola z neho a na ňom visela, bola takou istou prácou, ako on sám, zo zlata, belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťovej priadze, ako Mojžišovi prikázal Pán. ⁶ Ďalej upravili dva ónyxové kamene, ktoré osadili do zlatej obruby a na ktorých boli kameňoryteckým spôsobom vyryté mená Izraelových kmeňov. ⁷ Tie upevnili na obe horné časti efódu ako pamätné kamene na Izraelových synov tak, ako Mojžišovi prikázal Pán.

Náprsník. - ⁸ Potom urobil náprsník, ako robieva umelec. Bol zhotovený tak ako efód: zo zlata, belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťovej priadze. ⁹ Bol štvorcový, zložený na dvojce a bol dlhý a široký na jednu piad'. Vyložili ho štyrmi radmi drahokamov. V prvom rade bol karneol, topás a smaragd, ¹¹ v druhom rade: rubín, zafír a diamant, ¹² v treťom rade: hyacint, achát a ametyst ¹³ a vo štvrtom rade: chryzolit, ónyx a beryl. Osadené boli do zlatého pletiva, ktoré im slúžilo za obrubu. ¹⁴ Kameňov bolo podľa mien Izraelových synov dvanásť s ich menami; na každom bolo vyryté jedno z mien dvanástich kmeňov. ¹⁵ Potom na náprsník pripevnili pletené retiazky, zhotovené z čistého zlata na spôsob šnúrky. ¹⁶ Urobili dvojce zlatých pletív a dva zlaté krúžky a oba krúžky pripevnili na horných koncoch náprsníka. ¹⁷ Dve zlaté šnúrky pripevnili na dva krúžky, čo boli na koncoch náprsníka. ¹⁸ Druhé dva konce oboch šnúrok spojili s oboma pletivami a pripevnili ich na prednej náplecnej časti efódu. ¹⁹ Potom urobili ešte dva zlaté krúžky a pripevnili ich na oboch spodných koncoch náprsníka, na jeho vnútornom, k efódu obrátenom okraji. ²⁰ A urobili ešte dva zlaté krúžky a pripevnili ich na oboch náplečných častiach efódu dolu, na jeho prednej strane, tam, kde je s nimi spojený nad efódovou stuhou. ²¹ Potom zviazali krúžky náprsníka s krúžkami efódu šnúrou z belasého purpuru tak, že ležal nad stuhou efódu, a náprsník sa nemohol odpojiť od efódu, ako Pán prikázal Mojžišovi.

Kňazský plášť. - ²² Potom vyhotovili k efódu plášť, ako robieva tkáč, celý bol z belasého purpuru. ²³ Otvor hore v strede plášťa bol ako otvor na pancierovej košeli s obrubou okolo otvoru, aby sa netrhal. ²⁴ Na spodnom okraji pripevnili granátové jablká z belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna. ²⁵ Z čistého zlata narobili zvončekov a upevnili ich medzi granátové jablká, ²⁶ striedavo jeden zvonček a jedno granátové jablko okolo celého okraja plášťa pre službu, ako Pán prikázal Mojžišovi.

²⁷ Potom zhotovili z ľanového plátna tuniky, ako robieva tkáč, pre Árona a pre jeho synov. ²⁸ Takisto zhotovili aj čiapky z ľanového plátna, aj turbanovú okrasu z plátna a plátenné spodky z niťového plátna, ²⁹ ba aj pás z niťového plátna, belasého a červeného purpuru a karmazínu, ako robieva umelec, celkom tak, ako Mojžišovi prikázal Pán.

³⁰ Nakoniec urobili z rýdzeho zlata náčelnú tabuľku, posvätnú stuhu, a na ňu rytcovou prácou vyryli: Svätý Pánov. ³¹ Pripravili na ňu aj šnúрку z belasého purpuru, aby sa dala priviazať hore na hlavu, ako Mojžišovi prikázal Pán.

³² Takto bola ukončená všetka práca na príbytku, na stánku zjavenia, a Izraeliti urobili všetko celkom tak, ako Mojžišovi prikázal Pán. Tak to urobili. ³³ Potom priniesli svätostánok k Mojžišovi: stánok a jeho príslušenstvo, jeho sponky, dosky, žrde, stĺpy a podstavce, ³⁴ pokrývku z červeno farbených ovčích kozí a pokrývku z tachášových koží, haliacu oponu, ³⁵ archu zákona s jej tyčami a zľutovnicu, ³⁶ stôl a všetko jeho náradie a predkladné chleby, ³⁷ svietnik z rýdzeho zlata, jeho lampy - lampy boli postavené do radu - a všetko jeho príslušenstvo, aj olej do lúč, ³⁸ zlatý oltár, olej na svätenie, príjemne voňajúce kadidlo a oponu na vchod do svätostánku, ³⁹ medený oltár a na ňom medené mriežky, jeho tyče a všetko jeho náradie, umývadlo a jeho podstavec, ⁴⁰ plachty pre nádvorie, jeho stĺpy a podstavce, záclonu na vchod do nádvorja, povrazy a kolíky a všetko náčinie pre službu v príbytku, stánku zjavenia. ⁴¹ Ďalej skvostné rúcha pre službu vo svätyni: posvätné rúcho pre kňaza Árona a rúcha pre jeho synov na kňazskú službu. ⁴² Izraeliti previedli všetku prácu celkom tak, ako Pán prikázal Mojžišovi. ⁴³ Mojžiš všetku prácu prezrel a videl, že ju previedli celkom tak, ako mu prikázal Pán. A Mojžiš ich požehnal.

Ex40

XL. Postavenie a posviacka svätostánku. - ¹ Potom Pán povedal Mojžišovi: ² „V prvý deň prvého mesiaca postav príbytok, stánok zjavenia! ³ Dnu umiestni archu zákona a pred archu zákona zaves oponu, ⁴ prines dnu stôl a nachystaj naň predkladné chleby! Postav dnu svietnik a nasad' naň lampy, ⁵ daj zlatý oltár na kadidlo pred archu zákona a na vchod do svätyně zaves oponu! ⁶ Potom pred vchodom do príbytku, stánku zjavenia, postav oltár na zápaly ⁷ a umiestni umývadlo medzi stánkom zjavenia a oltárom a nalej doň vody. Potom ohrad' nádvorie dookola a na vchod do nádvorja pripevni záclonu! ⁹ Napokon vezmi olej svätenia a pomaž svätostánok a všetko, čo sa v ňom nachodí; posväť ho i všetko jeho náradie, aby bol svätý. ¹⁰ Aj oltár na zápaly pomaž i všetko jeho príslušenstvo; posväť oltár a bude presväť. ¹¹ Takisto pomaž umývadlo a jeho podstavec a posväť ho. ¹² Potom prived' Árona a jeho synov ku vchodu do stánku zjavenia a umy ich vodou. ¹³ Potom obleč Árona do posvätného rúcha, pomaž ho a posväť ho, aby mi slúžil ako kňaz. ¹⁴ Aj jeho synov prived', obleč ich do tuník ¹⁵ a pomaž ich, ako si pomazal ich otca, aby mi posluhovali ako kňazi. Toto pomazanie im dá kňazskú hodnosť na večné veky z pokolenia na pokolenie.“

¹⁶ Mojžiš urobil (všetko) celkom tak, ako mu prikázal Pán. ¹⁷ V prvý deň prvého mesiaca v druhom roku bol svätostánok postavený. ¹⁸ Mojžiš postavil svätostánok takto: položil podstavce a na ne postavil dosky, popreťahoval žrde a postavil stĺpy, ponad stánok natiahol prikrývku a na to položil stanovú pokrývku tak, ako Mojžišovi prikázal Pán. ²⁰ Potom vzal zákon a položil ho do archy, pod archu podvliekol tyče a hore na archu položil zľutovnicu. ²¹ Archu zanesol do stánku, zavesil haliacu oponu a tak zakryl archu zákona, ako Mojžišovi prikázal Pán. ²² Potom postavil v stánku zjavenia, na jeho severnej strane pred oponu stôl ²³ a poukladal naň predkladné chleby pred Pánom, ako Mojžišovi prikázal Pán. ²⁴ Svietnik umiestil v stánku zjavenia oproti stolu, na južnej strane stánku, ²⁵ a nasadil naň lampy pred Pánom, ako Mojžišovi prikázal Pán. ²⁶ Aj zlatý oltár postavil pred oponu v stánku zjavenia ²⁷ a zapálil na ňom príjemne voňajúce kadidlo, ako Mojžišovi prikázal Pán. ²⁸ Potom na vchod do svätyně zavesil oponu. ²⁹ Oltár na zápalné obety postavil pri vchode do svätostánku a obetoval na ňom zápalnú a pokojnú obeť, ako Mojžišovi prikázal Pán. ³⁰ Potom postavil medzi stánok zjavenia a oltár umývadlo a nalial doň vody na umývanie. ³¹ Mojžiš, Áron a jeho synovia si v ňom umývali ruky a nohy; ³² keď vchádzali do stánku zjavenia a keď pristupovali k oltáru, umývali

sa, ako Mojžišovi prikázal Pán. ³³ Napokon postavil okolo svätostánku a oltára nádvorie a na vchod do nádvorie zavesil záclonu. Takto Mojžiš ukončil túto prácu.

Pán vchádza do svätostánku. - ³⁴ Vtedy zakryl stánok zjavenia oblak a príbytok naplnila Pánova sláva. ³⁵ Mojžiš nemohol vojsť do stánku zjavenia, lebo sa na ňom vznášal oblak a Pánova sláva naplňala príbytok.

³⁶ Keď sa oblak od stánku zdvihol, Izraeliti sa dávali počas celého svojho putovania na pochod; ³⁷ a keď sa oblak nezdvihol, nepohli sa až dotiaľ, kým sa nezdvihol. ³⁸ Cez deň totiž ležal nad stánkom oblak, v noci sa však javil očiam všetkých Izraelitov ako oheň, počas celého ich putovania.

LEVITIKUS - KNIHA LEVITOV

Zákony o obetách 1 - 7

Lv1

I. Zákon o celostných žertvách. - ¹ Pán zavolať Mojžiša a vrazil mu zo stánku zjavenia: ² „Hovor Izraelitom a povedz im: Ak niekto z vás prinesie Pánovi obeť z dobytku, prinesiete svoju obeť z hovädzieho dobytku a stád.

³ Ak jeho obeta bude celostnou žertvou z hovädzieho dobytku, nech privedie bezchybného samca ku vchodu do stánku zjavenia, aby sa zaľúbil Pánovi. ⁴ Položí ruku na hlavu žertvy, aby bola so záľubou prijatá a získala mu odpustenie. ⁵ Potom býka zabije pred Pánom a Áronovi synovia, kňazi, budú obetovať krv a rozlejú krv vôkol oltára, ktorý je naproti vchodu do stánku zjavenia. ⁶ Potom žertve stiahne kožu a rozseká ju na kusy. ⁷ Áronovi synovia, kňazi, dajú na oltár oheň a na oheň naložia dreva. ⁸ Nato Áronovi synovia, kňazi, poukladajú kusy, hlavu a loj na drevo, čo je na oltári na ohni. ⁹ Vnútorosti a nohy však poumýva vodou a kňaz to dá všetko spáliť na oltári ako celostnú žertvu, zápalnú obeť príjemnej vône pre Pána.

¹⁰ Ak bude jeho obeta celostnou obetou zo stáda, ovca alebo koza, nech privedie bezchybného samca. ¹¹ Zabije ho na severnej strane oltára pred Pánom a Áronovi synovia, kňazi, rozlejú jeho krv vôkol oltára. ¹² Rozseká ho na kusy a kňaz ich položí s hlavou a lojom na drevo, čo je na oltári na ohni. ¹³ Vnútorosti však a nôžky umyje vodou a kňaz vezme všetko spolu a dá to spáliť na oltári ako celostnú žertvu, zápalnú obeť príjemnej vône pre Pána.

¹⁴ Ak bude jeho obeta Pánovi celostnou žertvou z vtáctva, nech prinesie hrdličky alebo holúbky. ¹⁵ Kňaz ju zanesie na oltár, odreže jej hlavu a spáli ju na oltári. Jej krv vycedí na oltárnu stenu. ¹⁶ Potom jej odstráni hrvoľ a perie a hodí to za oltár na východnú stranu, na miesto, kde sa vysypuje popol. ¹⁷ Potom jej vytrhne krídla, ale neodhodí ich, a dá ju kňazovi spáliť na oltári na dreve, čo je nad ohňom, ako celostnú žertvu, zápalnú obeť príjemnej vône pre Pána.

Lv2

II. Zákon o nekvasených potravinových obetách. - ¹ Ak niekto bude chcieť obetovať Pánovi potravinovú obeť, nech je jeho obetou jemná múka, poleje ju olejom a pridá kadidlo. ² Potom ju prinesie Áronovým synom, kňazom, a jeden z nich vezme za hrst múky poliatej olejom a všetko kadidlo a kňaz to spáli na pripomienku na oltári ako zápalnú obeť príjemnej vône pre Pána. ³ Čo však z potravinovej obety zostane, bude patriť Áronovi a jeho synom ako posvätné zo zápalných obiet Pánových.

⁴ Ak budeš chcieť obetovať potravinovú obeť z toho, čo sa upieklo v peci, nech sú to nekvasené, olejom zapravené chleby z jemnej múky alebo nekvasené, olejom potreté osúšky. ⁵ Ak bude tvoja obeť potravinovou obeťou z toho, čo bolo upečené na platni, nech je z jemnej múky, zapravená olejom, bez kvasu. Polámeš ju na kúsky a poleješ ju olejom. To je potravinová obeť. ⁷ Ak bude tvoja obeť z toho, čo sa pripravilo v hrnci, nech je z jemnej múky a zaprávaná olejom. ⁸ Potravinovú obeť pripravenú na tento spôsob, donesieš potom Pánovi a odovzdáš ju kňazom, aby ju položil na oltár. ⁹ Kňaz vezme z potravinovej obety na pripomienku a spáli to na oltári ako zápalnú obeť príjemnej vône pre Pána. ¹⁰ Čo však z potravinovej obety zostane, bude patriť Áronovi a jeho synom ako posvätné zo zápalných obiet Pánových. ¹¹ Nijaká obeť, ktorú prinesieš Pánovi, nesmie byť zaprávaná kvasom, lebo nič z kvasu ani z medu nesmiete spáliť na zápalnú obeť Pánovi. ¹² Môžete to priniesť Pánovi ako dary z prvotín, ale na oltár ako príjemná vôňa sa dostať nesmú! ¹³ Každý obetný dar potravinovej obety posolíš soľou a nikdy nesmie chybovať soľ zmluvy s tvojím Bohom pri tvojich potravinových obetách. Každú svoju obeť budeš prinášať so soľou.

Potravinové obety z prvotín. - ¹⁴ Keď budeš prinášať potravinovú obeť Pánovi z prvotín plodín, rozdrvíš zrno dozrievajúcich klasov, upražených na ohni, a prinesieš ako potravinovú obeť zo svojich prvotín. ¹⁵ Na to naleješ oleja a pridáš kadidla. To je potravinová obeť. ¹⁶ A kňaz spáli niečo z rozdrveného zrna a z oleja a všetko kadidlo na ohni ako pripomienku pre Pána.

Lv3

III. Pokojné žertvy. - ¹ Ak bude niekto obetovať pokojnú žertvu z hovädzieho dobytku, to, čo prinesie na obeť Pánovi, musí byť samec alebo samica bez chyby. ² Položí ruku na hlavu svojej obety a zabije ju pri vchode do stánku zjavenia a Áronovi synovia, kňazi, rozlejú krv vôkol oltára. ³ Potom z pokojnej obety prinesie na zápalnú obeť Pánovi loj, ktorým sú obrastené črevá, a všetok loj, ktorý pokrýva vnútornosti. ⁴ Aj obe obličky a loj, čo je na nich i na slabinách, a lojovú vrstvu spod pečene; od obličiek ho však oddelí. ⁵ Áronovi synovia to spália na oltári, na zápalnej obete, ktorá je na dreve na ohni, ako zápalnú obeť príjemnej vône pre Pána.

⁶ Ak niekto prinesie obeť ako pokojnú žertvu Pánovi zo stáda, nech je to, čo bude obetovať, samec alebo samica bez chyby. ⁷ Ak bude jeho obeťou baránok, privedie ho pred Pána, ⁸ položí ruku na hlavu svojej obety a zabije ju pred stánkom zjavenia. Áronovi synovia rozlejú krv vôkol oltára. ⁹ Potom z pokojnej obety prinesie na zápalnú obeť Pánovi loj; celý masťný chvost - odoberie ho celkom od chvostovej kosti -, loj, ktorým sú obrastené črevá, aj všetok loj, ktorý pokrýva vnútornosti, ¹⁰ ďalej obidve obličky s lojom, ktorý je na nich i na slabinách, a lojovú vrstvu spod pečene; od obličiek ho však oddelí. ¹¹ A kňaz to spáli na oltári ako potravinovú zápalnú obeť pre Pána.

¹² Ak bude jeho obeťou koza, privedie ju pred Pána, ¹³ položí ruku na jej hlavu a zabije ju pred stánkom zjavenia. Áronovi synovia vylejú krv okolo oltára. ¹⁴ Potom z nej prinesie na zápalnú obeť Pánovi loj, ktorým sú obrastené črevá, aj všetok loj, ktorý pokrýva vnútornosti, ¹⁵ ďalej obidve obličky s lojom, ktorý je na nich i na slabinách, a lojovú vrstvu spod pečene; od obličiek ho však oddelí. ¹⁶ A kňaz to spáli na oltári ako potravinovú zápalnú obeť príjemnej vône pre Pána. Všetok loj patrí Pánovi. ¹⁷ To bude večný predpis z pokolenia na pokolenie vo všetkých vašich bydliskách: „Ani krv, ani loj nebudete jesť vôbec!“

Lv4

IV. Zmierne obety za hriechy z nevedomosti. - ¹ Potom Pán hovoril Mojžišovi: ² „Povedz Izraelitom: Ak sa niekto z nevedomosti prehreší proti niektorému zo všetkých Pánových predpisov a urobí niečo zakázané: ³ Ak bude vinníkom pomazaný kňaz a padla by tým vina na ľud, obetuje dobytča za svoj hriech, ktorý spáchal, býčka na obetu za hriech Pánovi. ⁴ Privedie býčka ku vchodu do stánku zjavenia pred Pána, položí ruku na hlavu býčka a dobytča zabije pred Pánom. ⁵ Potom pomazaný kňaz vezme z býčkovej krvi a zanesie do stánku zjavenia. ⁶ Kňaz si namočí prst do krvi a sedem ráz krvou pokropí pred Pánom, pred oponou veľsvätyne. ⁷ Potom kňaz potrie krvou rohy oltára, na ktorom je voňavé kadidlo pred Pánom v stane zjavenia, a všetku ostatnú krv dobytčat'a vyleje ku spodku oltára zápalov, ktorý je pri vchode do stánku zjavenia. ⁸ Potom vyberie z býčka všetok loj, loj, ktorým sú obrastené črevá, aj všetok loj, ktorý pokrýva vnútornosti, ⁹ tiež obe obličky s lojom, ktorý je na nich i na slabinách, a lojovú vrstvu spod pečene; od obličiek ho však oddelí, ¹⁰ ako sa oddeľuje z býčka pokojnej obety, a kňaz to spáli na oltári zápalných obiet. ¹¹ Kožu býka však i všetko jeho mäso, hlavu a nohy, jeho vnútornosti a trus, ¹² teda celého býka odprace mimo tábora na čisté miesto, na miesto, kde sa vysypáva popol, a úplne ho spáli na poukladanom dreve: na popolišti ho spáli.

¹³ Ak sa z nevedomosti prehreší celá izraelská pospolitosť bez toho, že by ľud o tom vedel, ak prekročia niektorý z Pánových príkazov a uvalia na seba vinu, ¹⁴ keď potom ľud zbadá svoju vinu, obetuje ako zmiernu obetu dobytča, býčka. Privedú ho pred stánok zjavenia ¹⁵ a starší pospolitosti položia pred Pánom ruky na hlavu býčka a býčka zabijú pred Pánom. ¹⁶ Potom pomazaný kňaz zanesie niečo z krvi do stánku zjavenia, ¹⁷ kňaz si namočí prst do krvi a pokropí sedem ráz pred Pánom, pred oponou. ¹⁸ Potom potrie krvou rohy oltára, ktorý je pred Pánom v stánku zjavenia, a ostatnú krv vyleje ku spodku oltára zápalov, ktorý je pri vchode do stánku zjavenia. ¹⁹ Potom vyberie všetok jeho loj a spáli ho na oltári. ²⁰ Aj s týmto býčkom urobí tak, ako urobil s predchádzajúcim býkom. Celkom tak s ním urobí. Takto ich kňaz zbaví hriechu a odpustí sa im. ²¹ Býka odpracú von z tábora a spália ho, ako spálili predchádzajúceho býka. To je (zmierna obeta celého) ľudu za hriech.

²² Ak zhreší knieža a ak z nevedomosti prekročí niektorý z príkazov Pána, svojho Boha, a pritiahne na seba vinu, ²³ keď zbadá svoje previnenie, privedie na obetu capa bez chyby, ²⁴ položí ruku na capovu hlavu a zabije ho na mieste, kde sa zabíja pred Pánom celostná žertva. To je obeta za hriech. ²⁵ Kňaz vezme na palec niečo z krvi obety za hriech a pomaže rohy oltára zápalných obiet, ostatnú krv však vyleje ku spodku oltára zápalných obiet. ²⁶ Potom spáli všetok jeho tuk na oltári tak, ako loj pokojných obiet. Takto ho kňaz zbaví jeho hriechu a on sa mu odpustí.

²⁷ Ak z nevedomosti zhreší nejaký jednotlivec z obyvateľov zeme tým, že prestúpi niektorý Pánov príkaz a uvalí na seba vinu, ²⁸ tak potom, keď pozná svoje previnenie, ktorého sa dopustil, privedie na obetu za svoj hriech, ktorého sa dopustil, bezchybnú kozu, ²⁹ položí ruku na hlavu obety za hriech a obetu za hriech zabije na mieste, kde sa zabíja celostná žertva. ³⁰ Kňaz potom vezme na palec niečo z jej krvi a pomaže rohy oltára zápalných obiet a ostatnú jej krv vyleje ku spodku oltára. ³¹ Potom oddelí všetok jej loj tak, ako sa oddeľuje loj pokojných obiet, a kňaz ho spáli na oltári na príjemnú vôňu pre Pána. Takto ho kňaz zbaví hriechu a odpustí sa mu.

³² Ak na obetu za hriech prinesie ako žertvu ovcu, nech je to, čo prinesie, bez chyby. ³³ Položí ruku na obetu za hriech a zabije ju na obetu za hriech na mieste, kde sa zabíja celostná žertva. ³⁴ Potom kňaz vezme na prst niečo krvi z obety za hriech a pomaže rohy oltára zápalných obiet a ostatnú jej krv vyleje ku spodku oltára. ³⁵ Potom oddelí všetok jej loj, ako sa oddeľuje loj baránka, čo sa prináša ako pokojná obeta, a kňaz ho spáli na oltári na zápalnú obetu pre Pána. Takto ho kňaz zbaví hriechu, ktorého sa dopustil, a odpustí sa mu.

V⁵. Niektoré previnenia, za ktoré treba priniesť obeť za hriech. - ¹ Ak sa niekto prehreší tým, že počul vyslovenú kľatbu a mohol by vystúpiť ako svedok, aby bol očitým svedkom, alebo vie (o veci), a neoznámi to, uvalí na seba vinu. ² Alebo ak sa niekto dotkne niečoho nečistého, nečistého divého zvieraťa alebo zdochliny, nečistého domáceho zvieraťa alebo zdochliny, či nečistého plaza bez toho, žeby o tom vedel, a potom to zbadá, pritiahne na seba vinu. ³ Alebo ak príde do styku s nečistotou iného človeka, s nejakou nečistotou, ktorou sa môže znečistiť, bez toho, žeby o tom vedel, a potom to zbadá, pritiahne na seba previnenie. ⁴ Alebo ak niekto nerozmyslene prisahal, že urobí niečo zlé alebo niečo dobré, alebo ak čokoľvek nerozmyslene pri prísahe vyslovil bez toho, žeby si toho bol vedomý, keď si to potom uvedomí, stane sa vinným. ⁵ Kto teda nejakým takýmto spôsobom pritiahne na seba previnenie, nech sa prizná, čím sa prehrešil, ⁶ a nech privedie na obeť za svoj hriech Pánovi, na pokánie za svoju vinu, ktorej sa dopustil, samicu zo stáda, ovcu alebo kozu. Kňaz ho zbaví hriechu a on sa mu odpustí.

Náhrada nemajetných za predpísané obety. - ⁷ Keby však jeho imanie nestačilo na ovcu, nech prinesie ako pokánie za svoje previnenie dve hrdličky alebo dva holúbky, jedno na obeť za hriech, druhé na celostnú žertvu. ⁸ Dá ich kňazovi a on prinesie na obeť za hriech najprv prvé. Vykruť mu hlavu pri samom krku bez toho, žeby mu ju odtrhol, ⁹ a potom vycedí niečo krvi na steny oltára, ostatná krv sa vycedí ku spodku oltára. To je obeta za hriech. ¹⁰ Druhé spáli podľa predpisu ako celostnú žertvu. Takto ho kňaz zmieri, takže hriech, ktorého sa dopustil, bude mu odňatý a odpustí sa mu.

¹¹ Ak však jeho imanie nestačí ani na dve hrdličky alebo na dva holúbky, nech prinesie na obeť, na obeť za hriech pre svoje previnenie, desatinu efy jemnej múky. Olej k nej nepridá a nepriloží ani kadidlo, lebo je to obeta za hriech. ¹² Dá ju kňazovi a kňaz z nej vezme plné priechrstie na pripomienku a spáli to na zápalnom oltári pre Pána. To je obeta za hriech. ¹³ Takto ho kňaz zmieri za jeho previnenie, ktorého sa dopustil, a odpustí sa mu. Ostatné ostane kňazovi ako pri potravinovej obete.“

Obety podľžnosti za spreneveru. - ¹⁴ Pán hovoril Mojžišovi: ¹⁵ „Ak niekto niečo spreneverí a neúmyselne siahne po veci, ktorá je zasvätená Pánovi, nech za pokánie prinesie Pánovi na obeť za hriech bezchybného barana zo svojho stáda, ktorý bude mať pre teba cenu aspoň dva strieborné šekly podľa posvätnéj váhy. ¹⁶ A čiastku, o ktorú ukrátil svätýňu, nahradí, pridá k tomu päťtinu a odovzdá to kňazovi. A keď ho kňaz zmieri obetou barana za hriech, odpustí sa mu.

¹⁷ Ak sa niekto prehreší a prestúpi niektorý z Pánových príkazov, previnil sa, aj keď si toho nebol vedomý, lebo sa dopustil krivdy. ¹⁸ Privedie kňazovi bezchybného barana zo stáda podľa jeho odhadu ako obeť za hriech a kňaz mu sprostredkuje odpustenie za jeho neopatrnosť, za ktorú je zodpovedný bez toho, že by to bol zbadal, a odpustí sa mu. ¹⁹ To je obeta za hriech, lebo sa previnil proti Pánovi.“

VI. Za poškodenie blížneho. - ¹ Pán povedal Mojžišovi: ² „Ak sa niekto prehreší a spreneverí voči Pánovi a odtají svojmu blížnemu nejakú vec, ktorú mu dal do úschovy, zveril, či odpredal, alebo ak oklame svojho blížneho, ³ alebo ak sa niečo stratí, on to nájde a odtají, pričom ešte aj falošne prisahá pre nejaký skutok, ktorým sa človek môže prehrešiť, ⁴ ak sa takto prehrešil a previnil, všetko, čo predal, alebo klamstvom nadobudol, čo mu zverili, alebo čo sa stratilo a on to našiel, a všetko, na čo falošne prisahal, ⁵ vráti späť; dá v plnej hodnote náhradu a k tomu pridá ešte päťtinu (hodnoty). Toto dá majiteľovi v ten istý deň, keď bude obetovať svoju obeť za hriech. ⁶ A za pokánie prinesie kňazovi bezchybného barana pre Pána podľa

odhadu previnenia. ⁷ Kňaz ho potom zbaví hriechu pred Pánom a odpustí sa mu skutok, ktorým sa previnil.“

Celostná žertva. - ⁸ Potom Pán hovoril Mojžišovi: ⁹ „Prikáž Áronovi a jeho synom: Toto sú ustanovenia pre celostnú žertvu: Celostná žertva zostane na oltári na ohni celú noc až do rána, oheň na oltári treba pritom udržiavať. ¹⁰ Kňaz oblečený v ľanovej ríze a v ľanových spodkách poodhrňa popol, ktorý ostal po celostnej žertve, a zhrnie ho neďaleko oltára. ¹¹ Potom si vyzlečie rúcho, oblečie si iný odev a popol vynesie na čisté miesto mimo tábora. ¹² Oheň na oltári bude stále horieť, nesmie vyhasnúť. Kňaz naň naloží každý deň dreva, na to položí celostnú žertvu a pritom bude páliť lojové kusy z pokojných obiet. ¹³ Oheň na oltári bude ustavične horieť, nikdy nesmie vyhasnúť.“

Denná potravinová obeta. - ¹⁴ A toto sú ustanovenia o potravinových obetách: Na oltár ich prinesú Áronovi synovia. ¹⁵ Potom jeden z nich vezme plnú hrst jemnej múky s olejom a všetko kadidlo, ktoré patrí k potravinovej obete, a spáli to na oltári na príjemnú vôňu ako pripomienku pre Pána. ¹⁶ Čo ostane, zjedia Áron a jeho synovia. Zje sa to nekvasené na svätom mieste; v nádvorí stánku zjavenia to zjedia. ¹⁷ Kysnuté sa z toho piecť nesmie, lebo to som ti ja určil za podiel z mojej zápalnej obety. Je to posvätné ako obeta za hriech a obeta podlžnosti. ¹⁸ Budú ju jesť iba muži z Áronovho potomstva. Toto ustanovenie o Pánovom zápale je večne platné z pokolenia na pokolenie. Každý, kto sa ho dotkne, bude zasvätený.“

Veľkňazova potravinová obeta. - ¹⁹ Pán hovoril Mojžišovi: ²⁰ „Toto je obeta Árona a jeho synov, ktorú prinesú v deň svojho posvätenia: desatina efy jemnej múky ako pravidelná potravinová obeta - polovica na ráno a druhá polovica na večer. ²¹ Bude zapravená s olejom na platni; prinesieš ju pomiešanú a obetuješ ju na kúsky upečenú ako potravinovú obetu príjemnej vône Pánovi. ²² Kňaz, ktorý bude z jeho synov pomazaný na jeho miesto, podá ju Pánovi podľa večne platného ustanovenia. Spáli sa celá, ²³ lebo každá kňazova potravinová obeta sa spáli celá, nesmie sa jesť.“

Obeta za hriechy. - ²⁴ Potom Pán hovoril Mojžišovi: ²⁵ „Povedz Áronovi a jeho synom: Toto sú predpisy o obete za hriech: Na mieste, kde sa zabíjajú celostné žertvy, zabíja sa aj obeta za hriech pred Pánom; je presvätá. ²⁶ Jesť z nej môže len kňaz, ktorý podáva obetu za hriech. A bude sa jesť na svätom mieste, v nádvorí stánku zjavenia. ²⁷ Každý, kto sa dotkne jej mäsa, bude zasvätený; a ak mu niečo z jej krvi striekne na šaty, tú časť, čo bola postriekaná, musí oprat' na svätom mieste. ²⁸ Hlinenú nádobu, v ktorej sa varila, treba rozbiť. Ak je však nádoba, v ktorej sa varila, medená, treba ju vydrhnúť a vymyť vodou. ²⁹ Budú z nej jesť všetci mužskí príslušníci kňazstva a bude sa jesť na svätom mieste, lebo je presvätá. ³⁰ Nesmie sa však jesť nijaká obeta za hriech, z ktorej sa zanesie (niečo) krvi do stánku zjavenia; musí sa celá spáliť na ohni.“

VII. Obeta za podlžnosť a potravinová obeta. - ¹ Toto sú ustanovenia o obete za podlžnosť: Je presvätá. ² Aj obeta za podlžnosť sa bude zabíjať na mieste, kde sa zabíjajú celostné žertvy. Jej krv sa vyleje okolo oltára. ³ Obetovať sa bude všetok jej loj: masťný chvost, loj, ktorý pokrýva vnútornosti, ⁴ obe obličky s lojom, ktorý je na nich i na slabinách, a lojovú vrstvu spod pečene; od obličiek ho však oddelí. ⁵ A kňaz to spáli na oltári ako zápalnú obetu pre Pána. To je obeta za podlžnosť. ⁶ Môžu z nej jesť všetci muži z kňazstva a bude sa jesť na svätom mieste, lebo je presvätá. ⁷ Pre obetu za hriech a obetu za spreneveru platí ten istý zákon. Bude patriť kňazovi, ktorý vykoná zmierny obrad.

Predpisy o súkromných celostných a potravinových obetách. - ⁸ Kňazovi, ktorý podáva za niekoho celostnú žertvu, patrí koža z celostnej žertvy, ktorú podáva. ⁹ Aj každá potravinová obeta, ktorá sa piekla v peci alebo na ohni a bola pripravená na platni, patrí kňazovi, ktorý ju

obetoval. ¹⁰ Každá potravinová obeta, ktorá bola zaprávaná olejom alebo suchá, patrí všetkým Áronovým synom, ako jednému tak aj druhému.

Predpisy o pokojných obetách. - ¹¹ Toto je ustanovenie o pokojných obetách, ktoré sa prinášajú Pánovi: ¹² Ak ju niekto prinesie na poďakovanie, k ďakovnej obete prinesie nekvasené, na oleji zapravené oblátky, nekvasené, olejom natreté pagáče a jemnú, s olejom zmiešanú na pečenie pripravenú múku. ¹³ S pečivom z nekvaseného cesta prinesie svoj obetný dar, obetné zviera, svoju ďakovnú obetu. ¹⁴ A z každého obetného daru prinesie Pánovi čiastku ako pozdvihovanú obetu; tá bude patriť kňazovi, ktorý vylieva krv pokojnej obety. ¹⁵ Mäso jeho ďakovnej pokojnej obety sa zje v deň obetovania, nič sa z neho nenechá do druhého dňa. ¹⁶ Ak sa obetný dar prinesie pre sľub alebo z dobrej vôle, nech sa mäso zje v ten istý deň, keď bola prinesená obeta, možno však z nej jesť aj na druhý deň. ¹⁷ Čo by však z mäsa žertvy ostalo na tretí deň, to sa musí celkom spáliť. ¹⁸ Ak by niekto jedol z mäsa svojej pokojnej obety aj na tretí deň, nebude sa to páčiť Pánovi a tomu, kto ju obetoval, obeta sa neuzná, ba bude sa považovať za ohavnosť, a kto z nej bude jesť, uvalí na seba previnenie. ¹⁹ Ani mäso, ktoré prišlo do styku s čímkoľvek nečistým, nesmie sa jesť, musí sa celé spáliť. A čo sa týka mäsa, každý, kto je čistý, môže jesť mäso. ²⁰ Osoba, ktorá by jedla mäso z Pánových pokojných obiet, kým je postihnutá nečistotou, nech je taká osoba vyhubená zo svojho ľudu. ²¹ Keby sa niekto dotkol niečoho nečistého, či je to nečistý človek alebo nečisté zviera alebo nečistý plaz, a predsa by jedol z mäsa pokojnej Pánovej obety, takáto osoba nech je vyhubená zo svojho ľudu.“

Zákon nejесť loj a krv. - ²² Pán hovoril Mojžišovi: ²³ „Povedz Izraelitom: Nesmiete jesť nijaký loj ani z hovädzieho dobytká, ani z ovce, ani z kozy. ²⁴ Loj uhynutého alebo roztrhaného zvieraťa môžete použiť na ľubovoľné ciele, nikdy však z neho nesmiete jesť. ²⁵ Lebo každý, kto z vás bude jesť loj zvieraťa, ktoré sa môže obetovať Pánovi na zápalnú obetu, bude vyhubený zo svojho ľudu. V nijakom svojom bydlisku nesmiete jesť nijakú krv, ani z vtáka, ani zo štvornohých zvierat. ²⁷ Každý, kto by jedol nejakú krv, bude vyhubený zo svojho národa.“

Kňazský podiel z pokojných žertiev. - ²⁸ Pán hovoril Mojžišovi: ²⁹ „Povedz Izraelitom: Kto prinesie pokojnú obetu Pánovi, bude obetovať zo svojej pokojnej žertvy príslušnú časť Pánovi. ³⁰ Vlastnými rukami prinesie loj a prsia zápalnej obety, ktorá patrí Pánovi. Prsia prinesie na to, aby sa to podávalo na podávaciu obetu pred Pánom. ³¹ Loj spáli kňaz na oltári, prsia patria Áronovi a jeho synom. ³² Aj pravú lopatku z vašich pokojných obiet dáte kňazovi ako podávaciu obetu. ³³ Pravá lopatka patrí tomu, kto z Áronových synov obetuje loj a krv pokojnej obety, ³⁴ lebo pozdvihované prsia a lopatku si vezmem od Izraelitov z ich pokojných žertiev a dám ich kňazovi Áronovi a jeho synom ako ustavičnú náležitosť zo strany Izraelitov.

³⁵ To je podiel Árona a jeho synov na Pánovej zápalnej obete od toho dňa, keď sa im dovolil priblížiť, aby slúžili Pánovi ako kňazi. ³⁶ Určil im ho Pán - aby ho od Izraelitov dostávali - v deň, keď ich pomazal. To je večné ustanovenie pre všetky pokolenia.“ ³⁷ Toto sú ustanovenia o celostných žertvách, o potravinových obetách, o obetách za hriech a obetách podľžnosti, o obetách posvätenia a pokojných žertvách, ³⁸ ktoré Pán Mojžišovi prikázal na vrchu Sinaj, keď Izraelitom na púšti nariadil prinášať obetné dary Pánovi.

Posviacka kňazstva 8 - 10

Lv8

VIII. Príprava na svätenie. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Vezmi Árona a jeho synov, rúcha, olej na svätenie, býčka za hriech, dva barany a kôš nekvasených chlebov ³ a zhromaždi celú pospolitosť pri vchode do stánku zjavenia!“ ⁴ A Mojžiš urobil, ako mu prikázal Pán. Pospolitosť sa zhromaždila pri vchode do stánku zjavenia s a Mojžiš povedal pospolitosti: „Toto je to, čo nariadil Pán!“

Oblečenie a pomazanie kňazov. - ⁶ Nato rozkázal pristúpiť Áronovi a jeho synom a poumýval ich vodou. ⁷ Potom mu (Áronovi) obliekol ľanovú rízu, opásal ho pásom, obliekol mu plášť, dal mu efód, ovinul ho šnúrkou efódu a pevne ho naň priviazal, s pripevnil naň náprsník a do náprsníka vložil urim a tumim, ⁹ na hlavu mu založil mitru a na mitre spredu upevnil zlatú tabuľku, svätý diadém, ako Mojžišovi nariadil Pán. ¹⁰ Potom vzal Mojžiš olej na svätenie a pomazal svätostánok a všetko, čo v ňom bolo, a posvätil to. ¹¹ Sedem ráz ním pokropil aj oltár a pomazal oltár aj jeho náradie, umývadlo a jeho podstavec, aby ich posvätil. ¹² Potom nalial oleja svätenia na Áronovu hlavu a pomazal ho, aby ho posvätil. ¹³ Potom Mojžiš prikázal pristúpiť Áronovým synom a poobliekal ich do ľanových ríz, opásal ich pásom a položil im na hlavy čiapky, ako Mojžišovi rozkázal Pán.

Obeta za hriech. - ¹⁴ Potom dal priviesť býčka na obetu za hriech a Áron a jeho synovia vložili ruky na hlavu obetného býčka za hriech. ¹⁵ Mojžiš ho zabil, vzal krv a prstom pomazal rohy oltára a takto očistil oltár od hriechu, ostatnú krv však vylial ku spodku oltára. Takto ho posvätil tým, že ho očistil od poškvŕny. ¹⁶ Nato vzal všetok loj z vnútorností, lojovú vrstvu spod pečene a obe obličky s lojom a sám Mojžiš to spálil na oltári. ¹⁷ Býka však, jeho kožu, jeho mäso a jeho trus, úplne spálil mimo tábora, ako Mojžišovi rozkázal Pán. ¹⁸ Potom priviedol barana na celostnú žertvu Áron a jeho synovia položili na baranovu hlavu ruky, ¹⁹ Mojžiš ho zabil a krv rozliat okolo oltára. ²⁰ Potom barana rozsekal na kusy a Mojžiš spálil hlavu a kusy na oltári. ²¹ Vnútornosti a nohy poumýval vodou a takto Mojžiš spálil na oltári celého barana. Bola to celostná žertva príjemnej vône, zápalná obeta pre Pána, ako Mojžišovi prikázal Pán. ²² Nato priviedol druhého barana, barana posvätenia, a Áron a jeho synovia vložili ruky na hlavu barana. ²³ Potom ho Mojžiš zabil, vzal z jeho krvi a potrel Áronovi pravý boltec ucha, ako i palec pravej ruky a veľký palec pravej nohy. Potom kázal pristúpiť Áronovým synom a Mojžiš potrel krvou ich pravé ucho a palec na ich pravých rukách i palce na pravých nohách, ostatnú krv rozliat okolo oltára. ²⁵ Nato vzal loj, masťný chvost, všetok loj z vnútorností, lojovú vrstvu spod pečene, obe obličky s ich lojom a pravú lopatku; ²⁶ z koša nekvasených chlebov, ktorý stál pred Pánom, vzal zasa nekvasený chlieb, na oleji zaprávaný pagáč a jednu oblátku a položil to k lojovým kusom a pravej lopatke. ²⁷ Toto všetko dal potom Áronovi a jeho synom do rúk, aby to podávali ako podávaciu obetu pred Pánom. ²⁸ Potom to zobral z ich rúk a spálil to na oltári zápalných obiet. Toto bola obeta posvätenia na príjemnú vôňu, zápalná obeta pre Pána. ²⁹ Nato Mojžiš vzal prsia a podával ich ako podávaciu obetu pred Pánom. To bol Mojžišov podiel z barana posvätenia, ako Mojžišovi prikázal Pán. ³⁰ Potom Mojžiš vzal z oleja posvätenia a z krvi, ktorá sa dostala na oltár, a pokropil tým Árona a jeho rúcho, aj jeho synov a rúcho jeho synov, a tak posvätil Árona, jeho rúcho, jeho synov i rúcho jeho synov.

³¹ Potom Mojžiš povedal Áronovi a jeho synom: „Uvarte mäso pri vchode do stánku zjavenia a tam ho jedzte s chlebom svätenia, čo je v koši, ako mi prikázal Pán, keď povedal: „Nech ho jedia Áron a jeho synovia!“ ³² Čo však z chleba a z mäsa zvýši, musí sa úplne spáliť.

Ceremónia svätenia sa opakuje sedem dní. - ³³ Sedem dní sa nevzdialite od vchodu do stánku zjavenia až do dňa, keď sa skončí vaše svätenie. Sedem dní potrvá vaša vysviacka. ³⁴ Čo sa konalo dnes, Pán prikázal konať aj ďalej, aby sa vám získalo odpustenie. ³⁵ Sedem dní, deň a noc, zostaňte pri vchode do stánku zjavenia a zachovávajúte Pánovo nariadenie, aby ste nepomreli, lebo taký príkaz som dostal.“ ³⁶ A Áron i jeho synovia urobili všetko, čo prostredníctvom Mojžiša prikázal Pán.

Áronova prvá obeta

Lv9

IX. Príprava na obetu. - ¹ Na ôsmy deň Mojžiš zvolal Árona, jeho synov a všetkých starších Izraela ² a povedal Áronovi: „Vezmi si teľa, býčka na obetu za hriech a barana na celostnú

žertvu, oboje bezchybné, a prived' ich pred Pána! A Izraelitom povedz: „Vezmite na obetu za hriech capu a na celostnú žertvu teľa a ovcu, oboje jednoročné a bezchybné, ⁴ a na pokojnú žertvu býčka a barana, aby sa zabili pred Pánom, a tiež olejom zaprávanú potravinovú obetu, lebo dnes sa vám zjaví Pán!“ ⁵ I priviedli, čo nariadil Mojžiš, ku vchodu do stánku zjavenia a prišla tam celá pospolitosť a predstúpila pred Pána. ⁶ Tu Mojžiš povedal: „Toto je, čo prikázal urobiť Pán, aby sa vám zjavila Pánova sláva.“ ⁷ Áronovi Mojžiš povedal: „Pristúp k oltáru, podaj svoju obetu za hriech a svoju celostnú žertvu a očisť sa od hriechov (ty a ľud), potom podaj obetné dary ľudu a očisť aj ich od hriechov, ako prikázal Pán!“

Kňazská obeta za hriech a celostná žertva. - ⁸ Tu Áron pristúpil k oltáru a zabil teľa na svoju obetu za hriech, ⁹ Áronovi synovia mu podali krv, on si namočil do krvi prsty a natrel oltárne rohy; ostatnú krv vylial na spodok oltára. ¹⁰ Potom z obety za hriech spálil na oltári loj s obličkami a lojovú vrstvu spod pečene, ako Mojžišovi prikázal Pán. ¹¹ Mäso a kožu úplne spálil mimo oltára. ¹² Nato zabil celostnú žertvu, Áronovi synovia mu priniesli krv a on ju porozlieval okolo oltára. ¹³ Potom mu priniesli v kusoch žertvu spolu s hlavou a on ju spálil na oltári. ¹⁴ Vnútorosti a nohy poumýval a spálil ich na celostnej žertve na oltári.

Obeta za ľudu. - ¹⁵ Potom priniesol obetné dary ľudu: vzal capu, ktorý bol (určený) na obetu za hriech ľudu, zabil ho a obetoval ho ako predošlú obetu za hriech. ¹⁶ Potom obetoval celostnú žertvu; zachoval sa podľa predpisu. ¹⁷ Nato obetoval potravinovú obetu, vzal z nej plnú hrst' a spálil to na oltári mimo raňajšej celostnej žertvy. ¹⁸ Napokon zabil býčka a barana na pokojnú obetu za ľud, Áronovi synovia mu podali krv a on ju vylial okolo oltára. ¹⁹ Loj býka, chvost barana, obličky s ich lojom a lojovú vrstvu spod pečene ²⁰ položili k prsiam. Potom spálil lojové kusy na oltári, ²¹ prsia a pravú lopatku podával Áron ako podávaciu obetu pred Pánom, ako Mojžišovi prikázal Pán.

Požehnanie a Pánova sláva. - ²² Potom Áron rozťahol ruky nad ľudom a požehnal ho. A keď ukončil obetu za hriech, celostnú žertvu a pokojné obety, zostúpil dolu. ²³ Nato Mojžiš a Áron vošli do stánku zjavenia a keď vyšli von, požehnali ľud. Tu sa zjavila všetkému ľudu Pánova sláva ²⁴ a od Pána vyšiel oheň a strávil celostnú žertvu i lojové časti na oltári. Keď to všetok ľud videl, jasal a padol na tvár.

Hriech Nadaba a Abiuho - nariadenie pre kňazstvo

Lv10

X. Nadabova a Abiuho smrť. - ¹ Áronovi synovia, Nadab a Abiu, vzali svoje kadidelnice, nakládli do nich ohňa a naň kadidlo, a tak priniesli Pánovi nenáležitý oheň, aký im Pán neprikázal. ² I vyšiel oheň od Pána a zabil ich, takže umreli pred Pánom. ³ A Mojžiš povedal Áronovi: „Tu sa vyplnilo, čo hovoril Pán: „Na tých, ktorí sa mi približujú, ukážem svoju svätosť a preslávim sa pred všetkým ľudom.“

Áron však mlčal. ⁴ Potom Mojžiš zavola Misaela a Elisafana, synov Oziela, ktorý bol Áronovým strýkom, a povedal im: „Podťe sem a vyneste svojich príbuzných z posvätného miesta von z tábora!“ ⁵ Oni prišli a vyniesli ich v ich rízach von z tábora, ako nariadil Mojžiš. ⁶ A Mojžiš vravel Áronovi a jeho synom Eleazarovi a Itamarovi: „Nenechávajte si rozpustené vlasy, ani si neroztŕhajte rúcha, lebo by ste umreli a On by sa rozhneval nad celou pospolitosťou. Mŕtvolý vašich bratov, ktorých spálil Pán, nech oplakáva celý Izraelov dom. ⁷ A neodchádzajte od vchodu do stánku, aby ste nezomreli, lebo je na vás olej Pánovho svätenia!“ A oni sa zachovali podľa Mojžišových slov.

Zákaz piť víno počas kňazskej služby. - ⁸ Potom Pán povedal Áronovi: ⁹ „Vino a opojné nápoje nepite ani ty, ani tvoji synovia, keď vstupujete do stánku zjavenia, aby ste nepomreli. Tento predpis je večný na všetky vaše pokolenia, aby ste tak vedeli rozlišovať medzi svätým a

všedným a medzi čistým a nečistým ¹¹ a poučali Izraelitov o všetkých ustanoveniach, ktoré vám cez Mojžiša nariadil Pán.“

Kňazský podiel z potravinovej a pokojnej obety. - ¹² Potom povedal Mojžiš Áronovi a jeho synom Eleazarovi a Itamarovi, ktorí ešte ostali: „Vezmite potravinovú obetu, ktorá ostala z Pánovej zápalnej obety, a zjedzte ju bez kvasu pri oltári, veď je presväta. ¹³ Zjedzte ju na svätom mieste, lebo je to podiel, ktorý tebe a tvojim synom patrí z Pánových zápalov; lebo taký príkaz som dostal. ¹⁴ Podávané prsia a pozdvihovanú lopatku zjedzte na čistom mieste ty a tvoji synovia a tvoje dcéry s tebou. Lebo toto je podiel pre teba a pre tvojich synov z pokojnej žertvy Izraelitov. ¹⁵ Pozdvihovaná lopatka a podávané prsia sa majú priniesť spolu s lojovými časťami, ktoré sú (určené) na celostnú žertvu, aby sa podávali pred Pánom - a potom to prípadne tebe a tvojim synom ako podiel, ktorý vám vždy patrí podľa Pánovho príkazu.“

Požívanie z obety capa za hriech. - ¹⁶ Keď sa Mojžiš veľmi vyzvedal na capa obety za hriech, ukázalo sa, že bol úplne spálený. Nahneval sa na Áronových synov Eleazara a Itamara, ktorí ešte ostali, a povedal: ¹⁷ „Prečo ste nejedli z obety za hriech na svätom mieste? Veď je to presväta a On nám ju dal, aby ste tak očistili pospolitosť od hriechov a zmierili ju pred Pánom! ¹⁸ Ani jeho krv sa nezaniesla do svätyne a mali ste ho jesť vo svätyni, ako som rozkázal!“ ¹⁹ Tu Áron odpovedal Mojžišovi: „Pozri, dnes obetovali svoju obetu za hriech a svoju celostnú žertvu Pánovi; a mňa muselo toto zastihnúť! Keby som bol dnes jedol z obety za hriech, bolo by sa to Pánovi páčilo?“ ²⁰ Keď to Mojžiš počul, uspokojil sa.

Predpisy o čistote 11 - 15

Lv 11

XI. Čisté a nečisté zvieratá - cicavce. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: ² „Povedzte Izraelitom: Toto sú zvieratá, ktoré môžete zo všetkých štvornohých zvierat, čo sú na zemi, jesť: ³ Všetko, čo má medzi štvornohými zvieratami rozdvojené kopytá, čo má celkom rozdvojené kopytá a prežúva, môžete jesť. ⁴ Ale z prežúvavcov a z dvojkopytníkov nesmiete jesť ťavu, je síce prežúvavcom, ale nemá rozdvojené kopytá, bude pre vás nečistá; ⁵ jazveca, ktorý je síce prežúvavec, ale nemá rozdvojené paprčky, bude pre vás nečistý; ⁶ zajaca, lebo prežúva, ale nemá rozdvojené paprčky, bude pre vás nečistý; ⁷ sviňu, ktorá má rozdvojené paprčky a celkom rozdvojené paprčky, ale neprežúva. ⁸ Ich mäso nesmiete jesť a ich zdochlín sa nesmiete dotýkať, budú pre vás nečisté!

Vodné živočíchy. - ⁹ A toto môžete jesť zo všetkého, čo je vo vodách: Všetko, čo má v mori, v riekach a potokoch plutvy a šupiny, môžete jesť. ¹⁰ No všetko, čo je v mori a v riekach a čo nemá plutvy a šupiny, čím sa hemží voda a čo žije vo vodách - bude vám ohavnosťou; ¹¹ áno, ohavnosťou vám to bude, ich mäso nesmiete jesť a ich zdochlín sa budete strániť. ¹² Všetko teda, čo vo vodách nemá plutvy a šupiny, bude vám ohavnosťou.

Nečisté vtáky a hmyz. - ¹³ Z vtákov sa však budete strániť týchto a nebudete ich jesť, lebo vám budú ohavnosťou: orla, orlosupa, orlosupa bradatého, ¹⁴ kaňu, sokola, ¹⁵ všetky druhy krkavcov, ¹⁶ pštrosa, kukučku, čajku, všetky druhy jastrabov, ¹⁷ kuvika, kormorána, ibisa, sovu ušatú, ¹⁸ sovu, pelikána, bučiaka, ¹⁹ bociana, všetky druhy kulichov, dudka a netopiera. ²⁰ Všetky malé lietavé živočíchy, čo chodia po štyroch, nech sú vám ohavnosťou. ²¹ Zo všetkého okridleného hmyzu, čo chodí po štyroch, môžete jesť len tie, ktoré majú za nohami ešte nohy na skákanie, aby mohli skákať po zemi. ²² Z nich môžete jesť tieto: sťahovavé kobyľky podľa svojich druhov, pažravé kobyľky, senné kobyľky - a saranče. ²³ Všetky ostatné malé okridlené živočíchy, ktoré majú štyri nohy, budú pre vás ohavnosťou.

Znečistenie dotykom zdochlín. - ²⁴ Týmito zvieratami sa znečistíte a kto sa dotkne ich mŕtvol, bude až do večera nečistý; ²⁵ a každý, kto by niesol niečo z ich zdochliny, musí si oprat' šaty a ostane až do večera nečistý: ²⁶ Všetkými štvornohými zvieratami, ktoré majú rozdvojené

kopyto, ale nemajú kopyto úplne rozdvojené a neprežúvajú; tie budú pre vás nečisté. Každý, kto sa ich dotkne, je nečistý. ²⁷ Za nečisté budete považovať všetky štvornohé živočíchy chodiace po labách. Každý, kto sa dotkne ich zdochliny, bude nečistý až do večera. ²⁸ A kto by niesol ich zdochlinu, musí si oprat' šaty a bude až do večera nečistý. Toto je pre vás nečisté.

²⁹ Z malých živočíchov, čo sa hemžia na zemi, sú pre vás tieto nečisté: lasica, myš, rôzne druhy jašterov, ³⁰ piskor, chameleón, mlok, salamandra a krt. ³¹ Tieto z malých živočíchov sú pre vás nečisté. Každý, kto sa dotkne ich zdochliny, bude až do večera nečistý.

³² A všetko, na čo také zdochnuté zviera padne, je nečisté: všetky drevené predmety, šaty, koža, koberec, každý predmet, ktorý sa používa. Treba ho zaniest' do vody a bude až do večera nečistý. Potom bude opäť čistý. ³³ Ak také zviera padne do hlinenej nádoby, tak všetko, čo je v nej, bude nečisté a treba ju rozbiť. ³⁴ Akékoľvek jedlo, ktoré sa požíva a dostane sa do styku s takou vodou, bude nečisté. Aj každý nápoj, ktorý sa pije z takej nádoby, bude nečistý. ³⁵ Všetko, na čo taká zdochlina padne, bude nečisté: pec a ohnisko treba rozbiť, sú nečisté a budú pre vás nečisté. ³⁶ Len pramene a studne a vodné nádrže ostanú čisté. Kto sa však dotkne zdochliny, ktorá je v nich, je nečistý. ³⁷ Ak taká zdochlina padne na semeno, ktoré je pripravené na siatie, ono ostane čisté. ³⁸ Ak by sa však na semeno dostala voda a potom by naň padla zdochlina, tak bude pre vás nečisté.

³⁹ Ak zdochne zviera, ktoré sa môže jesť, a niekto sa dotkne jeho zdochliny, bude až do večera nečistý. ⁴⁰ Kto by z takej zdochliny jedol, musí si vyprat' šaty a bude až do večera nečistý. Aj keby niekto niesol takú zdochlinu, vyperie si šaty a bude až do večera nečistý.

⁴¹ Všetky malé živočíchy, ktoré sa hemžia po zemi, sú ohavnosťou, nesmú sa jesť. Nič, čo sa plazí po zemi, a nič, čo chodí po štyroch, ani čo má ešte viac nôh, nijaké malé živočíchy, čo sa hemžia po zemi, neslobodno jesť, lebo to je ohavnosť. ⁴³ Nerobte sa ohavnými pre niektoré z týchto mnohých zvierat, ktoré sa hemžia na zemi, a neznečisťujte sa nimi tak, že budete nečistí. Lebo ja, Pán, som váš Boh! Preto dokážte, že ste svätí, a buďte svätí, lebo ja som svätý. A neznečistite sa nejakým malým živočíchom, ktorý lozí po zemi! ⁴⁵ Lebo ja som Pán, ktorý vás vyviedol z egyptskej krajiny, aby som sa stal vašim Bohom. Nuž buďte svätí, lebo ja som svätý!

⁴⁶ Toto je zákon o štvornohých zvieratách, o lietavých živočíchoch, o všetkých živočíchoch, čo sa pohybujú vo vodách, ako aj o všetkých živočíchoch, ktoré ložia po zemi, ⁴⁷ aby sa robil rozdiel medzi čistým a nečistým, medzi zvieratami, ktoré sa môžu jesť, a medzi zvieratami ktoré sa jesť nesmú.“

Lv12

XII. O šestonediel'kach. - ¹ Potom Pán hovoril Mojžišovi: ² „Povedz Izraelitom: Ak nejaká žena zľahne a porodí chlapca, je sedem dní nečistá; tak dlho bude nečistá ako v dňoch svojej mesačnej nevoľnosti. ³ Na ôsmy deň sa obreže jeho predkožka ⁴ a ona ostane ešte tridsaťtri dní (doma) v očisťovaní svojej krvi. Nesmie sa dotknúť ničoho svätého a nesmie prísť do svätyne, kým sa neskončia dni jej očisťovania. ⁵ Ak porodí dievča, je dva týždne nečistá ako pri svojom očisťovaní a ostane doma šesťdesiatšesť dní v očisťovaní svojej krvi. ⁶ Keď sa pominú dni jej očisťovania, či je to chlapec alebo dievča, prinesú kňazovi ku vchodu do stánku zjavenia ročného baránka na celostnú žertvu a holúbka alebo hrdličku na obetu za hriech. ⁷ On to obetuje Pánovi a očistí ju od hriechu a bude čistá od svojho krvotoku. Toto je predpis o rodičke chlapca alebo dievčaťa. ⁸ Keby však nemala na baránka, nech vezme dve hrdličky alebo dva holúbky, jedno na celostnú žertvu, druhé na obetu za hriech, kňaz ju zmieri a bude čistá.“

XIII. Vyrážky a škvrny. - ¹ Potom Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: ² „Ak sa niekomu spravi na holej koži opuchlina, vyrážka alebo biela škvrna a rozvinie sa to na jeho koži v malomocenstvo, nech ho privedú ku kňazovi Áronovi alebo k niektorému z jeho synov. ³ Kňaz prezrie vyrážku na koži a ak chlpy na vyrážke obeleli a vyrážka je hlbšie ako okolitá pokožka, pôjde o malomocenstvo. Keď to kňaz zbadá, vyhlási ho za nečistého. ⁴ Ak však biela škvrna na jeho koži nebude hlbšie ako jeho (ostatná) pokožka a chlpy na nej nezbeleli, kňaz postihnutého zavrie na sedem dní. ⁵ Keď ho potom kňaz na siedmy deň prezrie a zistí, že postihnuté miesto a jeho farba ostali nezmenené, že vyrážka sa mu na koži nešíri, zavrie ho kňaz ešte na sedem dní. ⁶ A keď kňaz aj pri druhej prehliadke vidí, že vyrážka ostala biela a že sa po koži ďalej nešíri, vyhlási ho za čistého, je to len vyrážka. ⁷ Ak sa však po tom, čo ho kňaz prehliadol a uznal za čistého, rozšíri vyrážka na koži ďalej, treba ho opäť zaviesť k nemu. ⁸ Ak teraz kňaz pri prehliadke zistí, že sa vyrážka na koži rozšírila, kňaz ho vyhlási za nečistého, ide o malomocenstvo.

Zastaralé malomocenstvo. - ⁹ Ak sa na niekom ukáže malomocenstvo, nech ho privedú ku kňazovi. ¹⁰ Keď kňaz zbadá, že je na jeho koži biela opuchlina, od ktorej aj chlpy obeleli, a na opuchline vyrastá divé mäso, ¹¹ je to na jeho koži zastaralé malomocenstvo. Kňaz ho vyhlási za nečistého bez toho, žeby ho (zo spoločnosti) odlučoval, lebo je nečistý. ¹² Keď malomocenstvo vypukne na celej koži, takže malomocenstvo pokrýva celú pokožku chorého od hlavy až po päty, kde len kňaz pozrie, ¹³ a keď kňaz zistí, že malomocenstvo napadlo celé jeho telo, nech vyhlási chorého za čistého; obelel celý, je čistý. ¹⁴ No len čo sa na ňom zjaví divé mäso, bude nečistý. ¹⁵ Keď kňaz vidí divé mäso, vyhlási ho za nečistého, divé mäso je nečisté, ide o malomocenstvo. ¹⁶ Ak medzitým divé mäso opäť zmizne a obelie, nech ide ku kňazovi. ¹⁷ A keď kňaz zistí, že napuchnuté miesto obelelo, kňaz vyhlási chorého za čistého; je čistý.

Malomocenstvo po opuchlinách. - ¹⁸ Ak sa niekomu urobí na koži vred a zahojí sa, ¹⁹ ale potom na mieste vredu vznikne biela opuchlina alebo červená škvrna, nech ho privedú ku kňazovi. ²⁰ Keď spozoruje, že je to hlbšie ako koža a že od toho obeleli chlpy, kňaz ho vyhlási za nečistého, je to malomocenstvo, ktoré vypuklo na vrede. ²¹ Ale ak kňaz zistí, že chlpy tam neobeleli a že (to miesto) nie je hlbšie ako ostatná koža, že (len) obelelo, nech ho kňaz oddelí na sedem dní. ²² Ak sa to bude rozširovať po koži ďalej, kňaz ho vyhlási za nečistého, ide o malomocenstvo. ²³ Ak však škvrna ostane na tom istom mieste a nerozširuje sa, ide o zacelený vred a kňaz ho vyhlási za čistého.

Malomocenstvo po popálení. - ²⁴ Ak má niekto na svojej koži popáleninu a mäso, ktoré sa utvára na popálenine, je ako bieločervená alebo ako biela škvrna, ²⁵ a kňaz pri jeho prehliadke zbadá, že chlpy na škvrne zbeleli a že je to hlbšie ako koža, ide o malomocenstvo, ktoré vzniká v popálenine. Kňaz ho vyhlási za nečistého, je to malomocenstvo. ²⁶ Ale ak kňaz zistí, že na škvrne chlpy nezbeleli a že to nie je hlbšie ako koža, ba že je to biele, kňaz ho na sedem dní oddelí. ²⁷ Na siedmy deň ho kňaz prezrie. Ak sa škvrna rozšírila po koži, kňaz ho vyhlási za nečistého, je to malomocenstvo. ²⁸ Ak škvrna ostane na svojom mieste a nerozširuje sa po koži, ba zbelie, ide len o napuchnutie po popálení. Kňaz ho vyhlási za čistého. To je zahojená popálenina.

Malomocenstvo vo vlasoch hlavy a brady. - ²⁹ Ak nejakému mužovi alebo žene vznikne na hlave alebo na brade vyrážka ³⁰ a kňaz pri prehliadke vyrážky zistí, že je hlbšie ako koža, a pritom vlasy zredli a zožltli, kňaz ho vyhlási za nečistého. Je to zhubná škvrna, je to malomocenstvo hlavy alebo brady. ³¹ Ak kňaz pri prehliadke uvidí, že zhubná škvrna nie je hlbšie ako koža, ale že len vlasy nie sú na nej čierne, kňaz postihnutého zhubnou škvrnou odlúči na sedem dní. ³² Ak kňaz pri prehliadke napadnutého miesta na siedmy deň zistí, že škvrna sa nerozšírila, vlasy nezožltli a škvrna nie je hlbšie ako koža, ³³ musí sa (dať) ostriať - iba škvrnité

miesto sa neostrihá - a potom kňaz postihnutého škvrnou odlúči zasa na sedem dní. ³⁴ Keď potom kňaz na siedmy deň zhubnú škvrnu prezrie a zistí, že škvrna na koži sa nerozšírila a že nie je hlbšie ako koža, vyhlási ho kňaz za čistého; on si vyperie šaty a je čistý. ³⁵ Ak sa však škvrna rozšíri ďalej po koži - po tom, čo bol vyhlásený za čistého - ³⁶ a keď kňaz pri prehliadke zistí, že sa škvrna na koži rozšírila, kňaz nebude zisťovať, či zožltli vlasy; postihnutý je nečistý. ³⁷ Ak škvrna nemení svoj vzhľad a opäť na nej rastú čierne vlasy, vtedy je škvrna vyliečená. Postihnutý je čistý a kňaz ho vyhlási za čistého.

Neškodná vyrážka. - ³⁸ Ak sa zjaví u niektorého muža alebo ženy na koži jasná škvrna, biele škvrny, ³⁹ a kňaz pri prehliadke nájde jasné biele škvrny, to je neškodná vyrážka, ktorá vznikla na koži, a taký je čistý.

Malomocenstvo na plešine. - ⁴⁰ Ak niekomu oplešivie hlava a je plešivý na tyle, je čistý. ⁴¹ Ak hlava plešivie spredu a je plešivý na čele, je čistý. ⁴² Ak sa však na čelnej alebo tylovej plešine ukáže bledočervená vyrážka, to je malomocenstvo, ktoré vzniklo na jeho čelnej a tylovej plešine. ⁴³ Keď kňaz pri prehliadke zistí spredu alebo zozadu na jeho plešine bledočervenú vyrážku, ktorá vyzerá ako malomocenstvo na koži tela, ⁴⁴ to je malomocný človek, je nečistý. Kňaz ho bez váhania vyhlási za nečistého, má na hlave malomocenstvo.

Predpisy o malomocnom. - ⁴⁵ Malomocný, ktorý je napadnutý touto vyrážkou, nech chodí s roztrhnutým odevom, vlasy nech má voľne rozpustené, nech si zakryje bradu a nech volá: „Nečistý, nečistý!“ ⁴⁶ Zostane nečistý dovtedy, kým bude mať vyrážku. Je nečistý, musí bývať osve, bude sa zdržovať mimo tábora.

Malomocenstvo na šatách a kožiach. - ⁴⁷ Ak sa škvrna malomocenstva ukáže či už na vlnených šatách ⁴⁸ alebo na plátenných šatách, či na tkaných alebo pletených, plátenných alebo vlnených látkach, či na koži alebo na nejakom koženom predmete ⁴⁹ a škvrna či na šatách alebo na koži, či na tkaných alebo na pletených látkach alebo na akomkoľvek koženom predmete bola by zelenkáva alebo červená, to je škvrna malomocenstva a treba ju ukázať kňazovi. ⁵⁰ Kňaz škvrnu preskúma a škvrnitú vec na sedem dní odloží. ⁵¹ Ak na siedmy deň pri prezeraní škvrny zbadá, že sa škvrna či už na šatách alebo na tkanej alebo pletenej látke, či na koži alebo hocakom koženom predmete rozšírila, škvrna je zhubným malomocenstvom; (vec) je nečistá. ⁵² Šaty, tkanú či plátennú, pletenú alebo súkennú látku alebo kožený predmet, nech je to čokoľvek, na čom sa ukázala škvrna, spáli, lebo je to nebezpečné malomocenstvo a taká (vec) sa musí úplne spáliť. ⁵³ Ak kňaz pri prezeraní zistí, že sa škvrna na šatách, či na tkanej alebo plátennej látke, či na koženom predmete alebo na čomkoľvek nerozšírila, ⁵⁴ kňaz nariadi, aby sa to, na čom sa vyskytla škvrna, vypralo; potom to odloží opäť na sedem dní. ⁵⁵ Ak aj teraz kňaz pri skúmaní - po tom, čo bola škvrna vypraná - vidí, že sa škvrna nezmenila, je to nečisté; aj keď sa škvrna nerozšírila, musí sa to úplne spáliť; ide tu o načaté miesto na jeho rube alebo líci. ⁵⁶ Ak kňaz pri skúmaní vidí, že vypratá škvrna vybledla, tak ju zo šiat, kože alebo tkaniny, či plátennej látky vystrihne. ⁵⁷ Ak sa opäť zjaví na šatách, na tkanej alebo plátennej látke, alebo na nejakom koženom predmete, nech je to čokoľvek, je to čerstvé malomocenstvo, to, na čom sa škvrna zjavila, musí sa úplne spáliť. ⁵⁸ Oblek alebo tkaná, či plátenná látka alebo kožený predmet, nech je to čokoľvek, na čom po vypraní škvrna zmizne, vyperie sa ešte raz a je to čisté. ⁵⁹ Toto je zákon o malomocenstve na súkennom či plátennom obleku, alebo na tkanej či plátennej látke, alebo na hocakom koženom predmete, ako ich za čisté alebo nečisté vyhlásil (kňaz).“

XIV. Očisťovanie malomocného. - ¹ A Pán hovoril Mojžišovi: ² „Toto je zákon o malomocných: V deň jeho očisťovania privedú ho ku kňazovi, ³ ale kňaz vyjde (mu v ústrety) von z tábora. Keď kňaz pri prehliadke zistí, že sa malomocenstvo na malomocnom vyliečilo, ⁴ kňaz nariadi priniesť pre očisťovaného dva živé čisté vtáky, cédrové drevo, karmazínové nitky

a yzop. ⁵ Kňaz rozkáže jedného z vtákov zabiť nad hlinenou nádobou s pramenitou vodou. ⁶ Potom však vezme živého vtáka, cédrové drevo, karmazínové nitky a yzop a namočí to, aj živého vtáka, do krvi vtáka, ktorý bol zabitý nad (nádobou s) pramenitou vodou. ⁷ Nato sedem ráz pokropí (človeka), čo sa má očistiť od malomocenstva, a tak ho očistí. Živého vtáka však nechá voľne uletieť do poľa. ⁸ Potom si ten, čo sa má očistiť, vyperie odev, ostrihá si všetky vlasy, umyje sa vodou a bude čistý. Po tomto môže ísť do tábora, musí však ostať sedem dní vonku mimo svojho stanu. ⁹ Na siedmy deň si zasa ostrihá všetky vlasy, hlavu, bradu, obočie; ostrihá si vôbec všetky vlasy, vyperie si šaty, umyje si telo vodou a bude čistý.

¹⁰ Na ôsmy deň vezme dva bezchybné baránky a jednu bezchybnú jalovičku, tri desatiny (efy) jemnej, s olejom pomiešanej múky a log oleja na potravinovú obetu. ¹¹ Kňaz, ktorý vykonáva očisťovanie tohoto človeka, postaví jeho, čo sa očisťuje, a všetky veci pred Pána pri vchode do stánku zjavenia. ¹² Potom kňaz vezme jedného baránka a prinesie ho na obetu podlžnosti; takisto i log oleja a oboje bude podávať ako podávaciu obetu Pánovi. ¹³ Potom zabije baránka na svätom mieste na mieste kde sa zabíja žertva za hriech a celostná žertva; lebo ako obeta za hriech, tak aj obeta podlžnosti patrí kňazovi; je svätosvätá. ¹⁴ Nato kňaz zoberie niečo z krvi obety podlžnosti a pomaže ňou dolný koniec pravého ucha, palec na pravej ruke a veľký prst na pravej nohe očisťovaného. ¹⁵ Kňaz potom vezme niečo z loga oleja a naleje si to na ľavú kňazskú ruku. ¹⁶ Kňaz namočí prst svojej pravej ruky do oleja, čo je na jeho ľavej dlani, a prstom pokropí sedem ráz olejom pred Pánom. ¹⁷ Ostatným olejom, ktorý mu zostal na ruke, kňaz pomaže pravé ucho, palec na pravej ruke a palec na pravej nohe očisťovaného, na krv z obety podlžnosti. ¹⁸ A olej, čo ešte ostane kňazovi na ruke, pootiera o hlavu očisťovaného. Takto ho kňaz zbaví viny pred Pánom. ¹⁹ Potom kňaz prinesie obetu za hriech a očisťovaného zbaví viny, takže bude oslobodený od svojej nečistoty. ²⁰ Nato kňaz prinesie na oltári celostnú žertvu a potravinovú obetu. Takto ho kňaz zbaví hriechu a je čistý.

Náhrada za predpísané obetné dary. - ²¹ Ak je však (malomocný človek) chudobný a nemôže uhradiť výlohy, vezme jedného baránka na obetu podlžnosti, aby ho podával a aby sa zbavil hriechu, desatinu efy jemnej múky zmiešanej s olejom na potravinovú obetu a log oleja, ²² potom dve hrdličky alebo dva holúbky; to dostačí, aby sa jedno obetovalo ako obeta za hriech, druhé ako celostná žertva. ²³ Na ôsmy deň ich prinesie na svoje očisťovanie kňazovi ku vchodu do stánku zjavenia pred Pána. ²⁴ Kňaz vezme baránka za podlžnosť a log oleja a kňaz to bude podávať ako podávaciu obetu pred Pánom. ²⁵ Potom zabije baránka za podlžnosť, vezme niečo krvi z obety podlžnosti, potrie koniec pravého ucha očisťovaného a palec na jeho pravici a palec na jeho pravej nohe. ²⁶ Z oleja si kňaz naleje niečo na ľavú kňazskú ruku ²⁷ a kňaz pokropí pravým prstom olejom zo svojej ľavej ruky sedem ráz pred Pánom. ²⁸ Nato kňaz olejom, ktorý má na ruke, pomaže očisťovaného na konci pravého ucha, na palci pravej ruky a na palci pravej nohy, na mieste, kde je krv z obety podlžnosti. ²⁹ A olej, čo ostane kňazovi na ruke, pootiera o hlavu očisťovaného, aby ho tak pred Pánom zbavil hriechu. ³⁰ Potom podá (na obetu) jednu hrdličku alebo holúbku z toho, čo on môže dať, ³¹ jedno na obetu za hriech, druhé na celostnú žertvu s potravinovou obetou. Takto kňaz zbaví očisťovaného hriechu pred Pánom. ³² Toto je zákon o (človeku) postihnutom malomocenstvom, ktorému nestačí na výlohy pri jeho očisťovaní.“

Malomocenstvo na domoch. - ³³ Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: ³⁴ Keď prídete do kanaánskej krajiny, ktorú vám dám do vlastníctva, a ak v krajine, ktorá vám bude patriť, navštívim niektorý dom malomocenstvom, ³⁵ nech sa majiteľ domu zoberie a nech to oznámi kňazovi takto: „Na mojom dome sa ukazuje čosi ako malomocenstvo.“ ³⁶ Tu kňaz rozkáže, aby dom vyprázdnil, kým ta príde kňaz, aby videl škvrny, aby nemusel všetko čo je v dome, označiť za nečisté. Potom príde kňaz prezrieť dom. ³⁷ A keď pri prezeraní škvrn zbadá, že vyrazeniny na domových stenách sú ako zelenavé, červenasté jamky, ktoré sú hlbšie ako stena, ³⁸ vyjde z domu pred dvere a dom zavrie na sedem dní. ³⁹ Keď kňaz na siedmy deň znova príde a pri prezeraní zistí, že vyrazenina sa na domových stenách rozšírila, ⁴⁰ kňaz nariadi kamene, na

ktorých sa ukazuje vyrazenina, vytrhnúť a vyhodiť na nečisté miesto von z mesta. ⁴¹ Dom sa zvnútra zôkol-vôkol oškrabe a oškrabaný prach vysype von na nečisté miesto za mestom. ⁴² Potom sa zoberú iné kamene a položia na miesto (vybratých) kameňov a vezme sa iná omietka a dom sa obhodi. ⁴³ Ak sa vyrazenina ukáže v dome opäť - po tom, čo vyhodili kamene a dom oškrabali a nanovo omietli - ⁴⁴ tak zasa príde kňaz a obzrie to. A keď sa ukáže, že vyrazenina sa v dome rozšírila, ide v dome o zažraté malomocenstvo; je nečistý. ⁴⁵ Dom sa zborí a jeho kamene, brvná a všetko murivo domu sa odprace von z mesta na nečisté miesto. ⁴⁶ Kto však vstúpi d domu v čase, keď bol zatvorený, je až do večera nečistý. ⁴⁷ A kto by spal v dome, musí si vyprať odev, aj kto by jedol v dome, musí si vyprať odev. ⁴⁸ Ale keď kňaz vojde do domu a pri prezeraní zistí, že sa vyrazenina v dome nerozšírila - po tom, čo bol nanovo omietnutý -, kňaz vyhlási dom za čistý; jeho malomocenstvo prestalo. ⁴⁹ Na očisťovanie domu vezme dva vtáky, cédrové drevo, karmazínové nitky a yzop. ⁵⁰ Jeden vták sa zabije nad hlinenou nádobou s pramenitou vodou, ⁵¹ potom sa vezme cédrové drevo, yzop, karmazínové nitky a živý vták, namočí sa to do krvi zabitého vtáka a do pramenitej vody a dom sa sedem ráz pokropí. ⁵² Takto bude dom krvou, cédrovým drevom, yzopom a karmazínovými nitkami očistený. ⁵³ Živého vtáka nechá voľne uletieť z mesta do poľa. Tak zbaví dom nečistoty a bude čistý.

⁵⁴ Toto je zákon o všetkých druhoch malomocenstva a o zhubných (vyrážkach) ⁵⁵ ako aj o malomocenstve na odeve a domoch, ⁵⁶ o nabehtine, prašine a všetkých škvrnách a o rozličných farebných premenách, ⁵⁷ aby sa videlo, kedy je niečo nečisté a kedy čisté. Toto je zákon o malomocenstve.“

Lv15

XV. Nečistota u muža. - ¹ Pán vravel Mojžišovi a Áronovi: ² „Hovorte Izraelitom a povedzte im: Ak niekto trpí na semenotok, tak jeho výtok je nečistý. ³ A toto bude jeho nečistota pre jeho výtok: či jeho telo vylučuje výtok, alebo jeho telo zadržiava výtok, je to nečistota. ⁴ Každé lôžko, na ktorom bude spať trpiaci na výtok, bude nečisté a každý predmet, na ktorý si sadne, bude nečistý. ⁵ Kto sa dotkne jeho lôžka, musí si vyprať odev a okúpať sa vo vode a bude až do večera nečistý. ⁶ Ak si niekto sadne na predmet, na ktorom sedel trpiaci na výtok, vyperie si odev a okúpe sa vo vode a bude až do večera nečistý. ⁷ Kto sa dotkne tela toho, čo trpí na semenotok, vyperie si odev, okúpe sa vo vode a bude do večera nečistý. ⁸ Ak sa trpiaci na výtok dotkne nejako svojimi slinami toho, kto je čistý, ten si musí vyprať odev, okúpe sa vo vode a bude až do večera nečistý. ⁹ Každé sedlo, na ktorom sedel trpiaci výtokom, je nečisté. ¹⁰ Každý, kto sa dotkne niečoho, čo mal ten pod sebou, bude nečistý až do večera; a kto by to prenášal musí si vyprať vo vode odev, vykúpe sa vo vode a bude až do večera nečistý. ¹¹ Každý, koho sa trpiaci na výtok dotkne neumytými rukami, musí si vyprať odev a okúpať sa vo vode a bude do večera nečistý. ¹² Hlinenú nádobu, ktorej sa trpiaci výtokom dotkne, treba rozbiť, drevená nádoba sa vymyje vodou. ¹³ Keď sa chorý na výtok uzdraví zo svojej choroby, nech počíta sedem dní, aby bol čistý. Potom si vyperie odev a okúpe sa v tečúcej vode a bude čistý. ¹⁴ Na ôsmy deň vezme dve hrdličky alebo dva holúbky, dostaví sa pred Pána ku vchodu do stánku zjavenia a odovzdá ich kňazovi. ¹⁵ A kňaz ich obetuje: jedno ako obeť za hriech a druhé ako celostnú žertvu. Takto ho kňaz zbaví hriechu za jeho výtok pred Pánom. ¹⁶ Kto mal výtok semena, okúpe si celé telo a je až do večera nečistý. ¹⁷ A každý odev a každú kožu, na ktoré sa semeno dostalo, treba poumývať vodou a je až do večera nečisté. ¹⁸ Ak niekto obcoval so ženou a pritom vyšlo semeno, obaja sa vykúpu vo vode a budú až do večera nečistí.

Nečistota u ženy. - ¹⁹ Ak má nejaká žena výtok, a to riadny mesačný krvotok na svojom tele, ostane sedem dní vo svojom očisťovaní. Kto sa jej dotkne, je až do večera nečistý. ²⁰ Všetko, na čom bude v čase svojho očisťovania spať, bude nečisté, takisto všetko, na čom bude sedieť, bude nečisté. ²¹ Každý, kto sa dotkne jej lôžka, vyperie si odev a vykúpe sa vo vode a

bude až do večera nečistý. ²² Každý, kto sa dotkne predmetu, na ktorom ona sedela, vyperie si odev a vykúpe sa vo vode a bude do večera nečistý. ²³ Kto sa dotkne niečoho na jej lôžku alebo predmetu na ktorom sedela, bude až do večera nečistý. ²⁴ Keby s ňou niekto obcoval a niečo z jej nečistoty by sa naň dostalo tak bude sedem dní nečistý a každé lôžko, na ktorom by ležal, bude nečisté.

²⁵ Ak má nejaká žena dlhší čas krvotok, mimo času jej očisťovania, alebo ak má výtok dlhší čas ako obyčajne, tu o čase, v ktorom má nečistý výtok platí to, čo o čase jej (riadneho) očisťovania: je nečistá. ²⁶ Každé lôžko, na ktorom by v čase svojho výtoku ležala, je pre ňu ako lôžko v čase očisťovania a každý predmet, na ktorom by sedela, je nečistý ako pri nečistote jej riadneho očisťovania. ²⁷ Každý, kto sa týchto vecí dotkne, bude nečistý. Vyperie si odev a okúpe sa vo vode a bude do večera nečistý. ²⁸ Keď však od výtoku ozdravie, nech počíta sedem dní, potom bude čistá.

²⁹ Na ôsmy deň však vezme dve hrdličky alebo dva holúbky a prinesie ich ku vchodu do stánku zjavenia. ³⁰ A kňaz potom obetuje jedno ako obetu za hriech a druhé ako celostnú žertvu. Tak ju kňaz zbaví hriechu pred Pánom za jej nečistý výtok.

³¹ Poučte teda Izraelitov o ich nečistote, aby pre svoju nečistotu nepomreli, len čo by poškvrnili môj príbytok, ktorý je uprostred vás. ³² Toto je zákon o tom, kto má výtok a kto je pre výron semena nečistý, ³³ a o tej, ktorá má (riadne) očisťovanie, alebo trpí na výtok, či je to muž alebo žena, ako aj o tom, kto s nečistou obcuje.“

Výročný deň zmierenia

Lv16

XVI. Príčina a prípravy na Deň zmierenia. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi po smrti dvoch Áronových synov, ktorí zomreli, keď (neprístojne) predstúpili pred Pána. ² A Pán povedal Mojžišovi: „Povedz svojmu bratovi Áronovi, že nesmie vstúpiť v ľubovoľnom čase do svätyne za oponu, čo je pred zľutovnicou na arche, aby nezomrel; lebo ja sa nad zľutovnicou ukazujem v oblaku. ³ Áron vstúpi do svätyne iba tak, že prinesie býčka na obetu za hriech a barana na celostnú žertvu. ⁴ Oblečie si posvätnú ľanovú rízu, na nohy si navlečie ľanové spodky, opáše sa ľanovou povojkou a pripevní si ľanovú mitru. To sú posvätné úbory. A oblečie si ich, až keď si telo okúpe vo vode. ⁵ Od celej izraelskej pospolitosti prijme dva capy na obetu za hriech a jedného barana na celostnú žertvu.

Obrady slávnosti zmierenia. - ⁶ Áron bude obetovať býka na obetu za hriech a sprostredkuje odpustenie sebe a svojmu domu. ⁷ Potom vezme oba capy a postaví ich pred Pána pri vchode do stánku zjavenia. ⁸ Nato Áron hodí žreb o oba capy, jeden žreb pre Pána, druhý žreb pre Azazela. ⁹ Tu Áron prinesie capa, na ktorého padol žreb pre Pána, a prinesie ho na obetu za hriech; ¹⁰ capa, na ktorého padol žreb pre Azazela, postaví živého pred Pána, aby na ňom previedol obrad zmierenia a aby ho poslal Azazelovi na púšť. ¹¹ Áron teda prinesie na obetu býčka, určeného na obetu za hriech, aby sprostredkoval zmierenie pre seba a pre svoj dom. Býčka určeného na obetu za hriech zabije, ¹² vezme kadidelnicu naplnenú žeravým uhlím z oltára, ktorý je pred Pánom, a plnú hrst roztlčeného, príjemne voňajúceho kadidla ¹³ a zanesie to na oheň pred Pána, aby kadidlový dym zahalil zľutovnicu nad zákonom; inak by musel zomrieť. ¹⁴ Nato vezme z býčkovej krvi a prstom pokropí zľutovnicu na čelnej strane; svojím prstom pokropí zľutovnicu sedem ráz krvou.

¹⁵ Nato zabije capa určeného na obetu za hriech ľudu, jeho krv zanesie za oponu a s krvou urobí to isté, čo urobil s krvou býčka: pokropí ňou zľutovnicu a (miesto) pred zľutovnicou; ¹⁶ a tak vykoná zmierenie svätyne za znečistenie Izraelitov a za všetky priestupky, ktorých sa dopustili. To isté urobí aj so stánkom zjavenia, ktorý sa nachodí medzi nimi uprostred ich nečistôt. ¹⁷ V stánku zjavenia nesmie byť nik, keď on vstúpi, aby vykonal vo

svätyni zmierenie, kým ju neopustí a nevykoná zmierenie za seba a za celú izraelskú pospolitosť.¹⁸ Potom vyjde von k oltáru, čo je pred Pánom, a na ňom vykoná zmierenie. Vezme z býčkovej a capovej krvi a potrie rohy oltára¹⁹ a prstom ho sedem ráz pokropí krvou. Takto ho očistí a posväťí od nečistôt Izraelitov.

²⁰ Keď ukončí zmierenie svätyne, stánku zjavenia a oltára, privedie živého capa.²¹ Živému capovi položí Áron obe ruky na hlavu a vyzná nad ním všetky previnenia Izraelitov a všetky priestupky, ktorých sa dopustili. Naloží ich na capovu hlavu a dá ho určenému mužovi vyvieť do púšte.²² Takto cap odnesie všetky ich neprávosti na odlahlé miesto, keď capa vyženie na púšť.

²³ Potom Áron vstúpi do stánku zjavenia, zoblečie si ľanové rúcho, ktoré si obliekol, keď vchádzal do svätyne, a nechá ho tam.²⁴ Potom si na svätom mieste poumýva telo a oblečie sa do svojho rúcha, vyjde von a obetuje svoju celostnú žertvu a celostnú žertvu všetkého ľudu a vykoná zmierenie za seba a za ľud.²⁵ Loj obety za hriech spáli však na oltári.²⁶ Ten, kto vyhnal capa Azazelovi, vyperie si odev a okúpe si telo vo vode; potom môže prísť do tábora.²⁷ Býčka na obetu za hriech aj capa na obetu za hriech, ktorých krv použil na vykonanie zmierenia vo svätyni, vynesú von z tábora a úplne ich spália aj s ich kožou, mäsom a trusom.²⁸ Kto ich spáli, vyperie si odev a okúpe si telo vo vode, a potom môže prísť do tábora.

Nariadenie o oslave sviatku. - ²⁹ Tento zákon bude pre vás večne platný: V desiaty deň siedmeho mesiaca sa budete postiť a nebudete konať nijakú prácu, ani domorodec, ani cudzinec, ktorý sa u vás zdržuje.³⁰ Lebo v tento deň sa budete zmierovať a očisťovať; očistíte sa od všetkých svojich hriechov pred Pánom.³¹ Bude to pre vás deň úplného odpočinku a budete sa postiť. To je večné ustanovenie.

³² Obrady zmierenia vykoná veľkňaz, ktorý bol pomazaný a posvätený, aby slúžil namiesto svojho otca ako kňaz. Oblečie sa do ľanového rúcha, do posvätného rúcha,³³ a vykoná zmierenie vo veľsvätyni; zmieri tiež stánok zjavenia a oltár a vykoná zmierenie kňazov a celej izraelskej pospolitosti.³⁴ Toto bude pre vás večným ustanovením, aby raz do roka sprostredkoval zmierenie Izraelitom, aby sa zbavili všetkých svojich hriechov.“

A urobil tak, ako Mojžišovi nariadil Pán.

Zákon o svätosti 17 - 26

Lv17

XVII. O mieste obiet. - ¹ Pán vravel Mojžišovi: ² „Hovor Áronovi, jeho synom a všetkým Izraelitom a povedz im: Toto prikázal Pán: ³ Každý Izraelita, ktorý v tábore alebo mimo tábora zabije býka, barana alebo kozu⁴ a neprivedie ich ku vchodu do stánku zjavenia, aby ich priniesol Pánovi ako obetný dar pre Pánov príbytok, taký človek uvalí na seba vinu krvi. Vylial krv a tento človek bude vyhubený zo svojho ľudu.⁵ Preto nech Izraeliti privádzajú obetné zvieratá, ktoré zabíjali v poli, kňazovi ku vchodu do stánku zjavenia pred Pána a nech ich zabijú ako pokojnú žertvu Pánovi.⁶ Kňaz vyleje krv na Pánov oltár pri vchode do stánku zjavenia a loj spáli na príjemnú vôňu pre Pána.⁷ Už nebudete prinášať svoje žertvy kozím besom, s ktorými ste smilnili. Tento zákon má pre vás večnú platnosť z pokolenia na pokolenie.

⁸ Povedz im tiež: Keby niektorý Izraelita alebo aj cudzinec, ktorý sa u nich zdržuje, priniesol celostnú žertvu alebo inú žertvu,⁹ a nepriviedol by ju ku vchodu do stánku zjavenia, aby ju tam obetoval Pánovi, bude vyhubený zo svojho ľudu.

Zákaz jesť krv. - ¹⁰ Keby niektorý Izraelita alebo cudzinec, ktorý sa u nich zdržuje, jedol nejakú krv, proti takej osobe obrátim svoju tvár a vytrhnem ju z jej ľudu.¹¹ Veď duša živočicha je v krvi a dal som vám ju pre oltár, aby ste ňou zmierovali svoje duše. Krv sprostredkuje zmierenie, lebo v nej je život.¹² Preto som zakázal Izraelitom: Nik z vás nesmie jesť krv, ani cudzinec, ktorý sa u vás zdržuje, nesmie jesť krv!¹³ Ktokoľvek z Izraelitov a z cudzincov, ktorí

sa u vás zdržujú, uloví zviera alebo vtáka, čo sa môže jesť, vypustí krv a prikryje ju zemou. ¹⁴ Lebo život každého stvorenia je v jeho krvi. Preto som zakázal Izraelitom: Nesmiete jesť krv nijakého tvora, lebo život každého tvora je v jeho krvi. Každý, kto by ju jedol, bude vyhubený.

¹⁵ Každý človek, ktorý by jedol uhynuté alebo roztrhané zviera, či je to domorodec alebo cudzinec, vyperie si odev a okúpe sa vo vode a bude až do večera nečistý. Potom bude opäť čistý. ¹⁶ Ak sa neopere a neokúpe svoje telo, dopustí sa previnenia.“

Lv18

XVIII. Výzva k mravnému a nábožnému životu. - ¹ Pán vravel Mojžišovi: ² „Hovor Izraelitom a povedz im: Ja, Pán, som váš Boh! ³ Nesmiete robiť to, čo sa robilo v egyptskej krajine, kde ste bývali, ale ani to nesmiete robiť, čo sa robí v kanaánskej krajine, kam vás zavediem; nebudete sa správať podľa ich zvyku. ⁴ Vyplníte moje ustanovenia a zachováte moje predpisy a budete podľa nich kráčať! Ja, Pán, som váš Boh! ⁵ Preto zachovávajte moje ustanovenia a moje príkazy! Kto ich bude plniť, bude z nich žiť. Ja som Pán!

Krvismilstvo a zakázané manželstvá. - ⁶ Nik sa nesmie priblížiť k pokrvnému, aby s ním telesne obcoval. Ja som Pán! ⁷ Neodkryješ nahotu svojho otca: to jest svojej matky. Je predsa tvojou matkou. Nesmieš ju zneuctiť ⁸ Neodkryješ nahotu ženy svojho otca, to je telo tvojho otca. ⁹ Neodkryješ nahotu svojej sestry, dcéry svojho otca alebo dcéry svojej matky, či sa narodila doma alebo sa narodila mimo domu. ¹⁰ Neodkryješ nahotu dcéry svojho syna alebo dcéry svojej dcéry, lebo to je tvoje telo. ¹¹ Neodkryješ nahotu dcéry niektorej ženy svojho otca, ktorá pochádza od tvojho otca, je tvojou sestrou. ¹² Neodkryješ nahotu sestry svojho otca, to je telo tvojho otca. ¹³ Neodkryješ nahotu sestry svojej matky, to je telo tvojej matky. ¹⁴ Neodkryješ nahotu brata svojho otca: nepriblížiš sa k jeho žene, ona je tvojou tetou! ¹⁵ Neodkryješ nahotu svojej nevesty, je ženou tvojho syna a nesmieš odkryť jej nahotu! ¹⁶ Neodkryješ nahotu bratovej ženy, to je telo tvojho brata. ¹⁷ Neodkryješ nahotu ženy a jej dcéry; nesmieš si vziať dcéru jej syna ani dcéru jej dcéry, aby si odkryl ich nahotu; sú jej telo a to by bolo krvismilstvo! ¹⁸ Nesmieš si pribrať za ženu manželkinu sestru a tým ju urobiť žiarlivou, keby si s ňou obcoval za jej života.

Zákon iných hriechov nečistoty. - ¹⁹ Nepribližuj sa k žene počas jej mesačného očisťovania, aby si odkryl jej nahotu. ²⁰ So ženou svojho blízkeho nesmieš pohlavne obcovať, aby si sa s ňou nepoškvrnil. ²¹ Nesmieš zasvätiť svoje dieťa Molochovi, aby si nezneuctil meno svojho Boha. Ja som Pán! ²² Nesmieš nečisto obcovať s mužom tak, ako sa pohlavne obcuje so ženou. To by bola ohavnosť! ²³ Nesmieš pohlavne obcovať s nijakým zvieraťom; poškvrnil by si sa tým. Ani žena sa nepostaví zvieraťu, aby sa s ním spojila; to by bola nehanobnosť!

Napomenutia k čistému, svätému životu. - ²⁴ Nepoškvrňte sa ani jednou z týchto vecí; veď všetkými týmito vecami sa poškvrňovali národy, ktoré ja vyženiem pred vami. ²⁵ A pretože je poškvrnená aj krajina, ja vypomstím jej zločiny tak, že krajina vyvrhne svojich obyvateľov. ²⁶ Nuž zachovávajte moje ustanovenia a nariadenia a nedopustíte sa nijakej z týchto ohavností, ani domorodci, ani cudzinci, ktorí sa budú medzi vami zdržiavať, ²⁷ lebo všetky tieto ohavné činy robili obyvatelia krajiny, ktorí tam boli pred vami, a preto sa krajina stala nečistou. ²⁸ Nech vás nevyvrhne krajina, keby ste ju poškvrnili, ako vyvrhla národy, ktoré tu boli pred vami. ²⁹ Lebo každý, kto by sa dopustil niektorej z týchto ohavností, osoby, ktoré by to urobili, budú vyhubené spomedzi svojho ľudu. ³⁰ Zachovávajte teda moje nariadenia; nesprávajte sa ohavnými zvykmi, ktoré boli pred vami, aby ste sa nimi nepoškvrnili. Ja, Pán, som váš Boh!“

Lv19

XIX. O pravej nábožnosti. - ¹ Pán vravel Mojžišovi: ² „Hovor celej izraelskej pospolitosti a povedz im: Buďte svätí, lebo ja, Pán, váš Boh, som svätý! ³ Nech sa každý bojí svojej matky a svojho otca a zachovávajúce moje soboty. Ja, Pán, som váš Boh! ⁴ Neobracajte sa k modlám a nerobte si liatych bohov! Ja, Pán, som váš Boh! ⁵ Keď prinesiete Pánovi pokojnú žertvu, obetujte ju tak, aby ste sa (mu) páčili. ⁶ Musí sa zjesť v deň, keď ju prinesiete na obeť, alebo na druhý deň. Čo ostane do tretieho dňa, treba to spáliť. ⁷ Keby sa to jedlo na tretí deň, je to zakázané, nezíska to obľubu; ⁸ a kto to bude jesť, uvalí na seba hriech, lebo znesvätil to, čo je Pánovi sväté; taká osoba bude vyhubená zo svojho ľudu.

Láska k blížnemu a spravodlivosť - ⁹ Keď budete zberať úrodu svojej krajiny, nežňte svoje pole až do kraja a keď zoberiete svoju úrodu, nepaberkujte. ¹⁰ Ani vo svojich viniciach nepaberkujte a nezbierajte, čo poopadúvalo v tvojej vinici; nechajte to pre chudobných a cudzincov! Ja som Pán, som váš Boh! ¹¹ Nekradnite, neluhajte a neklamte jeden druhého. ¹² Neprisahajte falošne na moje meno, aby ste nezneuctili meno svojho Boha!

Ja som Pán! ¹³ Neutláčaj a neokrádaj svojho blížneho! Mzda robotníka nech neostáva v твоjich rukách do druhého rána! ¹⁴ Hluchému sa nevysmievaj a slepému nestavaj do cesty prekážky, ale boj sa svojho Boha! Ja som Pán! Na súde sa nedopúšťaj krivdy! Ani chudobnému nenadŕžaj, ani zámožnému nechytaj stranu! Svojho blížneho súď spravodlivo! ¹⁶ Neroznášaj osočovania medzi súkmeňovcami! Nečíhaj na život svojho blížneho! Ja som Pán! ¹⁷ Nenos nenávisť vo svojom srdci voči svojmu bratovi! Úprimne napomeň svojho blížneho, aby si preň neuvallil vinu na seba! ¹⁸ Nepomsti sa a neprechovávaj hnev voči príslušníkom svojho ľudu, ale miluj svojho blížneho ako seba samého! Ja som Pán!

Zákon spájania niektorých rôznorodých vecí a zákon niektorých obyčají. - ¹⁹ Zachovávajúce moje príkazy: Nedajte páriť sa dvom druhom vášho dobytku! Neosievaj svoje pole dvojakým semenom! Nevezmi na seba odev utkaný z dvojakej látky! ²⁰ Ak bude muž spať a obcovať so ženou, ktorá je otrokyňa, vydatá za iného muža, a nie je vykúpená ani nedostala slobodu, budú obidvaja potrestaní, ale usmrtení nebudú, lebo ona nebola prepustená na slobodu. ²¹ On prinesie za pokutu Pánovi barana ku vchodu do stánku zjavenia na obeť za spreneveru. ²² Kňaz mu obetou barana za spreneveru, za jeho hriech, ktorého sa dopustil, sprostredkuje zmierenie pred Pánom a odpustí sa mu a bude oslobodený od svojho hriechu, ktorého sa dopustil. ²³ Keď vojdete do krajiny a budete sadiť ovocné stromy rozličných druhov, netrhajte ich prvé ovocie - ich predkožku! Tri roky sa ich nedotýkajte, nesmú sa jesť! ²⁴ Vo štvrtom roku sa všetko ich ovocie ako dar povďačnosti zasväť Pánovi. ²⁵ Len v piatom roku môžete jesť ich ovocie, aby ste takto z nich mali bohatšiu úrodu. Ja, Pán, som váš Boh! ²⁶ Nič nejedzte s krvou! Nesmiete veštiť, ani vykladať! ²⁷ Nestrihajte si vlasy dookola hlavy a nehoľte si bokombriadky! ²⁸ Pre mŕtveho si nerobte zárezy do tela! Nevypaľujte si (do kože) nijaké znamenia! Ja som Pán! ²⁹ Nezneucti svoju dcéru tým, že ju vydaš na smilstvo, aby sa krajina nestala miestom nerestí a pareniskom smilstva!

³⁰ Zachovávajúce moje soboty a majte v úcte moju svätýňu! Ja som Pán!

³¹ Neobracajte sa na vyvolávačov duchov a na veštcov! Nevypytujte sa ich: poškvrnili by ste sa tým. Ja, Pán, som váš Boh!

³² Pred šedivou hlavou vstaň, cti si staršiu osobu a boj sa svojho Boha! Ja som Pán!

³³ Ak sa bude u teba v tvojej krajine zdržovať cudzinec, neutláčaj ho! ³⁴ Cudzinec, ktorý sa bude u vás zdržovať, nech je medzi vami ako domorodec. Milujte ho ako seba, veď aj vy ste boli cudzincami v egyptskej krajine. Ja som Pán, váš Boh!

³⁵ Nedopušte sa nespravodlivosti na súde, pri meraní, pri váhe a pri dutých mierach! ³⁶ Majte správne váhy, správne závažia, správnu efu a správny hin! Ja som Pán, váš Boh, ktorý vás vyviedol z egyptskej krajiny!

³⁷ Zachovajte všetky moje prikázania a ustanovenia a konajte podľa nich! Ja som Pán!“

XX. Trest za modloslužbu. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Povedz Izraelitom: Každý, kto z Izraelitov a z cudzincov, čo sa zdržujú v Izraeli, dá Molochovi niektoré zo svojich detí, naskutku zomrie, ľud krajiny ho ukameňuje! ³ A ja sám obrátim svoju tvár proti tomu človekovi a vyhubím ho z jeho ľudu, pretože dal Molochovi svoje dieťa, a tak poškvrnil moju svätyniu a zneuctil moje meno. ⁴ A keby obyvatelia krajiny zavreli oči pred týmto človekom - keď dal svoje dieťa Molochovi - a nezabili by ho, ⁵ tak ja sám obrátim svoju tvár proti tomu človekovi a proti jeho potomstvu a vyhubím z jeho ľudu jeho a všetkých, čo ho budú nasledovať, keď budú vzdávať poctu Molochovi. ⁶ A osobu, ktorá sa obráti na vyvolávačov duchov a na veštcov a bude s nimi modláriť, proti takej osobe obrátim svoju tvár a vyhubím ju z jej ľudu. ⁷ Ukážte, že ste svätí, a buďte svätí, lebo ja som Pán, váš Boh!

Trest za krvismilstvo. - ⁸ Zachovávajúte moje príkazy a plňte ich; ja som Pán, ktorý vás posväcuje.

⁹ Lebo každý, kto bude zlorečiť svojmu otcovi alebo svojej matke, musí zomrieť Zlorečil otcovi a matke, jeho krv bude na ňom. ¹⁰ Kto bude súložiť s vydatou ženou, s manželkou svojho blízkeho, tak cudzoložník ako cudzoložnica musia zomrieť. ¹¹ Keby niekto spal so ženou svojho otca, zneuctil by telo svojho otca; obaja musia zomrieť, ich krv bude na nich. ¹² Keby niekto spal so svojou nevestou, obaja musia zomrieť, spáchali nehanobnosť; ich krv bude na nich. ¹³ Kto by spal s mužom tak, ako sa obcuje so ženou, obaja spáchali ohavnosť, musia zomrieť, ich krv bude na nich. ¹⁴ Ak si niekto okrem ženy vezme aj jej matku, to je krvismilstvo, treba jeho aj ich upáliť, aby neostal tento zločin medzi vami. ¹⁵ Kto by pohlavne obcoval s domácim zvieratom, musí zomrieť a zviera zabijete. ¹⁶ Keby sa niektorá žena priblížila k nejakému zvieraťu a spojila by sa s ním, zabiješ i ženu, i zviera; musia zomrieť, ich krv bude na nich.

¹⁷ Ak si niekto vezme svoju sestru, dcéru svojho otca alebo svojej matky, a pozrie na jej nahotu a ona pozrie na bratovu nahotu, to je ohavnosť, nech sú zahubení pred očami svojich súkmeňovcov. Odokryl nahotu svojej sestry, ponesie svoju vinu. ¹⁸ Ak bude niekto spal so ženou počas jej (mesačného) očisťovania a odkryje jej nahotu, jej prameň, a ona odkryje prameň svojej krvi, obaja budú vyhubení zo svojho ľudu. ¹⁹ Nahotu sestry svojej matky a sestry svojho otca neodokry, lebo by si obnažil svojho pokrvného, svoju vinu ponesieš! ²⁰ Keby niekto spal so svojou strynou, obnažil by nahotu svojho strýca, ponesú svoj hriech, zomrú bezdetní. ²¹ Kto si vezme ženu svojho brata - čo je ohavnosť -, odokryl nahotu svojho brata; budú bezdetní.

Rozličné napomenutia. - ²² Zachovávajúte všetky moje nariadenia a ustanovenia a plňte ich, aby vás nevyvrhla krajina, do ktorej vás vovediem, aby ste v nej bývali. ²³ Nesprávajte sa podľa zvykov národov ktoré ja pred vami vyženiem: preto, že robili tieto veci, zošklivili sa mi. ²⁴ Preto vám hovorím: Zaujmite ich krajinu, dávam vám ju dedične do vlastníctva, krajinu ktorá oplýva mliekom a medom, ja Pán, váš Boh, ktorý som si vás oddelil od národov. Preto rozlišujte medzi čistými a nečistými štvornohými zvieratami, medzi čistými a nečistými vtákmi, aby ste sa nepoškvrnili štvornohými zvieratami alebo vtákmi alebo niečím, čo lozí po zemi a čo som od vás oddelil, aby ste sa nepoškvrnili! ²⁶ Buďte mi svätí, lebo ja, Pán, som svätý a ja som si vás oddelil od národov, aby ste boli moji!

²⁷ Ak niektorý muž alebo žena bude mať v sebe schopnosť vyvolávať duchov alebo schopnosť vykladačstva, musia umrieť. Ukameňujú ich a ich krv bude na nich.

XXI. Predpisy pre kňazov. - ¹ Pán vravel Mojžišovi: „Hovor kňazom, Áronovým synom, a povedz im: Nepoškvrňte sa mŕtvou niektorého súkmeňovca, ² okrem mŕtvol najbližších príbuzných, a to svojej matky, svojho otca, svojho syna, svojej dcéry, svojho brata ³ a svojej

sestry, ak je ešte panna a je mu blízko, lebo nepatrí nijakému mužovi; ňou sa môže poškvrniť.⁴ Ale (mŕtvolou) niekoho iného zo svojho ľudu sa nesmie poškvrniť a tým znesvätiť.⁵ Neostrihajú si hlavy dohola, ani bokombriadky si neoholia a neurobia si na tele zárezy.⁶ Sú zasvätení svojmu Bohu a nesmú znesvätiť meno svojho Boha. Oni prinášajú Pánovi zápalné žertvy, chlieb svojho Boha, preto nech sú svätí.

⁷ Nesmú si vziať za ženu ani pobeheicu, ani padlú, ani ženu zapudenú od svojho muža si nevezmú, lebo (kňaz) je zasvätený svojmu Bohu.⁸ A ty ho uctievaj, lebo on predkladá chlieb svojho Boha. Nech ti je svätým, lebo ja, Pán, ktorý vás posväcujem, som svätý!⁹ Ak sa kňazova dcéra znesväti smilstvom, znesväti svojho otca, bude bez milosti upálená.

Predpisy pre veľ'kňaza. - ¹⁰ Ale kňaz, ktorý je najvyšší medzi svojimi bratmi, na ktorého hlavu bol vyliaty olej pomazania a ktorého posvätili a obliekli do posvätného rúcha, nenechá si rozpustené vlasy, ani si neroztrhne rúcho.¹¹ Nepriblíži sa k nijakej mŕtvole, ani svojím otcom sa nepoškvrní, ani svojou matkou.¹² Nesmie opustiť svätýňu a neznesväti svätýňu svojho Boha, lebo je na ňom posvätenie Božím olejom pomazania. Ja som Pán!¹³ Za ženu si vezme pannu.¹⁴ Vdovu, zapudenú ženu, padlú alebo pobeheicu si nesmie vziať. Iba pannu zo svojho ľudu si vezme za ženu,¹⁵ aby neznesvätil svoje potomstvo vo svojom národe. Lebo ja som Pán, ktorý ho posväcujem!“

Ustanovenia o kňazoch s telesnou chybou. - ¹⁶ Pán hovoril Mojžišovi: ¹⁷ „Povedz Áronovi: Ak by mal v budúcnosti niekto z tvojho potomstva nejakú telesnú chybu, ten sa nesmie priblížiť, aby predložil chlieb svojho Boha.¹⁸ Nesmie sa priblížiť nik, kto má telesnú chybu: nik slepý, krivý, zohyzený na tvári, alebo kto má niektorý úd dlhší,¹⁹ alebo so zlomenou nohou či rukou,²⁰ alebo hrbatý, suchotinársky, s bel'mom na oku, ani kto má prašivosť alebo lišaj, ani vykleštenec.²¹ Nik, kto by mal z potomstva kňaza Árona telesnú chybu, nesmie sa priblížiť, aby priniesol zápalnú žertvu Pánovi. Má chybu, nech sa nepribližuje obetovať chlieb svojho Boha!²² Ale chlieb svojho Boha, svätosväté a sväté, môže jesť.²³ Len cez oponu nesmie prejsť a pristúpiť k oltáru, lebo má telesnú chybu, aby nepoškvrnil moju svätýňu. Ja som Pán, ktorý ich posväcujem!“²⁴ A Mojžiš to oznámil Áronovi, jeho synom a všetkým Izraelitom.

XXII. Kto z kňazov nesmie jesť posvätné obetné dary. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Povedz Áronovi a jeho synom, aby sa chránili posvätných darov Izraelitov, ktoré mi (oni) zasvätili, aby neznesvätili moje meno. Ja som Pán!³ Povedz im: Ak sa v budúcnosti niekto z vášho potomstva v stave nečistoty priblíži k posvätným darom, ktoré Pánovi zasvätia Izraeliti, ten človek musí byť vyhubený pred mojej tváre. Ja som Pán!⁴ Kto by z Áronových potomkov mal malomocenstvo alebo výtok semena, nesmie jesť z posvätných darov, kým sa neočistí. Kto sa dotkne niekoho, kto sa poškvrnil mŕtvolou, alebo komu vyteká semeno ako pri súloží,⁵ alebo kto sa dotkol plaza, ktorým sa poškvrnil, alebo človeka, ktorým sa poškvrnil pre nejakú nečistotu, ktorá na ňom bola,⁶ každý, kto sa takého dotkne, bude do večera nečistý a nesmie jesť z posvätných darov, kým si neumyje telo vodou.⁷ Po západe slnka bude zasa čistý, potom môže jesť z posvätných darov, keď je to jeho pokrm.⁸ Uhynuté alebo roztrhaná zvieratá nesmie jesť, poškvrnil by sa tým. Ja som Pán!⁹ Nech zachovávajú moje nariadenie, aby neuvalili na seba nijaký hriech a nezomreli za to, že (ich) znesvätili. Ja som Pán, ktorý ich posväcujem!

Kto z nekňazov môže jesť z posvätných chlebov. - ¹⁰ Nik neoprávnený nesmie jesť posvätné! Ani kňazov nájomník, ani robotník nesmie jesť posvätné!¹¹ Ak kňaz nadobudol otroka za peniaze, ten môže z toho jesť. Aj ten (otrok), čo sa narodil v jeho dome, môže jesť z jeho jedla.¹² Ak sa kňazova dcéra vydala za niekoho, kto nie je kňaz, nesmie jesť zo svätých pozdvihovaných vecí.¹³ Ak kňazova dcéra ovdovie, alebo bude prepustená a ak nemá detí a

vráti sa späť do domu svojho otca - ako to bolo za jej mladosti -, môže jesť z pokrmu svojho otca. Nik však, kto nie je oprávnený, nesmie jesť posvätné. ¹⁴ Kto by z neopatrnosti jedol posvätné, pridá päťtinu toho a posvätné nahradí kňazovi.

¹⁵ Nech teda neznesväcujú posvätné dary Izraelitov, to, čo zdvíhali pre Pána, a nech neuvaľujú na Izraelitov ťažké previnenie, keby oni jedli ich posvätné dary. Lebo ja som Pán, ktorý ich posväcujem!“

O vlastnostiach obetných zvierat. - ¹⁷ Pán vravel Mojžišovi: „Hovor Áronovi, jeho synom a všetkým Izraelitom a povedz im: ¹⁸ Keď niekto z domu Izraela alebo z cudzincov, čo sú v Izraeli, prinesie obetný dar, či je to sľúbený alebo dobrovoľný dar, a bude to obetovať na celostnú žertvu, ¹⁹ aby sa to zaľúbilo (Pánovi), nech je to bezchybný samec z hovädzieho dobytká, oviec alebo kôz! ²⁰ Zviera, ktoré má chybu, nesmiete obetovať; to by vám nezískalo priazeň. ²¹ Ak niekto prinesie na pokojnú obeť Pánovi či zo sľubu alebo z dobrej vôle z hovädzieho dobytká alebo zo stáda (oviec), nech je to bezchybné, aby sa to zaľúbilo. Nesmie mať nijakú chybu. ²² Slepé, dokaličené a doráňané alebo vredovité, prašivé alebo s lišajom, nesmiete priniesť Pánovi a nič také nekladte na zápal na oltár Pánovi! ²³ Býka alebo ovcu s pridlhými alebo s prikrátkymi nohami možno priniesť ako dobrovoľný obetný dar, lenže za prísľub by to nenašlo zaľúbenie. ²⁴ Ani zviera, ktoré má rozmiaždené, rozbité, odtrhnuté alebo vyrezané semenníky, nesmiete obetovať Pánovi a vo svojej krajine nesmiete nič také robiť, ²⁵ ani také nesmiete kúpiť od cudzinca a priniesť to ako pokrm svojho Boha, lebo je to zmrzačené, je to chybné, to by vám nezískalo priazeň.“

²⁶ Pán hovoril Mojžišovi: ²⁷ „Keď sa ti uliahne teľa, baránok alebo kozľa, sedem dní bude pod svojou materou a po ôsmych dňoch, aj neskoršie, prijme sa so záľubou na zápalnú obeť Pánovi. ²⁸ Kravu ani ovcu nezabíjajte v jeden deň s jej mláďaťom. ²⁹ Keď budete obetovať Pánovi ďakovnú obeť, obetujte ju tak, aby ste našli zaľúbenie. ³⁰ Musí sa to zjesť v ten istý deň: nenechávajte z toho nič do druhého rána! Ja som Pán!

³¹ Zachovávajte moje príkazy a konajte podľa nich! Ja som Pán! ³² Neznesväcujte moje sväté meno! Chcem byť uctievaný ako svätý uprostred Izraelitov! Ja som Pán, ktorý vás posväcujem, ³³ ktorý som vás vyviedol z egyptskej krajiny, aby som bol vašim Bohom, ja, Pán!“

Lv23

XXIII. Ustanovenia o sviatkoch: O sobote. - ¹ Pán vravel Mojžišovi: ² „Hovor Izraelitom a povedz im: Pánove sviatky, ktoré zasväťte slávnostným zhromaždením, sú tieto: ³ šesť dní budete konať svoju prácu, siedmy deň bude dňom úplného odpočinku so svätým zhromaždením. Vtedy nesmiete konať nijakú prácu, to je Pánova sobota, odpočinok vo všetkých vašich bydliskách.

Pascha - Veľká noc. - ⁴ Toto sú Pánove sviatočné dni so sviatočným zhromaždením, ktoré budete sláviť v určenom čase:

⁵ Na štrnásty deň prvého mesiaca podvečer bude Pánova Pascha ⁶ a na pätnásty deň toho istého mesiaca je sviatok Pánových nekvasených chlebov: sedem dní budete jesť nekvasené chleby. ⁷ V prvý deň budete konať sväté zhromaždenie; vtedy nesmiete konať nijakú služobnú prácu. ⁸ Sedem dní budete prinášať Pánovi zápalné obety a v siedmy deň bude opäť sväté zhromaždenie; vtedy nesmiete konať nijakú služobnú prácu!“

Snop prvotín. - ⁹ Pán vravel Mojžišovi: ¹⁰ „Hovor Izraelitom a povedz im: Keď prídete do krajiny, ktorú vám dám, a budete konať žatvu, prineste zo svojej žatvy prvý snop kňazovi! ¹¹ On bude snop podávať pred Pánom, aby vám získal zaľúbenie; v deň po sobote ho bude kňaz podávať. ¹² V ten istý deň, keď podáte snôpok, obetujte Pánovi na celostnú žertvu bezchybného jednoročného baránka, ¹³ k nemu ako potravinovú obeť dve desatiny jemnej múky miešanej s olejom na zápalnú obeť príjemnej vône pre Pána a k tomu ako nápojovú obeť štvrtinu hinu

vína. ¹⁴ A kým neprinesiete obetné dary na obetu Pánovi, svojmu Bohu, až do toho dňa nesmiete jesť ani chlieb, ani pražené alebo tlčené zrnó. Tento príkaz bude večný v budúcich pokoleniach vo všetkých vašich bydliskách.

Letnice - Pentekostes. - ¹⁵ Odo dňa, keď ste po sobote obetovali svoj podávací snop, budete počítať sedem plných týždňov ¹⁶ až do dňa, ktorý nasleduje po siedmej sobote, čiže päťdesiat dní. Vtedy prinesiete Pánovi potravinovú obetu z nového (obilja). ¹⁷ Zo svojich bydlísk prinesiete dva chleby na podávanie, ktoré budú z dvoch desiatín efy jemnej múky, upečené s kvasom ako obeta prvotín pre Pána. ¹⁸ S chlebmi privediete sedem bezchybných jednoročných baránkov, jedného býčka z dobytká a dva barany - tie budú na celostnú žertvu Pánovi -, k tomu potravinovú obetu a nápojovú obetu ako zápalnú obetu príjemnej vône pre Pána. ¹⁹ Prinesiete capa na obetu za hriech a dva jednoročné baránky na pokojnú žertvu. ²⁰ Kňaz ich bude podávať pred Pánom spolu s prvými chlebmi. Ony, aj dva baránky, budú ako Pánove podávané dary patriť kňazovi. ²¹ V ten istý deň zvoláte sväté zhromaždenie. Vtedy nesmiete vykonávať nijakú služobnú prácu. To je večný príkaz pre všetky pokolenia vo všetkých vašich bydliskách. ²² Keď budete vo svojej krajine žať obilie, nezožnite pole až do kraja a nezbierajte klasy! Nechajte to pre chudobných a cudzincov. Ja Pán, som váš Boh!“

Nový rok. - ²³ Pán hovoril Mojžišovi: ²⁴ „Povedz Izraelitom: Prvý deň siedmeho mesiaca bude pre vás dňom odpočinku, pamätným dňom s trúbením a so svätým zhromaždením. ²⁵ Vtedy nesmiete vykonávať nijakú služobnú prácu a budete Pánovi obetovať zápalnú žertvu!“

Deň zmierenia. - ²⁶ Pán hovoril Mojžišovi: ²⁷ „Desiaty deň tohoto siedmeho mesiaca je však Dňom zmierenia. Budete sláviť sväté zhromaždenie, budete sa postiť a prinesiete Pánovi zápalnú obetu. ²⁸ Ani v tento deň nesmiete vykonávať nijakú služobnú prácu, lebo je to Deň zmierenia, keď sa máte zmieriť s Pánom. ²⁹ Každý, kto sa v tento deň nebude postiť, bude vyhubený zo svojho ľudu ³⁰ a každého, kto by v tento deň konal nejakú služobnú prácu, ja vyrvem z jeho ľudu. ³¹ Nesmiete konať nijakú prácu, to je večný zákon pre všetky pokolenia vo všetkých vašich bydliskách. ³² Bude pre vás dňom úplného odpočinku a vy sa budete postiť! Večer na deviaty deň tohoto mesiaca, od večera do druhého večera, zachováte svoj čas odpočinku!“

Sviatok Stánkov. - ³³ Pán hovoril Mojžišovi: ³⁴ „Povedz Izraelitom: Od pätnásteho dňa tohoto siedmeho mesiaca bude na Pánovu počesť sedem dní slávnosť Stánkov. ³⁵ V prvý deň bude sväté zhromaždenie. Vtedy sa nesmie konať nijaká služobná práca. ³⁶ Sedem dní budete Pánovi obetovať zápalné obety a na ôsmy deň budete sláviť sväté zhromaždenie a prinesiete Pánovi zápalnú obetu. To je deň svätého zhromaždenia; vtedy nesmiete konať nijakú služobnú prácu.

³⁷ To sú Pánove sviatočné dni, keď budete sláviť sväté zhromaždenie a Pánovi prinesiete zápalnú obetu, celostnú žertvu, potravinovú obetu, žertvu a nápojovú obetu, ako je predpísané na jednotlivé dni, ³⁸ okrem toho, čo prinesiete Pánovi v Pánovu sobotu, okrem darov a okrem všetkých vašich obiet zo sľubov a dobrovoľných darov.

³⁹ Od pätnásteho dňa siedmeho mesiaca, teda potom, keď zoberiete z poľa úrodu, budete sedem dní sláviť Pánov sviatok. V ten deň bude deň odpočinku a takisto aj na ôsmy deň. ⁴⁰ V prvý deň si vezmete najkrajšie ovocie zo stromov, palmové ratolesti, vetvy hustolistých stromov a vrbinu od potoka a budete sa veseliť pred Pánom, svojím Bohom. ⁴¹ Tento sviatok slávejte sedem dní každý rok na Pánovu česť! To je večný príkaz pre všetky pokolenia: slávejte ho v siedmom mesiaci! ⁴² Sedem dní bývajte v stánkoch. Každý domorodec Izraela musí bývať v stánku, ⁴³ aby neskoršie pokolenia vedeli, že ja som chcel, aby Izraeliti bývali v stánkoch, keď som ich vyviedol z egyptskej krajiny. Ja, Pán, som váš Boh!“

⁴⁴ A Mojžiš vyhlásil Izraelitom Pánove sviatočné dni.

XXIV. Predpisy o svietniku a stole predkladných chlebov. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Prikáž Izraelitom, aby ti doniesli čistý olej z roztlčených olív do svietnika, aby mohli lampy ustavične horieť. ³ Áron ich pripraví pred oponou archy zákona v stánku zjavenia, aby od večera do rána stále svietili pred Pánom. To je zákon pre všetky vaše pokolenia. ⁴ Stále ich bude upravovať pred Pánom na svietniku z rýdzeho zlata.

⁵ Vezmi jemnú múku a upeč z nej dvanásť chlebov! Dve desatiny efy pripadnú na, jeden chlieb. ⁶ Potom ich poukladaj do dvoch stĺpcov - šesť v jednom stĺpci - na čistý stôl pred Pána! ⁷ Na každý stĺpec pridaj voňavé kadidlo, ktoré bude pri chlebe ako pripomienka na zápalnú obeť Pánovi. ⁸ Poukladáš ich pravidelne každú sobotu pred Pánom. Toto je stály záväzok Izraelitov na večné veky. ⁹ Budú patriť Áronovi a jeho synom, ktorí ich zjedia na svätom mieste. Ved' im patria ako svätosväté z Pánových zápalných obiet. To je večné ustanovenie.“

Testy: Ukameňovanie za bohorúhačstvo. - ¹⁰ Raz vyšiel syn Izraelitky -bol však Egyptanovým synom - medzi Izraelitov. A Izraelitkin syn sa povadil s akýmsi Izraelitom v tábore. ¹¹ Izraelitkin syn klial Izraelitovi Pánovo meno a zlorečil, preto ho priviedli k Mojžišovi. Jeho matka sa volala Sulamit, bola dcérou Dabriho z Danovho kmeňa. ¹² Dali ho pod dozor, kým sa (o ňom) nerozhodlo podľa Pánovho výroku. ¹³ A Pán nariadil Mojžišovi: ¹⁴ „Rúhača daj vyvieť z tábora a všetci, čo ho počuli, položia na jeho hlavu ruky a všetok ľud ho ukameňuje. ¹⁵ Izraelitom však nariadiš: „Každý, kto bude kliat' svojmu Bohu, uvalí na seba hriech. ¹⁶ Kto bude zlorečiť Pánovmu menu, musí zomrieť: všetok ľud ho bez milosrdenstva ukameňuje; tak cudzinec ako domorodec bude usmrtený, keď bude kliat' Pánovo meno.

Zákon odvety. - ¹⁷ Kto zabije akéhokoľvek človeka, musí zomrieť. ¹⁸ Kto zabije nejaké domáce zviera, nahradí život za život. ¹⁹ Kto svojmu súkmeňovcovi spôsobil úraz, nech sa i jemu spraví tak, ako on urobil: ²⁰ zlomeninu za zlomeninu, oko za oko, zub za zub. Aký úraz spôsobil, taký nech sa mu odplatí! Kto zabije nejaké domáce zviera, dá náhradu, kto zabije človeka, musí zomrieť. ²² Rovnaké právo platí u vás pre cudzinca ako platí pre domorodca. Ved' ja, Pán, som váš Boh!“

²³ A Mojžiš to vyhlásil Izraelitom. Tu vyviedli rúhača pred tábor a ukameňovali ho.

A Izraeliti robievali tak, ako Mojžišovi prikázal Pán.

Lv25

XXV. Sobotný rok. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi na vrchu Sinaj: ² „Oznám Izraelitom a povedz im: Keď prídete do krajiny, ktorú vám dám, nech zem zachová odpočinok pre Pána! ³ Šesť rokov osievaj pole, šesť rokov orezávaj svoju vinicu a oberaj jej úrodu! ⁴ V siedmom roku však nech má zem úplný odpočinok, čas pokoja pre Pána! Vtedy neosievaj svoje pole a neorezávaj svoju vinicu! ⁵ Nezbieraj, čo samo narástlo po tvojej žatve, a viničové strapce, ktoré si neorezával, neoberaj: zem má mať rok odpočinku. ⁶ To, čo zem v čase odpočinku (urodí), nech je na pokrm tebe, tvojmu sluhovi, tvojej slúžke, tvojmu robotníkovi a prišielcovi, ktorí u teba žijú. ⁷ Nech to, čo urodí, je na pokrm aj tvojmu dobytku a poľnej zverine!

Jubilejný rok. - ⁸ Počítaj aj sedem ročných týždňov, sedemkrát sedem rokov, takže čas siedmich ročných týždňov bude činiť štyridsaťdeväť rokov. ⁹ Potom na desiaty deň v siedmom mesiaci budete trúbiť na zvučnom rohu; v Deň zmierenia budú zaznievať trúby po celej krajine. ¹⁰ Päťdesiaty rok zasväťte! Ohlásťe slobodu pre všetkých obyvateľov krajiny! Má to byť pre nich jubilejný (milostivý) rok. Vtedy každý dostane do vlastníctva svoj majetok a každý sa vráti k svojmu rodu. ¹¹ Päťdesiaty rok je pre vás jubilejným rokom. Vtedy nebudete siať ani žať, čo narastie po žatve, ani nebudete oberať vinič, ktorý ste neorezali. ¹² Je to jubilejný rok, pamätný čas pre vás. Len to, čo sa samo urodí, budete jesť priamo z poľa.

¹³ V takom jubilejnom roku každý z vás dostane do vlastníctva svoj majetok. ¹⁴ Ak svojmu blížnemu niečo predáš, alebo od svojho blížneho niečo kúpiš, nevydierajte sa navzájom! ¹⁵ Podľa počtu rokov od posledného jubilejného roku kupuj od svojho blížneho a podľa počtu žatiev ti má odpredať. ¹⁶ Pri väčšom počte rokov ponúkni za to vyššiu cenu a pri menšom počte rokov dávaj nižšiu kúpnu cenu, lebo ti predáva počet žatiev. ¹⁷ Nevydierajte sa navzájom, ale boj sa svojho Boha, lebo ja, Pán, som váš Boh!

¹⁸ Zachovávajúte moje príkazy, plňte moje nariadenia a podľa nich konajte! Potom budete bezpečne bývať v krajine ¹⁹ a zem vydá svoju úrodu, takže sa najete dosýta a budete bývať v bezpečí. ²⁰ Keď sa však opýtate: „Z čoho budeme žiť v siedmy rok, keď nebudeme ani siať, ani žať?“, ²¹ vedzte: Ja vám v šiestom roku požehnám tak, že budete mať úrody na tri roky. ²² A keďže budete siať len v ôsmom roku, budete mať čo jesť ešte zo starej úrody: až do deviateho roku, do jeho úrody budete jesť zo starého.

²³ Pôda sa teda nebude predávať navždy, lebo pôda je moja a vy ste len cudzincami a prišelcami u mňa. ²⁴ Preto v celej krajine, ktorú budete vlastníť, musíte prísť na právo môcť si znovu zem vykúpiť.

Výkup a znovunadobudnutie pôdy. - ²⁵ Ak tvoj príbuzný schudobnie a predá čiastku svojich ról, vystúpi jeho najbližší príbuzný ako jeho výkupník a odkúpi, čo jeho príbuzný predal. ²⁶ Keď však niekto nemá nijakého výkupníka a sám sa zmôže na to, čo sa vyžaduje na výkup, ²⁷ tak spočíta roky, ktoré uplynuli od predaja, a vyplatí zvyšnú sumu tomu, komu to odpredal, aby sa takto stal opäť vlastníkom svojej pôdy. ²⁸ Ak si však sám nemôže zadovážiť toľko, koľko treba na výkup, tak to, čo odpredal, ostane v rukách kupca až do jubilejného roku. V jubilejnom roku sa mu to vráti a on príde zasa k svojej pôde.

Výkup a znovunadobudnutie domov. - ²⁹ Kto predá dom v opevnenom meste, bude mať právo výkupu až do konca roku, v ktorom ho odpredal. Do roka bude mať právo výkupu. ³⁰ Ak sa však nevykúpi do konca jedného roku, tak dom - v opevnenom meste - ostane navždy vlastníctvom toho, kto ho kúpil od jeho potomkov. V jubilejnom roku sa to neuvolní. ³¹ Domy na dedinách, ktoré nemajú opevnenie, považujú sa však za súčasť pôdy. Pre ne platí právo výkupu a v jubilejnom roku sa uvoľnia. ³² Čo sa týka miest levitov, na domy v mestách, ktoré im patria, budú mať leviti nepretržité právo výkupu. ³³ Ak si niektorý z levitov nevykúpi odpredaný dom, ktorý je v jeho meste, vráti sa mu v jubilejnom roku späť, lebo domy v levitských mestách sú ich dedičným majetkom uprostred Izraela. ³⁴ No pastviny, ktoré sú (okolo) ich miest, nesmú sa odpredať, tie sú ich ako dedičný majetok na večné veky.

O pomoci chudobným Izraelitom. - ³⁵ Ak niektorý z tvojich bratov pri tebe ochudobnie a bude sa k tebe utiekať o pomoc, pomáhaj mu ako cudzincovi a prišelcovi, aby mohol pri tebe žiť. ³⁶ Neber od neho úroky a nepýtaj od neho viac, ale boj sa Boha, aby tvoj brat mohol pri tebe žiť. ³⁷ Nepožičiavaj mu peniaze na úrok a živobytie mu nedávaj tak, aby si tým získal. ³⁸ Ja, Pán, som váš Boh, ktorý som vás vyviedol z egyptskej krajiny, aby som vám dal krajinu a aby som bol vašim Bohom.

³⁹ Ak tvoj brat pri tebe ochudobnel a predal sa ti, nedávaj mu robiť otrockú službu! ⁴⁰ Nech žije pri tebe ako robotník a ako prišelec! Bude ti slúžiť až do jubilejného roku. ⁴¹ Potom nech voľne odíde od teba so svojimi deťmi, nech sa vráti k svojmu rodu a nech opäť dostane do vlastníctva otcovský majetok! ⁴² Ved' oni sú mojimi služobníkmi, ktorých som vyviedol z egyptskej krajiny, nesmú sa predávať, ako sa predávajú otroci. ⁴³ Nepanuj nad ním tvrdo, ale boj sa svojho Boha! ⁴⁴ Čo sa týka tvojich otrokov a otrokyní, tých môžeš mať a kupuj otrokov a otrokyne z národov čo sú okolo vás. ⁴⁵ Aj z detí prišelcov, čo u vás bývajú, môžete si kúpiť, aj z ich potomstva, ktoré od nich pochádza. Oni vám môžu patriť ako majetok ⁴⁶ a môžu ich zdediť aj vaše deti, aby boli ich majetkom. Môžete ich mať za stálych otrokov, ale nad svojím bratom, nad Izraelitom, nesmie nik z vás tvrdo panovať.

Výkup a prepustenie Izraelitu z cudzincových rúk. - ⁴⁷ Ak cudzinec alebo prišelec pri tebe zbohatne a tvoj brat schudobnie a predá sa cudzincovi alebo prišelcovi alebo potomkovi

cudzinca, ⁴⁸ potom ten, čo sa predal, má mať právo na vykúpenie. Ktokoľvek z jeho príbuzných ho môže vykúpiť: ⁴⁹ môže ho vykúpiť strýko alebo syn jeho strýka a môže ho vykúpiť hocikto z pokrvných jeho rodu, alebo, ak sa natolko zmôže, vykúpi sa sám. ⁵⁰ S tým, kto ho kúpil, spočíta čas od roka, v ktorom sa predal, až po jubilejný rok. Cena, za ktorú sa predal, sa rovnako rozdelí na počet rokov a jeho služobný čas sa mu bude rátať ako u nájomníka. ⁵¹ Ak je do jubilejného roku ešte viac rokov, tak za svoje výkupné vyplátí príslušnú sumu z kúpnej ceny. ⁵² Ak je už menej rokov do jubilejného roka, podľa toho bude rátať. Podľa svojich zvyšných služobných rokov zaplatí výkupnú sumu. ⁵³ Bude uňho ako ten, kto pracuje za ročné mzdy. A on s ním nesmie pred tvojimi očami kruto zaobchádzať. ⁵⁴ Ak by však nebol takýmto spôsobom vykúpený, v jubilejnom roku nech odíde na slobodu aj so svojimi deťmi. ⁵⁵ Veď Izraeliti sú mojimi služobníkmi! Oni sú moji služobníci, ktorých som vyviedol z egyptskej krajiny, ja, Pán, váš Boh.

Lv26

XXVI. Prísľub požehnaní. - ¹ Nerobte si modly, nestavajte si vyrezávané podoby a pomníky a nepostavte namaľované kamene vo svojej krajine, aby ste sa pred nimi klaňali, veď ja, Pán, som váš Boh! ² Zachovávajúce svoju sobotu a majte v úcte moju svätyniu! Ja som Pán!

³ Ak budete kráčať podľa mojich ustanovení a zachováte moje príkazy a budete konať podľa nich, ⁴ tak vám dám dážď v príhodný čas, zem vydá svoju úrodu a záhradné stromy uštedria svoje ovocie. ⁵ Vtedy sa mlatba pretiahne u vás až do vinobrania a oberačka hrozna potrvá až do siatia, budete jesť svoj chlieb dosýta a budete bývať bezpeční v krajine. ⁶ Dám pokoj v krajine, keď budete odpočívať, nik vás neprestraší. Divé zvery vyženieme z krajiny a nijaký meč nevnikne do vašej krajiny. ⁷ Svojich nepriateľov zaženiete na útek a popadajú mečom pred vami. ⁸ Päť vašich zaženie sto na útek a sto vašich zaženie na útek tisíc a vaši nepriatelia padnú mečom pred vami. ⁹ Obrátim sa k vám, rozmnožím vás a dám sa vám rozrástť a utvrdím svoju zmluvu s vami. ¹⁰ Budete jesť zo starého, z uloženého (obilie), a staré budete musieť odhodiť pre novú zásobu. ¹¹ Postavím si príbytok medzi vami a nebudem cítiť voči vám odpor, ¹² budem chodiť uprostred vás a budem vašim Bohom a vy budete mojím ľuďom. ¹³ Ja, Pán, som váš Boh, ktorý som vás vyviedol z egyptskej krajiny, aby ste im neboli otrokmi. Ja som rozlámal ihlice vášho jarma a dal som vám chodiť rovno.

Hrozba a tresty. - ¹⁴ Ak ma nebudete poslúchať a prestúpíte niektorý z týchto mojich príkazov, ¹⁵ ak opovrhnete mojimi predpismi a ak sa vám budú moje nariadenia príkríť, takže nevyplníte niektorý z mojich príkazov a tak porušíte zmluvu so mnou, ¹⁶ potom vám urobím toto: Zošlem na vás hrôzu, suchoty a horúčku, čo vyhasína zrak a stravuje život. Nadarmo rozsejete svoje semeno, lebo ho zožerú vaši nepriatelia. ¹⁷ Obrátim svoju tvár proti vám, takže vás vaši nepriatelia dobjú a vaši odporcovia vás potlačia a vy budete utekať aj vtedy, keď vás nebude nik prenasledovať.

¹⁸ A ak ma nebudete ani potom počúvať, budem vás trestať ďalej sedem ráz väčšími za vaše hriechy. ¹⁹ Zlomím vašu veľkú pýchu a urobím, že nebo bude nad vami ako železo a vaša zem ako meč. ²⁰ Potom sa budete nadarmo namáhať, vaša zem nevydá úrodu a záhradné stromy neprinesú ovocie.

²¹ A ak aj potom budete konať proti mne a nebudete ma chcieť počúvať, budem vás biť ďalej aj sedem ráz viac, podľa vašich hriechov. ²² Divé zvery pošlem medzi vás, ktoré vás pripravujú o vaše deti, roztrhajú vám dobytok a zmenšia váš počet tak, že budú vaše cesty púste.

²³ A ak sa mi ani tým nedáte napomenúť a budete sa mi ďalej priečiť, ²⁴ tak budem aj ja robiť vám naprotiveň, budem vás ťať sedemnásobne za vaše hriechy. ²⁵ Privediem na vás meč, ktorý ukrutne pomstí porušenie zmluvy, a keď cúvnate do svojich miest, pošlem na vás mor a

budete sa musieť vydať do rúk nepriateľa. ²⁶ Zlomím oporu vašej výživy, takže desať žien bude piecť v jedinej peci svoj chlieb a budete vážiť svoj chlieb, a nikdy sa nenajete dosýta.

²⁷ A ak ma neposlúchnete ani potom a budete sa mi protiviť, ²⁸ tak sa budem v hroznom hneve protiviť aj ja vám a budem vás trestať sedemnásobne za vaše hriechy. ²⁹ Budete jesť mäso svojich synov a svojich dcér. ³⁰ Poválam vaše výšiny a polámem vaše slnečné stĺpy. Vaše mŕtvolý nahádzem na mŕtvolý vašich bohov a (budete sa mi oškliviť), budem mať odpor voči vám. ³¹ Vaše mestá premením na rumovisko a vaše svätyne rozvália. Vôňu vašich obiet nebudem viac voňať! ³² Vašu krajinu tak spustoším, že sa vaši nepriatelia nad tým zhrozia, keď sa v nej budú osadzovať! ³³ Vás však rozožením medzi národy a za vami vytasím meč. Vaša krajina sa stane púšťou a vaše mestá budú rumoviskami.

³⁴ Potom sa krajine nahradí jej odpočinok za celý čas, čo bude spustošená a kým bude váš nepriateľ žiť vo vašej krajine; vtedy bude mať krajina odpočinok a nahradí si svoje soboty. ³⁵ Za celý čas, čo bude spustošená, bude mať odpočinok, odpočinok, aký nemávala, kým ste v nej bývali.

³⁶ Srdce tých, čo z vás ostanú, naplním strachom v nepriateľských krajinách. Napláši ich šuchot padajúceho listu a budú utekať, ako sa uteká pred mečom, a budú padať, hoci ich nik nebude prenasledovať. ³⁷ Jeden na druhého sa zrútiť akoby od meča, hoci ich nik nebude prenasledovať. Nik z vás nebude schopný vzoprieť sa vašim nepriateľom. ³⁸ Medzi národmi zahyniete a zem vašich nepriateľov vás pohltí. ³⁹ A tí, čo ešte z vás ostanú, budú hynúť za svoje hriechy v krajinách vašich nepriateľov. Aj pre nepravosti svojich otcov zahynú, ako (zahynuli) oni.

Obrátenie a obnova Izraela. - ⁴⁰ Keď uznajú svoje hriechy a hriechy svojich otcov, vierolomnosť, ktorú voči mne spáchali a ktorou sa mi protivili, ⁴¹ za čo som sa aj ja im sprotivil a voviedol som ich do krajiny ich nepriateľov, keď sa ich neobrezané srdce pokorí, keď sa pokajajú za svoje hriechy, ⁴² potom sa ja rozpamätám na svoju zmluvu s Jakubom; spomeniem si na svoju zmluvu s Izákom a na svoju zmluvu s Abrahámom a spomeniem si aj na krajinu. ⁴³ Ale krajinu musia najprv opustiť a musí si nahradiť svoj odpočinok; bude ležať pustá, kým oni budú preč. Oni sa musia kajať za svoje hriechy, lebo opovrhli mojimi nariadeniami a ošklivili sa im moje predpisy. ⁴⁴ Ale ja ich ani vtedy neodvrhnem a nebudem ich mať v ošklivosti - keď budú v krajinách svojich nepriateľov - tak, že by som ich vyničil a zrušil svoju zmluvu s nimi. Ved' ja, Pán, som váš Boh!

⁴⁵ Pre vašu záchranu si spomeniem na zmluvu s predkami, ktorých som pred očami národov vyviedol z egyptskej krajiny, aby som bol ich Bohom, ja, Pán!“

⁴⁶ To sú predpisy, nariadenia a zákony, ktoré Pán ustanovil prostredníctvom Mojžiša medzi sebou a medzi Izraelitmi.

Dodatok

Lv27

XXVII. Osobný sľub. - ¹ Pán povedal Mojžišovi: ² „Hovor Izraelitom a povedz im: Ak niekto zaslúbi Pánovi nejakého človeka podľa ocenenia, tak muža vo veku od dvadsať do šesťdesiat rokov treba oceniť na päťdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy. ⁴ Keby išlo o ženu, treba ju oceniť na tridsať šeklov. ⁵ Ak by šlo o vek od päť do dvadsať rokov, tak mužskú osobu treba oceniť na dvadsať šeklov, ženskú na desať šeklov. ⁶ Ak pôjde o vek do jedného mesiaca do päť rokov, tak chlapca treba oceniť na päť strieborných šeklov, dievča treba oceniť na tri strieborné šekly. ⁷ Ak pôjde o osoby od šesťdesiat rokov nahor, tak muža treba oceniť na pätnásť šeklov, ženu na desať šeklov. Ak by však niekto bol taký chudobný, že (by nemohol dať) takúto sumu, nech sa dostaví pred kňaza, aby ho kňaz ocenil. Kňaz ho ocení podľa odhadu, čo ten, kto sa zaslúbil, môže dať.

Vykúpenie sľúbených zvierat. - ⁹ Ak niekto sľúbi dobytča, ktoré možno obetovať Pánovi, tak všetko, čo niekto dá Pánovi, bude sväté. ¹⁰ Nesmie ho zameniť, ani nahradiť lepšie zviera horším ani horšie lepším. Ak predsa niekto zamení nejaké dobytča, tak ono, aj to, za ktoré ho zamení, pripadne svätyni. Ak by šlo o nečisté zviera, ktoré sa nedá obetovať Pánovi, tak spomenuté zviera treba priniesť kňazovi ¹² a kňaz ho ocení podľa toho, či má väčšiu alebo menšiu hodnotu. A ostane pri kňazovom ocenení. ¹³ Ak ho bude chcieť vykúpiť, tak pridá k určenej cene ešte päťtinu.

Zasvätenie domov. - ¹⁴ Ak niekto zasväť Pánovi svoj dom ako posvätný dar, kňaz ho ocení podľa toho, či je dobrý alebo menej hodnotný. A akú cenu ustáli kňaz, pri tej ostane. ¹⁵ Ak ten, kto dom zasvätil, bude ho chcieť vykúpiť, pridá ešte päťtinu určenej hodnoty a bude jeho.

Zasvätenie dedičných rolí. - ¹⁶ Ak niekto zasväť Pánovi kus poľa, ktoré je jeho dedoviznou, jeho cena sa bude riadiť podľa jeho výsevu. Výsev jedného chomeru jačmeňa bude mať hodnotu päťdesiat strieborných šeklov. ¹⁷ Ak zasväť svoje pole hneď od jubilejného roku, musí sa ostať pri plnej cene. ¹⁸ Ak zasväť svoje pole po jubilejnom roku (neskoršie), tak mu kňaz vyráta poplatok vzhľadom na roky ktoré chybujú do budúceho jubilejného roku, a odráta sa z ustálenej ceny. ¹⁹ No ak ho ten, kto zasvätil svoje dedičné pole, bude chcieť vykúpiť, pridá ešte päťtinu odhadnutej ceny a bude patriť jemu. ²⁰ Ak svoj pozemok nevykúpi a pritom ho predá niekomu inému, už ho nebude môcť vykúpiť, ale pozemok, ²¹ aj keď sa v jubilejnom roku uvoľní, ostane zasvätený Pánovi ako taký pozemok, ktorý je zasvätený úplne. Bude patriť kňazovi ako vlastný pozemok.

Zasvätenie kúpených rolí. - ²² Ak niekto zasväť Pánovi pole, ktoré kúpil a ktoré nie je čiastkou jeho vlastného pozemku, ²³ nech mu kňaz vyráta, koľko činí odhadná cena do budúceho jubilejného roku, a ešte v ten deň vyplatí sumu ako zasvätenú cenu pre Pána. ²⁴ V jubilejnom roku pole pripadne tomu, od koho sa kúpilo a komu patrí ako dedičný pozemok z krajiny. Každý odhad ceny nech je podľa posvätnej váhy: dvadsať gér je jeden šekel.

O zasvätení prvorodených a o veciach, ktoré pripadli celkom Pánovi. - ²⁶ Prvorodené z dobytky, ktoré pripadli Pánovi ako prvorodené, nesmie nik zasvätiť: či hovädzí dobytok, či ovce, to patrí Pánovi. ²⁷ Ak by šlo o nečisté zviera, spomenutý ho vykúpi podľa ocenenia a pridá k tomu päťtinu ceny. Ak ho nevykúpi, tak sa predá za odhadnutú cenu.

²⁸ Ale nič z toho, čo niekto zasväť Pánovi bezvýhradne, zo všetkého, čo má, či je to človek alebo zviera alebo kus poľa, ktoré je jeho dedičným pozemkom, nesmie sa ani predáť, ani vykúpiť. Všetko, čo je Pánovi zasvätené bezvýhradne, je svätosvätým Pánovým. ²⁹ Nijaký človek, ktorý je zasvätený pod kľatbou, nemôže sa vykúpiť - musí zomrieť.

Desiatky. - ³⁰ Všetky desiatky z pôdy, z obilia zeme i z ovocia stromov, sú Pánovým majetkom. Sú zasvätené Pánovi. ³¹ Kto by chcel vykúpiť nejakú časť zo svojich desiatkov, musí pridať päťtinu ceny. ³² Všetky desiatky hovädzieho dobytky, oviec a kôz zo všetkého, čo prejde pod pastierskou palicou, každé desiate je zasvätené Pánovi. ³³ Pritom sa nebude hľadiť na to, či je to dobré alebo zlé. Ani sa nesmie zamieňať. A keby sa predsa zamenilo, tak ono i to, za ktoré sa zamenilo, pripadne svätyni a nemožno to vykúpiť!“

³⁴ Toto sú príkazy, ktoré dal Pán Mojžišovi na Sinaji pre Izraelitov.

NUMERI - ČÍSLA

Prípravy na pochod od Sinaja 1,1 - 10,10

Nm1

I. Sčítanie bojaschopných mužov: Rozkaz na sčítanie. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi na púšti Sinaj v stánku zjavenia v prvý deň druhého mesiaca druhého roku po ich východe: ² „Spočítajte všetkých mužov celej pospolitosti Izraelových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien všetky mužské osoby, hlavu po hlave. ³ Od dvadsiateho roku nahor prehliadnite ty a Áron po skupinách všetkých bojaschopných v Izraeli ⁴ a pri tom budú s vami po jednom z každého kmeňa, vždy hlava svojej rodiny.

Pomocníci pri sčítaní. - ⁵ Toto sú mená mužov ktorí budú s vami:

Z Rubenovho (kmeňa) Sedeurov syn Elisur,

⁶ zo Simeonovho Surišadaiho syn Samaliel,

⁷ z Júdovho Aminadabov syn Nahason,

⁸ z Isacharovho Suarov syn Natanael,

⁹ zo Zabulonovho Helonov syn Eliab,

¹⁰ z Jozefových synov: z Efraimovho Amiudov syn Elisama,

z Manassesovho Fadasurov syn Gamaliel,

¹¹ z Benjamínovho Gedeonov syn Abidan,

¹² z Danovho Amišadaiho syn Ahiezer,

¹³ z Aserovho Ochronov syn Fegiel,

¹⁴ z Gadovho Duelov syn Elisaf

¹⁵ z Neftaliho Enanov syn Ahira.“

¹⁶ Títo boli povolaní z pospolitosti, oni boli kniežatami svojich otcovských kmeňov a pohlavármi tisícov Izraela.

Sčítanie a prehliadka. - ¹⁷ Mojžiš s Áronom vzali týchto menami označených mužov k sebe ¹⁸ a v prvý (deň) druhého mesiaca zhromaždili celé pospolitost' a prehliadli ju podľa rodov, rodín a počtu mien od dvadsiateho roku nahor, hlavu po hlave, ako Mojžišovi prikázal Pán.

¹⁹ Prehliadal ich na púšti Sinaj. ²⁰ Zo synov Izraelovho prvorodeného Rubena podľa rodov a rodín, podľa počtu mien, hlava po hlave, všetkých mužov od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ²¹ čo boli prehliadnutí z Rubenovho kmeňa, bolo štyridsaťšesťtisícpäťsto potomkov. ²² Zo Simeonových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, hlava po hlave, všetkých mužov od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ²³ čo boli prehliadnutí zo Simeonovho kmeňa, napočítalo sa päťdesiatdeväťtisícristo potomkov.

²⁴ Z Gadových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ²⁵ čo boli prehliadnutí z Gadovho kmeňa, napočítalo sa štyridsaťpäťtisícšesťstopäťdesiat potomkov.

²⁶ Z Júdových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ²⁷ čo boli prehliadnutí z Júdovho kmeňa, napočítalo sa sedemdesiatštyritisícšesťsto potomkov.

²⁸ Z Isacharových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ²⁹ čo boli prehliadnutí z Isacharovho kmeňa, napočítalo sa päťdesiatštyritisícštyristo potomkov.

³⁰ Zo Zabulonových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ³¹ čo boli prehliadnutí zo Zabulonovho kmeňa, napočítalo sa päťdesiatšesťtisícštyristo potomkov.

³² Z Jozefových synov: zo synov Efraima podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ³³ čo boli prehliadnutí z Efraimovho kmeňa, napočítalo sa štyridsaťtisícpäťsto potomkov.

³⁴ Zo synov Manassesovho podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ³⁵ čo boli prehliadnutí z Manassesovho kmeňa, napočítalo sa tridsaťdvatisícdeväťsto potomkov.

³⁶ Z Benjamínových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ³⁷ čo boli prehliadnutí z Benjamínovho kmeňa, napočítalo sa tridsaťpäťtisícštyristo potomkov.

³⁸ Z Danových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ³⁹ čo boli prehliadnutí z Danovho kmeňa, napočítalo sa šesťdesiatdvatisícšesťdesaťsto potomkov.

⁴⁰ Z Aserových synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ⁴¹ čo boli prehliadnutí z Aserovho kmeňa, napočítalo sa štyridsaťjedentisícpäťsto potomkov.

⁴² Z Neftaliho synov podľa ich rodov a rodín, podľa počtu mien, od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných, ⁴³ čo boli prehliadnutí z Neftaliho kmeňa, napočítalo sa päťdesiatštyristo potomkov.

⁴⁴ Toto sú prehliadnutí, ktorých prehliadol Mojžiš, Áron a dvanásť kniežat Izraela, po jednom zo svojich otcovských rodín. ⁴⁵ A všetkých prehliadnutých Izraelitov podľa ich otcovských rodín od dvadsiateho roku nahor, všetkých bojaschopných Izraelitov, ⁴⁶ teda všetkých prehliadnutých bolo šesťstotisícpäťstopäťdesiat.

Povinnosti levitov. - ⁴⁷ Leviti však podľa svojich otcovských rodov neboli prehliadnutí medzi nimi. ⁴⁸ Lebo Pán povedal Mojžišovi: ⁴⁹ „Léviho kmeň neprehliadaj a nezarátaj ich do počtu Izraelových synov, ⁵⁰ ale daj im na starosť stánok zákona a celé jeho zariadenie so všetkým príslušenstvom! Nech nosia stánok zákona a všetko jeho zariadenie a nech ho obsluhujú! A nech táboria okolo stánku! ⁵¹ Keď sa bude mať pochodovať, leviti zložia stánok; a keď sa bude mať táboriť, leviti ho rozložia. Ak sa k nemu priblíži niekto cudzí, nech zomrie! ⁵² Kým sa synovia Izraela utáboria všetci vo svojich táborištiach, každý pri svojej zástave podľa svojich vojov, ⁵³ leviti sa utáboria okolo stánku zákona, aby (Boží) hnev nezastihol izraelskú pospolitosť. Leviti budú teda bedlivo strážiť stánok zákona.“ ⁵⁴ A Izraeliti urobili tak, urobili celkom tak, ako prikázal Pán Mojžišovi; tak urobili.

Nm2

II. Usporiadanie tábora a poradie pri pochode. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: Izraeliti budú táboriť pri odznakoch otcovských rodín, každý pod svojou zástavou. Budú táboriť dookola obrátení k stánku zjavenia. ³ Smerom na východ sa utáborí podľa svojich vojov zástava Júdovho tábora a vodcom Júdových synov bude Aminadabov syn Nahason; ⁴ jeho voj má sedemdesiatštyritisícšesťsto prehliadnutých. ⁵ Pri ňom sa utáborí kmeň Isacharov a vodcom Isacharových synov bude Suarov syn Natanael; ⁶ jeho voj má päťdesiatštyritisícštyristo prehliadnutých. ⁷ Ďalej kmeň Zabulonov a vodcom Zabulonových synov bude Helonov syn Eliab; ⁸ jeho voj má päťdesiatšesťtisícštyristo prehliadnutých. ⁹ Všetkých prehliadnutých v Júdovom tábore je podľa ich vojov stoosemdesiatšesťtisícštyristo. Oni budú pochodovať prví.

¹⁰ Zástava Rubenovho tábora podľa svojich vojov bude na juhu a vodcom Rubenových synov bude Sedeurov syn Elisur; ¹¹ jeho voj má štyridsaťšesťtisícpäťsto prehliadnutých. Pri ňom sa utáborí kmeň Simeonov a vodcom Simeonových synov bude Surišadajov syn Salamiel; ¹³ jeho voj má päťdesiatdeväťtisícštyristo prehliadnutých. ¹⁴ Ďalej kmeň Gadov a vodca Gadových synov bude Duelov syn Eliasaf; ¹⁵ jeho voj má štyridsaťpäťtisícšesťstopäťdesiat prehliadnutých. ¹⁶ Všetkých prehliadnutých v Rubenovom tábore je podľa ich vojov stopäťdesiatjedentisícštyristopäťdesiat. Oni majú pochodovať ako druhí.

¹⁷ Potom bude nasledovať stánok zjavenia. Tábor levitov bude uprostred táborov. A ako budú táboriť, tak budú aj pochodovať, každý so svojím oddielom podľa svojich zástav.

¹⁸ Zástava Efraimovho tábora podľa svojich vojov bude na západe a vodcom Efraimových synov bude Amiudov syn Elisama; ¹⁹ jeho voj má štyridsaťtisícpäťsto

prehliadnutých. ²⁰ Pri ňom sa utáborí kmeň Manassesov a jeho vodcom bude Fadasurov syn Gamaliel; ²¹ jeho voj má tridsaťdvatisícdeväťsto prehliadnutých. ²² Ďalej kmeň Benjamínov a jeho vodcom bude Gedeonov syn Abidan; ²³ jeho voj má tridsaťpäťtisícštyristo prehliadnutých. Všetkých prehliadnutých v Efraimovom tábore je podľa ich vojov stoosemtisícsto. Oni sa dajú na pochod ako tretí.

²⁵ Zástava Danovho tábora podľa svojich vojov bude na severe a vodcom Danových synov bude Amišadaiho syn Ahiezer; ²⁶ jeho voj má šesťdesiatdvatisícšesťsto prehliadnutých. ²⁷ Pri ňom nech táborí kmeň Aserov a vodcom Aserových synov bude Ochronov syn Fegiel; ²⁸ jeho voj má štyridsaťjedentisícpäťsto prehliadnutých. ²⁹ Ďalej kmeň Neftaliho a vodcom Neftaliho synov bude Enanov syn Ahira; ³⁰ jeho voj má päťdesiattritisícštyristo prehliadnutých. ³¹ Všetkých prehliadnutých v Danovom tábore je podľa ich vojov stopäťdesiatšesťtisícšesťsto. Oni majú pochodovať podľa svojich zástav na poslednom mieste.“ ³² Toto sú prehliadnutí z Izraelitov podľa svojich otcovských rodín. Všetkých prehliadnutých v tábore podľa ich vojov bolo šesťstotitisícpäťstopäťdesiat. ³³ Leviti však neboli prehliadnutí medzi Izraelitmi. Tak to Mojžišovi prikázal Pán. ³⁴ A Izraeliti urobili tak, celkom tak, ako Mojžišovi prikázal Pán. Tak táborili podľa svojich zástav a tak sa dávali na pochod: všetci podľa svojich čeladi pri svojich otcovských rodinách.

Nm3

III. O levitoch: Áronovi potomkovia. - ¹ Toto sú Áronovi a Mojžišovi potomkovia, keď Pán hovoril k Mojžišovi na vrchu Sinaj, ² a toto sú mená Áronových synov: prvorodený Nadab, potom Abiu, Eleazar a Itamar. ³ To sú mená Áronových synov, pomazaných kňazov, ktorých ruky boli naplnené, aby posluhovali ako kňazi. Ale Nadab a Abiu zomreli (odsúdení od Pána), keď na púšti obetovali iný oheň pred Pánom. Oni nemali nijakých synov, a tak ako kňazi posluhovali Eleazar a Itamar pod svojím otcom Áronom.

Vyvolenie levitov. - ⁵ Pán hovoril Mojžišovi: ⁶ „Prived' kmeň Léviho a postav ho pred Árona, aby mu pomáhali! ⁷ Oni sa budú starať o to, čo bude potrebovať on a celá pospolitosť pri stánku zjavenia, keď bude treba konať službu stánku. ⁸ Postarajú sa o všetko zariadenie stánku zjavenia, aj o to, čo budú potrebovať synovia Izraela, keď budú preukazovať službu stánku. ⁹ Levitov prenehaj Áronovi a jeho synom! Nech mu ich synovia Izraela ponechajú celkom! Árona a jeho synov poveríš kňazskou službou. Kto sa však - nepovoláný - priblíži, musí zomrieť.“

Leviti majú nahradiť prvorodených. - ¹¹ Pán hovoril Mojžišovi: ¹² „Ja som si vzal levitov spomedzi Izraelových synov namiesto všetkých prvorodených, čo u synov Izraela otvárajú materský život, aby leviti boli moji. ¹³ Lebo každý prvorodený je môj. V deň, keď som pobil prvorodených v Egypte, zasvätil som si všetko prvorodené v Izraeli, či je to človek alebo dobytok. Moji sú, ja som Pán!“

Sčítanie levitov a ich povinnosti. - ¹⁴ Pán hovoril Mojžišovi na púšti Sinaj: ¹⁵ „Prehliadni levitov podľa ich otcovských rodín a rodov! Prehliadneš všetkých mužov od jedného mesiaca nahor!“ ¹⁶ Mojžiš ich prehliadol podľa Pánovho príkazu ¹⁷ a toto sú Léviho synovia podľa svojich mien: Gerson Kaát a Merari. ¹⁸ Toto sú mená Gersonových synov (podľa svojich rodov): Lebni a Semei. ¹⁹ Kaátovi synovia podľa svojich rodov sú Amram, Jesaár, Hebron a Oziel. ²⁰ Merariho synovia podľa svojich rodov sú Moholi a Musi.

A toto sú Léviho rody podľa ich otcovských rodín. ²¹ Z Gersona bol rod Lebniovcov a rod Semeiovcov. To sú Gersonove rody. ²² Podľa počtu bolo všetkých prehliadnutých mužov od jedného mesiaca nahor sedemtisícpäťsto. ²³ Gersonove rody táborili na západe za stánkom. ²⁴ Kniežaťom Gersonovcov je Laelov syn Eliasaf. ²⁵ Gersonovci mali na starosti príbytok stánku zmluvy, stan, ²⁶ jeho pokrov, oponu pri vchode do nádvorja, ktoré je dookola stánku a oltára,

jeho povrazy a všetko, čo k tomu treba prichystať. ²⁷ Z Kaáta bol rod Amramitov, rod Jesaárejcov, rod Hebronitov a rod Ozielovcov. To sú rody Kaátovcov. ²⁸ Podľa počtu bolo všetkých mužov od jedného mesiaca nahor osemtisícšesťsto. Oni mali na starosti službu vo svätyni. ²⁹ Kaátove rody táborili na južnej strane stánku. ³⁰ Kniežaťom Kaátových rodov je Ozielov syn Elisafan: ³¹ Oni mali na starosti archu, stôl, svietniky, oltáre, posvätné náčinie, ktoré je potrebné pri bohoslužbe, oponu a všetko, čo k tomu treba prichystať.

³² Najvyšším kniežaťom Léviho kniežať bol syn kňaza Árona Eleazar. On mal dozor nad tými, čo obstarávali službu svätyni. ³³ Z Merariho bol rod Moholitov a rod Musitov. To sú Merariho rody. ³⁴ Podľa počtu bolo všetkých prehliadnutých mužov od jedného mesiaca nahor šesťtisícdeväťsto. ³⁵ Kniežaťom rodov Merariovcov je Abihailov syn Suriel. Táborili na severnej strane stánku. ³⁶ Merariovci mali na starosti dosky stánku, jeho závery, stĺpy, podstavce, všetko jeho náčinie a všetko, čo k tomu treba prichystať, ďalej stĺpy nádvorí dookola a ich podstavce s kolíkmi a povrazmi.

³⁸ Tí, čo táborili pred stánkom na východ, pred stánkom zmluvy z východnej strany, boli Mojžiš a Áron so svojimi synmi, ktorí mali na starosti službu vo svätyni, ktorú boli povinní konať synovia Izraela. Ktokoľvek cudzí by sa priblížil, musí zomrieť. ³⁹ Všetkých prehliadnutých levitov, ktorých prehliadol Mojžiš s Áronom na Pánov príkaz, bolo podľa ich rodov, všetkých mužov od jedného mesiaca nahor, dvadsaťdvatisíc.

Sčítanie prvorodených, ktorí mali vyše mesiaca. - ⁴⁰ Pán hovoril Mojžišovi: „Prehliadni všetkých mužských prvorodených od jedného mesiaca nahor a zaznač počet ich mien! ⁴¹ Vezmi pre mňa levitov - ja som Pán - namiesto všetkých prvorodených z Izraelitov a dobytok levitov namiesto všetkého prvorodeného dobytku Izraelitov!“ ⁴² A Mojžiš prehliadal tak, ako mu prikázal Pán, všetkých prvorodených medzi Izraelitmi: ⁴³ A tých, čo prehliadol, všetkých mužských prvorodených podľa počtu mien od jedného mesiaca nahor, bolo dvadsaťdvatisícdeväťsedemdesiattri.

⁴⁴ Pán hovoril Mojžišovi: ⁴⁵ „Vezmi levitov namiesto všetkých prvorodených medzi Izraelitmi a dobytok namiesto ich dobytku a leviti budú moji; ja som Pán! ⁴⁶ A ako výkupné za tých dvestosedemdesiattri prvorodených Izraelitov, ktorí prevyšujú počet levitov, ⁴⁷ vyberieš po päť šeklov za hlavu. Vyberieš ich podľa posvätnéj váhy, dvadsať gerov za šekel. ⁴⁸ Peniaze však daj Áronovi a jeho synom ako výkupné za tých, čo (počtom) prevyšovali vykúpených!“ ⁴⁹ A Mojžiš vybral výkupné od tých, čo prevyšovali vykúpených prostredníctvom levitov. ⁵⁰ Za prvorodených Izraelitov vybral v peniazoch tisíctristošesťdesiatpäť šeklov podľa posvätnéj váhy. ⁵¹ A Mojžiš dal výkupné Áronovi a jeho synom podľa Pánovho pokynu, ako Mojžišovi prikázal Pán.

Nm4

IV. Sčítanie levitov, ktorí sú povinní službou počas pochodu na púšti. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: ² „Spočítaj spomedzi levitov všetkých Kaátovcov podľa ich rodov a otcovských rodín ³ od tridsiateho roku nahor až do päťdesiateho roku, všetkých, ktorí sú schopní nastúpiť a konať službu v stánku zmluvy. ⁴ Toto je služba Kaátovcov v stánku zmluvy: starať sa o svätostánok. ⁵ Keď sa bude mať tábor pohnúť, Áron a jeho synovia vojdú dnu, snímu haliacu záclonu a obalia ňou archu zmluvy, ⁶ na to položia prikrývadlo z tachášovej kože, obtiahnu to prikrývkou z belasého purpuru a zasunú tyče.

⁷ Aj predkladný stôl zabalia do modrého purpurového obalu a na to položia kadidelnice, mažiariky, čaše a misky na obetné ulievanie a denný chlieb bude tiež na ňom. ⁸ Na to natiahnu šarlátový povlak, ten opäť prikryjú tachášovou pokrývkou a zasunú jeho tyče. ⁹ Potom vezmú belasopurpurovú prikrývku a zakryjú ňou svietnik, svetlá a lampy, odštipovače a misky na obhorky ako aj všetky nádoby na olej, ktorých sa tu používa, ¹⁰ zabalia ho i s jeho náčiním do

pokrývky z tachášovej kože a položia ho na nosidlá. Aj zlatý oltár zavinú do belasopurpurovej prikrývky, prikryjú ho pokrývkou z tachášovej kože a zasunú jeho tyče.¹² Potom vezmú všetko náčinie, ktoré je potrebné na bohoslužbu, ktorým je opatrená služba vo svätyni, zabalia ho do belasopurpurovej prikrývky, prikryjú ho pokrývkou z tachášovej kože a položia ho na nosidlá.¹³ Oltár očistia od popola, ovinú ho prikryvadlom z modrého purpuru,¹⁴ potom naň položia všetko náčinie, ktorým sa obstaráva služba na ňom: uhoľnice, vidlice, trojzubce, háky a lopatky, všetko oltárne náčinie, na to pretiahnu obal z tachášovej kože a prevlečú jeho nosidlá.¹⁵ A len vtedy, keď Áron a jeho synovia zavinú svätostánok a všetko jeho náčinie a keď sa tábor bude mať dať na pochod, prídu Kaátovci, aby to niesli, ale svätých vecí sa nedotknú, aby nezomreli. Toto je bremeno Kaátovcov v stánku zmluvy.¹⁶ Ich hlavou bude syn kňaza Árona Eleazar a bude mať na starosti olej do lúč, voňavý tymian, ustavičnú obeť, olej na pomazanie, svätostánok a všetko, čo sa v ňom nachodí, svätyňu a všetko jej náčinie.“

¹⁷ Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: ¹⁸ „Nedovoľte, aby čeľaď Kaátovcov vyhynula zo stredy kmeňa levitov. ¹⁹ Urobte pre nich toto, aby ostali navždy a aby nevymreli, keď sa budú približovať ku svätosvätým veciam: Áron a jeho synovia prídu a každému z nich určia, čo má robiť a nieť, ²⁰ aby oni sami nevošli a neuzreli ani na okamih svätej veci a neumreli.“

²¹ Pán hovoril Mojžišovi: ²² „Urob súpis Gersonovcov podľa ich rodín a rodov! ²³ Od tridsiateho roku nahor až do päťdesiateho roku ich prehliadni všetkých, čo sú povinní službou a čo majú byť zamestnaní pri stánku zjavenia.

²⁴ Toto sú povinnosti Gersonovej rodiny, toto majú robiť a nieť: ²⁵ Budú nosiť pokrývky stánku, stánok zjavenia a jeho prikrývky, pokrývku z tachášových koží, ktorá je navrchu, a oponu, čo je na vchode do stánku zjavenia, ²⁶ nádvorné plachty, záclonu z vchodu do nádvorja, ktoré obkolesuje príbytok a oltár, jeho povrazy a všetko náčinie, potrebné na službu pri nich. Spravia všetko, čo tu treba urobiť. ²⁷ Gersonovci vykonávajú podľa pokynu Árona a jeho synov svoju službu pri všetkom, čo majú robiť alebo nieť. Dáte im na starosť všetko, čo majú oni nosievať. ²⁸ To je služba, ktorú má vykonávať Gersonova rodina v stánku zjavenia pod vedením Itamara, syna kňaza Árona.

²⁹ Prehliadni aj Merarovcov podľa ich rodov a rodín! ³⁰ Od tridsiateho roku nahor až po päťdesiaty rok prehliadni všetkých, ktorí sú povinní službou a majú byť zamestnaní v stánku zjavenia. ³¹ Toto majú nosiť a pripravovať v stánku zjavenia: dosky príbytku a ich žrde, stĺpy a podstavce, ³² stĺpy nádvorja dookola a ich podstavce, kolíky a povrazy, všetko potrebné náradie a všetko čo je tu potrebné. Ukážete im kus po kuse, čo majú nosiť. ³³ Toto je služba rodiny Merariho pod vedením Itamara, syna kňaza Árona, pri všetkej ich obsluhu stánku zjavenia.“

³⁴ A Mojžiš, Áron i kniežatá ľudu prehliadli Kaátovcov podľa ich rodov a rodín, ³⁵ od tridsiateho roku nahor až po päťdesiaty rok, všetkých, čo boli schopní slúžiť pri stánku zjavenia. ³⁶ A prehliadnutých sa podľa ich rodín napočítalo dvetisícšesťdesiat. ³⁷ To sú prehliadnutí z Kaátovej rodiny, všetci, ktorí konajú službu v stánku zjavenia, ktorých Mojžiš a Áron prehliadli na Pánov príkaz (daný) Mojžišovi. ³⁸ Prehliadnutých z Gersonovej rodiny podľa ich rodov a rodín, ³⁹ od tridsiateho roku nahor až po päťdesiaty rok, všetkých, čo boli schopní slúžiť v stánku zjavenia, ⁴⁰ teda prehliadnutých z nich sa podľa ich rodov a rodín napočítalo dvetisícšesťstotridsať. ⁴¹ To sú prehliadnutí z Gersonovej rodiny, všetci, ktorí konajú službu v stánku zjavenia, ktorých Mojžiš a Áron prehliadli na Pánov príkaz. ⁴² Prehliadnutých z rodiny Merariho podľa ich rodov a rodín, ⁴³ od tridsiateho roku nahor až po päťdesiaty rok, všetkých, čo boli schopní slúžiť v stánku zjavenia, ⁴⁴ teda prehliadnutých z nich sa podľa ich rodov a rodín napočítalo tritisícdeväť. ⁴⁵ To sú prehliadnutí z rodiny Merariho, všetci, ktorých Mojžiš a Áron prehliadli.

⁴⁶ Všetkých prehliadnutých, ktorých z levitov prehliadli Mojžiš, Áron a Izraelské kniežatá podľa ich rodov a rodín, ⁴⁷ od tridsiateho roku nahor až po päťdesiaty rok, všetkých, ktorí mali v stánku zjavenia povinnosť pracovať a nosiť, ⁴⁸ napočítalo sa

osemtisícpäťstoosemdesiat. ⁴⁹ Mojžiš na Pánov príkaz určil každému, o čo sa má starať a čo má nosiť. Boli ustanovené tak, ako Mojžišovi rozkázal Pán.

Nm5

V⁵. Rozličné zákony: O čistote tábora. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Prikáž Izraelitom odstrániť z tábora všetkých, čo trpia na malomocenstvo alebo na výtok semena, alebo čo sa poškrvnili nejakou mŕtvou. ³ Ako muža tak aj ženu vykáž z tábora, aby nepoškrvnili tábor, lebo ja bývam uprostred vás!“ ⁴ Izraeliti urobili tak a odstránili ich z tábora. Izraeliti urobili tak, ako Pán nariadil Mojžišovi.

O odčinení zapríčinennej škody. - ⁵ Pán hovoril Mojžišovi: ⁶ „Povedz Izraelitom: Ak sa niektorý muž alebo žena dopustí hriechu voči blížnemu, pričom sa spreneverí Pánovi a tak uvalí na seba previnenie, ⁷ nech prizná svoj hriech, ktorého sa dopustil, spreneveru nahradí v plnej cene, pridá k tomu päťinu a dá tomu, voči komu sa previnil. ⁸ No ak ten nemá nijakého príbuzného, ktorému by bolo možno spreneverené vrátiť, tak spreneverené pripadne Pánovi pre kňaza, okrem barana za hriech, ktorým sa mu získa zmierenie. ⁹ Každá podávacia obeta zo všetkých posvätných darov Izraelitov, ktoré prinesú, bude patriť kňazovi. ¹⁰ Jemu budú patriť posvätné dary od kohokoľvek. Čokoľvek sa odovzdá kňazovi, bude patriť jemu!“

O skúške ženy podozrievanej z cudzoložstva. - ¹¹ Pán povedal Mojžišovi: ¹² „Hovor Izraelitom a povedz im: Keby sa niektorému mužovi previnila žena a bola by mu neverná, ¹³ keby s ňou iný obcoval, jej muž by však o tom nevedel, lebo sa poškrvnila v tajnosti, takže nemôže proti nej vystúpiť nijaký svedok, nik ju neprichytil - ¹⁴ a zmocnil by sa ho duch žiarlivosti a žiarlil by na svoju ženu, že sa poškrvnila, alebo ak by ho pochytil duch žiarlivosti a bol by žiarlivý na svoju ženu, aj keď sa nepoškrvnila, ¹⁵ tak nech muž privedie svoju ženu ku kňazovi a s ňou nech prinesie aj obetný dar, desatinu efy jačmennej múky, olej na ňu nenaleje, ani nepridá kadidlo, lebo je to obeta žiarlivosti, obeta prezradenia pripomínajúca hriech. ¹⁶ Kňaz ju privedie a postaví pred Pána. ¹⁷ Potom kňaz naberie do hlinenej nádoby posvätné vody a kňaz vezme trochu prachu z podlahy stánku a nasype ho do vody. ¹⁸ Kňaz postaví ženu pred Pána, rozpustí jej vlasy na hlave a do rúk jej vloží obeť prezradenia, čiže obeť žiarlivosti. Voda kliatby a trpkosti bude v kňazovej ruke. ¹⁹ Tu kňaz zaprisahá ženu a povie jej: „Ak s tebou neobcoval nik cudzí a ak si sa neprevinila a nepoškrvnila odvtedy, čo si sa vydala za svojho muža, tak ti táto voda kliatby a trpkosti neuškodí; ²⁰ ak si sa však previnila, odkedy si vydatá za svojho muža, ak si sa poškrvnila tým, že s tebou niekto obcoval okrem tvojho muža,“ ²¹ - teraz kňaz zaprisahá ženu zariekaním a kliatbou a kňaz povie žene: „Nech ťa Pán urobí výstrahou podľa kliatby a zariekania uprostred tvojho ľudu, nech Pán dá ochromieť tvojim bedrám a napuchnúť tvojmu lonu. ²² Táto voda kliatby nech vojde do tvojich vnútorností, aby napuchlo tvoje lono a aby tvoje bedrá ochromeli.“ Žena odpovie: „Nech sa stane, nech sa stane!“ ²³ Potom kňaz napíše túto kliatbu na lístok a zmyje ho vo vode horkosti. ²⁴ A potom dá vodu kliatby a horkosti žene vypiť, aby voda kliatby a horkosti do nej vnikla ako trpká bolesť. ²⁵ Potom kňaz vezme zo ženíných rúk obeť žiarlivosti, podá ju ako potravinovú obeť pred Pánom a položí ju na oltár. ²⁶ Z potravinovej obety kňaz vezme plnú hrst' a spáli to na oltári. Nato dá žene vypiť vodu. ²⁷ Keď jej dá vypiť vodu, potom, ak sa poškrvnila a bola neverná svojmu mužovi, voda do nej vnikne ako trpká bolesť, lono jej napuchne a bedrá jej ochromujú, a tak bude žena prekliata na výstrahu uprostred svojho ľudu. ²⁸ Ak sa však žena nepoškrvnila, ak je nevinná, nestane sa jej nič a bude ďalej rodiť deti. ²⁹ Toto je zákon o žiarlivosti. Ak sa teda niektorá žena previní odvtedy, čo je vydatá za svojho muža, a ak sa poškrvni, ³⁰ alebo ak niektorého muža pochytil duch žiarlivosti a bude žiarliť na svoju ženu, nech postaví ženu pred Pána a kňaz s ňou urobí celkom podľa tohoto zákona. ³¹ Manžel bude bez viny, žena si však odpyká svoj hriech.“

VI. Predpisy pre tých, čo sa zasvätia. - ¹ Pán povedal Mojžišovi: ² „Hovor Izraelitom a povedz im: Ak nejaký muž alebo žena urobí nazirejský sľub a zasväť sa Pánovi, ³ nech sa zdržuje vína a iných opojných nápojov. Nesmie piť ani vínový ocot, ani iné opojné nápoje, nesmie piť hroznovú šťavu, ani jesť čerstvé alebo sušené hrozno. ⁴ Po celý čas svojho zasvätenia nech neje nič, čo pochádza z viniča, od jadierok až po šupky. ⁵ Po celý čas jeho nazirejského sľubu nech sa britva nedotkne jeho hlavy: bude zasvätený až do času, na aký sa zasvätil Pánovi. Musí si nechať voľne rásť vlasy. ⁶ Za celý čas, na ktorý sa zasvätil Pánovi, nesmie sa priblížiť k nijakej mŕtvole. ⁷ Nesmie sa poškrvniť ani keď mu zomrie otec alebo matka, brat alebo sestra, lebo na jeho hlave spočíva zasvätenie jeho Boha. ⁸ Počas celého svojho nazireátu je zasvätený Pánovi.

Prerušenie nazireátu náhodným poškrvnením. - ⁹ Ak by však pri ňom niekto náhle umrel, jeho zasvätená hlava sa tým poškrvni. Keď bude zasa čistý, ostrihá si hlavu: teda na siedmy deň sa ostrihá. ¹⁰ Na ôsmy deň prinesie kňazovi ku vchodu do stánku zjavenia dve hrdličky alebo dva holúbky ¹¹ a kňaz jedno zabije na obeť za hriech a druhé na celostnú žertvu a sprostredkuje mu zmierenie, pretože sa previnil mŕtvolou. A v ten istý deň vyhlási jeho hlavu za zasvätenú. ¹² Opäť sa zasväť Pánovi na dobro svojho nazireátu a prinesie na obeť podľnosti ročného baránka. Predchádzajúci čas sa nebude počítať, lebo jeho zasvätenie bolo poškrvnené.

Ukončenie nazirejského sľubu. - ¹³ A toto je zákon o nazireáte: V deň, keď sa skončí čas jeho zasvätenia, dostaví sa ku vchodu do stánku zjavenia ¹⁴ a prinesie Pánovi obetný dar, bezchybného ročného baránka na celostnú žertvu a ročnú bezchybnú jahnicu na obeť za hriech a bezchybného barana na pokojnú žertvu, ¹⁵ k tomu košík nekvasených, na oleji zaprávaných koláčov z jemnej múky a nekvasené, olejom potreté oblátky spolu s potravinovou a nápojovou obeťou. ¹⁶ Kňaz to položí pred Pána a podá jeho obeť za hriech a jeho celostnú žertvu. ¹⁷ Barana bude obetovať ako pokojnú žertvu Pánovi spolu s košíkom nekvasených chlebov a nakoniec kňaz podá potravinovú a nápojovú obeť. ¹⁸ Potom si pri vchode do stánku zjavenia nazirejec ostrihá svoju zasvätenú hlavu, vezme svoje zasvätené vlasy a hodí ich do ohňa, čo je pod pokojnou obeťou. ¹⁹ Nato kňaz vezme uvarenú baraniu lopatku a z košíka jeden nekvasený koláč a jednu nekvasenú oblátku a vloží to do rúk zasvätenému, keď si už ostrihal svoje zasväteniny. ²⁰ Kňaz potom podá podávaciu obeť pred Pánom, posväť dar, ktorý patrí kňazovi, spolu s podávacími prsami a podávacou lopatkou. Potom nazirejec môže zasa piť víno.

²¹ Toto je zákon o tom, kto je zasvätený nazireátom, kto urobil sľub, čo sa týka obetných darov, ktoré má priniesť Pánovi za svoje zasvätenie, okrem toho, čo chce ešte dobrovoľne venovať. Ako vyžaduje sľub, ktorý urobil, tak aj urobí podľa platných predpisov pre svoje zasvätenie.

Formulka kňazského požehnania. - ²² Pán hovoril Mojžišovi: ²³ „Povedz Áronovi a jeho synom: Takto budete žehnať Izraelitov:

²⁴ „Nech ťa žehná Pán a nech ťa chráni!

²⁵ Nech ti Pán ukáže jasnú tvár a nech ti je milostivý!

²⁶ Nech Pán obráti svoju tvár k tebe a daruje ti pokoj!“

²⁷ Takto vložia moje meno na Izraelitov a ja ich požehnám.“

VII. Dary jednotlivých kňazov: vozy pre svätyňu. - ¹ Keď Mojžiš ukončil stavbu stánku a keď ho so všetkým jeho zariadením pomazal a posvätil a keď pomazal a posvätil aj oltár so

všetkým jeho náradím; ² izraelské kniežatá, rodoví pohlavári, náčelníci kmeňov, čiže náčelníci prehliadnutých, priniesli a priviedli pred Pána ako svoj dar šesť zakrytých vozov a dvanásť býkov. ³ Jeden voz pripadal na dvojce kniežat a býk na každé jedno. Priviedli to pred stánok. ⁴ Tu Pán nariadil Mojžišovi: ⁵ „Vezmi ich od nich! Použije sa ich pri obsluhu stánku zjavenia. Rozdeľ ich medzi levitov s ohľadom na ich jednotlivé služby!“ ⁶ I zobral Mojžiš vozy a býky a dal ich levitom. ⁷ Dva vozy a štyri býky dal Gersonovcom vzhľadom na ich službu, ⁸ štyri vozy a osem býkov dal Merarovcom vzhľadom na ich službu, ktorú vykonávali pod vedením Itamara, syna kňaza Árona; ⁹ Kaátovcom nedal nič, lebo oni mali na starosti sväte veci a mali ich nosiť na pleciach.

¹⁰ V deň, keď sa vysviacal oltár, venovali aj kniežatá dary na jeho vysviacku. Keď kniežatá prinášali svoje dary pred oltár, ¹¹ Pán povedal Mojžišovi: „Nech každý deň priniesie iba jedno knieža obetné dary na vysviacku oltára!“

Dary jednotlivých kniežat podľa kmeňov. - Z Júdovho kmeňa. - ¹² V prvý deň priniesol svoje obetné dary Aminadabov syn Nahason z Júdovho kmeňa. ¹³ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy; obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ¹⁴ panvička o váhe desať zlatých šeklov, naplnená kadidlom, ¹⁵ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ¹⁶ jeden cap na obetu za hriech ¹⁷ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Aminadabovho syna Nahasona.

Z Isacharovho kmeňa. - ¹⁸ Na druhý deň obetovalo knieža Isacharových synov, Suarov syn Natanael. ¹⁹ Ako obetný dar priniesol: striebornú misu o váhe stotridsať šeklov, striebornú misku o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ²⁰ panvičku o váhe desať zlatých šeklov, naplnenú kadidlom, ²¹ jedného býčka, jedného barana a jedného ročného baránka na celostnú žertvu, ²² jedného capa na obetu za hriech ²³ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bo obetný dar Suarovho syna Natanaela.

Zo Zabulonovho kmeňa. - ²⁴ Na tretí deň obetovalo knieža Zabulonových synov, Helonov syn Eliab. ²⁵ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu ²⁶ panvička o váhe desať zlatých šeklov, naplnená kadidlom, ²⁷ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, jeden cap na obetu za hriech ²⁹ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Helonovho syna Eliaba.

Z Rubenovho kmeňa. - ³⁰ Na štvrtý deň (obetovalo) knieža Rubenových synov, Sedeurov syn Elisur. ³¹ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ³² panvička o váhe desať zlatých šeklov, naplnená kadidlom, ³³ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ³⁴ jeden cap na obetu za hriech ³⁵ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Sedeurovho syna Elisura.

Zo Simeonovho kmeňa. - ³⁶ V piaty deň obetovalo knieža Simeonových synov, Surišadaiho syn Salamiel. ³⁷ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ³⁸ panvička o váhe desať zlatých šeklov naplnená kadidlom, jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ⁴⁰ jeden cap na obetu za hriech ⁴¹ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Surišadaiho syna Salamiela.

Z Gadovho kmeňa - ⁴² Na šiesty deň obetovalo knieža Gadových synov, Duelov syn Eliasaf. ⁴³ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o

váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ⁴⁴ panvička o váhe desať zlatých šeklov, naplnená kadidlom, ⁴⁵ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ⁴⁶ jeden cap na obetu za hriech ⁴⁷ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Duelovho syna Eliasafa.

Z Efraimovho kmeňa. - ⁴⁸ Na siedmy deň obetovalo knieža Efraimových synov, Abiudov syn Elisama. ⁴⁹ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ⁵⁰ panvička o váhe desať zlatých šeklov naplnená kadidlom, ⁵¹ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ⁵² jeden cap na obetu za hriech ⁵³ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Abiudovho syna Elisama.

Z Manassesovho kmeňa. - ⁵⁴ Na ôsmy deň obetovalo knieža Manassesových synov, Fadasurov syn Gamaliel. ⁵⁵ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ⁵⁶ panvička o váhe desať zlatých šeklov naplnená kadidlom, jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ⁵⁵ jeden cap na obetu za hriech ⁵⁹ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Fadasurovho syna Gamaliela.

Z Benjamínovho kmeňa. - ⁶⁰ Na deviaty deň obetovalo knieža Benjamínových synov, Gedeonov syn Abidan. ⁶¹ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ⁶² panvička o váhe desať zlatých šeklov naplnená kadidlom, ⁶³ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ⁶⁴ jeden cap na obetu za hriech ⁶⁵ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Gedeonovho syna Abidana.

Z Danovho kmeňa. - ⁶⁶ Na desiaty deň obetovalo knieža Danových synov, Amišadaiho syn Ahiezer. ⁶⁷ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ⁶⁸ panvička o váhe desať zlatých šeklov naplnená kadidlom, ⁶⁹ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ⁷⁰ jeden cap na obetu za hriech ⁷¹ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Amišadaiho syna Ahiezera.

Z Aserovho kmeňa. - ⁷² Na jedenásty deň obetovalo knieža Aserových synov, Ochranov syn Fegiel. ⁷³ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ⁷⁴ panvička o váhe desať zlatých šeklov, naplnená kadidlom, ⁷⁵ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ⁷⁶ jeden cap na obetu za hriech ⁷⁷ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Ochranovho syna Fegiel.

Z Neftaliho kmeňa. - ⁷⁸ Na dvanásty deň obetovalo knieža Neftaliho synov, Enanov syn Ahira. ⁷⁹ Jeho obetný dar bol: strieborná misa o váhe stotridsať šeklov, strieborná miska o váhe sedemdesiat šeklov podľa posvätnéj váhy, obe boli naplnené jemnou múkou, poliatou olejom na potravinovú obetu, ⁸⁰ panvička o váhe desať zlatých šeklov, naplnená kadidlom, ⁸¹ jeden býček, jeden baran a jeden ročný baránok na celostnú žertvu, ⁸² jeden cap na obetu za hriech ⁸³ a na pokojnú žertvu: dva býky, päť baranov, päť capov a päť jednoročných baránkov. To bol obetný dar Enanovho syna Ahiru.

Súhrn darovaných vecí. - ⁸⁴ Toto boli dary na posviacku oltára v čase, keď bol posvätený: dvanásť strieborných mís, dvanásť strieborných misiek, dvanásť zlatých panvičiek, ⁸⁵ každá misa mala stotridsať šeklov striebra a každá miska sedemdesiat šeklov. Všetky nádoby

mali dvetisícštyristo šeklov striebra podľa posvätnnej váhy. ⁸⁶ Dvanásť zlatých panvičiek, naplnených kadidlom, malo po desať šeklov podľa posvätnnej váhy; všetkého zlata na panvičkách bolo stodvadsať šeklov. ⁸⁷ Počet dobytku na celostnú žertvu bolo dvanásť mladých býčkov, k tomu dvanásť baranov a dvanásť jednoročných baránkov spolu s príslušnou potravinovou obetou; ďalej dvanásť capov na obetu za hriech. ⁸⁸ Všetkého dobytku na pokojnú žertvu bolo: dvadsaťštyri býkov, šesťdesiat baranov, šesťdesiat capov a šesťdesiat jednoročných baránkov. To boli dary na posviacku oltára, keď bol posvätený.

⁸⁹ A keď Mojžiš vošiel do stánku zjavenia rozprávať sa s ním, počul hlas, ktorý mu hovoril zo zľutovnice, čo bola na arche medzi dvoma cherubmi. Takto sa s ním rozprával.

Nm8

VIII. Starosť o svietnik. - ¹ A Pán hovoril Mojžišovi: ² „Hovor Áronovi a povedz mu: Keď budeš umiestňovať lampy, hľad' na to, aby sedem lúčov osvetľovalo priestor pred svietnikom!“ ³ A Áron urobil tak: lampy nasadil z prednej strany svietnika, ako prikázal Pán Mojžišovi. ⁴ A svietnik vyhotovili takto: ukovali ho zo zlata, ukovali ho od nohy až po jeho kvietky podľa vzoru, ktorý ukázal Mojžišovi Pán. Tak teda zhotovil svietnik.

Svätenie levitov. - ⁵ Pán hovoril Mojžišovi: ⁶ „Vezmi spomedzi Izraelitov levitov a očistiť ich! ⁷ A takto ich očistiš: Pokropíš ich očistnou vodou, potom sa britvou oholia na celom tele, vyperú si šaty a očistia sa. ⁸ Nato privedú mladého býka a k tomu príslušnú potravinovú obetu, jemnú múku, poliatu olejom; na obetu za hriech vezmeš však iného býka. ⁹ Potom levitov postavíš pred stánok zjavenia a zhromaždíš celú izraelskú pospolitosť. ¹⁰ Tu levitov predvedieš pred Pána a Izraeliti vložia na nich svoje ruky.

¹¹ Áron potom levitov podá ako podávaciu obetu Izraelitov pred Pánom. Takto potom budú môcť konať službu. ¹² Po tomto leviti vložia ruky na hlavu býčkov, z ktorých jeden sa bude obetovať ako obeta za hriech a druhý ako celostná žertva Pánovi, aby sa levitom sprostredkovalo zmierenie. ¹³ Potom levitov postavíš pred Árona a pred jeho synov a podáš ich ako podávaciu obetu Pánovi. ¹⁴ Takto oddelíš levitov spomedzi Izraelitov, aby leviti boli moji. ¹⁵ Potom sa teda leviti budú môcť ujať služby pri stánku zjavenia. Musíš ich však očistiť a podať ako podávaciu obetu, ¹⁶ lebo oni sú celkom odovzdaní spomedzi Izraelitov; ja som ich prijal namiesto všetkých prvorodených, ktorí otvárajú materské lono. ¹⁷ Veď moje je všetko prvorodené z ľudí i z dobytku u Izraelitov. V deň, keď som v egyptskej krajine pobil všetko prvorodené, zasvätil som si ich pre seba. ¹⁸ Levitov som si teda vzal namiesto prvorodených Izraelitov ¹⁹ a odovzdávam ich úplne Áronovi a jeho synom, aby sa starali o službu v stánku zjavenia v zastúpení Izraelitov a aby dali za Izraelitov zadost'učinenie, žeby neprišlo na Izraelitov nešťastie, keby sa Izraeliti priblížili k svätyni.“

²⁰ Mojžiš, Áron a celá izraelská pospolitosť urobili s levitmi tak, celkom tak, ako o levitoch nariadil Mojžišovi Pán. Tak s nimi urobili. ²¹ Leviti sa teda dali zmieriť, vyprali si šaty a Áron ich podával ako podávaciu obetu Pánovi a vykonal s nimi obrad zmierenia, aby ich očistil. ²² Potom leviti pod dozorom Árona a jeho synov nastúpili službu pri stánku zjavenia; ako Pán nariadil o levitoch Mojžišovi, tak s nimi urobili.

O služobnom veku levitov. - ²³ Pán hovoril Mojžišovi: ²⁴ „O levitoch platí toto: Od dvadsiateho piateho roku nahor sú povinní konať službu pri stánku zjavenia. ²⁵ Po päťdesiatom roku sa utiahu, prestanú konať službu pri stánku zjavenia. ²⁶ Budú však nápomocní svojim bratom pri stánku zjavenia a budú aj potom bedliť nad tým, čo sa im zverí. Službu však konať nebudú. Tak to zariadiš s levitmi pokiaľ ide o vykonávanie ich služby.“

Nm9

IX. *Doplnenie zákona o pasche.* - ¹ Pán hovoril Mojžišovi na púšti Sinaj v druhom roku ich východu z egyptskej krajiny: ² „Izraeliti nech slávia paschu v určenom čase. ³ Budete ju sláviť na štrnásty deň tohoto mesiaca v podvečer, v čase na to určenom. Budete ju sláviť podľa príslušných predpisov a nariadení!“ ⁴ Tu Mojžiš prikázal Izraelitom aby slávili paschu. ⁵ A oni na štrnásty deň prvého mesiaca v predvečer slávili paschu na púšti Sinaj. Izraeliti to urobili celkom tak, ako nariadil Mojžišovi Pán. ⁶ Boli tu však niektorí mužovia, ktorí sa poškrvnili ľudskými mŕtvolami, takže nemohli sláviť paschu v určený deň. V ten istý deň sa dostavili k Mojžišovi a Áronovi ⁷ a títo mužovia mu povedali: „Poškrvnili sme sa ľudskou mŕtvolou. Prečo nesmieme spolu s ostatnými Izraelitmi priniesť Pánovi v určenom čase obeť?“ ⁸ Mojžiš im odvetil: „Počkajte! Vypočujem, čo o vás nariadi Pán!“ ⁹ A Pán prikázal Mojžišovi: ¹⁰ „Ohlás Izraelitom: Ak sa niekto z vás alebo z vášho potomstva poškrvni mŕtvolou, alebo ak bude na ďalekej ceste, nech aj tak zachová Pánovu paschu. ¹¹ Budú ju sláviť na štrnásty deň druhého mesiaca v podvečer. Budú ho jesť s nekvasenými chlebmi a horkými zelinami. ¹² Nič z neho neponechajú do rána a nepolámu mu nijakú kosť. Budú ju sláviť tak, že zachovávajú všetky predpisy o pasche. ¹³ Kto bude čistý a nebude na ďalekej ceste, a neoslávi paschu (v riadnom čase), taký nech je vyhubený zo svojho ľudu. Keďže nepriniesol Pánovi v určenom čase obeť, bude pykať za svoju vinu. ¹⁴ A ak bude u vás bývať cudzinec a bude chcieť sláviť paschu pre Pána, nech ju slávi podľa príslušných predpisov a nariadení. Ten istý zákon bude u vás pre cudzinca aj pre domorodca.“

Znamenie na pochod a na táborenie. - Oblačný stĺp. - ¹⁵ V ten deň, keď bol postavený stánok, oblak zahalil príbytok, stánok zákona, a od večera až do rána akoby bol nad príbytkom oheň. ¹⁶ Takto to bolo vždy: cez deň ho zakrýval oblak, ktorý mal za noci ohnivý vzhľad. ¹⁷ A kedykoľvek sa oblak zo stánku zdvihol, Izraeliti sa dávali na pochod; a na mieste, kde sa oblak zastavil, Izraeliti sa utáborili. ¹⁸ Na Pánov rozkaz sa teda Izraeliti dávali na pochod a na Pánov rozkaz sa utáborovali. Celý čas, čo oblak spočíval na stánku, táborili.

¹⁹ Aj keď oblak ostal dlhší čas nad stánkom, Izraeliti zachovávali Pánovo nariadenie a nedávali sa na pochod. ²⁰ Niekedy oblak ostal iba málo dní nad stánkom. Na Pánov rozkaz sa utáborili a na Pánov rozkaz sa zasa dali na pochod. ²¹ Aj to sa stalo, že oblak zastal len od večera do rána; keď sa oblak ráno zdvihol, aj oni sa pohli na cestu. Či to bolo vo dne alebo v noci, keď sa oblak zdvihol, dávali sa na pochod. ²² Ak zasa oblak ostal dva dni alebo mesiac alebo dlhší čas nad stánkom, aj Izraeliti ostávali s táborom stáť a nedávali sa na pochod. ²³ Podľa Pánovho rozkazu táborili a podľa Pánovho rozkazu sa dávali na pochod. Zachovávali Pánovo nariadenie, ktoré dal prostredníctvom Mojžiša.

Nm10

X. *Strieborné trúbky.* - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Urob si dve strieborné trúbky! Vyhotov ich kované! Budú ti na zvolávanie pospolitosti a na znamenie, kedy sa pohnúť s táborom. ³ Keď sa na ne zatrúbi, zhromaždí sa všetok ľud k tebe pri vchode stánku zjavenia; ⁴ keď sa zatrúbi na ne len raz, dostavia sa k tebe kniežatá, pohlavári Izraelových tisícov, ⁵ keď sa zatrúbi trhano, dajú sa na pochod tí, čo táboria na východe, ⁶ keď sa trhano zatrúbi druhý raz, dajú sa na pochod tí, čo táboria na juhu. Takisto trhano sa zatrúbi na znak, že sa majú dať na pochod aj ostatní. ⁷ Keď sa bude zvolávať pospolitosť, bude sa tiež trúbiť, ale nie trhano.

⁸ Na trúbkach budú trúbiť Áronovi synovia, kňazi. Toto nech je pre vás večne platným predpisom pre všetky pokolenia! ⁹ A keď budete už vo svojej krajine tiahnuť do boja proti nepriateľovi, ktorý vás bude utláčať, zatrúbite na týchto trúbkach trhano. Vtedy si Pán, váš Boh, spomenie na vás a vy nájdete ochranu pred svojím nepriateľom. ¹⁰ Na trúbkach budete trúbievať

aj v dňoch svojej radosti, na sviatky a na novmesiace pri svojich celostných žertvách a pokojných obetách. Ony vás pripomenú vášmu Bohu. Ja, Pán, som váš Boh!“

Cesta od Sinaja do Kádeša 10,11 - 20,13

Odchod od Sinaja. - ¹¹ V druhom roku, v druhom mesiaci, na dvadsiaty deň mesiaca sa oblak zdvihol z príbytku zákona. ¹² Izraeliti sa dali na pochod a po skupinách tiahli z púšte Sinaj, až sa oblak zniesol dolu na púšti Fáran.

¹³ To bolo prvý raz, čo sa pohli na Pánov rozkaz, ktorý im dal prostredníctvom Mojžiša. ¹⁴ Prvá sa pohla zástava tábora Júdových synov, voj za vojom, a na čele ich vojov bol Aminadabov syn Nahason. ¹⁵ Voj kmeňa Isacharových synov viedol Suarov syn Natanael ¹⁶ a voj kmeňa Zabulonových synov viedol Helonov syn Eliab. ¹⁷ Keď sa rozobral stánok, pohli sa Gersonovci a Merarovci, ktorí nosili stánok. ¹⁸ Potom sa dala na pochod zástava Rubenovho tábora, voj za vojom; a na čele ich vojov bol Sedeurov syn Elisur. ¹⁹ Voj kmeňa Simeonových synov viedol Surišadaiho syn Salamiel ²⁰ a voj kmeňa Gadových synov viedol Duelov syn Eliasaf. ²¹ Nato sa pohli Kaátovci, ktorí nosili svätyňu. ²² Potom sa pohla zástava tábora Efraimových synov, voj za vojom. Na čele jeho vojov bol Amiudov syn Elisama. ²³ Voj kmeňa Manassesových synov viedol zasa Fadasurov syn Gamaliel ²⁴ a voj kmeňa Benjamínových synov viedol Gedeonov syn Abidan. ²⁵ Napokon sa dala na pochod zástava tábora Danových synov, voj za vojom zakľúčovali celý tábor a na čele jeho vojov bol Amišadaiho syn Ahiezer. ²⁶ Voj kmeňa Aserových synov viedol Ochranov syn Fegiel ²⁷ a voj kmeňa Neftaliho synov viedol Enanov syn Ahira. ²⁸ Toto bolo poradie za pochodu, pri ktorom Izraeliti tiahli voj za vojom.

Mojžiš prosí Hobaba, aby išiel s Izraelitmi. - ²⁹ Mojžiš povedal svojmu švagrovi, Raguelovmu synovi, Madiánčanovi Hobabovi: „Ideme na miesto, o ktorom Pán povedal: „Dám ho vám!“ Pod' s nami! Odvd'áčíme sa ti. Veď Pán prisľúbil Izraelovi mnoho dobrého!“ ³⁰ On mu však odvetil: „Ja nepôjdem, vrátim sa do svojej krajiny k svojmu príbuzenstvu.“ ³¹ Tu mu Mojžiš povedal: „Neopúšťaj nás! Veď ty poznáš miesta, kde by sme mohli na púšti táboriť, budeš naším sprievodcom. ³² Ak pôjdeš s nami, dáme ti čiastku z dobra, ktoré nám uštedrí Pán!“ ³³ A tak tiahli od Pánovho vrchu tri dni cesty. Archa zmluvy išla tri dni cesty pred nimi, aby vyhládala pre nich táborisko. ³⁴ Keď sa pohli, cez deň bol nad nimi Pánov oblak, ³⁵ a keď sa pohýnala archa, Mojžiš hovorieval:

„Vstaň, Pane, nech sa rozpráchnu tvoji nepriatelia
a nech sa dajú na útek pred tebou tí, čo ťa nenávidia!“

³⁶ Keď sa zastavovala, vravieval:

„Vráť sa, Pane, k množstvu Izraelovho vojska!“

Nm11

XI. Vzburá ľudu v Tabere. - ¹ Ľud začal volať k Pánovi, že sa mu zle vodí. Keď to Pán začul, zahorel hnevom. Vyšľahol oproti nim Pánov oheň a strávil okraj tábora. ² Tu ľud volal o pomoc k Mojžišovi. A keď Mojžiš orodoval u Pána, oheň uhasol. ³ Preto nazvali to miesto Tabera, lebo tam vzbĺkol proti nim Pánov oheň.

⁴ Primiešaný ľud, čo bol medzi nimi, dostal chuť na iné jedlá a potom sa začali aj Izraeliti opätovne žalovať a hovoriť: „Kto nám dá jesť mäso? ⁵ Rozpamätujeme sa na ryby, ktoré sme

zadarmo jedávali v Egypte, na uhorky a dyne, na pór, cibuľu a cesnak. ⁶ Teraz nám ide do zahynutia. Ničoho tu niet. Okrem manny nevidia naše oči nič!“ ⁷ Manna bola ako koriandrové semiačko a podobala sa bdéliu. ⁸ Ľud chodil sem-tam a zbieral ju, mlel ju na ručných mlynoch alebo ju tĺkol v mažiaroch. Potom ju varil v hrnci alebo piekol z nej osúchy. Chutilo to ako olejové koláče. ⁹ Keď za noci padala na tábor rosa, padala naň aj manna.

Mojžišova prosba o milosrdenstvo. - ¹⁰ Keď Mojžiš počul nariekať ľud, rodinu za rodinou, každého pri vchode do svojho stanu - lebo sa veľmi rozhorel Pánov hnev -, Mojžišovi sa nepáčila táto vec ¹¹ a Mojžiš povedal Pánovi: „Prečo tak zle zaobchodíš so svojim služobníkom? Prečo som nenašiel milosť v tvojich očiach, že na mňa kladieš celú ťarchu starosti o všetok tento ľud? ¹² Či som ja nosil všetok tento ľud vo svojom lone? Ja som ho priniesol na svet, že odo mňa žiadaš: „Zanes ho na svojich prsiach ako dojka nosí dojča, do krajiny, ktorú si ty prisahal dať ich otcom?“ ¹³ Kde vezmem mäso, aby som ho mohol dať všetkému tomuto ľudu? Nariekajú a volajú predomnou: „Daj nám jesť mäso!“ ¹⁴ Ja sám nie som schopný niesť ťarchu všetkého tohoto ľudu. Je to pre mňa príťažké. ¹⁵ Ak mieniš aj naďalej takto nakladať so mnou, tak ma radšej zabi - ak som našiel milosť v tvojich očiach -, aby som nemusel dlhšie hľadiť na svoju biedu!“

Voľba sedemdesiatich pomocníkov. - ¹⁶ Tu Pán povedal Mojžišovi: „Zavolaj mi sedemdesiat mužov zo starších Izraela o ktorých vieš, že sú ozaj starší a že sú vedúcimi ľudu. Prived' ich ku stánku zjavenia, nech tam stoja s tebou, ¹⁷ pokým ja nezostúpim. Tam sa porozprávam s tebou a vezmem niečo z tvojho ducha, ktorý je na tebe, a položím ho na nich, aby niesli spolu s tebou ťarchu ľudu, aby si ju nemusel niesť ty sám. ¹⁸ Ľudu však prikáž: Na zajtra sa posväťte! Budete jesť mäso, lebo ste hlasno nariekali pred Pánom a hovorili ste: „Kto nám dá jesť mäso? V Egypte sme ho mali nadostač!“ Teraz vám Pán dá mäso a najete sa. ¹⁹ A nebudete ho jesť iba jeden deň, ani dva, päť, desať alebo dvadsať dní, ²⁰ ale celý mesiac, že ho nebudete môcť už ani cítiť, až pokým sa vám nesprieči. Veď ste opovrhli Pánom, ktorý uprostred vás býva, a nariekali ste: „Prečo sme len vyšli z Egypta?“ ²¹ Mojžiš odpovedal: „Šesťstotisíc mužov, pešiakov, má tento ľud, medzi ktorým žijem, a ty hovoríš: „Dám im mäsa, že ho budú jesť celý mesiac.“ ²² Či je možné zabiť pre nich toľko oviec a býkov, aby im stačilo?! Je možné vychytať pre nich všetky ryby mora, aby bolo pre nich dosť?“ ²³ Lenže Pán riekol Mojžišovi: „Je azda Pánova ruka prisľabá? Teraz uvidíš, či sa moje slovo splní pred tebou a či nie!“

Pán udeľuje sedemdesiatim starším prorockého ducha. - ²⁴ Potom Mojžiš vyšiel von a oznámil Pánove slová ľudu. Nato vzal sedemdesiat starších z ľudu a zostavil ich okolo stánku. ²⁵ Tu Pán zostúpil v oblaku a zhováral sa s ním. Potom vzal z jeho ducha, ktorý bol na ňom, a rozdelil ho medzi sedemdesiatimi mužov. Keď na nich duch zostúpil, boli zachvátení prorockým duchom. Neskôršie sa to s nimi už nestalo.

²⁶ Dvaja mužovia z nich ostali v tábore. Jeden sa volal Eldad a druhý Medad. Aj na nich zostúpil duch: Aj oni patrili k tým zaznačeným, ale nevyšli načas. Ich zachvátil prorocký duch v tábore. ²⁷ Vtedy istý sluha utekal a oznámil to Mojžišovi: „Eldad a Medad sú zachvátení prorockým duchom v tábore!“ - ²⁸ Tu sa ujal slova Nunov syn Jozue, ktorý bol od svojej mladosti Mojžišovým služobníkom, a povedal: „Pane môj, Mojžiš, zakáž im to!“ ²⁹ Mojžiš mu však odvetil: „Prečo sa hneváš na mňa? Kiežby všetok Pánov ľud pozostával z prorokov! Kiežby Pán zoslal na všetkých svojho ducha. ³⁰ Nato sa Mojžiš odobral so staršími Izraela späť do tábora.

Prepelice. - ³¹ Potom od Pána vyšiel vietor, ktorý priniesol od mora prepelice; a zhodil ich na tábor v okruhu na dennú cestu na všetky strany od tábora. I poletovali na dva lakte od zeme. ³² A ľud sa dal do chytania prepelíc. Celý deň a celú noc, ba aj nasledujúci deň. A ten, kto málo nachytal, mal ich desať chomerov. A porozkladali ich okolo celého tábora. ³³ Ale ešte mali mäso medzi zubami, keď vzplanul voči ľudu Pánov hnev a Pán zasiahol ľud veľmi veľkou

ranou.³⁴ Preto nazvali to miesto Kibrot-Hatava (Hroby pažravosti); tam totiž pochovali pažravý ľud.³⁵ Od Kibrot-Hatava ľud tiahol do Haserotu a v Haserote ostali.

Nm12

XII. Áron a Mária sa spriečujú Mojžišovi. - ¹ Mária a Áron hovorili však zle o Mojžišovi pre Kušit'anku, ktorú si vzal za ženu. Oženil sa totižto s kušitskou ženou. ² Vraveli tiež: „Vari Pán len Mojžišovi hovoril? A nehovoril aj nám?“ Pán to však počul. ³ Kým Mojžiš bol veľmi tichý muž, (tichší) ako všetci ostatní ľudia na svete.

Potrestanie Márie. - ⁴ A Pán hneď hovoril Mojžišovi, Áronovi a Márii: Chod'te všetci traja k stánku zjavenia!“ Keď oni traja prišli, ⁵ Pán zostúpil v oblačnom stĺpe, vstúpil do vchodu stánku a zavola Árona a Máriu. Oni dvaja predstúpili ⁶ a riekol im: „Počúvajte moje slová:

Ak je medzi vami prorok,
tak sa mu zjavujem ja, Pán, vo videní
a hovorím s ním vo sne!
⁷ No nie tak s mojím služobníkom, Mojžišom!
On je v celom mojom dome najvernejší.
⁸ Ja sa s ním rozprávam od úst k ústam,
otvorene a nie v hádankách -
a on môže hľadiť na Pánovu podobu.
Prečo ste sa teda nebáli hovoriť
proti môjmu služobníkovi Mojžišovi?“

⁹ I vybuchil proti nim Pánov hnev a odišiel. ¹⁰ Keď sa oblak vzdialil od stánku, Mária razom obelela malomocenstvom ako sneh. A keď sa Áron k nej obrátil, videl, že, je malomocná. ¹¹ Vtedy Áron povedal Mojžišovi: „Pán môj, nedaj nám trpieť za hriech, ktorého sme sa dopustili vo svojej nerozumnosti! ¹² Nedopuť, aby bola ako mŕtve dieťa, ktorého telo býva pri východe z materského života napoly zhnité!“ ¹³ Tu Mojžiš volal k Pánovi: „Bože, uzdrav ju, prosím!“ ¹⁴ A Pán mu odpovedal: „Keby jej otec napľul do tváre, nemusela by sa sedem dní červenať? Nech je teda sedem dní vylúčená z tábora! Potom sa vráti zasa späť.“ ¹⁵ Mária teda bola sedem dní vylúčená z tábora. Ľud sa však nepohýnal ďalej, kým Máriu neprivedli späť.

Nm13

XIII. Izrael na hraniciach Kanaánu: Vyzvedači. - ¹ Potom sa ľud pohol z Haserotu a utáboril sa na púšti Fáran. ² Tam Pán hovoril Mojžišovi: ³ „Pošli mužov, nech sa prezvedia o krajine Kanaán, ktorú chcem dať Izraelitom. Z každého kmeňa pošli po jednom, všetci nech sú poprední mužovia.“ ⁴ A Mojžiš ich na Pánov rozkaz poslal z púšte Fáran, všetko mužov, ktorí boli pohlavármí Izraelitov. Ich mená sú: ⁵ Z Rubenovho kmeňa Zechurov syn Samua, ⁶ zo Simeonovho kmeňa Huriho syn Safat, ⁷ z Júdovho kmeňa Jefonov syn Kaleb, ⁸ z Isacharovho kmeňa Jozefov syn Igal, ⁹ z Efraimovho kmeňa Nunov syn Osé, ¹⁰ z Benjamínovho kmeňa Rafuho syn Faltí, ¹¹ zo Zabulonovho kmeňa Sodiho syn Gediel, ¹² z Jozefovho kmeňa, čiže z kmeňa Manassesovho, Susiho syn Gadi, ¹³ z Danovho kmeňa Gemaliho syn Amiel ¹⁴ z Aserovho kmeňa Michaelov syn Stur, ¹⁵ z Neftaliho kmeňa Vapsiho syn Nahabi ¹⁶ a z Gadovho kmeňa Machiho syn Guel. ¹⁷ To sú mená mužov, ktorých poslal Mojžiš, aby preskúmali krajinu. Vtedy dal Mojžiš Nunovmu synovi Osému meno Jozue.

¹⁸ Keď ich Mojžiš poslal preskúmať kanaánsku krajinu, povedal im: „Chodte do Negebu, potom vystúpte na vrchy ¹⁹ a zistíte, aká je to krajina a či ľud, ktorý tam býva, je mocný alebo slabý, či je ho veľa alebo málo, ²⁰ či je zem dobrá alebo zlá. Aké sú mestá, v ktorých býva, či sú to dediny alebo opevnené mestá. ²¹ Či je pôda žirna alebo planá, či tam rastú stromy a či nie. Buďte udatní a prineste nám aj z plodín tej krajiny!“ Bolo to v čase, keď už možno jest' včasné hrozno.

²² Odišli teda a prezreli krajinu od púšte Sin až po Rohob, ktorý je pri vchode do Ematu. ²³ Keď prešli Negebom, prišli do Hebronu, kde žili Achiman, Sisaj a Tolmaj, Enakovi potomkovia; Hebron bol totiž postavený o sedem rokov prv, ako egyptské mesto Tanis. ²⁴ Tak došli až do údolia Eskol. Tu odrezali ratolesť s hroznovým strapcom, ktorý museli niesť dvaja muži na tyči. Vzali tiež niekoľko granátových jabĺk a fig. ²⁵ Toto miesto pomenovali Nachal-Eskol, to jest Údolie hrozna, lebo tam Izraeliti odrezali ten hroznový strapec.

Návrat a správy vyzvedáčov. - ²⁶ Po štyridsiatich dňoch, keď prezreli celú krajinu, vrátili sa späť. ²⁷ Prišli k Mojžišovi, Áronovi a celej izraelskej pospolitosti na púšť Fáran do Kádeša a rozprávali im aj celej pospolitosti a ukazovali im plody tejto krajiny. ²⁸ Hovorili im: „Prišli sme do krajiny, do ktorej si nás poslal. Naozaj oplýva mliekom a medom. A toto sú z nej plody! ²⁹ Lenže ľud, čo v krajine býva, je mocný. Mestá sú opevnené a veľmi veľké. Aj Enakových potomkov sme tam videli. ³⁰ V Negebe bývajú Amalekiti, na vrchoch sídlia Hetejci, Jebuzejci a Amorejčania. Pri mori a na brehoch Jordána bývajú zasa Kanaánčania.“

³¹ Tu sa Kaleb usiloval utíšiť ľud, ktorý brojil oproti Mojžišovi a zvolal: „Podme hneď a zaujmeme krajinu, lebo ju môžeme dobyť!“ ³² Ale muži, čo šli s ním, vraveli: „Nie, nemôžeme ísť proti tomu ľudu veď je silnejší ako my! ³³ A rozprávali Izraelitom nepravdy o krajine, ktorú prezreli: „Krajina, ktorú sme krížom-krážom prešli, aby sme ju prezreli, je krajinou, ktorá požiera svojich obyvateľov, a všetok ľud, ktorý sme tam videli, je vysokého vzrastu. ³⁴ Ba aj obrov sme tam videli, Enakových synov z rodu obrov. Popri nich sme sa zdali ako kobyľky!“

Nm14

XIV. Vzburá ľudu. - ¹ Tu sa dal všetok ľud do kriku a národ nariekal cez celú noc, ² všetci Izraeliti reptali proti Mojžišovi a Áronovi a celá pospolitosť im vravela: „Ach, keby sme boli radšej pomreli v Egypte alebo tu na púšti! Kiežby sme boli mŕtvi! ³ Prečo nás chce Pán voviesť do tejto krajiny?! Aby sme pohynuli mečom? Či sa majú naše ženy a malé deti stať korisťou? Nebude vari pre nás lepšie vrátiť sa do Egypta?“ ⁴ A hovorili si: „Vyvoľme si vodcu a vráťme sa do Egypta!“

⁵ Keď to Mojžiš a Áron počuli, vrhli sa pred celou izraelskou pospolitosťou tvárou na zem. ⁶ Nunov syn Jozue a Jefonov syn Kaleb, ktorí boli tiež na výzvedách v krajine, roztrhli si odev ⁷ a povedali celej izraelskej pospolitosti: „Krajina, ktorú sme poprechodili, aby sme ju prezreli, je veľmi dobrá krajina. Ak je nám Pán naklonený, voviedie nás do tejto krajiny a dá nám ju. Je to krajina, ktorá oplýva mliekom a medom. ⁹ Nedvíhajte sa proti Pánovi a nebojte sa ľudu tej krajiny, lebo ich môžeme zničiť! Ich ochrana ich opustila, s nami je však Pán. Nebojte sa!“

Mojžišovo orodovanie za ľud. - ¹⁰ Keď sa celá pospolitosť chystala ukameňovať ich, zjavila sa nad stánkom zjavenia všetkým Izraelitom Pánova sláva. ¹¹ A Pán hovoril Mojžišovi: „Ako dlho ma ešte bude tento ľud tupiť? Dokedy mi bude odopierať vieru popri všetkých znameniach, ktoré som medzi vami urobil? ¹² Budem ho biť morom a vyničím ho! Teba však urobím národom väčším a početnejším, ako je tento!“ ¹³ Ale Mojžiš vravel Pánovi: „Egyptania počuli, že ty si z ich stredú vyviedol tento ľud svojou mocou; ¹⁴ a obyvatelia tejto krajiny hovoria, že ty, Pán, bývaš uprostred tohoto ľudu, že ideš pred ním cez deň vo svojom oblačnom

stĺpe a za noci v stĺpe ohnivom. ¹⁵ Ak jedným úderom zabiješ tento národ, tak národy, ktoré počuli zvesť o tebe, povedia: ¹⁶ „Pretože Pán nemohol voviesť tento ľud do krajiny, ktorú im prisahou prisľúbil, pobil ich na púšti!“ ¹⁷ Nech sa ukáže moc môjho Pána vo svojej veľkosti, ako si hovoril: ¹⁸ Pán je zhovievavý a veľmi milostivý, odpúšťa hriechy a poklesky. Nikoho však nenechá bez trestu, navštevuje hriechy otcov na deťoch až do tretieho a štvrtého pokolenia. ¹⁹ Nuž odpusť hriech tomuto ľudu podľa svojho milosrdenstva, ako si tomuto ľudu odpúšťal od odchodu z Egypta až doteraz!“

Boží trest. - ²⁰ Pán odpovedal: „Odpustím, ako si prosil. ²¹ Ale ako žijem a ako Pánova sláva napĺňa celú zem, ²² tak všetci mužovia, ktorí videli moju slávu a moje znamenia, ktoré som robil v Egypte a na púšti, a pritom ma pokúšali desať ráz a nepočúvali môj hlas, ²³ nevidia krajinu, ktorú som prisahou sľúbil vašim otcom. ²⁴ Svojho služobníka Kaleba však vovediem do krajiny - do ktorej už vkročil - za odmenu, že bol naplnený iným duchom a že mi ostal verný. Jeho potomstvo ju prevezme do vlastníctva. ²⁵ Amalekiti a Kanaánčania ostanú však bývať na rovine. Preto sa ráno pohnite a vráťte sa na púšť cestou k Červenému moru!“

²⁶ Ďalej Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: ²⁷ „Dokedy ešte bude tento naničhodný ľud proti mne reptat? Počul som tupenie Izraelitov, ktorým sa previnili voči mne. ²⁸ Povedz im teda: Tak, ako žijem - to je Pánov výrok -, naložím s vami tak, ako ste si otvorene odo mňa žiadali. ²⁹ Tu na púšti popadajú vaše telá. Vy všetci, čo ste boli prehliadnutí, vy všetci bez výnimky od dvadsiateho roku nahor, lebo ste reptali proti mne. ³⁰ Nik z vás nevojde do krajiny, o ktorej som so zdvihnutou rukou sľúbil, že vám ju dám, okrem Jefonovho syna Kaleba a Nunovho syna Jozueho. ³¹ Vaše malé deti však, o ktorých ste vraveli, že budú korisťou, tie tam vovediem a ony spoznajú krajinu, ktorou ste vy pohrdli. ³² Vaše mŕtve telá sa rozpadnú tu na púšti ³³ a vaši synovia budú štyridsať rokov blúdiť po púšti a budú pykať za váš odpad, kým ich telá nepohynú na púšti. ³⁴ Bude to podľa počtu dní v ktorých ste sa vyzvedali o krajine, štyridsať dní, rátaúc deň za rok, budete pykať za svoje pochybenie. Teda štyridsať rokov, aby ste poznali, čo znamená, keď sa ja vzdialim. ³⁵ To som povedal ja, Pán! Naozaj toto urobím celému tomuto naničhodnému ľudu, ktorý sa proti mne spojil. Tu na púšti pohynú, tu oni pohynú!“

Smrť vyzvedačov. - ³⁶ Mužovia, ktorých Mojžiš poslal preskúmať krajinu a ktorí po svojom návrate popudili celú pospolitosť na reptanie tým, že rozprávali o krajine nepravdy, ³⁷ tí mužovia, čo rozprávali zlomyseľne o krajine, pomreli náhlou smrťou pred Pánom. ³⁸ Iba Nunov syn Jozue a Jefonov syn Kaleb ostali nažive z tých, čo boli preskúmať krajinu.

Nešťastný pokus vniknúť do Kanaánu. - ³⁹ Keď Mojžiš oznámil celému ľudu tieto slová, ľud veľmi zosmutnel. ⁴⁰ Na druhý deň zavčas rána vstali, išli na temeno vrchu a vraveli: „Sme ochotní tiahnuť na miesto, o ktorom hovoril Pán, lebo sme zhrešili.“ ⁴¹ Mojžiš im však odvrával: „Prečo chcete prestúpiť Pánov rozkaz?! To sa vám nepodarí! ⁴² Nevystupujte, lebo Pán nie je uprostred vás a vaši nepriatelia vás porazia. ⁴³ Veď tam budú proti vám Amalekiti a Kanaánčania a vy padnete mečom. Odvrátili ste sa od Pána, preto ani Pán nebude s vami!“ ⁴⁴ Oni však boli zaslepení a tiahli na temeno vrchu. Ale Pánova archa zmluvy a Mojžiš neopustili táborisko. ⁴⁵ Tu zostúpili Amalekiti a Kanaánčania a bili ich a prenasledovali ich až po Hormu.

XV. Dodatky k zákonom: O pridávaní potravinových a nápojových obiet k celostným a pokojným žertvám. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Hovor Izraelitom a povedz im: Keď prídete do krajiny, ktorú vám dám na bývanie, ³ a keď budete chcieť Pánovi obetovať zápalnú obetu, celostnú žertvu alebo pokojnú žertvu, či už zo sľubu alebo z príležitosti svojich sviatkov, aby ste pripravili Pánovi príjemnú vôňu z hovädzieho dobytku alebo zo stáda, ⁴ tak ten, kto donesie obetný dar, nech prinesie ako potravinovú obetu desatinu efy jemnej múky, poliatej štvrtinou hinu oleja. ⁵ Aj z vína sa k celostnej žertve alebo pokojnej žertve prinesie na nápojovú obetu na

každého baránka jedna štvrtina hinu. ⁶ K baranovi sa však pridajú na potravinovú obeť dve desatiny efy jemnej múky, poliatej tretinou hinu oleja, ⁷ a tretina hinu vína na nápojovú obeť; takto prinesieš Pánovi príjemnú vôňu. ⁸ Ak však podáš na celostnú žertvu alebo na pokojnú žertvu býčka, aby si splnil sľub, ⁹ tak k býčkovi prinesieš na potravinovú obeť tri desatiny efy jemnej múky, poliatej pol hinom oleja, ¹⁰ a z vína prinesieš pol hina ako nápojovú obeť na zápalnú obeť príjemnej vône Pánovi. ¹¹ Takto sa to urobí pri každom býkovi, baranovi, baránkovi a kozľati. ¹² Podľa toho, aký bude počet obetí, pri každom kuse sa takto zachováte! ¹³ Podľa tohoto sa zachová každý domorodec, keď prinesie Pánovi zápalnú obeť príjemnej vône. ¹⁴ Ak sa bude u vás zdržiavať cudzinec, alebo ak u vás niekto dlhšie býva a bude chcieť priniesť Pánovi zápalnú obeť príjemnej vône, urobí to takisto, ako to robievate vy. ¹⁵ Tie isté predpisy platia pre vás aj pre cudzinca, ktorý sa u vás zdržiava. To bude večne platný predpis z pokolenia na pokolenie. Pred Pánom platí to isté pre vás ako pre cudzinca. ¹⁶ Ten istý zákon a to isté právo je platné pre vás aj pre cudzinca, ktorý sa u vás zdržiava.“

Chleby z prvotín. - ¹⁷ Pán hovoril Mojžišovi: ¹⁸ „Hovor Izraelitom a povedz im: Keď vojdete do krajiny, do ktorej vás vovediem, ¹⁹ a budete jesť z obilia tej krajiny, oddel'te podávaciu obeť pre Pána! ²⁰ Venujte peceň zo svojej prvej múky na podávaciu obeť! Oddel'te ju ako podávanie z vášho humna! ²¹ Teda svoju prvú múku budete dávať Pánovi na podávaciu obeť vo všetkých vašich pokoleniach.

Obeta zmierenia za previnenie z neopatrnosti. - ²² Ak sa z nedopatrenia previníte a prestúpíte niektorý zo zákonov, ktoré dal Pán Mojžišovi ²³ a ktoré vám Pán natrvalo prikázal odo dňa, keď to Pán nariadil, a ďalej všetkým vašim pokoleniam, ²⁴ teda ak sa to prihodí bez toho, že by si toho bol ľud vedomý, nech sa za nedopatrenie - podľa predpisu - prinesie dobytčá, býček na celostnú žertvu príjemnej vône pre Pána. Pridá sa k tomu aj potravinová a nápojová obeta a cap na obeť za hriech. ²⁵ Kňaz sprostredkuje celej izraelskej pospolitosti zmierenie a odpustí sa im. Veď bolo len nedopatrenie a oni priniesli ako obeť dar celostnú žertvu Pánovi a k tomu aj obeť za hriech pre Pána za svoju neopatrnosť. ²⁶ Odpustí sa teda celej izraelskej pospolitosti i cudzincom, ktorí sa u nich zdržujú. Nedopatrenie bude na ľarchu celej pospolitosti.

²⁷ Ak z nedopatrenia zhreší jednotlivец, prinesie jednu ročnú kozu na obeť za hriech ²⁸ a kňaz človekovi; čo sa prehrešil z neopatrnosti, sprostredkuje zmierenie. Ak zhrešil neúmyselne pred Pánom, vykoná sa nad ním zmierenie a odpustí sa mu. ²⁹ Ten istý zákon platí pre vás, čo ste s narodili v krajine medzi Izraelitmi, ako i pre cudzinca, ktorý sa u vás zdržiava, ak pôjde o toho, čo sa previnil z neopatrnosti.

³⁰ No ak niekto zhreší úmyselne, či domorodec alebo cudzinec, ten sa rúha Pánovi, taký človek musí byť vyhubený spomedzi svojho ľudu. ³¹ Opovrhol Pánovým slovom a porušil jeho príkaz. Takého človeka nech bez milosti zahubia a jeho vina ostane na ňom!“

Trest narušiteľov soboty. - ³² Keď boli Izraeliti na púšti, prichytili istého muža, ktorý v sobotňajší deň zbieral drevo. ³³ A tí, čo ho prichytili pri zbieraní, priviedli ho k Mojžišovi a Áronovi a k celej izraelskej pospolitosti. ³⁴ Oni ho uväznili, lebo sa ešte nevedelo, čo s ním treba urobiť. ³⁵ Tu povedal Pán Mojžišovi: „Ten muž musí zomrieť. Celá izraelská pospolitosť ho ukameňuje mimo tábora.“ ³⁶ Celá izraelská pospolitosť ho teda vyviedli pred tábor a tam ho na smrť ukameňovali, ako prikázal Pán Mojžišovi.

Kystky na obrube plášťa. - ³⁷ Pán hovoril Mojžišovi: ³⁸ „Hovor Izraelitom a povedz im, aby si urobili na okrajoch plášťa kystky - oni aj ich potomci -, a na každú kystku nech pripevnia šnúru z belasého purpuru. ³⁹ Kystky vám budú slúžiť na to, že keď na ne pozriete, spomeniete si na Pánove príkazy, že ich máte plniť, aby ste nenasledovali žiadosti svojho srdca a svojich očí, ktoré by vás viedli, ⁴⁰ ale aby ste pamätali na všetky moje príkazy a nasledovali ich a aby ste takto boli svätí pre svojho Boha. ⁴¹ Ja, Pán, som váš Boh, ktorý som vás vyviedol z egyptskej krajiny, aby som bol vašim Bohom, ja, Pán, váš Boh.“

XVI. Koreho vzburá. - ¹ A Kore, syn Isaara, syna Kaátovho, syna Léviho, získal Rubenovcov, Eliabových synov Dátana a Ábirona a Feletovho syna Hona, pre svoju vec. ² Oni sa vzbúрили proti Mojžišovi spolu s dvestopäťdesiatimi mužmi z Izraela, boli to vodcovia pospolitosti, zástupcovia v zhromaždení, mužovia zvučného mena, ³ spojili sa proti Mojžišovi a Áronovi a povedali im: „Už je toho dosť, čo robíte! Veď celá pospolitosť, všetci sú svätí a Pán je uprostred nich. Prečo sa teda vyvyšujete nad Pánovu pospolitosť?!“

Mojžiš vyhlasuje Pánov rozsudok nad vzbúrencami. - ⁴ Keď to Mojžiš počul, padol na tvár. ⁵ Potom povedal Koremu a celej jeho skupine: „Ráno Pán oznámi, ktorí sú jeho a kto je svätý, aby sa k nemu približoval. Koho si on vyvolí, ten sa smie približovať k nemu. ⁶ Urobte teda toto: Vezmite si kadidelnice, Kore a celá jeho skupina, ⁷ ráno naberte ohňa a položte naň kadidlo pred Pánom! Koho si Pán vyvolí, ten bude zasvätený (Bohu). Nech vám to stačí, synovia Léviho!“ ⁸ A Mojžiš hovoril Koremu ďalej: „Počúvajte, synovia Léviho! ⁹ Málo vám je, že vás Izraelov Boh oddelil od izraelskej pospolitosti, aby ste sa mohli k nemu približovať a konať službu v Pánovom stánku, stáť pred celou pospolitosťou a slúžiť jej? ¹⁰ Dovoliť priblížiť sa tebe a všetkým tvojim bratom levitom s tebou a teraz žiadate aj kňazstvo?! ¹¹ Preto ste sa ty a celá tvoja skupina spikli proti Pánovi! Veď, ktože je Áron, že proti nemu brojíte?“

Dátanov a Ábironov odpor. - ¹² Potom dal Mojžiš zavolať Eliabových synov Dátana a Ábirona. Oni však odpovedali: „Nejdeme! ¹³ Je ti to málo, že si nás vyviedol z krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom, aby si nás nechal pohynúť na púšti? Chceš nad nami ešte aj neobmedzene vládnuť? ¹⁴ V skutočnosti si nás nevoviedol do nijakej krajiny, ktorá by oplývala mliekom a medom, a nedal si nám do vlastníctva nijaké pole ani vinicu! Chceš tu ľuďom ešte aj oči vylúpiť? My nejdeme!“ ¹⁵ Tu sa Mojžiš veľmi nahneval a hovoril Pánovi: „Neobráť sa k ich obetám! Veď som im nevzal ani len osla a nikdy nikomu z nich nič zlé neurobil!“

Pán tresce Koreho a jeho skupinu. - ¹⁶ Nato Mojžiš povedal Koremu: „Zajtra sa postavíš pred Pána, aj tvoja skupina: ty a tvoji a Áron. ¹⁷ Každý z vás vezme svoju kadidelnicu a vloží do nej kadidlo. Potom každý z vás prinesie svoju kadidelnicu pred Pána, dvestopäťdesiat kadidelníc, aj ty, aj Áron, každý bude mať svoju kadidelnicu.“ ¹⁸ Tu vzal každý svoju kadidelnicu, nakládli ohňa, naložili kadidlo a postavili sa pri vchode do stánku zjavenia, Mojžiš a Áron tiež. ¹⁹ Kore však zhromaždil proti nim celú pospolitosť pri vchode do stánku zjavenia. Tu sa celej pospolitosti zjavila Pánova sláva ²⁰ a Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: ²¹ „Oddel'te sa od tohoto ľudu, lebo ja ich v okamihu zničím!“ ²² Tu oni padli na tvár a vraveli: „Pane, ty Boh životného dychu každého tela, keď len jediný zhreší, chceš svoj hnev vyliť na všetkom ľude?“ ²³ Pán odpovedal Mojžišovi: ²⁴ „Povedz ľudu: Vzdial'te sa z okruhu stanu Koreho, Dátana a Ábirona!“

²⁵ Mojžiš sa zobral a, šiel k Dátanovi a Ábironovi a starší Izraela ho nasledovali. ²⁶ A povedal ľudu: „Vzdial'te sa od stanov týchto zlosynov a netýkajte sa ani najmenšieho z toho, čo im prináleží, aby ste neboli zachvátení spolu s nimi za všetky ich hriechy!“ ²⁷ I odstúpili z okruhu stanov Koreho, Dátana a Ábirona. Medzitým Dátan a Ábiron vyšli von a stáli pri vchode do svojich stanov so svojimi ženami a s väčšími i s menšími deťmi. ²⁸ Tu Mojžiš povedal: „Po tom poznáte, že ma poslal Pán, aby som urobil všetky tieto činy, a že som nič nerobil sám od seba: ²⁹ Ak títo zomrú tak, ako umierajú ostatní ľudia, a ak ich zastihne to, čo zastihúva ostatných ľudí, tak ma Pán neposlal. ³⁰ Ale ak Pán urobí niečo nezvyčajné, ak zem otvorí svoj pažerák a prehltnie ich so všetkým, čo majú, ak zaživa zostúpia do podsvetia, vedzte, že sa títo mužovia rúhali Pánovi!“ ³¹ A sotva dokončil tieto slová, rozpukla sa pod nimi pôda, ³² zem otvorila svoj pažerák a prehltna ich aj s ich rodinami a so všetkými ľuďmi, čo boli pri Korem, aj so všetkým ich majetkom. ³³ Takto zostúpili zaživa do podsvetia so všetkým čo mali, a zem

sa nad nimi zavrela, a tak zmizli spomedzi svojej pospolitosti. ³⁴ Všetok Izrael však, ktorý stál okolo nich, utekal na ich krik preč a hovoril: „Aby aj nás nepohltla zem!“

³⁵ Potom vyšiel od Pána oheň a usmrtil dvestopäťdesiat mužov, ktorí priniesli kadidlo.

Použitie kadidelníc vzbúrencov. - ³⁶ Pán hovoril Mojžišovi: ³⁷ „Prikáž synovi kňaza Árona Eleazarovi, aby pozbieral kadidelnice z pohoreniska a oheň odpratal na istú vzdialenosť. Ved' ony sú sväté. ³⁸ Kadidelnice tých, čo zhrešili proti svojmu životu, nech sa vytiahnu na plech a nech sa ním obtiahne oltár. Ved' ich priniesli Pánovi, a preto sú posvätené. Nech sú Izraelitom na výstrahu!“ ³⁹ I vzal kňaz Eleazar medené kadidelnice, ktoré si tí spálení priniesli, a vykoval ich na oplechovanie oltára ⁴⁰ ako výstražné znamenie pre Izraelitov, že nik nepovoláný, kto nepatrí k Áronovmu potomstvu, nesmie pristúpiť, aby páliť pred Pánom kadidlo, aby sa mu nestalo tak ako Koremu a jeho skupine - celkom tak, ako prostredníctvom Mojžiša prikázal Pán.

Potrebanie ľudu, ktorý šomral pre smrť Koreho. - ⁴¹ Na druhý deň celá izraelská pospolitosť reptala proti Mojžišovi a Áronovi: „Vy ste zabili Pánov ľud!“ ⁴² Keď sa ľud búril proti Mojžišovi a Áronovi, oni sa utiahli do stánku zjavenia, tu ich zakryl oblak a zjavila sa Pánova sláva! ⁴³ Keď Mojžiš a Áron vošli do stánku zjavenia, ⁴⁴ Pán povedal Mojžišovi: ⁴⁵ „Odíďte od tohoto ľudu lebo ja ho okamžite zničím!“ Tu oni padli na tvár ⁴⁶ a Mojžiš povedal Áronovi: „Vezmi kadidelnicu, naber do nej z oltára ohňa a nalož kadidla! Potom ho rýchlo zanes k ľudu a sprostredkuj mu zmierenie, lebo Pánov hnev už vyšľahol a mor už prepukol.“ ⁴⁷ Áron zobral (všetko) tak, ako nariadil Mojžiš, a utekal medzi ľud a mor naozaj už začal zúriť medzi ľuďmi. I okiadal a zmieroval ľud. ⁴⁸ A ako tak stál medzi mŕtvymi a živými, morová rana prestala. ⁴⁹ Tých, čo zahynuli na mor, bolo štrnásťtisíc sedemsto, okrem tých, ktorí zahynuli pre Koreho. ⁵⁰ Keď mor prestal, Áron sa vrátil k Mojžišovi ku vchodu do stánku zjavenia.

Nm17

XVII. Áronova palica sa rozzelenala. - ¹ Po tomto Pán povedal Mojžišovi: ² „Hovor s Izraelitmi a vezmi si od nich, od každého kmeňa, po jednej palici, teda od všetkých ich kniežat, od každého kmeňa, spolu dvanásť palíc. Meno každého napíš na jeho palicu! ³ Na Léviho palicu však napíš Áronovo meno, lebo len jedna palica bude prislúchať domu ich otcov. ⁴ Potom ich polož do stánku zjavenia pred zákon, kde sa ti ja zjavujem. ⁵ Palica toho, ktorého som si vyvolil, vypučí. Takto pred sebou umlčím šomranie Izraelitov, ktorým broja proti vám.“ ⁶ Keď to Mojžiš oznámil Izraelitom a keď mu všetky kniežatá dali svoje palice, každé knieža jednu, kmeň po kmeni, spolu teda dvanásť palíc - a medzi ich palicami bola aj Áronova palica -, Mojžiš položil palice pred Pána v stánku zjavenia. ⁸ Keď potom Mojžiš na druhý deň vošiel do stánku zákona, Áronova palica, tá, čo patrila kmeňu Léviho, vypučala! Vyhnala puky a rozkvitla a boli na nej dozreté mandle. ⁹ Tu Mojžiš vyniesol všetky palice spred Pána ku všetkým Izraelitom. Oni ich poznali a každý si vzal svoju palicu. ¹⁰ Pán však povedal Mojžišovi: „Áronovu palicu polož späť pred zákon, aby sa uchovala na výstražné znamenie pre poburovačov, aby bol koniec ich reptaniu predo mnou a aby oni nemuseli umierať.“ ¹¹ A Mojžiš to urobil. Ako mu Pán prikázal, tak urobil.

Dodatky k zákonom o kňazstve a levitoch. - ¹² Izraeliti potom vraveli Mojžišovi: „Pomrieme! Sme stratení, celkom stratení! Ved' ktokoľvek sa priblíži k Pánovmu stánku, musí zomrieť! Vari máme všetci do jedného pohynúť?!“

Nm18

XVIII.¹ Tu Pán hovoril Áronovi: „Ty, tvoji synovia a tvoj otcovský kmeň s tebou, vy budete zodpovední za previnenia na svätyni. Ty a tvoji synovia budete zodpovední za previnenia proti vášmu kňazskému úradu.² Priber však k sebe aj svojich bratov, tvoj otcovský kmeň, kmeň Léviho! Nech sa pripoja k tebe a nech ti pomáhajú - tebe a tvojim synom - pred stánkom zákona!³ Oni sa budú starať o to, čo budeš potrebovať ty a služba celého stánku. Nesmú sa však priblížiť k zariadeniu svätyne a k oltáru, aby neumreli a vy s nimi.⁴ Nech sú ti nápomocní a nech sa starajú o stánok zjavenia a o všetku jeho službu! Nik nepovoláný sa k vám nesmie pripojiť.⁵ Len vy budete obstarávať službu vo svätyni a na oltári aby už na Izraelitov nedoľahol hnev.⁶ To som ja vzal vašich bratov levitov spomedzi synov Izraela. Boli darovaní Pánovi, aby konali službu pri stánku zjavenia.⁷ Ty však a tvoji synovia s tebou vykonávajú svoj kňazský úrad vo všetkom, čo sa týka oltára a toho, čo je za oponou. Tam konajte svoju službu. Kňazstvo je dar, ktorý som vám dal; keby sa priblížil nepovoláný, nech zomrie!“

Kňazské dôchodky. - ⁸ Pán hovoril Áronovi: Ja ti dávam na starosť moje pozdvihované obety. Zo všetkých posvätných darov Izraelitov prenechávam časť tebe a tvojim synom ako náležitosť s večným ustanovením.⁹ Zo svätosvätých obiet - ak nie sú spálené úplne - toto bude tvoje: všetky obetné dary, ktoré prinesú mne pri všetkých potravinových obetách, pri obetách za hriech a pri obetách za spreneveru.¹⁰ Ako svätosväté bude patriť tebe a tvojim synom. Budeš ich jesť na svätom (mieste); môžu ich jesť všetci. Budú pre teba ako sväté.

¹¹ Aj toto bude tvoje: pozdvihovaná obeta darov a podávacia obeta Izraelitov. Ponechávam ju tebe a tvojim synom a dcéram ako náležitosť s večným ustanovením. Môže ich jesť každý, kto je v tvojej rodine čistý.¹² Všetok najlepší olej, mušt, zrna, najlepšie z toho, čo oni dajú Pánovi, ponechávam tebe.¹³ Prvotiny zo všetkej úrody, ktorá bude v ich krajine a ktoré prinesú Pánovi budú tvoje môže z toho jesť každý, kto je v tvojej rodine čistý.¹⁴ Všetko, čo bude v Izraeli zasvätené bezvýhradne, bude tvoje.¹⁵ Všetko, čo otvára materský život zo všetkých živočíchov, ktoré sa prinášajú Pánovi, či je to človek alebo dobytok, bude tvoje; ľudské prvorodené však necháš v každom prípade vykúpiť, aj prvouliahnuté z nečistých zvierat dovoľíš vykúpiť.¹⁶ Čo má byť vykúpené, necháš po mesiaci vykúpiť podľa odhadnej ceny, za päť šeklov podľa posvätnnej váhy, čiže dvadsať gerov za šekel.¹⁷ Prvouliahnuté z hovädzieho dobytku, z oviec a kôz nenecháš vykúpiť; tie sú sväté. Ich krv vylej na oltár a ich loj spál na oltári ako zápalnú obetu príjemnej vône pre Pána.¹⁸ Ich mäso však je tvoje. Tvoje sú aj podávané prsia a pravá lopatka.¹⁹ Všetky podávacie obety zo svätých darov, ktoré Izraeliti prinášajú Pánovi, ponechávam tebe, tvojim synom a dcéram ako náležitosť s večným ustanovením. Toto je večne platná zmluva soli pred Pánom pre teba, aj pre tvoje potomstvo.“

Zákon o desiatkoch. - ²⁰ Pán hovoril Áronovi: „Ty nebudeš mať v ich krajine nijaký dedičný majetok a nedostaneš nijaký podiel medzi nimi. Ja som tvoj podiel a tvoje dedičstvo medzi Izraelitmi.

²¹ Synom Léviho týmto dávam všetky desiatky v Izraeli ako dedičný majetok na odmenu za ich služby, ktoré vykonávajú, za službu pri stánku zjavenia.²² Izraeliti nesmú viac pristúpiť k stánku zjavenia, lebo by na seba uvalili hriech, ktorý značí smrť.²³ Iba leviti budú mať na starosti službu v stánku zjavenia a budú zodpovední za ich previnenie; to je navždy platné ustanovenie pre všetky pokolenia, ale medzi Izraelitmi nesmú mať dedičný majetok.²⁴ Veď ja ponechávam levitom ako dedičný majetok desiatky, ktoré prinášajú Izraeliti Pánovi ako dávky. Preto som v ich prípade nariadil, že nesmú mať medzi Izraelitmi nijaký dedičný majetok.“

Dávky levitov pre kňazov. - ²⁵ Pán hovoril Mojžišovi: ²⁶ „Hovor levitom a oznám im: Keď dostanete od Izraelitov desiatky, ktoré som vám určil od nich ako dedičný majetok, prineste z toho pozdvihovaciu obetu pre Pána, desatinu z desatiny.²⁷ A táto podávacia obeta sa vám bude počítať ako odovzdávanie zrna z humna alebo prebytok z lisu ostatných Izraelitov.²⁸ Zo všetkých svojich desiatkov, ktoré dostanete od Izraelitov, aj vy odovzdáte pozdvihovaciu obetu pre Pána; a túto pozdvihovaciu obetu pre Pána odovzdáte kňazovi Áronovi.²⁹ Zo všetkých svojich desiatkov dáte vždy na pozdvihovaciu obetu pre Pána to najlepšie zo všetkého

ako svätú náležitosť. ³⁰ A povedz im: Keď budete z toho dávať to najlepšie, bude sa to levitom tak počítať ako ostatným Izraelitom výnos z humna a lisu. ³¹ Toto môžete jesť na ktoromkoľvek svojom mieste aj vy, aj vaše rodiny, lebo to je odmena za vašu službu pri stánku zjavenia. ³² Iba ak odovzdáte najlepšie, neprivoláte si previnenie na seba, neznesvätíte posvätné dary Izraelitov a nezomriete za to.“

Nm19

XIX. Dodatok k zákonu o čistote. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi: ² „Toto je zákonné ustanovenie, ktoré dal Pán, keď nariadil: Povedz Izraelitom, aby ti priviedli bezchybnú červenú jalovicu, ktorá nemá chyby a ktorá dosiaľ nenesila jarmo. ³ Odovzdajte ju kňazovi Eleazarovi! Potom ju vyvedú von pred tábor a zabijú pred jeho očami! ⁴ Nato kňaz Eleazar vezme prstom niečo z jej krvi a sedem ráz pokropí jej krvou smerom ku vchodu do stánku zjavenia. ⁵ Potom ju spália pred jeho očami; jej kožu, mäso, krv i trus spália spolu. ⁶ Tu vezme kňaz cédrové drevo, yzop a karmazínové nite a hodí to do ohňa, v ktorom spaľujú jalovicu. ⁷ Nakoniec si kňaz vyperie šaty a okúpe si telo vo vode. Potom môže opäť vojsť do tábora, ale kňaz ostane až do večera nečistý. ⁸ Aj ten, čo ju spálil, musí si vyprať šaty a telo okúpať vo vode a bude do večera nečistý. ⁹ Nato muž, ktorý je čistý, pozbiera popol z jalovice a uloží ho na čistom mieste mieste tábora. Uschová sa pre izraelskú pospolitosť na prípravu očistnej vody; to je obeta za hriechy. Ten, čo zbieral popol z jalovice, musí si vyprať šaty a bude do večera nečistý.

Použitie očistnej vody. - Pre Izraelitu i cudzinca, ktorý sa u vás zdržiava, platí na večné veky toto ustanovenie: ¹¹ Kto sa dotkne mŕtveho alebo nejakej mŕtvol, bude sedem dní nečistý. ¹² Na tretí a siedmy deň sa dá zmierovať a potom bude čistý. Ak sa však na tretí a siedmy deň nedá zmierovať, nebude čistý. ¹³ Každý, kto sa dotkne mŕtvol človeka a nedá sa zmieriť, poškvŕni Pánov príbytok. Takýto človek musí byť vyobcovaný z Izraela. Pretože nebol pokropený očistnou vodou, ostane nečistý. Jeho nečistota ostane na ňom.

¹⁴ Zákon znie takto: Ak umrie nejaký človek v stane, tak každý, kto do stanu vstúpi, i každý, kto v stane býva, bude sedem dní nečistý. ¹⁵ Aj každá otvorená nádoba, ktorej vrchnák nie je zaviazaný povrázkom, bude nečistá. ¹⁶ Tiež sedem dní bude nečistý, kto sa dotkne zabitého mečom na voľnom poli alebo niekoho, kto nešťastne zahynul, alebo nejakej ľudskej kosti, alebo hrobu. ¹⁷ Pre každého, kto sa takto poškvŕni, vezme sa niečo z popola zo spálenej obety za hriech a v nádobe sa to zaleje živou vodou. ¹⁸ Potom muž, ktorý je čistý, vezme yzop, namočí ho do vody a pokropí stan, všetko jeho zariadenie i všetky osoby, ktoré sa v ňom nachodia. Takisto toho, kto sa dotkol kosti, zabitého alebo akokoľvek zahynutého, alebo hrobu. ¹⁹ Teda ten, kto je čistý, pokropí na tretí a siedmy deň nečistého. Keď ho na siedmy deň zmieri, ten si vyperie šat a okúpe sa vo vode a večer bude už čistý. ²⁰ Ak bude niekto nečistý a nedá sa zmieriť, takého človeka treba z pospolitosti vyobcovať, lebo poškvŕnil Pánovu svätyňu. Keďže nebol pokropený očistnou vodou, ostáva nečistý. ²¹ Toto nech je pre vás večne platný zákon! Aj ten, kto kropí očistnou vodou, nech si operie šaty. Ktokoľvek sa dotkne očistnej vody, bude do večera nečistý. ²² Čohokoľvek sa nečistý dotkne, bude nečisté, a takisto osoba, ktorá sa dotkne jeho, bude do večera nečistá.“

Nm20

XX. Máriina smrť a vzburá v Meríbe. - ¹ V prvom mesiaci v štyridsiatom roku prišli Izraeliti, celá ich pospolitosť, na púšť Sin a ľud sa utáboril v Kádeši. Tam zomrela Mária a tam ju i pochovali.

A keď ľud nemal vody, zhŕkli sa proti Mojžišovi a Áronovi ³ a ľud sa vadal s Mojžišom a kričal: „Kiežby sme boli (aj my) pomreli, keď zahynuli naši bratia pred Pánom! ⁴ Prečo ste doviedli Pánovu pospolitosť na túto púšť? Aby sme pomreli aj s naším dobytkom? ⁵ Prečo ste nás len vyviedli z Egypta a priviedli na toto zlé miesto, do kraja, kde niet zrna, ani fig, ani viníc, ani granátových jabĺk, ba ani len vody na pitie?“ ⁶ Vtedy Mojžiš a Áron odišli od pospolitosti ku vchodu do stánku zjavenia a padli na tvár. I zjavila sa im Pánova sláva ⁷ a Pán povedal Mojžišovi: ⁸ „Vezmi si palicu a zhromaždi pospolitosť, ty a tvoj brat Áron, a pred ich očami rozkážte skale, aby dala vodu. Vyvedieš vodu zo skaly a napojíš pospolitosť i jej dobytok.“ ⁹ Mojžiš vzal palicu z jej miesta pred Pánom, ako mu prikázal. ¹⁰ Potom Mojžiš s Áronom zhromaždili pospolitosť pred skalou a Mojžiš im povedal: „Počujte, vy buriči: Budeme vám môcť vyvieť vodu z tejto skaly?“ ¹¹ Nato Mojžiš zdvihol ruku a dva razy udel palicou po skale. I vyliala sa voda prúdom a napila sa pospolitosť aj jej dobytok. ¹² Ale potom Pán povedal Mojžišovi a Áronovi: „Pretože ste mi neverili a neoslávili ste ma pred očami Izraelitov, nevovediete tento ľud do krajiny, ktorú im dám.“ ¹³ To sú vody Meríby (Vody zvady), kde sa Izraeliti vadili s Pánom a (kde) sa na nich oslávil.

Od Kádeša až do Zajordánska 20,14 - 21,35

Vyjednávanie s Edomčanmi. - ¹⁴ Mojžiš ešte z Kádeša poslal poslov k edomskému kráľovi: „Toto ti odkazuje tvoj brat Izrael: Ty poznáš všetky strasti, ktoré nás zastihli: ¹⁵ Naši otcovia zostúpili do Egypta a bývali sme dlhý čas v Egypte. Egypťania zle zaobchádzali s nami i s našimi otcami. ¹⁶ Volali sme o pomoc k Pánovi, on počul náš nárek a poslal nám anjela, ktorý nás vyviedol z Egypta. Teraz sme v Kádeši, v meste na hranici tvojho územia. ¹⁷ Chceli by sme prejsť cez tvoju krajinu. Nepôjdeme po poli ani cez vinice, ani nebudeme piť vodu z tvojich studní. Pôjdeme po kráľovskej ceste, neodchýlime sa ani napravo, ani naľavo kým neprejdeme tvojím územím.“ ¹⁸ Ale Edom im odpovedal: „Cez moje územie nepôjdeš! Ináč ťa napadnem mečom!“ ¹⁹ Izraeliti mu odkázali: „Pôjdeme po hlavnej ceste a ak budeme piť - ja a môj dobytok - z tvojej vody, zaplatím to. Nežiadam nič inšie, iba prejsť svojimi nohami.“ ²⁰ Ale on odpovedal: „Neprejdeš!“ A hneď nato Edom vytiahol proti nim s veľkým množstvom a ozbrojenou rukou. ²¹ Keď teda Edom odmietol povoliť Izraelitom prechod cez svoje územie, Izrael sa mu vyhol.

Áronova smrť - ²² Takto vyrazila celá izraelská pospolitosť z Kádeša a došla k vrchu Hor. ²³ Tu na vrchu Hor, ktorý je na hraniciach edomskej krajiny, povedal Pán Mojžišovi a Áronovi: ²⁴ „Áron sa pripojí k svojmu ľudu, lebo nevojde do krajiny, ktorú dávam Izraelitom, lebo ste sa sprotivili pri vode Meríby môjmu rozkazu. ²⁵ Vezmi Árona a jeho syna Eleazara vyveď ich na vrch Hor. ²⁶ Tam vyzlečieš Árona z jeho rúcha a oblečieš doň jeho syna Eleazara, lebo Áron sa tam pripojí k svojim príbuzným.“ ²⁷ A Mojžiš urobil tak, ako nariadil Pán; vystúpili pred očami celej pospolitosti na vrch Hor. ²⁸ Tu Mojžiš vyzliekol Árona z jeho rúcha a obliekol doň jeho syna Eleazara. A tam na končiarí vrchu Áron zomrel. Mojžiš a Eleazar potom zišli z vrchu dolu; ²⁹ a keď všetok ľud videl, že Áron umrel, celá Izraelova rodina ho tridsať dní oplakávala.

XXI. Boj s aradským kráľom. - ¹ Keď sa Kanaánčan, kráľ z Aradu, ktorý býval v Negebe, dozvedel, že Izraeliti tiahnu cestou popri Atarim, napadol Izraelitov a niekoľko z nich zajal. ² Vtedy Izrael urobil sľub a povedal: „Ak vydáš tento ľud do mojej moci, vykonám na ich

mestách kliatbu zničenia.“³ Pán vypočul Izraelovu žiadosť a vydal mu Kanaánčanov a on rozšíril na nich a na ich mestá kliatbu zničenia. I nazvali to miesto Horma.

Medený had. -⁴ Od vrchu Hor tiahli ďalej smerom k Červenému moru, aby obišli edomskú krajinu. Cestou bol ľud netrpezlivý,⁵ ľud šomral proti Bohu a proti Mojžišovi: „Prečo ste nás vyviedli z Egypta? Aby sme pomreli na púšti? Niet chleba, niet vody a tento biedny pokrm sa nám už hnusí!“⁶ Za to Pán poslal na ľudí jedovaté hady. Ony hrýzli ľud a z Izraelitov mnoho ľudí pomrelo.⁷ Tu prišiel ľud k Mojžišovi a povedal: „Zhrešili sme, keď sme šomrali proti Pánovi a proti tebe. Pros za nás u Pána, aby od nás odňal hady!“ A Mojžiš prosil za ľud.⁸ Tu Pán povedal Mojžišovi: „Urob medeného hada a vyves ho na žrd! Potom každý kto naň pozrie, ostane nažive. Mojžiš teda urobil medeného hada a vyvesil ho na žrd. A keď niekoho hady uhryzli a on pozrel na medeného hada, ostal nažive.

Cesta Izraelitov k rieke Arnon. -¹⁰ Potom Izraeliti išli ďalej a táborili v Obote.¹¹ Keď sa z Oboty vzdialili, utáborili sa v Jeabarime, na púšti východne od Moabska.¹² Odtiaľ sa pobrali ďalej a táborili pri potoku Zared.¹³ Keď sa odtiaľ pohli, utáborili sa zasa pozdĺž Arnonu, ktorý je v púšti a ktorý priteká z amorejského územia. Arnon je moabskou hranicou medzi Moabčanmi a Amorejčanmi.¹⁴ Preto sa hovorí v „Knihe bojov Pánových“:

¹⁵ „Vaheb v Sufe a údolia Arnonu,
svahy údolí, čo sa tiahnu do krajiny Ar
a opierajú sa o hranicu Moabska.“

¹⁶ Odtiaľ tiahli k Bére. To je studnica, o ktorej hovoril Pán Mojžišovi: „Zhromaždi ľud, nech im dám vody!“¹⁷ Vtedy Izrael spieval túto pieseň:

¹⁸ „Vyras studnička! Prespevujte jej!
Studnica, ktorú kopali kniežatá,
vznešení ľudu ju vyhĺbili
svojimi žezlami, svojimi palicami!“

Z púšte potom tiahli do Matany,¹⁹ z Matany do Nahalielu, z Nahalielu do Bamotu,²⁰ z Bamotu do údolia v Moabských stepiach, na výšinu Fasgy, ktorá hľadá do pustatiny.

Boj a víťazstvo nad amorejským kráľom Sehomom. -²¹ Izrael poslal poslov k amorejskému kráľovi Sehomovi a odkázal mu: ²² Chcel by som prejsť cez tvoju krajinu. Nevstúpime ti ani na pole, ani do vinice, nebudeme piť vodu z tvojich studníc. Pôjdeme po kráľovskej ceste, kým neprejdeme tvoje územie.“²³ Ale Sehon nedovolil Izraelitom prejsť cez svoje územie. Ba zhromaždil všetko svoje vojsko a vytiahol proti Izraelitom na púšť, a keď prišiel do Jasy, napadol Izrael.²⁴ Ale Izrael ho bil ostrým meča a zaujal jeho krajinu od Arnonu až po Jabok, až po územie Amonitov. Amonskaou hranicou bol Jezer.²⁵ Izrael zaujal všetky tamjšie mestá a osadil sa vo všetkých amorejských mestách, v Hesebone a vo všetkých dedinách.²⁶ Hesebon bolo mesto amorejského kráľa Sehona. On predtým viedol vojnu s predchádzajúcim moabským kráľom a vyrval mu z rúk celú krajinu až po Arnon.²⁷ Preto pospevovali (uštípačne) pesničkári:

²⁸ „Poďte do Hesebonu,
vystavané a opevnené bude Sehonovo mesto!

Veď z Hesebona vyšľahol oheň,
plameň zo Sehonovho hradu,
strávil moabský Ar dočista,
popálil arnonské výšiny.

²⁹ Beda ti, Moabsko!
Stratený si, Kamošov ľud!
Opustil svojich synov na úteku
a svoje dcéry v zajatí amorejského kráľa Sehona.

³⁰ Lež my sme ho ničili strelami,
Hesebon bol stratený až po Dibon
a pustošili sme ich v Nofe,
ktorý leží pri Madabe.“

Vít'azstvo nad bášanským kráľom Ogom. - ³¹ Keď sa Izraeliti osadili v krajine Amorejčanov, ³² Mojžiš poslal vyzvedieť sa o Jezeri. Potom ho zaujali aj s jeho osadami a vyhnaní Aramejčanov, ktorí tam bývali.

³³ Nato sa obrátili a tiahli smerom k Bášanu. Tu pri Edrei vytiahol proti nim do boja so všetkým svojím vojskom bášanský kráľ Og. ³⁴ Pán však povedal Mojžišovi: „Neboj sa ho! Dám ti ho do rúk so všetkým jeho vojskom a s celou jeho krajinou a ty s ním naložíš, ako si urobil s amorejským kráľom Sehom, ktorý sídlil v Hesebone!“ ³⁵ Zabili ho teda, aj jeho synov a všetko jeho vojsko, takže mu neostal nik, čo by bol utiekol, a jeho krajinu zaujali.

Balám a jeho proroctvo 22 - 24

Nm22

XXII. Moabský kráľ prvý raz povoláva amonského veštca Baláma. - ¹ Potom šli Izraeliti ďalej a utáborili sa na Moabských stepiach pri Jordáne naproti Jerichu. ² Keď Seforov syn Balak videl, čo všetko Izrael urobil Amorejčanom, ³ Moab sa veľmi bál tohoto národa, lebo bol veľký, a schytila ho hrôza pred Izraelitmi. ⁴ Moabčania povedali madiánskym starším: „Tento huf nám pozerie všetko vôkol nás, ako dobytok spása trávu na poli! A Seforov syn Balak, ktorý bol toho času moabským kráľom, ⁵ poslal poslov k Beorovmu synovi Balámovi do Petoru na Eufrate, do krajiny jeho národa, aby ho privolať, a odkázal mu: „Je tu ľud, čo vyšiel z Egypta. Roztiahol sa už po celej krajine a usalašil sa naproti mne. ⁶ Príď teda a prekľaj mi tento ľud, lebo je silnejší ako ja. Možno ho potom porazím a vyženiem z krajiny, lebo viem, že koho ty požehnáš, je požehnaný a koho ty prekľaješ, je prekliaty.“

⁷ I vybrali sa moabskí starší a madiánski starší s odmenou za veštbu v rukách, prišli k Balámovi a odovzdali Balakov odkaz. ⁸ On im povedal: „Ostaňte túto noc tu a potom vám dám odpoveď podľa toho, čo mi povie Pán.“ Moabskí náčelníci ostali teda u Baláma.

⁹ Boh prišiel k Balámovi a povedal mu: „Čo sú to za muži u teba?!“ ¹⁰ Balám odpovedal Bohu: „Seforov syn Balak, moabský kráľ, mi odkázal: ¹¹ Je tu ľud, čo vyšiel z Egypta, a roztiahol sa už po celej krajine. Príď teda a zariekni mi ho! Hádám potom budem môcť začať s ním bojovať a vyženiem ho.“ ¹² Boh však povedal Balámovi: „Nesmieš s nimi ísť! Nesmieš prekliat ten ľud, lebo je požehnaný!“ ¹³ Keď Balám ráno vstal, povedal Balakovým náčelníkom: „Choďte len do svojej krajiny, lebo Pán mi nedovolil ísť s vami.“ ¹⁴ Moabskí predáci sa pobrali a keď došli k Balakovi, povedali mu: „Balám sa zdráhal ísť s nami.“

Balak pozorne posielá po Baláma. - ¹⁵ Nato Balak opäť poslal popredných mužov, viacerých a vznešenejších, ako boli prví. ¹⁶ Keď prišli k Balámovi, povedali mu: „Toto odkazuje Seforov syn Balak: Neotáľaj prísť ku mne! ¹⁷ Bohato ťa odmením a urobím všetko, čo mi povieš. Len príď a zariekni mi tento ľud!“ ¹⁸ Ale Balám odvetil Balakovým služobníkom: „Keby mi dal Balak toľko striebra a zlata, koľko sa zmestí do jeho domu, nebudem môcť robiť proti rozkazu Pána svojho Boha, ani viac, ani menej. ¹⁹ Ale zostaňte tu aj vy túto noc, aby ste

sa dozvedeli, čo mi ďalej povie Pán.“²⁰ Pán za noci prišiel k Balámovi a povedal mu: „Ak ťa títo mužovia prišli zavolať, tak sa vyber a choď s nimi! Ale smieš robiť len to, čo ti prikážem ja!“²¹ Ráno potom Balám vstal, osedlal svoju oslicu a odišiel s moabskými predákmi.

Baláмова oslica rozpráva. -²² Potom sa Boh rozhneval, že (Balám) už aj sám chcel ísť, a Pánov anjel mu zastúpil cestu, aby ho zadržal. Niesol sa totiž na oslici a sprevádzali ho jeho dvaja sluhovia.²³ Keď oslica videla na ceste stáť Pánovho anjela s vytaseným mečom v ruke vybočila z cesty a išla poľom. Balám oslicu bil, aby ju zavrátil na cestu.²⁴ Tu sa anjel postavil do úžľabiny medzi vinicami, kde stál z oboch strán múr.²⁵ Keď oslica zočila Pánovho anjela, pritisla sa o múr a Balámovi pritlačila o múr nohu. I bil ju znova.²⁶ Pánov anjel ho zasa predišiel a zastal si na úzkom mieste, kde sa nedalo vyhnúť ani napravo, ani naľavo.²⁷ A keď Baláмова oslica zbadala Pánovho anjela, padla pod Balámom. Balám sa rozhneval a ťal oslicu palicou.²⁸ Tu Pán otvoril oslici ústa a povedala Balámovi: „Čo som ti urobila, že si ma už tri razy bil?“²⁹ Balám odvetil oslici: „Lebo si si robila posmech zo mňa. Keby som mal poruke meč, tak by som ťa zabil.“³⁰ Oslica odpovedala Balámovi: „A nie som ja tvoja oslica, na ktorej oddávna až dodnes jazdievaš? A urobila som ti niekedy niečo takéto?“ On odpovedal: „Nie!“³¹ Tu Pán otvoril Balámovi oči a zbadal, že na ceste stojí Pánov anjel s vytaseným mečom v ruke. Poklonil sa a vrhol sa na tvár.³² Pánov anjel mu povedal: „Prečo si už tri razy bil svoju oslicu? Pozri, ja sám som prišiel, aby som ťa zadržal, lebo táto cesta je proti mojej vôli.“³³ Oslica ma zbadala a tri razy sa mi vyhla. Keby sa mi nebola vyhla, bol by som ťa už zahubil. Ju by som však bol nechal nažive.“³⁴ Tu Balám povedal Pánovmu anjelovi: „Previnil som sa. Nevedel som, že sa mi ty staviaš do cesty. Teraz však, ak sa ti to neprotiví, vrátim sa späť.“³⁵ Pánov anjel však odvetil Balámovi: „Len choď s mužmi! Ale hovoriť budeš iba to, čo ti prikážem ja!“ A Balám šiel s Balakovými náčelníkmi.

Balámov príchod k Balakovi. -³⁶ Keď Balak počul, že sa blíži Balám, šiel mu v ústrety do moabského Iru, ktorý je na samých hraniciach arnonského územia.³⁷ A Balak povedal Balámovi: „Či som neposlal opäť po teba, aby som ťa privolal? Prečo si neprišiel hneď ku mne? Nie som vari schopný odmeniť ťa?“³⁸ Balám odpovedal Balakovi: Nuž prišiel som k tebe, ale sotva budem môcť niečo hovoriť. Povieť iba to slovo, ktoré mi vloží do úst Boh.“

³⁹ Potom išli Balak s Balámom ďalej a došli do Kirjat-Chusot.⁴⁰ A keď Balak obetoval býky a ovce, poslal z nich Balámovi a náčelníkom, čo boli s ním.

Prvé Balámove požehnanie. -⁴¹ Na druhý deň ráno vzal Balak Baláma so sebou a zaviedol ho na Bamot-Bál, odkiaľ bolo vidieť zadné (voje) izraelského ľudu.

Nm23

XXIII.¹ Tu povedal Balám Balakovi: „Postav mi tu sedem oltárov a prichystaj sedem býčkov a sedem baranov!“² A Balak urobil, ako si Balám žiadal. Nato Balak a Balám obetovali na každom oltári po jednom býčkovi a jednom baranovi.³ Potom povedal Balám Balakovi: „Počkaj pri svojej zápalnej žertve, ja odídem, azda sa mi zjaví Pán. A čo mi dá vedieť, oznámim ti.“ I odobral sa na osamelé miesto.⁴ A Boh sa ozaj zjavil Balámovi, ktorý mu povedal: „Postavil som sedem oltárov a na každom oltári som obetoval býčka a barana.“⁵ Nato Pán vložil do Balámových úst slová a povedal mu: „Vráť sa k Balakovi a takto rozprávaj!“⁶ Keď sa k nemu vrátil, videl, že Balak stojí ešte pri svojej zápalnej žertve a pri ňom všetci moabskí predáci.⁷ Tu predniesol svoj oslavný spev a hovoril:

Z Aramu ma Balak priviedol,
od vrchov východu moabský kráľ:
Pod', prekľaj mi Jakuba,
pod' zlorečiť Izraelovi!

⁸ Akože môžem prekliat', koho nepreklína Boh?
Akože môžem zlorečiť', komu nezlorečí Pán?

⁹ Ved' ho vidím z vrchu skál,
z výšin sa naň dívam:

Hľa, ľud, čo osamote býva si
a neráta sa medzi národy.

¹⁰ Kto len spočíta Jakubov (rod) ako prach?!
Kto poráta čo len štvrtinu Izraela?!
Kiežby som zomrel smrťou spravodlivých,
kiežby moja budúcnosť bola ako jeho!“

¹¹ Tu povedal Balak Balámovi: „Čo si mi to urobil? Zavolať som ťa prekliat' mojich nepriateľov, a ty ich bohato žehnáš!“ ¹² Ale on mu odpovedal: „Či nemám dbať, aby som hovoril to, čo mi vložil do úst Pán?“

Druhé Balámovo požehnanie. - ¹³ Potom vravel Balak Balámovi: „Pod' so mnou na iné miesto, odkiaľ ho uvidíš celého. Teraz vidíš len poslednú časť. Potom mi ho odtiaľ prekláajes!“

¹⁴ I vzal ho so sebou na strážne miesto na končiar Fasgy, postavil sedem oltárov a na každom obetoval po jedno býčkovu a jednom baranovi. ¹⁵ Nato povedal Balakovi: „Ostaň tu pri svojej zápalne žertve, ja počkám na zjavenie.“

¹⁶ Balámovi sa zjavil Pán, vložil mu do úst slová a povedal: „Vráť sa k Balakovi a takto hovor!“ ¹⁷ Keď došiel k nemu, on stál ešte pri svojej zápalnej žertve a pri ňom moabskí náčelníci. Balak sa ho opýtal: „Čo hovoril Pán?“

¹⁸ Tu on predniesol svoj oslavný spev a vravel:
„Vstaň, Balak, a počúvaj!
Nakloň ku mne sluch, Seforov syn!

¹⁹ Boh nie je ako človek, že by luhal,
ani ako syn človeka, že by ľutoval!
Azda by povedal, a nevykonan,
hovoril var', a nesplnil?

²⁰ Hľa, dostal som rozkaz požehnať,
nuž požehnávam a nezmením to:

²¹ Nevidno nešťastia v Jakubovi
a nebadat' strasti v Izraelovi.
Pán, jeho Boh, je s ním
a jasot, patriaci kráľovi, je v ňom.

²² Boh, ktorý ho vyviedol z Egypta,
je preň ako zubrie rohy.

²³ Ved' niet hádačstva v Jakubovi
a niet veštestva v Izraelovi.
Keď je na to čas, oznamuje sa Jakubovi
a Izraelovi, čo urobí Boh.

²⁴ Hľa, ten ľud sa dvíha sťa levica,
ako lev vstáva.
Nel'ahne, pokým korist' nezhltnie

a nevypije krv zabitých.“

²⁵ Balak povedal Balámovi: „Keď mu nemôžeš zlorečiť, aspoň mu nežehnaj,“ ²⁶ Balám mu odpovedal: „Nevravel som ti: „Všetko, čo povie Pán, musím urobiť?“

Tretie Balámovo požehnanie. - ²⁷ Potom Balak povedal Balámovi: „Pod', zavediem ťa ešte na iné miesto. Možnože zaľúbi sa Bohu aby si mi ho odtiaľ prekliat.“ ²⁸ A Balak zobral Baláma na vrch Fegor, ktorý sa dvíha nad pustatinou. ²⁹ Tu Balám povedal Balakovi: „Vystav mi tu sedem oltárov a prichystaj mi sedem býčkov a sedem baranov!“ ³⁰ Balak urobil ako si želal Balám, a na každom oltári obetoval jedného býčka a jedného barana.

Nm24

XXIV. ¹ Balám však poznal, že Pánovi sa zaľúbilo požehnať Izrael, preto neodíšiel ako predtým za veštbou, ale obrátil sa tvárou k púšti. ² Keď Balám zdvihol oči a videl táboriť Izrael podľa jeho kmeňov, prišiel naň duch Boží ³ a (Balám) predniesol svoj oslavný spev a hovoril:

„Výrok Baláma, Beorovho syna,
hovori muž s prenikavým zrakom;
⁴ takto hovorí ten, čo načúva slová Božie,
ten, čo hľadá na tvár Všemohúceho,
zajatý vytržením, no s otvorenými očami:

⁵ Jak krásne sú, Jakub, stany tvoje,
tvoje príbytky, Izrael!

⁶ Ako potočné údolia, čo sa v diali tiahnu,
ako záhrady pozdĺž potoka,
sťa duby, čo zasadil Pán,
sťa cédre pri vodách.

⁷ Voda sa rinie z jeho vedier
a jeho semeno je v hojnej vlahe.
Jeho kráľ bude vyvýšený nad Agaga
a vezme mu kráľovstvo.

⁸ Boh, ktorý ho vyviedol z Egypta,
je preň ako rohy zubrie.
Pohlť národy, nepriateľov svojich,
poláme im kosti, šípami svojimi ich zničí.

⁹ Stočil sa, leží sťa lev,
ako levica - ktože ho vyruší?

Ten, kto ťa požehná, nech je požehnávaný,
kto ťa prekľaje, nech bude prekliaty!“

¹⁰ Balak sa rozhneval na Baláma, splasol rukami a povedal Balámovi: „Zavolať som ťa, aby si prekliat mojich nepriateľov, a ty si ich už tri razy požehnal. ¹¹ Už sa aj ber domov! Chcel som ťa bohato odmeniť, ale Pán ťa pripravil o odmenu!“ ¹² Balám však odvetil Balakovi: „A nehovoril som už tvojim poslom, ktorých si ku mne poslal: ¹³ „Aj keby mi dal Balak toľko striebra a zlata, koľko sa zmestí do jeho domu, nebudem môcť robiť proti Pánovmu rozkazu a vykonať niečo sám od seba, či dobré alebo zlé; smiem zvestovať iba to, čo mi zvestuje Pán!““

¹⁴ A pretože už odchádzam k svojmu ľudu, poď, oznámim ti, čo tento ľud urobí tvojmu ľudu v budúcných dňoch.“

Štvrté Balámovu požehnanie. - ¹⁵ I predniesol svoj oslavný spev a vrazil:

„Výrok Baláma, Beorovho syna,
výrok muža s prenikavým zrakom.

¹⁶ Je to výrok toho, čo načúva slová Božie,
toho, čo hľadá na tvár Všemohúceho,
zajatý vytržením, no s otvorenými očami:

¹⁷ Jeho vidím, ale nie už teraz,
hľadím na neho, no nie z blíзка.
Hviezda vychádza z Jakuba,
žezlo sa zdvíha z Izraela.
On rozbije spánky moabské
a temeno všetkým synom Seta.

¹⁸ Edom bude jeho vlastníctvom
a Seir, jeho nepriateľ, jeho majetkom.
Izrael sa však bude vzťahovať v moci,

¹⁹ Z Jakuba povstane panovník
a zničí, čo zostalo z mesta.“

²⁰ Keď uvidel Amalekitov, predniesol svoj slávnostný spev, hovoriac:

„Prvým bol Amalek medzi národmi,
no jeho koniec - je záhuba!“

²¹ Potom, keď uvidel Kenejcov, predniesol svoj slávnostný spev a povedal:

„Pevné je tvoje sídlo.
Hniezdo si si postavil na skale.

²² A predsa si, Kain, odsúdený na skazu,
keď ťa Asýr odvedie do zajatia!“

²³ A ešte predniesol slávnostný spev a vrazil:

„Beda, kto to prežije, keď to Boh urobí,

²⁴ lode prídu od Kitimu,
pokoria Asýra, pokoria Hebera,
ale aj on nakoniec zahynie!“

²⁵ Potom sa Balám pobral a vrátil sa do svojej vlasti. A Balak šiel tiež svojou cestou.

Izrael na moabských stepiach 25 - 26

Nm25

XXV. Smilstvo a modloslužba Izraelitov. - ¹ Keď sa Izrael zdržiaval v Setime, oddal sa smilstvu s Moabkami. ² Ony volali ľud na svoje obety, ktoré prinášali svojim bohom, ³ a ľud sa

zúčastňoval na ich hodoch, klaňal sa ich bohom, a takto Izrael slúžil Belfegorovi. Tu vybúšil Pánov hnev proti Izraelovi. ⁴ Pán povedal Mojžišovi: „Zober všetkých zvodcov ľudu a povešaj ich kvôli Pánovi oproti slnku, aby sa hrozný Pánov hnev odvrátil od Izraela.“ ⁵ A Mojžiš rozkázal všetkým izraelským náčelníkom: „Každý nech zabije svojich ľudí, ktorí sa oddali Belfegorovi!“

Finésov rozhodný čin a odmena zaň. - ⁶ A tu práve prišiel jeden z Izraelitov k svojim súkmeňovcom a viedol si Madiánčanku pred Mojžišovými očami a pred očami celej pospolitosti Izraelových synov, ktorí nariekali pred vchodom do stánku zjavenia. ⁷ Keď to zbadal Finés, syn Eleazara, syna veľkňaza Árona, vstal zo stredu pospolitosti, vzal do ruky kopiu, ⁸ šiel za Izraelitom až do skrytého oddelenia stanu a oboch - Izraelitu i ženu - razom prebodol cez pohlavné ústroje.

Tu sa razom odvrátila nákaza od Izraelitov. ⁹ Ale tých, čo pomreli na nákazu, bolo už dvadsaťštyritisíc.

¹⁰ Potom Pán hovoril Mojžišovi: ¹¹ „Finés, syn Áronovho syna Eleazara odvrátil môj hnev od Izraela, lebo horlil uprostred nich tak, ako ja horlím, a preto som nevyhubil vo svojej horlivosti všetkých Izraelitov. ¹² Preto mu povedz: Hľa, uzavriem s ním zmluvu pokoja ¹³ a podľa tejto zmluvy bude kňazstvo patriť jemu a jeho potomstvu po ňom naveky; za to, že horlil za svojho Boha a získal zmierenie Izraelitom.“ ¹⁴ Meno Izraelitu, ktorý bol usmrtený s Madiánčankou, bolo Zamri a bol to syn kniežaťa Šaluhu z rodu Simeonovcov. Meno zabitej Madiánčanky bolo Kozbi, bola to dcéra Sura, ktorý bol náčelníkom čelade madiánskeho kmeňa.

Pánov rozkaz na boj s Madiánčanmi. - ¹⁶ Potom Pán povedal Mojžišovi: ¹⁷ „Považujte sa za nepriateľov Madiánčanov a bite ich! ¹⁸ Veď aj oni boli nepriateľskí a ľstiví voči vám v prípade Fogora a Kozbi, dcéry madiánskeho kniežaťa, ktorá bola ich príslušníčkou a ktorá bola zavraždená počas nákazy pre Fogorovu vec.“

Nm26

XXVI. Druhé sčítanie bojaschopných mužov. - ¹ Po nákaze hovoril Pán Mojžišovi a Áronovmu synovi Eleazarovi: ² Urobte súpis celej izraelskej pospolitosti, od dvadsiatich rokov nahor podľa ich rodín všetkých bojaschopných.“ ³ I spočítali ich Mojžiš a kňaz Eleazar na Moabských stepiach pri Jordáne naproti Jerichu, ⁴ od dvadsiateho roku nahor, ako Mojžišovi prikázal Pán.

⁵ Izraeliti, ktorí vyšli z Egypta, boli títo: Izraelov prvorodený Ruben. Rubenovi synovia boli: Henoch z ktorého pochádza čelad' Henochovcov, Falu, z ktorého pochádza čelad' Faluovcov ⁶ Hesron, z ktorého pochádza čelad' Hesronovcov, a Charmi, z ktorého pochádza čelad' Charmovcov. ⁷ To sú Rubenove čelade. Prehliadnutých ich bolo štyridsaťtritisícšesťdesiat. ⁸ Faluhu syn bol Eliab ⁹ a Eliabovi synovia boli: Namuel, Dátan a Ábiron. Títo - Dátan a Ábiron - boli medzi tými, ktorých povolali na zhromaždenie ľudu a ktorí sa vzbúrili so skupinou Koreho proti Mojžišovi a Áronovi, keď sa postavili proti Pánovi. ¹⁰ Zem však otvorila svoj pažerák a prehltila ich spolu s Korem, kým skupina zahynula tak, že oheň strávil dvestopäťdesiat mužov, a tak sa stali výstražným znamením. ¹¹ Koreho synovia však nezahynuli.

¹² Simeonovi synovia podľa svojich čeladi boli: Namuel, z ktorého pochádza čelad' Namuelovcov, z Jamina čelad' Jaminovcov, z Jachina čelad' Jachinovcov, ¹³ zo Zareho čelad' Zarovcov a zo Šaula čelad' Šaulovcov. ¹⁴ To sú čelade Simeonovcov. Bolo ich dvadsaťdvatisícdeväťsto.

¹⁵ Gadovi synovia podľa svojich čeladi boli: Sefon, z ktorého pochádza čelad' Sefonovcov, z Agiho čelad' Agiovcov, zo Suniho čelad' Suniovcov, ¹⁶ z Ozniho čelad'

Ozniovcov, z Heriho čelad' Heriovcov, ¹⁷ z Aroda čelad' Arodovcov a z Ariela čelad' Arielovcov. ¹⁸ To sú čelade Gadových synov a prehliadnutých z nich bolo štyridsaťtisícpäťsto.

¹⁹ Júdovi synovia boli: Her a Onan. No Her a Onan umreli v kanaánskej krajine. ²⁰ Júdovi synovia podľa svojich čeladi boli: Sela, z ktorého pochádza čelad' Selovcov, z Fáresa čelad' Fáresovcov. ²¹ Fáresovi synovia boli: z Hesrona pochádza čelad' Hesronovcov a z Hamula čelad' Hamulovcov. ²² Toto sú Júdove čelade, z ktorých všetkých prehliadnutých bolo sedemdesiatšesťtisícpäťsto.

²³ Isacharovi synovia boli podľa svojich čeladi: Tola, z ktorého je čelad' Tolovcov, z Fua čelad' Fuovcov, za z Jasuba čelad' Jasubovcov a zo Semrana čelad' Semranovcov. ²⁵ To sú Isacharove čelade, z ktorých všetkých prehliadnutých bolo šesťdesiatštyritisícristo.

²⁶ Zabulonovi synovia podľa svojich čeladi boli: Sared, z ktorého je čelad' Saredovcov, z Elona čelad' Elonovcov, z Jalela čelad' Jalelovcov. ²⁷ To sú Zabulonove čelade, z ktorých všetkých prehliadnutých bolo šesťdesiatštyritisícpäťsto.

²⁸ Jozefovi synovia podľa svojich čeladi boli Manasses a Efraim. ²⁹ Manassesovci boli: Machir, z ktorého pochádza čelad' Machirovcov. Z Machira pochádza Galaád a z Galaáda pochádza čelad' Galaádovcov. ³⁰ Galaádovi synovia boli: Jezer, z ktorého je čelad' Jezerovcov, z Haleka čelad' Halekovcov, ³¹ z Asriela čelad' Asrielovcov, zo Sechema čelad' Sechemovcov, zo Semida čelad' Semidovcov ³² a z Hefera čelad' Heferovcov. ³³ Heferov syn Salfád nemal však synov, iba dcéry, a Salfádove dcéry boli: Maála, Noa, Hegla, Melcha a Tersa: ³⁴ To sú čelade Manassesove a z nich bolo prehliadnutých päťdesiatdvatisícšesťsto.

³⁵ Synovia Efraimovi podľa svojich čeladi sú títo: zo Sutalu čelad' Sotalovcov, z Bechera čelad' Becherovcov a z Tehena čelad' Tehenovcov. ³⁶ Sotalov syn bol aj Heran a z neho je čelad' Heranovcov. ³⁷ Toto sú čelade synov Efraimových, z ktorých všetkých prehliadnutých bolo tridsaťdvatisícpäťsto. To sú Jozefovi synovia podľa svojich čeladi.

³⁸ Benjamínovi synovia podľa svojich čeladi boli: z Belu pochádza čelad' Belovcov, z Asbela čelad' Asbelovcov, z Ahirama čelad' Ahiramovcov, ³⁹ zo Sufama čelad' Sufamovcov a z Hufama čelad' Hufamovcov. ⁴⁰ Belovi synovia boli Hered a Noeman. Z Hereda pochádza čelad' Heredovcov a z Noemana čelad' Noemanovcov. ⁴¹ To sú Benjamínovi synovia podľa svojich čeladi a prehliadnutých bolo štyridsaťpäťtisícšesťsto.

⁴² Danovi synovia podľa svojich čeladi boli: zo Suhama pochádza čelad' Suhamovcov. To sú Suhamove rody podľa svojich čeladi. ⁴³ Všetkých z čelade Suhamovcov, čo boli prehliadnutí, bolo šesťdesiatštyritisícštyristo.

⁴⁴ Aserovi synovia podľa svojich čeladi boli: z Jemnu pochádza čelad' Jemnovcov, z Jesuiho čelad' Jesuiovcov a z Brieho čelad' Briovcov. ⁴⁵ Z Brieho synov, z Hebera pochádza čelad' Heberovcov a z Melchiela čelad' Melchielovcov. ⁴⁶ Meno Aserovej dcéry bolo Sára. ⁴⁷ To sú čelade Aserových synov, z ktorých bolo prehliadnutých päťdesiatštyritisícštyristo.

⁴⁸ Neftaliho synovia podľa svojich čeladi boli: z Jesiela čelad' Jesielovcov, z Guniho čelad' Guniocov, ⁴⁹ z Jesera čelad' Jeserovcov a zo Selema čelad' Selemovcov. ⁵⁰ To sú Neftaliho synovia podľa svojich čeladi a prehliadnutých z nich bolo štyridsaťpäťtisícštyristo.

⁵¹ Prehliadnutých Izraelitov bolo teda šesťstojedentisícšesťstotridsať.

Pokyny pre rozdelenie krajiny. - ⁵² Pán hovoril Mojžišovi: ⁵³ „Týmto nech sa rozdelí krajina za dedičný majetok podľa počtu ich mien. ⁵⁴ Početnejšiemu kmeňu dáš väčší dedičný majetok a tomu, čo je počtom menší, dáš menší dedičný majetok. Každému dáš dedičný majetok podľa počtu jeho prehliadnutých. ⁵⁵ Krajina sa však rozdelí žrebom. A dostanú ju do vlastníctva podľa mien ich otcovských kmeňov. ⁵⁶ Teda žrebom bude rozdelená krajina medzi početnejších a medzi počtom menších.“

Sčítanie levitov. - ⁵⁷ A toto sú prehliadnutí leviti podľa svojich čeladi: z Gersona pochádza čelad' Gersonovcov, z Kaáta čelad' Kaátovcov a z Merariho čelad' Merariovcov.

⁵⁸ Čelade levitov sú tieto: čelad' Lobniho, čelad' Hebronova, čelad' Musiho a čelad' Koreho. Kaátovi sa narodil Amram, ⁵⁹ ktorý mal za manželku Jochabed, dcéru Léviho, ktorá sa

mu narodila v Egypte. Ona porodila svojmu mužovi Amramovi synov Árona a Mojžiša a ich sestru Máriu. ⁶⁰ Áronovi sa narodil Nadab, Abiu, Eleazar a Itamar. ⁶¹ Nadab a Abiu zomreli, keď obetovali iný oheň pred Pánom. ⁶² Všetkých, čo boli z nich prehliadnutí, bolo dvadsaťtisíc, všetko muži od jedného mesiaca nahor. Oni neboli prehliadnutí s ostatnými Izraelitmi, lebo im nebol určený dedičný majetok medzi Izraelitmi.

⁶³ Toto sú prehliadnutí Mojžišom a kňazom Eleazarom, ktorí prehliadali Izraelitov na Moabských stepiach Pri Jordáne naproti Jerichu. ⁶⁴ Medzi nimi nebol ani jeden z tých, ktorých prehliadali Mojžiš a Áron na Sinajskej púšti. Pán im oznámil, že zomrú na púšti, a neostal z nich nik okrem Jefonovho syna Kaleba a Nunovho syna Jozueho.

Nm27

XXVII. Zákon o dedičnom práve dcér. - ¹ Raz prišli dcéry Salfáda, ktorý bol synom Hefera, syna Galaáda, syna Machira, z kmeňa Manassesa, Jozefovho syna. Jeho dcéry sa volali Maála, Noa, Melcha a Tera. ² Predstúpili pred Mojžiša a kňaza Eleazara ako aj pred kniežatá a celú izraelskú pospolitosť pri vchode do stánku zjavenia a vraveli: ³ „Náš otec zomrel na púšti, nebol však v skupine, čo sa vzoprela Pánovi so skupinou Koreho, ale zomrel pre svoj vlastný hriech. Synov nemal. ⁴ Nuž prečo by malo meno nášho otca vymiznúť z jeho kmeňa, keď nemal synov? Dajte aj nám dedičný podiel medzi bratmi nášho otca!“

⁵ Mojžiš predniesol ich požiadavku Pánovi ⁶ a Pán povedal Mojžišovi: ⁷ „Salfádove dcéry žiadajú vec spravodlivú. Bez ďalšieho im daj dedičný podiel medzi bratmi ich otca a na ne preveď dedičný majetok, ktorý mal dostať ich otec. ⁸ A Izraelitom povedz: Ak niekto zomrie bez synov, nech sa jeho dedičstvo prevedie na jeho dcéry. ⁹ Keby nemal ani dcér, tak jeho dedičstvo dostanú jeho bratia. ¹⁰ Keby však nemal ani bratov, dáte jeho dedičstvo bratom jeho otca. ¹¹ A keby nemal ani strýkov, dedičstvo sa prevedie na najbližšieho pokrvného z jeho kmeňa; on dostane jeho vlastníctvo. Toto bude pre Izraelitov nariadením, ako Mojžišovi prikázal Pán.“

Ustanovenie Jozueho za Mojžišovho nástupcu. - ¹² Pán povedal Mojžišovi: „Vystúp na pohorie Abarim a pozri si odtiaľ krajinu, ktorú som dal Izraelitom. ¹³ Pozri si ju! Aj ty sa pripojíš k svojmu ľudu tak, ako sa pripojil tvoj brat Áron, ¹⁴ lebo ste sa zdráhali osláviť ma na púšti Sin pred očami ľudu, keď sa búril proti mne pre vodu.“ To je voda Meríby (sporu) v Kádeši na púšti Sin.

¹⁵ Tu Mojžiš povedal Pánovi: ¹⁶ „Pane, Boh dychu každého tela, ustanov nad týmto ľudom muža, ¹⁷ ktorý by ich vyvádzal a privádzal, aby ľud nebol ako stádo, ktoré nemá pastiera!“ ¹⁸ Pán odpovedal Mojžišovi: „Vezmi Nunovho syna Jozueho, muža, v ktorom je duch, vlož na neho svoju ruku ¹⁹ a potom ho postav pred kňaza Eleazara a pred celú pospolitosť a ustanov ho za vodcu pred očami celého ľudu! ²⁰ Prenechaj mu niečo zo svojej úradnej právomoci, aby ho poslúchala celá izraelská pospolitosť. ²¹ Bude prichádzať pred kňaza Eleazara, ktorý sa zavše opýta na rozhodnutie pomocou urim pred Pánom a podľa jeho výpovede vytiahne (do boja) a vráti sa a s ním aj všetci Izraeliti a celá pospolitosť.“ ²² A Mojžiš urobil, ako mu prikázal Pán. Vzal Jozueho, postavil ho pred kňaza Eleazara a pred celú pospolitosť, ²³ položil naň ruky a ustanovil ho za vodcu, ako prostredníctvom Mojžiša prikázal Pán.

Nm28

XXVIII. Dodatky k zákonom o obetách: Každodenná raňajšia a večerňajšia obeta. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Prikáž Izraelitom a povedz im: Dbajte na to, aby ste v určenom čase prinášali moje obetné dary, potravinové a zápalné obety na príjemnú vôňu pre mňa!

³ A povedz im: Toto sú zápalné obety; ktoré budete prinášať Pánovi: Každý deň dva bezchybné jednoročné baránky ako ustavičnú celostnú žertvu. ⁴ Jedného baránka budeš obetovať ráno a druhého v podvečer ⁵ a k tomu desatinu efy jemnej múky, poliatej štvrtinou hinu oleja z roztlačených olív, ako potravinovú obetu. ⁶ To je ustavičná celostná žertva, ktorá bola obetovaná ako zápalná obeta príjemnej vône pre Pána na vrchu Sinaj. ⁷ Ku každému baránkovi sa pridá aj nápojová obeta, štvrtina hinu vína. Nápojovú obetu prinesieš Pánovi vo svätyni! ⁸ Druhého baránka budeš obetovať v podvečer a zachováš sa tak, ako pri raňajšej potravinovej obete a príslušnej nápojovej obete. To je zápalná obeta príjemnej vône pre Pána.

Sobotňajšia obeta. - ⁹ V sobotňajší deň budeš obetovať dva bezchybné jednoročné baránky a dve desatiny efy jemnej múky, poliatej olejom, ako potravinovú obetu a k tomu aj nápojovú obetu. ¹⁰ To je sobotňajšia obeta, ktorá sa bude prinášať každú sobotu, okrem ustavičnej celostnej žertvy a príslušnej nápojovej obety.

Novmesačná obeta. - ¹¹ Na začiatku svojich mesiacov prinesiete na celostnú žertvu Pánovi dva býčky, jedného barana a sedem jednoročných, bezchybných baránkov. ¹² Ku každému býčkovi tri desatiny jemnej múky poliatej olejom, ako potravinovú obetu, k baranovi dve desatiny jemnej múky, poliatej olejom, na potravinovú obetu ¹³ a ku každému baránkovi desatinu jemnej múky, poliatej olejom, ako celostnú žertvu príjemnej vône na zápalnú obetu pre Pána. ¹⁴ K tomu aj príslušnú nápojovú obetu, k býčkovi pol hina vína, tretinu hina k baranovi a po štvrtine hina ku každému baránkovi. To je celostná žertva na nový mesiac, ktorá sa prinesie na začiatku každého mesiaca v roku. ¹⁵ K ustavičnej celostnej žertve a príslušnej nápojovej obete bude sa obetovať aj jeden cap na obetu za hriech.

Obeta na sviatok Nekvasených chlebov. - ¹⁶ Na štrnásty deň prvého mesiaca bude sa sláviť na Pánovu počesť pascha. ¹⁷ Pätnásty deň tohoto mesiaca bude veľký sviatok. Sedem dní budete jesť nekvasené chleby. ¹⁸ V prvý deň bude vo svätyni zhromaždenie, vtedy sa nesmie konať nijaká služobná práca. ¹⁹ Na zápalnú obetu, na celostnú žertvu pre Pána prinesiete dva býčky, jedného barana a sedem jednoročných bezchybných baránkov ²⁰ a k tomu príslušnú potravinovú obetu jemnej múky, poliatej olejom: tri desatiny k býčkovi, dve desatiny k baranovi ²¹ a po jednej desatine ku každému zo siedmich baránkov, ²² aj jedného capa na obetu za hriech, aby ste dostali odpustenie. ²³ Toto obetujte okrem celostnej raňajšej žertvy, ktorá je ustavičnou celostnou žertvou, a okrem príslušnej nápojovej obety. ²⁴ Takto budete obetovať sedem dní, deň po deň, jedlá na zápalnú obetu príjemnej vône pre Pána. To sa bude obetovať okrem ustavičnej celostnej žertvy a príslušnej nápojovej obety. ²⁵ Na siedmy deň budete mať sväté zhromaždenie; vtedy nesmiete vykonávať nijakú služobnú prácu.

Obeta na sviatok Žatvy. - ²⁶ Aj v deň prvotín, keď na svoje sviatky Týždňov prinesiete Pánovi potravinovú obetu z nového, budete mať sväté zhromaždenie; ani vtedy nebudete konať nijakú služobnú prácu. ²⁷ A na celostnú žertvu príjemnej vône pre Pána prinesiete dva býčky, jedného barana a sedem bezchybných jednoročných baránkov, ²⁸ k tomu na potravinovú obetu jemnú múku, poliatu olejom: tri desatiny ku každému býčkovi, dve desatiny k baranovi ²⁹ a po jednej desatine ku každému zo siedmich baránkov, ³⁰ aj jedného capa, aby ste sa zmierili. ³¹ Toto prinesiete okrem ustavičnej celostnej žertvy a príslušnej potravinovej obety - musia to byť bezchybné zvieratá - a okrem požadovanej nápojovej obety.

XXIX. Obeta na sviatok Nového roku. - ¹ Aj v prvý deň siedmeho mesiaca budete mať sväté zhromaždenie; vtedy nebudete konať nijakú služobnú prácu. To je pre vás deň hlučného

trúbenia. ² Na celostnú žertvu príjemnej vône pre Pána prinesiete jedného býčka, jedného barana, sedem jednoročných bezchybných baránkov ³ a k tomu príslušnú potravinovú obeť, jemnú múku, poliatu olejom: tri desatiny k býčkovi, dve desatiny k baranovi, ⁴ po jednej desatine ku každému zo siedmich baránkov, ⁵ aj jedného capa na obeť za hriech, aby ste sa očistili od hriechu. ⁶ Toto bude okrem novmesačnej celostnej žertvy a príslušnej potravinovej obety a okrem ustavičnej celostnej žertvy a k nej prislúchajúcej potravinovej obety a príslušnej nápojovej obety podľa platného predpisu na príjemnú vôňu zápalnej obety pre Pána.

Obeta na Deň zmierenia. - ⁷ Takisto na siedmy deň tohoto siedmeho mesiaca budete mať sväté zhromaždenie a budete sa aj postiť. Nesmiete konať nijakú služobnú prácu. ⁸ Na celostnú žertvu príjemnej vône pre Pána budete obetovať jedného býčka, jedného barana sedem jednoročných baránkov ⁹ a príslušnú potravinovú obeť, jemnú múku, poliatu olejom: tri desatiny k býčkovi, dve desatiny k baranovi ¹⁰ a ku každému zo siedmich baránkov jednu desatinu ¹¹ aj jedného capa na obeť za hriech, okrem obety na zmierenie a ustavičnej celostnej žertvy, spolu s príslušnou potravinovou obeťou a príslušnou nápojovou obeťou.

Obeta na slávnosť Stánkov. - ¹² Aj na pätnásty deň siedmeho mesiaca budete mať sväté zhromaždenie. Vtedy nesmiete konať nijakú služobnú prácu. Sedem dní budete sláviť Sviatok pre Pána. ¹³ A na celostnú žertvu, zápal to príjemnej vône pre Pána, prinesiete trinásť býčkov, dva barany, štrnásť jednoročných bezchybných baránkov ¹⁴ a ako príslušnú potravinovú obeť jemnú múku, poliatu olejom: tri desatiny ku každému z trinástich býčkov, dve desatiny ku každému baranovi ¹⁵ a po jednej desatine ku každému zo štrnástich baránkov, ¹⁶ aj jedného capa na obeť za hriech, okrem ustavičnej celostnej žertvy s príslušnou potravinovou a nápojovou obeťou.

¹⁷ Na druhý deň: dvanásť býčkov, dva barany, štrnásť jednoročných bezchybných baránkov ¹⁸ a príslušnú potravinovú a nápojovú obeť k juncom, baranom a baránkom podľa ich počtu, ako je predpísané, ¹⁹ aj jedného capa na obeť za hriech, okrem ustavičnej celostnej žertvy s príslušnou potravinovou a nápojovou obeťou.

²⁰ Na tretí deň: jedenásť býčkov, dva barany, štrnásť jednoročných bezchybných baránkov ²¹ a príslušnú potravinovú a nápojovú obeť k juncom, baranom a baránkom podľa ich počtu, ako je predpísané, ²² aj jedného capa na obeť za hriech, okrem ustavičnej celostnej žertvy s príslušnou potravinovou a nápojovou obeťou.

²³ Na štvrtý deň: desať býčkov, dva barany, štrnásť jednoročných bezchybných baránkov ²⁴ a príslušnú potravinovú a nápojovú obeť k juncom, baranom a baránkom podľa ich počtu, ako je predpísané, ²⁵ a tiež jedného capa na obeť za hriech, okrem ustavičnej celostnej žertvy s príslušnou potravinovou a nápojovou obeťou.

²⁶ V piaty deň: deväť býčkov, dva barany, štrnásť jednoročných bezchybných baránkov ²⁷ a príslušnú potravinovú a nápojovú obeť k juncom, baranom a baránkom podľa ich počtu, ako je predpísané, ²⁸ a tiež jedného capa na obeť za hriech, okrem ustavičnej celostnej žertvy s príslušnou potravinovou a nápojovou obeťou.

²⁹ Na šiesty deň: osem býčkov, dva barany, štrnásť jednoročných bezchybných baránkov ³⁰ a príslušnú potravinovú a nápojovú obeť k juncom, baranom a baránkom podľa ich počtu, ako je predpísané, ³¹ a tiež jedného capa na obeť za hriech, okrem ustavičnej celostnej žertvy s príslušnou potravinovou a nápojovou obeťou.

³² Na siedmy deň: sedem býčkov, dva barany, štrnásť jednoročných bezchybných baránkov ³³ a príslušnú potravinovú a nápojovú obeť k juncom, baranom a baránkom podľa ich počtu, ako je predpísané, ³⁴ a tiež jedného capa na obeť za hriech, okrem ustavičnej celostnej žertvy s príslušnou potravinovou a nápojovou obeťou.

³⁵ Na ôsmy deň budete mať zasa sväté zhromaždenie; nebudete konať nijaké služobné práce. ³⁶ Na celostnú žertvu budete obetovať ako zápal príjemnej vône pre Pána jedného býčka, jedného barana a sedem jednoročných bezchybných baránkov, ³⁷ k tomu príslušnú potravinovú a nápojovú obeť k býčkovi, baranovi a baránkom podľa ich počtu, ako je predpísané, a tiež

jedného capa na obetu za hriech, okrem ustavičnej celostnej žertvy s príslušnou potravinovou a nápojovou obetou.

³⁹ Toto budete obetovať Pánovi na svoje sviatky okrem toho, čo prinesiete zo sľubu, alebo ako dobrovoľný dar na celostnú žertvu, potravinovú obetu, nápojovú obetu a pokojnú žertvu.“

Nm30

XXX. ¹ A Mojžiš oznámil všetko Izraelitom tak, ako mu nariadil Pán.

O platnosti a rušení sľubov. - ² Mojžiš vravel kniežatám izraelských kmeňov: „Toto prikazuje Pán: ³ Ak niektorý muž urobí Pánovi sľub alebo sa zaprisahá, že sa zaväzuje zdržovať sa niečoho, nech nezruší svoje slovo, ale nech splní všetko, ako sľúbil.

⁴ Ale ak žena urobí sľub Pánovi a zaviazala sa zdržovať sa niečoho ešte kým je nevydatá v dome svojho otca ⁵ a jej otec sa dozvie o jej sľube a zdržovaní - na ktoré sa zaviazala -, ak jej otec na to mlčí, sú všetky jej sľuby platné a každé zdržovanie, na ktoré sa zaviazala, je záväzné.

⁶ Ale ak sa jej otec v deň, keď sa to dozvie, vzoprie tomu, tak nijaký jej sľub, ani zdržovanie, na ktoré sa zaviazala, neplatí a Pán jej odpustí, lebo sa tomu sprotivil jej otec.

⁷ Keby sa však chcela vydať, kým ju viaže sľub alebo nepremyslene vyslovené slovo, ktorým sa zaviazala, ⁸ a jej muž v ten deň, keď sa o tom dozvie, na to mlčí, sú jej sľuby platné a jej zdržovanie, pre ktoré sa rozhodla, je záväzné. ⁹ Ale ak sa jej muž v deň, keď sa to dozvie, vzoprie proti tomu, tým jej sľuby, ktorými sa zaviazala, zruší, jej nepremyslené slovo, ktoré ju viazalo, bude nezáväzné a Pán jej odpustí. ¹⁰ Sľub vdovy alebo prepustenej - všetko, čím sa zaviazala - je pre ňu záväzný.

¹¹ Ale ak žena urobí sľub alebo sa prisahou zaviazala na nejaké zdržiavanie v dome svojho muža ¹² a jej muž, keď sa to dozvie, na to mlčí a nevzoprie sa proti tomu, sú všetky jej sľuby platné a zdržiavanie, na ktoré sa zaviazala, je pre ňu záväzné. ¹³ Ale ak to jej muž v deň, keď sa to dozvie, vyhlási za neplatné, tak nič z toho, čo sľúbila, nie je platné, či sú to sľuby alebo povinnosti zdržiavať sa niečoho. Jej muž ich zruší a Pán jej odpustí.

¹⁴ Každý sľub a každú prisahu, ktorou sa zaviazala mŕtviť seba, môže jej muž urobiť platnou alebo neplatnou. ¹⁵ Ak jej muž zo dňa na deň na to mlčí, robí tým všetky jej sľuby a všetky jej povinnosti zdržiavať sa, na ktoré sa zaviazala, platnými. Robí ich platnými tým, že v deň, keď sa o tom dozvedel, mlčal na to. ¹⁶ Keby ich však chcel zrušiť neskôr, keď o nich už dlhšie vedel, jej vinu by uvalil na seba.“

¹⁷ Toto sú ustanovenia, ktoré nakázal Mojžišovi Pán, medzi mužom a jeho ženou a medzi otcom a jeho dcérou, ktorá je ešte nevydatá v dome svojho otca.

Nm31

XXXI. Bojová výprava proti Madiánčanom. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² Ešte pomsti Izraelitov na Madiánčanoch a potom sa pripojíš k svojmu ľudu.“ ³ Vtedy Mojžiš povedal svojmu ľudu: „Vystrojte spomedzi seba mužov do boja, pôjdu proti Madiánčanom, aby na Madiánčanoch vykonali Pánovu pomstu. ⁴ Z každého kmeňa pošlite do boja tisíc mužov, z každého Izraelovho kmeňa!“ ⁵ Takto postavili z tisícov Izraela z každého kmeňa jednu tisícku, teda dvanásťtisíc bojovníkov. ⁶ A Mojžiš ich poslal - jednu tisícku z každého kmeňa - do boja a s nimi poslal do poľa Finésa, syna kňaza Eleazara. On mal so sebou posvätné veci a zvučné poľnice. ⁷ I tiahli proti Madiánčanom, ako Mojžišovi prikázal Pán, a pobili všetkých mužov. ⁸ Medzi tými, ktorých pobili, boli aj madiánski králi: Evi, Rekem, Sur, Hur a Rebe, päť madiánskych kráľov. Aj Beorovho syna Baláma zabili mečom. ⁹ Madiánske ženy a deti odvedli Izraeliti do zajatia.

Všetok ich dobytok, všetky ich stáda a všetok ich majetok vzali so sebou ako korisť. ¹⁰ Všetky ich mestá, bydliská a stanové tábory podpálili. ¹¹ Potom vzali všetku korisť a všetko, čoho sa zmocnili z ľudí i z dobytká, ¹² a priviedli zajatcov aj ulúpenú korisť k Mojžišovi, kňazovi Eleazarovi a celej izraelskej pospolitosti do tábora na Moabskej stepi pri Jordáne oproti Jerichu.

Návod, ako sa zachovať k zajatcom. - ¹³ Mojžiš, kňaz Eleazar a všetky kniežatá ľudu im vyšli z tábora v ústrety. ¹⁴ Mojžiš sa však rozhneval na veliteľov vojsk, na vodcov, na tisícnikov a stotníkov, ktorí sa vracali z bojovej výpravy. ¹⁵ Mojžiš im vyčítal: „Prečo ste nechali všetky ženy nažive?! ¹⁶ Veď to práve ony na Balámovu radu zviedli Izraelitov, aby kvôli Fogorovi odpadli od Pána, za čo stihla Pánov ľud náказа! ¹⁷ Preto teraz pobite všetkých chlapcov a pozabíjajte aj všetky ženy, ktoré už obcovali s mužom. ¹⁸ Ale všetky devy, ktoré ešte neobcovali s mužom, nechajte nažive pre seba! ¹⁹ Vy ostanete sedem dní von z tábora. Vy všetci, ktorí ste zabili človeka alebo ste sa dotkli zabitého, musíte sa na tretí a siedmy deň očisťovať; vy, aj vaši zajatci. ²⁰ Aj všetko šatstvo, všetky kožené veci, všetko, čo je zhotovené z kože srsti a všetky drevené nádoby musíte očistiť.“

²¹ Kňaz Eleazar hovoril bojovníkom, ktorí sa zúčastnili na vojnovej výprave: „Toto je zákonný predpis, ktorý dal Pán Mojžišovi: ²² Zlato, striebro, meď, železo, olovo a cín, ²³ všetko, čo odoláva ohňu, musíte prečistiť v ohni: A bude to čisté; keď sa to očistí ešte aj očistnou vodou. Ostatné, čo neodolá ohňu, musíte očistiť vodou. ²⁴ Potom na siedmy deň si vyperte šatstvo a budete čisti. Nato môžete prísť do tábora.“

Rozdelenie živej koristi. - ²⁵ Pán hovoril Mojžišovi: ²⁶ „Spočítaj s kňazom Eleazarom a s kniežatami ľudu všetko, čo sa nazbieralo ako korisť z ľudí a dobytká! ²⁷ Korisť potom rozdeľ napoly medzi tých, čo sa zúčastnili na boji a tiahli do poľa a medzi celú pospolitosť. ²⁸ Potom vyber od bojovníkov, čo tiahli do boja, dávku pre Pána: po jednom z päťsto ľudí, býkov, oslov a oviec. ²⁹ Vezmi to z ich polovice a odovzdaj to kňazovi Eleazarovi ako pozdvihovanú obeť pre Pána. ³⁰ Z polovice, ktorá patrí Izraelitom, oddel každého päťdesiateho človeka, býka, osla, ovcu, vôbec z dobytká, a daj to levitom, ktorí konajú službu pri Pánovom stánku.“ ³¹ A Mojžiš a kňaz Eleazar urobili tak, ako Mojžišovi nariadil Pán.

³² Koristi, čiže toho, čo ostalo a čoho sa vojsko zmocnilo, bolo šesťstosedemdesiatpäťtisíc oviec (a kôz), ³³ sedemdesiatdvatisíc kusov hovädzieho dobytká ³⁴ a šesťdesiatjedentisíc oslov; ³⁵ ľudských duší zo žien, ktoré nepoznali obcovanie s mužom, bolo dovedna tridsaťdvatisíc. ³⁶ Polovičná čiastka, ktorá pripadla tým, čo boli vo vojne, činila tristotridsaťsedemtisícpäťsto oviec ³⁷ a dávka pre Pána z oviec bola šesťstosedemdesiatpäť kusov, ³⁸ ďalej tridsaťšesťtisíc kusov hovädzieho dobytká a dávka z toho sedemdesiatdva kusov pre Pána, ³⁹ k tomu tridsaťtisícpäťsto oslov a dávka z toho pre Pána šesťdesiatjeden kusov ⁴⁰ a napokon šesťtisíc ľudí a dávka z toho pre Pána tridsaťdva duší. ⁴¹ Mojžiš to odovzdal kňazovi Eleazarovi ako dávku na pozdvihovanú obeť, ako Pán prikázal Mojžišovi. ⁴² V polovici, čo pripadla Izraelitom, ktorú Mojžiš oddelil od čiastky bojovníkov, ⁴³ polovici, ktorá bola čiastkou pospolitosti, bolo tristotridsaťsedemtisícpäťsto oviec, ⁴⁴ tridsaťšesťtisíc kusov hovädzieho dobytká, ⁴⁵ tridsaťtisícpäťsto oslov ⁴⁶ a šesťtisíc ľudí; ⁴⁷ z tejto polovice, ktorá pripadla Izraelitom, vzal Mojžiš každé päťdesiate z ľudí i z dobytká a odovzdal to levitom, ktorí konali službu pri Pánovom stánku, ako prikázal Pán Mojžišovi.

Posvätné dary vojenských veliteľov. - ⁴⁸ Tu predstúpili pred Mojžiša velitelia vojenských skupín, vodcovia tisícok a stotín ⁴⁹ a povedali Mojžišovi: „Tvoji služobníci vykonali sčítanie bojovníkov, ktorí sú pod naším velením, a nechýba z nás ani jeden muž. ⁵⁰ Preto prinášame - aby sme sa zbavili viny pred Pánom - ako obetný dar pre Pána, čo každý z nás ukoristil zo zlatých okrás: náramnice, sponky, prstene, náušnice a náhrdelníky.“ ⁵¹ A Mojžiš i kňaz Eleazar prijali od nich zlato, všelijaké umelecky zhotovené predmety. ⁵² Všetkého zlata, ktoré priniesli velitelia tisícok a stotín ako pozdvihovanú obeť pre Pána, bolo šesťtisícšesťdesiatšesťdesiat šeklov. ⁵³ Ale aj jednoduchí bojovníci si doniesli korisť každý

pre seba. ⁵⁴ Mojžiš a kňaz Eleazar prevzali zlato od veliteľov tisícok a stotín a zanesli ho do stánku zjavenia, aby pripamätúvalo Izraelitov u Pána.

Rozdelenie Zajordánska: Gadovci a Rubenovci si žiadajú územie v Zajordánsku 32,1-42

Nm32

XXXII. ¹ Rubenovi a Gadovi synovia mali veľa, veľmi veľa dobytku. Keď videli, že kraje Jazera a kraje Galaádu sú vhodným miestom pre dobytok, ² Gadovi a Rubenovi synovia prišli a povedali Mojžišovi, kňazovi Eleazarovi a kniežatám ľudu: ³ „Atarot, Dibon, Nemra, Hesebon, Eleale, Saban, Nebo a Beon, ⁴ kraje, ktoré Pán dobyl pred izraelskou pospolitosťou, sú výhodné na chov dobytku a tvoji služobníci majú dobytok.“ ⁵ A dodal: „Ak sme našli milosť v твоjich očiach, nech sa nám, твоjim služobníkom prideli táto krajina ako dedičný majetok. Nežiadaj, aby sme prešli cez Jordán!“

⁶ Mojžiš však odvrával Gadovým synom a Rubenovým synom: „Vaši bratia majú teda tiahnuť do boja a vy si budete tu odpočívať?!“ ⁷ Prečo oslabujete odvahu Izraelitov prejsť do krajiny, ktorú im dáva Pán? ⁸ Takto to robili aj vaši otcovia, keď som poslal z Kadešbarny preskúmať zem! ⁹ Došli až do údolia Eskol, poprezerali krajinu, a potom podlomili odvahu Izraelitov tak, že nechceli ísť do krajiny, ktorú im dal Pán. ¹⁰ Vtedy sa Pán rozhneval a prisahal: ¹¹ „Mužovia, ktorí vyšli z Egypta, od dvadsiatich rokov nahor, neuvidia krajinu, ktorú som prisahou prisľúbil Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, lebo ma nepočúvali, ¹² okrem Jefonovho syna, Kenezejca Kaleba a Nunovho syna Jozueho, lebo oni mi ostali poslušní.“ ¹³ Vtedy sa Pán rozhneval na Izrael a nechal ich blúdiť štyridsať rokov po púšti, kým nevyhynulo celé pokolenie, ktoré sa prevínilo v Pánových očiach. ¹⁴ A teraz ste vy nastúpili na miesto svojich otcov, vy novokvet hriešnikov, aby ste ešte viac rozmnožili Pánov hnev na Izrael. ¹⁵ Ak sa od neho odvrátite, ponechá vás ešte dlhšie na púšti a vy budete príčinou záhuby všetkého tohoto ľudu.“

Odpoveď Gadovcov a Rubenovcov na Mojžišove výčitky. - ¹⁶ Tu oni pristúpili k nemu a povedali mu: „Postavíme si iba stajne pre svoj dobytok a mestá pre svoje rodiny. ¹⁷ My však pôjdeme vystrojení do boja na čele Izraelitov, kým ich neuvedieme do ich bydlísk. Zatiaľ naše ženy a deti ostanú v opevnených mestách, aby boli isté pred obyvateľmi kraja. ¹⁸ Do svojich domovov sa nevrátíme dovtedy, kým nedostane každý Izraelita svoj dedičný majetok. ¹⁹ Lebo my si nenárokujeme dedičný majetok s nimi za Jordánom, keď sme dostali svoj dedičný podiel z tejto strany Jordánu.“

Dohoda medzi žiadajúcimi a Mojžišom. - ²⁰ Tu im Mojžiš povedal: „Ak to naozaj urobíte, ak sa ozbrojíte a pôjdete pred Pánom do boja ²¹ a každý z vás prejde ozbrojený pred Pánom cez Jordán, kým spred seba nevyženie svojich nepriateľov, ²² a vrátite sa len potom, keď bude krajina s Pánovou mocou zaujatá, budete voľní voči Pánovi a voči Izraelu a tento kraj sa vám prideli pred Pánom za dedičný majetok. ²³ Ak sa však nezachováte tak, prevínite sa proti Pánovi a vedzte, že váš hriech vás dochytí. ²⁴ Stavajte teda mestá pre svoje rodiny a svoje stáda, ale splňte aj to, čo ste sľúbili!“

²⁵ Gadovci a Rubenovci odpovedali Mojžišovi: „Tvoji sluhovia, pane, urobia, čo prikazuješ. ²⁶ Naše deti, naše ženy, naše stáda a všetok náš dobytok ostane tu v galaádskejších mestách, ²⁷ tvoji sluhovia však pôjdu všetci vystrojení na boj pred Pánom, ako ty, pane, hovoríš.“

²⁸ Potom dal Mojžiš o nich príkaz kňazovi Eleazarovi, Nunovmu synovi Jozuemu i náčelníkom izraelských kmeňov. ²⁹ Mojžiš im povedal: „Ak Gadovi a Rubenovi synovia prekročia s vami Jordán - všetci prichystaní do boja -, aby bojovali pred Pánom, keď vám bude krajina podrobená, dajte im územie Galaád za dedičný majetok! ³⁰ Ale ak nepôjdu s vami

vychystaní na boj, potom nech sa osadia medzi vami v kanaánskej krajine!“³¹ Gadovi a Rubenovi synovia odpovedali: „Urobíme, čo Pán prikázal tvojim služobníkom,“³² pôjdeme vyzbrojení pred Pánom do krajiny Kanaán, aby sme dostali dedičný majetok za Jordánom.“

³³ Mojžiš dal teda Gadovým synom, Rubenovým synom a polovici kmeňa Jozefovho syna Manassesu kráľovstvo amorejského kráľa Sehona a kráľovstvo bášanského kráľa Oga: územie s mestami a okolím, i mestá okolitej krajiny.

Znovavybudované mestá. - ³⁴ Gadovi synovia potom postavili Dibon, Atarot, Araoer, Etrot-Sofan, Jazer, Jegban, ³⁶ Betnernru, Betaran, pevné mestá a stajne pre stáda. ³⁷ Rubenovi synovia postavili Hesebon, Eleale, Karjatain, Nabo, Balmeon - so zmenenými menami - a Sabamu. A mestám, ktoré postavili, dali mená.

Výboje Manassesovho kmeňa. - ³⁹ Tu synovia Manassesovho syna Machira tiahli do Galaádu, zaujali ho a vyhнали Amorejčanov, čo tam bývali. ⁴⁰ Mojžiš prideliť Galaád Manassesovmu synovi Machirovi a on sa tam osadil. ⁴¹ Manassesov syn Jair tiež vytiahol do boja, zaujal ich stanové dediny a nazval ich Havot-Jair. ⁴² Podobne vytiahol aj Nobe a zaujal Kanat aj s jeho dedinami a pomenoval ho podľa svojho mena Nobe.

Nm33

XXXIII. Táboriská Izraelitov: Z Ramesesu na Sinajskú púšť. - ¹ Toto sú zastávky Izraelitov po tom, čo v usporiadaných zástupoch pod vedením Mojžiša a Árona vyšli z egyptskej krajiny.

² Mojžiš totižto na Pánov rozkaz zaznačil miesta, z ktorých sa po táborení pohýnali, a toto sú zastávky miest, odkiaľ tiahli ďalej: ³ Z Ramesesu sa pohli v pätnásty deň prvého mesiaca, v deň po pasche odišli Izraeliti pred očami všetkých Egyptanov pod Božou ochranou, a kým Egyptania pochovávali všetkých prvorodených, ktorých Pán u nich usmrtil, lebo Pán vykonal aj nad ich bohmi odvetný súd.

⁵ Izraeliti sa pohli z Ramesesu a utáborili sa v Sokote. ⁶ Zo Sokotu tiahli ďalej a zastavili sa v Etame na okraji púšte. ⁷ Z Etarnu išli ďalej a obrátili sa iným smerom do Pihachirotu, ktorý je pred Belsefonom, a utáborili sa pred Magdalom. ⁸ Od Pihachirotu sa pohli ďalej a prešli stredom mora na púšť. Tri dni putovali púšťou Etam a zastavili sa v Máre. ⁹ Keď odišli z Máry, došli do Elimu. V Elime bolo dvanásť vodných prameňov a sedemdesiat paliem i utáborili sa tam. ¹⁰ Z Elimu potom tiahli ďalej a utáborili sa pri Červenom mori. ¹¹ Od Červeného mora sa pobrali ďalej a zastali na púšti Sin. ¹² Keď odišli z púšte Sin, táborili v Dafke, ¹³ Odíduc z Dafky, zastavili sa v Aluši. ¹⁴ Z Aluša šli ďalej a utáborili sa v Rafidim; tu ľud nemal vody na pitie. ¹⁵ Z Rafidim šli ďalej a utáborili sa na púšti Sinaj.

Zo Sinajskej púšte do Asiongaberu. - ¹⁶ Keď odtiahli z púšte Sinaj, ostali v Kibrot-Hatave. ¹⁷ Z Kibrot Hatavy tiahli ďalej a utáborili sa v Haserote. ¹⁸ Z Haserotu išli ďalej a zastavili sa v Retme. ¹⁹ Z Retmy tiahli ďalej a táborili v Remon-Fáresi. ²⁰ Z Remon-Fáresu odišli a zastavili sa v Libne. ²¹ Z Libny tiahli a táborili v Rese. ²² Z Resy tiahli ďalej a utáborili sa v Kélate. ²³ Z Kélaty sa pohli ďalej a táborili pri vrchu Sefer. ²⁴ Keď sa pohli od vrchu Sefer, utáborili sa v Harade. ²⁵ Z Harady sa pohli a utáborili sa v Makelote. ²⁶ Keď odtiahli z Makelotu, táborili v Tahate. ²⁷ Z Tahatu sa pohli a táborili v Tare. ²⁸ Od Tary tiahli ďalej a utáborili sa v Metke. ²⁹ Keď odišli z Metky, táborili v Hesmone. ³⁰ Z Hesmonu sa pohli a táborili v Moserote. ³¹ Z Moserotu sa pohli a táborili v Bene-Jákane. ³² Keď odtiahli z Bene-Iakanu, táborili v Hor-Gadgade. ³³ Od Hor-Gadgadu odišli a táborili v Jebate. ³⁴ Z Jebaty odišli a utáborili sa v Abróne. ³⁵ Z Abróny sa pohli a táborili v Asiongaberi.

Spiatočná cesta z Asiongaberu k vrchu Hor. - ³⁶ Keď odtiahli z Asiongaberu, táborili na púšti Sin, to jest v Kádeši. ³⁷ Z Kádeša sa pohli ďalej a utáborili sa pri vrchu Hor, na hraniciach edomskej krajiny. ³⁸ Na Boží rozkaz vyšiel kňaz Áron na vrch Hor a tam zomrel v štyridsiatom roku po odchode Izraelitov z Egypta, v prvý deň v piatom mesiaci. ³⁹ Áron mal

stodvadsaťtri rokov, keď zomrel na vrchu Hor. ⁴⁰ Kanaánčan, kráľ Aradu, ktorý sídlil na juhu krajiny Kanaán, dopyčul sa, že do krajiny prišli Izraeliti.

Od vrchu Hor na Moabské stepi. - ⁴¹ Od vrchu Hor tiahli ďalej a táborili v Salmone. ⁴² Zo Salmony sa pohli a utáborili sa vo Funone. ⁴³ Z Funonu šli ďalej a táborili v Obote. ⁴⁴ Z Obotu sa pohli a utáborili sa v Jeabarime na moabských hraniciach. ⁴⁵ Z Jeabarimu odtiahli a táborili v Dibongade. ⁴⁶ Z Dibongadu pokračovali ďalej a táborili v Helmondeblataime. ⁴⁷ Z Helmondeblataimu odišli a táborili v pohorí Abarim naproti Nebu. ⁴⁸ Keď odtiahli z pohoria Abarim, utáborili sa na Moabských stepiach pri Jordáne naproti Jerichu. ⁴⁹ Táborili od Betsimotu až k Abelsatimu na Moabských stepiach.

Poučenie o rozdelení Kanaánu 33,50 - 34,29

Rozdelenie krajiny sa vykoná losovaním. - ⁵⁰ Pán hovoril Mojžišovi na Moabských stepiach pri Jordáne, naproti Jerichu: ⁵¹ „Hovor Izraelitom a povedz im: Keď vtiahnete cez Jordán do krajiny Kanaán, ⁵² vyžeňte pred sebou všetkých jej obyvateľov, zničte obrazy ich modiel, pováľajte ich liate sochy a spustošte ich výšiny! ⁵³ Potom zaujmite krajinu a bývajte v nej, lebo ja som vám dal krajinu do vlastníctva. ⁵⁴ Krajinu si medzi sebou rozdelíte lósom na dedičný majetok podľa vašich kmeňov: tomu, ktorý je väčší počtom, dáte väčšiu dedičnú časťku, tomu, čo je počtom menší, dáte menšiu časťku. Ako komu lós padne, to mu bude patriť. Podľa vašich otcovských kmeňov sa rozdelí medzi vás dedičný majetok. ⁵⁵ Ale ak nevyženiete pred sebou obyvateľov krajiny, tak tí, ktorých ponecháte, budú tŕním vo vašich očiach a ostňami vo vašich bokoch a budú vás utláčať v krajine, v ktorej budete bývať. ⁵⁶ A čo som si zaumienil urobiť im, urobím vám!“

Nm34

XXXIV. Hranice prisľúbenej zeme. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi: ² „Toto prikáž Izraelitom: Keď prídete do krajiny Kanaán, toto bude vaše územie, ktoré vám pripadne za dedičný majetok: krajina Kanaán v celom svojom rozsahu. ³ Vaše hranice budú od púšte Sin popri Edomsku. Južná hranica sa začne na východe, na južnom konci Soľného mora, ⁴ potom vaša hranica pôjde južne od Škorpiónového návršia a prejde cez Senu, kým sa neskončí južne od Kadešbarny. Odtiaľ pôjde ďalej k Hasar-Adaru a dosiahne Asemonu. ⁵ Od Asemony hranica zahne k Egyptskému potoku a skončí pri Mori. ⁶ Západnou hranicou bude pre vás Veľké more - ono bude vašou západnou hranicou. ⁷ A toto bude pre vás severnou hranicou: od Veľkého mora pôjde vaša hraničná čiara až k vrchu Hor. ⁸ Od vrchu Hor pôjde hraničná čiara až na miesto, kade sa ide do Ematu, a hranica dosiahne až Sedad. ⁹ Potom hranica pôjde cez Sifron a dosiahne svoj konečný bod pri Hasar-Enan. To bude vaša severná hranica. ¹⁰ Ako východnú hranicu si určite čiaru od Hasar-Enanu ku Sefame. ¹¹ Od Sefamy pôjde hranica dolu ku Reble východne od Ain. Potom zídete ešte nižšie a dotkne sa horského hrebeňa východne od Genezaretského jazera. ¹² Potom hranica pôjde dolu k Jordánu a skončí sa pri Soľnom mori. Toto budú hranice vašej krajiny dookola.“

¹³ Mojžiš nariadil Izraelitom: „Toto je krajina, ktorú dostanete lósom do vlastníctva a ktorú Pán kázal prideliť deviatim a polovici kmeňa. ¹⁴ Lebo rodiny Rubenovho kmeňa a Gadovho kmeňa a polovica Manassesovho kmeňa svoj dedičný podiel už dostali. ¹⁵ Dva a pol kmeňa obsiahlo svoj dedičný podiel za Jordánom naproti Jerichu, na východ, oproti východu slnka.“

Mená tých, čo majú rozdeľovať krajinu. - ¹⁶ Pán hovoril Mojžišovi: ¹⁷ Toto sú mená mužov, ktorí vám rozdelia krajinu: kňaz Eleazar a Nunov syn Jozue, ¹⁸ ďalej priberiete na

rozdelenie krajiny po jednom kniežati z každého kmeňa; ¹⁹ a mená tých mužov sú: Z Júdovho kmeňa Jefonov syn Kaleb; ²⁰ zo Simeonovho kmeňa Amiudov syn Samuel; ²¹ z Benjamínovho kmeňa Chaselonov syn Elidad; ²² z Danovho kmeňa Jogliho syn Boki; ²³ z Jozefových synov z kmeňa Manassesovho Efodov syn Haniel; ²⁴ z kmeňa Efraimovho Seftanov syn Kamuel; ²⁵ zo Zabulonovho kmeňa Farnachov syn Elisafan; ²⁶ z Isacharovho kmeňa Ozanov syn knieža Faltiel; ²⁷ z Aserovho kmeňa Salomiho syn Ahiud; ²⁸ z Neftaliho kmeňa Amiudov syn Fedael.“
²⁹ To sú tí, ktorým Pán prikázal rozdeliť Izraelitom ich dedičný podiel v kanaánskej krajine.

Nariadenie o levitských a záchranných mestách

Nm35

XXXV. Levitské mestá. - ¹ Pán hovoril Mojžišovi na Moabských stepiach pri Jordáne naproti Jerichu: ² „Prikáž Izraelitom, aby dali zo svojho dedičného pozemku levitom na bývanie mestá a aby dali levitom aj pastviny okolo miest. Mestá budú pre nich na bývanie a pastviny budú pre ich dobytok a stáda, pre všetky ich zvieratá. ⁴ Pastviny miest, ktoré dáte levitom, budú siahať od mestských hradieb zvonka tisíc lakt'ov dookola. ⁵ Von z mesta odmeriate na východnú stranu dvetisíc lakt'ov, takisto na stranu južnú, na západnú a na severnú stranu tak, že mesto bude uprostred; toto im bude patriť pri mestách ako pastviny. ⁶ Čo sa týka miest, ktoré dáte levitom, šesť z nich bude miestami útočísk'a, ktoré určíte na to, aby tam mohol ujsť ten, kto niekoho zabil. Okrem toho im dáte ešte štyridsaťdva miest. ⁷ Úhrnný počet miest, ktoré dáte levitom, bude štyridsaťosem miest spolu s ich pastvinami. ⁸ A miest, ktoré dáte z izraelských pozemkov, bude od väčšieho (kmeňa) viac, od menšieho menej. Každý (kmeň) dá niekoľko zo svojich miest levitom podľa rozlohy svojho dedičného podielu, ktorý mu pripadne do vlastníctva.“

Mestá útočísk'a. - ⁹ Pán hovoril Mojžišovi: ¹⁰ „Hovor Izraelitom a povedz im: Keď prídete cez Jordán do krajiny Kanaán, ¹¹ vyvoľte si príhodné mestá, ktoré budú pre vás miestami útočísk'a. Tam utečie ten, kto zapríčinil smrť, kto neúmyselne zabil človeka. ¹² Tieto mestá vám budú útočisk'om pred pomstiteľom krvi, aby usmrtený nebol usmrtený prv, ako sa dostaví pred súd pospolitosti. ¹³ Miest útočísk'a, čo takto oddelíte, bude šesť. ¹⁴ Tri mestá určíte za Jordánom a tri mestá určíte v krajine Kanaán. Ony budú pre vás miestami útočísk'a. ¹⁵ Ony budú útočisk'om tak Izraelitom ako i cudzincom a prišelcom, aby ta mohol ujsť každý, kto by neúmyselne zabil človeka.

Pokyny pre určovanie úmyselnej a neúmyselnej vraždy. - ¹⁶ Ak niekto udrie dakoho železným predmetom a on zomrie, je vrahom a vrah musí zomrieť. ¹⁷ Ak ho zasiahne kameňom, ktorý mal v ruke a ktorým možno zabiť, a on zomrie, je vrahom a vrah musí zomrieť. ¹⁸ Ak ho udrie dreveným predmetom, ktorý mal v ruke a ktorým možno zabiť, a on zomrie, je vrahom a vrah musí zomrieť. ¹⁹ Pomstiteľ krvi vraha zabije. Zabije ho, kto ho dostihne. ²⁰ Ak niekto niekoho udrie z nenávisti alebo doň niečo úmyselne hodí a on zomrie, ²¹ alebo ak ho udrie z nepriateľstva päťou tak, že zomrie, toho, kto ho udril, treba potrestať smrťou, lebo je vrah. Pomstiteľ krvi ho zabije, keď ho dochytí.

²² Ak ho (smrteľne) udrie len náhodou a nie z nepriateľstva, alebo ak naň neúmyselne hodí nejaký predmet, ²³ alebo ak naň zrúti - bez toho, žeby ho videl - nejaký kameň, ktorý môže zapríčiniť smrť, a on zomrie, hoci nebol proti nemu nepriateľsky naladený a nechcel mu urobiť zle, ²⁴ nech pospolitosť rozhodne medzi usmrtením a pomstiteľom podľa týchto ustanovení: ²⁵ Pospolitosť vyslobodí usmrteného z rúk pomstiteľa krvi. Pospolitosť ho zasa zavedie späť do mesta útočísk'a, kde sa ukryl. Tam bude bývať až do smrti veľkňaza, ktorý bol pomazaný posvätným olejom. ²⁶ Lež ak usmrtený opustí obvod mesta útočísk'a, do ktorého utiekol, ²⁷ a keď ho pomstiteľ krvi dostihne mimo obvodu mesta útočísk'a, a keď pomstiteľ usmrteného zabije, nebude na ňom nijaká vina krvi. ²⁸ Preto má každý ostať vo svojom meste útočísk'a až do veľkňazovej smrti. Až po veľkňazovej smrti sa môže usmrtený vrátiť na svoj pozemok, ktorý

mu patrí ako dedičný majetok. ²⁹ Tieto nariadenia sú pre vás záväzné z pokolenia na pokolenie vo všetkých vašich bydliskách.

Počet svedkov a výkupné. - ³⁰ Ak niekto usmrť človeka, tak vraha zabijú len na výpoveď svedkov. Výpoveď jedného svedka však nestačí, aby niekoho odsúdili na smrť. ³¹ Neprijímajte výkupné za život nijakého vraha, ktorý je zodpovedný za smrť, ale musí zomrieť. ³² Takisto neprijímajte výkupné od toho, kto sa utiahol do mesta útočiska a chcel by sa vrátiť a bývať niekde v krajine ešte pred smrťou veľkňaza. ³³ Nesmiete znesvätiť krajinu, v ktorej bývate. Lebo krv znesväť krajinu a krajinu možno uzmierniť za krv, čo bola v nej vyliata, iba krvou toho, kto ju vylial. ³⁴ Nepoškvrňujte teda krajinu, v ktorej bývate, veď v nej bývam ja! Lebo ja, Pán, bývam uprostred Izraelových synov!“

Nm36

XXXVI. Zákon o vydaji dcér - dedičiek. - ¹ Predstúpili rodoví náčelníci rodu synov Galaáda, syna Machira, Manassesovho syna z rodu Jozefových synov, predstúpili a predniesli Mojžišovi i kniežatám a náčelníkom kmeňov túto vec: ² „Pane, Pán ti prikázal žrebom rozdeliť Izraelitom krajinu na dedičné vlastníctvo a takisto ti, pane, Pán nariadil, aby si pridelil dedičný majetok nášho súkmeňovca Salfáda jeho dcéram. ³ Ak sa však vydajú za príslušníka iného izraelského kmeňa, náš majetok dedičnej otcovizne sa nám odníme a pripojí sa k dedičnému majetku kmeňa, za príslušníka ktorého by sa vydali. Takto sa naše dedičné vlastníctvo zmenší. ⁴ A keď potom nastane pre Izraelitov jubilejný rok, ich dedičný majetok sa spojí s dedičným majetkom kmeňa, za príslušníka ktorého sa vydajú, a dedičné vlastníctvo nášho otcovského kmeňa bude ich dedičným vlastníctvom.“ ⁵ Tu Mojžiš na Pánov rozkaz nariadil Izraelitom: „Kmeň Jozefových synov má pravdu. ⁶ Pán nariaďuje o Salfádových dcérach toto: Ak chcú, môžu sa vydať, ale musia sa vydať za príslušníka rodu ich otcovského kmeňa, ⁷ aby izraelské dedičné vlastníctvo neprešlo z jedného kmeňa na druhý, ale aby si všetci Izraeliti zachovali dedičný majetok svojho otcovského kmeňa. ⁸ Preto všetky devy, ktoré dostanú dedičný majetok v niektorom izraelskom kmeni, musia sa vydať za príslušníka rodu svojho otcovského kmeňa, aby si Izraeliti takto zachovali svoje otcovské dedičné vlastníctvo ⁹ a aby nijaký dedičný majetok neprešiel z jedného kmeňa na druhý, ale aby si všetky izraelské kmene podržali svoje dedičné vlastníctvo.“ ¹⁰ A Salfádove dcéry urobili, ako Pán prikázal Mojžišovi. ¹¹ Salfádove dcéry Maála, Tersa, Hegla, Melcha i Noa sa vydali za synov svojho strýka. ¹² Vydali sa teda za mužov z rodu synov Manasses, Jozefovho syna, a tak ich dedičný majetok ostal pri čeladi, ktorá patrila ku kmeňu ich otca.

¹³ To sú príkazy a ustanovenia, ktoré dal Pán Izraelitom prostredníctvom Mojžiša na Moabských stepiach pri Jordáne, naproti Jerichu.

DEUTERONÓMIUM - DRUHOZÁKON

Prvá reč Mojžišova 1-4

Dt1

I. Úvod. - ¹ Toto sú slová, ktoré povedal Mojžiš celému Izraelu na púšti za Jordánom, v Arabe naproti Červenému moru, medzi Fáranom a medzi Tofelom, Labanom, Haserotom a Di-Zahabom. ² Jedenásť dní cesty je od Horebu smerom k vrchom Seir až do Kadešbarny. ³ V štyridsiatom roku, v jedenástom mesiaci, v prvý deň mesiaca oznámil Mojžiš Izraelovým

synom všetko, čo mu pre nich prikázal Pán ⁴ po tom, čo v Edrei porazil amorejského kráľa Sehona, ktorý býval v Hesebone, a bášanského kráľa Oga, ktorý býval v Aštarote. ⁵ Za Jordánom v moabskej krajine začal Mojžiš vysvetľovať tento zákon:

Boh dal rozkaz na pochod. - ⁶ „Pán, náš Boh, nám hovoril na vrchu Horeb: „Dost' dlho ste sa už zdržali na tomto vrchu. ⁷ Pohnite sa a tiahnite k Amorejskej výšine a na všetky iné miesta, ktoré sú blízko nej, do Araby, na vrchy a do nížin, smerom na juh a k morskému pobrežiu, do kanaánskej krajiny a k Libanonu a až k veľkej rieke, k rieke Eufrat! ⁸ Hľa, dávam vám túto krajinu. Vojdite do nej a vlastnite ju! O nej prisahal Pán Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že ju dá im a ich semenu po nich.“

Ustanovenie sudcov. - ⁹ Vtedy som vám povedal: „Ja vás nemôžem spravovať, ¹⁰ lebo Pán, váš Boh, vás tak rozmnožil, že vás je dnes také množstvo, ako hviezd na nebi. ¹¹ Pán, Boh vašich otcov, nech pridá k tomu počtu mnohé tisíce a nech vás požehná, ako prisľúbil! ¹² Ja sám nevládzem niesť vaše bremeno, vašu ťarchu a vaše spory. ¹³ Vyberte si múdrych, skúsených a osvedčených mužov vo vašich kmeňoch a ustanovím vám ich za predákov.“ ¹⁴ Vtedy ste mi odvetili v odpoved': „Dobrá vec to chceš urobiť.“ ¹⁵ Ja som vybral hlavných z vašich kmeňov, múdrych a skúsených mužov, a ustanovil som vám ich za náčelníkov ako tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov, desiatnikov a za pisárov pre vaše kmene. ¹⁶ A vašim sudcom som prikázal: „Vypočúvajte ich a súdte spravodlivo toho kto má spor so súkmeňovcom alebo s cudzincom! ¹⁷ Pri súde neberte ohľad na osobu. Malého vypočujte tak, ako veľkého. A nikoho sa nebojte, lebo súd je Boží. Čo vám však bude ťažké, oznámte mne a vypočujem to ja.“ ¹⁸ Vtedy som vám prikázal všetko, čo máte robiť.

Vyzvedači. - ¹⁹ Potom sme sa pohli od Horeba a putovali sme tou hroznou a velikánskou púšťou, ktorú ste videli cestou k amorejským vrchom, ako nám rozkázal Pán, náš Boh a došli sme až do Kadešbarny. ²⁰ Tu som vám povedal: „Došli ste k amorejskej vysočine, ktorú nám dá Pán, náš Boh. ²¹ Hľa, Pán, tvoj Boh, ti dáva do daru túto krajinu. Chod', zaujmi ju, ako ti povedal Pán, Boh tvojich otcov. Neboj sa a nestrachuj sa!“ ²² Tu ste všetci pristúpili ku mne a navrhli ste: „Pošleme mužov, ktorí by krajinu prezreli a podali nám správu, ktorou cestou ta máme ísť, aj o mestách, na ktoré narazíme.“ ²³ Mne sa návrh páčil i vybral som dvanásť mužov spomedzi vás, z každého kmeňa po jednom. ²⁴ Oni šli smerom k výšine, došli až do údolia Eskol a prezreli ho. ²⁵ Vzali z ovocia krajiny a priniesli nám a podali nám túto správu: „Dobrá je to zem, ktorú nám chce dať Pán, náš Boh.“

Nevôľa ľudu. - ²⁶ Ale vy ste nechceli vystúpiť a neverili ste slovám Pána, nášho Boha; ²⁷ a reptali ste vo svojich stanoch: „V zlovôli nás Pán vyviedol z Egypta, aby nás vydal do rúk Amorejčanom a aby nás zahubil. ²⁸ Načo by sme tam vystupovali?!“ Naši súkmeňovci prestrašili naše srdcia, keď povedali: „Národ je tam mocnejší a početnejší ako my, mestá veľké a opevnené až k nebu, ba aj Enakitov sme tam videli!“ ²⁹ Povedal som vám: „Nebojte sa ich a nestrachujte sa! ³⁰ Pán, váš Boh, ktorý vás vedie, bude za vás bojovať takisto, ako to pred vašimi očami urobil kvôli vám v Egypte ³¹ a potom na púšti, kde si sám videl, ako ťa Pán, tvoj Boh, nosil ako muž, ktorý nesie svojho syna; (niesol ťa) po celej ceste odvtedy, keď ste vyšli, až kým ste nedošli na toto miesto; ³² a na tejto púšti ste neverili Pánovi, svojmu Bohu, ³³ ktorý šiel cestou pred vami, aby vám vyhliadol miesto pre rozloženie stanov, za noci v ohni, aby ste videli cestu, ktorou ste mali ísť, a cez deň v oblaku.“

Boží trest. - ³⁴ Pán začul hlas vašich rečí a rozhorčený prisahal: ³⁵ „Nik spomedzi tohoto bezbožného pokolenia neuvidí tú dobrú krajinu, o ktorej som prisahal, že ju dám vašim otcom! ³⁶ Len Kaleb verne nasledoval Pána.“ ³⁷ Aj na mňa sa rozhneval Pán pre vás a povedal: „Ani ty ta nevkróčiš. ³⁸ Nunov syn Jozue, ktorý je v tvojich službách, ten ta vkróči; jeho povzbudzuj, lebo on ju rozdelí Izraelu do vlastníctva. ³⁹ Vaše deti o ktorých ste povedali, že budú korisťou, a vaši synovia, ktorí dnes nevedia aký je rozdiel medzi dobrom a zlom, oni ta vojdú im ju dám a oni ju budú vlastníť. ⁴⁰ Vy sa však vráťte a blúďte po púšti cestou k Červenému moru!“ ⁴¹ Odpovedali ste mi: „Zhrešili sme proti Pánovi; vystúpime a budeme bojovať, ako nám rozkázal

Pán, náš Boh,“ a vystrojili ste sa každý so svojím vojnovým náčiním a nemúdro ste sa dali na pochod k vysočine. ⁴² Ale Pán mi vrazil: „Povedz im: Nevystupujte a nebojujte, lebo ja nie som uprostred vás, aby vás neporazili vaši nepriatelia.“ ⁴³ Ja som vám to povedal, vy ste ma však neposlúchli, ale išli ste proti Pánovmu zákazu a pyšno ste vystúpili na výšinu. ⁴⁴ Tu v tiahli Amorejčania, ktorí na tej vysočine bývali, postavili sa proti vám a prenasledovali vás ako prenasledujú roje včiel, a rozháňali vás od Seiru až po Hormu. ⁴⁵ Potom ste sa vrátili a nariekali ste pred Pánom, lež Pán vás nevypočul. ⁴⁶ I ostali ste v Kadešbarne dlhý čas, ten čas, čo ste tam bývali.

Dt2

II. Prechod cez Edomsko a Moabsko. - ¹ Nato sme sa pohli a tiahli sme púšťou smerom k Červenému moru, ako nám prikázal Pán, a dlhý čas sme okľukou obchádzali vrchy Seir. ² Tu mi Pán hovoril: ³ „Dost' dlho ste obchádzali toto horstvo, teraz sa obráťte na sever! ⁴ A ľudu rozkáž: Teraz prejdete cez územie svojich bratov, Ezauových synov, ktorí bývajú na Seire a boja sa vás; lež dávajte si veľký pozor, ⁵ nebojujte proti nim, lebo vám nedám z ich územia nič, ani na šíрку šľapaje, lebo vrch Seir som dal do vlastníctva Ezauovi. ⁶ Pokrm na jedenie si kúpite od nich za peniaze, takisto i vodu na pitie si od nich kúpite za peniaze. ⁷ Veď Pán, tvoj Boh, žehnal všetkým prácam tvojich rúk. Vedel, že prejdeš touto veľkou púšťou: už štyridsať rokov je s tebou Pán, tvoj Boh, a nechýbalo ti nič.“ ⁸ Potom sme prešli vedľa (územia) našich bratov, Ezauových synov, ktorí bývajú na Seire, cez Arabu popri Elate a Asiongaberi a tiahli sme cestou smerom k Moabskej púšti.

⁹ Tu mi hovoril Pán: „Neobťažuj Moabčanov a nebojuj proti nim, lebo ti nedám nič z ich územia do vlastníctva; veď Lotovým synom som dal do vlastníctva Ar. ¹⁰ Predtým tu bývali Emci, ľud silný, početný a urastený ako Enakiti. ¹¹ Aj oni patrili k Refaimcom ako Enakiti. Moabčania sa však volajú Emci. ¹² Na Seire predtým bývali Horejci, lenže Ezauovi synovia ich vyhnali a zničili a osadili sa na ich mieste tak, ako to urobil Izrael v krajine svojho vlastníctva, ktorú im dal Pán. ¹³ Teraz sa zdvihni a prejdi cez potok Sared!“ A tak sme prešli cez potok Sared. ¹⁴ A čas, čo sme blúdili od Kadešbarny až po prebrodenie potoka Sared, predstavoval tridsaťosem rokov, kým nevymrelo zo stanov všetko bojaschopné pokolenie, ako im prisahal Pán. ¹⁵ A Pánova ruka bola proti nim, takže úplne vyhynuli zo stanov.

Zákaz bojovať proti Amončanom. - ¹⁶ Keď vymreli z ľudu všetci bojaschopní mužovia, ¹⁷ povedal mi Pán: ¹⁸ „Teraz pôjdeš moabským územím pri (meste) Ar ¹⁹ a prídeš k Amončanom, lenže ich nebudeš obťažovať, ani bojovať proti nim, lebo ti nedám nič z amonskej krajiny do vlastníctva, lebo som ju dal do vlastníctva Lotovým synom. ²⁰ Aj túto považovali za krajinu Refaimcov; predtým tu bývali Refaimci. Amončania ich volajú Zamzumim. ²¹ Bol to mocný a početný ľud, urastený ako Enakiti, ale Pán ich zničil pred Amončanmi a oni sa zmocnili ich vlastníctva a bývali namiesto nich ²² ako to urobil pri Ezauových synoch, čo bývajú na Seire, pred ktorými vyhubil Horejcov, takže zaujali ich majetok a osadili sa na ich mieste až do dnešného dňa. ²³ Aj Hevejcov, ktorí bývali až po Gazu, zničili Kaftorčania, ktorí vyšli z Kaftoru a osadili sa na ich mieste.

Víťazstvo nad amorejským kráľom Sehomom. - ²⁴ Zdvihnite sa teda, dajte sa na pochod a prejdite cez rieku Arnon! Dávam ti do ruky hesebonského kráľa, Amorejčana Sehona! Začni teda dobývať jeho krajinu a viesť proti nemu vojnu! ²⁵ Už dnes začnem vysielat' pred tebou strach a zdesenie na všetky národy, čo sú pod celým nebom a čo počujú o tebe zvesť. Budú sa triasť a bedákať pred tebou.“

²⁶ Z púšte Kedemot som poslal poslov k Sehonovi, kráľovi Hesebonu, s priateľskou ponukou: ²⁷ „Chcel by som prejsť cez tvoje územie. Išiel by som len po ceste a neodchýlil by som sa ani napravo, ani naľavo. ²⁸ Pokrm mi predáš za peniaze, aby som mal čo jesť, a vodu na

pitie mi poskytnieš tiež za peniaze. Chcem iba prejsť, ²⁹ ako mi to dovolili Ezauovi synovia, ktorí bývajú na Seire, a Moabčania, ktorí bývajú v Are, kým nedôjdem k Jordánu, do krajiny, ktorú nám chce dať Pán, náš Boh.“

³⁰ Ale Sehon, kráľ Hesebonu, nechcel prísť na to, aby sme tade prešli, lebo Pán, tvoj Boh, zaťal jeho ducha a zatvrdil mu srdce, aby ho tak vydal tebe do ruky, ako to dnes vidíš. ³¹ Tu mi hovoril Pán: „Hľa, dávam ti Sehona a jeho krajinu, zmocni sa jeho krajiny!“

³² Keď Sehon vytiahol so všetkým svojím ľudom do boja proti nám pri Jase, ³³ Pán, náš Boh, nám ho vydal napospas a porazili sme ho i jeho synov a všetok jeho ľud. ³⁴ A v tom čase sme zaujali všetky jeho mestá a rozšírili sme kliatbu záhuby na všetky mestá, na mužov, ženy a deti. Nenechali sme nikoho. ³⁵ Len dobytok sme si vzali za korisť spolu s korisťou miest, ktoré sme dobyli. ³⁶ Od Aroeru, ktorý je na brehoch potoka Arnon, od mesta, čo je pri potoku, až po Galaád nebolo dediny ani mesta, ktoré by nám bolo odolalo, všetky nám vydal Pán. ³⁷ Iba na krajinu Amonových synov si nevztiahol ruku, na celé územie rieky Jabok, na mestá na výšine a na všetky mestá, o ktorých nám dal zákaz Pán, náš Boh.

Dt3

III. Víťazstvo nad bášanským kráľom Ogom. - ¹ Potom sme sa obrátili a tiahli sme smerom k Bášanu. Ale Og, kráľ Bášanu, vytiahol so všetkým svojím ľudom do boja proti nám pri Edrei. ² Tu mi Pán povedal: „Neboj sa ho, veď ti ho dávam do ruky, aj všetok jeho ľud a jeho krajinu. Urobíš s ním tak, ako si urobil s amorejským kráľom Sehom, ktorý sídlil v Hesebone.“ ³ A Pán, náš Boh, dal do našich rúk aj bášanského kráľa Oga a všetok jeho ľud a my sme ich bili, až mu nik neostal. ⁴ V tom čase sme zaujali všetky jeho miesta; nebolo mesta, ktoré by sme mu neboli odňali: šesťdesiat miest, celý kraj Argobu, panstvo Oga, kráľa Bášanu. ⁵ Všetky tieto mestá boli opevnené vysokými múrmi, bránami a závorami, okrem miest Ferezejcov vo veľkom počte. ⁶ A vyhubili sme ich tak, ako sme zrobili Sehomovi, kráľovi Hesebonu; rozšírili sme kliatbu záhuby na každé mesto, na mužov, ženy i deti. ⁷ Ale všetok dobytok a korisť z miest sme si vzali. ⁸ Takto sme v tom čase odňali dvom amorejským kráľom za Jordánom územie od koryta Arnonu až po vrch Hermon ⁹ - Sidončania volajú vrch Hermon Sirjon, Amorejčania však Senir -, ¹⁰ všetky mestá roviny, celý Galaád a celý Bášan až po Selku a Edrei, mestá, ktoré patrili pod panstvo Oga v Bášane. ¹¹ Len Og, kráľ Bášanu, ostal z pokolenia Refaimcov; jeho posteľ, lôžko zo železa, ktoré ešte jestvuje v Rabate Amonitov, bola deväť laktov dlhá a štyri lakte široká, podľa miery obyčajných laktov.

Rozdelenie Zajordánska. - ¹² Túto krajinu sme v tom čase zaujali od Aroeru, ktorý je na brehu rieky Arnon. Polovicu Galaádskej vysočiny s jej mestami som dal Rubenovmu a Gadovmu kmeňu. ¹³ Ostatok Galaádu a celý Bášan, panstvo Oga, som dal polovici Manassesovho kmeňa - celý kraj Argob. Celý Bášan sa volá krajinou Refaim. ¹⁴ Manassesov syn Jair sa zmocnil celého kraja Argobu až po územie Gesurcov a Maáchovcov a podľa svojho mena pomenoval Bášan Havot-Jair, až po dnešné časy. ¹⁵ Machirovi som dal Galaád. ¹⁶ Aj Rubenovi a Gadovi som dal (časť) z Galaádu až po rieku Arnon - stred riečišťa je hranicou - a až po údolie Jaboka na hraniciach Amončanov, ¹⁷ ďalej Arabu s Jordánom ako hranicou, od Kineret až po more v Arabe, po Solné more na úpätí Fasgy smerom na východ. ¹⁸ V tom čase som vám prikázal: „Pán, váš Boh, vám dáva túto krajinu do vlastníctva. Ozbrojení však pôjdete so svojimi bratmi, synmi Izraela, všetci silní mužovia, ¹⁹ len vaše ženy, vaše deti a váš dobytok - viem, že máte mnoho dobytka - zostanú vo svojich mestách, ktoré som vám dal, ²⁰ kým Pán nedá vašim bratom pevné bydlisko, ako je vaše, a pokým aj oni nebudú vlastniť krajinu, ktorú im chce dať Pán, váš Boh, na druhej strane Jordána; potom sa vráti každý na svoj majetok, ktorý som vám dal.“

²¹ Vtedy som rozkázal aj Jozuemu: „Videl si na vlastné oči, čo Pán, váš Boh, urobil obom týmto kráľom. To isté urobí všetkým kráľovstvám, do ktorých tiahneš. ²² Nemáš sa čo báť pred nimi, lebo Pán, váš Boh, bude bojovať za vás.“

Mojžiš je vylúčený z prisľúbenej zeme. - ²³ V tom čase som takto prosil Pána. ²⁴ „Pane, Bože, začal si svojmu služobníkovi ukazovať svoju veľkosť a svoju ruku presilnú - veď kde je ešte na nebi alebo na zemi Boh, ktorý by robil skutky a divy ako ty! ²⁵ (Daj) mi tiež prejsť a uvidím tú krásnu krajinu za Jordánom, tú krásnu výšinu a Libanon!“ ²⁶ Ale Pán sa na mňa rozhneval pre vás a nevyslyšal ma. Pán mi povedal: „Dost' už, viac mi nehovor o tejto veci! ²⁷ Vystúp na hrebeň Fasgy a zdvihni oči na západ a na sever, na juh a na východ a pozri sa vlastnými očami, lebo ty tento Jordán neprekročíš. ²⁸ Jozuemu však daj príkaz a povzbud' ho a posilni, lebo on bude viesť tento ľud a rozdelí mu krajinu, ktorú uvidíš!“ ²⁹ Tak sme ostali v údolí naproti Fogoru.

Dt4

IV. Význam vernosti voči zákonu. - ¹ A teraz, Izrael, počúvaj prikázania a ustanovenia, ktoré ťa chcem naučiť konať, aby ste žili a dosiahli vlastníctvo krajiny, ktorú vám dá Pán, Boh vašich otcov. ² K slovám, ktoré vám hovorím, nepridáte vôbec nič, ani z nich nič neuberiete; zachovávajte prikázania Pána, svojho Boha, ktoré vám ukladám!

³ Na vlastné oči ste videli, čo Pán urobil pre Bál-Peora! Každého totiž, kto sa pridá k Bál-Peorovi, Pán, tvoj Boh, vyhubil spomedzi vás. ⁴ Vás však, čo sa pridáte Pána, svojho Boha, zachoval pri živote až dodnes.

⁵ Pozri, učil som vás prikázaniam a ustanoveniam, ako mi nariadil Pán, môj Boh, aby ste ich plnili aj v krajine, do ktorej tiahnete, aby ste si ju udržali ako vlastnú. ⁶ A zachováte a splníte ich napospol, lebo to bude vaša múdrosť a rozumnosť pred národmi, ktoré zvedia o každom tomto príkaze a budú vraviť: „Naozaj múdry a rozumný je tento veľký národ!“ ⁷ Veď kdeže je národ taký mocný, ktorý by mal svojich bohov tak blízko, ako je Pán, náš Boh, kedykoľvek k nemu voláme. ⁸ A kde je národ taký slávny, ktorý by mal (také) spravodlivé prikázania a ustanovenia, ako je celý tento zákon, ktorý vám dnes predkladám?

Varovanie pred modlami. - ⁹ Len dávaj pozor na seba a chráň svoju dušu veľmi! Nezabudni na veci, ktoré si videl na vlastné oči, nech nevymiznú z tvojho srdca po všetky dni tvojho života; lež poučíš o nich svojich synov a synov svojich synov. ¹⁰ Na deň, keď si stál pred Pánom, svojím Bohom, na Horebe, keď Pán ku mne hovoril: „Zhromaždi ľud, aby počuli moje slová, ktorým ich naučím, aby sa ma báli po všetky dni, čo budú žiť na zemi, a aby o nich poučali aj svojich synov.“ ¹¹ Tu ste predstúpili a stáli ste na úpätí vrchu, zatiaľ čo vrch za tmy, oblakov a mrákavy blýskal ohňom až do samého neba. ¹² A Pán hovoril k vám z ohňa; zvuk slov ste počuli, ale postavu ste nevideli, okrem hlasu. ¹³ A oznámil vám svoju zmluvu, o ktorej nariadil, aby ste ju zachovali - svojich desať príkazov a napísal ich na dve kamenné tabule. ¹⁴ Mne však vtedy Pán prikázal, aby som vás naučil príkazom a ustanoveniam, aby ste ich zachovávali v krajine, do ktorej tiahnete a ktorou budete vládnuť. ¹⁵ A vy si - pri svojich dušiach - dávajte veľký pozor, veď ste nevideli nijakú postavu, keď k vám Pán hovoril sprostred ohňa na Horebe, ¹⁶ aby ste nepoblúdili a neurobili si kresanú modlu alebo akýkoľvek obraz muža alebo ženy, ¹⁷ obraz nejakého zvieraťa na zemi, obraz nejakého vtáka, čo lieta pod nebom, ¹⁸ obraz niečoho, čo sa plazí po zemi, obraz ryby, čo je vo vode pod zemou; ¹⁹ a keď zdvihneš oči k nebu a uvidíš tam slnko, mesiac a hviezdy, všetky voje nebies, nedaj sa oklamať a nekľanaj sa im a neuctievaj to, čo Pán, tvoj Boh, stvoril na osoh všetkým národom, ktoré sú pod nebom. ²⁰ Vás však Pán vzal a vyviedol z ohnivej pece, z Egypta, aby ste boli jeho dedičným ľudom, ako je to dnes. ²¹ Na mňa sa však Pán rozhneval pre vaše reči a prisahal, že neprekročím Jordán a nevtrhnem do krásnej krajiny, ktorú ti Pán, tvoj Boh, dá do vlastníctva. ²² Ja však umriem v

tejto krajine a Jordán neprekročím. Vy ho prekročíte a budete vlastniť tú krásnu krajinu. ²³ Dávajte pozor, aby ste nikdy nezabudli na zmluvu, ktorú s vami uzavrel Pán, váš Boh, alebo aby ste si neurobili rytú modlu z tých vecí, ktoré ti Pán zakázal robiť. ²⁴ Lebo Pán, tvoj Boh, je stravujúci oheň, on je žiarlivý Boh.

Trest a milosť. - ²⁵ Ak budete mať synov a vnukov a zostanete v tejto krajine, ak sa skazíte a urobíte si nejakú rytú modlu a budete páchať zlo pred Pánom, svojím Bohom, čím ho rozhneváte, ²⁶ tak už dnes volám nebo a zem za svedkov proti vám, že zakrátko vyhyniete z krajiny, do ktorej po prekročení Jordánu vojdete, aby ste ju vlastnili; nebudete tam dlho žiť, lebo budete naisto vyhubení. ²⁷ Pán vás rozpráši medzi všetky národy a len málo vás ostane medzi národmi, ku ktorým vás Pán zavedie. ²⁸ Tam budete slúžiť bohom, čo sú dielom ľudských rúk, drevu a kameňu, ktoré nevidia, ktoré nepočujú a ktoré nejedia a nevoňajú. ²⁹ Odtiaľ budeš hľadať Pána, svojho Boha, a nájdeš ho, keď ho budeš hľadať z celého srdca a z celej duše. ³⁰ Keď budeš v biede a keď sa ti na konci časov vyplnia všetky tieto veci, vrátiš sa k Pánovi, svojmu Bohu, a budeš počúvať jeho hlas. ³¹ Lebo Pán, tvoj Boh, je milosrdný Boh; neopustí ťa a nezahubí a nezabudne na zmluvu, ktorú odprisahal tvojim otcom.

Božie divy Izraelitom. - ³² Opýtaj sa len dávnych čias, ktoré boli pred tebou, odvtedy, keď Boh stvoril človeka na zemi, a (dozvedaj sa) od jedného kraja nebies po druhý; či sa stalo niečo také veľké ako toto a či bolo počuť niečo podobné, ³³ že by bol ľud tak počul hovoriť z ohňa hlas Boží, ako si počul ty, a zostal si nažive! ³⁴ Alebo pokúsil sa nejaký Boh prísť a vybrať si národ spomedzi národov navštíveniami, znameniami a zázrakmi, v boji, rukou silnou a zdvihnutým ramenom, za veľkých hrôz, celkom tak, ako to urobil Pán, váš Boh, kvôli vám v Egypte pred vašimi očami?! ³⁵ Ty si to videl, aby si sa naučil, že Pán je pravý Boh a okrem neho iného niet. ³⁶ Z neba ti dal počuť svoj hlas, aby ťa poučil, a na zemi dal ti uzrieť svoj mohutný oheň a počul si jeho slová sprostred ohňa. ³⁷ Pretože miloval tvojich otcov, vyvolil si ich potomstvo a teba osobne vyviedol svojou veľkou mocou z Egypta, ³⁸ aby spred teba vyhnal národy, ktoré sú mocnejšie a silnejšie ako ty, a aby ťa voviedol do ich krajiny a dal ti ju do vlastníctva, ako je to v tento deň. ³⁹ Dnes teda vedz a vezmi si k srdcu, že Pán je jediný Boh hore na nebi a dolu na zemi, iného niet. ⁴⁰ Zachovávaj jeho prikázania a jeho ustanovenia, ako som ti dnes prikázal, aby sa tebe a tvojim deťom po tebe vodilo dobre a aby si dlho ostal v krajine, ktorú ti Pán, tvoj Boh, dáva na večné veky.“

Miesta útočísk. - ⁴¹ Vtedy Mojžiš oddelil za Jordánom smerom k východu slnka tri mestá, ⁴² aby tam našiel útočisko ten, kto by neúmyselne zabil svojho blížneho bez toho, že by bol s ním žil predtým v nepriateľstve; ak utečie do niektorého z týchto miest, bude žiť. ⁴³ Beser na púšti v Rubenovom kraji, Ramot v Gadovom Galaáde a Golan v Manassesovom Bášane.

Druhá Mojžišova reč, 5 - 27

Úvod. - ⁴⁴ Toto je zákon, ktorý Mojžiš predložil synom Izraela: ⁴⁵ nariadenia, prikázania a ustanovenia, ktoré Mojžiš oznámil synom Izraela, keď vytiahli z Egypta, ⁴⁶ za Jordánom v údolí naproti Bet-Peoru, v krajine amorejského kráľa Sehona, čo sídlil v Hesebone, ktorého Mojžiš a synovia Izraela porazili, keď vyšli z Egypta. ⁴⁷ Jeho krajinu prevzali do vlastníctva, aj krajinu Oga, kráľa Bášanu, dvoch amorejských kráľov za Jordánom oproti východu slnka - ⁴⁸ od Aroera na brehu rieky Arnon až po vrch Sirjon, čiže Hermon, ⁴⁹ a celú Arabu na východ za Jordánom až po Arabu - more na úpätí svahu Fasgy.

V⁵. O Pánovom zjavení na Horebe. - ¹ Mojžiš zvolal všetkých Izraelitov a hovoril im: „Počuj, Izrael, príkazy a ustanovenia, ktoré dnes oznamujem vašim ušiam! Naučte sa ich a dávajte pozor, aby ste ich plnili. ² Pán, náš Boh, uzavrel s nami na Horebe zmluvu. ³ Túto zmluvu neuzavrel s našimi otcami, lež s nami, čo tu dnes živí stojíme. ⁴ Z tváre do tváre k vám Pán hovoril z ohňa na vrchu. - ⁵ Ja som vtedy stál medzi Pánom a vami, aby som zvestoval jeho reč, lebo vy ste sa báli ohňa a neopovážili ste sa vystúpiť na vrch. - Hovoril:

Desať Božích prikázaní. - ⁶ „Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z Egyptskej krajiny, z domu otroctva. ⁷ Nebudeš mať iných bohov okrem mňa! ⁸ Neurobiš si modlu ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, ani toho, čo je dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! ⁹ Nebudeš sa im klaňať ani ich uctievať, lebo ja, Pán, tvoj Boh, som žiarlivý Boh, ktorý tresce nepravosť otcov na synoch až do tretieho a štvrtého pokolenia u tých, čo ma nenávidia, ale zmlúvam sa až nad tisícimi u tých, čo ma milujú a zachovávajú moje príkazy.

¹¹ Nevezmeš meno Pána, svojho Boha, nadarmo, lebo Pán nenechá bez trestu toho, kto bude brať jeho meno nadarmo.

¹² Zachovávaj sobotňajší deň, aby si ho zasvätil, ako ti prikázal Pán, tvoj Boh. ¹³ Šesť dní budeš pracovať a robiť každú svoju prácu, ¹⁴ ale siedmy deň je sobota, (to jest odpočinok) pre Pána, svojho Boha; vtedy nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn, ani tvoja dcéra, ani tvoj sluha, ani slúžka, ani tvoj vól, ani osol, ani nijaký tvoj dobytok, ba ani cudzinec, ktorý býva v tvojich bránach, aby tvoj sluha a tvoja slúžka mali podobný odpočinok ako ty.

¹⁵ Pamätaj, že si bol otrokom v egyptskej krajine a že ťa Pán, tvoj Boh vyviedol odtiaľ mocnou pravicom a zdvihnutým ramenom: preto ti Pán, tvoj Boh, prikázal zachovávať sobotňajší deň.

¹⁶ Cti svojho otca a svoju matku, ako ti prikázal Pán, tvoj Boh, aby dni tvojho života dlho trvali a aby sa ti darilo na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!

¹⁷ Nezabiješ!

¹⁸ Nescudzoložíš!

¹⁹ Nepokradneš!

²⁰ Nevyslovíš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu!

²¹ Nepožiadáš manželku svojho blížneho!

Nepožiadáš dom svojho blížneho ani jeho pole, ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blížneho!“

Mojžiš prostredníkom medzi Bohom a ľuďom. - ²² Tieto slová hovoril Pán celej vašej pospolitosti mohutným hlasom na vrchu sprostred ohňa, z mraku a z temnoty - a nepridal nič. Potom ich napísal na dve kamenné tabule a dal ich mne. ²³ A vy, keď ste počuli hlas sprostred tmy a z vrchu blčiaceho ohňom, pristúpili ste, všetci hlavnejší a starší vašich kmeňov, ku mne ²⁴ a povedali ste: „Hľa, Pán, náš Boh, nám ukázal celú svoju slávu a veľkosť a počuli sme jeho hlas z ohňa; dnes sme videli, že Pán hovoril s človekom a (ten) ostal nažive. ²⁵ Teraz však prečo by sme mali zomrieť? Ved' by nás tento veľký oheň strávil. Lebo keby sme ešte ďalej počúvali hlas Pána, svojho Boha, zomreli by sme. ²⁶ Ved' aký by to bol človek, ktorý by počul hlas živého Boha sprostred ohňa a ostal by nažive? ²⁷ Iba ty sám sa priblíž a vypočuj všetko, čo nám bude hovoriť Pán náš Boh; a všetko, čo ti bude hovoriť Pán, náš Boh, ty nám oznámiš a my to vypočujeme a spravíme.“ ²⁸ Pán počul vaše reči, čo ste mi hovorili, a povedal mi: „Počul som slová tohoto ľudu, ktoré ti povedali. Čo vraveli, dobre hovorili. ²⁹ Kiežby tak zmýšľali, aby sa ma báli a zachovávali všetky moje rozkazy v každý čas, aby sa dobre viedlo im aj ich deťom naveky! ³⁰ Chod' a povedz im: Vráťte sa do svojich stanov! ³¹ Ty však ostaň tu so mnou a oznámim ti všetky príkazy, rozkazy a nariadenia, ktoré ich naučíš, aby ich plnili v krajine, ktorú im dám do vlastníctva.“ ³² Nuž zachovávajúte a robte, ako vám prikázal Pán, váš Boh; neodchýľujte sa ani napravo, ani naľavo! ³³ Kráčajte po takej ceste, akú vám vyznačil Pán, váš Boh, aby ste mohli žiť a aby vám bolo dobre, aby sa predĺžili vaše dni v krajine, ktorú budete vlastniť.

VI. Dva významné príkazy: úcta a láska k Bohu. - ¹ Toto sú prikázania, rozkazy a nariadenia, ktoré mi Pán, váš Boh, prikázal naučiť vás, aby ste ich zachovávali v krajine, do ktorej prichádzate, aby ste ju zaujali, ² aby si sa bál Pána, svojho Boha, a zachovával všetky jeho rozkazy a prikázania, ktoré ti ja nariaďujem - ty, tvoj syn a syn tvojho syna po všetky dni svojho života -, aby sa predĺžili dni tvojho života. ³ Nuž, počúvaj, Izrael, a dávaj pozor, aby si robil to, čo ti prikázal Pán, aby ti bolo dobre a aby ste sa veľmi rozmnožili -, lebo Pán, tvoj Boh, prisľúbil tvojim otcom krajinu, ktorá oplýva mliekom a medom.

⁴ Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! ⁵ A ty budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou. ⁶ A tieto slová, ktoré ti ja dnes prikazujem, nech sú v tvojom srdci, poučaj o nich svojich synov a sám uvažuj o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš na ceste, či budeš ležať alebo stáť. ⁸ Priviaž si ich ako znamenie na ruku, nech sú ako znaky medzi tvojimi očami, ⁹ a napíš si ich na veraje svojho domu a na dvere.

¹⁰ A keď ťa Pán, tvoj Boh, vovedie do krajiny, o ktorej prisahal tvojim otcom, Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že ti dá veľké a krásne mestá, ktoré si ty nestaval, ¹¹ a domy, plné všetkého bohatstva ktoré si ty nezhromažďoval, cisterny, čo si nekopal, vinice a olivové sady, čo si nesadil, a keď z toho budeš jesť a nasýtiš sa, ¹² dbaj veľmi na to, aby si nezabudol na Pána, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva. ¹³ Budeš sa báť Pána svojho Boha, jemu budeš slúžiť a len v jeho mene budeš prisahať. ¹⁴ Nebudeš chodiť za cudzími bohmi z božstiev iných národov, ktoré sú vôkol vás, ¹⁵ lebo Pán, tvoj Boh, ktorý je v tvojom strede, je žiarlivý Boh. Aby azda nevzbĺkol proti tebe hnev Pána, tvojho Boha, a aby ťa nevyhubil z povrchu zeme. ¹⁶ Nepokúšajte Pána, svojho Boha, ako ste ho pokúšali v Masse! ¹⁷ Náležite zachovávať rozkazy, nariadenia a zákony Pána, svojho Boha, ktoré ti dal, a rob, čo je čnostné a dobré v Pánových očiach, aby sa ti dobre vodilo a aby si vošiel a vlastnil krásnu krajinu, o ktorej Pán prisahal tvojim otcom, ¹⁹ že odtiaľ vyhladí pred tebou všetkých tvojich nepriateľov, ako Pán prisľúbil.

Poučovanie potomkov o zákone. - ²⁰ A keď sa tvoj syn v budúcnosti opýta a povie: „Akéže sú to zákony, nariadenia a ustanovenia ktoré vám prikázal Pán, náš Boh?“, ²¹ ty mu odpovieš: „Boli sme otrokmi u faraóna v Egypte a Pán nás vyviedol z Egypta silnou rukou ²² a robil veľké a hrozné znamenia a zázraky v Egypte proti faraónovi a proti celému jeho domu pred našimi očami. Nás však vyviedol odtiaľ, aby nás priviedol a dal nám do vlastníctva krajinu, ktorú odprisahal našim otcom. ²⁴ V tom čase nám Pán prikázal plniť všetky tieto zákony, báť sa Pána, svojho Boha, aby sa nám vždy dobre vodilo a darilo, ako je to dnes. ²⁵ A to bude našou spravodlivosťou, keď náležite zachováme všetky tieto príkazy pred Pánom, našim Bohom, tak, ako nám prikázal.“

VII. Varovanie pred Kanaánčanmi. - ¹ Keď ťa Pán, tvoj Boh, vovedie do krajiny, do ktorej sa uberáš, aby si ju prevzal do vlastníctva, a keď pred tebou vyženie mnohé národy: Hetejcov, Gergezejčanov, Amorejčanov, Kanaánčanov, Ferezejcov, Hevejcov, Jebujejcov - sedem národov, mocnejších a početnejších ako si ty -, ² a keď ich Pán, tvoj Boh, dá do tvojej moci a ty ich premôžeš, rozšíriš na nich kliatbu záhuby. Nesmieš s nimi uzavrieť zmluvu a nesmieš sa nad nimi zľutovať. ³ Ani manželstvo s nimi neuzavrieš: svoju dcéru nedáš za jeho syna a jeho dcéru nevezmeš svojmu synovi, ⁴ lebo ona by mohla tvojho syna odviesť odo mňa, takže by

uctievali iných bohov; a vzbĺkol by Pánov hnev a rýchlo by ťa vyhubil. ⁵ Radšej s nimi urobte toto: porúčajte ich oltáre, polámte ich modly, povytínajte ich háje a ich sošky popáľte na ohni! ⁶ Ved' ty si svätý ľud Pána, svojho Boha; teba si vyvolil Pán, tvoj Boh, za svoj vlastný ľud zo všetkých národov, čo sú na zemi. ⁷ Nie preto, žeby ste boli početnejší ako ostatné národy, prilipol k vám Pán a vyvolil si vás, ved' ste najmenší zo všetkých národov. ⁸ Ale preto, že vás mal rád a že chcel zachovať prísahu, ktorú urobil vašim otcom, Pán vás vyviedol mocnou rukou a vyslobodil z domu otroctva, z ruky faraóna, egyptského kráľa. ⁹ A ty spoznáš, že Pán, tvoj Boh, je Boh mocný a verný, ktorý zachováva svoju zmluvu a svoju láskavosť na tisíc pokolení k tým, čo ho milujú a zachovávajú jeho prikázania. ¹⁰ Tým však, čo ho nenávidia, odpláca priamo a vyhubí ich; neodkladá s tým, kto ho nenávidí, ale odpláca priamo. ¹¹ Preto zachovávajú prikazy, zákony a ustanovenia, ktoré ti ja dnes prikazujem plniť.

Požehnanie za poslušnosť. - ¹² Keď budeš počúvať tieto ustanovenia a keď ich budeš zachovávať a plniť, Pán, tvoj Boh, ti zachová zmluvu a láskavosť, ktorú odprisahal tvojim otcom. ¹³ Bude ťa milovať, bude ťa požehnávať a rozmnoží ťa; požehná plod tvojho života, plod tvojej zeme, tvoje obilie a tvoj mušt, tvoj olej, mláďatá tvojich kráv, jahňatá tvojich oviec v krajine, o ktorej prisahal tvojim otcom, že ju dá tebe. ¹⁴ Budeš požehnaný nad všetky národy; nebude u teba neplodného ani neplodnej ani len u dobytku. ¹⁵ Pán oddiali od teba každú chorobu a nedovolí aby na teba doľahla nejaká hrozná egyptská bieda, ktoré poznáš, a dopustí ich na všetkých tvojich nepriateľov.

¹⁶ Pohltíš všetky národy, ktoré ti dá Pán, tvoj Boh, do moci; tvoje oko sa nezľutuje nad nimi a nebudeš slúžiť ich bohom, lebo to by bola tvoja skaza. ¹⁷ Keby si si v srdci povedal: „Tieto národy sú početnejšie ako ja, akože ich vyplienim?“, ¹⁸ neboj sa ich a pamätaj na to, čo Pán, tvoj Boh, urobil Faraónovi a celému Egyptu, ¹⁹ na hrozné navštívenia, ktoré si videl na vlastné oči, na znamenia a zázraky, na mocnú ruku a vzpriamené rameno, ktorým ťa Pán, tvoj Boh, vyviedol odtiaľ. Takisto urobí Pán, tvoj Boh, aj ostatným národom ktorých sa ty bojíš. ²⁰ Ba Pán, tvoj Boh pošle na nich sršne, takže zahynú aj pozostalí a tí, čo sa pred tebou ukryjú, zahynú. ²¹ Neboj sa ich, lebo Pán, tvoj Boh, je v tvojom strede, veľký a hrozný Boh. ²² Pán, tvoj Boh, rad radom vyhubí tie národy pred tebou; nebudeš ich môcť vyníčiť razom, aby sa nerozmnožila proti tebe divá zver. ²³ A Pán, tvoj Boh, ich dá do tvojej moci a bude ich veľmi desiť kým ich celkom nevyhubí. ²⁴ Do tvojich rúk vydá ich kráľov a ty vytrieš ich mená spod neba; nik ti nebude môcť odolať, kým ich nevyníčiš. ²⁵ Do ohňa pohádžeš ich liatych bôžikov, nezatúžiš po striebre a zlate, z ktorého sú urobení, nevezmeš si nič z nich, aby ti to nebolo na skazu, lebo to je ohavnosť pred Pánom, tvojím Bohom. ²⁶ Nedonesieš do svojho domu nijakú ohavnosť, aby si neupadol do záhuby ako ona; hrozne sa pred ňou des a maj ju v najväčšej ošklivosti, lebo je prekliata na záhubu.

VIII. Povinná vd'aka za ochranu na púšti a za prisľúbenú zem. - ¹ Každé prikázanie, ktoré vám ja dnes dávam, máte náležite plniť, aby ste žili a rozmnožovali sa, vošli a vlastnili krajinu, ktorú Pán odprisahal vašim otcom. ² A rozpomätúvaj sa na celú cestu, po ktorej ťa Pán, tvoj Boh, vodil štyridsať rokov na púšti, aby ťa pokoril, vyskúšal a zvedel, čo je v tvojom srdci, či budeš zachovávať jeho prikazy, alebo nie. ³ Pokoril ťa a dal ti hladovať; potom ťa krmil mannou, ktorú si nepoznal ani ty, ani tvoji otcovia, aby ti ukázal, že človek nežije len z chleba, ale že človek môže byť živý zo všetkého, čo vychádza z Božích úst. ⁴ Odev sa na tebe nezodral a noha ti neopuchla - a je to štyridsať rokov. ⁵ Teda uvažuj vo svojom srdci, že ako človek vychováva svojho syna, tak Pán, tvoj Boh, vychovával teba. ⁶ Zachovávajú prikazy Pána, svojho Boha, chodievaj po jeho cestách a boj sa ho. ⁷ Ved' Pán, tvoj Boh, ťa chce viesť do krásnej krajiny, do krajiny potokov, prameňov a jazier, ktoré vyvierajú na roviny aj po vrchoch; ⁸ do

krajiny obilia, jačmeňa a viniča, figovníka a granátovej jablone, do krajiny olív a medu; ⁹ do krajiny, kde budeš bez biedy jesť svoj chlieb a nebude ti v nej nič chýbať, do krajiny, v ktorej kameňoch je železo a z ktorej vrchov sa dobýva meď. ¹⁰ Nuž keď sa naješ a nasýtiš, poďakuješ sa Pánovi za krásnu krajinu, ktorú ti dal.

Výstraha pred neposlušnosťou. - ¹¹ Dávaj pozor, aby si potom nezabudol na Pána, svojho Boha, a nezanedbal jeho príkazy, zákony a nariadenia, ktoré ti ja dnes ukladám; ¹² aby sa nestalo, keď sa naješ a nasýtiš, keď si postavíš pekné domy a budeš v nich bývať, ¹³ keď sa tvoj dobytok a ovce rozmnožia, keď budeš mať hojnosť striebra a zlata a keď sa zväčší tvoje imanie, ¹⁴ že by sa spriečilo tvoje srdce a zabudol by si na Pána, svojho Boha, ktorý ťa vyviedol z Egypta, z domu otroctva, ¹⁵ a ktorý ťa viedol cez veľkú a hroznú púšť, pomedzi hady, vretenice a škorpióny, po vyprahnutej zemi, kde niet nijakej vody; ktorý ti vyviedol vodu z najtvrdšej skaly, ¹⁶ ktorý ťa sýtil na púšti mannou, ktorú nepoznali tvoji otcovia, aby ťa pokoril a vyskúšal a nakoniec ti preukázal svoje dobrodenie. ¹⁷ Nehovor si teda v srdci: „Moja vlastná sila a moc mojej ruky mi získali toto bohatstvo,“ ¹⁸ lež pamätaj na Pána, svojho Boha, ktorý ti dáva silu nadobúdať bohatstvo, aby dodržal zmluvu, ktorú odprisahal tvojim otcom, ako je to dnes. ¹⁹ Keby si však napriek tomu zabudol na Pána, svojho Boha, a chodil by si za cudzími bohmi, keby si ich uctieval a klaňal sa im, už dnes vám vyhlasujem, že úplne vyhyniete. ²⁰ Aj vy zahyniete tak, ako (zhynú) národy, ktoré Pán vyhubí pred vami, lebo ste nepočúvali hlas Pána, svojho Boha.

Dt9

IX. Výstraha pred sebaaprečňovaním. - ¹ Počuj, Izrael! Zakrátko prejdeš Jordán, aby si si podrobil národy, ktoré sú väčšie a mocnejšie ako ty: (aby si dobyl) veľké mestá, opevnené až do neba, ² aj mocný, urastený ľud Enakitov, ktorých poznáš a o ktorých si počul: „Kto môže obstáť pred Enakitmi?“ ³ Preto dnes vedz, že Pán pôjde pred tebou ako spaľujúci oheň, on ich porazí, on ich pred tebou poníži a ty ich vyženieš a zničíš, ako ti prisľúbil Pán. ⁴ Keď ich však Pán, tvoj Boh, vyženie, nehovor si v srdci: „Keďže som bol spravodlivý, Pán ma priviedol sem, aby som ovládol túto krajinu,“ lebo tieto národy boli zničené pre svoju bezbožnosť. ⁵ Nie pre svoju spravodlivosť a pre priamosť svojho srdca prichádzaš, aby si prevzal do vlastníctva ich krajinu; ale preto, že tieto národy sú bezbožné, Pán, tvoj Boh, ich vyženie pred tebou a tiež preto, aby sa splnilo, čo Pán prisahal tvojim otcom Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi. ⁶ Buď si teda vedomý toho: nie preto, že si bol spravodlivý, dáva ti Pán, tvoj Boh, do vlastníctva túto krásnu krajinu, lebo ty si ľud nepoddajnej šije.

Spomienka na zlaté teľa. - ⁷ Pamätaj a nezabúdaj na to, ako si rozhneval Pána, svojho Boha, na púšti; odo dňa, keď ste vyšli z egyptskej krajiny, až kým ste neprišli sem, priečili ste sa Pánovi. ⁸ Aj na Horebe ste rozhnevali Pána a on vás nahnevaný chcel vyhubiť; ⁹ vtedy, keď som ja vystúpil na vrch, aby som prevzal dve kamenné tabule, tabule zmluvy, ktorú s vami Pán uzavrel, a keď som štyridsať dní a štyridsať nocí ostal na vrchu bez toho, žeby som bol jedol chlieb a pil vodu. ¹⁰ Pán mi dal dve kamenné tabule popísané Božím prstom a na nich boli všetky slová, ktoré vám Pá povedal v deň zhromaždenia z ohňa na vrchu. ¹¹ Po štyridsiatich dňoch a štyridsiatich nociach mi Pán dal dve kamenné tabule, tabule zmluvy, ¹² a povedal mi: „Vstaň, zostúp rýchlo dolu, lebo tvoj ľud, čo si vyviedol z Egypta, zle robí! Veľmi rýchlo opustili cestu, ktorú som im určil, a zrobili si liatu modlu!“ ¹³ A Pán mi ešte povedal: „Videl som tento ľud a pozri, je to ľud nepoddajnej šije! ¹⁴ Nechaj ma, ja ich vyničím a vytriem ich mená spod neba, teba však urobím veľkým národom, mocnejším, ako je tento.“

¹⁵ Obrátil som sa a zostúpil som z vrchu, zatiaľ čo vrch blčal ohňom, a dve tabule som mal v rukách. ¹⁶ A tu som videl, že ste zhrešili proti Pánovi, svojmu Bohu: urobili ste si liate teľa, rýchlo ste opustili cestu, ktorú vám vyznačil Pán. ¹⁷ I schytil som dve tabule, odhodil som

ich z rúk a roztrieskal som ich pred vašimi očami. ¹⁸ Potom som sa vrhol pred Pána ako predtým, štyridsať dní a štyridsať nocí bez toho, že by som bol jedol chlieb a pil vodu, za všetky vaše hriechy, ktoré ste popáchali, keď ste robili, čo je ohavné v Pánových očiach, a keď ste ho hnevali. ¹⁹ Zľakol som sa hnevu a zlosti, ktorou Pán voči vám zahorel tak, že vás chcel vyhubiť; ale Pán ma vypočul aj tento raz. Aj na Árona sa Pán rozhneval a tiež ho chcel zahubiť, ale prosil som vtedy aj za Árona. ²¹ A vašu ohavnosť, ktorú ste urobili, teľa som zobral, spálil, roztrieskal som ho na kúsky tak, že ostal len prach a ten prach som hodil do potoka, čo steká z vrchu. ²² Aj v Tabere a v Masse a v Kibrot-Hatave ste vydráždili Pána do hnevu. ²³ A keď vás Pán od Kadešbarny poslal so slovami: „Vystúpte a zaujmite krajinu, ktorú som vám dal,“ protivili ste sa rozkazu Pána, svojho Boha, neverili ste mu a nepočúvali ste ho. ²⁴ Boli ste vždy odbojní, čo vás poznám!

²⁵ Aj vtedy som sa vrhol pred Pána a štyridsať dní a štyridsať nocí som tam ležal, lebo Pán sa vyhrážal, že vás zahubí; ²⁶ ale ja som prosil Pána a vravel som: „Pane, môj Pane, nevyhub svoj ľud a svoje vlastníctvo, ktoré si svojou mocou vyslobodil a ktoré si silnou rukou vyviedol z Egypta. ²⁷ Pamätaj na svojho služobníka Abraháma, Izáka a Jakuba! Nepozerať na zaťažitosť tohoto ľudu, na ich bezbožnosť a ich hriech! ²⁸ Nech nevravia v krajine, z ktorej si ich vyviedol: „Pán ich nemohol doviesť do krajiny, ktorú im prisľúbil, a nenávidel ich; preto ich vyviedol na púšť, aby ich usmrtil. ²⁹ Veď oni sú tvoj ľud a tvoje vlastníctvo, ktoré si vyviedol svojou mohutnou silou a vystretým ramenom!“

Dt10

X. Obnovenie tabúl' Desatora. - ¹ V tom čase mi Pán prikázal: „Vykreš si dve tabule, podobné prvým, vystúp ku mne na vrch a urob si drevenú archu. ² Ja ti na tabule napíšem slová, čo boli na prvých tabuliach, ktoré si rozbil, a uložíš ich do archy.“ ³ I urobil som z akáciového dreva archu a vykresal som dve kamenné tabule, podobné prvým, a vystúpil som na vrch s oboma tabuľami v rukách. ⁴ On na tabule napísal, čo bolo napísané na prvých, tých desať príkazov, ktoré vám Pán povedal v deň zhromaždenia z ohňa na vrchu, a potom mi ich Pán odovzdal. ⁵ Potom som opäť zostúpil z vrchu a tabule som uložil do archy, ktorú som urobil, a ony sú tam, ako mi rozkázal Pán. ⁶ Izraeliti odtiahli z Bérot Jakanitov do Mosery. Tam zomrel Áron a tam ho aj pochovali. Kňazom namiesto neho sa stal jeho syn Eleazar. ⁷ Odtiaľ prešli do Gadgady a z Gadgady do Jeteboty, kraja potokov a vôd. ⁸ V tom čase Pán oddelil kmeň Léviho, aby nosil Pánovu archu zmluvy, aby stál pred Pánom v jeho službe a aby v jeho mene žehnal, ako to robí dodnes. ⁹ Preto Léviho kmeň nedostal nijaký podiel ani vlastníctvo so svojimi bratmi, lebo Pán je jeho dedičným podielom, ako mu prisľúbil Pán, tvoj Boh. ¹⁰ Ja som však stál štyridsať dní a štyridsať nocí na vrchu ako prvý raz a Pán ma aj tentoraz vyslyšal a Pán ťa nezahubil. ¹¹ A Pán mi povedal: „Vstaň a choď pred ľudom, nech vojdú a nech zaujmú krajinu, o ktorej som prisahal ich otcom, že im ju dám.“

Opätovná výzva k vernosti zákonu. - ¹² A teraz, Izrael, čo žiada od teba Pán, tvoj Boh, ak nie to, aby si sa bál Pána, svojho Boha, aby si kráčal po všetkých jeho cestách, aby si ho miloval a slúžil Pánovi, svojmu Bohu, celým svojím srdcom a celou svojou dušou, ¹³ aby si zachoval Pánove príkazy a zákony, ktoré ti ja dnes prikazujem, aby ti bolo dobre! ¹⁴ Hľa, Pánovo je nebo a nebesia nebies, zem a všetko, čo je na nej! ¹⁵ A predsa Pán našiel zaľúbenie v tvojich otcoch a prilipol k nim, a preto si vyvolil aj vás, ich potomstvo, zo všetkých národov, ako je to v tento deň. ¹⁶ Obrežte si teda predkožku svojho srdca a nezatvrdzujte si už šiju! ¹⁷ Lebo Pán, váš Boh, je Boh nad všetkými bohmi a Pán nad všetkými pánmi, Boh veľký, mocný a hrozný, ktorý neberie ohľad na osoby a dary neprijíma. ¹⁸ Vysluhuje právo sirote a vdove a miluje cudzinca; dáva mu jedlo a odev. ¹⁹ Aj vy majte radi cudzinca, lebo aj vy ste boli cudzincami v egyptskej krajine! ²⁰ Pána, svojho Boha, sa budeš báť a jemu budeš slúžiť, k nemu

sa budeš vinúť a v jeho mene budeš prisahať! ²¹ On je tvoja chvála, on je tvoj Boh, ktorý kvôli tebe urobil tie veľké a hrozné veci, ktoré si videl na vlastné oči. ²² Sedemdesiat duší ich bolo, keď zostúpili tvoji otcovia do Egypta, a teraz ťa Pán, tvoj Boh, rozmnožil ako hviezdy na nebi.

Dt11

XI. Rozpomienka na odchod z Egypta. - ¹ Miluj teda Pána, svojho Boha, a zachovávaj jeho pravidlá, zákony, nariadenia a príkazy v každý čas! ² Spoznajte dnes, čo nebolo dožičené vašim synom, ktorí nepoznajú a ani nevideli naučenia Pána, vášho Boha, ani jeho veľkosť, jeho silnú ruku a jeho vystreté rameno, ³ ani jeho znamenia, ani činy, ktoré robil uprostred Egypta na egyptskom kráľovi, faraónovi, na celom jeho území ⁴ a na všetkom egyptskom vojsku, na jeho koňoch a vozoch; ako ich zalial vodami Červeného mora, keď vás prenasledovali, a Pán ich ničil až po tento deň. ⁵ A čo vám robil na púšti, kým ste neprišli na toto miesto, ⁶ čo urobil Dátanovi a Ábironovi, synom Eliaba, ktorý bol Rubenovým synom: ako ich prehltla zem, keď otvorila svoj pažerák, aj s ich domami, stanmi a so všetkým, čo mali, uprostred Izraela. ⁷ Keďže ste videli na vlastné oči všetky veľké Pánove činy, ktoré urobil, ⁸ máte zachovávať všetky príkazy, ktoré vám ja dnes nariaďujem, aby ste boli silní, aby ste vtiahli a zaujali krajinu, do ktorej chcete vojsť, aby ste ju vlastnili; ⁹ aj preto, aby ste dlho zostali v krajine, o ktorej prisahal Pán vašim otcom, že ju dá im, aj ich potomstvu, krajinu, oplývajúcu mliekom a medom.

Krása zaslúbenej zeme. - ¹⁰ Krajina, do ktorej sa uberáš, aby si ju vlastnil, nie je taká ako egyptská krajina, z ktorej ste vytiahli, kde si sial svoje semeno a zvlažoval svojimi nohami ako zeleninovú záhradu. ¹¹ Krajina, do ktorej tiahneš, aby si ju vlastnil, je krajinou vrchov a rovín a zavlažovaná je z neba dažďami, ¹² krajinou, o ktorú sa stará Pán, tvoj Boh, a sú na ňu ustavične upreté oči Pána, tvojho Boha, od začiatku roka až do konca. ¹³ A ak budete poslúchať moje príkazy, ktoré vám dnes ukladám, ak budete milovať Pána, svojho Boha, a slúžiť mu celým srdcom a celou dušou, ¹⁴ tak dá vašej zemi dažďa na svoj čas, včasný dážď i neskorý dážď, aby ste mohli pozbierať obilie, mušt a olej, ¹⁵ aj trávu vašich polí pre svoj dobytok, aby ste sa aj vy mali z čoho najesť dosýta. ¹⁶ Dávajte si pozor, aby vaše srdce nepoblúdilo, aby ste neodbočili a neslúžili cudzím bohom a neklaňali sa pred nimi; ¹⁷ ináč by vzbĺkol Pánov hnev proti vám, zatvoril by nebesá a dážď by vôbec nepadal, zem by nepriniesla svoje plody a vy by ste zakrátko vyhynuli z krásnej krajiny, ktorú vám dá Pán.

O vernosti a poslušnosti. - ¹⁸ Uložte si tieto moje slová do srdca a do duše a priviažte si ich ako znamenie na ruku a nech sú ako znaky medzi vašimi očami. ¹⁹ Poučajte o nich svoje deti, aby o nich uvažovali, či už budeš sedieť vo svojom dome, alebo budeš na ceste, či budeš ležať alebo stáť. ²⁰ Napíš ich na veraje svojho domu a na svoje dvere, ²¹ aby sa mnohonásobili tvoje dni a dni tvojich synov v krajine, ktorú vám otcom pod prisahou prisľúbil až dovtedy, kým bude nebo nad zemou.

²² Lebo ak budete zachovávať všetky tieto príkazy, ktoré vám ja prikazujem plniť, ak budete milovať Pána, svojho Boha, a kráčať po všetkých jeho cestách a ak mu budete oddaní, ²³ Pán vyženie všetky tieto národy pred vami a vy prevezmete vlastníctvo od národov, ktoré sú väčšie a mocnejšie ako vy. ²⁴ Každé miesto, na ktoré vstúpi vaša noha, bude vaše: od púšte a od Libanonu, od veľkej rieky Eufrat až po západné more budú siahať vaše hranice. ²⁵ Nik vám nebude môcť odporovať: Pán, váš Boh, rozšíri pred nimi strach a hrôzu na celú krajinu, do ktorej vstúpíte, ako vám povedal.

²⁶ Hľa, dnes vám predkladám požehnanie a kľatbu: ²⁷ požehnanie, ak budete poslúchať príkazy Pána, svojho Boha, ktoré vám dnes ukladám, ²⁸ kľatbu, keď nebudete poslúchať príkazy Pána, svojho Boha, odbočíte z cesty, ktorú vám dnes prikazujem, a pôjdete za inými bohmi, ktorých nepoznáte.

²⁹ Keď ťa Pán, tvoj Boh, vovedie do krajiny, do ktorej sa uberáš, aby si ju vlastnil, požehnanie položíš na vrchu Garizim a kľatbu na vrchu Hebal. ³⁰ Ony sú na druhej strane Jordánu, za cestou, čo ide z východu do krajiny Kanaánčanov, ktorí bývajú v Arabe naproti Gilgale blízko duba Moreho.

³¹ Keďže sa chystáte prekročiť Jordán, aby ste vlastnili krajinu, ktorú vám dáva Pán, váš Boh, nuž vlastnite ju a bývajte v nej, ³² a preto zachovávajte zákony a nariadenia, ktoré vám dnes predkladám!

Deuteronomické zákony 12 - 27

Dt12

XII. O jednote svätyne. - ¹ Toto sú zákony a nariadenia, ktoré máte zachovať v krajine, ktorú vám dá Pán, Boh vašich otcov, aby si ju vlastnil po všetky dni, kým budete žiť na zemi. ² Zničte všetky miesta, kde národy, ktorých vlastníctvo prevezmete, uctievali svojich bohov: na vysokých vrchoch, na kopcoch a pod každým zeleným stromom. ³ Pováľajte ich oltáre, porozbíjajte ich sochy, popáľte ich modly a polámte ich vytesaných bohov a takto vyničte ich meno z tých miest!

⁴ Vy tak nebudete robiť Pánovi, svojmu Bohu! ⁵ Ale nájdete miesto, ktoré si vyvolí Pán, váš Boh, zo všetkých kmeňov, aby tam uložil svoje meno a tam prebýval. Tam budete prichádzať. ⁶ Tam obetujete svoje celostné žertvy a svoje obety, svoje desiatky a ponuky svojich rúk, svoje sľuby i svoje dary a prvotiny svojho dobytku a svojich oviec. ⁷ A tam máte jesť pred tvárou Pána, svojho Boha, a máte sa tešiť zo všetkého, k čomu priložíte ruky vy sami i vaše rodiny, lebo Pán, váš Boh, vás bude požehnávať.

⁸ Nebudete nič robiť tak, ako to robíme teraz tu, každý podľa svojej predstavy. ⁹ Veď doteraz ste nedošli k odpočinku a k vlastníctvu, ktoré vám dá Pán, váš Boh. ¹⁰ Ale keď prejdete cez Jordán a budete bývať v krajine, ktorú vám dá Pán, váš Boh, do dedičstva, a keď vám zaistí pokoj pred všetkými nepriateľmi, ktorí vás obklúčujú, a keď už budete bývať bezpečne, ¹¹ vtedy budete na mieste, ktoré si vyvolí Pán, váš Boh, aby tam spočívalo jeho meno, prinášať všetko, čo vám prikazujem: žertvy celostné, obete, desiatky, ponuky svojich rúk a všetko, čo je najlepšie zo sľubov, ktoré urobíte Pánovi.

¹² Tam budete hodovať pred Pánom, svojím Bohom; vy, vaši synovia a dcéry, vaši sluhovia a slúžky, i levita, ktorý býva vo vašom meste, lebo on nemá iného podielu ani vlastníctva medzi vami. ¹³ Chrán sa obetovať svoje celostné žertvy na hocakom mieste, ktoré uvidíš; ¹⁴ svoje celostné žertvy budeš obetovať na tom mieste, ktoré si v jednom z tvojich kmeňov vyvolí Pán, a tam budeš robiť všetko, čo ti prikazujem.

Predpisy o jedle. - ¹⁵ Všetko, čo ti len duša zažiada, zabíjaj a jedz, mäso podľa požehnaní Pána, svojho Boha, ktoré ti dá v tvojich bydliskách; môže z toho byť čistý i nečistý ako gazelu alebo jeleňa. ¹⁶ Len krv nesmiete jesť, vylejte ju na zem ako vodu! ¹⁷ Vo svojich bydliskách nesmieš jesť desiatky zo svojho obilia a zo svojho muštu a svojho oleja, ani prvotiny svojho dobytku a oviec, ani nič, čo zasvätiš ako sľub, teda ani svoje dary, ani ponuky svojej ruky. ¹⁸ Len pred Pánom, svojím Bohom, budeš jesť takéto veci na mieste, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh; ty aj tvoj syn, tvoja dcéra, tvoj sluha i tvoja slúžka ako i levita, ktorý býva v tvojom bydlisku a teší sa pred Pánom, svojím Bohom, zo všetkého, k čomu priložíš ruku. ¹⁹ Chrán sa opustiť levitu po celý čas, čo budeš vo svojej krajine!

Vysvetlenie zákona o mäse. - ²⁰ Keď Pán, tvoj Boh, rozšíri tvoje hranice, ako ti prisľúbil, a ty si povieš: „Jedol by som mäso,“ lebo sa ti žiada jesť mäso, jedz mäso, koľko sa ti žiada. ²¹ Keby bolo miesto, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh, aby tam bolo jeho meno, veľmi ďaleko od teba, môžeš zabíjať zo svojho dobytku a oviec, ktoré ti dá Pán, ako som ti prikázal, a môžeš jesť vo svojich bydliskách, ako sa ti zapáči. ²² Môžeš z toho byť tak, ako sa jedáva gazela alebo

jeleň; nečistý to môže byť tak ako čistý. ²³ Len sa chráň byť krv, lebo krv je život, a preto nesmieš byť život s masom, ²⁴ nesmieš ju byť, vyleješ ju na zem ako vodu; ²⁵ nebudeš ju byť, aby ti bolo dobre, aj tvojim synom po tebe, keď budeš konať to, čo je správne v Pánových očiach. ²⁶ Ale zasvätené veci, ktoré ty dáš, ako i veci sľúbené, tie vezmeš a prinesieš na miesto, ktoré si vyvolí Pán, ²⁷ a vykonáš celostnú žertvu s masom i krvou na oltári Pána, svojho Boha; krv pri krvavých žertvách vyleješ na oltár Pána, svojho Boha, a ich maso môžeš byť. ²⁸ Zachovávajú a počúvajú všetky tieto slová, ktoré ti prikazujem, aby bolo vždy dobre tebe i tvojim synom po tebe, lebo si konal to, čo je dobré a čnostné v očiach Pána, tvojho Boha.

Výstraha pred modlárstvom. - ²⁹ Keď Pán, tvoj Boh, vyhubí pred tebou národy, ku ktorým prídeš, aby si ich opanoval, a keď sa ich zmocniš a budeš bývať v ich krajine, ³⁰ dávaj si pozor, aby si sa nechytí do osídla, keby si ich nasledoval, keď budú pred tebou zničení, aby si nevyhľadáva ich bohov a nepovedal: „Ako tieto národy slúžili svojim bohom, tak urobím aj ja.“ Nerob tak Pánovi, svojmu Bohu, lebo všetko, čo je Pánovi ohavné, čo on nenávidí, robili svojim bohom, veď aj svojich synov i svoje dcéry spaľovali svojim bohom v ohni.

Dt13

XIII. Varovanie pred falošnými prorokmi. - ¹ Čo vám prikazujem, to zachovávajúte a robte; nič k tomu nepridáš a nič nevynecháš. Keby povstal v tvojom strede prorok alebo snár a dal by ti nejaké znamenie alebo zázrak, ² a to znamenie či zázrak, ktoré predpovedal, by sa aj vyplnili, ale pritom by ti povedal: „Poďme za inými bohmi - ktorých ty nepoznáš - a slúžme im,“ ³ nedáš nič na slová takého proroka a snára, lebo Pán, váš Boh, bude vás chcieť vyskúšať, aby sa zvedelo, či naozaj milujete Pána, svojho Boha, z celého srdca a z celej svojej duše. ⁴ Pána, svojho Boha nasledujte, jeho sa bojte a jeho príkazy zachovávajúte, jeho počúvajte, jemu slúžte a k nemu sa viňte! ⁵ A taký prorok alebo snár musí zomrieť, lebo vám hovoril, aby vás odvedol od Pána, vášho Boha, ktorý vás vyvedol z egyptskej krajiny a vykúpil vás z domu otroctva; a aby ťa zvedol z cesty, po ktorej ti prikázal kráčať Pán, tvoj Boh; - a odstrániš zlo zo svojho stredu.

Treba sa mať na pozore aj pred najbližšími. - ⁶ A keby ťa tvoj brat, syn tvojej matky, alebo tvoj syn, alebo tvoja dcéra, alebo tvoja žena najmilšia, alebo tvoj priateľ, ktorého miluješ ako seba samého, chceli presvedčiť a potajomky by ti vravel: „Nože poďme a slúžme iným bohom,“ ktorých nepoznáš ani ty, ani tvoji otcovia, ⁷ bohom okolo vás či už sú blízko a či ďaleko, z jedného konca zeme až na druhý koniec zeme, ⁸ neposlúchni ho, nepočúvaj ho a nech mu neodpustíš tvoje oko, žeby si mal s ním zľutovanie a žeby si ho kryl, ⁹ lež poponáhľaj sa zničiť ho; nech je tvoja ruka prvá proti nemu a potom nech ňa siahne rukou všetok ľud! ¹⁰ Ukameňuj ho, lebo ťa chcel odvieť od Pána, tvojho Boha, ktorý ťa vyvedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva. ¹¹ A nech o tom počuje celý Izrael, nech sa obáva a nech už nik nikdy neurobí nič také zlé v tvojom strede!

Nebezpečenstvo odpadu v mestách. - ¹² Keby si v nejakom meste, ktoré ti dá Pán, tvoj Boh, aby si tam býval, počul hovoriť: ¹³ „Vyšli mužovia, Beliálovi synovia z tvojho stredu a odvedli obyvateľov svojho mesta k odpadu, hovoriac: „Poďme, slúžme cudzím bohom!“ - ktorých si nepoznal ani ty, ani tvoji otcovia,“ ¹⁴ usilovne skúmaj a dôkladne sa prezveď o veci a ak bude istá pravda, čo sa hovorí, a ak takú ohavnosť naozaj spravili, ¹⁵ naskrze pobi ostrím meča obyvateľov toho mesta a rozšír kľatbu ostria meča ňa i na všetko, čo je v ňom, ešte aj na dobytok. ¹⁶ A všetku korisť tam zhromaždiš uprostred trhoviska a spáliš to spolu s mestom a so všetkou korisťou ako celostnú žertvu pre Pána, svojho Boha; nech ostane večným zboreniskom a nech sa nikdy znova nepostaví. ¹⁷ Nech nič neprilipne na tvoju ruku z toho prekliateho, ¹⁸ aby sa Pán odvrátil od pále svojho hnevu, a aby ti bol milosrdný a rozmnožil ťa, ako prisahal tvojim otcom, ¹⁹ - keď budeš poslúchať hlas Pána, svojho Boha, a zachovávať

všetky jeho príkazy, ktoré ti dnes predkladám, a konať čo je čnostné v očiach Pána, tvojho Boha.

Dt14

XIV. Zákaz pohanského smútku. - ¹ Ste synmi Pána, svojho Boha: nerobte si zárezy, ani si nestrihajte vlasy medzi očami pre mŕtveho; ² veď ty si ľud, zasvätený Pánovi, svojmu Bohu, a on si ťa vyvolil spomedzi všetkých národov, ktoré sú na zemi, aby si bol jeho vlastným ľudom.

Zákaz nečistých jedál. - ³ Nejedzte nič nečisté! ⁴ Toto sú zvieratá, ktoré môžete jesť: býka, ovcu, kozu, ⁵ jeleňa, gazelu, kozorožca, antilopu, byvola a žirafu. ⁶ Jedzte všetky zvieratá, ktoré prežúvajú a majú rozdelené kopytá na dvoje. ⁷ Ale tie, čo prežúvajú a nemajú rozdelené kopytá na dvoje, nesmiete jesť, ako: ťavu, zajaca a jazveca; sú to síce prežúvavce, ale nemajú rozdvojené paprčky, sú pre vás nečisté; ⁸ aj sviňa, ktorá síce má rozdvojené paprčky, ale neprežúva, je pre vás nečistá - ich mäso nesmiete jesť a ich zdochlín sa nedotýkajte!

⁹ Toto budete jesť zo všetkého, čo žije vo vodách: čo má plutvy a šupiny, môžete jesť. ¹⁰ Ale z toho, čo nemá plutvy a šupiny, nesmiete jesť nič, to je pre vás nečisté. ¹¹ Jedzte všetky čisté vtáky; ¹² tieto však nejedzte: orla, orlosupa, orlosupa bradatého, ¹³ kaňu, sokola a všetky druhy jastrabov, ¹⁴ všetky druhy krkavcov, ¹⁵ pštroša, kukučku, čajku a krahulce všetkých druhov, ¹⁶ bociana, labuť, ibisa, ¹⁷ kormorána, volavku, bučiaka, ¹⁸ pelikána, kuviky každého druhu, dudka a netopiera. ¹⁹ Aj všetko, čo sa plazí a má krídla, je pre vás nečisté a nesmie sa jesť!

²⁰ Čo je čisté, môžete jesť všetko. ²¹ Čokoľvek zdochlo, nejedzte! Daj to cudzincovi, čo býva v tvojom bydlisku, nech to zje, lebo ty si ľud zasvätený Pánovi, svojmu Bohu.

Kozľa nesmieš variť v mlieku jeho matky!

Ročné desiatky plodín a živočíšnych prvotín. - ²² Oddel' desiatu čiastku zo všetkých svojich plodín, ktoré každoročne rodí zem, ²³ a jedz to pred tvárou Pána, svojho Boha, na mieste, ktoré si vyvolí, aby sa na ňom vzývalo jeho meno - teda desiatu čiastku zo svojho obilia, muštu a oleja a prvorodené zo svojho dobytku a zo svojich oviec, aby si sa naučil báť sa Pána, svojho Boha, v každý čas. ²⁴ Keby ti bola cesta prídlhá a miesto, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh, aby tam býval, veľmi vzdialené od teba a ak ťa požehná, nebudeš mu môcť doniesť tieto veci, ²⁵ predáš to za peniaze, peniaze vezmeš do hrsti a pôjdeš na miesto, ktoré si vyvolil Pán, tvoj Boh. ²⁶ Za tie peniaze kúp, čo sa ti žiada: hovädzí dobytok, ovce, víno a iný nápoj a všetko, čo sa ti zažiada: a budeš to jesť pred Pánom, svojim Bohom, budeš sa hostiť ty i tvoj dom, ²⁷ aj levita, ktorý je v tvojom bydlisku; nezabudni naň, lebo nemá iného podielu na tvojom majetku.

²⁸ Každý tretí rok oddelíš inú desiatu časť zo všetkej úrody toho času a necháš ju vo svojom bydlisku. ²⁹ Potom príde levita, ktorý nemá podiel ani dedičstvo ako ty, cudzinec, sirota a vdova, ktorí sú v tvojom bydlisku, nech sa najedia a nasýtia, aby ťa Pán, tvoj Boh, požehnal v každej práci tvojich rúk, ktorú budeš konať.

Dt15

XV. Zákon o sobotňajšom roku. - ¹ Siedmy rok zachováš úľavu, ktorá sa vykoná takto: ² Veriteľ, ktorému je dlžen jeho priateľ, blížny a brat, nebude môcť vymáhať dlhy, lebo je ohlásená úľava na Pánovu časť. ³ Od cudzinca môžeš požadovať, ale dlh od súkmeňovca a blížneho nebudeš mať právo požadovať. ⁴ A vôbec nech niet medzi vami chudobného ani žobráka, lebo Pán, tvoj Boh, ťa požehná v krajine, ktorú ti dá do vlastníctva. ⁵ Ale iba ak budeš poslúchať Pána, svojho Boha, a zachovávať všetko, čo ti prikázal a čo ti ja nariaďujem dnes,

bude ťa požehnávať, ako sľúbil. ⁶ Mnohým národom budeš požičiavať, sám si však nepožičiaš nič, od nikoho, budeš panovať nad mnohými národmi, ale nad tebou nebude panovať nijaký.

⁷ Ak sa niekto z tvojich bratov stane chudobným v nejakom bydlisku tvojej krajiny, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, nezatvrdíš si srdce a nezatvoríš ruku, ⁸ lež otvoríš ju chudobnému a požičiaš mu, čoho má nedostatok. ⁹ Daj pozor, aby ťa nenadišla bezbožná myšlienka, žeby si si povedal: „Blízko je siedmy rok úľavy“ - a odvrátil by si oči od svojho chudobného brata a nepožičal by si mu, čo žiada; on by volal proti tebe k Pánovi a bolo by to pre teba hriech. ¹⁰ Štedro mu daj a nerob nič ľstivé, keď mu budeš pomáhať v biede, aby ťa požehnával Pán, tvoj Boh, vo všetkej tvojej práci a v každom tvojom podujatí.

¹¹ Chudobní nebudú chýbať v krajine, kde budeš bývať, preto ti nariaďujem, aby si otváral svoju ruku núdznemu a svojmu chudobnému bratovi, ktorý bude s tebou bývať v krajine.

¹² Ak sa ti predá tvoj brat, Hebrej alebo Hebrejka, nech ti slúži šesť rokov, ale v siedmom roku ho prepustiš na slobodu. ¹³ A keď ho prepustiš, nepustiš ho s prázdnyimi rukami, ¹⁴ ale dáš mu na cestu zo svojich oviec, zo svojho humna a zo svojho lisu, čím ťa požehnal Pán, tvoj Boh. ¹⁵ Pamätaj, že Pán, tvoj Boh, ťa vyslobodil, keď si bol otrokom v egyptskej krajine, preto ti ja dnes prikazujem toto. ¹⁶ Keby sa stalo, že by ti povedal: „Nechcem odísť,“ lebo má rád teba i tvoj dom a má sa u teba dobre, ¹⁷ vezmi šidlo a pribodni mu ucho o dvere svojho domu a nech je tvojím sluhom navždy. Takisto urobíš aj so slúžkou. ¹⁸ Neodvracaj od nich svoje oči, keď ich budeš prepúšťať, veď ti slúžili šesť rokov dvojnásobne za ná dennícku mzdu - potom ťa Pán, tvoj Boh, požehná vo všetkom, čo budeš konať.

Zákon o prvorodených obetných zvieratách. - ¹⁹ Všetko prvorodené, čo sa ti uliahne z tvojho dobytká a oviec, mužského pohlavia, zasvätiš Pánovi, svojmu Bohu. Na prvorodenom býkovi nebudeš pracovať a prvorodenú ovcu nebudeš strihať. ²⁰ Pred tvárou Pána, svojho Boha, ich budeš z roka na rok jesť ty aj tvoj dom na mieste, ktoré si vyvolí Pán. ²¹ Ale ak bude mať nejakú chybu, ak bude krivé alebo slepé, alebo nejako znetvorené a dokaličené, nesmieš ho obetovať Pánovi, svojmu Bohu. ²² Zjedz ho vo svojom bydlisku; môže ho jesť čistý i nečistý ako gazelu a jeleňa. ²³ Iba jeho krv nejedz, vyleješ ju na zem ako vodu.

Dt16

XVI. O troch výročitých sviatkoch, ktoré treba sláviť vo svätyni: Veľká noc. - ¹ Dbaj na mesiac abíb, aby si slávil paschu Pánovi, svojmu Bohu, lebo v mesiaci abíb ťa vyviedol Pán, tvoj Boh, nočným časom z Egypta. ² Ako paschu prinesieš žertvu Pánovi, svojmu Bohu, z oviec i dobytká na mieste, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh, aby tam prebývalo jeho meno. ³ Nebudeš s tým jesť kysnutý chlieb; šesť dní budeš jesť osúšky ako chlieb utrpenia - lebo v strachu si vyšiel z Egypta -, aby si sa rozpamätal na deň svojho odchodu z Egypta po všetky dni svojho života. ⁴ Sedem dní nech nevidno kvas na celom tvojom území a do rána nesmie zostať nič z mäsa, ktoré sa obetovalo večer prvého dňa. ⁵ Paschu nebudeš môcť obetovať v každom svojom bydlisku, ktoré ti dá Pán, tvoj Boh, ⁶ ale iba na mieste, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh, aby tam prebývalo jeho meno, budeš môcť obetovať paschu večer, keď zachodí slnko, v čase, v akom si vyšiel z Egypta. ⁷ Upečieš to a zješ na mieste, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh; ráno však môžeš odísť do svojich stanov. ⁸ Šesť dní budeš jesť osúšky; na siedmy deň, pretože je sviatočné zhromaždenie Pána, svojho Boha, nebudeš konať nijakú prácu.

Sviatok Týždňov. - ⁹ Sedem týždňov rátaj odo dňa, keď si priložil kosák k obiliu, ¹⁰ a potom sláv sviatok Pánovi; svojmu Bohu, a dobrovoľne prines obetu svojich rúk, podľa toho, ako ťa Pán; tvoj Boh, požehná. ¹¹ Pred Pánom, svojím Bohom, potom hoduj ty i tvoj syn, tvoja dcéra, tvoj sluha i tvoja slúžka, aj levita, ktorý býva v tvojom bydlisku, cudzinec, sirota i vdova, ktorí bývajú s vami, na mieste, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh, aby tam prebývalo jeho meno. ¹² A pamätaj, že si bol otrokom v Egypte, preto zachovávaj a plň tieto ustanovenia!

Sviatok Stánkov. - ¹³ Aj slávnosť Stánkov budeš sláviť sedem dní, keď zoberieš úrodu z humna a z lisu. ¹⁴ Na svoj sviatok hoduj ty, tvoj syn, tvoja dcéra, tvoj sluha, tvoja slúžka, levita, cudzinec, sirota i vdova, ktorí sa zdržujú v tvojom bydlisku. ¹⁵ Sedem dní budeš sláviť sviatky Pána, svojho Boha, na mieste, ktoré si vyvolí Pán, a Pán, tvoj Boh, ťa požehná na všetkej tvojej úrode a na každom tvojom podujatí a ty sa budeš radovať.

¹⁶ Tri razy do roka sa každý tvoj muž ukáže pred Pánom, svojim Bohom, na mieste, ktoré si on vyvolí: na slávnosť Nekvasených chlebov, na slávnosť týždňov a na slávnosť Stánkov, ale neukáže sa pred Pánom s prázdnyimi rukami. ¹⁷ Donesie na obeť, čo bude mať, podľa toho, ako ho požehná Pán, tvoj Boh.

Zákon o sudcoch. - ¹⁸ Vo všetkých bydliskách, ktoré ti dá Pán, tvoj Boh, ustanovíš podľa kmeňov sudcov a pisárov, aby súdili ľud spravodlivým súdom. ¹⁹ Nech sa nechýlia na jednu stranu, nebudeš brať ohľad na osobu a dary neprijmeš, lebo dar zaslepuje oči múdrych a prevracia reči spravodlivých. ²⁰ Statočne vyhládaj spravodlivosť, aby si ostal nažive a aby si si mohol udržať vo vlastníctve krajinu, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh.

²¹ Nevysadiš háj a nijaký strom pri oltári Pána, svojho Boha, ktorý mu urobíš. ²² Ani nepostavíš sochu, lebo Pán, tvoj Boh, to nenávidí.

Dt17

XVII. ¹ Nesmieš obetovať Pánovi, svojmu Bohu, býka alebo ovcu, na ktorom by bola chyba, alebo niečo nepekne, lebo to sa protiví Pánovi, tvojmu Bohu.

² Ak sa nájde u teba v niektorom tvojom bydlisku, ktoré ti dá Pán, tvoj Boh, muž alebo žena, ktorí urobia, čo je zlé v očiach Pána, svojho Boha, a prestúpia jeho zmluvu, ³ ak pôjdu a budú slúžiť iným bohom a budú sa im klaňať: slnku, mesiacu alebo celému nebeskému voju, čo som neprikázal, ⁴ a ak vec oznámia tebe, ty to vypočuješ a dôkladne preskúmaš a ak zistíš, že je to pravda, že sa taká ohavnosť stala v Izraeli, ⁵ muža alebo ženu, čo spáchali tú ohavnú vec, vyvedieš k bránam svojho mesta a ukameňuješ ich na smrť. ⁶ Ten, kto má zomrieť, zahynie na základe výpovede dvoch alebo troch svedkov. Nikoho nech neusmrcujú, keď proti nemu svedčí iba jeden svedok. ⁷ Svedkovia nech prví položia naň ruky, aby ho zabili, potom ostatní z ľudu, a tak odstrániš zlo zo svojho streda.

⁸ Ak ti bude nejaká vec ťažká na rozsúdenie medzi krvou a krvou, medzi rozporom a rozporom, medzi ranou a ranou a ak uvidíš, že náhlady sudcov v твоjich bydliskách sa rozchodia, zober sa a choď na miesto, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh; ⁹ obráť sa na kňazov z kmeňa Léviho a na sudcu, ktorý bude v tom čase; ich sa opýtaj a oni ti oznámia riadny rozsudok. ¹⁰ A urobíš všetko, čo určia tí, ktorí sú predstavení miesta, ktoré si v volí Pán, a ako ťa poučia ¹¹ podľa jeho zákona; drž sa ich výroku a neuchýľ sa ani napravo, ani naľavo! ¹² Kto si však bude pyšne viesť a neposlúchne rozkaz kňaza, ktorý bude v tom čase v službe Pána, svojho Boha, ani výrok sudcov, ten nech umrie! ¹³ A keď to všetok ľud počuje, bude sa báť a nebude sa nikto viac pyšiť.

Povinnosti budúceho kráľa. - ¹⁴ Keď vojdeš do krajiny, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, a keď ju zaujmeš a budeš v nej bývať a povieš si: „Ustanovím si nad sebou kráľa, ako majú všetky národy okolo nás,“ ¹⁵ ustanov si toho, ktorého si Pán, tvoj Boh, vyvolí spomedzi твоjich bratov. Kráľom nesmieš urobiť príslušníka iného národa, ktorý by nebol твоjím bratom! ¹⁶ A keď už bude ustanovený, nech nechová veľa koní a nech nezavedie ľud späť do Egypta, aby mohol mať veľa koní, lebo Pán vám prikázal: „Nikdy sa nevracajte tou cestou späť!“ ¹⁷ Ani žien nech nemá veľa, aby sa neodvrátilo jeho srdce ani striebra a zlata nech nezhrádza mnoho!

¹⁸ Keď nastúpi na kráľovský trón, nech si odpíše tento druhozákon do knihy podľa vzoru, ktorý si zadováži od kňazov kmeňa Léviho. ¹⁹ Nech ho má pri sebe a nech z neho číta po všetky dni svojho života, aby sa naučil báť sa Pána, svojho Boha, a zachovávať všetky slová

tohoto zákona a všetky tieto príkazy. ²⁰ Jeho srdce nech sa nevynáša nad jeho bratov a nech sa neodkláňa ani na pravú, ani na ľavú stranu, aby dlho kraľoval aj on, aj jeho synovia nad Izraelom.

Dt18

XVIII. Zákon o kňazoch. - ¹ Kňazi - leviti, celý kmeň Léviho, nebudú mať podiel ani dedičstvo s ostatnými Izraelitmi; budú žiť z Pánových obiet a darov. ² Nebudú mať dedičstvo medzi svojimi bratmi, lebo sám Pán je ich dedičstvom, ako to oznámil. ³ Toto bude právo kňazov voči ľudu, voči tým, ktorí prinesú obeť, či už býka alebo ovcu, prednú lopatku, čeľuste a slezinu dajú kňazovi. ⁴ Prvotiny svojho obilia, muštu a oleja a prvotiny nastrihanej vlny zo svojich oviec dáš jemu. ⁵ Lebo jeho si vyvolil Pán, tvoj Boh, zo všetkých kmeňov, aby stál v službe Pánovmu menu on i jeho synovia navždy.

⁶ Ak odíde levita z nejakej izraelskej osady, kde sa predtým zdržiaval, a bude chcieť prejsť na miesto, ktoré si vyvolí Pán, ⁷ bude konať službu v mene Pána, svojho Boha, ako všetci jeho bratia leviti, ktorí vtedy budú stáť pred Pánom, ⁸ a dostane taký istý diel jedla ako ostatní, okrem toho, čo mu patrí z otcovizne.

Zákon o prorokoch. - ⁹ Keď prídeš do krajiny, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, varuj sa napodobňovať ohavnosti tamojších národov! ¹⁰ Nech niet medzi vami nikoho, kto by kázal svojmu synovi alebo dcére prejsť ohňom, aby sa očistili, alebo kto by sa vypytoval hádačov, dával pozor na sny a na znamenia; nech niet čarodejníkov, ¹¹ zaklínačov, nikoho, kto by sa radil duchov alebo veštcov, alebo by sa pýtal mŕtvych na pravdu. ¹² Všetky tieto veci sa ošklivia Pánovi a pre tieto nešťachetnosti ich vyhubí. ¹³ Buď dokonalý a bezúhonný pred Pánom, svojím Bohom! ¹⁴ Tie národy, ktorých krajinu zaujmeš, počúvajú čarodejníkov a hádačov, ale tebe to Pán, tvoj Boh, nedovolil.

¹⁵ Proroka, ako som ja, vzbudí ti Pán, tvoj Boh, z tvojho národa, z tvojich bratov; jeho počúvaj ¹⁶ celkom tak, ako si si žiadal od Pána, svojho Boha, na Horebe, v čase zhromaždenia, keď si povedal: „Nechcem ďalej počúvať hlas Pána, svojho Boha, a hľadiť na tento veľikánsky oheň, aby som nezomrel!“ ¹⁷ A Pán mi povedal: „Dobre vraveli všetko. ¹⁸ Vzbudím im proroka spomedzi ich bratov, ako si ty, svoje slová vložím do jeho úst a bude im hovoriť všetko, čo mu prikážem. ¹⁹ Kto však nebude počúvať na jeho slová, ktoré bude hovoriť v mojom mene, na tom sa ja pomstím. ²⁰ Prorok však, ktorý by sa opovážil hovoriť v mojom mene, čo som mu nekázal ohlasovať, alebo ktorý bude hovoriť v mene cudzích bohov nech zomrie!“ ²¹ Ak sa v duchu opýtaš: „Akože môžem poznať slovo, ktoré nepovedal Pán?“ ²² - toto ti bude znamením: ak sa to, čo predpovie prorok v Pánovom mene, nesplní, to nehovoril Pán, lež prorok rozprával vo svojej pýche, preto pred ním nemaj strach!

Dt19

XIX. O mestách útočísk v Predjordánsku. - ¹ Keď Pán, tvoj Boh, vyhubí národy, ktorých krajinu ti chce dať, a keď ju budeš vlastniť a budeš bývať v jej mestách a domoch, ² tri mestá si oddelíš uprostred krajiny, ktorú ti Pán, tvoj Boh, dá do vlastníctva. ³ Upravíš si cestu a celé územie svojej krajiny rozdelíš na tri rovnaké diely, aby sa ten, kto uteká pre vraždu, mal kde uchýliť.

⁴ Toto je ustanovenie o vrahovi, ktorý tam uteká a ktorého život má byť zachránený. Kto nevedome zabije svojho blízkeho a dokáže, že včera ani predvčerom nemal voči nemu nenávisť, ⁵ ale išiel s ním jednoducho do lesa rúbať drevo a pri rúbaní mu vyletela sekera z ruky a železo, čo sa zošmyklo z poriska, zasiahlo a usmrtilo priateľa; taký nech utečie do jedného z

týchto miest, aby mohol byť nažive. ⁶ To preto, aby príbuzný, ktorého krv sa vyliala, hnaný bolesťou, nenaháňal vraha - a ak by cesta bola dlhá -, nedochytil ho a nezabil toho, ktorý si nezasluguje smrť, lebo predtým nemal nijakú nenávisť voči zabitému. ⁷ Preto ti nakazujem, aby si v rovnakej vzdialenosti oddelil tri mestá.

⁸ A keď Pán, tvoj Boh, rozšíri tvoje hranice, ako prisahal tvojim otcom, a dá ti celú krajinu, ktorú im prisľúbil, ⁹ ak zachováš všetky príkazy a budeš konať to, čo ti dnes prikazujem, ak budeš milovať Pána, svojho Boha, a kráčať po jeho cestách, pridáš si ešte tri mestá a zdvojnásobíš počet vyššie spomenutých miest, ¹⁰ aby sa nevyliala nevinná krv uprostred tvojej krajiny, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, aby si ju vlastnil a aby si nebol vinný z krvi. ¹¹ Ale ak niekto nenávidí svojho blížneho, ak číha na jeho život a vstane a udrie ho tak, že umrie, a potom by utiekol do jedného z vyššie spomenutých miest, ¹² nech starší jeho mesta pošlú poň, nech ho dajú priviesť z mesta útočiska a nech ho vydajú do rúk príbuzného toho, ktorého krv bola vyliala, aby zomrel. ¹³ Nebudeš mať s ním zľutovanie, lež odstrániš vinnú krv z Izraela, aby sa ti dobre vodilo.

¹⁴ Neber a neprenášaj medzníky svojho blížneho, ktoré predkovia ustálili na tvojom vlastníctve, ktoré ti dá Pán, tvoj Boh, v krajine, ktorú zaujmeš.

Zákon o svedkoch. - ¹⁵ Jeden svedok nebude nič platný pri nejakej vine alebo zločine, ktorého sa niekto dopustil; na výpovedi dvoch alebo troch svedkov bude závisieť rozhodnutie. ¹⁶ Ak vystúpi proti niekomu krivý svedok, aby mu dokázal priestupok, ¹⁷ nech vtedy obaja mužovia, čo sú v spore, predstúpia pred Pána, pred tvár kňaza a sudcu, ktorí vtedy budú, ¹⁸ a keď oni po náležitom vyšetrovaní zistia, že krivý svedok vypovedal proti svojmu bratovi lož, ¹⁹ nech s ním naložia tak, ako on zamýšľal urobiť so svojím bratom; takto odstrániš zlo zo svojho stredy, ²⁰ aby sa ostatní báli, keď to počujú, a neopovážili sa viac dopustiť takej veci v tvojom strede. ²¹ Nezlutuješ sa nad ním, ale: život za život, oko za oko, zub za zub, ruku za ruku a nohu za nohu!

Dt20

XX. Vojenské zákony: vojenská povinnosť. - ¹ Keď vytiahneš do boja proti svojmu nepriateľovi a uvidíš tam kone a vozy a viac nepriateľského vojska, ako máš ty, neboj sa ich, lebo s tebou bude Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z Egypta. ² A keď už bude pred bojom, nech vystúpi kňaz pred vojsko a nech prehovorí k ľudu: ³ „Počuj, Izrael! Vy idete dnes do boja proti svojim nepriateľom! Nech sa neľaká vaše srdce, nemajte strach, ani sa nebojte a nechvejte, a veď Pán, váš Boh, je uprostred vás a on bude za vás bojovať proti vašim nepriateľom, aby vás zachránil.“

⁵ Aj vodcovia všetkých šíkov nech vyvolávajú, aby počulo všetko vojsko: „Kto si postavil nový dom a neposvätil ho ešte? Nech vystúpi a nech sa vráti do svojho domu, aby v boji nepadol a neposvätil ho iný. ⁶ Kto je tu, čo vysadil vinicu, ale ešte sa netešil z jej plodov tak, aby z nej mohol každý jesť? Nech vystúpi a vráti sa domov, aby nepadol v boji a iný nenastúpil na jeho miesto. ⁷ A kto je taký, čo sa zasnúbil, ale ešte si neoviedol ženu do domu? Nech odíde a nech sa vráti do svojho domu, aby nepadol v boji a neuviedol si ju do domu iný.“ ⁸ A vodcovia budú pokračovať v reči: „Kto je bojazlivý a ľakavý srdcom? Nech vystúpi a vráti sa domov, aby neoslaboval srdcia svojich bratov, ako je sám slabý.“ ⁹ A keď potom vodcovia šíkov umlknú, nech každý pripraví svoje šíky do boja!

Vojenská výprava a dobývanie. - ¹⁰ Ak pritiahneš k mestu, aby si ho dobyl, najprv mu ponúkneš mier. ¹¹ Ak prijme a otvorí brány, bude všetok ľud, ktorý v ňom je, zachovaný a bude tvojím poddaným a poplatníkom. ¹² Ale ak s tebou nebude chcieť uzavrieť zmluvu a začne s tebou bojovať, budeš ho obliehať. ¹³ A keď ti ho Pán, tvoj Boh, vydá do rúk, pobiješ ostrím meča všetko, čo v ňom bude mužské. ¹⁴ Len ženy, deti, dobytok a všetko, čo bude v meste, celú

jeho koristiť rozdeľ vojsku a užívaj z nepriateľskej koristi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh. ¹⁵ Tak naložíš so všetkými mestami, ktoré budú vzdialené od teba a nie sú v počte tých, čo sa ti dostanú do vlastníctva. ¹⁶ Iba z miest národov, ktoré ti dá Pán, tvoj Boh, nenecháš nikoho nažive, ¹⁷ lež pobiješ ich ostrím meča: Hetejcov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebuzejcov, ako ti prikázal Pán, tvoj Boh, ¹⁸ aby vás nenaučili robiť všetky ohavnosti, ktoré robievali oni svojim bohom, a vy by ste tým zhrešili proti Pánovi, svojmu Bohu. ¹⁹ Ak budeš obliehať nejaké mesto pridlho a obkolesíš ho valmi, aby si ho dobyl, nevyrúb stromy, ktoré dávajú ovocie na jedenie, ani nenič sekerami okolitý kraj, veď sú to stromy a nie ľudia, a preto nebudú môcť rozmnožiť počet tých, ktorí budú bojovať proti tebe. ²⁰ Ale ak tam nebudú úrodné stromy, iba divé, ktoré sa na niečo hodia, vysekaj ich a urob si z nich pevnosti až dotiaľ, kým sa nezmocníš mesta, ktoré bude proti tebe bojovať.

Dt21

XXI. Zadosťučinenie za vraždu, keď je vrah neznámy. - ¹ Keď sa v krajine, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, nájde na poli mŕtvola zabitého človeka a nebude sa vedieť, kto ho zabil, ² vyjdú starší a tvoji sudcovia a odmerajú vzdialenosť všetkých okolitých miest od miesta, kde je mŕtvola, ³ a keď zistia najbližšie (mesto) z nich, starší tohto mesta vezmú z čriedy jalovicu, ktorá ešte nenosila jarmo, ani neorala pluhom zem, ⁴ a zavedú ju k potoku, čo stále tečie do údolia, kde sa neoralo, ani nesialo, a tam podrežú jalovici krk. ⁵ Nato pristúpia kňazi, synovia Léviho, ktorých si Pán, tvoj Boh vyvolil, aby mu slúžili a v jeho mene žehnali a aby podľa svojho náhľadu rozhodovali o všetkom, čo je čisté alebo nečisté. ⁶ A starší toho mesta, čo leží od mŕtveho (najbližšie), prídu a umyjú si ruky nad jalovicou, čo bola zabitá v údolí, ⁷ a povedia: „Naše ruky nevyliali túto krv a naše oči to nevideli. ⁸ Pane, očisť svoj ľud izraelský, ktorý si vykúpil, a nedovoľ, aby sa vyliala nevinná krv uprostred izraelského ľudu,“ a tak nech je z nich vina krvi odňatá! ⁹ A ty budeš nevinný od vyliatej nevinnej krvi, keď budeš konať to, čo prikázal Pán.

Manželstvo so zajatými vo vojne. - ¹⁰ Keď pôjdeš bojovať proti svojim nepriateľom a Pán, tvoj Boh, ich vydá do tvojich rúk a ty si privedieš zajatcov, ¹¹ ak uvidíš medzi zajatcami peknú ženu a budeš ju chcieť za manželku, ¹² poved' ju do svojho domu, nech si ostrihá vlasy a poobrezáva nechty, ¹³ zoblečie odev, v ktorom bola zajatá, a nech sedí v tvojom dome a mesiac oplakáva svojho otca a svoju matku. Potom k nej môžeš vojsť, spať s ňou a bude tvojou ženou. ¹⁴ Ak by sa ti neskôr znepáčila, prepust' ju ako voľnú a nebudeš ju môcť predať za peniaze, ani zle s ňou zaobchádzať, lebo si ju ponížil.

O zákone prvorodených. - ¹⁵ Ak niekto bude mať dve ženy, jednu, ktorú bude mať rád a druhú nie, a ak budú mať od neho deti a prvorodený syn bude od tej, ktorú nemá rád, ¹⁶ keď bude chcieť rozdeliť svoj majetok medzi synov, nebude môcť syna milovanej urobiť prvorodeným a dať mu prednosť pred synom nemilovanej, ¹⁷ ale syna nemilovanej uzná za prvorodeného a dá mu dvojnásobnú čiastku zo všetkého, čo má; on je naozaj prvý z jeho synov a jemu patrí právo prvorodenstva. ¹⁸ Ak má niekto zaťatého a nepoddajného syna, ktorý nepočúva na otcove a matkine rozkazy, a keď ho karhajú, nevšíma si ich, ¹⁹ nech ho otec a matka vezmú a privedú k starším jeho mesta, k bráne jeho bydliska, ²⁰ a nech povedia starším mesta: „Tento náš syn je zaťatý a nepoddajný. Nechce nás počúvať, je hýriviec a pijan.“ ²¹ A nech ho všetci ľudia toho mesta ukameňujú na smrť, aby ste tak odstránili zlo spomedzi seba a aby sa obával celý Izrael, keď to počuje.

²² Keď niekto spácha zlo, za ktoré je trest smrti, a keď ho obesia na dreve, ²³ jeho mŕtve telo nesmie ostať na dreve, ale ešte v ten deň ho pochovajú, lebo je prekliaty od Boha ten, čo visí na dreve, a ty nesmieš poškvriť krajinu, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, do vlastníctva.

XXII. Zákon o nájdených veciach a rozličné predpisy. - ¹ Ak uvidíš stratené dobyťča alebo ovcu svojho brata, neprejdí pomimo, ale prived' ich k svojmu bratovi, ² aj keď ti tento brat nie je rodinou; a keď ho nepoznáš, dovedieš ich do svojho domu a zostanú u teba, kým ich tvoj brat nenájde a neodvedie si ich. ³ To isté urobíš s oslom, s odevom a so všetkým, čo by tvoj brat stratil; keď to nájdeš, neobíď to ako cudziu vec. ⁴ Ak uvidíš, že osol alebo býk tvojho brata spadol na ceste, neobracaj oči inde, ale pomôž mu ich zdvihnúť.

⁵ Žena nech sa neoblieka do mužských šiat, ani muž do ženských, lebo kto robí také veci, oškliví sa Bohu.

⁶ Ak idúcky nájdeš na nejakom strome alebo na zemi vtáčie hniezdo s mláďatami alebo vajcami, keď na mladých a na vajciach sedí matka, nesmieš vybrať matku spolu s mláďatami; ⁷ necháš ju uletieť a mláďatá si zoberieš, aby ti bolo dobre a aby si dlho žil.

⁸ Ak si postavíš nový dom, na streche urobíš dookola ohradu, aby nebola v tvojom dome vyliata nevinná krv a aby si nebol vinný, keby niekto padol odtiaľ dolu.

⁹ Do svojej vinice nesej iné semeno, aby semeno, ktoré zaseješ, a s ním aj úroda celej vinice neprešli do majetku svätyne. ¹⁰ V jednom záprahu neor na býkovi a oslovi. ¹¹ Neobliekaj sa do šiat, ktoré sú utkané z vlny i ľanu.

¹² Na štyroch koncoch svojho plášťa, ktorým sa budeš odievať, urob si kystky!

Zákony o manželstve a o panenstve. - ¹³ Ak si muž vezme ženu a vojde k nej, ale potom sa mu znepáči, ¹⁴ a preto hľadá zámienku, aby ju mohol zapudiť, roznáša o nej nehanebnosti a hovorí: „Keď som si túto vzal za manželku a keď som k nej vošiel, nenašiel som ju pannou!“ ¹⁵ - nech ju jej otec a matka vezmú a privedú aj s dôkazom panenstva k starším mesta v bráne ¹⁶ a otec mladej ženy povie starším: „Svoju dcéru som dal tomuto za manželku, ale preto, že ju nenávidí, ¹⁷ roznáša o nej nehanebnosti, keď tvrdí: „Pri tvojej dcére nenašiel som panenstvo“ - nuž, hľa, dôkazy panenstva mojej dcéry,“ a rozvinú šatu pred staršími mesta. ¹⁸ Starší mesta dajú toho muža chytiť a zbiť ho. ¹⁹ Potom ho odsúdia na peňažitú pokutu sto šeklov striebra, ktoré dá devinmu otcovi, lebo uviedol do zlého chýru izraelskú pannu, a musí ju mať za manželku a nebude ju môcť prepustiť po celý čas svojho života.

²⁰ Ale ak bude pravda, čo jej vyčíta, a ak sa nenájdu dôkazy devinho panenstva, ²¹ nech ju vyhodia z domu jej otca a mužovia toho mesta nech ju ukameňujú, nech zomrie, lebo sa dopustila nešľachetnosti v Izraeli, keď smilnila v otcovskom dome, a tak odstrániš zlo zo svojho streda.

Cudzoložstvo, zneuctenie zasnúbenej a znásilnenie. - ²² Ak bude spať niekto so ženou iného, nech obaja zomrú, tak cudzoložník ako cudzoložnica: odstrániš zlo z Izraela.

²³ Ak sa niekto zasnúbi s devou, pannou, a keď ju v meste nájde iný a bude s ňou spať, ²⁴ jedného i druhú privedieš k mestským bránam a budú ukameňovaní; deva preto, že nekričala keď bola v meste, muž zasa preto, že zneuctil ženu svojho blížneho, a tak odstrániš zlo zo svojho streda. ²⁵ Ale ak nejaký muž nájde v poli nejakú ženu, ktorá je zasnúbená, a násilne sa jej zmocní a bude s ňou spať, bude len on usmrtený. ²⁶ Dievča nebude trpieť, lebo tomuto dievčaťu sa stalo tak, ako keď sa zlodej postaví proti svojmu bratovi a zabije ho. ²⁷ Ono bolo samo v poli, volalo o pomoc, ale nemal ho kto obrániť.

²⁸ Ak sa niekto stretne s devou, pannou, ktorá nebude zasnúbená, a násilne ju schytí a bude s ňou spať, ak vec predložia súdu, ²⁹ ten, čo s ňou spal, dá jej otcovi päťdesiat šeklov striebra a musí si ju vziať za manželku, lebo ju ponižil, a nebude ju môcť zapudiť po celý čas svojho života.

³⁰ Nik si nesmie vziať za manželku ženu svojho otca, ani odhaliť otcovu prikrývku.

XXIII. Prísľušnosť do izraelskej pospolitosti. - ¹ Eunuch, ktorý má rozmliaždené alebo odstránené semenníky, alebo odrezaný pohlavný úd, nesmie vojsť do Pánovho zhromaždenia. ² Do Pánovho zhromaždenia nevojde ani mamzer (to jest zrodený z pobehlice), až do desiateho pokolenia.

³ Amončania a Moabčania nikdy, ani po desiatom pokolení, nesmú vstúpiť do Pánovho zhromaždenia, ⁴ lebo vám neposkytli chlieb a vodu na ceste, keď ste vytiahli z Egypta, a najali proti tebe Beorovho syna Baláma zo sýrskej Mezopotámie, aby ťa preklial. ⁵ Ale Pán, tvoj Boh, nechcel počuť Baláma a obrátil jeho kliatbu na požehnanie, lebo ťa miloval. ⁶ Nikdy s nimi neuzavrieš pokoj, ani im nedožičiš šťastia po všetky dni svojho života, až naveky.

⁷ Edomitu nesmieš nenávidieť, veď je tvoj brat, ani Egyptana, lebo si bo hosťom v jeho krajine. ⁸ Ich potomci budú môcť v treťom pokolení vstúpiť do Pánovho zhromaždenia.

Čistota vojenského tábora. - ⁹ Keď vytyahneš do boja proti svojim nepriateľom, chráň sa vyviesť niečo zlé. ¹⁰ Ak bude medzi vami niekto, kto bude nečistý, pretože mal zlý nočný sen, vyjde z tábora von ¹¹ a nevráti sa; až keď sa v predvečer umyje vodou, po západe slnka sa vráti do tábora. ¹² Mimo tábora budeš mať miesto, kde budeš chodiť von. ¹³ Za pásom budeš nosiť lopatku a keď si budeš chcieť čupnúť, vyhrabeš jamku; a keď zas vstaneš, vyhrabanou zemou prikryješ svoj výkal. ¹⁴ Lebo Pán, tvoj Boh, prechodí pomedzi stany, aby ťa vyslobodil a vydal ti do rúk tvojich nepriateľov: tak nech je svätý tvoj tábor a nech nič nečisté v ňom nevidieť, aby ťa neopustil.

Zákon o utečených otrokoch - kultová prostitúcia. - ¹⁵ Otroka, ktorý sa bude k tebe utiekať, nevydáš do rúk jeho pána. ¹⁶ Nech býva s tebou na mieste, ktoré sa mu zvidí, a nech nájde pokoj v niektorom z tvojich miest; neutláčaj ho! ¹⁷ Nech niet medzi izraelskými dcérami modloslužobnej smilnice a medzi izraelskými mužmi modloslužobného smilníka! ¹⁸ V dome Pána, svojho Boha, nesmieš obetovať zárobok nemravnej ženskej ani psí plat, nech si sľúbil čokoľvek, lebo oboje je ohavnosť pred Pánom, tvojím Bohom.

Úžera, sľub, cudzie imanie. - ¹⁹ Ani peniaze, obilie, ani nijakú inú vec nesmieš požičovať na úrok svojmu bratovi, ²⁰ len cudzincovi. Svojmu bratovi požičiáš bez úroku, čo potrebuje, aby ťa Pán, tvoj Boh, požehnával pri každej tvojej práci v krajine, do ktorej vojdeš, aby si ju vlastnil. ²¹ Keď urobíš Pánovi, svojmu Bohu, sľub, neodkladaj splniť ho, lebo Pán, tvoj Boh, ho bude od teba požadovať a keď budeš odkladať, bude sa ti to počítať za hriech. ²² Ak nebudeš chcieť urobiť sľub, nebudeš mať hriech. ²³ Ale čo už raz vyšlo z tvojich úst, zachovaj a urob, ako si sľúbil Pánovi, svojmu Bohu, ako si to dobrovoľne vlastnými ústami predniesol.

²⁴ Keď prídeš do vinice svojho blížneho, môžeš sa najesť hrozna, koľko sa ti zachce, ale odniesť nesmieš nič. ²⁵ Keď prídeš na pole svojho blížneho, môžeš si natrhať klasov a rukami ich mrvíť, kosákom ich však kosiť nesmieš.

XXIV. Zákon o prepustenej manželke. - ¹ Ak si muž vezme ženu a bude ju mať a ona sa mu potom pre niečo odporné znepáči, napíše jej priepustný list, dá jej ho do ruky a pošle ju z domu preč. ² Keď odíde a vydá sa za iného muža ³ a on k nej bude mať tiež odpor, dá jej priepustný list a pošle ju zo svojho domu, alebo zomrie, ⁴ prvý muž si ju nebude môcť opäť vziať za ženu, lebo je poškvrená a bola by to ohavnosť pred Pánom: teda neprivádzaj hriech na krajinu, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, za podiel.

Rozličné predpisy. - ⁵ Ak sa niekto len nedávno oženil, nemusí ísť na vojnu, ani nech sa mu nedáva nejaká verejná povinnosť, ale bez viny zostane doma, aby sa mohol rok tešiť so svojou manželkou.

⁶ Nevezmeš do zálohu ani spodnú, ani vrchnú časť ručného mlyna, lebo taký (človek) by vzal do zálohu život.

⁷ Ak bude niekto pristihnutý, že sa násilne zmocnil svojho brata, Izraelitu, a predal ho za peniaze (ako otroka), nech zomrie; tak odstrániš zlo zo svojho streda.

⁸ Buď opatrný, aby si nedostal chorobu malomocenstva lež správaj sa podľa toho, čo ťa naučia kňazi z kmeňa Léviho, podľa toho, čo som ti nariadil, a dodržuj to bedlivo. ⁹ Pamätaj na to, čo Pán, tvoj Boh, urobil Márii na ceste, keď ste vychádzali z Egypta. ¹⁰ Keď budeš od svojho blížneho požadovať, čo ti je dlžen, nevojdeš do jeho domu, aby si si vzal záloh, ale budeš stáť vonku a on ti vynesie, čo bude mať. ¹² Ak je však chudobný, záloh nesmie ostať u teba cez noc, ¹³ ale vrátiš mu ho ešte pred západom slnka, aby spal vo svojom odeve a dobrorečil ti, a ty budeš mať spravodlivosť pred Pánom, svojím Bohom.

¹⁴ Neodpri plácu biednemu a chudobnému, či už je brat alebo cudzinec, ktorý býva s tebou v krajine a v tvojom bydlisku. ¹⁵ Vyplatiš mu mzdu ešte v ten deň pred západom slnka, lebo je chudobný a závisí od nej jeho život, aby nevolal k Pánovi a aby sa ti to nepočítalo za hriech.

¹⁶ Nebudú zomierať otcovia za synov ani synovia za otcov, ale každý zomrie za svoj hriech!

¹⁷ Neprekrúcaj právo cudzinca a siroty, ani neber vdove odev do zálohu! ¹⁸ Pamätaj, že si ťažko robil v Egypte a že ťa odtiaľ vyviedol Pán, tvoj Boh. Preto ti nariaďujem, aby si robil toto: ¹⁹ Keď budeš kosiť obilie na svojom poli a zabudneš tam snop, nevráť sa vziať si ho, ale nechaj ho cudzincovi, sirote a vdove, aby ťa Pán, tvoj Boh, požehnal v každom podujatí tvojich rúk. ²⁰ Keď budeš oberať plody olivy, nevrátiš sa obráť, čo ostalo na strome, ale necháš to cudzincovi, sirote a vdove. ²¹ Keď budeš oberať svoju vinicu, nepozbieraš aj posledné strapce, ale ostanú cudzincovi, sirote a vdove! ²² Pamätaj, že aj ty si bol otrokom v Egypte, a preto ti prikazujem, aby si toto robil.

Dt25

XXV. ¹ Ak vznikne medzi dvoma spor a obrátia sa na sudcov, oni ospravedlnia toho, ktorého uznajú za nevinného, a previnilca odsúdia. ² Keď uvidia, že si vinník zasluhuje bitku, sudca ho dá natiahnuť a dá ho biť vo svojej prítomnosti; množstvo úderov bude podľa veľkosti jeho viny, ³ ale tak, aby sa neprekročila štyridsiatka, aby tvoj brat neodišiel pred tvojimi očami hrozne dosekaný. ⁴ Nedávaj náhubok býkovi, čo mláti na humne.

Zákon o švagrovskom manželstve. - ⁵ Ak budú bývať bratia spolu a jeden z nich zomrie bezdetný, manželka zomrelého sa nevydá za cudzieho, ale vezme si ju druhý brat a dá potomstvo zomrelému bratovi: ⁶ prvorodeného syna, ktorého bude mať od nej, pomenuje po zomrelom bratovi, aby jeho meno nebolo vytreté z Izraela. ⁷ Ak si nebude chcieť vziať ženu svojho brata za manželku, ako je podľa zákona povinný, nech žena ide k mestskej bráne, nech sa obráti na starších mesta a nech povie: „Brat môjho muža nechce oživiť meno svojho brata v Izraeli, nechce si ma vziať za manželku.“ ⁸ Starší ho dajú predvolať a opýtajú sa ho. Ak povie: „Nechcem ju za manželku,“ ⁹ žena k nemu pristúpi, zobuje mu obuv z nohy, napľuje mu do tváre a povie: „Tak nech sa stane mužovi, ktorý nechce postaviť dom svojmu bratovi!“ ¹⁰ A jeho meno nech je v Izraeli: dom zobutého!

Trest za nestydatosť. - ¹¹ Ak sa budú dvaja mužovia vadiť a dôjde k bitke medzi nimi a žena jedného muža v snahe vyslobodiť svojho muža z rúk silnejšieho natiahne ruku a chytí ho za prirodzenie, ¹² odsekní jej ruku a nedaj sa pohnúť k nijakému zľutovaniu s ňou!

O správnych mierach a váhach. - ¹³ Nemaj vo svojom vrecúšku dvojaké závažie, jedno väčšie, druhé menšie! ¹⁴ Nemaj v dome dvojakú efu, jednu väčšiu, druhú menšiu! ¹⁵ Maj pravé a správne závažie i pravú a správnu efu, aby si mohol dlho žiť v krajine, ktorú ti dá Pán, tvoj

Boh. ¹⁶ Ved' Pánovi, tvojmu Bohu, oškliví sa ten, kto robí také veci, a protiví sa mu každá nespravodlivosť.

Príkaz o vyhubení Amalekitov. - ¹⁷ pamätaj na to, čo ti urobili Amalekiti na ceste, keď si vychádzal z Egypta; ¹⁸ ako vyrazili proti tebe a porúbali tvoje voje, ktoré sa oneskorili pre únavu, keď si bol zmorený hladom a námahou, a nebáli sa Boha. ¹⁹ Keď ti teda Pán, tvoj Boh, dá odpočinok a podmaní ti všetky národy naokolo v krajine, ktorú ti prisľúbil, vytrieš jeho meno spod neba. Nezabudni na to!

Dt26

XXVI. Liturgické predpisy pri obetách a desiatkoch. - ¹ Keď vojdeš do krajiny, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, aby si ju vlastnil, a keď ju zaujmeš a budeš v nej bývať, ² vezmeš prvotiny všetkých svojich plodín, vložíš ich do koša a pôjdeš na miesto, ktoré si vyvolí Pán, tvoj Boh, aby sa tam vzývalo jeho meno. ³ Pristúpiš ku kňazovi, ktorý bude v tých dňoch (v službe), a povieš mu: „Dnes vyhlasujem pred Pánom, svojim Bohom, že som vošiel do krajiny, o ktorej on prisahal našim otcom, že nám ju dá.“ ⁴ Kňaz vezme kôš z tvojich rúk, položí ho na oltár Pána, tvojho Boha, ⁵ a ty povieš pred tvárou Pána, svojho Boha: „Môj otec bol blúdiaci Aramejčan, potom v malom počte zostúpil do Egypta a býval tam; a vzrástol na veľmi veľký, silný a početný národ. ⁶ Ale Egyptania nás trápili, prenasledovali a kládli na nás ťažké bremená. ⁷ My sme volali k Pánovi, Bohu našich otcov, ktorý nás vypočul a obrátil svoj zrak na naše poníženie, na náš trud a na našu úzkosť, ⁸ Pán nás silnou rukou a vystretým ramenom za veľkého strachu, znamení a zázrakov vyviedol z Egypta ⁹ a voviedol nás na toto miesto a dal nám krajinu, oplývajúcu mliekom a medom. ¹⁰ Preto teraz obetujem prvotiny plodov zeme, ktorú mi dal Pán.“ A necháš to pred Pánom, svojim Bohom, a budeš sa klaňať Pánovi, svojmu Bohu. ¹¹ A tak sa v radosti hosti zo všetkých dobrôt, ktoré požehnal Pán, tvoj Boh, tebe a celému tvojmu domu, ty, levita i cudzinec, ktorý sa zdržiava u teba.

¹² Keď už budeš v treťom roku desiatkov hotový s desiatkami všetkých plodín a keď ich už odovzdáš aj levitovi, cudzincovi, sirote a vdove, aby sa najedli a nasýtili v tvojom bydlisku, ¹³ povieš pred Pánom, svojim Bohom: „Vzal som zo svojho domu, čo bolo posvätené, a dal som to levitovi, cudzincovi, sirote a vdove, ako si mi prikázal, neprestúpil som tvoje prikázania, ani som nezabudol na tvoje nariadenie. ¹⁴ Nejedol som z týchto vecí počas svojho smútku, nič z nich som neodložil, keď som bol nečistý, a nič som z toho neposkytol na pohrebný kar. Počúval som hlas Pána, svojho Boha, a robil som všetko tak, ako si mi prikázal. ¹⁵ Zhliadni zo svojej svätyne a z vysokého neba a požehnaj svoj izraelský ľud i zem, ktorú si nám dal, ako si prisahal našim otcom, krajinu, ktorá oplýva mliekom a medom.“

Znenie zmluvy. - ¹⁶ V dnešný deň ti prikazuje Pán, tvoj Boh, aby si zachoval tieto ustanovenia a príkazy, aby si ich strážil a plnil z celého srdca a z celej svojej duše. ¹⁷ Dnes si vyhlásil, že Pán je tvoj Boh, že budeš kráčať po jeho cestách, že budeš zachovávať jeho ustanovenia, predpisy a príkazy a že budeš poslúchať jeho rozkazy. ¹⁸ Aj Pán dnes vyhlásil, že budeš jeho zvláštnym ľudom, ako ti povedal; že keď budeš zachovávať všetky jeho príkazy, ¹⁹ vyvýši ťa nad všetky národy, ktoré stvoril na svoju chválu, slávu a česť, aby si bol svätým ľudom Pána, svojho Boha, ako povedal.“

Dt27

XXVII. Predpisy a zákony pre čas, keď prejdú cez Jordán. - ¹ Mojžiš nariadil so staršími Izraela: „Zachovávajúte každý príkaz, ktorý vám dnes dávam. ² Keď prejdete cez Jordán do krajiny, ktorú vám dá Pán, váš Boh, postavíte veľké kamene a natriete ich vápnom, ³ aby si na

ne mohol napísať všetky slová tohoto zákona; keď prejdete cez Jordán, aby si vošiel do krajiny, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom, ako prisahal tvojim otcom.

⁴ Keď teda prejdete cez Jordán, postavte na vrchu Hebal kamene, ako vám to dnes nariaďujem, a natrite ich vápnom! ⁵ Tam postav aj oltár Pánovi, svojmu Bohu, z kameňov, ktorých sa železo nedotklo, ⁶ z nekresaných a nehladených kameňov postavíš oltár Pánovi, svojmu Bohu, a na ňom prinesieš celostnú žertvu Pánovi, svojmu Bohu, ⁷ obetuj pokojné obety a jedz tam a hosti sa pred Pánom, svojim Bohom. ⁸ Na kamene napíšeš zreteľne a jasne všetky slová tohto zákona.“

⁹ Mojžiš a kňazi z Léviho kmeňa vraveli celému Izraelu: „Dávaj pozor a počuj, Izrael! Dnes si sa stal ľuďom Pána, svojho Boha; ¹⁰ počúvaj jeho hlas a zachovávaj prikázania a zákony, ktoré ti dnes nariaďujem!“

¹¹ V ten deň prikázal Mojžiš ľudu: ¹² „Keď prejdete cez Jordán, títo sa postavia na vrchu Garizim a budú žehnať ľud: Simeon, Lévi, Júda, Isachar, Jozef a Benjamín. ¹³ Oproti, na vrchu Hebal, sa postavia zasa títo zlorečiť: Ruben, Gad, Aser, Zabulon, Dan a Neftali. ¹⁴ A leviti začnú mohutným hlasom volať k všetkým mužom Izraela:

¹⁵ „Prekliaty muž, ktorý si urobí modlu vyrezávanú alebo liatu - ohavnosť u Pána, dielo rúk umelca - a uloží ju na skrytom mieste!“ A všetok ľud nech povie: „Amen!“

¹⁶ „Prekliaty, kto neuctí svojho otca alebo matku!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

¹⁷ „Prekliaty, kto preloží medzný kameň svojho blížneho!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

¹⁸ „Prekliaty, kto zavedie slepého na bludnú cestu!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

¹⁹ „Prekliaty, kto prevráti právo cudzinca, siroty a vdovy!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

²⁰ „Prekliaty, kto bude spať so ženou svojho otca a odkryje prikrývku jeho lôžka!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

²¹ „Prekliaty, kto bude spať s akýmkoľvek zvieraťom!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

²² „Prekliaty, kto bude spať so svojou sestrou, dcérou svojho otca alebo svojej matky!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

²³ „Prekliaty, kto bude spať so svojou testinou!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

²⁴ „Prekliaty, kto tajne zabije svojho blížneho!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

²⁵ „Prekliaty, kto prijme dary, aby vytekla nevinná krv!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

²⁶ „Prekliaty, kto nezachová slová tohoto zákona a nevyplní ich skutkami!“ A všetok ľud povie: „Amen!“

Tretia a štvrtá Mojžišova reč 28 - 34

Záver k zákonom 28 - 30

Dt28

XXVIII. Požehnanie pre tých, čo vyplnia zákon. - ¹ Keď však budeš počúvať hlas Pána, svojho Boha, keď budeš plniť a zachovávať jeho príkazy, ktoré ti ja dnes nariaďujem, Pán, tvoj Boh, ťa povýši nad všetky národy, čo sú na zemi. ² Na teba sa znesú a k tebe dôjdu všetky tieto požehnania, ak budeš počúvať jeho príkazy. ³ Budeš požehnaný v meste, budeš požehnaný na poli. ⁴ Požehnaný bude plod tvojho života, plod tvojej zeme a plod tvojho dobytku, stáda tvojho dobytku a čriedy tvojich oviec. ⁵ Požehnané budú tvoje humná a tvoje sýpky. ⁶ Požehnaný budeš, či budeš vchádzať alebo vychádzať.

⁷ Pán dá padnúť pred tebou tvojim nepriateľom, čo sa postavia proti tebe; jednou cestou pôjdu proti tebe, ale siedmimi (cestami) budú pred tebou utekať. ⁸ Pán zošle požehnanie na tvoje zásobárne a na všetky práce tvojich rúk a požehná ťa v krajine, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh.

⁹ Pán si ťa postaví za svätý ľud, ako ti prisahal, ak zachováš prikázania Pána, svojho Boha, a ak

budeš kráčať po jeho cestách. ¹⁰ Vtedy všetky národy zeme uvidia, že sa nad tebou vzýva meno Pánovo, a budú sa ťa báť. ¹¹ Pán ti poskytne hojnosť všetkého dobrého plodu tvojho života, plodu tvojho dobytku a plodu tvojej zeme, o ktorej prisahal tvojim otcom, že ti ju dá. ¹² Pán otvorí svoju najlepšiu pokladnicu, nebo, aby dal na svoj čas dážď tvojej krajine, a požehná všetky práce tvojich rúk. Ty budeš požičiatvať mnohým národom, ale ty si od nikoho požičiatvať nebudeš. ¹³ Pán teba ustanoví za hlavu, nie za chvost, a vždy budeš hore a nie dolu ak budeš počúvať príkazy Pána, svojho Boha, ktoré ti dnes nariaďujem, a ak ich budeš zachovávať a plniť ¹⁴ a neodchýliš sa od nich ani napravo, ani naľavo, ak nepôjdeš za cudzími bohmi, ani ich nebudeš uctievať.

Vyhlásenie kliatby. - ¹⁵ Ale ak nebudeš počúvať hlas Pána, svojho Boha, aby si zachovával a uskutočňoval všetky jeho príkazy a ustanovenia, ktoré ti ja dnes ukladám, doľahnú na teba tieto kliatby a dochytiť ťa. ¹⁶ Budeš prekliaty v meste, budeš prekliaty na poli. ¹⁷ Prekliate budú tvoje humny a tvoje sýpky. ¹⁸ Prekliaty bude plod tvojho života a plod tvojej zeme, stáda tvojho dobytku a krdle tvojich oviec. ¹⁹ Prekliaty budeš, či budeš vychádzať alebo vychádzať. ²⁰ Pán zošle na teba kliatbu, zmätok a hrôzu na všetky práce, ktoré budeš konať, kým ťa neumorí a rýchle nevyhubí pre tvoje ohavné skutky, ktorými si sa mu spreneveril. ²¹ Pán dopustí na teba mor, kým ťa celkom nevyhubí z krajiny, do ktorej sa uberáš, aby si ju vlastnil. ²² Pán ťa bude biť suchotami, horúčkou, zimnicou, zápalmi, páľavou, nakazeným povetím a hrdzou a bude ťa prenasledovať, kým nezahynieš.

²³ Nebo, čo je nad tebou, bude medené a zem, po ktorej chodíš, bude železná. ²⁴ Pán zošle piesok namiesto dažďa na tvoju zem a z neba bude na teba padať popol, dokiaľ nebudeš zničený. ²⁵ Pán ťa nechá padnúť pred tvojimi nepriateľmi, po jednej ceste proti nim vytiahneš, ale po siedmich budeš utekať a rozprášený budeš po všetkých krajinách zeme. ²⁶ Tvoje mŕtvoly budú za pokrm všetkému nebeskému vtáctvu a divým zverom a nebude toho, kto by ich odohnal. ²⁷ Pán ťa zraní egyptskými vredmi a morovými hľuzami, prašinou a svrabom tak, že sa z toho nevyliečiš.

²⁸ Pán ťa zraní bláznovstvom, slepotou a šialenstvom, ²⁹ takže budeš za jasného dňa matať, ako mace slepý vo svojej tme, ale svoju cestu nenájdeš. Budú ťa ustavične haniť a utláčať a nebudeš mať človeka, ktorý by ti pomohol. ³⁰ Zasnúbiš sa so ženou, ale iný bude s ňou spávať. Vystaviš si dom, lež iný bude v ňom bývať. Vysadíš si vinicu, a nebudeš ju oberať. ³¹ Tvojho býka pred tebou zabijú, ale ješť z neho nebudeš. Osla ti ukradnú pred tvojimi očami, a nevrátia ti ho. Tvoje ovce dostanú tvoji nepriatelia a nebudeš mať (človeka), ktorý by ti pomoc poskytol.

³² Tvoji synovia a tvoje dcéry sa dostanú ako korisť cudziemu národu; tvoje oči budú na to hľadiť, od stáleho žiaľu budeš hynúť, ale nič proti tomu nezmôžeš. ³³ Úrodu tvojej zeme a všetku tvoju námahu zje národ, ktorý nepoznáš, teba však budú stále haniť a potláčať ³⁴ a budeš bez vedomia od hrôzy z toho, čo uvidia tvoje oči. ³⁵ Pán ťa raní jedovatými vredmi na kolenách a stehnách, takže od päty až po temä neostane na tebe nič zdravého.

³⁶ Pán zavedie teba aj tvojho kráľa; ktorého si zvolíš, medzi národ, ktorý nepoznáš a ktorý nepoznali ani tvoji otcovia a tam budeš slúžiť iným bohom, drevu a kameniu.

³⁷ Vyjdeš navnivoč a budeš za prislovie a na zábavku všetkým národom, ku ktorým ťa zavedie Pán. ³⁸ Veľa semena zaseješ na poli, ale málo budeš žať, lebo všetko zožerú kobyľky. ³⁹ Vysadíš vinicu a budeš ju okopávať, ale víno piť nebudeš, ani z nej nič oberať, lebo ju zničia červy. ⁴⁰ Budeš mať olivy po celom svojom kraji, ale olejom sa natierať nebudeš, lebo olivy ti opadajú a zhnijú. ⁴¹ Splodíš synov a dcéry, ale nebudeš sa z nich tešiť, lebo ich odvedú do zajatia. ⁴² Všetky tvoje stromy a úrodu tvojej zeme požerie hmyz. ⁴³ Cudzinec, čo bude s tebou v krajine, prevýši ťa a bude mocnejší ako ty, ty však budeš upadať a budeš mu podriadený. ⁴⁴ On ti bude požičiatvať a ty mu nebudeš môcť požičať; on bude hlavou, a ty budeš chvostom. ⁴⁵ Všetky tieto kliatby na teba doľahnú a dochytiť ťa, kým ťa nezničia, pretože si nepočúval hlas Pána, svojho Boha, a nezachovával si jeho príkazy a ustanovenia, ktoré nariadil; ⁴⁶ a ony budú

naveky znameniami a zázrakmi na tebe a na tvojom potomstve, ⁴⁷ pretože si neslúžil Pánovi, svojmu Bohu, s radosťou a veselým srdcom za všetku jeho štedrosť.

⁴⁸ Preto o hlade, smäde, nahote a vo všetkom nedostatku budeš slúžiť svojmu nepriateľovi, ktorého na teba pošle Pán; železné jarmo uvalí na tvoju šiju, kým ťa nezničí. ⁴⁹ Pán dovedie na teba cudzí národ zďaleka, z končín, zeme, ktorý priletí ako orol. Národ, ktorého reči neporozumieš, ⁵⁰ národ ukrutný, čo neušetrí starca, ani sa nezmluje nad deckom. ⁵¹ Pohľce plody tvojho dobytku a úrodu tvojej zeme, takže zahynieš; neponechá ti ani pšenicu, ani olej, ani stáda dobytku, ani čriedy oviec, kým ťa celkom nezničí. ⁵² Obkolesí ťa vo všetkých твоjich mestách, zničí všetky tvoje vysoké a pevné hradby, na ktoré si sa spoliehal, v celej tvojej krajine. Obklúčený budeš vo všetkých bydliskách po celej tvojej krajine, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh. ⁵³ V stave obklúčenia z úzkosti a biedy, ktorou ťa bude nepriateľ trápiť, budeš jeť plod svojho života, mäso svojich synov a dcér, ktoré ti dá Pán, tvoj Boh. ⁵⁴ Aj precitlivený a rozmazaný muž medzi vami bude závidieť vlastnému bratovi, ba aj svojej manželke, ktorá spáva v jeho lone, ⁵⁵ a synom, čo mu ešte ostali, a nedá z mäsa svojich synov nikomu, lebo nebude mať inšie v obklúčení a v biede, ktorou ťa budú trápiť tvoji nepriatelia vo všetkých твоjich mestách. ⁵⁶ Prejemnelá a rozmaznaná žena spomedzi vás, ktorá pre jemnosť a tučnosť ani nechodila po zemi, ba ani len nohu nepoložila na zem, bude závidieť svojmu mužovi, ktorý spáva v jej lone, mäso svojho syna a dcéry, ⁵⁷ ba aj lôžko maternice, ktoré vyjde z jej života, a narodené decko, lebo budú ich jeť potajomky v nedostatku z obklúčenia a spustošenia, ktorým ťa bude moriť tvoj nepriateľ.

⁵⁸ Ak nebudeš zachovávať a plniť všetky slová tohoto zákona, ktoré sú napísané v tejto knihe, a ak sa nebudeš báť toho slávneho a strašného mena, Pána, svojho Boha, ⁵⁹ Pán rozmnoží tvoje rany a rany tvojho potomstva, rany veľké a ustavičné, choroby strašné a trvalé. ⁶⁰ Dopustí na teba všetky egyptské pohromy, ktorých si sa bál, a budú visieť na tebe. ⁶¹ K tomu ešte Pán privedie na teba všetky choroby a rany, ktoré nie sú napísané v tejto knihe, kým ťa nezničí. ⁶² A zostane z vás len máločo, hoci predtým vás bolo tak mnoho ako hviezd na nebi, lebo si nepočúval hlas Pána, svojho Boha. ⁶³ A ako mal Pán z vás radosť, keď vám preukazoval dobrodenia a keď vás rozmnožoval, tak bude mať radosť, keď vás bude ničiť a hubiť, aby vás vyhubil z krajiny, do ktorej vchádzaš, aby si ju vlastnil.

⁶⁴ Pán ťa rozoženie medzi všetky národy z jedného konca zeme na druhý koniec a tam budeš slúžiť iným bohom, ktorých nepoznáš a ktorých nepoznali ani tvoji otcovia, drevám a kameňom. ⁶⁵ Ale ani medzi národmi nebudeš mať pokoja a tvoja noha nebude mať odpočinku, lebo Pán ti dá srdce prestrašené, oko vycivené a dušu utrápenú žiaľom. ⁶⁶ Tvoj život bude visieť na nitke pred tebou. Nocou i dňom budeš v strachu a nebudeš si istý životom. ⁶⁷ Ráno budeš vravieť: „Keby už bol večer!“ a večer zasa: „Keby už bolo ráno!“ pre hrôzu svojho srdca, ktorou sa budeš desiť, a pre tie veci, na ktoré budeš hľadiť svojimi očami. ⁶⁸ Pán ťa zavedie zasa tou cestou na lodiach do Egypta, o ktorom som ti povedal: „Nesmieš ho viac uvidieť“ - a tam budete predaní svojim nepriateľom za otrokov a otrokyne a už sa nenájde nik, kto by si vás kúpil.“

Dt29

XXIX. ¹ Toto sú slová zmluvy, ktorú nariadil Pán Mojžišovi uzavrieť so synmi Izraela v moabskej krajine, okrem tej zmluvy, ktorú s nimi urobil na Horebe.

Tretia Mojžišova reč 29 - 30

Dôvody, prečo treba zachovávať zmluvu uzavretú s Pánom. - ² Mojžiš zvolal všetok Izrael a vravel im: „Videli ste všetko, čo urobil Pán faraónovi, všetkým jeho služobníkom a celej jeho krajine pred vašimi očami v Egypte; ³ veľké prejavy moci, ktoré si videl na vlastné

oči, a tie znamenia a veľké zázraky. ⁴ A predsa vám Pán nedal do dnešného dňa srdce, ktoré by chápalo, oči, ktoré by videli, a uši, ktoré by počuli!

⁵ On vás viedol štyridsať rokov po púšti, váš odev sa na vás neošúchal, ani vaša obuv sa nerozpadla starobou. ⁶ Nejedli ste chlieb, ani ste nepili víno a opojné nápoje, aby ste zvedeli, že ja som Pán, váš Boh. ⁷ A keď ste došli na toto miesto, tu vytiahli proti vám do boja hesebónsky kráľ Sehon a bášanský kráľ Og, ale pobili sme ich ⁸ a zaujali sme ich krajinu a dali sme ju do vlastníctva Rubenovi, Gadovi a polovici Manassesovho kmeňa. ⁹ Nuž zachovávajúte slová tejto zmluvy a plňte ich, aby ste mali úspech vo všetkom, čo podniknete!

¹⁰ Vy všetci stojíte dnes tu pred Pánom, svojím Bohom: náčelníci vašich kmeňov, vaši starší, vaši pisári i všetci izraelskí mužovia; ¹¹ vaši synovia a vaše ženy, i cudzinec, čo je s tebou v tvojom tábore - od drevorubača až po nosiča vody, ¹² aby si prešiel (každý jeden) k zmluve a prísaha Pána, svojho Boha, ktorú dnes uzaviera s tebou Pán, tvoj Boh, ¹³ aby si ťa zvolil za svoj ľud a aby sa on stal твоjím Bohom, ako sľúbil a odprisahal твоjím otcom Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi. ¹⁴ Ale túto zmluvu a prísahu neuzavieram len s vami, ¹⁵ lež aj s tými, ktorí dnes nestoja s nami pred Pánom, naším Bohom, a tiež s tými, ktorí dnes nie sú s nami.

¹⁶ Vy viete, ako sme bývali v Egypte, ako sme prechádzali pomedzi národy, cez ktoré sme prešli, ¹⁷ a videli ste ich ohavné a hnusné modly - drevo a kameň, striebro a zlato, ktoré mali ony. ¹⁸ Nech niet medzi vami muža ani ženy, rodiny ani kmeňa, ktorý by dnes odvrátil svoje srdce od Pána, nášho Boha, a šiel by slúžiť bohom tých národov; nech niet medzi vami koreňa, z ktorého vyrastá otrava a jed. ¹⁹ A ak bude taký, čo počuje slová tejto kľatby, a pritom všetkom sa bude utešovať v srdci: „Ja budem mať pokoj, aj keď budem chodiť v zatvrdlivosť srdca, preto nech zhynie mokré so suchým!“ ²⁰ Takému Pán neodpustí, lebo vtedy veľmi zahorí Pánovo rozhorčenie a hnev proti tomu človekovi; doľahnú naň všetky kľatby, ktoré sú napísané v tejto knihe, Pán vytrie jeho meno spod neba ²¹ a kľatbou skazy ho odlúči od všetkých kmeňov Izraela podľa kľatieb, ktoré obsahuje táto kniha zákona a zmluvy.

²² Vtedy povie budúce pokolenie, synovia, ktorí sa potom narodí, aj cudzinci, čo prídu zd'aleka, keď uvidia navštívenie a biedu tejto krajiny, ktorými ju Pán bude sužovať ²³ - spáli ju sýrou a žeravou soľou tak, že ju už nebudú osievať, ani nič zeleného nebude rodiť, obdobne ako zničený kraj Sodomy, Gomory, Adamy a Seboim, ktorý Pán zničil vo svojom rozhorčení -, ²⁴ aj všetky národy povedia: „Prečo to Pán urobil tejto krajine?! Prečo toľké jeho rozhorčenie a hnev?!“ ²⁵ A odpovedia im: „Pretože opustili zmluvu Pána, svojho Boha, ktorú uzavrel s nimi, keď ich vyviedol z Egypta, ²⁶ a slúžili iným bohom, klaňali sa tým, ktorých nepoznali, ktorým ich on nezveril. ²⁷ Preto vzbĺkol Pánov hnev nad touto krajinou a priviedol na ňu všetky kľatby, napísané v tejto knihe, ²⁸ a preto ich Pán vyrval vo svojom hneve, rozhorčení a nevôli z ich krajiny a vyhnal ich do cudzej krajiny, ako je to dnes.“ ²⁹ Čo je tajné, to patrí Pánovi, nášmu Bohu; čo je zjavné, to je pre nás a našich synov až naveky: aby sme plnili tento zákon až do ostatného slova.

XXX. Božie milosrdenstvo s kajúcim ľudom. - ¹ Keď sa na tebe vyplnia všetky tieto slová, požehnanie alebo kľatba, ktoré som ti predložil, a pripustiš si ich k srdcu - medzi všetkými národmi, kam ťa zaženie Pán, tvoj Boh -, ² a keď sa zasa obrátiš k Pánovi, svojmu Bohu, a budeš mu poslušný z celého srdca a z celej svojej duše aj so svojimi synmi tak, ako ti to dnes prikazujem, ³ Pán zmení tvoj údel, zľutuje sa nad tebou a zozbiera ťa spomedzi národov, kam ťa rozprášil. ⁴ A keby si bol zahnaný až na kraj nebies, aj odtiaľ ťa Pán, tvoj Boh, pritiahne späť a dovedie nazad; ⁵ Pán, tvoj Boh, ťa privedie do krajiny, ktorú prevzali tvoji otcovia do vlastníctva, a ty ju zasa zaujmeš a on ťa požehná a rozmnoží ťa viac ako tvojich otcov. ⁶ Potom Pán obreže tebe a tvojemu potomstvu srdce, aby si miloval Pána svojho Boha, z celého srdca a

z celej svojej duše, aby si mohol žiť. ⁷ A všetky tieto kliatby Pán zošle na твоjich nepriateľov a odporcov, ktorí ťa prenasledovali. ⁸ Ty sa však vrátiš a budeš počúvať hlas Pána, svojho Boha, a vyplníš všetky jeho príkazy, ktoré ti ja dnes ukladám. ⁹ A Pán, tvoj Boh, ti dá oplývať pri každom podujatí твоjich rúk potomstvom тvojho života, prírastkom тvojho dobytku, úrodou tvojej zeme a nadbytkom všetkých vecí, lebo Pán bude mať zasa radosť z teba v (tvojom) šťastí tak, ako sa radoval z твоjich otcov: ¹⁰ ak budeš počúvať hlas Pána, svojho Boha, a zachováš jeho príkazy a nariadenia, ktoré sú napísané v tomto zákone, ak sa vrátiš opäť k Pánovi, svojmu Bohu, z celého srdca a celej svojej duše.

Lahkost' zachovať zákon. - ¹¹ Veď tento príkaz, ktorý ti dnes dávam, nie je pre teba vysoký ani ďaleký; ¹² nie je v nebesách, aby si mohol vravieť: „Ktože vystúpi za nás do neba a kto nám ho znesie a dá nám ho počuť, aby sme ho plnili?“ ¹³ Ani za morom nie je, aby si sa nevyhovárал a nepovedal: „Ktože prejde za nás cez more a kto nám ho prinesie, aby sme ho mohli počuť a zachovať?!“ ¹⁴ Naopak, veľmi blízko sú tie slová; (sú) v твоjich ústach, v тvojom srdci, aby si ich uskutočnil.

Voľba medzi životom a smrťou. - ¹⁵ Hľa, dnes som predložil pred teba život i šťastie a smrť i nešťastie ¹⁶ a prikazujem ti, aby si miloval Pána, svojho Boha, kráčal po jeho cestách a zachovával jeho príkazy, ustanovenia a nariadenia. Potom budeš žiť a rozmnožíš sa - a Pán, tvoj Boh, ťa bude žehnať v krajine, do ktorej sa uberáš, aby si ju prevzal do vlastníctva. ¹⁷ Ale ak sa tvoje srdce odvráti, ak nebudeš poslúchať a dáš sa zviest' a budeš sa klaňať iným bohom a uctievať ich, ¹⁸ tak ti dnes oznamujem, že naisto zahynieš a nepobudneš dlho v krajine, do ktorej po prechode cez Jordán vojdeš, aby si ju zaujal.

¹⁹ Za svedkov proti vám volám nebo i zem: Predložil som vám život i smrť, požehnanie i kliatbu! Vyvoľ si život, aby si zostal nažive ty aj tvoje potomstvo, ²⁰ keď budeš milovať Pána, svojho Boha, a poslušne a verne sa vinúť k nemu; lebo pre teba to znamená život a dlhodobé prebývanie v krajine, o ktorej prisahal Pán, tvoj Boh, Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že im ju dá.“

Dodatok 31 - 34

Dt31

XXXI. Jozue sa stáva vodcom ľudu. - ¹ Potom Mojžiš pokračoval a hovoril celému Izraelu tieto slová: ² „Ja mám teraz stodvadsať rokov a nemôžem viac sem-tam chodiť, a aj Pán mi povedal: „Ty tento Jordán neprekročíš!“ ³ Sám Pán, tvoj Boh, pôjde pred tebou a on vyhubí pred tebou všetky tie národy a ty ich ovládneš. Jozue pôjde pred tebou, ako povedal Pán. ⁴ Pán s nimi naloží tak, ako urobil s amorejskými kráľmi Sehomom a Ogom a s ich krajinou, ktorú zničil. ⁵ Pán vám ich vydá a vy s nimi naložíte podľa rozkazu, ktorý som vám dal. ⁶ Buďte statoční a udatní; nebojte sa a neľakajte sa ich, veď s tebou ide sám Pán, tvoj Boh; on ťa nenechá a neopustí.“

⁷ Potom Mojžiš zavolať Jozueho a povedal mu v prítomnosti celého Izraela: „Buď statočný a udatný, lebo ty voviedieš tento ľud do krajiny, o ktorej sa Pán zaviazal prísahou ich otcom, že im ju dá, a ty im ju rozdelíš žrebom. ⁸ Pán, ktorý je vaším vodcom, bude s tebou, nenechá a neopustí ťa. Neboj sa, ani sa neľakaj!“

Pokyny o čítaní zákona. - ⁹ Mojžiš tento zákon napísal a dal ho kňazom -levitom, ktorí nosili Pánovu archu zmluvy, a všetkým starším Izraela. ¹⁰ A nariadil im: „Každý siedmy rok, v roku úľavy, na sviatok Stánkov, ¹¹ keď sa celý Izrael zhromaždí pred tvár Pána, svojho Boha, na mieste, ktoré si Pán vyvolí, budeš čítať slová tohoto zákona pred celým Izraelom a oni budú počúvať. Zhromažďíš všetok ľud: mužov ženy, deti, cudzincov, ktorí sú v тvojom bydlisku, aby ich počuli a naučili sa ich, aby sa báli Pána, svojho Boha, a zachovávali všetky slová tohoto

zákona. ¹³ Nech počúvajú aj ich nevedomé deti a nech sa učia báť sa Pána, svojho Boha, po všetky dni, čo budete žiť v krajine, ktorú sa chystáte zaujať, keď prejdete cez Jordán.

Boh predpovedá Mojžišovu smrť a odpad Izraela. - ¹⁴ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Tvoje dni sa blížia k smrti. Zavolaj Jozueho a dostavte sa do stanu zhromaždenia, dám mu pokyny.“ Mojžiš a Jozue šli a vošli do stanu zhromaždenia. ¹⁵ Tu sa v oblačnom stĺpe v stane zjavil Pán a oblačný stĺp zastal pri vchode do stanu. ¹⁶ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Hľa, ty sa odoberieš na odpočinok so svojimi otcami a tento ľud vstane a bude smilniť s inými bohmi krajiny, do ktorej sa uberá, aby v nej býval. Tam ma opustí a poruší zmluvu, ktorú som s ním uzavrel. ¹⁷ Vtedy zahorí proti nemu môj hnev, ja ho opustím, skryjem svoju tvár pred nimi a bude hynúť, zastihne ho všetko zlo a súženie a v ten deň bude hovoriť: „Či ma nezastihli tieto pohromy preto, že nie je so mnou môj Boh?!“ ¹⁸ Ja v ten deň skryjem svoju tvár pre všetko zlé, čo spáchal, lebo sa obrátil k iným bohom.

Rozkaz o Mojžišovej piesni. - ¹⁹ Teraz im napíš túto pieseň a nauč ju Izraelitov; vlož im ju do úst, aby táto pieseň bola svedkom proti Izraelu. ²⁰ Veď ich vovediem do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom, ktorú som pod prísahou sľúbil ich otcom. Ale keď sa najedia dosýta a keď stučnejú, obrátia sa k iným bohom a budú im slúžiť; mnou opovrhnu a moju zmluvu zrušia. ²¹ Keď ho však zastihne všetko zlo a súženie, bude svedčiť táto pieseň ako svedok proti nemu - lebo nevymizne z pamäti jeho potomstva nikdy -, veď ja poznám jeho zmýšľanie, ako sa ono prejavuje dnes, prv, než som ho voviedol do krajiny, ktorú som mu pod prísahou sľúbil.“

²² A Mojžiš v ten deň napísal túto pieseň a naučil ju Izraelitov.

²³ Jozuemu však, Nunovmu synovi, Pán prikázal: „Buď statočný a udatný, lebo ty vovedieš Izrael do krajiny, ktorú som im prísahou prisľúbil, a ja budem s tebou!“ ²⁴ Keď Mojžiš napísal slová tejto piesne dôkladne do knihy, ²⁵ prikázal Mojžiš levitom, ktorí nosili Pánovu archu zmluvy: ²⁶ „Vezmite túto knihu spolu s piesňou a položte ju k boku archy zmluvy Pána, svojho Boha! Nech je tam ako svedok proti tebe!“ ²⁷ Veď ja poznám spurnosť a tvrdosť tvojej šije. Veď aj teraz, keď som ešte medzi vami živý, priečili ste sa Pánovi! O čo skôr to bude tak po mojej smrti! ²⁸ Zhromaždite ku mne všetkých starších a vedúcich z vašich kmeňov a ja im do uší oznámim tieto slová a za svedkov proti nim zavolám nebo i zem. ²⁹ Viem ja, že po mojej smrti budete zle robiť a že sa odkloníte od cesty, ktorú som vám určil. I zastihne vás pohroma na konci časov, keď budete stvárať, čo sa neľúbi Pánovi, a popudíte ho výtvormi svojich rúk do hnevu.“

³⁰ Tu Mojžiš predniesol pred zhromaždením celého Izraela zreteľne v celom znení slová tejto piesne:

MOJŽIŠOVA PIESEŇ

Dt32

I.

XXXII. ¹ „Nebesá, čujte, rozprávať budem,
zem nech načúva slovám mojich úst!

² Nech spícha ako dážď moje učenie,
nech kvapká sť a rosa moja výrečnosť;
ako dážď na zeleň,
sť a kvapky na trávnik.

³ Lebo budem hlásať Pánovo meno:
pripravte oslavu nášmu Pánovi!

⁴ Skalou je: dokonalé je jeho dielo,
lebo všetky jeho cesty sú spravodlivé.

Boh je verný a bez neprávosti,
spravodlivý je a priamy.

⁵ Zle sa k nemu zachovali synovia nezdarní,
pokolenie zlé a zaťaté.

⁶ Takto sa odplácate Pánovi,
ľud zadubený a hlúpy?!
A nie je on tvoj otec, ktorý ťa stvoril,
nie on ťa stvárnil a pevne postavil?

II.

⁷ Spomni si na dni zašlé dávno
uvážte roky všetkých pokolení!
Spýtaj sa svojho otca a on ti vyjaví,
starcov svojich a rozpovedia ti:
⁸ kedy určoval Najvyšší kraje národom,
kedy podelil Adamových synov,
vymedzil národom hranice
dľa počtu synov Izraelových.

⁹ Pánovým podielom je totiž jeho ľud,
Jakub je údelom jeho dedičstva.

¹⁰ Našiel ho na pustej zemi,
na mieste divokom, v revúcej pustine.
Ujal sa ho a dával naň pozor,
striehol ho ako zrenicu oka.

¹¹ Jak orol zobúdza svoje hniezdo,
krúži nad svojimi mláďatami,
tak rozpäl svoje krídla, chytil ho,
niesol ho na svojich perutiach.

¹² Pán sám ho viedol,
nijaký cudzí boh nebol mu na pomoc.

¹³ Doviedol ho na výšiny zeme,
sýtil ho poľnými plodmi,
sať mu dal med zo skaly
a olej z tvrdého kremeňa;

¹⁴ maslo kravské i mlieko od oviec
s tukom jahňacím a baraním.
Býky a capy z Bášanu
s masným jadrom pšenice,
a krv viniča si pil, vína prevzácne.

III.

¹⁵ Jakub jedol a nasýtil sa,
stučnel miláčik a spriečil sa,
stučnel, vykrmil, vypásol sa;
zanechal Boha, svojho Tvorcu,
pohrdol Skalou svojej spásy.

¹⁶ Dráždievali ho cudzími bohmi,

rozhorčovali ho ohavnosťami.

¹⁷ Obetovali besom, čo nie sú bohmi,
bohom, o ktorých nemali tušenia.

Novým, čo prišli nedávno,
ktorých si nectili vaši otcovia.

¹⁸ Skalu si zanedbal, ktorá ťa zrodila,
a zabudol si na Boha, svojho Tvorcu.

IV.

¹⁹ Pán to videl a pohrdol nimi,
rozhnevaný svojimi synmi a dcérami.

²⁰ A povedal: „Svoju tvár ukryjem pred nimi,
uvidím, ako skončia,
veď sú zvrhlým pokolením,
synovia, v ktorých viery niet.

²¹ Oni mňa dráždili tým, ktorý nie je boh,
rozhorčovali ma svojimi klamnými modlami.
Ja ich podráždim tým, ktorý nie je ľud
- pochabým národom ich rozhorčím.

²² Bo oheň zažal sa od môjho hnevu
a páľou prenikne až na dno podsvetia
a zhltnie zem i jej plody

a do tla vypáli základy hôr;

²³ a nakopím im nešťastí na nešťastia
a vypustím na nich všetky svoje šípy.

²⁴ Umoria sa hladom a spália horúčkou
a nákazou odpornou.

Aj zuby zverov poštvem na nich
a plazy s jedom sa vlečúce po zemi.

²⁵ Vonku ich bude ničiť meč

a hrôza v komorách:
mladíka tak ako pannu,
kojenca so starcom.

V.

²⁶ Vyriekol by som: Vnivoč ich privediem,
vyhladím pamiatku na nich u ľudu -

²⁷ keby som sa pýchy nepriateľa nebál,
aby to ich protivníci nechápali zle,
aby azda nevraveli: „Naša ruka sa vyvýšila,
nič z toho neurobil Pán!“

²⁸ Lebo ten ľud je bezradný
a vnímavosti v nich niet.

²⁹ Keby múdri boli, chápali by to,
spoznali by, aký ich čaká koniec:

³⁰ Akože, jeden bude prenasledovať tisíce
a dvaja zaženú desaťtisíc?

Či nie zato, že ich vlastný Boh predal
a Pán ich vydal?!”

³¹ Veď ich boh nie je naroveň nášmu Bohu,

aj naši nepriatelia sami sú svedkami!
³² Naisto, z révy Sodomčanov je ich réva
a z rolí gomorských;
ich hrozno je hrozno otravné,
strapce má zhorknuté.
³³ Dračí jed je ich víno
a hadia žľč ukrutná.
³⁴ „Vari sa to u mňa neopatrjuje,
zapečatené v mojich pokladniciach?
³⁵ Moja bude pomsta a odвета
v deň, keď sa im podlomia nohy.
Veď ich deň záhubný sa približuje
a ich krutý osud je nablízku.“

VI.

³⁶ Lebo Pán uchránil právo svojho ľudu
a milosrdný bude k svojim sluhom.
Keď uzrie ochabovať ruku
a hynúť otrokov i slobodných,
³⁷ povie: „Kdeže sú ich bohovia,
skala, ku ktorej sa utiekali?
³⁸ Tí, čo z ich obetí jedávali tuk,
obetné víno pili od nich?
Nože, nech vstanú a nech vám pomôžu,
nech sú vám záštitou!
³⁹ Pozrite: Ja som sám jediný
a niet Boha okrem mňa;
ja zabíjam, aj život navraciam,
zraňujem, aj uzdravujem;
a niet toho, kto by z mojej ruky vykĺzol!

VII.

⁴⁰ Veru pozdvihujem k nebu svoju ruku
a poviem: Žiť budem naveky,
⁴¹ keď naostrím si blýskavý svoj meč
a priberie sa moja ruka k súdu,
vráťim pomstu svojim protivníkom
a poodplácam tým, čo ma nenávidia.
⁴² Napojím krvou svoje šípy
a môj meč hltat' bude mäso -
z krvi pobitých a zajatých,
z hlavy nepriateľských vodcov!“

⁴³ Plesajte, národy, nad jeho ľuďom,
lebo sa vypomstí za krv svojich sluhov,
pomstou odplatí svojim protivníkom
a očistí svoju zem i svoj ľud!“

Posledné Mojžišove napomenutia. - ⁴⁴ Mojžiš prišiel a hlasno predniesol všetky slová
tejto piesne ľudu - on a Nunov syn Jozue. ⁴⁵ A keď Mojžiš dokončil všetky tieto slová, ktoré

prednášal Izraelovi, ⁴⁶ povedal im: „Uložte si všetky tieto slová, ktoré vám dnes ohlasujem, do srdca a prikazujte ich zachovávať svojim synom, konať a plniť všetko, čo je predpísané v tomto zákone. ⁴⁷ Lebo sa vám neukladajú nadarmo, ale aby ste skrze ne žili. Keď ich splníte, budete dlho nažive v krajine, do ktorej sa uberáte, aby ste ju vlastnili, keď prejdete cez Jordán.“

Boh oznamuje Mojžišovi smrť. - ⁴⁸ A v ten istý deň hovoril Pán Mojžišovi: ⁴⁹ „Vystúp tam na pohorie Abarim, na vrch Nebo, ktorý je v kraji Moab oproti Jerichu, pozri si krajinu Kanaán, ktorú chcem dať Izraelu do vlastníctva, a tam na vrchu zomri! ⁵⁰ Keď naň vystúpiš, pripojiš sa k svojmu ľudu tak, ako umrel tvoj brat Áron na vrchu Hor a pripojil sa k svojmu ľudu, ⁵¹ lebo ste sa previnili proti mne uprostred Izraela pri vode Meríba-Kádeš na púšti Sin; pretože ste ma neohlasovali ako Svätého uprostred Izraela. ⁵² Preto len zblízka uvidíš krajinu, ale do krajiny, ktorú dám synom Izraela, nevstročíš.“

Dt33

XXXIII. Posledné Mojžišovo požehnanie. - ¹ Toto je požehnanie, ktorým Boží muž Mojžiš požehnal pred svojou smrťou synov Izraela. ² Povedal:

„Od Sinaja prišiel Pán,
zažiaril zo Seiru,
zjavil sa od vrchu Fáran,
došiel k vodám Meríba-Kádeš,
z jeho pravice ohnivý zákon vychádzal pre nich.

³ Miluje svoj ľud,
všetci svätí sú v jeho ruke
a tí, čo sa mu k nohám blížia,
od neho poučenie obsiahnu.

⁴ Zákon nám Mojžiš dal,
Jakubovej pospolitosti dedičstvo.

⁵ Kráľom bol miláčikovi,
keď sa hlavy ľudu zhromaždili
s kmeňmi Izraela dovedna.

⁶ Nech žije Ruben a nech nezomrie,
hoc bude počtom malý!“

⁷ Toto pre Júdu hovoril:
„Počuj, Pane, Júdov hlas
a k jeho ľudu prived' ho,
jeho ruky nech zaň bojujú
a ochrancom pred nepriateľmi mu budú!“

⁸ O Lévim hovoril:
„Tvoje tumim a tvoje urim
patria mužovi, čo zasvätený ti je,
ktorého si vyskúšal v Masse
a zastával pri vodách Meríby.

⁹ Jeho, ktorý povedal otcovi a matke:
„Ja ich nepoznám“

a svojim bratom: „Neviem o vás,
o vlastných synoch nechcel nič vedieť,
ale zachovávali tvoje slová
a dbali na tvoju zmluvu.

¹⁰ Jakuba naučali tvojim nariadeniam
a Izraela tvojmu zákonu.
Tvojmu čuchu prinášali obeť tymianu
a celostné žertvy na tvoj oltár kládli.

¹¹ Žehnaj, Pane, jeho imaniu
a prijmi skutky ich rúk,
ich nepriateľov bi po chrbtoch,
aj ich nenávisníkov, aby nepovstali!“

¹² O Benjamínovi hovoril:
„Miláčik Pánov nech bezpečne si býva;
on ho bude vždy chrániť
a na jeho pleciach bude odpočívať.“

¹³ A o Jozefovi hovoril:
„Jeho kraj nech požehnáva Pán
darmi nebies zhora
a mora, čo v hĺbinách leží,

¹⁴ darmi, čo slnko vyvádza,
darmi, čo mesiace dajú,...

¹⁵ darmi starodávnych vrchov,
darmi odvekých pahorkov,

¹⁶ darmi zeme a toho, čo ju plní.
Požehnanie toho, ktorý sa zjavil v kríku,
nech príde na Jozefovu hlavu,
na temä toho, čo je kniežaťom medzi bratmi!

¹⁷ Jeho krása nech je ako prvorodeného býka
a jeho rohy ako rohy jednorožca;
nech nimi ubíja všetky národy
až na kraj sveta napospol!
To sú myriády Efraimove
a tisíce Manassesove.“

¹⁸ O Zabulonovi hovoril:
„Raduj sa, Zabulon, na svojich cestách
a ty, Isachar, vo svojich stanoch!

¹⁹ Volaj budú na vrch národy,
žertvovať tam budú pravé obety.
Bohatstvo mora budú požívať
a poklady ukryté v piesku.“

²⁰ O Gadovi hovoril:
„Nech je zvelebený ten, čo Gada rozšíri!
Sť a lev si leží tu
a trhá rameno i hlavu.

²¹ Vyhliadol si to najlepšie,

čo dostať sa malo vodcovi.
S náčelníkmi ľudu sa ponáhlal,
vykonával spravodlivosť Pánovu
a rozsudok jeho spolu s Izraelom.“

²² O Danovi hovoril:
„Dan je lev mladý,
čo vyrazí z Bášanu.“

²³ O Neftalim hovoril:
„Neftali oplýva šťastím,
naplnený požehnaním Pána,
západ a juh nech mu je vlastníctvom!“

²⁴ A o Aserovi hovoril:
„Medzi synmi je požehnaný Aser;
nech je vyznačený medzi svojimi bratmi!
V oleji si nohu namáčaj!
²⁵ Jeho závory nech sú železo a meď,
a ako tvoje dni, taká nech je aj tvoja sila!“

²⁶ „Niet iného, ako je miláčikov Boh,
ktorý sa vznáša na nebesiach, aby ti pomohol,
na oblakoch vo svojej nádhere.
²⁷ Tam hore je jeho sídlo,
tu dolu sú jeho ramená večité;
zaháňa pred tebou nepriateľa
a hovorí: „Nech je na prach zrvený!“

²⁸ Izrael bude bývať v bezpečí,
osobitne prameň Jakubov,
v krajine oleja a vína mladého
a jeho nebo bude kropiť rosou.

²⁹ Šťastný si, Izrael! Kto sa ti vyrovná?
Ľud, ktorého spásou je Pán!
On je tvoj štít ochranný,
on je tvoj meč slávny;
nepriatelia sa ti budú líškať
a ty im budeš šliapať po šijach.“

XXXIV. Mojžišova smrť. - ¹ Potom Mojžiš vystúpil na Moabské výšiny, na vrch Nebo, končiar pohoria Fasgy, čo je oproti Jerichu, a Pán mu ukázal celý kraj od Galaádu až po Dan, ² celý Neftalim a krajinu Efraim i Manasesa, a celé územie Júdovo až po Západné more, ³ a južný kraj s okrajom roviny od Jericha až po Segor. A Pán mu povedal: „Toto je tá krajina, o ktorej som prisahal Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi: „Dám ju tvojmu potomstvu!“ Dal som ti ju uzrieť na vlastné oči, nevojdeš však do nej!“ ⁵ A Mojžiš, Pánov služobník, zomrel tam v moabskej krajine

podľa Pánovho rozkazu. ⁶ Pochovali ho v Údolí v moabskej krajine naproti Bet-Peoru, ale o jeho hrobe nevie nik dodnes.

Mojžiš, najväčší prorok. - ⁷ Keď Mojžiš zomrel, mal stodvadsať rokov. Oči sa mu nezakalili a jeho životná sila sa nepodlomila. ⁸ Synovia Izraela ho tridsať dní oplakávali na Moabskej stepi. Keď sa dni smútku minuli, ⁹ Nunov syn Jozue sa ukázal plný ducha múdrosti - veď Mojžiš naň vložil ruku -, Izrael ho počúval a robil tak, ako Mojžišovi prikázal Pán. ¹⁰ Ale odvtedy sa už nezjavil v Izraeli taký prorok, ako bol Mojžiš, s ktorým by sa Pán stýkal z tváre do tváre, ¹¹ ani (podobný) v zázrakoch a všetkých znameniach, ktoré mu rozkázal robiť v Egypte na faraónovi, na všetkých jeho služobníkoch a na celej jeho krajine, ¹² ani v nesmiernej a divotvornej moci, ktorú Mojžiš vykonával pred celým Izraelom.

KNIHA JOZUE

Časť prvá

Dobytie Kanaánu 1,1 - 12,24

I. Vtiahnutie do Kanaánu 1,1 - 5,16

Prípravy 1,1- 18

Joz1

I. Boh povzbudzuje Jozueho. - ¹ Po smrti Pánovho služobníka Mojžiša Pán povedal Mojžišovmu služobníkovi, Nunovmu synovi Jozuemu: ² „Môj služobník Mojžiš je mŕtvy. Preto teraz vstaň a prejdí cez tento Jordán - ty aj všetok tento ľud - do krajiny, ktorú ja dám Izraelovým synom. ³ Dám vám každé miesto, na ktoré vkročí vaša noha, ako som povedal Mojžišovi. ⁴ Od Púšte a od Libanonu až po Veľkú rieku, po rieku Eufrat, - celá krajina Hetejcov - až po Veľké more na západe slnka bude vašim územím. ⁵ Nik ti nebude môcť odolať po všetky dni tvojho života. Ako som bol s Mojžišom, tak budem aj s tebou. Nenechám ťa bez pomoci, ani ťa neopustím. ⁶ Buď silný a udatný! Lebo ty máš odovzdať tomuto ľudu do dedičného vlastníctva krajinu, o ktorej som prisahal ich otcom, že im ju dám. ⁷ Len buď silný a veľmi udatný! Bedlivo zachovávaj celý zákon, ktorý ti dal môj služobník Mojžiš! Neodchýľuj sa od neho ani napravo, ani naľavo, aby si múdro konal všetko, čo podnikneš. ⁸ Nech sa nevzdáľuje kniha tohoto zákona od tvojich úst! Premýšľaj o nej vo dne i v noci, aby si bedlivo zachoval všetko, čo je v nej napísané. Potom budeš mať šťastie a úspech vo svojom podnikaní. ⁹ Či som ti neprikázal: Buď silný a udatný, neboj sa a neľakaj sa!? Veď Pán, tvoj Boh, je s tebou pri všetkom, čo podnikneš!“

Jozue pripravuje ľud na prechod. - ¹⁰ A Jozue nariadil náčelníkom ľudu: „Prejdite cez tábor a rozkážte ľudu: ¹¹ Pripravte si potravu, lebo po troch dňoch prejdete tam za Jordán a začnete obsadzovať krajinu, ktorú vám odovzdá do vlastníctva Pán, váš Boh.“

Účasť zajordánskych kmeňov na dobytí Kanaánu. - ¹² Rubenovcom, Gadovcom a polovici Manassesovho kmeňa Jozue povedal: ¹³ „Spomeňte si na rozkaz, ktorý vám dal Pánov služobník Mojžiš, keď riekol: „Pán, váš Boh, vám udelil pokoj a dal vám túto krajinu.“ ¹⁴ Vaše manželky, vaše deti, váš dobytok zostanú v krajine, ktorú vám za Jordánom dal Mojžiš. Vy však, totiž všetci silní muži, vyťahnite ozbrojený na čele svojich bratov a pomáhajte im, ¹⁵ kým Pán neudelí vašim bratom pokoj ako vám a kým nezaujmu aj oni krajinu, ktorú im dá Pán, váš Boh. Potom sa môžete vrátiť do svojej vlastnej krajiny a obývať ju, tú, čo vám dal Pánov služobník Mojžiš za Jordánom na východe slnka.“

¹⁶ Odpovedali Jozuemu: „Všetko, čo si nám rozkázal, urobíme a kde nás pošleš, tam pôjdeme. ¹⁷ Ako sme vo všetkom poslúchali Mojžiša, tak chceme poslúchať aj teba. Nech len

je s tebou Pán, tvoj Boh, ako bol s Mojžišom! ¹⁸ Každý, kto bude protirečiť tvojim slovám a neposlúchne všetky tvoje rozkazy, ktoré mu dáš, nech zomrie! Len buď silný a udatný!“

Vyzvedači v Jerichu 2,1-24

Joz2

II. Rachab zachraňuje vyzvedačov. - ¹ Nunov syn Jozue vyslal tajne zo Setim na výzvedy dvoch mužov a prikázal im: „Choďte, prezrite krajinu a najmä Jericho!“ Nato odišli. Prišli do domu neviestky menom Rachab, kde chceli prenocovať. ² Kráľ Jericha však dostal správu: „V noci sem vošlo niekoľko Izraelitov vyzvedat krajinu!“ ³ A kráľ Jericha poslal Rachabe odkaz: „Vydaj mužov, ktorí prišli k tebe a ubytovali sa v tvojom dome! Prišli vyzvedat celú krajinu.“ ⁴ Ale žena vzala obidvoch mužov a ukryla ich. Potom vravela: „Je pravda, prišli ku mne dvaja muži, ale ja som nevedela, odkiaľ sú.“ ⁵ Keď mali za tmy zatvoriť bránu, muži vyšli. Ale kam šli, to neviem. Rýchle utekajte za nimi! Azda ich ešte dohoníte.“

⁶ Potom ich vyviedla na strechu (svojho domu) a ukryla pod ľanovým pazderím, ktoré mala rozložené na streche. ⁷ Mužovia však, (ktorí došli s odkazom) prenasledovali ich smerom k Jordánu až po brody: keď prenasledovatelia vyšli, mestskú bránu hneď zatvorili.

Vyzvedači sľubujú Rachabe ochranu. - ⁸ Prv, než usnuli (tí, čo sa ukrývali), žena vystúpila k nim na strechu a vravela mužom: „Viem, že vám Pán dal túto krajinu; doľahol na nás strach pred vami a všetci obyvatelia krajiny sa chvejú pred vami hrôzou. ¹⁰ Dupočuli sme sa, že Pán vysušil pred vami vody Červeného mora, keď ste vychádzali z Egypta; a tiež čo ste urobili dvom amorejským kráľom za Jordánom, Sehonovi a Ogovi, na ktorých ste vykonali kliatbu. ¹¹ Keď sme sa to dozvedeli, naše srdce strachom ochablo a nik už nemal odvahy proti vám. Lebo Pán, váš Boh, je Bohom hore na nebesiach i dolu na zemi. ¹² Teraz mi však prisahajte na Pána, že ako som ja vám preukázala láskavosť, takisto aj vy preukázate láskavosť mojej rodine. Dajte mi spoľahlivé znamenie, ¹³ že zachováte pri živote môjho otca a moju matku, mojich bratov a moje sestry, aj všetkých ich príbuzných, že nás zachránite pred smrťou.“

¹⁴ Mužovia jej odpovedali: „Vlastným životom ručíme za vás, ale iba vtedy, keď nezradíte našu vec. Až nám Pán dá túto krajinu, preukážeme ti láskavosť a vernosť.“

¹⁵ Potom ich spustila oknom po povraze, lebo jej dom sa opieral o múr, bývala totiž v mestskom múre. ¹⁶ A povedala im: „Choďte na vrchy, aby sa s vami nestretli (vaši) prenasledovatelia, a skrývajte sa tam tri dni, kým sa prenasledovatelia nenavrátia. Potom môžete ísť svojou cestou.“

¹⁷ Mužovia jej vraveli: „Táto prisaha, ktorou si nás zaprisahala, zaväzuje nás len vtedy, ¹⁸ keď pri našom príchode do krajiny priviažeš tento červený povraz na okno, ktorým si nás spustila, a keď vezmeš k sebe do domu svojho otca, svoju matku, svojich bratov a celú svoju rodinu. ¹⁹ Kto vykročí z dvier tvojho domu von, toho krv bude na jeho hlave, my budeme bez viny. A zasa kto bude s tebou v dome, toho krv padne na našu hlavu, keby sa ho niekto dotkol. ²⁰ Ale ak prezradíš túto našu vec, nebude nás viazať prisaha, ktorou si nás zaprisahala.“ ²¹ Ona odpovedala: „Nech sa stane tak, ako hovoríte!“ Potom ich prepustila. Keď sa vzdialili, priviazala červený povraz na okno.

Návrat vyzvedačov. - ²² Oni odišli a šli na vrchy. Tam zostali tri dni, kým sa prenasledovatelia nevrátili. Prenasledovatelia ich hľadali po všetkých cestách, ale nenašli ich. ²³ Potom sa obidvaja muži vydali na spiatočnú cestu; zostúpili z vrchov, prekročili Jordán a prišli k Nunovmu synovi Jozuemu. Porozprávali mu všetko, čo sa im prihodilo. ²⁴ Povedali Jozuemu: „Pán nám dal do rúk celú túto krajinu. Všetci obyvatelia krajiny majú pred nami hrozný strach.“

III. Tábor na jordánskom brehu. - ¹ Včasráno Jozue vstal, vyrazili zo Setim a došli k Jordánu, on a všetci Izraeliti. Tam strávili noc pred prechodom. ² Po troch dňoch prešli náčelníci ľudu cez tábor ³ a oznamovali ľudu: „Keď spozorujete archu zmluvy Pána, vášho Boha, a kňazov z rodu Lévi, ako ju nesú, vtedy sa aj vy pohnite zo svojho miesta a choďte za ňou! ⁴ Ale medzi vami a ňou nech je odstup aspoň dvetisíc lakt'ov - nepribližujte sa k nej -, aby ste poznali cestu, po ktorej máte ísť, lebo dosiaľ ste po tej ceste ešte nešli.“

⁵ Potom Jozue nariadil ľudu: „Posväťte sa! Lebo zajtra bude Pán robiť medzi vami divy.“ ⁶ Kňazom Jozue rozkázal: „Vezmite archu zmluvy a choďte (s ňou) pred ľudom!“ I vzali archu zmluvy a kráčali pred ľudom.

Boh sľubuje pomoc. - ⁷ Pán však povedal Jozuemu: „Dnes ťa začnem vyvyšovať pred zrakom celého Izraela, aby vedeli, že ako som bol s Mojžišom, tak budem aj s tebou. ⁸ Teraz však rozkáž kňazom, ktorí ponesú archu zmluvy: Keď prídete na okraj vody Jordánu, zastavte sa v Jordáne!“ ⁹ Potom Jozue povedal Izraelitom: „Pristúpte sem a vypočujte slová Pána, svojho Boha!“ ¹⁰ A Jozue pokračoval: „Po tomto poznáte, že je živý Boh medzi vami a že zničí pred vami Kanaánčanov, Hetejcov, Hevejcov, Ferezejcov, Gergezejcanov, Amorejčanov a Jebujejcov: ¹¹ Archa zmluvy Pána celej zeme pôjde pred vami cez Jordán! ¹² A teraz si vyberte dvanásť mužov z Izraelových kmeňov, z každého kmeňa po jednom!

¹³ Len čo spočinú chodidlá kňazov, ktorí ponesú archu Boha, Pána celej zeme, na vodách Jordánu, vody Jordánu sa rozdvoja a vody, ktoré pritekajú zhora, zastavia sa na jednej hromade.“

Prechod ľudu. - ¹⁴ Ľud teda vyšiel zo svojich stanov, aby prešiel cez Jordán, a kňazi niesli archu zmluvy pred ľudom. ¹⁵ Len čo nosiči archy došli k Jordánu a nohy kňazov, ktorí niesli archu, dotkli sa okraja vôd, hoci Jordán po všetky dni žatvy naplnia svoje koryto, ¹⁶ vody, ktoré pritekajú zhora, sa zastavili a stáli nahromadené ďaleko pri meste Adam, ktoré leží pri Sartane. Tie však, čo tečú k Pustému alebo Soľnému moru (ktoré sa teraz nazýva Mŕtve more), odtiekli, až úplne zmizli. Tak ľud prechádzal oproti Jerichu. ¹⁷ Kňazi však, ktorí niesli archu Pánovej zmluvy, pevne stáli na suchej zemi uprostred Jordánu - zatiaľ všetok Izrael prechádzal po suchu -, kým neprešiel všetok ľud na druhú stranu Jordánu.

IV. Postavenie pamätných kameňov. - ¹ Keď už prešiel všetok ľud cez Jordán, povedal Pán Jozuemu: ² „Vyberte si z ľudu dvanásť mužov, po jednom z každého kmeňa, ³ a rozkážte im: Vezmite si odtiaľto z prostriedku Jordánu - z miesta, kde stáli nohy kňazov - dvanásť kameňov, neste ich so sebou a uložte v tábore, kde zostanete túto noc.“ ⁴ Nato Jozue povolal dvanástich mužov, ktorých vybral zo synov Izraela, po jednom z každého kmeňa. ⁵ Jozue im vrazil: „Choďte pred archou Pána, svojho Boha, do prostriedku Jordánu a prineste si každý na ramenách jeden kameň - podľa počtu Izraelových kmeňov -, ⁶ aby boli pamätníkom medzi vami. Až sa vás raz vaše deti opýtajú: „Čo znamenajú pre vás tieto kamene?“, ⁷ odpoviete im: „Vody Jordánu zmizli pred archou Pánovej zmluvy, keď išla cez Jordán. Preto nech tieto kamene na večné veky pripomínajú Izraelovým synom, že zmizli vody Jordánu!“

⁸ A Izraelovi synovia presne vyplnili Jozueho rozkaz. Vzali z prostriedku Jordánu dvanásť kameňov, ako povedal Pán Jozuemu - podľa počtu Izraelových kmeňov -, priniesli ich so sebou do tábora a tam ich uložili. ⁹ Iných dvanásť kameňov položil Jozue uprostred Jordánu, na tom mieste, kde stáli nohy kňazov, ktorí niesli archu zmluvy, a sú tam až podnes.

Prechod kňazov. - ¹⁰ Kňazi, ktorí niesli archu, stáli uprostred Jordánu, kým sa nepreviedlo všetko podľa Pánovej výzvy, ktorú oznámil Jozue ľudu, i všetko, čo rozkázal Mojžiš Jozuemu. Ľud však rýchlo prechádzal. ¹¹ A keď už prešiel všetok ľud, pohla sa aj Pánova archa a kňazi pred ľuďom. ¹² Rubenovci, Gadovci a polovica Manassesovho kmeňa tiahli na čele Izraelových synov, ako im prikázal Mojžiš. ¹³ Asi štyridsaťtisíc ozbrojených mužov tiahlo pred Pánom do boja na Jeriškú step.

¹⁴ V tento deň Pán vyvýšil Jozueho pred zrakom všetkého Izraela, takže s bážňou hľadel na neho po všetky dni jeho života, ako kedysi s bážňou pozerali na Mojžiša.

¹⁵ Potom Pán povedal Jozuemu: ¹⁶ „Rozkáž kňazom, ktorí nesú archu svedectva, aby vystúpili z Jordánu!“ ¹⁷ Nato Jozue rozkázal kňazom: „Vystúpte z Jordánu!“ ¹⁸ A kňazi, ktorí niesli archu Pánovej zmluvy, vystúpili z prostriedku Jordánu. Ale len čo sa šľapaje kňazov dotkli suchej zeme, vrátili sa vody Jordánu do svojho riečišťa a tiekli ako predtým ponad všetky jeho brehy.

¹⁹ Ľud vystúpil z Jordánu na desiaty deň prvého mesiaca a utáboril sa v Galgale, východne od Jericha.

Význam pamätných kameňov. - ²⁰ Dvanásť kameňov, ktoré vyniesli z Jordánu, postavil Jozue v Galgale. ²¹ Pritom povedal Izraelitom: „Až sa raz budú pýtať vaše deti svojich otcov: „Čo znamenajú tieto kamene?“, oznámite svojim deťom: Izrael prešiel cez tento Jordán po suchu, ²³ lebo Pán, váš Boh, vysušil pred vami vody Jordánu, kým ste neprešli, ako kedysi urobil Pán, váš Boh, s Červeným morom, ktoré pred nami vysušil, kým sme neprešli -, ²⁴ aby uznali všetky národy zeme, že Pánova ruka je mocná, aby ste sa báli Pána, svojho Boha, po všetky dni.“

Joz5

V⁵. Ozvena zázračného prechodu. - ¹ Keď sa dopočuli všetci amorejskí králi, ktorí sídlili na druhej strane Jordánu na západe, aj všetci kanaánski králi, ktorí vládli pri Mori, že Pán vysušil pred Izraelovými synmi vody Jordánu, pokým neprešli, srdce im ochablo a všetka ich odvaha proti Izraelitom zmizla.

Tábor v Galgale 5,2- 16

Druhá obriezka. - ² V tom čase povedal Pán Jozuemu: „Narob si kamenných nožov a obrež druhý raz Izraelových synov!“ ³ A Jozue si narobil kamenných nožov a obrezal Izraelových synov na pahorku Aralot.

⁴ S obriezku, ktorú previedol Jozue, to bolo totiž takto: Všetci, ktorí vyšli z Egypta, mužovia, všetci bojovníci, pomreli na púšti na ceste po východe z Egypta. ⁵ Všetci, ktorí vyšli, boli obrezaní; ale nik z tých, čo sa narodili na púšti - na ceste po východe z Egypta -, obrezaný nebol. ⁶ Štyridsať rokov putovali Izraelovi synovia po púšti, kým nevymrel všetok ľud, všetci bojovníci, ktorí vyšli z Egypta. Keďže neposlúchali Pánov hlas, Pán sa im zaprisahal, že neuvidia krajinu - krajinu, ktorá oplýva mliekom a medom -, ktorú nám chcel dať Pán, ako pod prisahou sľúbil ich otcovi. ⁷ Teraz Jozue obrezal ich synov, ktorí nastúpili na ich miesto. Boli totiž neobrezaní, lebo po ceste ich neobrezali.

⁸ Keď obrezali všetok ľud, zostali na tom istom táborišti, až kým sa nevyhovjili.

⁹ A Pán povedal Jozuemu: „Dnes som odňal od vás egyptskú potupu.“ Preto sa to miesto nazýva Galgala až dodnes.

Prvá Veľká noc v Palestíne. - ¹⁰ Zatiaľ, čo Izraelovi synovia táborili v Galgale, slávil na štrnásty deň (prvého) mesiaca, podvečer, na Jeriškých stepiach Veľkú noc. ¹¹ A v deň po

Veľkej noci, práve v ten istý deň, jedli z plodov krajiny nekvasený chlieb a pražené zrno. ¹² Nasledujúci deň prestala manna, lebo sa mohli živiť plodmi krajiny. Potom už Izraeliti mannu nemali; v tom roku sa živilí plodmi kanaánskej krajiny.

Anjel sa zjavuje Jozuemu. - ¹³ Keď bol raz Jozue pred Jerichom, pozdvihol zrak a videl pred sebou stáť muža, ktorý držal v ruke vytasený meč! Jozue k nemu pristúpil a opýtal sa ho: „Patriš k nám alebo k našim nepriateľom?“ ¹⁴ I odpovedal: „Nie! Som vodca Pánovho vojska. Práve teraz som prišiel.“ ¹⁵ Jozue padol tvárou na zem a poklonil sa. Potom sa ho opýtal: „Čo chce môj Pán povedať svojmu služobníkovi?“

¹⁶ Vodca Pánovho vojska povedal Jozuemu: „Zobuj si z nôh obuv, lebo miesto, na ktorom stojíš, je sväté!“ A Jozue to urobil.

Vít'azné boje v Kanaáne 6,1 - 12,24 Pád Jericha 6,1-27

Joz6

VI. Boh dáva pokyny na dobytie Jericha. - ¹ Jericho zatvorilo brány a bolo uzavreté pred Izraelovými synmi. Nik nemohol ani vyjsť, ani vojsť.

² Tu Pán povedal Jozuemu: „Hľa, do tvojich rúk som dal Jericho, aj jeho kráľa s udatnými mužmi! ³ Všetci bojovníci tiahnite okolo mesta! Jeden raz obídete mesto. Tak to urobíš po šesť dní. ⁴ Siedmi kňazi nech nesú pred archou sedem trúb. Na siedmy deň obídete mesto sedemkrát a kňazi nech trúbia (na trúbach)! ⁵ Až zaznie znamenie rohu a začujete hlas trúby, všetok ľud nech zakričí mohutným hlasom, mestské múry sa zosunú a ľud vnikne dovnútra, každý z toho miesta, kde je.“

Jozue dáva rozkazy kňazom a ľudu. - ⁶ Nunov syn Jozue zvolal kňazov a povedal im: „Neste archu zmluvy a siedmi kňazi nech nesú sedem trúb pred Pánovou archou!“

⁷ A ľudu povedal: „Choďte a obíd'te mesto! Bojovníci nech idú pred Pánovou archou!“

Obchôdzky okolo Jericha. - ⁸ Keď Jozue dal ľudu tento rozkaz, vyšli siedmi kňazi, ktorí niesli sedem trúb pred Pánom, a trúbili. Archa Pánovej zmluvy išla za nimi. ⁹ Bojovníci tiahli pred kňazmi, ktorí trúbili, a ostatný ľud išiel za archou za stáleho hlaholu trúb.

¹⁰ Ľudu Jozue nariadil: „Nerobte krik, nech nepočuť váš hlas a z vašich úst nech nevyjde ani jedno slovo až do dňa, keď vám zavelím: „Kričte!“ Potom zakričíte!“

¹¹ Tak Pánova archa obchádzala mesto. Obišli raz, potom sa vrátili do tábora a cez noc zostali v tábore. ¹² Jozue vstal včasráno, kňazi niesli Pánovu archu ¹³ a siedmi kňazi, ktorí niesli sedem trúb, kráčali pred Pánovou archou a ustavične trúbili. Bojovníci tiahli pred nimi a ostatný ľud išiel za Pánovou archou za stáleho hlaholu trúb.

¹⁴ Aj na druhý deň obišli raz mesto; potom sa vrátili do tábora. Tak to robili šesť dní.

Zaujatie Jericha. - ¹⁵ Ale na siedmy deň vstali zavčasu, pri východe zorničky, a obišli mesto sedemkrát podľa doterajšieho spôsobu. Sedemkrát obišli mesto len v tento deň. ¹⁶ Keď zatrubili kňazi pri siedmej obchôdzke, Jozue zavelil ľudu: „Zakričte, lebo Pán vám mesto dal.“

Kliatba vyhlásená nad Jerichom. - ¹⁷ Ale mesto i so všetkým, čo je v ňom, nech je pod kliatbou zasvätené Pánovi! Len neviestka Rachab nech ostane nažive - ona a všetci, ktorí sú s ňou v dome -, lebo ukryla vyzvedačov, ktorých sme vyslali. ¹⁸ Len sa chráňte toho, čo je pod kliatbou, aby ste (nezatúžili a) nevzali niečo z toho, čo je prekliate. Tým by ste zvolali na izraelský tábor kliatbu a priviedli ho do nešťastia. ¹⁹ Ale všetko striebro i zlato a medené i železné náradie nech je zasvätené Pánovi a uložené do Pánovho pokladu!“

Mestské múry padajú. - ²⁰ Ľud kričal a trúby zvučali. Keď ľud začul zvuk trúb, všetci zakričali mohutným hlasom. Múry sa zosuli a ľud vnikal do mesta, každý z toho miesta, kde bol. Tak zaujali mesto.

²¹ Potom mečom vykonali kliatbu na všetkom, čo bolo v meste: na mužovi i žene, mladíkovi i starcovi, na býkovi, ovci i oslovi.

Rachab s rodinou zachránená. - ²² Obidvom mužom, ktorí boli v krajine na výzvedách, Jozue nariadil: „Chod'te do domu neviestky a vyved'te odtiaľ ženu i všetkých jej príslušníkov, ako ste jej pod prísahou sľúbili!“ ²³ Mladí mužovia, vyzvedači, šli a priviedli Rachabu, jej otca i matku, jej bratov a všetkých jej príslušníkov. Tak doviedli všetkých jej príbuzných a umiestili ich vedľa izraelského tábora.

²⁴ Mesto však, i so všetkým, čo bolo v ňom, spálili ohňom. Len striebro, zlato a medené i železné náradie vložili do Pánovho pokladu. ²⁵ Ale neviestku Rachab a jej rodinu so všetkými príslušníkmi ponechal Jozue nažive a zostala medzi Izraelitmi až podnes, lebo ona ukryla poslov, ktorých vyslal Jozue do Jericha na výzvedy.

Jozue zlorečí Jerichu. - ²⁶ Vtedy Jozue zaviazal (ľud) touto prísahou:

„Nech je zlorečený pred Pánom muž,
ktorý by sa odvážil postaviť mesto Jericho!
Za cenu prvorodeného syna bude klásť jeho základy
a za cenu najmladšieho syna nasadzovať jeho brány!“

²⁷ A Pán bol s Jozuem a jeho meno sa nieslo celou krajinou.

Pád Haia 7,1 - 8,29

Joz7

VII. Achanov zločin. - ¹ Izraelovi synovia sa prehrešili vierolomnosťou proti kliatbe: Achan totiž, syn Karmiho, syna Zabdiho, syna Zerachovho z Júdovho kmeňa, vzal niečo z prekliateho. Preto vzblkol Pánov hnev proti Izraelovým synom.

Porážka Izraela pri Hai. - ² Jozue vyslal niekoľko mužov z Jericha do Haia pri Bethavene, východne od Betela, a vrazil im: „Chod'te ta hore a preskúmajte kraj!“ Mužovia vystúpili a preskúmali Hai. ³ Potom sa vrátili k Jozuem a povedali mu: „Nech nevystupuje všetok ľud! Stačí, keď na dobytie Haia vytiahne dve alebo tritisíc mužov. Neunúvaj tam všetok ľud! Veď ich je málo!“

⁴ I vytiahlo tam z ľudu asi tritisíc mužov. Ale boli prinútení dať sa na útek pred haiským obyvateľstvom. ⁵ Pritom Haičania z nich zabili asi tridsaťšesť mužov a prenasledovali ich od mestskej brány až po Sabarim. Padali ešte aj na svahu (pri úteku).

Jozue v žiali volá k Bohu. - ⁶ Jozue si roztrhol odev a ležal tvárou na zemi pred Pánovou archou až do večera, on i starší Izraela, a sypali si prach na hlavu.

⁷ Potom Jozue povedal: „Ach, Pane, Bože prečo si previedol tento ľud cez Jordán, keď si nás vydal do rúk Amorejčanov, aby nás zničili? Kiežby sme sa boli rozhodli zostať na druhej strane Jordánu! ⁸ Prosím, Pane, čo mám povedať, keď sa dal Izrael na útek pred svojím nepriateľom? ⁹ Dozvedia sa to Kanaánčania i všetci obyvatelia krajiny, obrátia sa proti nám a vyhubia naše meno zo zeme. A čo ty urobíš pre svoje veľké meno?“

Boh odpovedá Jozuemu. - ¹⁰ Pán povedal Jozuemu: „Vstaň! Načo ležiš na tvári? ¹¹ Izrael zhrešil. Porušili moju zmluvu, ktorou som ich zaviazal: vzali niečo z prekliateho. Veď nielenže kradli, ale to aj ukryli a zaradili medzi svoje veci. ¹² Izraelovi synovia neodolajú svojim nepriateľom. Dajú sa na útek pred svojimi nepriateľmi, lebo zvolali na seba kliatbu. Nebudem s vami, kým neodstránite zo svojho stredu prekliate. ¹³ Vstaň! Posväť ľud a povedz im: Posväťte sa na zajtrajšok! Lebo toto hovorí Pán, Izraelov Boh: Uprostred teba je prekliate, Izrael! Neodoláš svojim nepriateľom, kým neodstránite prekliate zo svojho stredu. ¹⁴ Ráno sa dostavte

po svojich kmeňoch! A kmeň, ktorý označí Pán, nech predstúpi po rodoch! A rod, ktorý označí Pán, nech predstúpi po rodinách! A rodina, ktorú označí Pán, nech predstúpi po mužoch!

¹⁵ Kto bude označený ako držiteľ prekliatej veci, nech je spálený ohňom - on i všetko, čo je jeho -, pretože prestúpil Pánovu zmluvu a dopustil sa ohavnosti v Izraeli.“

Vinník zistený. - ¹⁶ Ráno Jozue vstal a dal nastupovať Izraelu po kmeňoch. Označený bol Júdov kmeň. ¹⁷ Potom dal nastúpiť Júdovým rodom a bol označený rod Zarchitov. Potom dal nastúpiť rodu Zarchitov po rodinách a bol označený Zabdi. ¹⁸ Nato dal nastúpiť jeho rodine po mužoch a bol označený Achan, syn Karmiho, syna Zabdiho, syna Zerachovho z Júdovho kmeňa.

Achanovo vyznanie. - ¹⁹ Tu povedal Jozue Achanovi: „Syn môj, vzdaj česť a chválu Pánovi, Izraelovmu Bohu! Priznaj sa mi, čo si urobil; nezamlčuj nič pred mnou!“

²⁰ Achan odvetil Jozuemu: „Áno ja som sa prehrešil proti Pánovi, Izraelovmu Bohu. Tak a tak som to urobil. ²¹ Videl som totiž medzi korisťou krásny plášť senaársky, dvesto šeklov striebra a zlatý jazyk o váhe päťdesiat šeklov. Zabažil som po tom i vzal som si to. Mám to ukryté v zemi v stane a striebro pod tým.“

²² Jozue vyslal poslov, bežali do stanu a bolo to ukryté v jeho stane a striebro pod tým! ²³ I vzali to zo stanu, priniesli to k Jozuemu a ku všetkým Izraelovým synom a položili to pred Pána.

Achan potrestaný. - ²⁴ Jozue a celý Izrael s ním vzal Zerachovho syna Achana - (striebro, plášť a zlatý jazyk), i jeho synov a dcéry, jeho rožný dobytok, osly a ovce, jeho stan a všetko, čo bolo jeho - a zaviedli ich do údolia Achor. ²⁵ Potom Jozue povedal: „Pretože si nás priviedol do nešťastia, dnes uvrhne Pán do nešťastia teba.“ Všetci Izraeliti hádzali na neho kamene a keď ich ukameňovali, spálili ich. ²⁶ Potom naniesli na nich veľkú hromadu kamenia, ktorá jestvuje až dodnes.

A Pánov prudký hnev prestal.

Preto sa to miesto nazýva Údolie Achor až dodnes.

Joz8

VIII. Plán na dobytie Haiu. - ¹ Potom Pán povedal Jozuemu: „Neboj sa a neľakaj sa! Vezmi so sebou všetok bojaschopný ľud, vstaň a vyťahni proti Haiu! Hľa, do tvojich rúk som dal haiského kráľa, jeho ľud, mesto i územie. ² Haiu a jeho kráľovi urobíš tak, ako si urobil Jerichu a jeho kráľovi! Ale korisť a rožný dobytok si môžete vziať. Za mestom postav zálohu na jeho západnej strane!“

³ Jozue a všetok bojaschopný ľud vstal, aby vyťahol proti Haiu. Jozue vybral tridsaťtisíc mužov, udatných ľudí, a vyslal ich za noci. ⁴ A dal im tento rozkaz: „Postavte sa do zálohy za mestom, na západnej strane mesta! Neodchádzajte ďaleko od mesta! Všetci zostaňte v pohotovosti! ⁵ Ja však so všetkým ľudom, ktorý je so mnou, vyťahnem proti mestu. Ale keď vyrazia proti nám ako prvý raz, dáme sa na útek pred nimi. ⁶ Oni budú stále bežať za nami, až ich odrežeme od mesta. Iste si povedia: „Utekajú pred nami ako prvý raz!“ My však budeme stále ustupovať pred nimi. ⁷ Vtedy vyrazte zo zálohy a zmocnite sa mesta! Lebo Pán, váš Boh, ho dá do vašich rúk. ⁸ A keď už mesto obsadíte, zapáľte ho! Držte sa Pánových slov! Toto je môj rozkaz pre vás!“

Zálohy proti Haiu. - ⁹ Keď ich prepustil, odobrali sa do zálohy. Táborili medzi Betelom a Haiom, západne od Haia.

Tej noci zostal Jozue medzi ľudom. ¹⁰ Ráno Jozue vstal a vykonal prehliadku ľudu. Potom spolu so staršími Izraela tiahol na čele ľudu proti Haiu. ¹¹ Vystupoval všetok bojaschopný ľud, ktorý bol s ním, približoval sa, až došiel pred mesto. Utáborili sa severne od Haia, takže medzi nimi a Haiom bolo údolie.

¹² Najprv vybral asi päťtisíc mužov a postavil ich do zálohy medzi Betelom a Haiom, západne od mesta. ¹³ Potom rozostavil ľud, totiž všetko vojsko. Stáli severne od mesta, ale krídlo siahalo až na západ od mesta. Tejto noci Jozue zišiel do údolia.

Pád Haia. - ¹⁴ Len čo to spozoroval haiský kráľ, on, mužovia mesta a všetok ľud najväčšou rýchlosťou vyrazili do boja a bežali naproti Izraelom na miesto oproti púšti. Nevedel totiž, že mu postavili zálohu na druhej strane mesta. ¹⁵ Jozue a všetci Izraeliti predstierali, akoby ich boli porazili a utekali smerom na púšť. ¹⁶ Bol zvolaný všetok ľud, ktorý bol v meste, aby ich prenasledoval. A kým takto prenasledovali Jozueho, vzdŕaľovali sa od mesta. ¹⁷ V Hai a v Beteli nezostal ani jeden muž, ktorý by nebol vytiahol proti Izraelovi. Nechali mesto otvorené a prenasledovali Izraelitov.

¹⁸ Tu povedal Pán Jozuemu: „Zdvihni oštep, ktorý máš v ruke, proti Haiu, lebo ho chcem dať do tvojej moci!“ A Jozue zdvihol oštep, ktorý mal v ruke, proti Haiu. ¹⁹ Sotvaže zdvihol ruku, záloha okamžite vyrazila zo svojho stanovišťa a dala sa do behu. Vnikla do mesta, zaujala ho a hneď ho aj podpálila. ²⁰ Keď sa haiskí mužovia obrátili, zbadali, že z mesta vystupuje k nebu dym a nemali už možnosti uniknúť ani sem, ani tam, lebo ľud, ktorý utekal na púšť, obrátil sa proti svojim prenasledovateľom. ²¹ Keď Jozue a všetci Izraeliti videli, že záloha zaujala ich mesto a že z mesta vystupuje dym, obrátili sa a bili haiské mužstvo. ²² Tamtí im vyšli z mesta naproti. A tak sa dostali medzi Izraelitov; jedni išli na nich z jednej, druhí z druhej strany. A tak ich bili, že z nich nezostal ani jeden, čo by sa zachránil útek. ²³ Ale haiského kráľa chytili živého a priviedli ho k Jozuemu.

Vykonanie kliatby. - ²⁴ Keď Izraeliti pobili na otvorenom poli, na púšti - kde boli prenasledovaní -, všetkých haiských obyvateľov a padli všetci až do posledného muža pod mečom, potom sa obrátili proti Haiu a vyhubili ho mečom. Všetkých padlých v ten deň, mužov i žien, sa počíta na dvanásťtisíc, všetko haiskí obyvatelia.

²⁶ Jozue nestiahol ruku, ktorú zdvihol s oštepom, kým nevykonal kliatbu nad všetkými haiskými obyvateľmi.

²⁷ Podľa Pánovho rozkazu, ktorý dal Jozuemu, prisvojili si Izraeliti len rožný dobytok a koristiť tohoto mesta. ²⁸ Potom Jozue Hai vypálil a urobil z neho trvalé zborenisko, pustatinu až podnes. ²⁹ Haiského kráľa obesili a nechali visieť na strome až do večera. Po západe slnka Jozue rozkázal sňať jeho mŕtvolu zo stromu. Potom ju hodili blízko mestskej brány a nahádzali na ňu veľkú hromadu kamenia, ktorá jestvuje až dodnes.

Oltár na vrchu Hebal 8,30-35

³⁰ Vtedy Jozue postavil Pánovi, Izraelovmu Bohu, oltár na vrchu Hebal, ³¹ ako prikázal Izraelovým synom Pánov služobník Mojžiš a ako je napísané v knihe Mojžišovho zákona, totiž oltár z nekresaných kameňov, ktorých sa nedotklo železo. A na ňom obetovali Pánovi celostné žertvy a prinášali pokojné obety.

³² Potom tam na kamene napísal odpis Mojžišovho zákona, ktorý on napísal pred Izraelovými synmi. ³³ Všetok Izrael a jeho starší, náčelníci a sudcovia - cudzinci tak ako domáci - stáli po oboch stranách archy oproti kňazom levitom, ktorí niesli archu Pánovej zmluvy, polovica z nich od vrchu Garizim a druhá polovica od vrchu Hebal - ako prikázal Pánov služobník Mojžiš, aby bol izraelský ľud na počiatku požehnaný.

³⁴ Potom čítal všetky slová Zákona - ako požehnanie, tak i zlorečenie -, všetko tak, ako je napísané v knihe Zákona. ³⁵ Nebolo jediného slova zo všetkého, čo rozkázal Mojžiš, ktoré by Jozue nebol prečítal pred celým izraelským zhromaždením, i pred ženami, deťmi a cudzincami, ktorí tiahli s nimi.

IX. Protiizraelský spolok Kanaánčanov. - ¹ Keď sa to dozvedeli všetci králi, ktorí sídlili na druhej strane Jordána, na vrchovine, na nížine a na celom pobreží Veľkého mora smerom na Libanon, Hetejci, Amorejčania, Kanaánčania Ferezejci Hevejci a Jebuzejci, zhromaždili sa, aby jednomyselne bojovali proti Jozuemu a Izraelitom.

Lest' Gabaončanov. - ³ Keď Gabaončania počuli, čo Jozue urobil s Jerichom a Haiom, ⁴ vymysleli aj oni lest'. Nabrali potravu, na osly naložili staré vrecia a staré, dopráskané a pozväzované vínne mechy; ⁵ na nohách mali starú, zaplátanú obuv a na sebe obnosené šaty; a všetok chlieb, ktorý si vzali na cestu, bol zoschnutý a rozdrobený. ⁶ Tak prišli k Jozuemu do tábora v Galgale a vraveli jemu i Izraelitom: „Došli sme z ďalekej krajiny. Uzavrite s nami zmluvu!“

⁷ Izraeliti hovorili Hevejcom: „Možno bývate u nás. Ako môžeme s vami uzavrieť zmluvu?“ ⁸ Oni povedali Jozuemu: Sme tvojimi služobníkmi.“ Jozue sa ich opýtal: „Kto ste vy? A odkiaľ prichádzate?“ ⁹ Odpovedali: „Z veľmi ďalekej krajiny prišli tvoji služobníci pre meno Pána tvojho Boha. Lebo sme počuli o ňom zvest': čo všetko urobil v Egypte ¹⁰ a čo všetko urobil dvom amorejským kráľom, totiž hesebonskému kráľovi Schonovi a bášanskému kráľovi Ogovi v Astarote. ¹¹ Tu nám povedali naši starší a všetci obyvatelia našej krajiny: „Naberte si potravu na cestu, choďte im v ústrety a povedzte im: My sme vaši služobníci. Uzavrite teda s nami zmluvu!“ ¹² Toto je náš chlieb! Teplý sme si ho vzali z domu, keď sme sa vydali na cestu, aby sme prišli k vám. A teraz pozrite, je zoschnutý a rozdrobený! ¹³ A toto sú vínne mechy. Boli nové, keď sme ich plnili. A teraz sú deravé! A toto je náš odev a naša obuv! Je to zodraté na veľmi dlhej ceste.“

¹⁴ Tu si mužovia vzali niečo z ich potravu, ale Pánovo rozhodnutie si nevyžiadali. ¹⁵ Jozue s nimi dojednal mier a uzavrel zmluvu, že ich ponechá nažive, a náčelníci ľudu im to potvrdili prisahou.

Lest' vyšla najavo. - ¹⁶ Ale tri dni po uzavretí zmluvy s nimi dozvedeli sa, že sú zblízka, ba dokonca, že bývajú u nich: ¹⁷ Izraelovi synovia sa vybrali a na tretí deň prišli do ich miest. Ich mestá sú: Gabaon Kafira, Berot a Karjatiarim. ¹⁸ Izraelovi synovia ich však nepobili, lebo náčelníci ľudu sa im zaprisahali na Pána, Izraelovho Boha. No všetok ľud reptal proti náčelníkom. ¹⁹ Ale všetci náčelníci vraveli zhromaždenému ľudu: „My sme sa im zaprisahali na Pána, tak im teraz nemôžeme nič urobiť. ²⁰ Darma, musíme sa k nim takto zachovať. Necháme ich nažive, aby nás nezastihol (Pánov) hnev pre prisahu, ktorú sme im dali.“ ²¹ Potom im náčelníci vraveli: „Zostanete nažive!“ A boli drevorubačmi a vodármi všetkému ľudu ako im prikázali náčelníci.

Podrobenie Gabaončanov. - ²² Jozue si ich dal zavolať a vravel im: „Prečo ste nás oklamali?! Hovorili ste: „Bývame ďaleko od vás.“ A zatiaľ bývate u nás. ²³ A teraz buďte prekliati a každý z vás musí byť navždy služobníkom, drevorubačom a vodárom v dome môjho Boha!“ ²⁴ Oni odpovedali Jozuemu: „K tvojim služobníkom došla zvest', že Pán, tvoj Boh, sľúbil svojmu služobníkovi Mojžišovi, že vám dá celú túto krajinu a vyhubí pred vami všetkých obyvateľov krajiny. Mali sme pred vami veľký strach o život a urobili sme túto vec. ²⁵ Teraz, hľa, sme v tvojej moci! Zaobchádzaj s nami, ako uznáš za dobré a správne!“ ²⁶ A urobil s nimi tak; vytrhol ich z ruky Izraelových synov, takže ich nepobili. ²⁷ V ten deň ich Jozue ustanovil za drevorubačov a vodárov pre ľud a pre (Pánov) oltár - sú nimi až dodnes - na mieste, ktoré si má (Pán) vyvoliť.

X. Odboj amorejských kráľov. - ¹ Aj jeruzalemský kráľ Adonisedek sa dozvedel, že Jozue dobyl Hai a vykonal na ňom kliatbu - ako urobil s Jerichom a jeho kráľom, tak urobil aj s Haiom a jeho kráľom - a že Gabaončania uzavreli s Izraelitmi mier a mohli zostať medzi nimi. ² I veľmi sa báli. Ved' Gabaon bol veľké mesto ako niektoré z kráľovských miest, ba bol väčší ako Hai a mal udatných mužov. ³ Preto jeruzalemský kráľ Adonisedek poslal hebronskému kráľovi Ohamovi, jerimotskému kráľovi Faramovi, lachišskému kráľovi Jafimu a eglonskému kráľovi Dabirovi odkaz: ⁴ „Príďte hore ku mne a pomôžte mi dobyť Gabaon, lebo uzavrel mier s Jozuem a s Izraelovými synmi!“ ⁵ Piaty amorejský kráľ, totiž jeruzalemský kráľ, hebronský kráľ, jerimotský kráľ, lachišský kráľ a eglonský kráľ, sa spojili a tiahli hore so všetkými svojimi vojskami. Obliehali Gabaon a útočili naň.

Bitka pri Gabaone. - ⁶ Tu poslali gabaonskí mužovia Jozuemu do galgalského tábora odkaz: „Neodťahuj svoje ochranné ruky od svojich služobníkov! Príd čím skôr hore k nám a zachráň nás! Pomôž nám, lebo sa proti nám zhromaždili všetci amorejskí kráľi, ktorí bývajú na vrchovine.“

⁷ Jozue vytiahol z Galgaly hore a s ním všetci bojovníci, všetko udatní mužovia.

⁸ A Pán povedal Jozuemu: „Nestrachuj sa pred nimi! Ved' som ich dal do tvojich rúk! Nikto z nich ti neodolá.“

⁹ Tu ich Jozue odrazu prepadol - celú noc totiž tiahol z Galgaly hore - ¹⁰ a Pán ich uviedol do zmätku, takže im spôsobil pri Gabaone veľkú porážku. Potom ich prenasledovali po ceste vystupujúcej k Bethoronu a bili ich až do Azeky a až do Makedy.

Sľnečný zázrak. - ¹¹ Ako utekali pred Izraelitmi, boli práve na zostupe z Bethorona, keď Pán dopustil, že na nich padali z neba veľké kamene až po Azeku. A viac bolo tých, čo prišli o život pri ľadovci, ako tých, čo pobili Izraelovi synovia.

¹² Vtedy zvolal Jozue k Pánovi - totiž v ten deň, keď Pán vydal Amorejčanov do rúk synov Izraela - a povedal pred Izraelitmi:

„Slnko, zastav sa nad Gabaonom
a mesiac, nad údolím Ajalon!“

¹³ A slnko zostalo stáť i mesiac sa zastavil, kým sa ľud nevypomstil na svojich nepriateľoch. Či to nie je napísané v „Knihe spravodlivých“?

Slnko sa zastavilo uprostred neba
a neponáhľalo sa zapadnúť skoro celý deň.

¹⁴ Takého dňa ako tento nebolo ani predtým, ani potom, keď Pán poslúchol na hlas človeka. Lebo Pán bojoval za Izrael.

¹⁵ Potom sa Jozue vrátil a s ním všetci Izraeliti do galgalského tábora.

Amorejskí kráľi pobití. - Tých päť kráľov však ušlo a skryli sa v jaskyni pri Makede. Tu Jozuemu hlásili: „Našlo sa päť kráľov skrytých v jaskyni pri Makede.“ ¹⁸ Jozue nariadil: „Privaľte veľké kamene na vchod do jaskyne a postavte k nej mužov, aby ich strážili!“ ¹⁹ Vy však neostaňte stáť, ale prenasledujte svojich nepriateľov a buďte im v pätách! Nedovoľte, aby vošli do svojich miest, lebo Pán, váš Boh, ich dal do vašich rúk!“

²⁰ Keď Jozue s Izraelovými synmi zavŕšil mimoriadne veľkým víťazstvom ich porážku, ba až ich skazu - niektorí z nich síce prebehli a uchýlili sa do svojich opevnených miest -, ²¹ všetok ľud sa pokojne vrátil k Jozuemu do Makedy (do tábora), lebo už nik ani len nevrkol proti Izraelovým synom.

²² Tu Jozue rozkázal: „Uvoľnite vchod do jaskyne a vyvedte mi tých piatich kráľov z jaskyne!“ ²³ Urobili tak a vyviedli mu z jaskyne tých piatich kráľov: jeruzalemského kráľa,

hebronského kráľa, jerimotského kráľa, lachišského kráľa a eglonského kráľa. ²⁴ Keď tých piatich kráľov priviedli k Jozuemu, Jozue zvolal všetkých Izraelitov a vodcom bojovníkov, ktorí s ním tiahli, povedal: „Podťe sem a šliapnite na šije týchto kráľov!“ I pristúpili a šliapli im na šije. ²⁵ Pritom im Jozue hovoril: „Nebojte sa a neľakajte sa! Buďte smelí a udatní! Lebo takto Pán urobí všetkým vašim nepriateľom, proti ktorým bojujete.“

²⁶ Potom ich Jozue zabil a obesil na piatich stromoch. A viseli na stromoch až do večera. ²⁷ Pri západe slnka ich na Jozueho rozkaz sňali zo stromov, hodili do jaskyne, kde sa skrývali, a na vchod do jaskyne nahromadili veľkých kameňov, ktoré sú tam až do dnešného dňa.

Boje o južné mestá. - ²⁸ Makedu dobyl Jozue ešte v ten deň. Vybil ju mečom, aj jej kráľa, a vykonal na nej kliatbu, aj na všetkých ľuďoch, ktorí v nej boli. Ani jedného nenechal. A makedskému kráľovi urobil tak, ako urobil kráľovi jeriškému. ²⁹ Z Makedy tiahol Jozue a s ním všetci Izraeliti ďalej do Lebny a bojoval o Lebnu. ³⁰ Aj ju i jej kráľa dal Pán do ruky Izraela. Mečom pobil všetkých ľudí, ktorí v nej boli. Ani jediného v nej nenechal. Aj jej kráľovi urobil tak, ako urobil kráľovi jeriškému.

³¹ Z Lebny tiahol Jozue a s ním všetci Izraeliti ďalej do Lachiša. Obliehal ho a bojoval oň. ³² A Pán ho dal do ruky Izraela. Na druhý deň ho dobyl a vybil ho mečom, aj všetkých ľudí, ktorí v ňom boli, takisto, ako urobil s Lebnu. ³³ Vtedy vytiahol gezerský kráľ Horam na pomoc Lachišu. Ale Jozue i všetok jeho ľud ho tak porazil, že z nich nenechal ani jedného jediného.

³⁴ Z Lachiša tiahol Jozue a s ním všetci Izraeliti ďalej do Eglona. Obliehal ho a bojovali oň. ³⁵ Dobyli ho v ten deň a pobili mečom. A na všetkých ľuďoch, ktorí v ňom (v ten deň) boli, vykonal kliatbu takisto, ako urobil s Lachišom.

³⁶ Z Eglona tiahol Jozue a s ním všetci Izraeliti proti Hebronu a bojovali oň. ³⁷ Dobyli ho a vybili ho mečom, aj jeho kráľa, všetky jeho dediny a všetkých ľudí, ktorí v ňom boli. Ani jediného nenechal. Takisto, ako urobil s Eglonom, vykonal kliatbu aj na ňom a na všetkých ľuďoch, ktorí v ňom boli.

³⁸ Potom sa Jozue obrátil a s ním všetci Izraeliti k Dabiru a bojoval oň. ³⁹ Dobyli ho a jeho kráľa a všetky jeho dediny vybili mečom. Na všetkých ľuďoch, ktorí v ňom boli, vykonal kliatbu. Ani jediného nenechal. Ako urobil s Hebronom, tak urobil aj s Dabirom a jeho kráľom (takisto, ako urobil s Lebnu a jej kráľom).

⁴⁰ Tak Jozue dobyl celú krajinu: vrchovinu a Negeb, nížinu a svahy, aj so všetkými ich kráľmi. Ani jediného nenechal. A na všetkom živom vykonal kliatbu, ako rozkázal Pán, Izraelov Boh. ⁴¹ Jozue si ich podmanil od Kadešbarny až po Gazu, ďalej celú krajinu Gosen až po Gabaon. ⁴² A všetkých tých kráľov a ich územia zaujal Jozue na jeden raz, lebo Pán, Izraelov Boh, bojoval za Izrael.

⁴³ Potom sa Jozue vrátil a s ním celý Izrael do galgalského tábora.

Dobytie severnej Palestíny 11,1- 15

Joz11

XI. Vít'azstvo pri Meromskom jazere. - Keď sa to dopočul asorský kráľ Jabin, odkázal madonskému kráľovi Jobabovi, aj semeronskému kráľovi a achsafskému kráľovi, ² ďalej kráľom, ktorí sídlili na severe na vrchovine, na rovine južne od Kenerota, v nížine a na Dorskom pohorí pri mori, ³ tiež východným a západným Kanaánčanom Amorejčanom, Hetejcom, Ferezejcom, Jebuzejcom na vrchovine, Hevejcom na úpätí Hermona v krajine Masfa. ⁴ I vytiahli so všetkými svojimi vojskami. Bol to ľud taký početný ako piesok na morskom brehu. A koní i vozov bolo tiež veľmi mnoho. ⁵ Všetci títo králi sa spojili, potom sa pohli a rozostavili sa pri Meromskom jazere, aby bojovali s Izraelom.

⁶ Tu Pán povedal Jozuemu: „Neboj sa ich, lebo zajtra práve v tomto čase ich ja vydám všetkých na smrť pred Izraelom. Ich kone ochrom a ich vozy spál!“

⁷ Tu ich Jozue so všetkými svojimi bojovníkmi náhle prepadol pri Meromskom jazere a zaútočil na nich. ⁸ A Pán ich dal do ruky Izraela. Porazili ich a prenasledovali až po Veľký Sidon, až po Maserefot Majím a až o Bikeat Masfa na východe. Bili ich, kým nezostal z nich ani jediný. ⁹ A Jozue s nimi urobil tak, ako mu povedal Pán. Ich kone ochromili a ich vozy spálili.

Boj o severné mestá. - ¹⁰ V tom čase sa Jozue obrátil, dobyl Asor a jeho kráľa usmrtil mečom. Asor bol kedysi hlavným mestom tých kráľovstiev. ¹¹ Vykonali kliatbu a mečom pobili všetkých ľudí, ktorí v ňom boli. Nič živé neostalo a Asor vypálil ohňom.

¹² Všetky tie kráľovské mestá spolu so všetkými ich kráľmi Jozue zaujal, pobil ich mečom a vykonal na nich kliatbu, ako mu prikázal Pánov služobník Mojžiš. ¹³ Izraeliti nevypálili všetky mestá, ale ich len rozbúrali a opustili. Iba Asor Jozue výnimočne vypálil. ¹⁴ Všetku korisť a dobytok týchto miest si Izraeliti pobrali. Ľudí však všetkých bili mečom, kým ich nevyhubili. Neponechali ani jednu živú bytosť.

¹⁵ Ako Pán rozkázal svojmu služobníkovi Mojžišovi, tak Mojžiš rozkázal Jozuemu a Jozue to tak previedol. Nezanedbal vykonať nič z toho, čo Pán rozkázal Mojžišovi.

Záverečná správa o dobytí Kanaánu 11,16 - 12,24

Pohľad na dobytie Kanaánu. - ¹⁶ Tak si Jozue podmanil celú túto krajinu, vrchovinu, celý Negeb, celé územie Gosen, nížinu, Arabu, Izraelovu vrchovinu i jeho nížiny, ¹⁷ od vrchu Chalak, ktorý sa tiahne k Seiru, až po Bál-Gad v Libanonskom údolí na úpätí pohoria Hermon. Všetkých ich kráľov zajal, porazil a pobil.

¹⁸ Veľa dní viedol Jozue vojnu so všetkými tými kráľmi.

¹⁹ Nebolo mesta, ktoré by bolo uzavrelo mier s Izraelovými synmi okrem Hevejcov, ktorí bývali v Gabaone. Všetko museli vy dobyť bojom. ²⁰ To Pán riadil tak, že sa zatvrdilo ich srdce a púšťali sa do boja s Izraelom, aby potom bez milosti vykonal na nich kliatbu, aby ich pobil, ako Pán rozkázal Mojžišovi.

Vyhubenie Enakitov. - ²¹ V tom čase prišiel Jozue a vyhubil Enakitov z vrchoviny, z Hebrona, Dabira, Anaba a z celého Júdskeho pohoria, aj z celého Izraelského pohoria. Na nich a na ich mestách Jozue vykonal kliatbu. ²² Enakitov neponechali v krajine Izraelových synov. Zostali však v Gaze, Gete a Azote.

²³ Tak sa Jozue zmocnil celej krajiny tak, ako Pán sľúbil Mojžišovi. A Jozue ju dal do dedičného vlastníctva Izraelitom, každému kmeňu jeho podiel.

A krajina mala pokoj od vojny.

Joz12

XII. Porazení králi v Zajordánsku. - ¹ Toto sú králi krajiny, ktorých Izraelovi synovia porazili a opanovali ich územie na druhej strane Jordána, na východ od rieky Arnon až po pohorie Hermon s celou východnou Arabou.

² Amorejský kráľ Sehon, ktorý sídlil v Hesebone. Panoval od Aroera, ktorý leží na brehu rieky Arnon, od stredu poriečia nad polovicou Galaádu až po rieku Jabok na hranici Amončanov, ³ aj nad Arabou až po Kenerotské jazero na východe a až po Pusté, čiže Solné more, na východe, smerom na Betsimot, a na juh po úpätie svahov Fasgy.

⁴ Ďalej územie bášanského kráľa Oga, ktorý bol zo zvyškov Refaimcov. Sídlil v Aštarote a v Edrai. ⁵ Panoval nad Hermonským pohorím, nad Salechou a nad celým Bášanom až po územie Gesurcov a Maáchovcov, aj nad polovicou Galaádu po hranicu Hesebonského kráľa Sehona.

⁶ Pánov služobník Mojžiš a Izraelovi synovia ich pobili a Pánov služobník Mojžiš dal (ich krajinu) do vlastníctva Rubenovcom, Gadovcom a polovici Manassesovho kmeňa.

Porazení králi v Predjordánsku. - ⁷ Toto sú králi krajiny, ktorých porazil Jozue s Izraelovými synmi na druhej strane Jordána, na západe od Bálgadu v Libanonskom údolí až po vrch Chalak, ktorý čnie oproti Seiru, a ich krajinu dal Jozue do vlastníctva izraelským kmeňom podľa ich oddielov ⁸ na vrchovine, v nížine, v Arabe, na svahoch, na púšti, v Negebe, kde bývali Hetejci, Amorejčania, Kanaánčania, Ferezejci, Hevejci a Jebzejci:

⁹ kráľ jerišský	jeden,
kráľ haiský pri Betele	jeden,
¹⁰ kráľ jeruzalemský	jeden,
kráľ hebronský	jeden,
¹¹ kráľ jerimotský	jeden,
kráľ lachišský	jeden,
¹² kráľ eglonský	jeden,
kráľ gezerský	jeden,
¹³ kráľ dabirský	jeden,
kráľ gaderský	jeden,
¹⁴ kráľ hermonský	jeden,
kráľ heredský	jeden,
¹⁵ kráľ lebnanský	jeden,
kráľ odolumský	jeden,
¹⁶ kráľ makedský	jeden,
kráľ betelský	jeden,
¹⁷ kráľ tafuanský	jeden,
kráľ oferský	jeden,
¹⁸ kráľ afekský	jeden,
kráľ saronský	jeden,
¹⁹ kráľ madonský	jeden,
kráľ asorský	jeden,
²⁰ kráľ semeronský	jeden,
kráľ achsafský	jeden,
²¹ kráľ tenacký	jeden,
kráľ magedský	jeden,
²² kráľ kádešský	jeden,
kráľ jachananský na Karmele	jeden,
²³ kráľ dorský na Dorskom pohorí	jeden,
kráľ galgalských národov	jeden,
²⁴ kráľ terský	jeden.

Všetkých kráľov spolu: tridsaťjeden.

Časť druhá

Rozdelenie Kanaánu 13,1 - 22,34

I. Príprava na delenie 13,1-33

Boh rozkazuje Jozuemu, aby rozdelil Kanaán 13,1- 14

XIII. ¹ Keď Jozue zostarel a bol už v pokročilom veku, povedal mu Pán: „Si už starec a vysokého veku. Ale ešte zostalo veľmi mnoho krajiny, ktorú treba obsadiť.“ ² Zostáva ešte toto územie: Všetky kraje Filištíncov a celá (krajina) Gesurcov ³ od Šichora, ktorý je na východe Egypta, až po Akaronsko na severe - to patrí Kanaánčanom - päť filištínskych kniežat: gazský, azotský, askalonský, getský a akaronský, ďalej Aviti ⁴ na juhu, potom celé kanaánske územie od sidonskej Máry až po Afek, až po územie Amorejčanov, taktiež územie Giblitol a celá východná časť Libanonu od Bál Gada na úpätí Hermonského pohoria až tam, kde sa prichádza do Ematu.

⁶ Chcem, aby boli pred Izraelitmi vypudení všetci obyvatelia pohoria od Libanonu až po Maserefot Majím, všetci Sidončania. Len to lósom pridel' Izraelitom do dedičného vlastníctva, ako som ti prikázal. ⁷ Rozdeľ teda teraz túto krajinu ako dedičný majetok deviatim kmeňom a polovici Manassesovho kmeňa! ⁸ S nimi dostali Rubenovci a Gadovci svoj podiel, ktorý im dal Mojžiš na druhej strane Jordánu, na východe, ako im ho dal Pánov služobník Mojžiš: ⁹ od Aroera, ktorý je na brehu rieky Arnon, a od mesta, ktoré je v strede poriečia, tiež celú rovinu od Madaby až po Dibon; ďalej všetky mestá amorejského kráľa Sehona, ktorý sídlil v Hesebone, až po územie Amončanov; ¹¹ taktiež Galaád a územie Gesurcov a Maáchovcov, ako aj celé Hermonské pohorie a celý Bášan až po Salechu, ¹² celé Bášanské kráľovstvo Oga, ktorý panoval v Astarote a v Edrai. Ten bol zo zvyškov Refaimcov; Mojžiš ich porazil a vypudil.

¹³ Ale Gesurcov a Maáchovcov Izraelovi synovia nevypudili. Tak zostali Gesurci a Maáchovci medzi Izraelitmi až do dnešného dňa.

¹⁴ Iba kmeňu Léviho nedal podiel, lebo jeho podielom sú obety prinášané Pánovi, Izraelovmu Bohu, ako mu povedal.

Podiely Zajordánskych kmeňov 13,15-33

Podiel Rubenovcov. - ¹⁵ Mojžiš dal teda kmeňu Rubenových synov podiel podľa ich rodov. ¹⁶ Pripadlo im územie od Aroera, ktorý je na brehu rieky Arnon, a od mesta, ktoré je v strede poriečia, a celá rovina až po Madabu: ¹⁷ Hesebon a všetky jeho dediny, ktoré ležia na rovine, Dibon, Bamotbál, Betbálmaon, ¹⁸ Jasa, Kedimot, Mafaát, ¹⁹ Karjataim, Sabama, Saratar na vrchu v údolí, ²⁰ Betfogor, svahy Fasgy, Betjesimot ²¹ a všetky mestá na rovine; ďalej celé kráľovstvo amorejského kráľa Sehona, ktorý panoval v Hesebone. Jeho porazil Mojžiš, aj Sehonových vodcov, madiánske kniežatá Hevea Rekema, Sura, Hura a Rebu, ktorí bývali v krajine.

²² Medzi inými, ktorých usmrtili synovia Izraela, bol aj Beorov syn, veštec Balám, ktorého zabili mečom.

²³ Tak bol Jordán a pobrežie hranicou Rubenových synov. To bol podiel Rubenovcov podľa ich rodov: mestá a ich dediny.

Podiel Gadovcov. - ²⁴ Potom dal Mojžiš podiel Gadovmu kmeňu, Gadovcom podľa ich rodov. ²⁵ Dostali toto územie: Jaser a všetky galaádske mestá, polovicu územia Amončanov až po Aroer, ktorý je východne od Raby, ²⁶ a od Hesebona až po Ramot-Masfu a Betonim a od Manaima až po Dabirsko; ²⁷ ďalej v údolí: Betaran, Betnemra, Sokot a Safon, zvyšok kráľovstva hesebonského kráľa Sehona; Jordán a jeho pobrežie až na koniec Kenerotského jazera na východnej strane Jordána.

²⁸ To je podiel Gadovcov podľa ich rodov: mestá a ich dediny.

Podiel polovice Manassesovcov. - ²⁹ Potom dal Mojžiš podiel polovici Manassesovho kmeňa a polovica kmeňa Manassesových synov dostala podľa ich rodov toto územie: od Manaima celý Bášan, celé kráľovstvo bášanského kráľa Oga, všetky Jairove dediny, ktoré sú v Bášane šesťdesiat miest. ³¹ Polovicu Galaádu však a mestá Ogovho bášanského kráľovstva,

Astarot a Edrai, dostali synovia Manassesovho syna Machira, polovica Machirových synov podľa ich rodov.

³² To je dedičný majetok, ktorý rozdelil Mojžiš na Moabských stepiach na druhej strane Jordánu, východne od Jericha.

³³ Léviho kmeňu však Mojžiš nedal podiel. Pán, Izraelov Boh, je jeho podielom, ako im povedal.

II. Rozdelenie Predjordánska 14,1 - 19,51

Podiel Júdovcov 14,1 - 15,63

Joz14

XIV. Úvodné poznámky. - ¹ Toto je ten dedičný majetok, ktorý dostali Izraelovi synovia v krajine Kanaán; na dedičné podiely im ho rozdelili kňaz Eleazar, Nunov syn Jozue a náčelníci izraelských kmeňov. ² Lósom im prideliť, deviatim a pol kmeňu, dedičný majetok, ako nariadil Pán prostredníctvom Mojžiša. ³ Lebo dvom a pol kmeňu dal dedičný podiel Mojžiš na druhej strane Jordánu. Levitom však Mojžiš nedal dedičný podiel medzi nimi. ⁴ Pretože Jozefovi synovia tvorili dva kmene - Manassesov a Efraimov -, levitom nedal podiel v krajine, iba mestá na bývanie s okolitými pastvinami pre dobytok, ktorý si nadobudnú.

⁵ Ako Pán rozkázal Mojžišovi, tak Izraelovi synovia urobili a rozdelili krajinu.

Kalebov podiel. - ⁶ Tu pristúpili k Jozuemu v Galgale Júdovci a Jefonov syn, Kenezejec Kaleb, mu povedal: „Ty vieš o tom, čo Pán povedal Božiemu mužovi Mojžišovi o mne i o tebe v Kadešbarne. ⁷ Mal som štyridsať rokov, keď ma Pánov služobník Mojžiš vyslal z Kadešbarny na výzvedy do krajiny. Podal som mu takú správu, ktorá zodpovedala môjmu presvedčeniu. ⁸ Kým moji bratia, ktorí šli so mnou ta hore, strašili srdce ľudu, ja som šiel dôsledne za Pánom, svojím Bohom. ⁹ V ten deň Mojžiš prisahal: „Zem, po ktorej kráčala tvoja noha, bude naveky dedičným majetkom tvojím i tvojich synov, lebo si dôsledne šiel za Pánom, svojím Bohom!“

¹⁰ A teraz mi Pán doprial života, ako sľúbil. Už je štyridsaťpäť rokov odvtedy, čo Pán vyslovil tento prísľub pred Mojžišom, keď chodil Izrael po púšti. Teraz mám osemdesiatpäť rokov! ¹¹ A dnes som ešte taký silný, ako som bol vtedy, keď ma Mojžiš vyslal (na výzvedy). A akú silu som mal vtedy, takú istú silu mám aj dnes, či už treba vyjsť do boja alebo sa z neho vrátiť. ¹² Tak teraz mi daj túto vrchovinu, o ktorej vtedy hovoril Pán. Veď si vtedy počul, že sú tam Enakiti a veľké opevnené mestá. Možno je Pán so mnou a podarí sa mi ich vypuďiť, ako prisľúbil Pán.“

¹³ Nato ho Jozue požehnal a dal Jefonovmu synovi Kalebovi Hebron za dedičný podiel.

¹⁴ Preto Hebron až podnes patrí ako dedičný majetok Jefonovmu synovi, Kenezejcovi Kalebovi, lebo on dôsledne šiel za Pánom, Izraelovým Bohom.

¹⁵ Hebron sa predtým volal Mestom Arbeovým. To bol najväčší človek medzi Enakitmi. A krajina mala od vojny pokoj.

Joz15

XV. Hranice Júdovho podielu. - ¹ Podiel kmeňa Júdovcov podľa ich rodov siahla na juhu k hranici Edomska, k púšti Sin, k najkrajnejšiemu juhu. ² Ich hranica sa začína na konci Soľného mora, od južného zálivu. ³ Ďalej ide južne od Škorpiónovej vysočiny, prechádza na Sin, stúpa južne od Kadešbarny, pokračuje na Ešron, potom ide hore do Adara, zahýba do Karkay, ⁴ potom prechádza do Asemony, ďalej ide k Egyptskému potoku a hranica sa končí pri Mori. Toto bude vaša južná hranica.

⁵ Východnou hranicou je Soľné more až po ústie Jordánu. Severná hranica sa začína od výbežku mora pri ústí Jordánu. ⁶ Potom hranica stúpa od Bet-Hagly a prechádza severne od Bet-Araby. Ďalej hranica vystupuje ku Skale Rubenovho syna Boena. ⁷ Potom hranica ide z údolia Achor hore do Debery a zahýba na sever do Galgaly oproti vysočine Adomim, ktorá je južne od potoka. Potom hranica prechádza vodou Slniečného prameňa a končí sa pri prameni Rogel. ⁸ Odtiaľ hranica vystupuje do údolia Ben-Enom po južnej strane Jebuzejcov, čiže Jeruzalema. Ďalej hranica vystupuje na končiar vrchu, ktorý leží západne od údolia Enom na severnom konci údolia Refaim. ⁹ Od končiara vrchu hranica zatáča k prameňu Vody Neftoachovej a ide ďalej k mestám Efronovho pohoria. Potom hranica zahýba do Bály, to je Karjatiarim. ¹⁰ Od Bály sa hranica točí na západ k vysočine Seir, prechádza po severnej strane vrchu Jarim, to je Cheslon, zostupuje do Bet-Šemeša a prechádza do Tamny. ¹¹ Ďalej ide hranica po severnej strane Akarona, potom sa ohýba do Sechrony, prechádza cez vrch Bála a ide ďalej do Jebneela; a hranica sa končí pri mori.

¹² Západnou hranicou je Veľké more s pobrežím.

Toto je hranica Júdovcov podľa ich rodov dookola.

Rozšírenie Kalebovho podielu. - ¹³ Jefonovmu synovi Kalebovi dal Jozue podiel uprostred Júdovcov, ako mu rozkázal Pán, totiž mesto Enakovho otca Arbea, čo je Hebron. ¹⁴ Kaleb odtiaľ vypudil troch Enakových synov, Sesaja, Ahimana a Tolmaja; Enakových potomkov. ¹⁵ Odtiaľ tiahol vyššie proti obyvateľom Dabira. Dabir sa prv menoval Karjat-sefer.

¹⁶ Tu povedal Kaleb: „Kto premôže Karjat-sefer a zaujme ho, tomu dám za ženu svoju dcéru Aksu.“ ¹⁷ A dobyl ho Otoniel, syn Kenéza, ktorý bol Kalebovým bratom. I dal mu za ženu svoju dcéru Aksu. ¹⁸ Keď mala odísť, podpichovala ho, aby žiadal od jej otca nejaké pole. I zoskočila z osla a Kaleb sa jej opýtal: „Čo ti je?“ ¹⁹ Odpovedala: „Daj mi veno! Dal si mi síce pole v Negebe, ale daj mi aj vodné pramene!“ Dal jej teda horné pramene i dolné pramene.

Mestá Júdovcov. - ²⁰ To je dedičný podiel kmeňa Júdových synov podľa ich rodov. ²¹ Mestá v Negebe, na pohraničí kmeňa Júdovcov až po edomskú hranicu, boli: Kabseel, Eder, Jagur, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kádeš, Asor Jetnam, ²⁴ Zif, Telem, Balot, ²⁵ Nový Asor Karjot-Hesron, to je Asor, ²⁶ Amam, Sama, Molada, ²⁷ Aser-gada, Hasemon, Bet-felet, ²⁸ Hasersual, Bersabe, Baziotia, ²⁹ Bála, Jim, Esem, ³⁰ Eltolad, Kesil, Harma, ³¹ Sikeleg, Medemena, Sensena, ³² Lebaot, Selim, Aen-Remon. Spolu dvadsaťdeväť miest s ich dedinami.

³³ Na nížine: Estaol, Sarea, Asena, ³⁴ Zanoë, Enganim, Tafua, Enaim, ³⁵ Jerimot, Odolam, Socho, Azeka, ³⁶ Saraim, Aditaim, Geder, Gederotaim: štrnásť miest s ich dedinami.

³⁷ Sanan, Hadasa, Magdal-gad, ³⁸ Delean, Masefa, Jektel, ³⁹ Lachiš, Baskat, Eglon, ⁴⁰ Chebon, Leheman, Ketlis, ⁴¹ Giderot, Bet-Dagon Náma a Makeda: šesťnásť miest s ich dedinami.

⁴² Labana, Eter, Asan, ⁴³ Jefta, Esna, Nesib, ⁴⁴ Keila, Achzib, Maresa: deväť miest s ich dedinami.

⁴⁵ Akaron so svojimi dedinami a osadami. ⁴⁶ Od Akarona až po more všetko, čo je na okolí (Azota a jeho dedín): ⁴⁷ Azot s jeho dedinami a osadami, Gaza s jej dedinami a osadami až po Egyptský potok. Veľké more je teda hranica.

⁴⁸ Na vrchovine: Samir, Jeter, Sokot, ⁴⁹ Dana, Karjat-sena, to je Dabir, ⁵⁰ Anab, Istemo, Anim, ⁵¹ Gosen, Olon a Gilo: jedenásť miest s ich dedinami.

⁵² Arab, Ruma, Esán, ⁵³ Janum, Bet-Tafua, Afeka, ⁵⁴ Atmata, Karjat-Arbe, to je Hebron, a Sior: deväť miest s ich dedinami. ⁵⁵ Maon, Karmel, Zif, Jota, ⁵⁶ Jezrael, Jukadam, Zanoë, ⁵⁷ Akain, Gabaa Tamma: desať miest s ich dedinami.

⁵⁸ Halhul, Besur, Gedor, ⁵⁹ Maret, Bet-Anot, Eltekon: šesť miest s ich dedinami.

⁶⁰ Karjat-bál, to je Karjatiarim, a Areba: dve mestá s ich dedinami.

⁶¹ Na púšti: Bet-Araba, Medin, Sachacha, ⁶² Nebsan, Soľné mesto a Engadi: šesť miest s ich dedinami.

⁶³ Ale Jebuzejcov, obyvateľov Jeruzalema, Júdovci nemohli vypudiť. Tak Jebuzejci bývajú s Júdovcami v Jeruzaleme až dodnes.

Podiel Jozefovcov 16,1 - 17,18

Joz16

XVI. Poloha územia. - ¹ Jozefovcom pripadlo lósom (územie), ktorého hranica sa začína na Jordáne oproti Jerichu, východne od jeriškých vôd. Od Jericha ide ďalej cez púšť, ktorá sa ťahá hore na Betelské pohorie. ² Z Betelu ide ďalej cez Luzu a prechádza na územie Arčanov do Atarota. ³ Nato zostupuje na západ na územie Jefleranov, po kraj Dolného Betho-rona, až do Gazera. A jej koniec je pri mori.

Podiel Efraimovcov. - ⁴ Aj Jozefovi synovia, Manasses a Efraim, dostali dedičný podiel.

⁵ Územie Efraimových synov podľa ich rodov bolo toto: Hranicou ich dedičného podielu na východe je Atarot-Adar až po Horný Bethoron. ⁶ Potom ide hranica ďalej k moru, severne od Machmetata. Nato sa hranica stáča na východ až po Tanat-Selo a prechádza pomimo neho na východ do Janoe. ⁷ Z Janoe zostupuje do Atarota a do Náraty, dosahuje Jericho a ide ďalej až k Jordánu. ⁸ Z Tafuy ide hranica na západ k potoku Kana, až sa končí pri mori.

To je dedičný podiel kmeňa Efraimových synov podľa ich rodov.

⁹ Efraimovým synom boli oddelené aj mestá, ktoré ležali uprostred dedičného podielu Manassesových synov: všetky mestá s ich dedinami.

¹⁰ Ale Kanaánčanov, ktorí bývali v Gazere, nevypudili. A tak bývajú Kanaánčania uprostred Efraimovcov až dodnes a sú im poddaní.

Joz17

XVII. Podiel Manassesovcov. - ¹ Lósom bol pridelený podiel aj Manassesovmu kmeňu. On bol totiž Jozefov prvorodený. Machir, Manassesov prvorodený, Galaádov otec - pretože bol bojovníkom - dostal Galaád a Bášan. ² Ostatní Manassesovi synovia dostali podiel podľa ich rodov: Abiezerovi synovia, Helekovi synovia, Ezrielovi synovia, Sechemovi synovia, Hefeferovi synovia a Semidovi synovia. To sú mužskí potomkovia Jozefovho syna Manassesu podľa ich rodov.

³ Salfád, syn Hefera, syna Galaáda, syna Machira, syna Manassesu, nemal synov, len dcéry. Mená jeho dcér sú tieto: Maála, Noa, Hegla, Melcha a Tersa. ⁴ Ony predstúpili pred kňaza Eleazara, pred Nunovho syna Jozueho a pred náčelníkov a povedali: „Pán rozkázal Mojžišovi, aby sme dostali dedičný podiel medzi našimi bratmi.“

Dal im teda podľa Pánovho rozkazu dedičný podiel medzi bratmi ich otca.

⁵ Tak Manassesovi pripadlo desať dielov okrem krajiny Galaád a Bášan na druhej strane Jordánu. ⁶ Manassesove dcéry dostali totiž dedičný podiel medzi jeho synmi. Krajina Galaád však pripadla ostatným Manassesovým synom.

⁷ Manassesova hranica sa tiahne od Asera pri Machmetate, ktorý je východne od Sichemu. Ďalej hranica pokračuje na juh k obyvateľom En-Tafuy. ⁸ Okolie Tafuy patrí Manassesovi, ale sama Tafua na Manassesovej hranici patrí Efraimovcom. ⁹ Potom hranica zostupuje k potoku Kana, južne od potoka. Tieto mestá patria Efraimovcom uprostred Manassesových miest. Ďalej Manassesova hranica pokračuje severne od potoka, až sa končí pri mori. ¹⁰ Tak juh patrí Efraimovcom a sever zas Manassesovcom. More je jeho hranicou. Na severe hraničili s Aserom a na východe s Isacharom.

Rozšírenie podielu na vrchovinu. - ¹¹ V (území) Isacharovom a Aserovom patrili Manassesovi: Betsan s jeho dedinami, Jeblaám s jeho dedinami, obyvatelia Dora s jeho

dedinami, obyvatelia Endora s jeho dedinami, obyvatelia Tenaku s jeho dedinami, obyvatelia Mageda s jeho dedinami: tri hornaté okresy.

¹² Ale Manassesovi synovia sa nevládali zmocniť týchto miest a tak sa umožnilo Kanaánčanom zostať v tejto krajine. ¹³ Keď však Izraelovi synovia zosilneli, donútili ich na roboty, ale celkom si ich nepodmanili.

¹⁴ Tu vraveli Jozuemu Jozefovi synovia: „Prečo si mi dal za dedičný majetok len jeden lós a len jeden podiel, veď som početný ľud, lebo Pán mi až dosiaľ žehnal?“ ¹⁵ Jozue im odpovedal: „Ak si početný ľud, choď hore do lesa a vyrúb si tam niečo v krajine Ferezejcov a Rafaimovcov, keď ti je Efraimská vrchovina príúzká!“ ¹⁶ Jozefovi synovia vraveli: „Vrchovina nám nestačí a všetci Kanaánčania, ktorí obývajú nížinu, či už tí v Betsane a jeho dedinách alebo tí na jezraelskej rovine, používajú železné vozy.“ ¹⁷ Jozue povedal Jozefovmu domu, Efraimovmu totiž a Manassesovmu: „Si početný ľud a máš veľkú silu. Nedostaneš iba jeden lós. ¹⁸ Pridelí sa ti aj vrchovina. Keďže je to les, musíš ho vyrúbať. Potom ti bude prinášať svoje ovocie. Lebo Kanaánčanov vyhubíš, hoci majú železné vozy a sú silní.“

Podiely ostatných kmeňov 18,1 - 19,51

Joz18

XVIII. Súpis zeme a losovanie v Šíle. - ¹ Potom sa celá izraelská pospolitosť zhromaždila v Šíle. Tam postavili stánok zjavenia. Krajina im bola totiž poddaná. ² Ale z Izraelových synov zostávalo ešte sedem kmeňov, ktorým nebol pridelený vlastný dedičný podiel. ³ Preto Jozue vravel Izraelovým synom: „Dokiaľ sa budete okúňať vyjsť a zaujať krajinu, ktorú vám dal Pán, Boh vašich otcov? ⁴ Pripravte si z každého kmeňa troch mužov! Chcem ich vyslať, aby sa už vybrali a rozišli sa po krajine, popísali ju vzhľadom na svoj dedičný podiel a potom aby sa vrátili ku mne. ⁵ Rozdeľte si ju na sedem dielov! Júda zostane vo svojom podiele na juhu a Jozefov dom zostane na svojom území na severe. ⁶ Rozpíšete krajinu na sedem dielov a prineste mi to sem! Tu pred Pánom, naším Bohom, vám hodím lós. ⁷ Leviti preto nemajú podiel medzi vami, lebo Pánovo kňazstvo je ich dedičným podielom. Gad, Ruben a polovica Manassesovho kmeňa už dostali svoj podiel na druhej strane Jordánu, na východe; dal im ho Pánov služobník Mojžiš.“

⁸ Keď sa mužovia vyberali na cestu, aby spísali krajinu, Jozue im nariadil: „Choďte, pochoďte krajinu a spíšte ju! Potom sa vráťte ku mne! Tu v Šíle vám hodím lós pred Pánom.“

⁹ Nato mužovia odišli. Pochodili krajinu a popísali ju do zvitku - mesto za mestom - v siedmich dieloch a vrátili sa k Jozuemu do tábora v Šíle.

¹⁰ Jozue im hodil lós v Šíle pred Pánom. Tam Jozue rozdelil Izraelovým synom krajinu podľa ich oddielov.

Podiel Benjamínovcov. - ¹¹ A lós padol na kmeň Benjamínových synov podľa ich rodov. Územie, ktoré im lósom pripadlo, je medzi Júdovcami a Jozefovcami.

¹² Ich severná hranica sa začína na Jordáne. Odtiaľ hranica vystupuje na úbočie severne od Jericha, stúpa ďalej na západ na vrchovinu a končí sa v púšti Bet-Aven. ¹³ Odtiaľ hranica prechádza k Luze, na svah južne od Luzy, to je Betel. Nato hranica zostupuje do Atarot-Adara na vyvýšeninu, ktorá je južne od Dolného Bethorona. ¹⁴ Tu sa hranica ohýba a obracia sa na juh po západnej strane vyvýšeniny, ktorá je južne od Dolného Bet-horona, a končí sa pri Karjat-Bále, to je Karjatiarim, mesto Júdovcov. To bola západná strana.

¹⁵ Južná strana sa začína pri okraji Karjatiarima. Potom hranica tiahne ďalej na západ až k prameňu Studienky Neftoachovej. ¹⁶ Potom hranica postupuje na úpätie vrchu, ktorý je oproti údoliu Ben-Enom, severne od Refaímskej roviny, skláňa sa do údolia Enom, na južnú stranu Jebuzejcov, až zostúpi k prameňu Rogel. ¹⁷ Potom sa obracia na sever, ide k Slniečnemu prameňu, ¹⁸ ďalej smeruje ku Kuželovitým kopcom, ktoré čnejú oproti vysočine Adomim, a

zostupuje ku Skale Rubenovho syna Boena. Ďalej ide na sever ku svahom oproti Arabe a zostupuje do Araby. ¹⁹ Nato hranica prechádza na severný svah Bet-Hagly. Hranica sa končí pri severnom výbežku Sol'ného mora, na južnom konci Jordánu. To bola južná hranica. ²⁰ Na východnej strane bude hranicou Jordán.

To je dedičný podiel Benjamínových synov podľa ich hraníc dookola a podľa ich rodov.

²¹ Mestá kmeňa Benjamínových synov podľa ich rodov sú: Jericho, Bet-Hagla, Emek-Kasis, ²² Bet-Araba, Samaraim, Betel, ²³ Avim, Afara, Ofer, ²⁴ Dedina Emona, Ofni a Gabaa: dvanásť miest s ich dedinami.

²⁵ Gabaon, Rama, Berot, ²⁶ Mesfe, Kafara, Amosa, ²⁷ Rekem, Jarefel, Tarela, ²⁸ Sela, Elef, Jebus - to je Jeruzalem -, Gabaát a Karjat: štrnásť miest s ich dedinami.

To je dedičný podiel Benjamínových synov podľa ich rodov.

Joz19

XIX. Podiel Simeonovcov. - ¹ Druhý lós padol na Simeona, na kmeň Simeonových synov podľa ich rodov. Ich dedičný podiel bol uprostred podielu Júdovcov. ² V ich dedičnom podiele bolo: Bersabe, (Sabe). Molada, ³ Hasersual, Bala, Asem, Eltolad, Betul, Harma, ⁵ Sikeleg Bet-Marchabot, Hasersusa, ⁶ Bet-Lebaot a Sarohen: trinásť miest s ich dedinami.

⁷ Ain-Remon, (Talcha), Atar, Asan: štyri mestá s ich dedinami. ⁸ Ďalej všetky dediny, ktoré sú okolo týchto miest až po Bálat-Bér a Ramu na juhu.

To je dedičný podiel Simeonovcov podľa ich rodov. ⁹ Podiel Simeonovcov bol (oddelený) z podielu Júdovcov; Júdovým synom bol totiž ich podiel priveľký. Tak Simeonovci dostali svoj dedičný podiel uprostred ich dedičného podielu.

Podiel Zabulonovcov. - ¹⁰ Tretí lós padol na Zabulonových synov podľa ich rodov. Hranica ich dedičného podielu siaha až po Sarid. ¹¹ Na západ stúpa ich hranica (smerom k moru) do Meraly, ide až k Debasetu a dotýka sa potoka, ktorý je východne od Jekonama. ¹² A zo Sarida ide zasa na východ, k východu slnka, na územie Keselet-Tábora, ďalej do Dabereta a potom stúpa do Jafie. ¹³ Odtiaľ prechádza na východ, k východu slnka, do Get-Hefera, Takasina, vchádza do Remona Amtara a zatáča sa do Noga. ¹⁴ Potom sa hranica ohýba severne od Hanatona a končí sa v údolí Jeftahel.

¹⁵ ... Kated, Nálol, Semeron; Jedala a Betlehem: dvanásť miest s ich dedinami.

¹⁶ To je dedičný podiel Zabulonovcov podľa ich rodov: tieto mestá s ich dedinami.

Podiel Isacharovcov. - ¹⁷ Štvrtý lós padol na Isachara, na Isacharových synov podľa ich rodov. ¹⁸ Ich hranica je Jezrael, Kasalot, Sunem, ¹⁹ Hafaraim, Seon, Anaharat, ²⁰ Rabot, Kesion, Abes, ²¹ Ramet, En-Ganim, En-Hada a Bet-Feses.

²² Hranica siaha k Táboru, Sehesime, Bet-Šemešu a hranica sa končí na Jordáne: šesťnásť miest s ich dedinami.

²³ To je dedičný podiel kmeňa Isacharovcov podľa ich rodov: mestá s ich dedinami.

Podiel Aserovcov. - ²⁴ Piaty lós padol na kmeň Aserových synov podľa ich rodov. ²⁵ Ich hranica je Halkat, Chali, Beten, Aksaf, ²⁶ Elmelech, Amád a Mesal. Potom zasahuje (vrch) Karmel na západnej strane a potok (Sichor) Labanat. ²⁷ Nato sa stáča na východ do Bet-Dagona, siaha až k Zabulonovi a k údoliu Jeftahel na severe; ďalej k Bet-Emeku a Nehielu a pokračuje severne na Kabul, Abran, Rohob, Hamona a Kanu až do Veľkého Sidona. ²⁹ Potom hranica zahýba do Hormy a až do opevneného mesta Týru. Nakoniec hranica zatáča do Hosy a končí sa pri Mori.

... Machaleb, Achziba, ³⁰ Amma, Afek a Rohob: dvadsaťdva miest s ich dedinami.

³¹ To je dedičný podiel kmeňa Aserovcov podľa ich rodov: tieto mestá s ich dedinami.

Podiel Neftalimovcov. - ³² Na Neftalimovcov padol šiesty lós, na Neftaliho synov podľa ich rodov.

³³ Ich hranica ide od Helefa, od Sánanimskej dubiny, od Adami-Nekeba a Jebnaela až k Lekumu a končí sa na Jordáne. ³⁴ Potom sa hranica zatača na západ do Azanot-Tábora a odtiaľ ide ďalej do Hukuky. Na juhu siaha k Zabulonovi, na západe sa dotýka Asera a na východe Jordána.

³⁵ Opevnené mestá sú: Asedim, Ser, Emat, Rekat, Keneret, ³⁶ Edema, Arama, Asor, ³⁷ Kedes, Edrai, En-Hasor, ³⁸ Jeron, Magdalel, Horem, Bet-Anat a Bet-Šemeš: devätnásť miest s ich dedinami.

³⁹ To je dedičný podiel kmeňa Neftalimovcov podľa ich rodov: mestá s ich dedinami.

Podiel Danovcov. - ⁴⁰ Siedmy lós padol na kmeň Danových synov podľa ich rodov.

⁴¹ Územie ich dedičného podielu je Saraa, Estaol, Hir-Šemeš, ⁴² Selebin, Ajalon, Jetela, ⁴³ Elon, Temna, Akron, ⁴⁴ Elteke, Gebeton, Balát, ⁴⁵ Júd, Bane-Barach, Get-Remon, ⁴⁶ Me-jarkon, Arekon s pobrežím pri Joppe.

⁴⁷ Ale Danovcom sa územie strácalo. Preto Danovi synovia vytiahli a bojovali proti Lesemu. Dobyli ho, vyhubili mečom, obsadili ho a usadili sa v ňom. A nazvali Lesem Danom podľa mena svojho otca Dana.

⁴⁸ To je dedičný podiel kmeňa Danovcov podľa ich rodov: tieto mestá s ich dedinami.

Podiel Jozueho. - ⁴⁹ Keď ukončili deľbu krajiny na jednotlivé územia, Izraeliti dali podiel aj Nunovmu synovi Jozuemu vo svojom strede. ⁵⁰ Podľa Pánovho rozkazu mu dali mesto, ktoré si žiadal, Tamnat-Sáru na Efraimskom pohorí. On si mesto vybudoval a usadil sa v ňom.

⁵¹ Toto sú dedičné podiely, ktoré lósom rozdelili kňaz Eleazar, Nunov syn Jozue a náčelníci izraelských kmeňov v Šíle pred Pánom pri vchode do stánku zjavenia.

Tak dokončili deľbu krajiny.

III. Doplnky 20,1 - 22,34

Mestá útočísk 20,1-9

Joz20

XX. Cieľ miest útočísk a. - ¹ Pán povedal Jozuemu: „Povedz Izraelovým synom: ² Určite si mestá útočísk a, o ktorých som vám hovoril prostredníctvom Mojžiša, ³ aby tam mohol utiecť vrah, ktorý zabil niekoho omylom, nevedomky, aby vám boli útočiskami pred pomstiteľom krvi. ⁴ Kto utečie do jedného z týchto miest, nech sa zastaví pred vchodom do mestskej brány a starším toho mesta nech rozpovie svoju vec. Potom nech ho pustia k sebe, do mesta, a vykážu mu miesto, aby mohol u nich bývať. ⁵ Keď ho bude pomstiteľ krvi prenasledovať, nech mu nevydajú vraha, lebo zabil svojho blížneho nevedomky, bez toho, že by bol býval predtým jeho nepriateľom. ⁶ V meste má zostať až dovtedy, kým sa nedostaví na súd pred ľud a až do smrti veľkňaza, ktorý bude v tom čase. Potom sa môže vrah vrátiť do svojho mesta, do svojho domu, do toho mesta, z ktorého utiekol.“

Mestá útočísk a vyznačené. - ⁷ Vyznačili teda Kedes v Galilei na Neftaliho pohorí, Sichem na Efraimskom pohorí a Karjat-Arbe, to je Hebron, na Júdskom pohorí. ⁸ Na druhej strane Jordánu, východne od Jericha, z Rubenovho kmeňa určili Bosor, ktorý je v stepi na náhornej rovine, z Gadovho kmeňa Ramot v Galaáde a z kmeňa Manassesovho Gaulon v Bášane.

⁹ Tieto mestá boli určené pre každého Izraelitu a cudzinca, ktorý sa u nich zdržiaval, aby ta mohol utiecť každý, kto zabil niekoho omylom, a aby nezomrel pod rukou pomstiteľa krvi, kým sa nedostaví pred ľud.

Levitské mestá 21,1-43

XXI. Leviti si žiadajú mestá. - ¹ Tu pristúpili rodoví náčelníci levitov ku kňazovi Eleazarovi, k Nunovmu synovi Jozuemu a ku kmeňovým náčelníkom Izraelových synov ² a vraveli im v Šíle v krajine Kanaán: „Pán rozkázal prostredníctvom Mojžiša, aby sme dostali mestá na bývanie a k nim patriace pastviny pre náš dobytok.“ ³ A Izraelovi synovia dali levitom zo svojho dedičného podielu podľa Pánovho rozkazu tieto mestá s ich pastvinami.

⁴ Lós padol na rody Kaátovcov: Synovia kňaza Árona dostali medzi levitmi z Júdovho kmeňa, zo Simeonovho kmeňa a z Benjamínovho kmeňa trinásť miest. Ostatní Kaátovci dostali pri losovaní z rodov Efraimovho kmeňa, z Danovho kmeňa a z polovice Manassesovho kmeňa desať miest.

⁶ Gersonovci dostali pri losovaní z rodov Isacharovho kmeňa, z Aserovho kmeňa, z Neftaliho kmeňa a z polovice Manassesovho kmeňa v Bášane trinásť miest.

⁷ Konečne Merarovci podľa ich rodov dostali z Rubenovho kmeňa, z Gadovho kmeňa a zo Zabulonovho kmeňa dvanásť miest.

⁸ Izraelovi synovia lósom odovzdali levitom tieto mestá s okolitými pastvinami, ako nariadil prostredníctvom Mojžiša Pán.

Kňazské mestá Áronovcov. - ⁹ Z kmeňa Júdovcov a z kmeňa Simeonovcov dostali tieto mestá aj s ich pastvinami: ¹⁰ Áronovci z levitských rodov Kaátovcov - lebo na nich padol prvý lós - dostali ¹¹ mesto Enakovho otca Arbea, ktoré sa nazýva Hebron, na Júdskom pohorí spolu s okolitými pastvinami. ¹² Ale mestský chotár aj s jeho dedinami dali do vlastníctva Jefonovmu synovi Kalebovi. ¹³ Synom kňaza Árona odovzdali teda Hebron, mesto útočiska pre vrahov, aj s jeho pastvinami, ďalej Lobnu s jej pastvinami, Jeter s jeho pastvinami, Estemo s jeho pastvinami, ¹⁵ Holon s jeho pastvinami, Dabir s jeho pastvinami, ¹⁶ Ain s jeho pastvinami, Jetu s jej pastvinami a Bet-Šemeš s jeho pastvinami: deväť miest z týchto dvoch kmeňov.

¹⁷ Z Benjamínovho kmeňa: Gabaon s jeho pastvinami, Gabau s jej pastvinami, ¹⁸ Anatot s jeho pastvinami a Almon s jeho pastvinami: štyri mestá.

¹⁹ Všetkých miest pre Áronovcov-kňazov dovedna: trinásť miest s ich pastvinami.

Levitské mestá Kaátovcov. - ²⁰ Mestá, ktoré pri losovaní pripadli levitským rodom Kaátovcov, ktoré ešte ostávali z Kaátových synov, boli z Efraimovho kmeňa. ²¹ Tak im dali mesto útočiska pre vrahov Sichem s jeho pastvinami na Efraimskom pohorí, Gazer s jeho pastvinami, ²² Kibsaim s jeho pastvinami a Bethoron s jeho pastvinami: štyri mestá.

²³ Z Danovho kmeňa Elteko s jeho pastvinami, Gabaton s jeho pastvinami, ²⁴ Ajalon s jeho pastvinami a Get-Remon s jeho pastvinami: štyri mestá.

²⁵ Z polovice Manassesovho kmeňa Tanach s jeho pastvinami a Jeblaám s jeho pastvinami: dve mestá.

²⁶ Spolu všetkých miest pre rody ostatných Kaátovcov bolo desať miest s ich pastvinami.

Levitské mestá Gersonovcov. - ²⁷ Gersonovci z levitských rodov dostali z polovice Manassesovho kmeňa: Gaulon, mesto útočiska pre vrahov v Bášane, aj s jeho pastvinami a Bosru s jej pastvinami: dve mestá. ²⁸ Z Isacharovho kmeňa: Kesion s jeho pastvinami, Daberet s jeho pastvinami, ²⁹ Jaramot s jeho pastvinami a En-Ganim s jeho pastvinami: štyri mestá. ³⁰ Z Aserovho kmeňa: Masal s jeho pastvinami, Abdon s jeho pastvinami, ³¹ Helkat s jeho pastvinami a Rohob s jeho pastvinami: štyri mestá. ³² Z Neftaliho kmeňa: Kedes, mesto útočiska pre vrahov v Galilei, aj s jeho pastvinami, Hamot-Dor s jeho pastvinami a Kartan s jeho pastvinami: tri mestá.

³³ Dovedna všetkých miest Gersonovcov podľa ich rodov bolo trinásť s ich pastvinami.

Levitské mestá Merarovcov. - ³⁴ Rody Merarovcov, ostatných levitov dostali: Zo Zabulonovho kmeňa Jeknam s jeho pastvinami, Kartu s jej pastvinami, ³⁵ Damnu s jej pastvinami a Nálol s jeho pastvinami: štyri mestá. ³⁶ (Na druhej strane oproti Jerichu) z Rubenovho kmeňa Bosor (mesto útočiska pre vrahov) s jeho pastvinami, Jachsus s jej

pastvinami, Kedemot s jeho pastvinami a Mefát s jeho pastvinami: štyri mestá. ³⁷ Z Gadovho kmeňa: Ramot, mesto útočiska pre vrahov v Galaáde, s jeho pastvinami, Manaim s jeho pastvinami, Hesebon s jeho pastvinami a Jaser s jeho pastvinami: dovedna štyri mestá.

³⁸ Spolu všetkých miest, ktoré ľosom pripadli jednotlivým rodom Merarovcov, čo ešte zostávali z levitských rodov, bolo dvanásť miest.

³⁹ Všetkých levitských miest uprostred dedičného vlastníctva Izraelových synov bolo štyridsaťosem miest ⁴⁰ s ich pastvinami. K týmto mestám sa teda počítalo samo mesto a jeho okolité pastviny. Tak to bolo pri všetkých týchto mestách.

Pokoj v zemi. - ⁴¹ Tak dal Pán Izraelovi celú krajinu, o ktorej prisahal ich otcom, že im ju dá. Zaujali ju a usadili sa v nej. ⁴² A Pán im daroval pokoj dookola; všetko tak, ako prisahal ich otcom. Nik zo všetkých ich nepriateľov im neodolal; všetkých ich nepriateľov dal Pán do ich ruky. ⁴³ Zo všetkých príslubov, ktoré dal Pán Izraelovmu domu, nezostal ani jediný nesplnený; všetko sa splnilo.

Návrat zajordánskych kmeňov 22,1-34

Joz22

XXII. Jozue prepúšťa zajordánske kmene. - ¹ Vtedy Jozue povolal Rubenovcov, Gadovcov a polovicu Manassesovho kmeňa ² a vravel im: „Splnili ste všetko, čo vám nariadil Pánov služobník Mojžiš, aj mňa ste poslúchli vo všetkom, čo som vám rozkázal. ³ Za ten dlhý čas až dodnes ste neopustili svojich bratov a verne ste zachovali rozkaz Pána, svojho Boha. ⁴ Keď Pán, váš Boh, nateraz udelil pokoj vašim bratom, ako im prisľúbil vráťte sa teraz a choďte do svojich stanov, do svojej vlastnej krajiny, ktorú vám dal Pánov služobník Mojžiš na druhej strane Jordánu. ⁵ Len na to veľmi dbajte, aby ste konali podľa príkazu a zákona, ktorý vám uložil Pánov služobník Mojžiš: milovať Pána, svojho Boha, kráčať po všetkých jeho cestách, zachovávať jeho príkazy, prilpnúť k nemu, slúžiť mu celým svojím srdcom a celou svojou dušou.“

⁶ Jozue ich požehnal a prepustil ich. Nato sa odobrali do svojich stanov. ⁷ Jednej polovici Manassesovho kmeňa dal Mojžiš podiel v Bášane, druhej jeho polovici dal zasa Jozue (podiel) s ich bratmi na západnej strane Jordánu.

A keď ich Jozue prepúšťal do ich stanov, ešte ich požehnal. ⁸ Povedal im: „Vráťte sa do svojich stanov s bohatým majetkom a s početným dobytkom, so striebrom, zlatom, meďou, železom a premnohým šatstvom Podelte sa o to, čo ste ukoristili u svojich nepriateľov, so svojimi bratmi!“

⁹ Rubenovci, Gadovci a polovica Manassesovho kmeňa sa teda vydali na spiatočnú cestu od Izraelových synov zo Šíla v krajine Kanaán, aby sa vrátili do krajiny Galaád, do krajiny svojho podielu, ktorá prešla do ich vlastníctva na rozkaz, ktorý dal prostredníctvom Mojžiša Pán.

Oltár zajordánskych kmeňov pri Jordáne. - ¹⁰ Keď došli k jordánskym Kuželovitým kopcom, ktoré sú ešte v krajine Kanaán, postavili Rubenovci, Gadovci a polovica Manassesovho kmeňa tam pri Jordáne oltár, veľký, zďaleka viditeľný oltár.

¹¹ Tu sa dopočuli Izraelovi synovia takúto zvesť: „Rubenovci, Gadovci a polovica Manassesovho kmeňa si postavili oltár proti krajine Kanaán, na jordánskych kuželovitých kopcoch, z druhej strany Izraelových synov.“ ¹² Keď sa to teda Izraelovi synovia dozvedeli, zhromaždil sa všetok izraelský ľud do Šíla, aby vytiahol proti nim do boja.

¹³ Nato Izraelovi synovia poslali k Rubenovcom, Gadovcom a k polovici Manassesovho kmeňa do krajiny Galaád Finésu, syna kňaza Eleazara, ¹⁴ a s ním desať náčelníkov, po jednom náčelníkovi z každého kmeňa Izraelových pokolení. Boli to kmeňoví náčelníci jednotlivých Izraelových pokolení. ¹⁵ Oni došli k Rubenovcom, Gadovcom a k polovici Manassesovho

kmeňa do krajiny Galaád a vraveli im: ¹⁶ „Toto vám odkazuje všetok Pánov ľud: Čo je to za vierolomnosť, ktorej ste sa dopustili proti Izraelovmu Bohu?! Tým, že ste si postavili oltár, odvrátili ste sa dnes od Pána, ba dnes ste sa tým vzbúрили proti Pánovi. ¹⁷ Nestačí nám fegorská nepravosť, od ktorej sme sa neočistili dodnes, lebo trest za jednu urážku prešiel na celú Pánovu pospolitosť?! ¹⁸ Vy ste sa však dnes chceli odvrátiť od Pána. A keby ste sa dnes vzbúрили proti Pánovi, už zajtra by sa rozhneval na celú Izraelovu pospolitosť. ¹⁹ Ak sa vám zdá, že vaša vlastná krajina je nečistá, tak prejdite do krajiny, ktorú vlastní Pán, kde je Pánov príbytok, a usad'te sa medzi nami. Ale nebúrite sa proti Pánovi a nebúrite sa ani proti nám tým, že si staviate oltár okrem oltára Pána, nášho Boha. ²⁰ Či sa nedopustil Zareho syn Achan vierolomnosti pri kliatbe? A (Pánov) hnev doľahol na celú Izraelovu pospolitosť. A on nebol jediný, ktorý zomrel za svoj hriech.“

Ospravedlnenie zajordánskych kmeňov. - ²¹ Rubenovci, Gadovci a polovica Manassesovho kmeňa odpovedali náčelníkom izraelských kmeňov: ²² „Všemohúci Boh, Pán - všemohúci Boh, Pán to vie a musí to vedieť aj Izrael: Ak to bola vzbura alebo vierolomnosť proti Pánovi, tak nech nás dnes nechráni! ²³ Ak sme si postavili oltár preto, aby sme sa odvrátili od Pána, alebo ak sa to stalo preto, aby sme na ňom prinášali celostné žertvy a obety, alebo aby sme na ňom obetovali pokojné žertvy, nech nás sám Pán volá na zodpovednosť! ²⁴ Naozaj zodpovedne a odôvodnene sme to urobili. Povedali sme si totiž: Zajtra povedia vaši synovia našim synom: „Čo máte vy od Pána, Izraelovho Boha? ²⁵ Pán predsa položil medzi nás a vás, Rubenovi a Gadovi synovia, Jordán ako hranicu. Vy nemáte nijaký podiel na Pánovi.“ A tak vaše deti nakoniec privedú naše k tomu, aby sa nebáli Pána. ²⁶ Preto sme si povedali: Dajme sa teda do práce a postavme si oltár, lenže nie na celostné žertvy a obety, ²⁷ ale preto, aby bol svedectvom medzi nami a vami a našimi potomkami, ktorí prídu po nás, že sme ochotní konať Pánovu službu pred jeho tvárou svojimi celopalmi, žertvami a pokojnými obetami. Takto v budúcnosti nebudú môcť povedať vaši synovia našim synom: „Nemáte podiel na Pánovi.“ ²⁸ Ďalej sme si povedali: A keby to aj chceli v budúcnosti povedať či už nám alebo našim potomkom, (odpovieme im): Pozrite na stavebný sloh Pánovho oltára, ktorý zhotovili naši otcovia, nie však na celostné žertvy ani na obety, ale preto, aby bol svedectvom medzi nami a vami. ²⁹ Kiež je ďaleko od nás aby sme sa vzbúрили proti Pánovi a odvrátili sa dnes od Pána stavbou oltára na celopaly, žertvy a pokojné obety okrem oltára Pána, nášho Boha, ktorý je pred jeho príbytkom!“

Uspokojenie predjordánskych kmeňov. - ³⁰ Keď kňaz Finés, vodcovia ľudu a izraelskí kmeňoví náčelníci, ktorí boli s ním, vypočuli slová, ktoré predniesli Rubenovci, Gadovci a Manassesovci, páčilo sa im to. ³¹ A kňaz Finés, Eleazarov syn, povedal Rubenovcom, Gadovcom a Manassesovcom: „Dnes vieme, že je uprostred nás Pán, lebo ste sa nedopustili nijakej vierolomnosti proti Pánovi. Teraz ste vytrhli Izraelových synov z Pánovej ruky.“

³² Potom sa kňaz Finés, Eleazarov syn, a náčelníci vrátili od Rubenovcov a Gadovcov z krajiny Galaád k Izraelovým synom do krajiny Kanaán a priniesli im odpoveď. ³³ Odpoveď sa Izraelovým synom páčila a Izraelovi synovia chválili Boha a už nehovorili, že vytiahnu proti nim do boja a spustošia krajinu, v ktorej bývajú Rubenovci a Gadovci. ³⁴ A Rubenovci a Gadovci nazvali oltár „E D“ (to jest Svedectvo); lebo (povedali) on je svedectvom medzi nami, že Pán je Boh.

Záver knihy

Jozueho lúčenie 23,1 - 24,33

Prvá reč:

Vernosť zákona 23,1- 16

Joz23

XXIII. ¹ Dlhý čas po tom, čo Pán daroval Izraelovi pokoj od všetkých okolitých nepriateľov, keď bol Jozue už starý a v pokročilom veku, ² Jozue zvolal celý Izrael, jeho starších, náčelníkov, sudcov a pisárov, a hovoril im:

„Zostarel som a som v pokročilom veku. ³ Vy ste videli všetko, čo pre vás vykonal Pán, váš Boh, všetkým tým nepriateľom. Lebo Pán, váš Boh, sám bojoval za vás. ⁴ Pozrite, lósom som vám rozdelil za dedičný podiel pre vaše kmene tie národy, čo ešte zostali zo všetkých národov, ktoré som vyhubil od Jordána až po Veľké more na západe slnka. ⁵ Pán, váš Boh, ich sám vypudí pred vami a zaženie ich kvôli vám, aby ste sa mohli zmocniť ich krajiny, ako vám prisľúbil Pán, váš Boh. ⁶ Len buďte neochvejne silní v tom, aby ste bedlivo zachovávali všetko, čo je napísané v knihe Mojžišovho zákona! Neodchylujte sa od toho ani napravo, ani naľavo, ⁷ aby ste sa nedostali medzi tie národy, ktoré zostali medzi vami. Nespomínajte mená ich bohov, ani na nich neprisahajte, ani im neslúžte a neklaňajte sa im! ⁸ Musíte sa pevne pridržiavať Pána, svojho Boha, ako ste to robili až podnes. ⁹ Pán vypudil pred vami veľké a mocné národy a nik vám neodolal až podnes. ¹⁰ Jeden z vás prenasleduje tisíc lebo to Pán, váš Boh, bojuje za vás, ako vám sľúbil. ¹¹ Dávajte si veľký pozor na seba, aby ste milovali Pána, svojho Boha! ¹² Lebo ak sa zachováte ináč, ak totiž budete lipnúť k zvyšku tých národov, ktoré zostali medzi vami, a budete s nimi uzavierať manželstvá a miešať sa s nimi a ony s vami, ¹³ potom vedzte, že Pán, váš Boh, už nikdy nevyženie tieto národy pred vami. Ba čo viac, stanú sa vám osídлом a pascou, korbáčom na vaše boky a tŕním vo vašich očiach, až vymiznete z tej krásnej krajiny ktorú vám dal Pán, váš Boh.

¹⁴ Hľa, ja dnes nastupujem cestu celého sveta. Preto uvážte celým svojím srdcom a celou svojou dušou, že ani jeden zo všetkých prisľubov, ktoré vám dal Pán, váš Boh, nezostal nevyplnený. Všetky sa vám splnili, ani jeden z nich nie je nevyplnený. ¹⁵ Ale ako sa vám vyplnilo každé prisľúbenie, ktoré vám dal Pán, váš Boh, takisto na vás dopustí každú hrozbu, až vás odstráni z tejto krásnej krajiny, ktorú vám dal Pán, váš Boh. ¹⁶ Ak prestúpíte zmluvu Pána, svojho Boha, ktorú vám uložil, a ak odídete (od neho) a budete slúžiť iným bohom a klaňať sa im, Pánov hnev vzbĺkne proti vám a čoskoro budete vyhubení z tejto krásnej krajiny, ktorú vám dal.“

Druhá reč:

Spomienka na Božie dobrodenia 24,1- 15

Joz24

XXIV. ¹ Jozue zhromaždil všetky Izraelove kmene do Sichemu a povolal starších Izraela, jeho náčelníkov, sudcov a pisárov. A keď sa dostavili pred Boha, ² Jozue povedal všetkému ľudu:

„Toto hovorí Pán, Izraelov Boh: „Oddávna bývali vaši otcovia, Abrahámov a Nachorov otec Táre, na druhej strane Rieky a slúžili iným bohom. ³ Vzal som teda vášho otca Abraháma z druhej strany Rieky a previedol som ho po celej krajine Kanaán. Rozmnožil som jeho potomstvo a dal som mu Izáka. ⁴ Izákovi som dal zas Jakuba a Ezaua. Ezauovi som dal pohorie Seir, aby si ho zaujal. Jakub však a jeho synovia zostúpili do Egypta. ⁵ I poslal som Mojžiša a Árona a bil som Egyptanov (znameniami), ktoré som tam robil. ⁶ A keď som vyviedol (vás a) vašich otcov z Egypta, došli ste k moru. Egyptania prenasledovali vašich otcov na vozoch a koňoch až po Rákosové more. ⁷ Keď volali k Pánovi, on položil medzi vás a Egyptanov temnotu a priviedol na tamtých more, ktoré ich prikrylo. Na vlastné oči ste videli, čo som urobil v Egypte. ⁸ Nato som vás priviedol do krajiny Amorejčanov, ktorí bývali na druhej strane

Jordánu. Keď ste proti nim bojovali, dal som ich do vašej ruky. Zaujali ste ich krajinu a ja som ich pobil pred vami.

⁹ Potom povstal moabský kráľ, Seforov syn Balak, a bojoval proti Izraelovi. Povolal a poslal Beorovho syna Baláma, aby vám zlorečil. ¹⁰ Ja som však odmietol počúvať Baláma a musel vám ešte aj žehnať, a tak som vás vyslobodil z jeho ruky.

¹¹ Potom ste prešli cez Jordán a došli ste k Jerichu. Tu bojovali proti vám jerišskí občania, Amorejčania, Ferezejci, Kanaánčania, Hetejci, Gergezejčania, Hevejci a Jebujejci. Ale dal som ich do vašej ruky. ¹² A poslal som pred vami sršne, ktoré ich pred vami vypudili: dvoch amorejských kráľov; teda nie svojím mečom alebo svojím lukom (si ich premohol). ¹³ Dal som vám zem, na ktorej ste sa nenamáhali, mestá, ktoré ste nestavali, a usadili ste sa v nich, vinice a olivové sady, ktoré ste nevysádzali, a jete z nich.

¹⁴ Teraz sa však bojte Pána a slúžte mu úprimne a verne, odstráňte bohov, ktorým slúžili vaši otcovia na druhej strane potoka a v Egypte, a slúžte Pánovi! ¹⁵ Ak sa vám však nepáči slúžiť Pánovi, tak si dnes vyvoľte, komu chcete slúžiť, či bohom, ktorým slúžili vaši otcovia na druhej strane potoka, alebo bohom Amorejčanov, v ktorých krajine bývate. Ja však a môj dom, my chceme slúžiť Pánovi.“

Jozue obnovuje zmluvu ľudu s Bohom 24,16-28

¹⁶ Ľud odpovedal: „Kiež je ďaleko od nás, aby sme opustili Pána a slúžili iným bohom! ¹⁷ Ved' on je Pán, náš Boh, ktorý nás - a tiež našich otcov - vyviedol z egyptskej krajiny, z otrokárne, ktorý pred našimi očami robil tie veľké divy a chránil nás celou cestou, po ktorej sme išli, a medzi všetkými národmi, uprostred ktorých sme prechádzali. ¹⁸ Pán vypudil pred nami všetky národy, aj Amorejčanov, ktorí obývali krajinu. Aj my chceme slúžiť Pánovi, lebo on je náš Boh!“

¹⁹ Jozue však namietal ľudu: „Vy nebudete môcť slúžiť Pánovi! Ved' on je svätý Boh, žiarlivý Boh: On neodpustí vaše priestupky a hriechy. ²⁰ Ak vy opustíte Pána a budete slúžiť cudzím bohom, tak aj on sa odvráti od vás a dopustí na vás zlo a zničí vás, hoci vám predtým preukazoval dobrodenia.“

²¹ Ľud však odvetil Jozuemu: „Nie, my chceme slúžiť Pánovi.“

²² Jozue nato povedal ľudu: „Sami ste svedkami proti sebe, že ste si vyvolili Pána, aby ste mu slúžili.“

Odpovedali mu: „Áno, sme.“

²³ A teraz odstráňte cudzích bohov; ktorých máte uprostred seba, a nakloňte si srdce k Pánovi, Izraelovmu Bohu!“

²⁴ Ľud odpovedal Jozuemu: „Pánovi, nášmu Bohu, chceme slúžiť. Jeho hlas chceme počúvať.“

²⁵ V ten deň uzavrel Jozue s ľudom zmluvu a dal mu zákon a právo v Sicheme. ²⁶ A Jozue zapísal tieto slová do knihy Božieho zákona.

Potom vzal veľký kameň a postavil ho tam pod terebintom, ktorý bol na mieste zasvätenom Pánovi. ²⁷ Pritom Jozue povedal všetkému ľudu: „Hľa, tento kameň bude svedčiť proti nám, lebo vypočul všetky slová Pánove, ktoré k nám hovoril. Preto bude svedkom proti vám, aby ste nezapierali svojho Boha.“

²⁸ Nato Jozue ľud prepustil, každého do jeho dedičného podielu.

Jozue umiera 24,29 -31

²⁹ Po týchto udalostiach Nunov syn Jozue, Pánov služobník, zomrel vo veku stodesiatich rokov. ³⁰ Pochovali ho na území jeho dedičného podielu v Tamnatsare na Efraimskej vrchovine, severne od vrchu Gás.

³¹ Izrael slúžil Pánovi po všetky Jozueho dni a po všetky dni starších, čo ešte dlho žili po Jozuem a poznali všetky Pánove skutky, ktoré on vykonal pre Izrael.

O Jozefových kostiach a Eleazarovej smrti 24,32-33

³² Jozefove kosti, ktoré Izraelovi synovia priniesli z Egypta, pochovali v Sicheme, na záhone, ktorý kúpil Jakub od synov Sichemovho otca Hemora za sto strieborných a ktorý dostali za dedičný podiel Jozefovi synovia.

³³ Aj Áronov syn Eleazar zomrel a pochovali ho v Gabae, (meste) jeho syna Finésa, ktoré mu bolo pridelené na Efraimskom pohorí.

KNIHA SUDCOV

Časť prvá

Politické a náboženské pomery Izraela po Jozueho smrti 1,1 - 3,6

I. Boje o zaistenie územia 1,1-36

Vít'azstvá Júdovcov 1,1-21

Sdc1

I. Porážka Adonibezeka. - ¹ Po Jozueho smrti sa Izraelovi synovia opýtali Pána: „Kto z nás má vytiahnuť prvý do boja proti Kanaánčanom?“ ² A Pán odpovedal: „Nech vytiahne Júda! Hľa, krajinu mu dávam do ruky!“ ³ A Júda požiadal svojho brata Simeona: „Vyber sa so mnou do môjho podielu a budeme bojovať proti Kanaánčanom. Potom pôjdem zasa ja s tebou do tvojho podielu.“ Simeon išiel teda s ním.

⁴ Tak Júdovci vytiahli a Pán dal Kanaánčanov a Ferezejcov do ich ruky. Porazili ich v Bezeke, na desaťtisíc mužov.

⁵ V Bezeke našli Adonibezeka a bojovali proti nemu, keď porazili Kanaánčanov a Ferezejcov. ⁶ Keď sa dal Adonibezek na útek, prenasledovali ho, kým ho nezajali, a uťali mu palce na rukách i nohách. ⁷ Tu povedal Adonibezek: „Sedemdesiat kráľov s odťatými palcami na rukách a nohách zbieralo (zvyšky pokrmov) pod mojím stolom. Ako som robil, tak mi Boh odplatil.“ A priviedli ho do Jeruzalema, kde aj zomrel. ⁸ Potom Júdovi synovia bojovali proti Jeruzalemu. Zaujali ho a vyhubili mečom a mesto podpálili.

Dobytie Hebrona a Dabira. - ⁹ Nato tiahli Júdovi synovia dolu, aby bojovali proti Kanaánčanom, ktorí bývali na vrchovine, v Negebe a v nížine.

¹⁰ Na výprave proti Kanaánčanom, čo bývali v Hebrone - Hebron sa predtým menoval Mesto Arbeovo -, Júdovci porazili Sesaja, Ahimana a Tolmaja. ¹¹ Odtiaľ tiahli proti obyvateľom Dabira. Dabir sa prv menoval Karjat-sefer.

¹² Tu povedal Kaleb: „Kto premôže Karjat-sefer a zaujme ho, tomu dám za ženu svoju dcéru Aksu.“ ¹³ A dobyl ho Otoniel, syn Kenéza, mladšieho Kalebovho brata. I dal mu za ženu svoju dcéru Aksu. ¹⁴ Keď mala odísť, podpichávala ho, aby žiadal nejaké pole od jej otca. I zoskočila z osla a Kaleb sa jej opýtal: „Čo ti je?“ ¹⁵ Odpovedala mu: „Daj mi veno! Dal si mi síce pole v Negebe, ale daj mi aj vodné pramene!“ A Kaleb jej dal horné pramene i dolné pramene.

¹⁶ Synovia Kenejcu, Mojžišovho svokra, vytiahli z Mesta paliem s Júdovými synmi hore do Júdskej púšte, ktorá sa tiahne južne od Aradu a osadili sa medzi tamojším ľuďom.

¹⁷ Potom tiahol Júda so svojím bratom Simeonom a porazili Kanaánčanov, ktorí bývali v Sefáte, vykonali na nich kľatbu a mesto dostalo meno Horma (čiže Kľatba).

¹⁸ A Júda dobyl Gazu s jej územím, Askalon s jeho územím a Akaron s jeho územím. ¹⁹ Pán bol s Júdom, takže vrchovinu zaujal. Ale obyvatel'ov nížiny nemohli vypudiť, lebo mali železné vozy.

²⁰ Hebron dali Kalebovi, ako rozkázal Mojžiš, a on odtiaľ vypudil troch Enakových synov.

Benjamínovci a Jebuzejci 1,21

²¹ Ale Jebuzejcov, ktorí obývali Jeruzalem, Benjamínovi synovia nevypudili. Tak Jebuzejci bývajú s Benjamínovými synmi v Jeruzaleme až dodnes.

Bojové výpravy Jozefovcov 1,22-29

²² Aj Jozefov dom tiahol hore do Betela a Pán bol s nimi. ²³ Keď z Jozefovho domu podnikali výzvedy do Betela - mesto sa predtým nazývalo Luza -, ²⁴ hliadky videli istého muža, ktorý vychádzal z mesta, a povedali mu: „Ukáž nám, kade možno vojsť do mesta! Potom ti dáme milosť!“ ²⁵ A keď im ukázal, kade sa dá vojsť do mesta, vybili mesto mečom, ale onoho muža a celú jeho rodinu prepustili. ²⁶ Ten muž sa odobral do krajiny Hetejcov, postavil si tam mesto a nazval ho Luza. Tak sa menuje až podnes.

²⁷ Ale ani Manasses si nepodmanil Betsan s jeho dedinami, Tanak s jeho dedinami, obyvatel'ov Dora s jeho dedinami, obyvatel'ov Jeblaáma s jeho dedinami a obyvatel'ov Mageda s jeho dedinami. Tak sa umožnilo Kanaánčanom zostať v tejto krajine. ²⁸ Keď potom Izrael zosilnel, donútil ich na roboty, ale celkom si ich nepodmanil.

²⁹ Ani Efraim nevypudil Kanaánčanov, ktorí bývali v Gazere. Tak zostali Kanaánčania medzi nimi v Gazere.

Boje menších kmeňov 1,30-36

Zabulon. - Zabulon nevypudil obyvatel'ov Ketrona a obyvatel'ov Nálola. Tak zostali Kanaánčania medzi nimi, ale museli na nich robiť.

Aser. - ³¹ Aser zasa nevyhnal obyvatel'ov Aka ani obyvatel'ov Sidona, ani Ahalaba, Achaziba, Helbu, Afeka a Rohoba. ³² Tak Aserovci bývali medzi Kanaánčanmi, ktorí zostali v krajine, lebo ich nevypudili.

Neftali. - ³³ Neftali nevypudil obyvatel'ov Bet-Šemeša a obyvatel'ov Bet-Anata. Tak bývali medzi Kanaánčanmi, ktorí zostali v krajine. Ale obyvatelia Bet-Šemeša a Bet-Anata museli na nich robiť.

Danovci. - ³⁴ Amorejčania vytlačali Danových synov na vrchovinu a nedovoľovali im zostúpiť na rovinu. ³⁵ A tak zostali Amorejčania bývať v Har-Harese; v Ajalone a Salebime. Keď však ruka Jozefovho domu zosilnela, museli na nich robiť.

³⁶ Územie Amorejčanov ide od Škorpiónovej vysočiny, od Sely ďalej hore.

II. Nevernosť Izraela 2,1 - 3,6

Anjel zvestuje trest 2,1-5

II. ¹ Pánov anjel prišiel z Galgaly hore do Bochima a povedal: „Vyviedol som vás z Egypta a priviedol som vás do krajiny, ktorú som pod prisahou sľúbil vašim otcom. Povedal som: „Nezruším svoju zmluvu s vami naveky! ² Ale ani vy nesmiete uzavierať nijakú zmluvu s obyvateľmi tejto krajiny. Ich oltáre zbúrate!“ Ale vy ste neposlúchli môj hlas. Prečo ste to urobili?! ³ Preto som sa tiež rozhodol: Nevyženiť ich pred vami. Ba čo viac, stanú sa vašimi odporcami a ich bohovia budú pre vás pascou.“ ⁴ Keď Pánov anjel hovoril tieto slová všetkým Izraelovým synom, ľud sa dal do hlasitého plaču. ⁵ Preto nazvali to miesto Bochim (čiže Plačúci). A priniesli tam obeť Pánovi.

Jozueho smrť 2,6 - 10

⁶ Keď Jozue prepustil ľud, odišli Izraelovi synovia každý do svojho dedičného podielu, aby zaujali krajinu. ⁷ Ľud slúžil Pánovi po všetky Jozueho dni a po všetky dni starších, ktorí ešte dlho žili po Jozuem a tiež videli veľké Pánove skutky, ktoré on vykonal pre Izrael.

⁸ A Nunov syn Jozue, Pánov služobník, zomrel vo veku stodesať rokov. ⁹ Pochovali ho na území jeho dedičného podielu v Tamnatsare na Efraimskej vrchovine, severne od vrchu Gás.

¹⁰ Ale celé toto pokolenie sa zhromaždilo k svojim otcom. Po nich povstalo iné pokolenie, ktoré už nepoznalo ani Pána, ani jeho skutky, ktoré vykonal kvôli Izraelovi.

Pohania, skúšobný kameň Izraela 2,11 - 3,6

Odpad Izraela. - ¹¹ Izraelovi synovia robili, čo je zlé v Pánových očiach a slúžili bálom. ¹² Opustili Pána, Boha svojich otcov, ktorý ich vyviedol z krajiny Egyptanov. Chodili za inými bohmi - za bohmi národov, ktoré boli okolo nich - a klaňali sa im a tak dráždili Pána. ¹³ Opustili totiž Pána a slúžili Bálovi a aštartám.

Trest a Božia zhovievavosť. - ¹⁴ Tu vzbĺkol Pánov hnev proti Izraelitom a vydal ich do ruky lupičov, ktorí ich drancovali. Predal ich do ruky okolitých nepriateľov, takže už nemohli odolať svojim nepriateľom. ¹⁵ Kedykoľvek vytiahli, Pánova ruka bola proti nim na ich nešťastie, ako povedal Pán a ako im Pán prisahal.

Keď sa im už veľmi zle vodilo, ¹⁶ vzbudzoval Pán sudcov, ktorí ich vyslobodzovali z ruky lúpežníkov. ¹⁷ Lenže svojich sudcov tiež neposlúchali. Ba čo viac, prznili sa s inými bohmi a klaňali sa im. Rýchle zišli z cesty, po ktorej chodili ich otcovia, ktorí poslúchali Pánove príkazy. Nepočínali si tak.

¹⁸ Keď im Pán vzbudzoval sudcov, vtedy Pán bol so sudcom a vyslobodzoval ich z ruky nepriateľov, pokiaľ sudca žil. Lebo Pána pohli ich vzdychy pod sužovateľmi a utláčateľmi. ¹⁹ Ale keď sudca zomrel, opäť sa vracali a stávali sa horšími než ich otcovia, lebo chodili za cudzími bohmi, slúžili im a klaňali sa im. Nezanechali svoje počínanie a tvrdošijné konanie.

Skúška Izraela. - ²⁰ Tu vzbĺkol Pánov hnev proti Izraelu a povedal: „Pretože tento národ porušil moju zmluvu, ku ktorej som zaviazal ich otcov, a neposlúchol môj hlas, ²¹ tak ani ja už nechcem vypudiť pred nimi ani jeden z tých národov, ktoré zanechal Jozue, keď umrel. ²² A to preto, aby som nimi vyskúšal Izraelitov, či sa budú pridŕžiavať Pánovej cesty a chodiť po nej, ako to robili ich otcovia, alebo nie.“

²³ Preto teda Pán ponechal tie národy, nevypudil ich hneď a nedal ich do ruky Jozueho.

III. ¹ Toto sú národy, ktoré Pán ponechal, aby nimi skúšal Izrael - všetkých, ktorí nepoznali boje o Kanaán -, ² aby sa pokolenia Izraelových synov učili bojovať; išlo však len o tých, ktorí sa to predtým nenaučili.

³ Je to päť filištínskych vodcov a všetci Kanaánčania, Sidončania a Hevejci, ktorí bývali na Libanonskom pohorí, od vrchu Bál-Hermon až tam, kde sa ide do Ematu.

⁴ Boli teda nato, aby nimi skúšal Izrael, aby zistil, či budú poslúchať Pánove príkazy, ktorými zaviazal ich otcov prostredníctvom Mojžiša.

⁵ Izraelovi synovia bývali teda uprostred Kanaánčanov, Hetejcov, Amorejčanov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebujejcov, ⁶ brali si ich dcéry za manželky a svoje dcéry dávali ich synom. A slúžili ich bohom.

Časť druhá

Boje sudcov so susednými národmi 3,7 - 16,31

I. Sudca Otoniel 3,7- 11

⁷ Izraelovi synovia robili, čo je zlé v Pánových očiach. Zabúdali na Pána, svojho Boha, a slúžili bálom a ašerám.

⁸ I vzbĺkol Pánov hnev proti Izraelitom a predal ich do rúk Chusana Rasataim, kráľa z Aram Naharajim. A Izraelovi synovia slúžili Chusanovi Rasataim osem rokov.

⁹ Tu volali Izraelovi synovia k Pánovi a Pán vzbudil Izraelovým synom osloboditeľa, ktorý ich vyslobodil, totiž Otoniela, syna Kenéza, mladšieho Kalebovho brata. ¹⁰ Zostúpil na neho Pánov duch a súdil Izrael. Vytiahol do boja a Pán dal do jeho ruky Chusana Rasataim, kráľa z Aram Naharajim, a jeho ruka zosilnela proti Chusanovi Rasataim.

¹¹ A krajina mala štyridsať rokov pokoj.

Potom Kenézov syn Otoniel zomrel.

II. Sudca Aod 3,12-30

Eglon utláča Izraelitov. - ¹² Ale synovia Izraela opäť robili, čo sa nepáči Pánovi. Tu Pán dodal odvahy moabskému kráľovi Eglonovi proti Izraelitom, pretože robili, čo sa Pánovi nepáči. ¹³ Pribral si Amončanov a Amalekitov, potom vytiahol, porazil Izrael a zaujal Mesto paliem.

¹⁴ Izraelovi synovia slúžili moabskému kráľovi Eglonovi osemnásť rokov.

Aod zabije Eglona. - ¹⁵ Tu volali Izraelovi synovia k Pánovi a Pán im vzbudil osloboditeľa, Gerovho syna Aoda, Benjamínovca, ľavorukého muža.

Po ňom poslali Izraelovi synovia dary moabskému kráľovi Eglonovi. ¹⁶ Aod si však zhotovil dvojsečný meč, na pиаď dlhý, a pripásal si ho na pravý bok pod šaty.

¹⁷ Zaniesol teda moabskému kráľovi Eglonovi dary. - Eglon bol veľmi tučný muž. - ¹⁸ A keď už vybavil odovzdanie darov, prepustil ľudí, čo dary niesli ¹⁹ - sám sa práve vrátil od modiel pri Galgale -, a povedal: „Kráľ, mám ti povedať jednu dôvernú vec!“ On povedal: „Ticho!“ Nato sa všetci, ktorí boli pri ňom, vzdialili. ²⁰ Potom vyšiel Aod hore k nemu. Sedel totiž v hornej chladivej izbe, ktorá bola iba pre neho samého. A Aod povedal: „Mám pre teba Božie slovo!“ Tu on vstal zo svojho sedadla. ²¹ Vtom Aod vystrel ľavú ruku, uchopil meč z pravého boku a vrazil mu ho do brucha ²² tak, že za mečom vnikla aj rukoväť a sadlo sa za mečom zavrelo, lebo nevytiahol meč z jeho brucha. Pritom vyšiel z neho výkal.

²³ Potom vyšiel do letnej siene, zavrel za ním dvere hornej izby a zatiahol závoru.

²⁴ Len čo sa vzdialil, došli jeho služobníci. Keď sa pozreli a videli, že dvere hornej izby sú zamknuté, povedali si: „Isto si odbavuje potrebu v chladivej izbe.“ ²⁵ A vyčkávali až do omrzenia. Ale keď nik neotváral dvere hornej izby, vzali kľúč a otvorili a hľa, ich pán ležal mŕtvy na zemi.

Aodovo víťazstvo. - ²⁶ Kým oni váhavo otáľali, Aod unikol. Prešiel (miesto) modiel a dostal sa do Seirata. ²⁷ Len čo sa vrátil domov, zatrúbil na Efraimskom pohorí, Izraelovi synovia

zostúpili s ním z pohoria a on na ich čele. Keď im zavelil: „Podťte za mnou lebo Pán vydal vašich nepriateľov, Moabčanov, do vašej ruky“ - tiahli dolu za ním. Moabčanom zabrali jordánske brody a nedovolili nikomu prejsť.²⁹ Vtedy pobili z Moabčanov na desaťtisíc mužov, všetko silných a udatných mužov; neutiekol nik.

³⁰ Tak boli v ten deň Moabčania pokorení pod Izraelovu ruku.

A krajina mala pokoj osemdesiat rokov.

III. Sudca Samgar 3,31

³¹ Po ňom bol Anatov syn Samgar. On pobil voliarskou palicou šesťsto fílištínskych mužov. Aj on oslobodil Izrael.

IV. Sudkyňa Debora a sudca Barak 4,1 - 5,31

Sdc4

IV. Jabin utláča Izrael. - ¹ Po Aodovej smrti synovia Izraela opäť robili, čo je zlé v Pánových očiach. ² Preto ich Pán vydal do ruky kanaánskeho kráľa Jabina, ktorý kraľoval v Asore. Jeho vojvodca bol Sisara, ktorý sídlil v pohanskom Harosete. ³ Tu volali Izraelovi synovia k Pánovi. Mal totiž deväťsto železných vozov a dvadsať rokov náramne utláčal Izraelových synov.

Debora a Barak na čele izraelského vojska. - ⁴ V tom čase súdila Izrael Lapidotova manželka, prorokyňa Debora. ⁵ Debora sedávala pod palmou medzi Ramou a Betelom na Efraimskom pohorí a Izraelovi synovia prichádzali k nej ta hore na súd.

⁶ Tu dala zavolať Abinoemovho syna Baraka z Neftaliho Kadesa a povedala mu: „Pán, Izraelov Boh, ti rozkazuje: Chod', tiahni na vrch Tábor a vezmi so sebou desaťtisíc mužov z Neftaliho synov a zo Zabulonových synov! ⁷ Jabinovho vojvodu Sisaru ti s jeho vozmi a zástupmi privediem k potoku Kišon a dám ti ho do ruky.“ ⁸ Barak jej odpovedal: „Ak pôjdeš ty so mnou, pôjdem aj ja, ale ak ty nepôjdeš, nepôjdem ani ja.“ ⁹ Povedala: „Pravdaže pôjdem s tebou, ale sláva z výpravy, na ktorú sa vyberáš, nebude patriť tebe, lebo Pán vydá Sisaru do ruky ženy.“ Potom Debora vstala a išla s Barakom (do Kadesa).

¹⁰ Barak zvolal Zabulona a Neftaliho (do Kadesa) a vytiahlo za ním desaťtisíc mužov. Išla s ním aj Debora.

¹¹ Kenejec Heber sa kedysi oddelil od ostatných Kenejcov, synov Mojžišovho svokra Hobaba, a postavil si stan až k dubine Senim pri Kadese.

Sisarova porážka. - ¹² Tu oznámili Sisarovi, že Abinoemov syn Barak vytiahol na vrch Tábor. ¹³ Nato Sisara zvolal všetky svoje bojové vozy, deväťsto železných vozov, a všetko mužstvo, ktorému velil, z pohanského Haroseta k potoku Kišonu.

¹⁴ Tu povedala Debora Barakovi: „Hor' sa! Lebo toto je deň, keď Pán vydá Sisaru do tvojej ruky. Či nepôjde sám Pán pred tebou?“ Barak teda zostúpil z vrchu Tábor a desaťtisíc mužov za ním. ¹⁵ A Pán uviedol do zmätku Sisaru, všetky jeho bojové vozy a všetko jeho vojsko (mečom) pred Barakom. Sisara zoskočil z voza a utekal peši. ¹⁶ Ale Barak prenasledoval vozy a vojsko až do pohanského Haroseta, a tak celé Sisarovo vojsko padlo ostrým meča. Neostal ani jediný.

Jahel usmrť Sisaru. - ¹⁷ Sisara utekal peši ku stanu manželky Kenejca Hebera Jahel. - Bol totiž mier medzi asorským kráľom Jabinom a medzi domom Kenejcu Hebera. ¹⁸ Jahel vyšla Sisarovi v ústrety a prihovorela sa mu: „Vojdi, môj pane, vojdí ku mne! Neboj sa!“ Vošiel teda k nej do stanu a zakryla ho prikrývkou. ¹⁹ Požiadal ju: „Daj sa mi napiť trochu vody, lebo som smädný.“ I otvorila mech s mliekom a dala sa mu napiť. A zase ho prikryla. - ²⁰ Potom jej

povedal: „Postav sa ku vchodu do stanu! Keď niekto príde a opýta sa ťa: „Je tu voľakto?“ - odpovieš: „Nie je!“

²¹ Tu Heberova manželka Jahel vzala stanový kolík, do ruky vzala kladivo, potichu vošla k nemu a vrazila mu kolík do slúch tak, že prenikol až do zeme. - Od únavy totiž zaspal. - A tak zomrel.

²² Ako Barak prenasledoval Sisaru, vyšla mu v ústrety Jahel a povedala mu: „Pod', ukážem ti muža, ktorého hľadáš!“ Vošiel teda k nej a hľa, Sisara ležal mŕtvy a kolík mal v sluchách.

²³ Tak Boh v ten deň uponížil kanaánskeho kráľa Jabina pred Izraelovými synmi. ²⁴ A ruka Izraelových synov čoraz tvrdšie doliehala na kanaánskeho kráľa Jabina, až kanaánskeho kráľa Jabina zničili.

Sdc5

V⁵. *Deborina pieseň.* - ¹ V ten deň Debora a Abinoemov syn Barak spievali:

² „Za to, že išli v čele Izraela vodcovia,
za to, že ľud prejavoval ochotu:
chváľte Pána!

³ Počúvajte, králi,
napnite sluch, vodcovia!
Ja by som rada Pánovi, ja by som spievať rada,
rada by som hrat' Pánovi, Izraelovmu Bohu.

⁴ Pane, keď si vyšiel zo Seira,
keď si kráčal z polí edomských,
zem sa otriasala,
nebo lialo,
mraky cedili vodu.

⁵ Vrchy sa knísali pred Pánom,
Sinaj pred Pánom, Izraelovým Bohom.

⁶ Za čias Anatovho syna Samgara,
za čias Jahel
boli opustené cesty;
tí, čo chodievali chodníčkami,
uhýbali na kľukaté cesty.

⁷ Zmizol vodca v Izraeli,
zmizol,
dokiaľ som nepovstala ja, Debora,
nepovstala s'ťa matka v Izraeli.

⁸ Vyhl'adával nových bohov,
zápäť v bránach vojna.
Nebolo zrieť ani štítu, ani kopije
medzi štyridsiatimi tisícmi Izraela.

⁹ Vodcom Izraela patrí moja chvála
i tým, čo sa ukázali ochotnými v ľude:

chváľte Pána!

¹⁰ Vy, čo jazdievate na beloňoch-osloch,
vy, čo hoviete si na kobercoch,
aj vy, ktorí putujete po cestách,
vyspevujte!

¹¹ Na krik strelcov pri vodných nádržiach
pochvalne sa vyslovujte o Pánovom víťazstve,
o víťazných činoch jeho vodcov v Izraeli!
Vtedy zostúpi Pánov ľud k bránam...

¹² Hor' sa, hor' sa, Debora,
hor' sa, hor' sa, zanôť pieseň!
Vstaňže, Barak,
zajmi zajatcov, syn Abinoemov!

¹³ Zostúp, zvyšok vodcov,
ty, Pánov ľud, na hrdinov taký bohatý,
zostúp ku mne!

¹⁴ Z Efraima najvyberanejší v údolí,
v tvojom tyle, Benjamín, sú za tvojimi húfmi.
Z Machira sa poschodili kniežatá,
zo Zabulona zas držiteľia žezla.

¹⁵ Isacharské kniežatá sú s Deborou,
Neftali je ako Barak:
rútil sa do údolia za nimi.
V krajoch Rubenových
o vojne sú dlhé porady.

¹⁶ Čože sedíš medzi košiarimi,
aby si sa započúval do bľakotu stád?
V krajoch Rubenových
o vojne sú dlhé porady.

¹⁷ Galaád si za Jordánom hovie.
A Dan - čo tak ďaleko sa baví pri lodiach?
Aser sedí na morskom pobreží,
pokojne si býva na zátokách svojich.

¹⁸ Zabulon, ľud, vydáva sa na smrť,
Neftali takisto na výšinách poľa.

¹⁹ Prichádzajú králi do boja.
Ruvú sa kanaánski králi
v Tanaku, tam pri megidských vodách,
kúsok striebra nenesú s' a korisť.

²⁰ Bojujú boj hviezdy z neba,
bojujú z dráh svojich proti Sisarovi.

²¹ Potok Kišon ich odnáša,
potok Kišon, potok od vekov.
Dupni, duša moja, od radosti mocne!

²² Dupotajú konské kopytá,
keď ich hrdinovia trielia cvalom.
²³ preklínajte Meroz - rečie anjel Pánov,
preklínajte jeho obyvateľov!
Neprišli, ver', pomôcť Pánovi,
pomôcť Pánovi jak hrdinovia.

²⁴ Nech je nado všetky ženy požehnaná Jahel,
žena to Kenejca Hebera!
Nech je požehnaná nado všetky ženy v stane!
²⁵ Vodu žiada. Podáva mu mlieko.
V čaši pre vznešených smotanu mu dáva.
²⁶ Ruka sa jej načahuje po kolíku,
po kováčskom kladive jej pravica.

Rozháňa sa na Sisaru. Preráža mu hlavu.
Roztrieskava, prebíja mu sluchy.
²⁷ K nohám sa jej kláti, padá, dokonáva...
k nohám sa jej kláti, padá;
tam, kde klesol, leží zabitý.

²⁸ Oknom vyzerá a volá
matka Sisarova cez mreže:
„Prečo len tak dlho
neprichádza jeho voz?
Prečo sa tak oneskoruje
dupot jeho záprahu?“

²⁹ Najmúdrejšia medzi jeho kňaznami jej odpovedá,
sama si tiež vetí stále tieto slová:
³⁰ „Isto nahabali, rozdeľujú korisť,
po dievčati, po dvoch dievkach pre každého muža!
Korist': pestré rúcha Sisarovi!
Korist': pestré šaty, vyšívané šatku -
odedzu, dve vyšívané šatky na môj krk -
Korist' ...“

³¹ Tak zhynú všetci tvoji nepriatelia, Pane!
No tí, čo milujú jeho,
sú s'á východ slnka v jeho sile!“

Potom mala krajina štyridsať rokov pokoj.

V. Sudca Gedeon a jeho syn Abimelech 6,1 - 9 ,57

Sdc6

VI. Madiánčania utláčajú Izrael. - ¹ Keď Izraelovi synovia opäť robili, čo je zlé v Pánových očiach, vydal ich Pán do ruky Madiánčanov na sedem rokov. ² Madiánska ruka však ťažko doliehala na Izrael. Izraelovi synovia si upravovali pred Madiánčanmi skrýše na horách,

jaskyne a obranné úkryty. ³ Stávalo sa, že keď Izraeliti zasiali, došli Madiánčania, Amalekiti a synovia východu a vystupovali proti nim. ⁴ Utáborili sa u nich a nivočili poľnú úrodu až po Gazu. A Izraelitom nenechali nič na živobytie, ani ovce, hovädzí dobytok a osly. ⁵ Prichádzali totiž so svojimi stádami a stanmi. Dohrnuli sa ako húf kobyliiek. Koľko ich bývalo, aj ich tiav, to sa nedalo ani len spočítať. Nastáhovali sa do krajiny, aby ju spustošili.

⁶ Keď už bol Izrael od Madiánčanov veľmi zbiedený, volali Izraelovi synovia k Pánovi.

Prorok oznamuje trest. - ⁷ Keď tak Izraelovi synovia volali pre Madiánčanov k Pánovi, ⁸ Pán poslal Izraelovým synom muža, proroka, ktorý im povedal: „Toto hovorí Pán Izraelov Boh: Ja som vás vyviedol z Egypta, vytiahol som vás z otrokárne, ⁹ vyslobodil som vás z ruky Egyptanov a z ruky všetkých vašich utláčateľov, vypudil som ich pred vami a dal som vám ich krajinu. ¹⁰ Prízvukoval som vám: „Ja som Pán, váš Boh! Neuctievajte bohov Amorejčanov, v ktorých krajine bývate!“ Ale vy ste neposlúchli môj hlas.“

Povolanie Gedeona. - ¹¹ Tu prišiel Pánov anjel a sadol si od dub pri Efre, ktorý patril Abiezeroveovi Joasovi, keď práve jeho syn Gedeon mlátil pšenicu na lise, aby ju zachránil pred Madiánčanmi. ¹² Pánov anjel sa mu zjavil a prihovoral sa mu: „Pán s tebou, udatný hrdina!“ ¹³ Gedeon mu odpovedal: „Prepáč, môj pane! Keď je Pán s nami, prečo nás toto všetko postihlo? A kde sú všetky jeho divy, o ktorých nám rozprávali naši otcovia, keď hovorili: „Pán nás vyviedol z Egypta“? Teraz nás Pán opustil a vydal do ruky Madiánčanov.“ ¹⁴ Pán sa k nemu obrátil a povedal: „Choď s touto svojou silou a vyslobod' Izrael z ruky Madiánčanov! Posielam ťa!“ ¹⁵ On mu odvetil: „Prepáč, môj pane! Čím mám vyslobodiť Izrael? Ved' moja rodina je najbiednejšia v Manassesovi a ja som najmenší v dome môjho otca!“ ¹⁶ Pán mu povedal: „Keď som ja s tebou, tak Madiánčanov porazíš ako jediného muža!“ ¹⁷ Nato mu povedal: „Ak som našiel milosť v твоjich očiach, tak mi daj znamenie, že si to ty, ktorý hovorí so mnou!“ ¹⁸ Ale neodchádzaj odtiaľto, dokiaľ sa k tebe nevrátim a neprinesiem ti dar a nepredložím ti ho!“ On odpovedal: „Ja dočkám, kým sa nevrátiš.“

¹⁹ Tu Gedeon odišiel a pripravil kozliatko a nekvasené chleby z efy múky. Mäso vložil do koša a odvar nalial do hrnca. Zniesol to k nemu pod dub a ponúkol ho tým. ²⁰ Boží anjel mu povedal: „Vezmi mäso i nekvasené chleby, polož to na tú skalú a vylej na to odvar!“ Aj tak urobil. ²¹ Tu vystrel Pánov anjel koniec palice, ktorú mal v ruke, a dotkol sa mäsa a nekvasených chlebov. I vyšľahol oheň zo skaly a strávil mäso aj nekvasené chleby. A Pánov anjel mu zmizol pred oči.

²² Teraz Gedeon videl, že to bol Pánov anjel: „Beda mi, Pane, môj Bože - zvolal Gedeon, - „videl som Pánovho anjela z tváre do tváre!“ ²³ Ale Pán mu povedal: „Pokoj s tebou! Neboj sa! Nezomrieš!“

²⁴ Gedeon tam postavil oltár Pánovi a nazval ho Pán je pokoj! Až do dnešného dňa je ešte v abiezerovskej Efre.

Gedeonov boj proti Bálovi. - ²⁵ V onej noci mu Pán povedal: „Vezmi býka svojho otca, totiž druhého, sedemročného býka, zbúraj Bálov oltár, ktorý patrí tvojemu otcovi, a zotni Ašeru, ktorá je vedľa neho!“ ²⁶ A postav oltár Pánovi, svojmu Bohu, na vrchole pevnosti, tu na bašte, potom vezmi toho druhého býka a obetuj ho ako celopal na dreve Ašery, ktorú zotneš!“

²⁷ Vzal teda Gedeon desať mužov zo svojich sluhov a urobil, ako mu prikázal Pán. Ale pretože sa obával domu svojho otca a ľudí onoho mesta, nechcel to vykonať vo dne, lež urobil to v noci.

²⁸ Keď mužovia mesta ráno vstali, Bálov oltár bol zbúraný, Ašera vedľa neho zoťatá a druhý býk bol obetovaný ako celopal na postavenom oltári. ²⁹ Tu si jeden druhému vraveli: „Kto to urobil?“ A po vyšetrovaní a pátraní nakoniec prehlásili: „Gedeon, Joasov syn, to urobil.“ ³⁰ Tu mužovia mesta povedali Joasovi: „Vyved' svojho syna! Musí zomrieť, lebo zbúral Bálov oltár a zoťal Ašeru vedľa neho!“ ³¹ Ale Joas odpovedal všetkým, ktorí stáli pri ňom:

„Azda chcete za Bála bojovať?“

Alebo chcete na jeho záchranu niečo podnikat?
Kto za neho bojuje, do rána zomrie.
Ak je Boh, nech si sám proti nemu bojuje!
Ved' jeho oltár zbúral.“

³² A v ten deň mu dali meno Jerobál, to je „Bál nech si proti nemu bojuje!“, pretože zbúral jeho oltár.

Gedeon zvoláva vojsko. - ³³ Keď sa všetci Madiánčania, Amalekiti a synovia východu zhromaždili, prešli (Jordán) a utáborili sa na Jezreelskej rovine, ³⁴ na Gedeona zostúpil Pánov duch. Zatrúbil a zvolal Abiezerovcov, aby šli za ním. ³⁵ Potom rozposlal poslov do celého Manassesa a vyzval ich, aby ho nasledovali. Vyslal poslov aj do Asera, Zabulona a Neftaliho a aj oni im vyšli v ústrety.

Gedeonovo rúno. - ³⁶ Potom Gedeon povedal Bohu: „Ak chceš vyslobodiť Izrael mojou rukou, ako si povedal, ³⁷ hľa, položím vlnené rúno na humno. Ak bude rosa iba na rúne a na celej zemi sucho, vtedy zviem, že mojou rukou vyslobodíš Izrael, ako si povedal.“ ³⁸ A stalo sa tak. Keď na druhý deň včasráno vstal a stlačil rúno, vyžmýkal z rúna rosu - plnú misu vody.

³⁹ Nato povedal Gedeon Bohu: „Nech nevzplanie tvoj hnev proti mne, keď len ešte raz poviem to isté: Len raz by som chcel ešte skúsiť s tým rúnom. Nech je zas sucho iba na rúne a na celej zemi nech je rosa!“ ⁴⁰ A Boh urobil tak v tej noci. Sucho bolo iba na rúne a na celej zemi bola rosa.

VII. Odvody bojovníkov. - ¹ Jerobál, čiže Gedeon, včasráno vstal so všetkým ľuďom, ktorý bol s ním, a utáborili sa pri prameni Harad. Madiánsky tábor bol severne odtiaľ, pri úpätí pahorku More, na rovine.

² Tu vravel Pán Gedeonovi: „Ľudu, ktorý je s tebou, je príliš mnoho, keď mám dať Madiánčanov do jeho ruky! Ved' by sa potom Izrael vychvaľoval proti mne: „Vlastnou rukou som si pomohol!“ ³ Vyhlás teda pred ľuďom, aby to počul: Kto je bojazlivý a nespokojný, nech sa vráti!“ Tak odišlo z pohoria Galaád a vrátilo sa z ľudu dvadsaťdvatisíc mužov, kým desaťtisíc zostalo.

⁴ Pán však povedal Gedeonovi: „Ešte je ľudu priveľa. Zaved' ich k vode! Tam ti ich preosejem. O kom ti poviem: „Tento pôjde s tebou,“ ten nech s tebou ide! Ale každý, o kom ti poviem: „Tento s tebou nepôjde,“ ten nepôjde s tebou!“ ⁵ Nato priviedol ľud k vode a Pán povedal Gedeonovi: „Každého, kto líže vodu jazykom, ako pes líže, postav osve, a takisto každého, kto si k pitiu priklakne.“ ⁶ A tých, čo lízali z ruky ústami, bolo tristo mužov. Ostatný ľud si klakol na kolená, aby sa napil vody. ⁷ Tu povedal Pán Gedeonovi: „S tristo mužmi, ktorí lízali, vás chcem vyslobodiť a Madiánčanov dať do tvojej ruky. Všetok ostatný ľud nech sa vráti, každý do svojho domova!“ ⁸ Najprv si vzali od ľudu potravu a trúby do rúk. Potom prepustil všetkých Izraelitov, každého do jeho domova. Ponechal si iba tých tristo mužov. Madiánsky tábor bol pod ním na rovine.

Gedeon tajne načúva Madiánčanov. - ⁹ V onej noci mu povedal Pán: „Vstaň! Zostúp do tábora, lebo som ti ho dal do ruky.“ ¹⁰ Ale ak sa bojíš zostúpiť sám, nech ide s tebou ta dole do tábora aj tvoj sluha Fara. ¹¹ Počúvaj, čo budú hovoriť! Potom ti zosilnia ruky. Zostúp teda do tábora!“

I zostúpil so svojím sluhom Farom do tábora až bezprostredne k ozbrojenej táborovej strážii.

¹² Madiánčanov, Amalekitov a synov východu, ktorí táborili na rovine, bolo toľko ako kobyliiek. Aj ich tiav bolo bez počtu, ako množstvo piesku na morskom brehu.

¹³ Keď ta Gedeon prišiel, práve rozprával jeden muž svojmu priateľovi sen. Vravel: „Mal som ti sen. Počúvaj! Peceň jačmenného chleba sa kotúľal do madiánskeho tábora. Prikotúľal sa k stanu a narazil doň. Ten padol, prevrátil sa naruby a tak zostal stan ležať.“ ¹⁴ Ten druhý mu na to povedal: „To nie je nič iné ako meč Izraelitu Gedeona, Joasovho syna! Boh dal do jeho ruky Madiánčanov a celý tábor.“

Gedeonovo víťazstvo. - ¹⁵ Keď Gedeon vypočul sen a jeho výklad, poklonil sa. Potom sa vrátil do izraelského tábora a zvolal: „Vstaňte, lebo Pán dal do vašej ruky madiánsky tábor!“

¹⁶ Rozdelil tristo mužov na tri zástupy a všetkým dal do rúk trúby a prázdne džbány a do džbánov fakle. ¹⁷ A povedal im: „Hľadte na mňa a robte takisto! Ja sa priblížim až celkom k táboru a ako ja urobím, tak robte aj vy!“ ¹⁸ Keď zatrúbim - ja a všetci, ktorí budú so mnou -, trúbte aj vy okolo celého tábora a volajte: Za Pána a za Gedeona!“

¹⁹ Gedeon so sto mužmi, ktorí boli s ním, priblížil sa celkom až k táboru, keď začínala prostredná stráž, len čo postavili stráže. Tu zatrúbili a roztrieskali džbány v rukách. ²⁰ Hneď sa ozývali trúby v troch zástupoch a rozbíjali sa džbány. V ľavej ruke držali fakle a v pravej ruke trúby na trúbenie. Pritom kričali: „Meč za Pána a za Gedeona!“ ²¹ Zostali stáť okolo tábora, každý tam, kde bol. Ale tábor sa celý rozvíril: kričali a utekali. ²² Kým oni trúbili na tristo trúbach, Pán obrátil meč jedného proti druhému v celom tábore. A tak tábor utekal až do Betsety a Serery, až na pomedzi Abel-Mehuly pri Tebate. ²³ Tu zvolali izraelské mužstvo z Neftaliho, a Asera a z celého Manassesa a prenasledovali Madiánčanov.

²⁴ Gedeon rozoslal poslov aj po celej Efraimskej vrchovine s odkazom. Zaskočte Madiánčanov a obsadte vody až k Betbere i Jordán!“ Všetci Efraimci poslúchli výzvu a obsadili vody až k Betbere aj Jordán. ²⁵ Zajali tiež dvoje madiánskych kniežat, Oreba a Zeba. Oreba zabili na Havranej skale a Zeba zabili na Vlčom lise. Potom prenasledovali Madiánčanov za Jordán a niesli Orebovu a Zebovu hlavu Gedeonovi.

Sdc8

VIII. Žiarlivosť Efraimcov. - ¹ Efraimci mu povedali: „Čo si nám to urobil, že si nás nezavolať, keď si šiel do boja proti Madiánčanom?“ A ostro sa s ním vadili. ² On im povedal: „Vari som ja už dokázal niečo také ako vy? Či nie je Efraimovo paberkovanie lepšie ako Abiezerovo vinobranie?!“ ³ Predsa do vašej ruky dal Boh madiánske kniežatá Oreba a Zeba! Mohol som ja urobiť niečo také ako vy?“ Po týchto slovách ich popustil hnev proti nemu.

Prenasledovanie nepriateľa v Zajordánsku. - ⁴ Keď Gedeon dorazil k Jordánu, prekročil ho spolu s tristo mužmi, ktorí boli s ním. Keďže boli od prenasledovania unavení, ⁵ požiadal sokotských ľudí: „Dajteže chleba ľuďom, ktorí idú za mnou! Lebo sú vyčerpaní a ja prenasledujem madiánskych kráľov Zebea a Salmanu.“ ⁶ Ale sokotskí náčelníci odpovedali: „Azda sú už ruky Zebea a Salmanu v tvojej ruke, aby sme dávali chlieb tvojmu vojsku?“ ⁷ Gedeon odpovedal: „Za toto, až dá Pán Zebea a Salmanu do mojej ruky, rozmlátim vaše telá tŕním púšte a bodľáčim.“

⁸ Odtiaľ tiahol vyššie do Fanuela a takisto ich prosil, ale fanuelskí mužovia mu dali takú odpoveď ako sokotskí ľudia. ⁹ Preto pohrozil aj fanuelským mužom: „Až sa vrátim v pokoji, zbúram túto vežu.“

¹⁰ Zebee a Salmana boli so svojím vojskom, asi pätnásťtisíc mužov, v Karkore. To bolo všetko, čo zostalo z celého vojska synov východu. Ale padlých bolo asi stodvadsaťtisíc mužov, ktorí boli vyzbrojení mečom. ¹¹ Tak tiahol Gedeon po ceste kočovníkov východne od Nobe a Jegbay a prepadol tábor, ktorý sa už cítil v bezpečí. ¹² Zebee a Salmana síce utiekli, ale prenasledoval ich, kým nezajal obidvoch madiánskych kráľov Zebea a Salmanu. A celý tábor uviedol do zmätku.

¹³ Nato sa Joasov syn Gedeon vrátil z boja od priesmyku Cheres. ¹⁴ Tu chytil akéhosi mladíka zo sokotských mužov a povypytoval sa ho. On mu napísal mená náčelníkov Sokota a jeho starších: sedemdesiatsedem mužov. ¹⁵ A keď došiel k sokotským mužom, povedal: „Hľa, tu sú Zebee a Salmana, pre ktorých ste ma potupili, keď ste hovorili: „Azda sú už ruky Zebea a Salmanu v tvojej ruke, aby sme dávali chlieb tvojim vyčerpaným mužom?“ ¹⁶ I vzal starších mesta, aj trnie a bodľacie púšte a zmlátil ním sokotských mužov.

¹⁷ Zbúral aj vežu Fanuela a pozabíjal mužov mesta.

¹⁸ Potom povedal Zebeovi a Salmanovi: „Ako vyzerali mužovia, ktorých ste zabili na Táboře?“ Odpovedali: „Celkom tak ako ty, každý mal výzor kráľovského syna.“ ¹⁹ On povedal: „To boli moji bratia, synovia mojej matky. Na život Pána, nezabil by som vás, keby ste ich boli nechali nažive.“ ²⁰ Potom povedal Jetrovi, svojmu prvorodenému: „Vstaň, zabi ich!“ Ale chlapec nevytasil meč, lebo sa bál; bol totiž ešte chlapcom. ²¹ Tu prosili Zebee a Salmana: „Vstaň ty a vrhni sa na nás! Veď aký muž, taká aj jeho sila!“ Gedeon teda vstal a zabil Zebea a Salmanu. Mesiačky však, ktoré boli na krkoch ich tiav si vzal.

Gedeon odmieta kráľovskú hodnosť. - ²² Nato vraveli Izraelovi synovia Gedeonovi: „Bud' naším kráľom, ty aj tvoj syn, aj syn tvojho syna! Lebo si nás vyslobodil z ruky Madiánčanov.“ ²³ Gedeon im však odpovedal: „Ja nemôžem byť vaším kráľom, ani môj syn nemôže byť vaším kráľom. Pán je vaším kráľom!“

²⁴ Potom im Gedeon povedal: „Mám k vám jednu prosbu. Nech mi dá každý prsteň, ktorý si ukoristil.“ Oni mali totiž zlaté prstene, lebo boli Izraeliti. ²⁵ Odpovedali: „Veľmi radi ti ich dáme.“ I rozprestrelí plášť a každý naň hodil svoj ukoristený prsteň. ²⁶ A váha zlatých prsteňov, ktoré si vyžiadal, bola tisícsedemsto šeklov zlata, okrem mesiačkov, náušnic, purpurových rúch, ktoré nosievali madiánski králi, a okrem retiazok z krkov ich tiav. ²⁷ Gedeon zhotovil z toho efód a uložil ho vo svojom meste v Efre.

Používali ho však na smilstvo všetci Izraeliti, a tak sa stal osídлом Gedeonovi i jeho domu.

²⁸ Madiánčania boli tak uponížení pred Izraelovými synmi, že už viac nepozdvihli svoje hlavy. A krajina mala pokoj štyridsať rokov, pokiaľ žil Gedeon.

²⁹ Joasov syn Jerobál potom odišiel a býval vo svojom dome. ³⁰ Gedeon mal sedemdesiat synov, ktorí vzišli z jeho bedier. Mal totiž mnoho žien. ³¹ Jeho vedľajšia žena v Sicheme mu tiež porodila syna, ktorému dal meno Abimelech.

³² A Joasov syn Gedeon zomrel vo vysokom veku a pochovali ho v hrobe jeho otca Joasa v abiezеровskej Efre.

³³ Keď však Gedeon zomrel, Izraelovi synovia sa zvrhli a smilnili s bálmi a urobili si bohom Bál-berita. ³⁴ Izraelovi synovia nepamätali na Pána, svojho Boha, ktorý ich vyslobodil z ruky všetkých ich okolitých nepriateľov. ³⁵ Ani domu Jerobála-Gedeona nepreukazovali vďačnosť napriek všetkým dobrodeniam, ktoré on preukázal Izraelu.

IX. Bratovrah Abimelech kráľom. - ¹ Jerobálov syn Abimelech sa vybral do Sichemu k bratom svojej matky a vravel im aj celému príbuzenstvu rodiny svojej matky: ² „Hovorte verejne všetkým sichemským občanom: Čo je vám lepšie, aby panovalo nad vami sedemdesiat mužov, všetci Jerobálovi synovia, alebo aby panoval nad vami len jeden muž? Pamätajte tiež, že ja som vaša kosť a vaše mäso!“ ³ A bratia jeho matky verejne hovorili o ňom všetky tieto slová všetkým sichemským občanom a ich srdce sa naklonilo k Abimelechovi. Potom si povrávali: „On je náš brat.“ ⁴ dali mu z chrámu Bál-berita sedemdesiat šeklov striebra. Abimelech si za ne najal povalačských a bezočivých mužov, ktorí sa stali jeho družinou. ⁵ Potom išiel do domu svojho otca do Efrý a pobil svojich bratov, Jerobálových synov,

sedemdesiat mužov na jednom kameni. Zostal iba najmladší Jerobálov syn Joatam, lebo sa skryl. ⁶ Nato sa zhromaždili všetci sichemskí občania a všetci obyvatelia Mela, išli a ustanovili Abimelecha za kráľa pri pamätnom dube, ktorý stál v Sicheme.

Joatamova bájka. - ⁷ Keď to oznámili Joatamovi, šiel, postavil sa na končiari vrchu Garizim a zvýšeným hlasom im volal:

„Počujte ma, Sichemčania,
aby aj vás počul Boh.

⁸ Išli raz stromy
pomazať si kráľa.

I povedali olive:

„Kraľuj nad nami!“

⁹ Ale oliva im odvetila:

„Môžem ja zanechať svoju tučnosť,
ktorú zvelebujú bohovia i ľudia,
a ísť sa povyšovať nad stromami?“

¹⁰ Potom povedali stromy figovníku:

„Nože pod' ty a kraľuj nad nami!“

¹¹ Ale figovník im odpovedal:

„Môžem ja zanechať svoju sladkosť
a tie svoje skvostné plody
a ísť sa povyšovať nad stromami?“

¹² Povedali teda stromy viniču:

„Pod' ty a kraľuj nad nami!“

¹³ Vinič im však odvetil takisto:

„Môžem ja zanechať svoj mušt,
ktorý obveseľuje bohov i ľudí,
a ísť a povyšovať sa nad stromami?“

¹⁴ Povedali všetky stromy bodliaku:

„Pod' ty a kraľuj nad nami!“

¹⁵ Bodliak odpovedal stromom:

„Ak ma vskutku pomažete,
aby som bol vašim kráľom,
pod' te, schovajte sa v mojej tôni!
Ak nie, vyšľahne oheň z bodliaka
a strávi libanonské cédre.“

¹⁶ Teraz teda, ak ste opravdivo a čestne konali keď ste ustanovovali Abimelecha za kráľa, ak ste dobre urobili s Jerobálom a jeho domom, ak ste sa k nemu zachovali podľa jeho zásluh - ¹⁷ vy, za ktorých bojoval môj otec, ba až svoj život nasadil, a ktorých vyslobodil z ruky Madiánčanov - ¹⁸ vy však ste sa dnes vzbúрили proti domu môjho otca a pozabíjali ste jeho synov, sedemdesiat mužov na jednom kameni, a ustanovili ste Abimelecha, syna jeho slúžky, za kráľa nad sichemskými občanmi, pretože je váš brat -, ¹⁹ ak ste teda opravdivo a čestne urobili s Jerobálom a jeho domom v dnešný deň, radujte sa z Abimelecha a on nech sa zas raduje z vás! ²⁰ Ale ak nie, nech vyšľahne oheň z Abimelecha a strávi sichemských občanov i Melo! A nech vyšľahne oheň zo sichemských občanov a z Mela a nech strávi Abimelecha!“

²¹ Potom Joatam utiekol a utiahol sa do bezpečia. Odišiel do Bery a tam zostal (zo strachu) pred svojím bratom Abimelechom.

Vrenie proti Abimelechovi. - ²² Abimelech panoval nad Izraelom tri roky. ²³ Potom Boh poslal zlého ducha (nezhody) medzi Abimelecha a sichemských občanov - takže sichemskí občania zostali neverní Abimelechovi -, ²⁴ aby tak zločin na sedemdesiatich Jerobálových synoch prešiel a ich krv zaľahla na ich brata Abimelecha, ktorý ich zavraždil, a tiež na sichemských občanov, ktorí ho povzbudzovali, aby zabil svojich bratov. ²⁵ Sichemskí občania potom postavili proti nemu zálohy na vrcholoch hôr a olupovali každého, kto k nim prichádzal po ceste. Toto oznámili Abimelechovi.

Nešťastná Gálova vzburá. - ²⁶ Tu prišiel Obedov syn Gál aj so svojimi bratmi a vošli do Sichemu. A sichemskí občania im prejavili dôveru. ²⁷ Vybrali sa do poľa, oberali a lisovali hrozno a potom usporiadali slávnosť. Pritom vošli do chrámu svojho boha, kde jedli a pili a preklínali Abimelecha. ²⁸ Tu zvolal Obedov syn Gál: „Kto je Abimelech a kto je sichemčan, aby sme mu my slúžili? A nemal by Jerobálov syn a jeho správca Zebul slúžiť mužom Sichemovho otca Emora?! Prečo by sme mali slúžiť my jemu?!“ ²⁹ Keby mi niekto dal tento ľud do ruky, odstránil by som Abimelecha!“

A vyzval Abimelecha: „Zosilni svoje vojsko a vytiahni!“

³⁰ Keď sa veliteľ mesta Zebul dopočul o rečiach Obedovho syna Gála, vzplanul hnevom. ³¹ Estivo vyslal poslov k Abimelechovi a odkázal mu: „Obedov syn Gál a jeho bratia došli do Sichemu a teraz poburujú mesto proti tebe. ³² Vyber sa teda v noci aj so svojimi ľuďmi a postav sa do zálohy v poli!“ ³³ A zrána, len čo vyjde slnko, vstaň a udri na mesto! On vytiahne so svojimi ľuďmi proti tebe. Potom už s ním urob, čo budeš môcť.“

³⁴ Abimelech sa vybral za noci aj so svojimi ľuďmi a postavil proti Sichemu štyri oddiely do zálohy. ³⁵ Keď Obedov syn Gál vytiahol a zastavil sa pri vchode do mestskej brány, vtedy vyrazil Abimelech so svojimi ľuďmi zo zálohy. ³⁶ Keď Gál zazrel ľudí, povedal Zebulovi: „Hľa, ľudia zostupujú z vrchov!“ Ale Zebul mu odvetil: „To sa ti len zdá, že tiene vrchov sú mužovia.“ ³⁷ Ale Gál opäť hovoril: „Ľudia zostupujú od pupka zeme! A jeden zástup prichádza po ceste k Dubu veštcov.“ ³⁸ Zebul mu povedal: „Kde sú teraz tvoje ústa, ktorými si hovoril: „Kto je Abimelech, aby sme my slúžili jemu?!“ Nie sú to práve tí ľudia, ktorými si ty pohrdal? Nože, vytiahni teraz a bojuj proti nim!“ ³⁹ Tu Gál vytiahol na čele sichemských občanov a bojoval proti Abimelechovi. ⁴⁰ Lenže Abimelech ho donútil k ústupu a utekal pred ním. A ležalo mnoho pobitých až po vchod do (mestskej) brány.

⁴¹ Ale Abimelech zostal v Rume. Zebul potom vyhnal Gála a jeho bratov, nesmeli už zostať v Sicheme.

Zničenie Sichemu. - ⁴² Na druhý deň vyšiel ľud do poľa. Keď to oznámili Abimelechovi, ⁴³ vzal ľudí, rozdelil ich na tri zástupy a postavil sa v poli do zálohy. Keď spozoroval, že ľud vychádza z mesta, vyrazil proti nemu, aby ho porazil. ⁴⁴ Abimelech so svojím oddielom zaútočil a postavil sa ku vchodu do mestskej brány. Zatiaľ druhé dva oddiely zaútočili na všetkých tých, čo boli v poli, a pobili ich. ⁴⁵ Abimelech bojoval proti mestu celý deň. Keď mesto zaujal, pobil ľudí, ktorí v ňom boli, mesto rozbúral a posypal ho soľou.

Vypálenie sichemskej veže. - ⁴⁶ Keď sa to dozvedeli obyvatelia sichemskej veže, utiahli sa do hradieb chrámu Bála zmluvy. ⁴⁷ Keď Abimelechovi oznámili, že sa tam zhromaždili všetci obyvatelia sichemskej veže, ⁴⁸ Abimelech vystúpil so všetkými svojimi ľuďmi na vrch Selmon. Tam vzal do ruky sekeru, uťal zo stromu vetvu, zdvihol ju, položil si ju na plecía a povedal svojim ľuďom: „Čo ste videli robiť mňa, to rýchle robte aj vy za mnou!“ ⁴⁹ A všetok ľud - každý si nasekal haluzia, potom išli za Abimelechom, nahádzali ho na hradby a podpálili ním hradby. Tak zahynuli všetci obyvatelia sichemskej veže, asi tisíc mužov a žien.

Abimelechova smrť. - ⁵⁰ Potom Abimelech tiahol do Tebes. Obľahol Tebes a zaujal ho. ⁵¹ Uprostred mesta bola pevná veža, do ktorej utiekli všetci mužovia a ženy, vôbec všetci obyvatelia mesta. Zavreli za sebou a vystúpili na strechu veže. ⁵² Abimelech prenikol až k veži,

lebo ju chcel dobyť. A keď sa dostal až ku vchodu do veže a chcel rozložiť oheň, ⁵³ nejaká žena zhodila Abimelechovi na hlavu vrchný mlynský kameň a prerazila mu lebku. ⁵⁴ Rýchle zavolať na svojho sluhu, ktorý mu nosil zbraň, a povedal mu: „Vytas svoj meč a zabi ma! Ináč by sa o mne hovorilo, že ma zabila žena.“ Sluha ho teda prebodol a zomrel.

⁵⁵ Keď Izraeliti videli, že Abimelech je mŕtvý, vrátili sa všetci domov. ⁵⁶ Tak Boh odplatil Abimelechovi zločin, ktorý spáchal na svojom otcovi, keď zabil sedemdesiat svojich bratov. ⁵⁷ Aj všetky zločiny sichemských mužov obrátil Boh na ich hlavu. Tak sa na nich splnila kliatba Jerobálovho syna Joatama.

VI. Sudca Tola 10,1-2

Sdc10

X. ¹ Po Abimelechovi povstal Tola, syn Fuu, syna Dodovho, Isacharovec, aby oslobodil Izrael. Býval v Samire na Efraimskom pohorí. ² Súdil Izrael dvadsaťtri rokov. Potom zomrel a pochovali ho v Samire.

VII. Sudca Jair 10,3-5

³ Po ňom povstal Galaádčan Jair a súdil Izrael dvadsaťdva rokov. ⁴ Mal tridsať synov, ktorí jazdili na tridsiatich osliatkach a mali v krajine Galaád tridsať miest, ktoré sa až podnes nazývajú Jairove dediny. ⁵ Keď Jair zomrel, pochovali ho v Kamone.

VIII. Sudca Jefte 10,6 - 12,7

Úvod k Jefteho príbehom. - ⁶ Izraelovi synovia opäť robili, čo je zlé v Pánových očiach: slúžili bálom a aštartám, bohom Aramejčanov, bohom Sidona, bohom Moabčanov, bohom Amončanov a bohom Filištíncov; opustili Pána a neslúžili mu. ⁷ I vzbĺkol Pánov hnev proti Izraelu a vydal ich do ruky Filištíncov a do ruky Amončanov. ⁸ Znepokojovali a utláčali Izraelitov v tom roku už osemnásty rok: všetkých Izraelitov, ktorí boli na druhej strane Jordánu v krajine Amorejčanov, v Galaáde. ⁹ Ba Amončania prechádzali cez Jordán, aby bojovali aj proti Júdovi, Benjamínovi a proti Efraimovmu domu. Izraelitom sa veľmi zle vodilo.

¹⁰ Tu volali Izraelovi synovia k Pánovi a vyznávali: „Zhrešili sme proti tebe, lebo sme opustili svojho Boha a slúžili sme bálom.“ ¹¹ Pán však povedal Izraelovým synom: „Nesúžovali vás Egypťania, Amorejčania, Amončania, Filištínci, ¹² Sidončania, Amalekiti a Madiánčania? Ale keď ste volali ku mne, vyslobodil som vás z ich ruky. ¹³ Vy ste ma však opustili a slúžili ste cudzím bohom. Preto vás už neoslobodím. ¹⁴ Chod'te a volajte k bohom, ktorých ste si vyvolili! Nech vás oslobodia oni v čase vašej úzkosti!“ ¹⁵ Izraelovi synovia hovorili Pánovi: „Zhrešili sme. Zaobchádzaj s nami tak, ako uznáš za dobré! Len nás ešte teraz vyslobod'!“ ¹⁶ Nato odstránili zo svojho stredy cudzích bohov a slúžili Pánovi. A zľutoval sa nad biedou Izraela.

Jefte povolaný za sudcu. - ¹⁷ Keď boli Amončania zvolaní a táborili v Galaáde, zatiaľ čo Izraelovi synovia sa zhromaždili a utáborili v Masfe, ¹⁸ hovoril si ľud, galaádske kniežatá, medzi sebou: „Kto je ten muž, ktorý začne bojovať proti Amončanom? Ten bude hlavou všetkých galaádskeho obyvateľov.“

Sdc11

XI. ¹ Galaádčan Jefte bol udatný hrdina. Bol synom neviestky. Jefteho otcom bol Galaád. ² Galaád mal manželku, ktorá mu porodila synov. Keď synovia tejto manželky dorástli, vyhнали Jefteho a vraveli mu: „Ty nemôžeš byť dedičom v dome nášho otca, lebo si synom cudzej ženy.“ ³ Jefte ušiel pred svojimi bratmi a zdržoval sa v krajine Tob. Tu sa pridružili k Jeftemu nemajetní muži a vychádzali s ním na zboj.

⁴ Po nejakom čase sa dostali Amončania do boja s Izraelitmi. ⁵ Keď teda Amončania viedli vojnu s Izraelitmi, vybrali sa starší z Galaádu, aby priviedli Jefteho z krajiny Tob. ⁶ Vraveli Jeftemu: „Pod' a buď naším vodcom! Bojujeme totiž proti Amončanom.“ ⁷ Jefte však odpovedal galaádske starším: „Nie ste to práve vy, ktorí ste ma nenávideli a vyhнали z domu môjho otca? Prečo ste došli ku mne teraz, keď ste v úzkych?!“ ⁸ Galaádski starší odpovedali Jeftemu: „Teraz sme sa obrátili na teba preto, aby si šiel s nami a bojoval proti Amončanom a bol hlavou všetkých, čo bývajú v Galaáde.“ ⁹ Nato sa opýtal Jefte galaádske starších: „Keď ma teda privediete naspäť, aby som bojoval proti Amončanom, ak ich Pán dá do mojej ruky, budem aj potom vašou hlavou?“ ¹⁰ A galaádski starší odvetili Jeftemu: „Pán, ktorý počúva, je svedkom medzi nami, že splníme tvoje želanie.“

¹¹ Potom Jefte šiel s galaádske staršími a ľud si ho ustanovil za hlavu a vodcu. Jefte prednášal všetky svoje reči pred Pánom v Masfe.

Jefte vyjednáva s Amončanmi. - ¹² Potom Jefte vyslal poslov s odkazom: „Čo chceš odo mňa, že si vytiahol proti mne, aby si bojoval v mojej krajine?!“

¹³ Amonske kráľ odpovedal Jefteho poslom: „Keď Izrael vystupoval z Egypta, zabral moje územie od Arnona až po Jabok a až k Jordánu. Preto mi ho teraz dobrovoľne vráť!“

¹⁴ Jefte však vyslal znova poslov k amonskému kráľovi ¹⁵ a odkázal mu: „Toto vraví Jefte: Izrael nevzal moabskú ani amonskú krajinu. ¹⁶ Ale keď vyšiel Izrael z Egypta, tiahol cez púšť až k Červenému moru a dostal sa až do Kádeša. ¹⁷ Izrael vyslal poslov k edomskému kráľovi s odkazom: „Chcel by som prejsť cez tvoju krajinu.“ Ale edomský kráľ nechcel o tom ani počuť. Takisto poslal poslov aj k moabskému kráľovi. Ale ani on nechcel. Tak zostali Izraeliti v Kádeši. ¹⁸ Potom putovali po púšti, obišli Edomsko a Moabsko a tiahli do krajiny východne od Moabska. Utáborili sa na druhej strane Arnona, ale na moabské územie nevošli, lebo Arnon je moabskou hranicou. ¹⁹ Potom vyslali Izraeliti poslov k amorejskému kráľovi Sehonovi, kráľovi v Hesebone, a Izraeliti mu odkázali: „Chceli by sme prejsť cez tvoju krajinu až na svoje stanovište.“ ²⁰ Sehon však neveril Izraelitom, že chcú iba prejsť cez jeho územie. Ale Sehon zvolal všetok svoj ľud, zriadili tábor v Jase a bojoval proti Izraelitom. ²¹ Lenže Pán, Izraelov Boh, dal Sehona a všetok jeho ľud do ruky Izraelitov. Porazili ich a Izrael zaujal celú krajinu Amorejčanov, ktorí v tej krajine bývali. ²² Opanovali teda celé územie Amorejčanov od Arnona až po Jabok a od púšte až po Jordán. ²³ Pán, Izraelov Boh, vyhnal predsa Amorejčanov kvôli svojmu izraelskému ľudu; a ty sa teraz chceš zmocniť jeho krajiny?! ²⁴ Keď vyženie niekoho kvôli tebe tvoj boh Kamoš, neprivlastniš si jeho majetok? Tak máme aj my nárok na vlastníctvo každého, koho vyženie kvôli nám Pán, náš Boh. A teraz: si ty azda lepší ako moabske kráľ, Seforov syn Balak? Mal on s Izraelom spor, alebo s ním viedol vojnu? ²⁶ Keď býval Izrael tristo rokov v Hesebone a jeho dedinách, v Aroere a jeho dedinách a vo všetkých mestách, ktoré ležia na brehoch Arnona, prečo ste si ich nevydobili späť za ten čas?! ²⁷ Ja som sa neprehrešil proti tebe, ale ty mne krivdiš, keď sa dávaš so mnou do vojny. Pán, Sudca, dnes po práve rozsúdi medzi Izraelitmi a Amončanmi.“

²⁸ Ale amonske kráľ nedal nič na Jefteho výklady, ktoré mu odkázal.

Jefteho sľub a víťazstvo. - ²⁹ Tu zostúpil na Jefteho Pánov duch, pochodil po Galaáde a Manassesovi, potom sa vybral do galaádskej Masfy a z galaádskej Masfy sa obrátil proti Amončanom.

³⁰ A Jefte urobil Pánovi tento sľub: „Keď mi dáš Amončanov do ruky, ³¹ potom ten, kto mi vyjde z dvier môjho domu v ústrety - keď sa vrátim v pokoji od Amončanov -, bude patriť Pánovi a obetujem ho ako zápalnú obeť.“

³² Jefte teda vytiahol proti Amončanom, aby zviedol s nimi boj, a Pán mu ich dal do ruky. ³³ Pripravil im mimoriadne veľkú porážku od Aroera, až ako prichádzaš do Menita - dvadsať miest - a až po Abel Keramim. Tak boli Amončania pokorení pred Izraelovými synmi.

Jefteho dcéra. - ³⁴ Keď sa Jefte vracal do Masfy, do svojho domu, - hľa - vyšla mu v ústrety s bubienkami a v tanci jeho dcéra. Bola to jeho jedináčka; okrem nej nemal ani syna, ani dcéry. ³⁵ Keď ju zazrel, roztrhol si odev a zvolal: „Beda, dcéra moja! Ty ma porážaš! Práve ty ma privádzaš do nešťastia! Urobil som sľub Pánovi a nemôžem ho odvolať.“ ³⁶ Povedala mu: „Otče môj, keď si urobil sľub Pánovi, tak na mne splň, čo si sľúbil, keďže ti Pán doprial vypomstiť sa na svojich nepriateľoch, Amončanoch.“ ³⁷ Potom prosila svojho otca: „Nech mi je dovolené toto: Popraj mi ešte dva mesiace! Chcela by som sa vzdialiť, vyjsť na hory a tam so svojimi priateľkami oplakať svoje panenstvo.“ ³⁸ Odvetil jej: „Choď!“ A prepustil ju na dva mesiace. Potom odišla so svojimi priateľkami a na horách oplakávala svoje panenstvo. ³⁹ O dva mesiace sa vrátila k svojmu otcovi a vyplnil na nej sľub, ktorý urobil. Ona nepoznala muža. Odvtedy je zvykom v Izraeli, ⁴⁰ že sa z roka na rok schádzajú izraelské dcéry, aby štyri dni v roku oplakávali dcéru Galaádčana Jefteho.

Sdc12

XII. Potrestanie Efraimcov. - ¹ Teraz však boli zvolaní Efraimci. Vytiahli na sever a vraveli Jeftemu: „Prečo si vytiahol do boja proti Amončanom bez toho, žeby si nás bol povolal, aby sme tiahli s tebou?! Zapálime ti dom nad hlavou!“ ² Jefte im povedal: „Ja a môj ľud sme zviedli ťažký boj s Amončanmi. Volal som vás, ale nevyslobodili ste ma z ich ruky. ³ Keď som videl, že mi nechcete pomôcť, vystavil som svoj život nebezpečenstvu a tiahol som proti Amončanom. A Pán mi ich dal do ruky. Prečo ste dnes vytiahli ku mne, aby ste ma napadli?“

⁴ Potom Jefte zhromaždil všetkých galaádskych mužov a zaútočil na Efraimcov. A Galaádčania Efraimcov porazili, lebo hovorili: „Vy ste efraimskí utečenci. Galaád predsa býva medzi Efraimom a Manassesom.“ ⁵ Galaádčania potom obsadili jordánske brody pre Efraimcov a keď nejaký efraimský utečenec prosil: „Chcel by som prejsť“ - Galaádčania sa ho opýtali: „Si Efraimec?“ a ak odvetil: „Nie!“, ⁶ povedali mu: „Vyslov „šibboleth“!“ Ak povedal „sibboleth“, lebo to nevedeli správne vysloviť, chytili ho a zabili na jordánskych brodoch. Vtedy tak padlo z Efraima na štyridsaťdvatisíc mužov.

⁷ Jefte súdil Izrael šesť rokov. Keď Galaádčan Jefte zomrel, pochovali ho v jednom galaádskom meste.

IX. Sudca Abesan 12, 8- 10

⁸ Po ňom súdil Izrael Abesan z Betlehema. ⁹ Mal tridsať synov a tridsať dcér, ktoré povydával von; svojim synom priviedol tridsať dcér odinakiaľ. Súdil Izrael sedem rokov. ¹⁰ Keď Abesan zomrel, pochovali ho v Betleheme.

X. Sudca Ahialon 12,11- 12

¹¹ Po ňom súdil Izrael Zabulonovec Ahialon. Súdil Izrael desať rokov. ¹² Keď Zabulonovec Ahialon zomrel, pochovali ho v Ajalone v Zabulonsku.

XI. Sudca Abdon 12,13- 15

¹³ Po ňom súdil Izrael Ilelov syn, Faratončan Abdon. ¹⁴ Mal štyridsať synov a tridsať vnukov, ktorí jazdili na sedemdesiatich osliatkach. Súdil Izrael osem rokov. ¹⁵ Keď Ilelov syn, Faratončan Abdon zomrel, pochoval ho vo Faratone v Efraimsku, na pohorí Amalekitov.

XII. Sudca Samson 13,1 - 16,31

Sdc13

XIII. Samsonova mladosť. - ¹ Keď synovia Izraela opäť robili, čo je zlé v Pánových očiach, vydal ich Pán na štyridsať rokov do ruky Filištíncov.

² Vtedy žil istý muž zo Saray, z kmeňa Danovcov. Menoval sa Manue. Jeho manželka bola neplodná a ešte neporodila. ³ Tu sa manželke zjavil Pánov anjel a povedal jej: „Hľa, si neplodná a ešte si neporodila! Ale počneš a porodíš syna. ⁴ Len si potom dávaj pozor! Nepi ani víno, ani iný opojný nápoj a nepoživaj nič nečisté! ⁵ Lebo počneš a porodíš syna, ktorého hlavy sa britva nedotkne; chlapec bude zasvätený Bohu od materského lona. A on začne vyslobodzovať Izrael z ruky Filištíncov.“

⁶ Žena šla a zvestovala svojmu manželovi: „Boží muž prišiel ku mne. Vyzeral ako Boží anjel a veľmi dôstojne. Nepýtala som sa ho, odkiaľ je, ani svoje meno mi neoznámil. ⁷ Povedal mi: „Hľa, počneš a porodíš syna. Preto teraz nepi víno ani iný opojný nápoj a nepoživaj nič nečisté! Lebo chlapec bude zasvätený Bohu od materského lona až do dňa svojej smrti.“

⁸ Manue sa modlil k Pánovi a vravel: „Prepáč, Pane! Nech k nám ešte príde Boží muž, ktorého si poslal, a nech nás poučí, čo máme robiť s chlapcom, ktorý sa nám má narodiť!“ ⁹ Boh vyslyšal Manuovu modlitbu a Boží anjel prišiel ešte raz k manželke, keď bola na poli. Ale Manue jej manžel, nebol s ňou. ¹⁰ Žena rýchle bežala a oznámila to svojmu mužovi. Zvestovala mu: „Zasa sa mi zjavil ten muž, ktorý vtedy prišiel ku mne!“ ¹¹ Manue vstal a vybral sa za svojou ženou. Keď prišiel k mužovi, opýtal sa ho: „Si ty ten muž, ktorý sa rozprával so ženou?“ On odvetil: „Ja.“ ¹² Manue sa opýtal: „Ak sa teraz vyplnia tvoje slová, podľa akých smerníc má byť chlapec vychovaný? A k akým prácam ho bude treba priúčať?“ ¹³ Pánov anjel odpovedal Manuovi: „Manželka nech sa zdržiava všetkého ako som jej povedal. ¹⁴ Nech nepožíva nič, čo pochádza z vínného kmeňa! Nech nepije víno ani iný opojný nápoj! Tiež nech nepožíva nič nečisté! Všetko, čo som jej prikázal, nech zachová!“

¹⁵ Manue povedal Pánovmu anjelovi: „Mohli by sme ťa zadržať a pripraviť ti kozľa?“ ¹⁶ Ale Pánov anjel odpovedal Manuovi: „Keby si ma aj nútil, nebudem jesť z tvojho jedla. Ale ak chceš pripraviť zápalnú obeť, tak ju prines Pánovi!“ Manue nevedel, že je to Pánov anjel. ¹⁷ A Manue sa ešte opýtal Pánovho anjela: „Aké je tvoje meno? Chceli by sme si ťa uctiť, až sa vyplnia tvoje slová.“ ¹⁸ Pánov anjel mu na to povedal: „Prečo sa pýtaš na moje meno? Ono je obdivuhodné.“

¹⁹ Tu vzal Manue kozľa a suchú obeť a obetoval to na skale Pánovi, ktorý robí obdivuhodné veci. Manue a jeho manželka sa prizerali: ²⁰ Keď totiž vystupoval plameň z oltára k nebu, Pánov anjel vystúpil v plameni oltára. Keď to videli Manue a jeho manželka, padli tvárou na zem. ²¹ Potom sa už viac Pánov anjel nezjavil Manuovi ani jeho manželke. Teraz Manue spoznal, že to bol Pánov anjel. ²² A Manue povedal svojej manželke: „Určite zomrieme, lebo sme videli Boha.“ ²³ Ale jeho manželka mu povedala: „Keby nás bol chcel Pán usmrtiť, nebol by prijal z našej ruky ani zápalnú, ani suchú obeť, ani by nám nebol toto všetko ukázal, ani by nám nebol niečo také oznámil.“

²⁴ Keď manželka porodila syna, dala mu meno Samson. Chlapec rástol a Pán ho požehnával. ²⁵ Pánov duch začal v ňom pôsobiť v Machane-Dan medzi Saraou a Estaolom.

Sdc14

XIV. Samsonove voľľady. - ¹ Raz Samson zostúpil do Tamnaty a v Tamnate sa zahľadel do jednej z filištínskych dcér. ² Keď sa vrátil, rozpovedal to svojmu otcovi a svojej matke. Hovoril: „V Tamnate som sa zahľadel do jednej z filištínskych dcér. Vezmite mi ju za manželku!“ ³ Ale jeho otec a matka mu namietali: „Niet už medzi dcérami tvojich bratov a v celom mojom ľude ani jednej ženy, keď si chceš vziať ženu z tých neobrezancov, Filištíncov?“ Samson však povedal svojmu otcovi: „Túto mi vezmi! Lebo ona sa mi páči.“

⁴ Jeho otec a matka nevedeli, že sa tak stalo od Pána. On vyhľadával totiž zádrapku proti Filištíncom. Toho času panovali Filištínci nad Izraelom.

Zápas s levom. - ⁵ Raz Samson zostupoval so svojim otcom a so svojou matkou do Tamnaty. Tak došli až k tamnatským viniciam. Zrazu zareval oproti nemu mladý lev. ⁶ Tu zostúpil na neho Pánov duch a leva roztrhol, ako sa rozdeľuje kozľá, hoci nemal nič v ruke. Ale svojmu otcovi a svojej matke sa nepochválil, čo urobil. ⁷ Potom sa pobral ďalej a zhováral sa so ženou. Páčila sa Samsonovi.

Samsonova svadba. - ⁸ Keď o nejaký čas zase tade išiel, aby si ju vzal, odbočil, aby sa poďíval na mŕtvolu leva: A hľá, v tele leva bol roj včiel a med. ⁹ Nabral si ho do rúk a na ďalšej ceste pojedal. Keď prišiel k svojmu otcovi a svojej matke, dal im z toho a jedli. Ale nepovedal im, že med vybral z levieho tela. ¹⁰ Potom zostúpil k žene. A Samson tam vystrojil hostinu, lebo tak to robievali mladoženisi. ¹¹ Keď ho videli, dali mu tridsať družbov, ktorí boli pri ňom.

Hádanka. - ¹² Samson im povedal: „Dám vám hádanku. Ak ju za sedem dní hostiny uhádnete a správne rozlúštite, dám vám tridsať spodných šiat a tridsať sviatočných oblekov.“ ¹³ Ale ak mi ju nebudete môcť rozlúštiť, tak dáte vy mne tridsať spodných šiat a tridsať sviatočných oblekov.“ Keď na neho naliehali: „Daj nám hádanku! Chceme ju počuť!“ ¹⁴ - povedal im:

„Z požírajúceho vyšiel pokrm
a zo silného vyšla sladkosť.“

Po tri dni nemohli rozlúštiť tú hádanku.

¹⁵ Na štvrtý deň povedali Samsonovej žene: „Nahovárá svojho muža, aby nám prezradil hádanku! Ináč spálime teba i dom tvojho otca. To ste nás sem pozvali, aby ste nás ožobráčili?“

¹⁶ A Samsonova žena plakala pred ním a dohovárala mu: „Zanevrel si na mňa a iste ma nemiluješ! Hádanku si dal mojim krajanom a mne si ju neprezradil!“ Odpovedal jej: „Ani svojmu otcovi a svojej matke som to nepovedal a tebe by som to mal prezradiť?“ ¹⁷ Sedem dní, čo bola u nich hostina, vyplakávala pred ním. Konečne na siedmy deň jej to vyzradil, lebo na neho naliehala: Ona zas prezradila rozlúštenie hádanky svojim krajanom. ¹⁸ A na siedmy deň pred západom slnka mu povedali mužovia mesta:

„Čo je sladšie nad med
a čo je silnejšie nad leva?“

On im odpovedal:

„Keby ste neboli orali na mojej jalovici,
neboli by ste rozlúštili moju hádanku.“

Samsonov hnev. - ¹⁹ Tu zostúpil na neho Pánov duch, zašiel do Askalona, pobil tam tridsať mužov, pobral im odevy a dal ich sviatočné obleky tým, ktorí rozlúštili hádanku. Náramne bol rozhnevaný a odišiel do domu svojho otca.

²⁰ Samsonovu ženu však dali jednému z družbov, ktorí boli v jeho spoločnosti.

XV. Samson a šakaly. - ¹ Po nejakom čase, v dňoch pšeničnej žatvy, chcel Samson navštíviť svoju manželku a priniesol jej kozliatko. Keď spomenul, že chce vojsť k svojej manželke do jej izby, jej otec mu to nedovolil. ² Pritom jej otec povedal: „Myslel som, že si na ňu zanevrel. Preto som ju dal tvojmu družbovi. Ale jej mladšia sestra je krajšia ako ona. Tú ti môžem dať namiesto nej.“ ³ Samson im povedal: „Odteraz sa nebudem cítiť vinný pred Filištíncami, keď im niečo zlé vykonám.“

⁴ A Samson vyšiel, nachytal tristo šakalov, potom vzal fakle, obrátil chvost ku chvostu a medzi každé dva chvosty pripevnil fakľu. ⁵ Potom fakle zapálil a vypustil ich Filištíncom do obilia. Tak im spálil obilie, či už bolo na hromade alebo na koreni, ba aj vinohrady a olivy. ⁶ Keď sa Filištínci vypytovali: „Kto to urobil?“ - povedali im: „Tamnat'anov zať Samson, lebo mu vzal jeho manželku a dal ju jednému z jeho družbov.“ Tu Filištínci vyšli a upálili ju aj s jej otcom. ⁷ Samson im však povedal: „Keď vy takto robíte, nebudem mať pokoja, kým sa na vás nevypomstím.“ ⁸ A bil ich „lýtka i stehno“ hroznou ranou. Potom odišiel a zdržoval sa v skalnej rokline Etam.

Samson zabije tisíc Filištíncov. - ⁹ Filištínci vystúpili a utáborili sa v Júdsku, roztiahli sa až do Lechi. ¹⁰ Keď sa Júdovci pýtali: „Prečo ste k nám vytiahli?“ - odpovedali: „Prišli sme chytiť Samsona a odplatiť sa mu za to, čo nám vykonal.“ ¹¹ Tu zostúpilo asi tristo mužov z Júdu do skalnej rokliny Etam a pýtali sa Samsona: „Nevieš, že Filištínci sú našimi pánmi? Čo si nám to urobil?“ Odvetil im: „Ako oni urobili mne, tak som ja urobil im.“ ¹² Povedali mu: „Prišli sme ťa zajať, aby sme ťa vydali do ruky Filištíncov.“ - „Prisahajte mi,“ požiadal ich Samson „že ma vy nezabijete!“ ¹³ Odpovedali mu: „Nie, my ťa chceme len zajať a odovzdať do ich ruky. Ale zabiť ťa nezabijeme.“ Potom ho zviazali dvoma novými povrazmi a vyniesli ho zo skalnej rokliny.

¹⁴ Keď prišiel do Lechi, Filištínci mu jasavo výskali v ústrety. Tu však zostúpil na neho Pánov duch a povrazy, ktoré mal na ramenách, boli ako kúdel', ktorú stravuje oheň, a putá mu spadli z rúk. ¹⁵ Vtom našiel čerstvú osliu čel'usť, vystrel ruku, chytil ju a pobil ňou tisíc mužov.

¹⁶ A Samson povedal:

Čel'usťou osľou - jednu hrbu, dve hrby,
čel'usťou osľou - tisíc mužov som pobil.“

¹⁷ Keď dohodovoril, odhodil čel'usť z ruky a nazval to miesto Ramat-Lechi (Odhodenie čel'uste).

Zázračný prameň. - ¹⁸ Ale bol veľmi smädný. Preto volal k Pánovi: „Ty si dal do ruky svojho služobníka toto veľké víťazstvo a teraz zomriem smädom a dostanem sa do ruky neobrezancov.“ ¹⁹ Tu Boh otvoril priehlbinku, čo bola v Lechi, a vyvrela z nej voda. Keď sa jej napil, okrial na ducha a ožil. Preto sa nazýva „Prameň vzývajúceho“, ktorý je v Lechi až podnes.

²⁰ Súdil Izrael dvadsať rokov za čias Filištíncov.

XVI. Samson v Gaze. - ¹ Raz zašiel Samson do Gazy. Zazrel tam neviestku a vošiel k nej. ² Keď sa medzi Gazanmi rozchýrilo: „Samson sem došiel“ - obkľúčili ho a číhali na neho celú noc v mestskej bráne. Ale celú noc boli ticho. Zaumienili si: „Keď sa rozvidnie, zabijeme ho!“

³ Samson však spal len do polnoci. O polnoci vstal, vzal vráta mestskej brány aj s oboma verajami, vytrhol ich aj so závorou, potom si ich vyložil na plecia a vyniesol ich na končiar vrchu, ktorý je naproti Hebronu.

Samson a Dalila. - ⁴ Potom sa zamiloval do istej ženy v údolí Sorek. Menovala sa Dalila. ⁵ Prišli k nej filištínski náčelníci a vraveli jej: „Nahovár aj ho a vyzveď sa, v čom je jeho veľká sila, ako by sme ho mohli premôcť a zviazať, aby sme ho znemožnili. Dáme ti každý po tisícsto šeklov striebra.“ ⁶ Dalila teda vravela Samsonovi: „Vyzrad'že mi, v čom je tvoja veľká sila a čím by ťa bolo treba zviazať, aby si bol znemožnený!“ ⁷ Samson jej povedal: „Ak ma niekto zviaže siedmimi čerstvými, ešte nevyschnutými šľachami, budem slabý a ako ktorýkoľvek človek.“ ⁸ Filištínski náčelníci jej teda priniesli sedem čerstvých, ešte nevyschnutých šliach, a zviazala ho nimi. ⁹ Zákerníci sedeli v jej komôrke. Tu skríkla: „Filištínci (idú) na teba, Samson!“ On však šľachy roztrhol, ako sa trhá niť, keď sa k nej priblíži oheň. Príčina jeho sily bola i naďalej neznáma.

¹⁰ Tu povedala Dalila Samsonovi: „Oklamal si ma, luhaj si mi! Prezrad' mi teraz, čím by ťa bolo treba zviazať!“ ¹¹ Odpovedal jej: „Ak ma niekto zviaže novými, ešte v práci nepoužitými povrazmi, budem slabý a ako ktorýkoľvek človek.“ ¹² Dalila teda vzala nové povrazy a zviazala ho nimi. Potom skríkla na neho: „Filištínci (idú) na teba, Samson!“ Zákerníci totiž sedeli v komôrke. On ich však strhol zo svojich ramien ako nejakú niť.

¹³ Dalila dohovárala Samsonovi: „Až doteraz si ma klamal a luhaj si mi. Prezrad' mi už, čím by ťa bolo treba zviazať?“ Odvetil jej: „Ak spletieš sedem vrkočov mojej hlavy s osnovou.“

¹⁴ Keď však zarazila kolík a skríkla na neho: „Filištínci (idú) na teba, Samson!“ - prebudil sa zo spánku a vytrhol tkaňový kolík aj s osnovou.

¹⁵ A opäť mu dohovárala: „Ako môžeš hovoriť, že ma miluješ? Ved' tvoje srdce nie je so mnou! Už tri razy si ma oklamal a neprezradil si mi, v čom je tvoja veľká sila.“ ¹⁶ A keď deň čo deň naliehala svojimi rečami na neho a unúvala ho, že sa mu znechutil život až na smrť, ¹⁷ otvoril jej celé svoje srdce a povedal jej: „Britva sa ešte nedotkla mojej hlavy, lebo som zasvätený Bohu od materského lona. Keby ma niekto ostrihal, moja sila by odo mňa odišla, oslabil by som a bol by som ako ktorýkoľvek človek.“

¹⁸ Dalila videla, že jej otvoril celé svoje srdce, preto dala zavolať filištínskych náčelníkov a odkázala im: „Tentoraz príd'te, lebo mi otvoril celé svoje srdce!“ Filištínski náčelníci k nej došli a priniesli so sebou aj peniaze. ¹⁹ Uspala ho na svojich kolenách, (zavolala jedného muža) a odstihla mu z hlavy sedem vrkočov. Tak ho oslabil a jeho sila od neho odišla.

²⁰ Keď skríkla: „Filištínci (idú) na teba, Samson!“ - prebudil sa zo spánku a povedal si: „Aj teraz vyviaznem ako predtým a strasiem to zo seba.“ Nevedel totiž, že Pán od neho odstúpil. ²¹ Filištínci ho chytili, vylúpili mu oči, odviekli ho do Gazy a uväznili ho v okovách. Vo väzení musel točiť mlyn. ²² Ale po ostrihaní mu vlasy na hlave opäť podrástli.

Samsonova smrť a pomsta. - ²³ Filištínski náčelníci sa zišli, aby priniesli svojmu bohu Dagonovi veľkolepú obeť a slávili radovánky. A volali:

„Náš boh dal nám do ruky Samsona,
nášho nepriateľa.“

²⁴ A keď ho ľudia uvideli, velebili svojho boha a vyvolávali:

„Náš boh nám dal do ruky
nášho nepriateľa,
našej krajiny pustošiteľa,
vraha mnohých z nás.“

²⁵ A keď už boli v dobrej nálade, vyvolávali: „Prived'te Samsona! Nech nám niečo zahrá!“ Priviedli teda Samsona zo žalára a hral pred nimi. Postavili ho medzi stĺpy. ²⁶ Tu povedal Samson chlapcovi, ktorý ho držal za ruku: „Pusť ma! Chcem sa oprieť o stĺpy, na ktorých spočíva dom.“ ²⁷ V dome bolo plno mužov a žien. Došli tam tiež všetci filištínski náčelníci. A na streche bolo asi tritisíc mužov a žien, ktorí sa prizerali Samsonovi, ako hrá.

²⁸ Samson však vzýval Pána a prosil: „Pane, Bože! Rozpomeň sa na mňa a daj mi sily ešte tentoraz, ó, Bože, aby som sa vypomstil aspoň za jedno z mojich dvoch očí.“ ²⁹ Tu Samson nahmatol dva prostredné stĺpy, na ktorých spočíval dom, zaprel sa do nich, pravou rukou do jedného a ľavou do druhého, ³⁰ a zvolal: „Nech zomriem s Filištíncami!“ Vystrel sa celou silou a dom sa zrútil na náčelníkov a na všetok ľud, ktorý v ňom bol. A mŕtvych, ktorých zabil pri svojej smrti, bolo viac než tých, ktorých pobil za svojho života.

³¹ Jeho bratia a celý dom jeho otca zostúpili, vzali ho, odniesli a pochovali ho medzi Saraou a Estaolom v hrobe jeho otca Manua.

Súdil Izrael dvadsať rokov.

Časť tretia

Dodatky o duchovnom úpadku Izraela 17,1 - 21,25

I. Michovo modlárstvo a sťahovanie Danovcov 17,1 - 18,31

Sdc17

XVII. Michova modla. - ¹ Na Efraimskom pohorí býval muž menom Micha. ² Povedal svojej matke: „Tisícsto šeklov striebra, ktoré ti vzali - a pre ktoré si vyslovila kliatbu aj pred mnou - , peniaze sú u mňa: ja som ich vzal!“ Matka mu povedala: „Nech ťa požehná Pán, syn môj!“

³ Keď vrátil matke tisícsto strieborných šeklov, jeho matka povedala: „Striebro som zasvätila zo svojej ruky Pánovi pre môjho syna, aby z toho zhotovil modlu s obľahom. Teraz ti ho vraciam.“ ⁴ Keď však vrátil striebro svojej matke, jeho matka vzala dvesto strieborných šeklov a dala ich zlatníkovi, ktorý z nich urobil modlu s obľahom; tá sa dostala do Michovho domu. ⁵ Tak sa Michov dom stal domom Božím. Zhotovil tiež efód a terafim a za kňaza ustanovil jedného zo svojich synov.

⁶ V tých dňoch nebolo kráľa v Izraeli. Každý si robil, čo sa mu ľúbilo.

Levita z Judey ustanovený za kňaza modly. - ⁷ A bol (tam) istý mladík z júdskeho Betlehema, z Júdovho kmeňa. Bol levita a zdržoval sa tam ako cudzinec. ⁸ Ten muž sa vysťahoval z mesta, z Júdovho Betlehema, aby sa uchýlil ako cudzí na príhodnom mieste. Vybral sa na Efraimské pohorie do Michovho domu, aby si našiel miesto podľa svojho povolania. ⁹ Micha sa ho opýtal: „Odkiaľ prichádzaš?“ Odpovedal mu: „Som levita z Júdovho Betlehema. Idem, aby som sa uchýlil ako cudzí na príhodnom mieste.“ ¹⁰ Micha mu povedal: „Zostaň u mňa a buď mi otcom i kňazom! Dám ti desať strieborných šeklov na rok, ďalej celé ošatenie a živobytie.“ A levita na to pristal. ¹¹ Levita potom býval u muža a mladík mu bol ako jeden zo synov.

¹² Micha ustanovil levitu a mladík sa stal jeho kňazom a býval v Michovom dome. ¹³ Micha si povedal: „Teraz viem, že ma bude Pán požehnávať, lebo mám levitu za kňaza.“

Sdc18

XVIII. Vyzvedači Danovcov u Michu. - ¹ V tom čase nebolo v Izraeli kráľa. Vtedy si kmeň Danovcov hľadal vlastné územie na osídlenie, lebo až dovtedy mu nepripadol dedičný podiel medzi Izraelovými kmeňmi.

² Preto vyslali Danovci zo svojich rodov päť mužov, mužov veľmi udatných zo svojho najjužnejšieho pohraničia, zo Saray a Estaola, aby preskúmali krajinu a oboznámili sa s ňou. Povedali im: „Chod'te a obzrite krajinu!“

Tak prišli na Efraimské pohorie do Michovho domu, aby tam prenocovali. ³ Keď boli neďaleko Michovho domu a po hlase spoznali mladého levitu, zastavili sa tam a vypytovali sa ho: „Kto ťa sem priviedol? Čo tu robíš? A čo tu hľadáš?“ ⁴ Odpovedal im: „To a to mi urobil Micha. Najal si ma a stal som sa jeho kňazom.“ ⁵ Potom ho poprosili: „Opýtaj sa Boha, aby sme vedeli, či bude šťastná naša cesta, na ktorú sa vydávame!“ ⁶ Kňaz im odpovedal: „Chod'te v pokoji! Cesta, na ktorú sa vyberáte, je milá Bohu.“

Vyzvedači Danovcov v meste Lais. - ⁷ Tak sa tí piati mužovia pobrali ďalej, až prišli do Lais. A videli tam ľudí, ktorí bývali podľa spôsobu Sidončanov bezstarostne, ticho a pokojne. Nikomu v krajine nekrivdili, aby strhli na seba panstvo, od Sidona boli ďaleko a s ostatným svetom nemali nič do činenia.

⁸ Keď sa vrátili k svojim bratom do Saray a Estaolu, ich bratia sa ich pýtali: „Ako ste pochodili?“ ⁹ Odpovedali: „Hor' sa! Vytiahnime proti nim! Videli sme totiž krajinu, ktorá je naozaj veľmi dobrá. Azda ešte váhate? Neotáľajte, ale vyberte sa už! Treba len vyraziť a krajinu zaujať!“ ¹⁰ Keď ta dôjdete, dostanete sa k bezstarostnému ľudu a do veľmi rozľahlej krajiny - Boh ju dá do vašej ruky -, na miesto, kde je hojnosť všetkého, čo je na zemi.“

Sťahovanie Danovcov do Lais. - ¹¹ Vytiahlo teda odtiaľ - z kmeňa Danovcov, zo Saray a Estaola - šesťsto mužov vyzbrojených do boja. ¹² Na svojom pochode táborili v Kirjatiarime v Júdsku. Preto sa to miesto nazýva Machane-Dan („Tábor Danovcov“) až podnes. Je to západne od Kirjatiarima.

¹³ Odtiaľ tiahli ďalej na Efraimské pohorie a došli k Michovmu domu. ¹⁴ Piaty mužovia, ktorí boli na výzvedy v krajine Lais, začali rozprávať svojim bratom: „Viete, že v týchto domoch je efód i terafim a modla s obt'ahom? Ale aby ste vedeli, čo máte teraz robiť!“ ¹⁵ Zabočili ta, vošli do domu mladého levitu, do Michovho domu, a pozdravili ho. ¹⁶ Ale tých šesťsto ozbrojených mužov (Danovcov) zostalo stáť pred bránou. ¹⁷ Piaty mužovia, ktorí boli na výzvedy v krajine, vstúpili a vnikli dnu, aby vzali modlu s obt'ahom; efód a terafim. Kňaz však zostal pred bránou pri tých šesťsto mužoch, vyzbrojených do boja. ¹⁸ Keď vošli do Michovho domu a odnášali modlu s obt'ahom, efód a terafim, opýtal sa ich kňaz: „Čo to robíte?“ ¹⁹ Odpovedali mu: „Mlč! Polož si ruku na ústa! Poď s nami a buď nám otcom a kňazom! Čo ti je lepšie, byť kňazom v dome jedného muža alebo byť kňazom v jednom kmeni a Izraelovom rode?“ ²⁰ Pritom sa kňazova myseľ rozjasnila. Vzal efód, terafim i modlu a pripojil sa k ľudu.

²¹ Nato odtiahli a išli ďalej. Deti, stáda a cennosti pustili napred. ²² Keď už boli ďaleko od Michovho domu, zvolali sa mužovia, čo bývali v domoch, ktoré patrili k domu Michovmu, a pustili sa za Danovcami. ²³ Keď kričali na Danovcov, oni sa obrátili a opýtali sa Michu: „Čo ti je, že kričíš?“ ²⁴ Odpovedal: „Môjho boha, ktorého som si urobil, ste mi vzali, aj kňaza, a potom ste odtiahli. Čo mi ešte zostáva? Ako sa ma môžete pýtať: „Čo ti je?““ ²⁵ Danovci mu však odvetili: „Nech už nepočujeme tvoj krik! Ináč na vás zaútočia mužovia rozhorčenej mysle a mohlo by ťa to stáť život aj život tvojho domu.“ ²⁶ A Danovci šli svojou cestou. Keď Micha videl, že sú silnejší ako on, vrátil sa a pobral sa do svojho domu.

Dobytie Lais. - ²⁷ Oni však vzali so sebou Michovo dielo aj kňaza, ktorý bol u neho, a dostali sa do Lais, kde bývali pokojní a bezstarostní ľudia. Pobili ich mečom a mesto vypálili. ²⁸ Ale nik mu neprišiel na pomoc, lebo ležalo ďaleko od Sidona a nemalo nijakého spojenia so svetom. Ležalo totiž v údolí Bet-Rohob. Potom si mesto postavili a usadili sa v ňom. ²⁹ A mesto nazvali Dan podľa mena svojho otca, ktorý bol synom Izraela. Predtým sa mesto nazývalo Lais.

³⁰ Nato si Danovci postavili modlu a Jonatán, syn Manassesovho syna Gersona, a jeho synovia boli kňazmi až do dňa, keď bola krajina vyľudnená. ³¹ Vystavovali si Michovu modlu, ktorú on urobil, celý čas, čo bol Boží dom v Šíle.

II. Gabaa a potrestanie Benjamínovcov 19,1 - 21,35

Hanobný skutok v Gabae 19,1-30

Sdc19

XIX. Cesta levitu. - ¹ V čase, keď nebolo v Izraeli kráľa, osadil sa istý levita ako cudzí v zadných končinách Efraimského pohoria a vzal si vedľajšiu ženu z Júdovho Betlehema. ² Vedľajšia žena sa naň nahnevala a odišla od neho do domu svojho otca, do Júdovho Betlehema. Bola tam už štyri mesiace, o keď sa jej muž vybral za ňou, aby si ju naklonil srdečným prehováraním k návratu. Mal so sebou svojho sluhu a dva osly. Keď ho uviedla do domu svojho otca a otec dievčaťa ho zazrel, vyšiel mu radostne v ústrety. ⁴ A keď jeho test, otec dievčaťa, na neho naliehal, zostal u neho tri dni. Jedli a popíjali si a nocovali tam.

⁵ Na štvrtý deň včasráno vstali a keď sa chystal na cestu, povedal otec dievčaťa svojmu zaťovi: „Posilni sa ešte kúskom chleba! Potom pôjdete!“ ⁶ Nato si sadli a obidvaja jedli a pili. Potom povedal otec dievčaťa mužovi: „Ale zostaň ešte na noc! Zabav sa!“ ⁷ A muž aj vstal, aby sa vydal na cestu, ale keď jeho test opäť na neho naliehal, zostal a prenocoval tam.

⁸ Na piaty deň včasráno vstali a keď sa chystal na cestu, povedal otec dievčaťa: „Posilni sa najprv! Vyčkaj, až sa deň schýli!“ A zas jedli obidvaja. ⁹ Keď však muž vstal, aby sa vydal na cestu so svojou vedľajšou ženou a so svojím sluhom, povedal mu jeho test, otec dievčaťa: „Hľa, deň sa už schýlil. Zvečerieva sa! Prenocujže tu! Zajtra včasráno vstanete, vydáte sa na cestu a dostaneš sa do svojho stanu.“

¹⁰ Ale muž už nechcel zostať na noc; lež vstal a odišiel. Tak sa dostal až do blízkosti Jebuza, to jest Jeruzalema. So sebou mal dva osedlané osly. Jeho vedľajšia žena bola tiež pri ňom.

Prijatie levitu v Gabae. - ¹¹ Keď boli pri Jebuze - a deň sa už značne schýlil -, povedal sluhu svojmu pánovi: „Pod', uchýľme sa do mesta Jebuzejov a prenocujme v ňom!“ ¹² Ale jeho pán mu odvetil: „Neuchýlime sa tu - do mesta cudzincov, ktorí nie sú z Izraelových synov -, ale pôjdeme ďalej až do Gabay.“ ¹³ Potom povedal svojmu sluhovi: „Pod', zájdeme do niektorej dediny a prenocujeme či už v Gabae alebo v Rame.“ ¹⁴ A uberali sa svojou cestou ďalej. Pri Gabae, ktorá patrí Benjamínovi, zapadlo im slnko. ¹⁵ Ta teda odbočili z cesty, aby si zašli na noc do Gabay. Keď však vošiel a zložil sa na námestí mesta, nebolo nikoho kto by ich bol prijal do domu na nocľah.

¹⁶ Tu zvečera prichádzal starec z poľa, zo svojej práce. Muž pochádzal z Efraimského pohoria a zdržoval sa ako cudzí v Gabae. Miestni obyvatelia však boli Benjamínovci. Keď zdvihol oči, zazrel na námestí mesta počestného. Starec sa ho spýtal: „Kde ideš? Odkiaľ prichádzaš?“ ¹⁸ Odpovedal mu: „Cestujeme z Júdovho Betlehema až do zadných končín Efraimského pohoria. Odtiaľ som. Zašiel som si do Júdovho Betlehema a zasa sa uberám do Pánovho domu. Niet tu však nikoho, kto by ma prijal do domu.“ ¹⁹ Máme slamu a obrok pre svojho osla, aj chlieb a víno pre mňa, pre tvoju služobnicu a pre sluhu, ktorý je s tvojím služobníkom. Vôbec nič nám nechýba.“ ²⁰ Tu povedal starec: „Pokož buď s tebou! Ak by ti aj niečo chýbalo, to už bude moja starosť. Na námestí predsa nocovať nemôžeš!“ Potom ho uviedol do svojho domu a nakŕmil osly. Keď si umyli nohy, jedli a pili.

Hanebný čin. - ²² Keď už boli v dobrej nálade, tu mužovia z mesta, zlosynovia, obstali dom a ustavične tíkli na bránu. Vyvolávali na starca, pána domu: „Vyved' muža, čo prišiel do tvojho domu! Chceme s ním obcovať!“ ²³ Tu vyšiel k nim muž, pán domu, a vravel im: „Nie, bratia moji! Nerobte nič zlé, keď prišiel ten človek do môjho domu! Nedopustíte sa predsa takej nehanebnosti!“ ²⁴ Mám však dcéru, pannu, a on zas vedľajšiu ženu. Môžem vám ich vyviesť. Tie znásilnite a urobte s nimi, ako sa vám ľúbi. Ale na tomto mužovi sa nedopustíte takej nehanebnosti!“ ²⁵ Keďže mužovia ho nechceli ani len vypočuť, vzal muž svoju vedľajšiu

manželku a vyviedol im ju von na ulicu. Zneužívali ju a ukájali si na nej svoje chůtky celú noc až do rána. Prepustili ju až pri východe zorničky.

²⁶ Nad ránom sa žena pokúšala vojsť, ale klesla pred dvermi domu muža, u ktorého bol jej pán, a zostala tam až do rozvidnenia.

²⁷ Ráno jej pán vstal, otvoril dvere domu a keď vyšiel, aby sa vydal na cestu, jeho vedľajšia žena ležala pred dvermi domu s rukami na prahu! ²⁸ Volal na ňu: „Vstaň! Pôjdeme!“ Ale nik mu neodpovedal. Tu ju vzal na osla, muž sa pobral a šiel do svojho bydliska. ²⁹ Keď prišiel do svojho domu, vzal nôž, chytil svoju vedľajšiu ženu, rozsekal úd za údom na dvanásť kusov a rozposlal ich po celom Izraelovom území. ³⁰ Každý, kto to videl, hovoril: „Také niečo sa ešte nestalo, ani nebolo vidieť odo dňa, keď vyšli Izraelovi synovia z krajiny Egyptanov, až podnes. Premýšľajte o tom, poraďte sa a vravte!“

Potrestanie Benjamínovcov 20,1-48

Sdc20

XX. Porada Izraelitov v Masfe. - ¹ Tu vytiahli všetci Izraeliti od Dana až po Bersabu, aj krajina Galaád, a zástup sa zhromaždil ako jeden muž k Pánovi do Masfy. ² Dostavili sa vodcovia všetkého ľudu, všetkých izraelských kmeňov, na zhromaždenie Božieho ľudu, štyristotisíc pešiakov vyzbrojených mečom.

³ Benjamínovci sa dopočuli, že Izraeliti vytiahli do Masfy.

Izraeliti sa pýtali: „Povedzte len, ako sa stal tento zločin?“ ⁴ A levita, manžel zavraždenej ženy, odpovedal takto: „So svojou vedľajšou ženou som prišiel do Benjamínovej Gabay, aby som (tam) prenocoval. ⁵ Obyvatelia Gabay však povstali proti mne. V noci obstali pre mňa dom. Mňa chceli zabiť a moju vedľajšiu ženu tak znásilnili, že zomrela. ⁶ Chytil som svoju vedľajšiu ženu, rozsekal som ju a rozoslal som ju po celom území Izraelovho dedičného vlastníctva, lebo sa dopustili ohavného činu v Izraeli. ⁷ Hľa, ste tu všetci, Izraelovi synovia! Poradte sa, rozhodnite tu!“ ⁸ Nato povstal všetok ľud ako jeden muž a volal: „Nik z nás nepôjde do svojho stanu. Nik z nás sa neodoberie do svojho domu. ⁹ Teraz toto urobíme s Gabaou: „Podľa lósa (vytiahneme) proti nej. ¹⁰ Zo všetkých Izraelových kmeňov vezmeme po desať mužov zo sta, po sto z tisíce a po tisíc z desaťtisíce, aby priniesli ľudu potravu. Po ich návrate urobíme Benjamínovej Gabae, ako si zasluhuje, podľa celej ohavnosti, ktorá sa stala v Izraeli.“

¹¹ A všetci Izraeliti sa zhromaždili k mestu ako jeden muž, ako spojenec.

Benjamínovci sa chystajú na boj. - ¹² Izraelské kmene vyslali mužov k celému Benjamínovmu kmeňu s odkazom: „Aký je to zločin, ktorý sa stal u vás?!“ ¹³ Preto teraz vydajte tých mužov, zlosynov Gabay, aby sme ich usmrtili a odstránili zlo z Izraela.“ Ale Benjamínovci nedali nič na výzvu svojich bratov, Izraelitov, ¹⁴ ale zo všetkých svojich miest sa zišli do Gabay, aby vytiahli do boja proti Izraelovým synom. ¹⁵ Benjamínovcov, iba z miest, napočítali v ten deň dvadsaťšesťtisíc mužov vyzbrojených mečom, okrem obyvateľov Gabay, ktorých napočítali sedemsto vybraných mužov. ¹⁶ Medzi všetkými týmito ľuďmi bolo sedemsto vybraných mužov ľavorukých. Títo všetci hádzali kameňom navlas bezchybne. ¹⁷ Izraelského mužstva, bez Benjamínovcov, napočítali štyristotisíc mužov vyzbrojených mečom. Boli to všetko udatní bojovníci.

¹⁸ I vstali, šli do Betela a dopytovali sa Boha. Izraeliti sa pýtali: „Kto z nás má prvý vytiahnuť do boja proti Benjamínovcom?“ Pán odpovedal: „Júda najsamprv!“

Benjamínovci víťazia nad Izraelitmi. - ¹⁹ Ráno Izraeliti vstali a utáborili sa pred Gabaou. ²⁰ Izraeliti teda vytiahli do boja proti Benjamínovcom. A izraelské mužstvo zaujalo bojové postavenie pred Gabaou. ²¹ Vtom však Benjamínovci vyrazili z Gabay a v ten deň položili na zem dvadsaťdvatisíc mužov z Izraelitov.

²² Ale izraelské mužstvo sa vzchopilo a ešte raz zaujalo bojové postavenie na tom mieste, kde sa zriaďovalo v prvý deň. ²³ Ale Izraeliti najprv šli a plakali až do večera pred Pánom. Potom sa opýtali Pána: „Máme ešte raz vytiahnuť do boja proti našim bratom Benjamínovcom?“ Pán odpovedal: „Vytiahnite proti nim!“ ²⁴ A na druhý deň Izraeliti zaútočili na Benjamínovcov. ²⁵ Lenže aj na druhý deň vyrazili proti nim Benjamínovci z Gabay a položili z Izraelitov na zem ešte osemnásťtisíc mužov, všetko vyzbrojených mečom.

Izraeliti žiadajú radu od Pána. - ²⁶ Tu vytiahli všetci Izraeliti, všetok ľud, a prišli do Betela. Plakali a zostali tam pred Pánom, postili sa v ten deň až do večera a obetovali Pánovi zápalné a pokojné obety. ²⁷ Potom sa Izraeliti pýtali Pána - v tých dňoch tam totiž bola archa Pánovej zmluvy ²⁸ a Finés, syn Áronovho syna Eleazara, konal v tých dňoch pred ňou službu - a vraveli: „Máme ešte raz vytiahnuť do boja proti našim bratom Benjamínovcom? Alebo sa máme toho vzdáť?“ Pán odpovedal: „Vytiahnite! Lebo zajtra ich vydám do vašej ruky.“

Izraeliti ako víťazi. - ²⁹ Nato Izraeliti postavili ľudí do zálohy okolo Gabay. ³⁰ Na tretí deň vytiahli Izraeliti proti Benjamínovcom a zriadili sa ako predošlé razy do bojového postavenia proti Gabae. ³¹ Benjamínovci vyrazili proti ľudu, dali sa odrezáť od mesta a začali na cestách, z ktorých jedna stúpala do Betela a druhá cez pole do Gabay, zabíjať - ako predošlé razy - niektorých z ľudu, asi tridsať mužov z Izraelitov. ³² Benjamínovci sa domnievali: „Porazili sme ich ako prvý raz.“ Izraeliti sa však dohodli: „Dáme sa na útek, aby sme ich vylákali od mesta na cesty.“ ³³ Všetci Izraeliti teda vstali zo svojich stanovišť a zriadili sa pri Báltamare. Izraelská záloha zas vyrazila zo svojho stanovišťa, západne od Gabay. ³⁴ Tak pritiahlo pred Gabau desaťtisíc mužov vybraných z celého Izraela a nastal tuhý boj. Tamti však netušili, že ich zastihla pohroma.

³⁵ Pán pomocou Izraelitov porazil Benjamínovcov. V ten deň Izraeliti pobili z Benjamínovcov dvadsaťpäťtisíc mužov, všetko vyzbrojených mečom.

Porážka Benjamínovcov. - ³⁶ Benjamínovci videli, že sú porazení. - Izraeliti totiž ustupovali pred Benjamínovcami, lebo sa spoliehali na zálohu, ktorú postavili proti Gabae. ³⁷ Záloha náhle vyrazila na Gabau a záloha vnikla a pobila celé mesto ostrým mečom. ³⁸ Izraeliti sa uzhovoriť so záložníkmi, že nechajú z mesta vystúpiť chumáč dymu. ³⁹ Keď sa Izraeliti v boji obzreli - práve začali Benjamínovci niektorých z Izraelitov biť a zabili asi tridsať mužov v domnienke, že ich už porazili ako v prvom boji -, ⁴⁰ začal už z mesta vystupovať chumáč dymu. Keď sa Benjamínovci obzreli, bolo už celé mesto v nebotyčných plameňoch. ⁴¹ Tu sa Izraeliti obrátili, ale Benjamínovci sa preľakli, lebo videli, že ich zastihla pohroma. ⁴² A dali sa na útek pred Izraelitmi smerom na púšť. Ale boj ich aj tak zasiahol. Tí, ktorí došli z mesta, sekali ich v strede. ⁴³ Obkľúčili Benjamínovcov, prenasledovali ich a bili ich na východe až po samu Gabau. ⁴⁴ Pritom padlo z Benjamínovcov osemnásťtisíc mužov, všetko udatných bojovníkov. ⁴⁵ Opäť sa obrátili a utekali na púšť ku skale Remon. Ale na cestách napaberkovali z nich ešte päťtisíc mužov. Prenasledovali ich ďalej až po Gidom a zabili z nich ešte dvetisíc mužov. ⁴⁶ Všetkých padlých Benjamínovcov bolo v ten deň dvadsaťpäťtisíc mužov, všetko udatných bojovníkov vyzbrojených mečom.

⁴⁷ Na púšť ku skale Remon sa podarilo utiecť iba šesťsto mužom. A zostali na skale Remon štyri mesiace.

⁴⁸ Izraeliti sa potom vrátili k Benjamínovcom a pobili ich ostrým mečom od mužov až po dobytok, vôbec všetko, čo sa našlo v mestách. A všetky mestá, ktoré našli, vypálili ohňom.

Starosť o Benjamínovcov 21,1-25

Sdc21

XXI. Žiaľ Izraelitov. - ¹ Izraeliti zložili v Masfe prísahu: „Nik z nás nedá Benjamínovcovi svoju dcéru za manželku.“

² Tu prišiel ľud do Betela a zdržali sa tam pred Pánom až do večera. I pozdvihli svoj hlas, začali hlasne plakať ³ a hovorili: „Prečo sa, Pane, Izraelov Bože, stalo v Izraeli to, že dnes chýba z Izraela jeden kmeň?“

⁴ Na druhý deň ľudia včasráno vstali, postavili tam oltár a obetovali zápalné a pokojné obety. ⁵ A Izraelovi synovia sa pýtali: „Kto sa zo všetkých Izraelových kmeňov nedostavil na zhromaždenie k Pánovi?“ Lebo pod slávnostnou prísahou pohrozili každému, kto by sa nedostavil k Pánovi do Masfy: „Bude potrestaný smrťou!“

⁶ Izraeliti teda žiaľili za svojím bratom Benjamínom a vraveli: „Teraz je odrezaný jeden kmeň z Izraela. ⁷ Čo môžeme urobiť, aby pozostatí dostali ženy, keď sme sa zaprisahali na Pána, že im ani jednu z našich dcér nedáme za manželku.“

Manželky z Jábese. - ⁸ Pýtali sa teda: „Nie je taký izraelský kmeň, ktorý by sa nebol dostavil k Pánovi do Masfy?“ A hľa, nik neprišiel na zhromaždenie do tábora z Jábese Galaádskeho. ⁹ Urobili totiž prehliadku ľudu a nebol tam nik z obyvateľov Jábese Galaádskeho. ¹⁰ Nato tam zhromaždený zástup poslal dvanásťtisíc mužov z chrabrých oddielov a dal im rozkaz: „Choďte a pobite ostrím meča obyvateľov Jábese Galaádskeho, aj ženy a deti! ¹¹ A budete si počínať takto: Vykonáte kliatbu na každom mužovi a na každej žene, ktorá už patrila mužovi. ¹² Medzi obyvateľmi Jábese Galaádskeho nájdete štyristo panenských dievčat, ktoré ešte nikdy nepatrili mužovi, a privediete ich do tábora (v Šíle v krajine Kanaán).“ ¹³ A všetok zhromaždený zástup odkázal po posloch Benjamínovcom, ktorí sa zdržovali na skale Remon, že si želá s nimi pokoj.

¹⁴ Vtedy sa Benjamínovci vrátili. Dali im manželky, ktoré zostali nažive zo žien Jábese Galaádskeho, ale nevystačovalo pre nich.

Únos manželiek zo Šíla. - ¹⁵ Ľudu však bolo Benjamínovcov ľúto, lebo Pán urobil trhlinu v Izraelových kmeňoch. ¹⁶ A starší zo zástupu sa pýtali: „Ako zaopatríme manželky tým ostatným? Lebo ženy z Benjamína zahynuli.“ ¹⁷ Vraveli: „Pozostalým Benjamínovcom zostane ich dedičný podiel. Ani jeden kmeň nesmie byť vyhubený z Izraela. ¹⁸ My im však nemôžeme dať manželky z našich dcér, lebo Izraelovi synovia sa zaprisahali: „Nech je prekliaty, kto dá ženu Benjamínovcovi!“

¹⁹ Vraveli: „Každoročne býva Pánova slávnosť v Šíle“ (ktoré leží severne od Betela, východne od cesty vedúcej z Betela do Sichemu a južne od Lebony). ²⁰ A prikázali Benjamínovcom: „Choďte a ukryte sa vo vinohradoch! ²¹ Potom dávajte pozor! A keď zbadáte, že šílske dcéry vychádzajú tancovať v chórovodoch, vyjdite z vinohradov, uchytíte si každú ženu zo šílskych dcér a odídte do Benjamínovej krajiny. ²² Keď si k nám prídu ich otcovia alebo bratia sťažovať, povieme im: „Láskavo nám ich darujte, veď nik z nich nedostal ženu v boji. A vy ste im ich nedali. Inakšie by ste sa boli dopustili hriechu.“

²³ A Benjamínovci tak urobili. Vzali si toľko manželiek z tanečníc, ktoré ulúpili, koľko ich bolo. Potom sa vrátili do svojho dedičného podielu. Postavili si mestá a osadili sa v nich. ²⁴ Tiež Izraeliti sa v tom čase vrátili odtiaľ, každý k svojmu kmeňu a k svojmu rodu. Každý sa pobral odtiaľ do svojho dedičného podielu.

²⁵ V tých dňoch nebolo v Izraeli kráľa. Každý si robil, čo sa mu páčilo.

KNIHA RÚT

Rút1

I. Rodina Elimelechova sa sťahuje do Moabska. - ¹ V čase, keď úradovali sudcovia, nastal v krajine hlad. Istý človek sa vysťahoval z júdskeho Betlehema, aby ako cudzinec žil na

Moabských rovinách so svojou manželkou a dvoma synmi. ² Muž sa volal Elimelech, jeho manželka Noemi a jeho dvaja synovia Machlon a Kiljon. Boli to Efratejci z júdskeho Betlehema, ktorí sa presťahovali na Moabské roviny, aby sa tam osadili. ³ Ale Noemin manžel Elimelech zomrel, a tak zostala sama so svojimi synmi. ⁴ Oni sa oženili s Moabkami. Jedna nevesta sa volala Orfa a druhá Rúť. Tak tam bývali asi desať rokov. ⁵ Ale aj títo dvaja, Machlon a Kiljon, jej umreli, takže po smrti svojich dvoch synov a po smrti manžela zostala táto žena sama (v cudzej krajine).

Rúť neopúšťa svokru. - ⁶ Vyдалa sa teda spolu s nevestami na cestu späť z Moabských rovin, lebo sa na Moabskej rovine dopočula, že Pán milostivo navštívil svoj ľud a dal mu chlieb. ⁷ A tak zanechala miesto, kde dosiaľ bývala, a (šli) s ňou aj jej dve nevesty. Keď došli na cestu, ktorá viedla späť do júdskej krajiny, ⁸ Noemi povedala svojim dvom nevestám: Chod'te, vráťte sa každá do domu svojej matky! Nech vám Pán preukáže svoju lásku, akú ste prejavili (mojim) mŕtvym i mne! ⁹ Nech vám Pán dá, aby ste našli spočinutie každá v dome svojho manžela!“ A pobozkala ich. Ale ony sa pustili do hlasitého plaču ¹⁰ a hovorili jej: „Vráťme sa s tebou k tvojmu národu!“ ¹¹ Noemi im odpovedala: „Vráťte sa, dcéry moje! Prečo by ste šli so mnou? Či sa mi ešte narodí synovia, aby sa stali vašimi manželmi?!“ ¹² Vráťte sa, dcéry moje! Chod'te len! Ja som už stará na vydaj. Veď keby som si povedala: Mám ešte nádej (na dieťa) a keby som ešte túto noc bola s mužom a porodila by som synov, ¹³ či chcete na nich čakať, až vyrastú? Či sa uzavriete, aby ste sa pre nich nevydali za muža? Nie tak, dcéry moje! Moja trpkosť je omnoho väčšia ako vaša, lebo Pánova ruka vystúpila proti mne.“

¹⁴ Tu sa znovu dali hlasite plakať: Pritom Orfa pobozkala svoju svokru a vrátila sa, ale Rúť sa jej pridržala. ¹⁵ Povedala jej (Noemi): „Hi'a, tvoja švagriná sa vrátila k svojmu národu a k svojim bohom! Chod' aj ty za svojou švagrinou!“ ¹⁶ Ale Rúť odpovedala: „Nenaliehaj na mňa, aby som ťa opustila a odvrátila sa od teba: lebo kde pôjdeš ty, pôjdem i ja, kde sa zdržíš, zdržím sa aj ja: tvoj národ sa stane mojím národom a tvoj Boh bude mojím Bohom. ¹⁷ Kde ty zomrieš, tam zomriem i ja a tam budem aj pochovaná. Nech mi Pán tak urobí a nech mi tak aj pridá, že len smrť ma odlúči od teba.“ ¹⁸ Keď (Noemi) videla, že je pevne rozhodnutá ísť s ňou, prestala ju nahovárať a odporúčať jej návrat k svojim.

¹⁹ Tak išli obidve spolu, až došli do Betlehema. Ako vošli do Betlehema, vzrušilo sa pre ne celé mesto a (ženy) si hovorili: „Nie je to Noemi?“ ²⁰ Ale ona im vrela: „Nehovorte mi už Noemi, ale volajte ma Mara, lebo veľkú trpkosť mi dal skúsiť Všemohúci!“ ²¹ Odišla som plná a Pán ma privádza späť prázdnu. Prečo mi teda hovoríte Noemi, keď Pán takto svedčí proti mne a Všemohúci priviedol na mňa utrpenie.“

²² Tak sa vrátila Noemi a jej moabská nevesta Rúť, ktorá prišla spolu s ňou z Moabskej roviny. Do Betlehema došli na začiatku žatvy jačmeňa.

Rúť2

II. Rúť zbiera klásky na poli Bózovom. - ¹ Podľa svojho muža mala Noemi istého príbuzného, ktorý bol veľmi zámožným mužom z Elimelechovho rodu; volal sa Bóz. ² Moabka Rúť povedala Noemi: „Dovoľ mi ísť na pole a zbierať tam klásky po tých (žencoch), u ktorých nájdem milosť!“ Ona jej odvetila: „Chod', dcéra moja!“

³ Šla teda, prišla na pole a zbierala (klasy) po žencoch. Náhodou zbierala na poli Bózovom, ktorý bol z Elimelechovho príbuzenstva.

⁴ A Bóz prišiel z Betlehema (na pole) a pozdravil žencov: „Pán nech je s vami!“ Oni mu odpovedali: „Požehnaj ťa Pán!“ ⁵ Bóz sa pýtal svojho služobníka, ktorý mal dozor nad žencami: „Čia je to deva?“ ⁶ Služobník, dozorca žencov, mu povedal: „To je moabské dievča, ktoré prišlo spolu s Noemi z Moabskej roviny. ⁷ Aj ma požiadala: „Chcela by som zbierať klasy a

paberkovať medzi snopmi po žencoch.“ Prišla a od včasného rána je na nohách, ani chvíľku nepobudla doma.“

Špachetnosť Bózova voči Rút. - ⁸ Bóz sa prihovoral Rút: „Dcéra moja, počúvaj ma! Nechod' zbierať klásky na iné pole, ani neprechádzaj stadiaľto, ale drž sa mojich služobníč! ⁹ Oči (maj upreté) na pole, na ktorom žnú, a zbieraj za nimi! Svojim sluhom som rozkázal, aby ti nik nekrivdil. Ak zacítiš smäd, zájdi k nádobám a napi sa z toho, čo načerpali sluhovia!“ ¹⁰ Ona pred ním padla na tvár, poklonila sa po zem a povedala mu: „Ako to, že som našla priazeň v твоjich očiach a že sa staráš o mňa, hoci som cudzinka?“

¹¹ Bóz jej odpovedal: „Hlásili mi všetko, čo si urobila pre svoju svokru po smrti svojho manžela: ako si opustila svojho otca, svoju matku a svoju vlasť, kde si sa narodila, a prišla si medzi ľud, ktorý si predtým nepoznala. ¹² Pán nech ti odplatí za tvoj skutok! Nech sa ti dostane plnej odmeny od Pána, Izraelovho Boha, ku ktorému si pristúpila, aby si sa uchýlila pod ochranu jeho krídel!“

¹³ Ona mu odpovedala: „Pane, našla som priazeň v твоjich očiach, lebo si potešil svoju služobnicu a hovoril si k jej srdcu, hoci nie som ani tvojou služobnicou.“

¹⁴ A keď prišiel čas jedla, Bóz jej povedal: „Pod' sem a jedz z chleba a omoč si krajec v octe!“ Sadla si teda vedľa žencov a on jej nadelil praženého zrna, takže sa najedla do sýtosti a ešte jej aj zvýšilo. ¹⁵ Keď vstala zbierať klásky, Bóz rozkázal svojim sluhom: „Nech si zbiera klásky aj medzi snopmi a vy na ňu nebud'te za to mrzúti!“ ¹⁶ Ba (náročky) vypúšťajte (klasy) zo svojich hrstí a nechajte pre ňu, aby nazbierala, a nehrešte ju za to!“

Rút oznamuje veci svojej svokre. - ¹⁷ Tak zbierala klásky do večera a keď mlátila, čo nazbierala, mala z toho asi efu jačmeňa. ¹⁸ Keď jej svokra videla, koľko nazbierala, a keď okrem toho vyňala a podala, čo jej zvýšilo, keď sa nasýtila, ¹⁹ vravela jej svokra: „Kdeže si zbierala klasy a kde si pracovala? Nech je požehnaný človek, ktorý sa staral o teba!“ Vtedy oznámila svokre, u koho pracovala, a povedala: „Meno muža, u ktorého som dnes pracovala, je Bóz.“

²⁰ Noemi povedala svojej neveste: „Nech Pán požehná človeka, ktorý neodoprel svoju dobrotu ani živým, ani mŕtvym!“ A vravela ďalej: „Ten človek je naším príbuzným, jedným z tých, čo sú zaviazaní konať za nás krvnú pomstu.“

²¹ A Moabka Rút rozprávala ďalej: „Aj to mi ešte povedal: „Drž sa mojich služobníkov, kým nedokončia celú moju žatvu!“ ²² Noemi povedala svojej neveste: „Dobre je to, dcéra moja. Chodievaj von s jeho služobnicami a nik ťa nebude hrešiť na poli niekoho iného.“ ²³ Tak sa držala pri zbieraní klasov Bózových služobníč až do ukončenia žatvy jačmeňa a žatvy pšenice. Potom bývala pri svojej svokre.

Rút3

III. Noemi pripravuje svadbu pre svoju nevestu. - ¹ (Istého dňa) jej povedala svokra Noemi: „Dcéra moja, nemám ti pohl'adať spokojný príbytok, aby ti bolo dobre? ² Tak teda: Naš príbuzný Bóz, s ktorého služobnicami si bola (pri žatve), túto noc veje jačmeň na humne: ³ Umy sa, pomaž sa, obleč si (krajšie) rúcho a choď dolu na humno! Ale nech ťa nezbadá ten muž, dokiaľ neprestane jesť a piť!“ ⁴ A keď sa potom odoberie na odpočinok, všimni si miesto, kde si ľahne. Potom pôjdeš, odhrnieš mu z nôh prikrývku a ľahneš si. On ti potom povie, čo máš robiť.“ ⁵ Ona jej povedala: „Urobím všetko, čo mi kážeš.“

Bóz sľubuje Rút manželstvo. - ⁶ Tak išla dolu na humno a urobila všetko, ako jej kázala svokra. ⁷ Keď sa Bóz najedol a napil, takže bol v dobrej nálade, odobral sa na odpočinok vedľa hromady (zrna). Tu prišla potichu ona, odhrnula mu z nôh prikrývku a ľahla si. ⁸ O polnoci sa ten človek preľakol a skrútil sa, lebo mu žena ležala pri nohách. ⁹ I opýtal sa: „Kto si?“ Ona odpovedala: „Som Rút, tvoja služobnica. Rozprestri okraj (svojho plášťa) na svoju služobnicu, lebo si mi príbuzný!“ ¹⁰ On jej povedal: „Nech ťa požehná Pán, dcéra moja! Táto tvoja druhá

láskavosť sa mi viac páči ako tá prvá, lebo nechodíš za mladíkmi, či sú chudobní alebo bohatí.

¹¹ A teraz sa neboj, dcéra moja. Urobím ti všetko, čo vyslovíš, veď všetok ľud môjho mesta ťa pozná ako čnostnú ženu. ¹² A teraz je pravda, že som ti príbuzný. Ale je ešte v príbuzenstve, kto ti je bližší ako ja. ¹³ Zostaň cez noc tu! A zajtra, ak ten človek bude voči tebe uplatňovať právo príbuzenstva, dobre, nech ho uplatní; ale ak nebude chcieť uplatniť svoje príbuzenské právo na teba, uplatním ho voči tebe ja - ako žije Pán! Nocuj tu do rána!“

¹⁴ A tak mu zostala ležať pri nohách do rána. Vstala však prv, ako by človek človeka rozoznal, a on jej povedal: „Nech sa nik nedozvie, že nejaká žena prišla za mnou na humno!“

¹⁵ A ešte dodal: „Daj sem svoj plášť, ktorý máš na sebe, a podrž mi ho!“ Keď mu ho podržala, nameral jej šesť mier jačmeňa a naložil jej ho. Potom šiel do mesta.

Rút sa vracia k svokre. - ¹⁶ Keď došla k svojej svokre, ona sa jej pýtala: „Ako si (pochodila), dcéra moja?“ I porozprávala jej všetko, ako sa ten muž zachoval. ¹⁷ A dodala: „Týchto šesť mier jačmeňa mi dal, lebo vravel: „Nepôjdeš naprázdno ku svojej svokre.“

¹⁸ Ona jej povedala: „Dočkaj, dcéra moja, kým sa nedozvieš, ako sa celá vec skončí. Lebo ten muž neustane, kým neprivedie ešte dnes túto vec ku koncu.“

Rút4

IV. Rokovanie v bráne mesta. - ¹ Bóz sa odobral do brány (mesta) a sadol si tam. Keď ta prišiel aj príbuzný, o ktorom Bóz hovoril, povedal mu: „Pod' sem, ty a ty, a posad' sa!“ On pristúpil a sadol si. ² Nato si Bóz vybral desať mužov spomedzi starších mesta a povedal im: „Posaďte sa sem!“ A oni si posadali. ³ Potom povedal tomu príbuznému: „Noemi, ktorá sa vrátila z Moabskej roviny, dáva do predaja čiastku poľa, čo patrila nášmu bratovi Elimelechovi. ⁴ Povedal som si, že ti to dám vedieť a poviem ti: Odkúp si ho v prítomnosti tých, čo tu sedia, a v prítomnosti starších môjho ľudu. Ak ho chceš odkúpiť, tak si ho odkúp! Ak ho kúpiť nemieniš, oznám mi to, lebo viem, že okrem teba niet iného, kto by ho mal odkúpiť. Ja nasledujem po tebe.“ On povedal: „Ja ho odkúpim.“ ⁵ Bóz hovoril ďalej: „Ak dnes nadobúdaš z Noemíných rúk pole, si povinný vziať si aj Moabku Rút, manželku zosnulého, aby si oživil meno zomrelého pre jeho dedičstvo.“

⁶ Príbuzný povedal: „Tak ho nemôžem odkúpiť, lebo by som si zničil svoj dedičný podiel. Odkúp si ty, čo som mal ja odkúpiť, lebo ja ho kúpiť nemôžem.“

⁷ Od starodávna bolo v Izraeli (zvykom) pri kupovaní alebo pri zámene vecí, aby bola celá záležitosť pevná, že jeden si vyzul obuv a podal ju druhému. To bolo ako potvrdenie v Izraeli. ⁸ A tak si vyzul obuv aj ten príbuzný, ktorý povedal Bózovi: „Odkúp si ho ty!“ ⁹ Nato povedal Bóz starším (mesta) a všetkému ľudu: „Dnes ste mi svedkami, že som z Noemíných rúk kúpil všetko, čo patrilo Elimelechovi, aj všetko, čo patrilo Kiljonovi a Machlonovi. ¹⁰ Ale aj Machlonovu manželku, Moabku Rút, som získal za ženu, aby som zomrelému splodil potomka pre jeho dedičstvo, aby nebolo meno zosnulého vymazané spomedzi jeho bratov a z brán jeho (rodného) mesta. ¹¹ Vy ste toho dnes svedkami.“

¹² A všetok ľud, ktorý bol v bráne, aj starší (mesta) odpovedali: „Sme toho svedkami.

Nech Pán urobí aj s touto ženou,
ktorá vstúpi do tvojho domu,
ako (urobil) s Ráchel a Liou,
lebo ony dve zbudovali dom Izraelov.
Nech si počína čnostne v Efrate,
aby ti urobila meno v Betleheme.
Tvoj dom nech je ako dom Fáresov,
ktorého porodila Tamar Júdovi,

zásluhou potomstva, ktoré ti dá Pán z tejto ženy.“

¹³ Bóz si ju teda vzal a stala sa mu manželkou. Keď s ňou obcoval, Pán bol k nej dobrotivý, takže počala a porodila syna. ¹⁴ Tu hovorili ženy k Noemi:

„Nech je zvelebený Pán,
ktorý ti dnes neodoprel ochrancu.
¹⁵ Nech sa jeho meno (pochvalne) uvádza v Izraeli!
Nech ti je potešením duše
a živiteľom v dňoch staroby.
Porodila ti ho tvoja nevesta, ktorá ťa miluje.
Ona ti je oveľa lepšia ako sedem synov.“

¹⁶ Noemi vzala chlapca, vložila si ho do lona a bola mu pestúnkou.

¹⁷ Susedky mu dali meno a hovorili si: „Vnuk sa narodil Noemi.“ A nazvali ho Obedom. On je otcom Izaiho, Dávidovho otca.

¹⁸ Toto je Fáresov rodostrom: Fáres bol Ezronovým otcom, ¹⁹ Ezron bol Aramovým otcom, Aram bol Aminadabovým otcom, ²⁰ Aminadab bol Jásonovým otcom, Náson bol Salmonovým otcom, ²¹ Salmon bol Bózovým otcom a Bóz bol Obedovým otcom. ²² Obed bol otcom Izaiho a Izai bol Dávidovým otcom.